

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

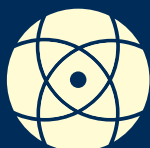
INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

POROČILO O DELU 2024

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

GLASBENONARODOPISNI INŠTITUT

FILOZOFSKI INŠTITUT

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE

ZALOŽBA ZRC

POROČILO O DELU 2024

POROČILO O DELU 2024

© ZRC SAZU, 2025

Odgovorna urednica

Anja Serec Hodžar

Lektorski pregled

Anja Mugerli

Urednica za bibliografijo

Alenka Porenta

Za vsebino poročil odgovarjajo vodje inštitutov in enot ZRC SAZU.

Bibliografije, ki so objavljene na spletnih straneh inštitutov ZRC SAZU, so del Poročila o delu ZRC SAZU za leto 2024.

Oblikovanje

Tanja Radež

Prelom in priprava za tisk

Biro11

Fotografije

Manca Juvan, Igor Lapajne, Marko Zaplatil in sodelavci inštitutov

Založila

Založba ZRC

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

www.zrc-sazu.si

Za založnika

Oto Luthar

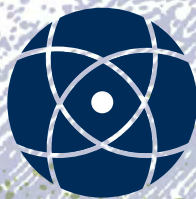
Tisk

Cicero Begunje, d. o. o.

Naklada

200 izvodov

ISSN 1408-2349

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

**POROČILO O DELU
2024**

LJUBLJANA 2025

KAZALO

DIREKTORJEV UVODNIK	7
Director's Foreword	9
GENERACIJE ZNANOSTI	11
NOVI DOKTORJI ZNANOSTI	16
INŠTITUTI JUBILANTI	18
SPLOŠNA ORGANIZIRANOST ZRC SAZU	21
Uprava	26
Projektna, poslovna in kadrovska analiza	28
Pregled projektov na ZRC SAZU	28
Poslovno poročilo	30
Kadrovska analiza	31
Komisija za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju	32
PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV IN PRENOS ZNANJA	34
Pedagoška dejavnost	35
Založba ZRC in Atrij ZRC	40
Koncertni cikel v Atriju	52
Historični seminar ZRC SAZU	53

INFRASTRUKTURNA DEJAVNOST ZRC SAZU	55
------------------------------------	----

INŠTITUTI	65
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša	66
Inštitut za arheologijo	96
Zgodovinski inštitut Milka Kosa	110
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	126
Muzikološki inštitut	142
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede	152
Inštitut za slovensko narodopisje	162
Glasbenonarodopisni inštitut	182
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije	198
Filozofski inštitut	214
Geografski inštitut Antona Melika	226
Inštitut za raziskovanje krasa	260
Paleontološki inštitut Ivana Rakovca	286
Biološki inštitut Jovana Hadžija	294
Družbenomedicinski inštitut	308
Inštitut za kulturno zgodovino	316
Inštitut za antropološke in prostorske študije	326
Inštitut za kulturne in spominske študije	344

O RAZISKOVALNEM IN STROKOVNEM DELU, O NOTRANJIH IN ZUNANJIH IZZIVIH, O SKRBI IN SAMOUMEVNOSTI

Podobno kot v Poročilu o delu, ki ga obravnava in sprejema Upravni odbor ZRC SAZU, tudi na tem mestu ugotavljam, da je za nami precej razburkano leto, in sicer zaradi različnih razlogov in različnih okoliščin.

Ob prestižni Zoisovi nagradi, ki jo je za svoje izjemne raziskovalne rezultate prejel kolega Ivan Šprajc, sicer tudi predstojnik Inštituta za antropološke in prostorske študije, ter ob nekaterih drugih nagradah in priznanjih smo dočakali nov zakon o plačah. Ne glede na to, da nismo bili neposredno vključeni v pogajanja, smo s svojimi preteklimi prizadevanji v okviru Shoda za znanost in KOsRISA ter sodelovanjem v strokovni delovni skupini ministrstva veliko prispevali k njegovemu sprejemu. V okviru tega velja še posebej izpostaviti dvig plač strokovnim sodelavkam in sodelavcem, ki so bile zadnja leta izrazito nekonkurenčne. V implementaciji zakonodaje, ki je sledila in je morala biti zaključena pred iztekom leta, se je nato še posebej izkazala poslovna pisarna oz. njen kadrovsko-pravni del.

Čeprav končni rezultat ni to, kar smo pričakovali oz. kar bi si naši kolegice in kolegi v strokovnih službah v resnici zaslužili, rezultat ni zanamrljiv. Če oranžna nevarnost iz ZDA ne bo zakuhala nove gospodarske krize in inflacija ne bo prevelika, bo to vidno najkasneje čez dve leti.

Sicer pa nas je nov zakon o plačah znova spomnil na pomen strokovnih služb. In na vlogo ljudi, ki se včasih zdijo samoumevni, čeprav brez njih ne moremo. Še več, brez skrbnega dela tehničnih služb, kadrovske službe, računovodstva, raziskovalne pisarne, ki je sedaj tudi vse tesneje povezana s strokovnimi sodelavkami in sodelavci na inštitutih, si delovanja ZRC SAZU ni mogoče predstavljati.

*

Za negativno razburkanost je znova poskrbela Agencija za raziskovalno in inovacijsko dejavnost s prenovljenim sistemom evalvacije projektnih predlogov. Izkazalo se je, da tudi nove rešitve ne ustrezajo in da bo celotno shemo treba še dodatno premisliti. Nenazadnje tudi zato, ker letos projektov niso dobili najvišje ocenjeni projektni predlogi oz. projekti, ki so prejeli maksimalno oceno.

Podobno velja tudi za politično razumevanje pomena temeljne znanosti. Po eni strani se to kaže v načinu financiranja, kjer je prav v minulemu letu najkrajše potegnil razpis za temeljne raziskovalne projekte 2024, zaradi česar smo na ZRC SAZU beležili enega najslabših rezultatov; po drugi strani pa opažamo, da odgovorni še vedno niso imuni na občasne diferenciacije znanstvenih ved na bolj in manj koristne.

Tudi zato smo se letos kar nekajkrat spomnili na Einsteinovo razmišljanje o ustreznih pogojih za svoboden razvoj kreativnih sposobnosti posameznic in posameznikov, ki se vsake toliko časa dokopljejo do dragocenih rezultatov.

Zgornje omenjam predvsem zato, ker se ministri in direktorice agencije še vedno ne zavedajo, koliko dela je treba vložiti v dolgoročno raziskovanje, katerega trdovratno sistematično delo pripelje do rezultatov, kot so jezikovni portali (Fran, Franček, Franja), kakovostno jezikovno svetovanje, Biografski leksikon, Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev ter sistematični razvoj strok v okviru temeljnih humanističnih in družboslovnih ved, biologije in paleontologije.

Zato je še kako pomembno, da znamo premišljeno razporediti programska in infrastrukturna sredstva. V okviru prvega se je na ZRC SAZU znova izkazala delovna skupina, ki načrtuje smotno delitev sredstev stabilnega financiranja, ki je uspešno izpeljala razpis za prebojne projekte in finančno podprla vrsto gostovanj v tujini oz. dokončanje člankov za visoko uvrščene revije. Mimogrede, tudi letos sta bila na koncu izbrana dva projekta, obenem pa je prijetno presenetila večja kakovost vseh predlogov.

*

Sistematično smo se lotili tudi prenove kriterijev za izvolitve, ki bodo prišli v širšo obravnavo v letu izida tega letopisa. V razpravi o posamičnih pogojih se je znova pokazalo, da je po eni strani treba vedno znova premisliti, kaj je relevantno za posamezna področja (v našem primeru še posebej v okviru humanističnih ved), po drugi strani pa je postalo več kot očitno, da tako v slovenskem raziskovalnem habitatu kakor tudi širšem evropskem in globalnem okvirju lahko preživijo samo nadpovprečne raziskovalne skupine.

V skladu s tem smo prav v 2024 začeli poglobljeno razpravo o velikosti in sestavi raziskovalnih skupin in inštitutov ter se uvodoma izrekli za počasnejšo rast zaposlovanja. Nenazadnje tudi zato, ker v primeru dosedanje rasti ne bi mogli več zagotoviti ustreznih prostorskih in širših logističnih pogojev dela.

*

Kot uspešno lahko ocenimo tudi investicijsko vzdrževanje, saj smo od novembra bogatejši za dve izjemno dobro opremljeni dvorani na Gosposki ulici. Premišljena prenova bivše Dvorane Zemljepisnega muzeja po novem omogoča vzporedno delo v dveh samozadostnih prostorih, ki bosta razbremenila Atrij ZRC. Kot osrednji konferenčni in tudi sicer izrazito prijazen delovno-razstavni prostor je bil Atrij ZRC namreč tudi letos zaseden skoraj vse delovne dni v letu.

O tem, kdaj, kako in v kakšnih okvirjih se investicije obrestujejo, priča tudi naša druga knjigarna, ki smo jo odprli v sosedstvu naše Raziskovalne postaje v Novi Gorici in ki je v manj kot letu dni postala središče intelektualnega življenja na zahodni meji.

*

Še posebej pa se mi zdi potrebno omeniti delovanje kolektiva Roza_ZRC+, ki je podobno kot zadnjih šest let tudi letos organiziral prireditve Roza_ZRC+. Maji Gostič, Borisu Kernu in Vesni Liponik je na podlagi spleta dogodkov, osredotočenih na življenjski svet LGBTQ+, uspelo opozoriti na njegov raziskovalni in umetniški potencial. Dogodki so bili namenjeni tako znanstveni skupnosti kot širšemu občinstvu. Roza_ZRC+ 24 je obsegal: vsakoletni Roza_bazar s prodajo literature s tematikami LGBTQ+, Roza_simpozij z gostjimi: dr. Majo Gostič, dr. Marino Gržinič, dr. Vlado Kotnik, dr. Tadejem Troho, Vesno Liponik (moderatorica), predstavitev smernic za transinkluzivno rabo jezika Roza_smernice v izvedbi dr. Branislave Vičar in dr. Borisa Kerna, predstavo Tehnoburleska Tatovi podob v izvedbi The Feminalz ter prodajo oblačil Roza_vintič (v sodelovanju z Vintage Petruša).

In če kaj, prav delovanje Roza_ZRC+ priča o tem, da nič v naši družbi ni samoumevno, še najmanj pa socialne, profesionalne in spolne pravice.

Samoumevna je samo samoumevnost, ki jo – tudi na ZRC SAZU – srečamo pri tistih, ki menijo, da so njihove stiske, izzivi in rezultati enkratni, in še vedno niso spoznali, da vse, kar nas (delovno) združuje, temelji na vzajemnosti.

prof. dr. Oto Luthar,
direktor ZRC SAZU

ON RESEARCH AND PROFESSIONAL WORK, ON INTERNAL AND EXTERNAL CHALLENGES, ON CARE AND ON TAKING THINGS AND PEOPLE FOR GRANTED...

Much like the Work Report itself, reviewed and adopted by the ZRC SAZU Board of Directors, I have noted myself that 2024 was a rather turbulent and eventful year – for a variety of reasons and circumstances.

In addition to the prestigious Zois Award, presented to our colleague Ivan Šprajc, Head of the Institute of Anthropological and Spatial Studies, for his outstanding research results, as well as some other awards and distinctions, we witnessed the enactment of a new public sector salary system act. Although we had not been directly involved in the negotiations, our past efforts as part of the March for Science and the Coordination of Independent Research Institutes of Slovenia (KOsRIS), as well as our participation in the ministry's expert working group, made a significant contribution to the adoption of the act. A particularly noteworthy part of the act is the increase in salaries for Professional Associates, which had been extremely uncompetitive in recent years. When it came to the subsequent implementation of the legislation, which had to be completed before the end of the year, the Business Office, i.e. the Legal and Human Resources Department, did an excellent job.

Although the final outcome is not what we had hoped for, and what our colleagues that are part of ZRC SAZU's professional services really deserve, it is by no means insignificant. If the Orange Peril from the USA does not provoke a new economic crisis and inflation is kept in check, this will become visible in two years' time at the latest.

Incidentally, the new salary act has reminded us once again of the importance of professional services. And the role of people who are sometimes taken for granted, even though we cannot really do without them. In fact, ZRC SAZU's activities could not be carried out without the diligent work done by the technical services, the Human Resources Department, the Accounting Department and the Research Office, which is now increasingly closely linked to the Professional Associates working at individual institutes.

*

Once again, quite a stir was caused by the Slovenian Research and Innovation Agency with its revised project proposal evaluation system. It turned out that the new solutions are not suitable either and that some more thought will need to be given to the entire system. Not least because in 2024 the projects that got the green light were not the highest rated project proposals, i.e. the projects that received the maximum project evaluation score.

The same goes for the political understanding of the importance of basic science. On the one hand, this is reflected in the funding scheme – last year, the 2024 call for basic research projects drew the shortest straw, which is why, at the ZRC SAZU, we have recorded one of the worst results. On the other hand, we have been noticing that the people in charge are still not immune to the occasional differentiation of scientific disciplines between more and less useful ones.

This is one of the reasons that brought to mind, on several occasions in 2024, Albert Einstein's thoughts on the conditions required to make possible the free development of individuals' creative abilities, which yield valuable results every now and then.

The main reason I have mentioned the above is because ministers and agency directors are still unaware of how much work needs to be devoted to long-term research to make sure persistent systematic work yields results, such as various linguistic portals (Fran, Franček, Franja), quality language consulting, Slovenian Biographic Lexicon, Collected Writings of Slovenian Poets and Writers, and the systematic development of disciplines in the fields of basic humanities, social sciences, biology and palaeontology.

This makes it all the more important to know how to allocate programme and infrastructure funds in a well-considered way. When it comes to the former, ZRC SAZU's working group in charge of prudent allocation of stable funding once again proved its worth – it successfully launched a call for applications for breakthrough projects, and financially supported a number of visiting researchers abroad and the completion of papers for high-ranking journals. Like before, two projects were selected in the end and the higher quality of all the applications turned out to be a pleasant surprise.

*

Moreover, we undertook a systematic overhaul of the election criteria, which will be discussed on a broader basis in the year of this yearbook's publication. The discussion on individual requirements has once again revealed that, on the one hand, it is necessary to constantly rethink what is relevant for individual fields (in our case, especially in the field of the humanities), and on the other hand, it has become more than

obvious that only above-average research groups are able to survive in the Slovenian research habitat, as well as within the wider European and global frameworks.

Accordingly, in 2024, we started an in-depth discussion on the size and structure of research groups and institutes; to start with, we espoused slower employment growth. Not least because, if the current growth rate was maintained, we would no longer be able to provide adequate spatial and wider logistical working conditions.

*

Another field that can be assessed as successful is investment maintenance, i.e. in November 2024, we acquired two exceptionally well-equipped halls in Gosposka Street. The well-thought-out renovation of the former Geographical Museum Hall now allows for parallel work in two self-sufficient spaces, which will relieve the high occupancy of the ZRC Atrium. As the central conference venue and an exceptionally user-friendly work and exhibition space, the ZRC Atrium was occupied almost every single working day of 2024.

When, how and in what context investments make a return is evidenced, among other things, by our second bookshop, opened close to the Research Station in Nova Gorica. In a span of less than a year, the bookshop has become the centre of intellectual life on Slovenia's western border.

*

Furthermore, I find it particularly important to mention the work carried out by the Roza_ZRC+ team. Like in the past six years, in 2024, the team once again organised the Roza_ZRC+ event. Maja Gostič, Boris Kern and Vesna Liponik managed to draw attention to the research and artistic potential of the LGBTQ+ lifeworld through a series of events focused on it. The events were aimed at both the scientific community and a wider audience. The Roza_ZRC+ 24 events included the annual bazaar (Roza_bazar) with the sale of LGBTQ+ literature, a symposium (Roza_simpozij) with guest speakers Maja Gostič, PhD, Marina Gržinič, PhD, Vlado Kotnik, PhD, Tadej Troha, PhD, Vesno Liponik (moderators), Roza_smernice – a presentation of guidelines for the trans-inclusive use of language by Branislava Vičar, PhD, and Boris Kern, PhD, the performance titled Tehnoburleska Tatovi podob by The Feminalz and a sale of Roza_vintič apparel (in collaboration with Vintage Petruša).

If anything, the very work of Roza_ZRC+ is proof that nothing in our society should be taken for granted, least of all social, professional and sexual rights.

The only thing to be taken for granted is the very fact that some people take things for granted – at ZRC SAZU, among other places – those who believe that their hardships, challenges and results are unlike any others; those that have yet to realise that everything that unites us (in terms of work) is based on reciprocity.

Oto Luthar, PhD,
director of ZRC SAZU

GENERACIJE ZNANOSTI

ZRC SAZU prireja Generacije znanosti od leta 1995. Na njih vsako leto podeli nagrade za znanstvene dosežke v preteklem letu. Ta javna prireditve je posvečena raziskovalkam in raziskovalcem s področja humanistike – ne le z ZRC SAZU, temveč tudi z drugih raziskovalnih ustanov doma in po svetu.

Namen prireditve je ustvarjalno izraziti zavest ZRC SAZU, da je za raziskovalno delo treba spodbuditi interes najširše javnosti. Projekt torej ustreza trajni programski usmeritvi ZRC SAZU v okviru njegovih prizadevanj za promocijo znanstvenega dela in aktivno vlogo v družbi.

Generacije znanosti ustvarjajo vrhunski režiserji, glasbeniki, igralci in drugi umetniki. Kombiniramo izvirne predstavitvene prijeme s področja dramatike, ustvarjalnosti in literature s sodobnimi načini predstavitve raziskovalnih rezultatov. Pri tem izkoriščamo vse mogoče tehnične možnosti, da bi čim bolj nazorno ter predvsem kratkočasno predstavili svoje delo.

Cilj prireditve je torej znanstvene dosežke s področja humanistike, družboslovja, pa tudi naravoslovja, predstaviti najširši slovenski javnosti. Ta koncept je bil uspešno predstavljen tudi na Unescovi konferenci v Pragi, spomladi leta 1999.

ZASLUŽNI RAZISKOVALEC ZRC SAZU DR. DRAGO PERKO, GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

Po doktoratu na temo povezave med reliefom in gibanjem prebivalstva v Sloveniji se je Drago Perko zaposlil na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU. Tam je med drugim vodil raziskovalni program Regionalna geografija Slovenije in različne raziskovalne projekte, v katerih je preučeval kulturne pokrajine, geografsko mikroregionalizacijo, skupna zemljišča v Sloveniji, mehanizme regionalne politike, naravne pokrajinske tipe ter pokrajinsko raznolikost in vroče točke Slovenije.

Kot avtor številnih znanstvenih člankov se je ukvarjal predvsem z regionalno geografijo, geografskimi informacijskimi sistemi, digitalno tematsko kartografijo in zemljepisnimi imeni. Sodeloval je pri pripravi temeljnih geografskih knjižnih in kartografskih monografij o Sloveniji: Regionalnogeografska monografija Slovenije, Krajevni leksikon Slovenije, Geografski atlas Slovenije, prvi nacionalni atlas, in digitalni zemljevid Relief Slovenije.

Drago Perko je bil izjemno aktiven kot urednik znanstvenih revij in knjižnih zbirk, med drugim je član uredniškega odbora Acta geographica Slovenica. Že tri desetletja, vse od leta 1995, pa deluje kot član Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

Zaradi večdesetletnega odličnega raziskovalnega dela, četrstoletnega vodenja Geografskega inštituta Antona Melika ter predanega in zavzetega udejstvovanja za dobrobit geografije, humanistike in ZRC SAZU prejme naziv zaslužni raziskovalec ZRC SAZU.

ZLATI ZNAK ZRC SAZU

DR. SIMONA KRALJ - FIŠER,

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA

HADŽIJA ZRC SAZU

Simona Kralj - Fišer na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU vodi temeljni raziskovalni program Biodiverziteta: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje, v okviru katerega potekajo dolgoročne raziskave biotske pestrosti. Pri tem se opirajo na integrativne in interdisciplinarne pristope, ki vključujejo najsodobnejšo tehnologijo, med drugim tudi strojno učenje.

Je vodja prebojnega projekta Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti. S kombiniranjem klasičnih in najsodobnejših metod, kot so načrtovano gojenje, kvantitativna genetika, genomika, transkriptomika, epigenetika in mikrobiologija, raziskuje razlike med spoloma in spolno dvoličnost pri pajkih. Pod njenim vodstvom trenutno nastaja eden prvih referenčnih genomov v slovenski znanosti. Poleg uvajanja novih vsebin in metodologij s tem projektom sodeluje s strokovnjaki na omenjenih področjih doma ter v tujini.

Simona Kralj - Fišer kot predavateljica prenaša znanje na mlajšo generacijo na Podiplomski šoli ZRC, kjer je odigrala ključno vlogo pri snovanju programa in akreditaciji magistrskega ter doktorskega študija, in na Univerzi na Primorskem, na kateri je pred kratkim izšel njen učbenik Od genov do vedenja in naprej.

SREBRNI ZNAK ZRC SAZU

DR. DEJAN GABROVŠEK,

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

FRANA RAMOVŠA ZRC SAZU

Dejan Gabrovšek je doktoriral s temo Slovenska zložena poved z vidika stopenj odvisnosti, ki je kot sveže jezikoslovno znanstveno delo ponudilo nove poglede na tipologijo slovenske zložene povedi in bo uporabno tudi kot izhodišče za nekatera poglavja nove znanstvene slovnice slovenskega jezika.

Pri delu na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU se je Gabrovšek izkazal kot delaven, prodoren in usposobljen za razreševanje zahtevnih jezikoslovnih problemov. Prispeva k pripravi eSSKJ – Slovarja slovenskega knjižnega jezika, Sprotnega slovarja slovenskega jezika in Šolskega slovarja slovenskega jezika ter se konstruktivno vključuje v drugo delo oddelka. Svoja spoznanja predstavlja v slovenski in mednarodni slovenistični in jezikoslovni znanstveni periodiki ter s prispevki na znanstvenih srečanjih in konferencah. Dobitnik srebrnega znaka ZRC SAZU je postal zaradi svoje odmevne doktorske naloge.

MODRI ZNAK ZRC SAZU

MARKO JEVNIKAR, VODJA TEHNIČNE SLUŽBE ZRC SAZU

Vodja tehnične službe, hišnik, vzdrževalec, gospodar stavbe – ne glede na to, kako imenujemo njegov poklic, ne moremo oporekati, da ga Marko Jevnikar že vrsto let opravlja z veseljem, predanostjo in občutkom odgovornosti. Njegovo delo obsega vse od nabave opreme do zagotavljanja popravil, za katera poskrbi bodisi sam bodisi poprosi za pomoč zunanje izvajalce. Marko Jevnikar svoje naloge opravlja z neverjetno skromnostjo, malone nevidno – kako nepogrešljiv je v zobatem kolesju naše ustanove, se izkaže, kadar ga ni. Kandidaturo za modri znak ZRC SAZU so zaradi njegove tehnične in strokovne odličnosti, ki ju izkazuje pri svojem delu, podprli vsi inštituti in Založba ZRC.

MODRI ZNAK ZRC SAZU

SONJA STAMENKOVIĆ INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA ZRC SAZU

Že od sredine 90. let kot tajnica Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU z opravljanjem raznih administrativnih nalog lajša delo raziskovalcem. Najsi skrbi za razvrščanje ur pri projektih, izpolnjevanje potnih nalogov ali nadzor nad prihodki in porabo sredstev, vselej je vestna in odločna, hkrati pa prijazna in spoštljiva. Vpeta je v sodelovanje s krasoslovci z vsega sveta, odlično pa se znajde tudi pri pojasnjevanju ljudem, ki se na inštitut obračajo z bolj poljudnimi vprašanji. Zaradi prijaznega značaja ter odličnosti in domiselnosti je dragocena sodelavka, ki pomembno prispeva k razvoju inštituta v eno najbolj vidnih mednarodnih raziskovalnih in študijskih krasoslovnih središč. Sonja Stamenković si zaradi vsega naštetega zasluži modri znak ZRC SAZU.

NOVI
DOKTORJI
ZNANOSTI

V LETU 2024 SO DOKTORIRALI:

Eva Trivunović, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša:

Biblijski frazemi v zgodovinskem sloveropisju: sinhroni in diahroni vidik, Podiplomska šola ZRC SAZU, 6. 5.

Arsalan Reihanzadeh, Filozofski inštitut:

Eno se združuje v dvoje: od onto-teološke izjave do politične implikacije, Podiplomska šola ZRC SAZU, 18. 7.

Mateja Slovec Grasselli, Družbenomedicinski inštitut:

Etnografija moralnih ekonomij pri sodelovalnih odnosih med kmeti, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 11. 10.

Turk Teja, Glasbenonarodopisni inštitut:

Inštrumentalne ljudskoglasbene prakse in kulturne identitete Slovencev v prvi polovici 20. stoletja, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 29. 11.

Vita Zalar, Inštitut za kulturno zgodovino:

Protiromski rasizem in kaznovalna politika v Habsburški monarhiji in Kraljevini Jugoslaviji, 1848-1941, Podiplomska šola ZRC SAZU, 12. 12.

OB 90-LETNICI
GLASBENONARODOPISNEGA
INŠTITUTA ZRC SAZU

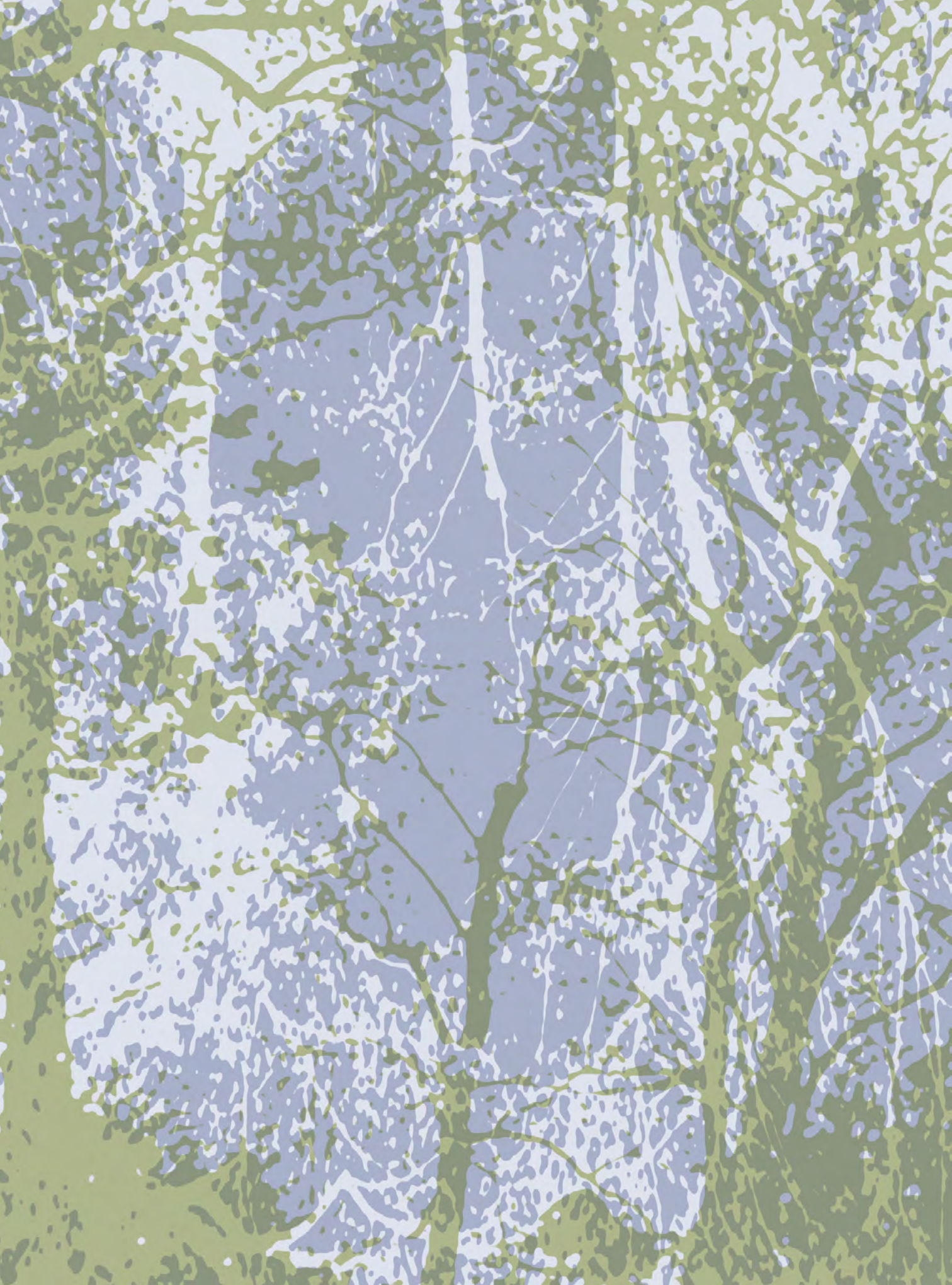

90-letnica Glasbenonarodopisnega inštituta je bila v letu 2024 več kot le prelomnica v delovanju najstarejšega inštituta ZRC SAZU. Bila je priložnost za refleksijo povezanosti inštituta s preteklostjo, gradivom, ki ga hranimo, in pogled naprej, v prihodnost raziskovanja. Vstop v praznovanje smo pospremili z mislijo: »Dober glas seže v deveto vas.«, s čimer smo želeli sporočiti, da je delo Glasbenonarodopisnega inštituta doseglo veliko skritih kotičkov našega prostora, in praznovanje tega jubileja je bilo prav tako široko in polno kot delo, ki ga ta inštitut opravlja že devet desetletij.

Ob praznovanju pomembne obletnice smo leto začeli z okroglo mizo, na kateri so starejši sodelavke in sodelavci delili spomine na začetke inštituta, predstavili njegovo sodobno delovanje ter razmišljali o prihodnosti. Sledila je predstavitev zvočne izdaje *Kdo, kdo, kdo so pa to? Pesemsko izročilo z Domžalskega*, ki pod uredniškim vodstvom Urše Šivic in Marije Klobčar oživlja lokalno pesemsko izročilo. Ob tem smo javnosti predstavili tudi novo spletno zbirko zvočnih posnetkov *Etnofon*, ki združuje stare in nove izdaje inštituta. Marca smo predstavili monografijo *Človek je najhujša zver* Marjetke Golež Kaučič o reprezentaciji živali v folklori, literaturi in kulturi, z nastopom Svetlane Makarovič in Zlatka Kaučiča. Na simpoziju o dediščini Kočevske, povezanem s projektom *Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske*, ki ga vodi Anja Moric, smo odprli vprašanja večkulturne dediščine regije. Avgusta je posvet o preporodnih gibanjih v Atriju ZRC zbral mednarodne raziskovalce, ki so razpravljali o sodobnih in tradicionalnih praksah v glasbi ter plesu. Dogodek je gostil tudi partnerje iz projekta *V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod* pod vodstvom Draga Kuneja. Septembra je koncert članov Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija oživil prakse iz Registra nesnovne kulturne dediščine. Ob koncu meseca smo predstavili knjigo Alme Bejtullahu *Glasbeno in plesno delovanje žensk s priseljenskim ozadjem*, izdano pod uredništvom Mojce Kovačič. Vrhunec praznovanja je bilo oktobrsko odprtje razstave *France Marolt in njegova zapuščina*, ki sta jo pripravili Urša Šivic in Anja Serec Hodžar in bo v letu 2025 gostovala tudi drugod. Oktobra sta sledila še dva glasbena dogodka: podoknica na Novem trgu ob obletnici ustanovitve inštituta, na kateri so nam zapeli naši glasbeni prijatelji ter sodelavci in sodelavke iz drugih inštitutov ZRC SAZU, ter koncert Zajuckaj in zapoj z uprizoritvami Maroltovih arhivskih zapisov. Decembra smo predstavili etnografski film Anje Moric *Globoko v srcu jo čutimo* in knjigo *Pesemsko izročilo Kočevske*. V letu 2025 načrtujemo ekskurzijo po Kamniku pod vodstvom Marije Klobčar, ki nam bo razkrila folkloristične, etnološke, zgodovinske, geološke in druge posebnosti mesta. Dogodke ob praznovanju je spremljala tudi RTV Slovenija s ponovitvijo dokumentarnega filma ob 80-letnici inštituta, ponovitvijo prve oddaje Slovenska zemlja v pesmi in besedi iz leta 1966, pogovornimi oddajami ter prenosom koncerta Zajuckaj in zapoj.

Z 90-letnico Glasbenonarodopisnega inštituta smo želeli pokazati, da naše praznovanje ni zgolj obujanje ali slavljenje preteklosti, temveč pomemben prispevek razumevanja sedanjosti skozi preteklost. Glasba, pesem, ples so namreč žive kulturne in družbene prakse današnjega časa, ki vzpostavljajo vez med preteklimi tradicijami in sodobnimi, spreminjajočimi se družbenimi dinamikami.

SPLOŠNA ORGANIZIRANOST ZRC SAZU

ORGANIZACIJSKA SHEMA ZRC SAZU

UPRAVNI ODBOR

DIREKTOR

ZNANSTVENI SVET

INŠTITUTI

Inštitut za slovenski jezik
Frana Ramovša ZRC SAZU

Geografski inštitut
Antona Melika ZRC SAZU

Inštitut za
arheologijo ZRC SAZU

Inštitut za
raziskovanje krasa ZRC SAZU

Zgodovinski inštitut
Milka Kosa ZRC SAZU

Paleontološki inštitut
Ivana Rakovca ZRC SAZU

Umetnostnozgodovinski inštitut
Franceta Steleta ZRC SAZU

Biološki inštitut
Jovana Hadžija ZRC SAZU

Muzikološki
inštitut ZRC SAZU

Glasbenonarodopisni
inštitut ZRC SAZU

Inštitut za slovensko literaturo
in literarne vede ZRC SAZU

Družbenomedicinski
inštitut ZRC SAZU

Inštitut za slovensko
narodopisje ZRC SAZU

Inštitut za
kulturno zgodovino ZRC SAZU

Inštitut za slovensko izseljenstvo
in migracije ZRC SAZU

Inštitut za antropološke
in prostorske študije ZRC SAZU

Filozofski
inštitut ZRC SAZU

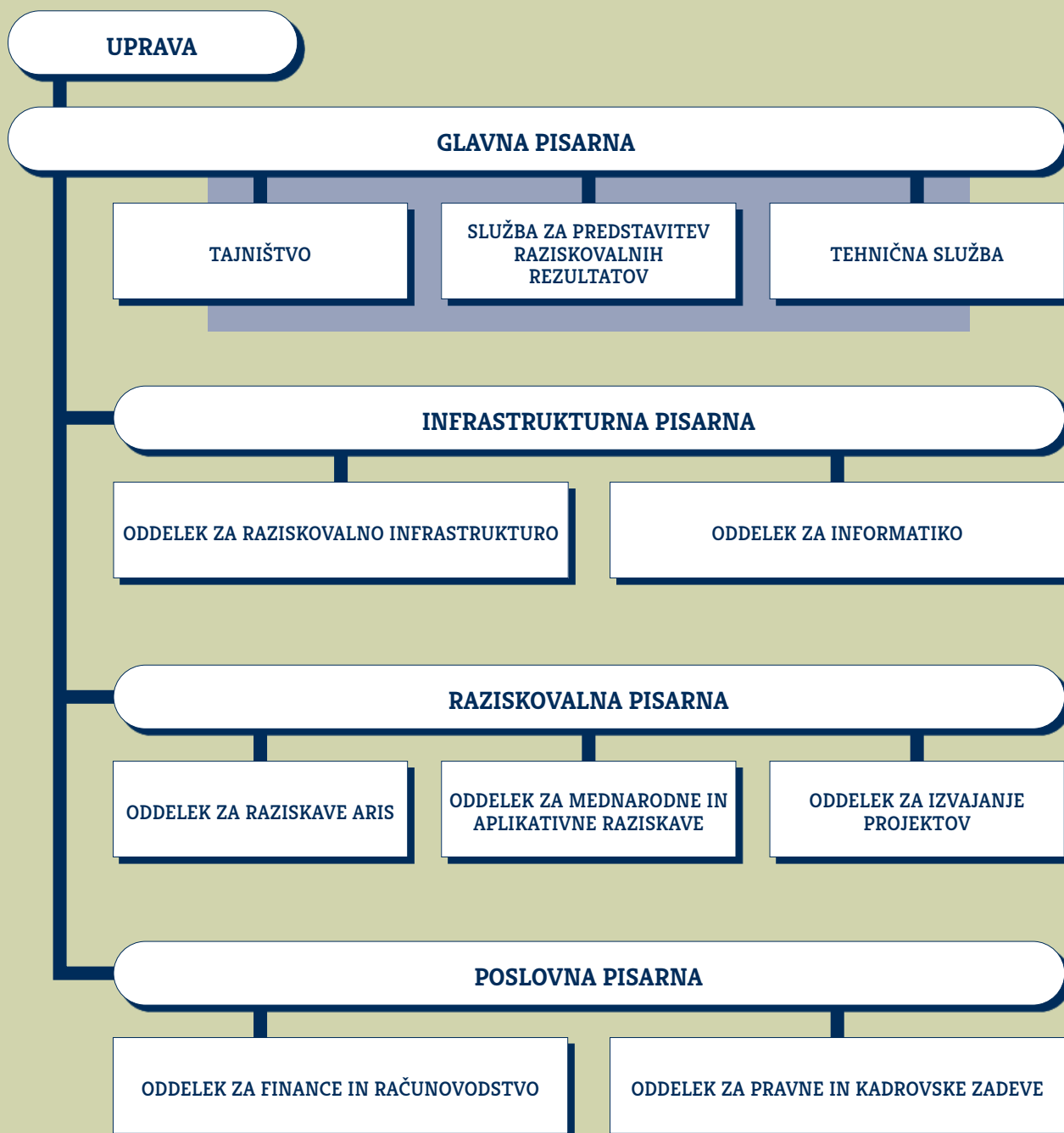
Inštitut za kulturne
in spominske študije ZRC SAZU

ZALOŽBA

UPRAVA

NAMESTNIK DIREKTORJA

POMOČNIK DIREKTORJA

VODSTVO ZRC SAZU

Direktor

Prof. dr. Oto Luthar.

Namestnici direktorja

Vanda Baloh, dr. Mimi Urbanc.

Pomočnici direktorja

Dr. Jerneja Fridl, Tanja Valte.

UPRAVNI ODBOR ZRC SAZU

Predstavniki SAZU:

akademik dr. Janez Kranjc (predsednik), akad. dr. Franc Forstnerič, izredna članica SAZU dr. Jožica Škofic, Zoran Mezeg.

Predstavniki zaposlenih ZRC SAZU:

dr. Peter Klepec (namestnik predsednika), dr. Helena Dobrovoljc, dr. Petra Svoljšak, dr. Janez Nared.

Predstavniki iz vrst uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti: dr. Boštjan Golob.

Sekretarka Upravnega odbora ZRC SAZU: dr. Rajka Bračun Sova.

ZNANSTVENI SVET ZRC SAZU (DO 2. 12.)

Člani: dr. Mija Oter Gorenčič (predsednica), akademikinja Tatjana Avšič-Županc, dr. Matej Gabrovec, akademik Matija Gogala, dr. Boris Golec, izr. članica SAZU dr. Špela Goričan, izr. članica SAZU dr. Jana Horvat, izr. član SAZU dr. Marko Juvan, akademik Jože Krašovec, dr. Oto Luthar, dr. Ingrid Slavec Gradišnik, izr. članica SAZU dr. Jožica Škofic (podpredsednica), izr. član SAZU dr. Peter Vodopivec.

ZNANSTVENI SVET ZRC SAZU (OD 3. 12.)

Predstavniki raziskovalcev ZRC SAZU: dr. Mija Oter Gorenčič (predsednica), dr. Kozma Ahačič (podpredsednik), dr. David Bole, dr. Aleksander Horvat, dr. Mirjam Milharčič Hladnik, dr. Tanja Petrovič, dr. Benjamin Štular, dr. Luka Vidmar.

Predstavniki SAZU: izr. član SAZU prof. dr. Miha Humar, akademik Jože Krašovec, izr. član SAZU prof. dr. Janez Plavec, izr. član SAZU prof. dr. Peter Vodopivec.

Direktor ZRC SAZU: dr. Oto Luthar.

Sekretar Znanstvenega sveta ZRC SAZU: Ivan Gale.

KOLEGIJ ZRC SAZU

Člani: dr. Kozma Ahačič, dr. Saša Babič, Vanda Baloh, dr. Jerneja Fridl, dr. Aleksander Horvat, dr. Matija Ogrin, dr. Mojca Kovačič, dr. Marina Lukšič Hacin, dr. Oto Luthar, dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Tanja Petrovič, dr. Gregor Pobežin, mag. Aleš Pogačnik, dr. Tadej Troha, dr. Tadej Slabe, dr. Petra Svoljšak, dr. Urban Šilc, dr. Lilijana Šprah, dr. Ivan Šprajc, dr. Katarina Šter, dr. Mimi Urbanc, Tanja Valte, dr. Anton Velušček, dr. Matija Zorn.

UPRAVA

DIREKTOR

dr. Oto Luthar

GLAVNA PISARNA

Tajništvo ZRC SAZU

Rajka Bračun Sova, *vodja* (od 1. 12.)

Nastja Hegediš, Diana Lavrič, Marija Maja Stipar

Služba za predstavitev raziskovalnih rezultatov

Anja Skapin Sunanović, Agata Tadeja Tomažič

Tehnična služba

Marko Jevnikar, *vodja*

Barbara Ajdarpašić, Nasiha Brakić, Naida Ferizi, Ivanka Gerlica, Matic Jevnikar, Alma Nasufović, Marijana Radanović (od 25. 3.), Bernarda Rogić, Slavica Rogić, Amra Šabotić, Melita Škrabl, Liljana Višić, Slobodanka Višić, Manca Vollmayer

INFRASTRUKTURNA PISARNA

dr. Jerneja Fridl, *pomočnica direktorja*

Oddelek za raziskovalno infrastrukturo

Miha Peče, *vodja*

Oddelek za informatiko

Matija Likar, Primož Mesner, Lovro Strmčnik

Oddelek za multimedijo

Manca Juvan Hessabi, *vodja* (od 1. 6.)

RAZISKOVALNA PISARNA

dr. Mimi Urbanc, *namestnica direktorja*

Oddelek za raziskave ARIS

Tanja Valte, *pomočnica direktorja*

Oddelek za mednarodne in aplikativne raziskave

Jana Bales, Tinka Mihelič, Nika Senica

Oddelek za izvajanje projektov

Vladimir Milovanović, *vodja* (do 31. 7.), Klavdija Škrjanc (od 6. 8.)

Nina Juvan Mastnak, Olga Kardoš, Bojana Kušič Plemenita (od 15. 9.), Tanja Pavčič (do 5. 5.), Neva Stepic

POSLOVNA PISARNA

Vanda Baloh, *namestnica direktorja*

Oddelek za finance in računovodstvo

Anja Mikolaj, *vodja*

Matevž Baloh, Peter Filipič (od 21. 10.), Sara Miklavec Močnik, Aleksandar Paunović, Urša Učakar Eftimov, Kristina Žnidaršič

Oddelek za pravne in kadrovske zadeve

Martina Jug, *vodja* (do 30. 4.), Ivan Gale (od 1. 5.),

Matija Cempren (od 1. 12.), dr. Breda Čebulj Sajko, Maja Sara Gržan (do 15. 9.), Anita Janžekovič, Lucija Liška, Katja Novak (do 31. 3.), mag. Jelka Pekolj, Urška Tomažin Goričar (od 10. 6.)

Oddelek za upravljanje premoženja in nabavo

Mija Rangus, *vodja* (od 1. 10.)

PROJEKTNA, POSLOVNA IN KADROVSKA ANALIZA

PREGLED PROJEKTOV NA ZRC SAZU

VRSTA PROJEKTA	NOSILEC/KOORDINATOR		SODELUJOČI/PARTNER		SKUPAJ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Raziskovalni programi ARIS	20	20	2	2	22	22
Infrastrukturni program ARIS	1	1	/	/	1	1
Temeljni projekti ARIS	44 + (8) ¹	31 + (11)	31 + (1)	24 + (7)	84	73
Aplikativni projekti ARIS	8 + (1)	5 + (2)	2	2	11	9
Podoktorski projekti ARIS	8 + (3)	8 + (1)	/	/	11	9
Ciljni raziskovalni projekti ARIS	12 + (1)	13	6 + (1)	4	20	17
Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS ¹	12 + (2)	13 + (2)	4	2	18	19
Mladi raziskovalci ARIS	38	35	/	/	38	35
SKUPAJ ARIS	158	142	47	43	205	185
Mednarodni centralizirani projekti – Okvirni programi (H2020, HE) ²	2	3	13	18	15	21
Drugi mednarodni centralizirani projekti ³			11	13	11	13
Mednarodni decentralizirani projekti ⁴	2	2	3	10	5	12
Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike ⁵			3	2	3	2
Projekti N00 ⁶	1	4	2	3	3	7
Drugi mednarodni projekti ⁷			6	6	6	6
SKUPAJ MEDNARODNI PROJEKTI	5	9	38	52	43	61
Projekti ministrstev in agencij	1	10	2	0	3	10
Projekti raziskovalne infrastrukture	3	3	2	2	5	5
Javna služba po pooblastilu	2	3			2	3
Javna služba občine	1	3			1	3
SKUPAJ PROJEKTI NACIONALNIH USTANOV (brez ARIS)⁸	6	3	3	4	9	7
Naročila na trgu ⁹	18	17	8	12	24	29
SKUPAJ NAROČILA NA TRGU	18	17	8	12	24	29

1 Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije in podpornih mehanizmov EU.

2 Obzorje 2020, Obzorje Evropa; projekti, ki uresničujejo 80. člen ZZrID.

3 Centralizirani programi (razen Okvirnih programov): ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa*, *Evropa za državljane*, drugi projekti Generalnih direktorátov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection).

4 Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

5 ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

6 Načrt za odpornost in okrevanje (Next generation)

7 Norveški in EGP-mehanizem, SCOPES, COST akcije.

8 Projekti iz razpisov nacionalnih inštitucij (ministrstva, agencije (razen ARIS), uradi, DARS, ZRSZ, ZZSZ, občine, muzeji ipd.).

9 Domači in tuji naročniki storitev: gospodarske družbe, samostojni podjetniki, državne inštitucije, javni zavodi, društva ipd.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Konzorcij projektnih pisarn za krepitev odličnosti, interdisciplinarnosti in mednarodne vpetosti slovenskega raziskovalnega prostora – 5xPRO

Oznaka: 5xPRO.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Barbara Tišler (Kemijski inštitut).

Vodji na ZRC SAZU: J. Bales, M. Urbanc.

Sodelavka: J. Bales, N. Senica, M. Urbanc

Obdobje trajanja: 1. 3. 2023 – 30. 6. 2026.

Spletna stran projekta: <https://www.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/konzorcij-projektnih-pisarn-za-krepitev-odlicnosti-interdisciplinarnosti-in>

Nadaljevali smo z utečenimi aktivnostmi za spodbujanje vključevanja v projektne konzorcije. Krepili smo sodelovanje s konzorcijskimi partnerji in izmenjavo informacij med njimi. Med izvedenimi delavnicami in predavanji omenjamo vsebinsko zaokrožen sklop 10 predavanj za pridobivanje novih znanj in veščin za raziskovalke in raziskovalce z naslovom ZRC na Obzorju (interni izvajalci), 4 dnevno delavnico How to write a successful project proposal (tuji izvajalci), delavnico za zaposlene v projektnih pisarnah o učinkoviti podpori raziskovalcev (tuji izvajalci).

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Tea Romih (Univerza v Ljubljani, Centralna tehniška knjižnica).

Vodja na ZRC SAZU: Jerneja Fridl.

Sodelavca: M. Peče (Uprava); M. Seručnik (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 6. 2026.

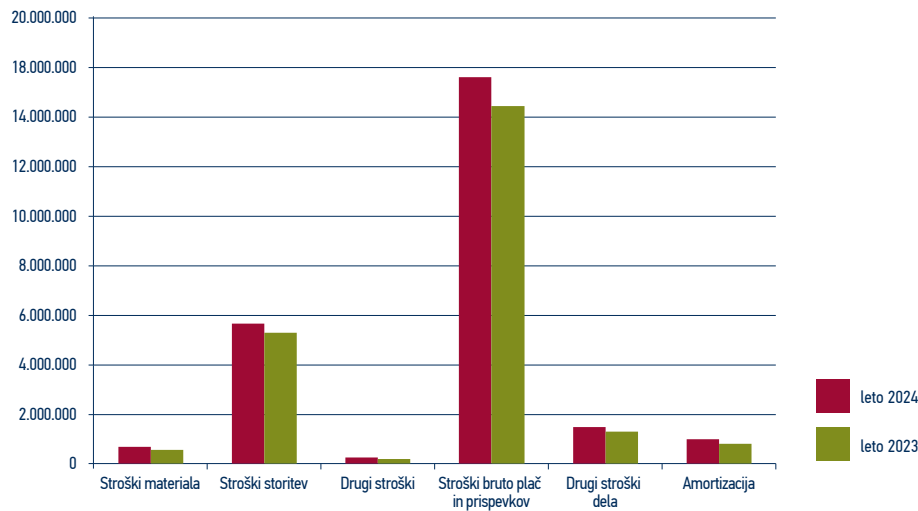
Spletna stran projekta: <https://projekt-spoznaj.si>

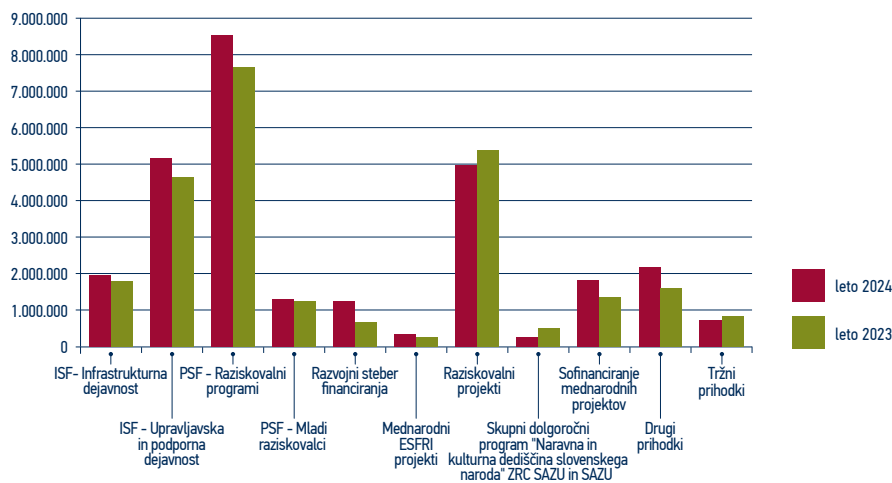
Izvedli smo 23 splošnih usposabljanj o odprti znanosti in deljenju raziskav po načelih FAIR, specialistično izobraževanje za podatkovne strokovnjake, dva nacionalna dogodka ter izdal priročnik Spoznaj FAIR – Priročnik o odprti znanosti v Sloveniji. Pripravili smo Akcijski načrt prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti. Poleg tega smo opravili vsebinski pregled obstoječih internih aktov, identificirali potrebo po dopolnitvah in novih pravilnikih, pripravili idejno zasnovo priporočil za upravljanje raziskovalnih podatkov ter vzpostavili organizacijsko shemo podatkovnega skrbništva.

POSLOVNO POROČILO

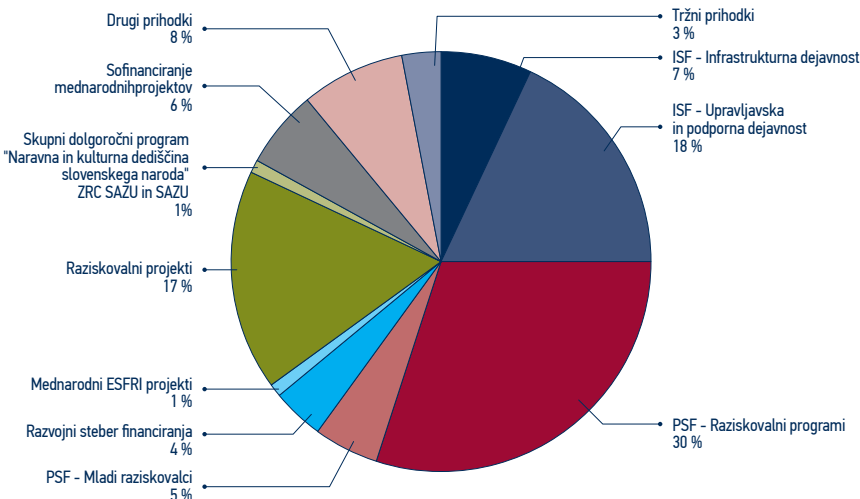
Primerjava celotnih nastalih stroškov v letih 2024 in 2023

Primerjava realiziranih prihodkov med leti 2024 in 2023

Struktura prihodkov 2024

KADROVSKA ANALIZA

Na dan 31. 12. smo imeli 408 zaposlenih, od tega 394 v rednem delovnem razmerju in 14 v dopolnilnem delovnem razmerju – od tega 299 raziskovalcev, 31 strokovnih sodelavcev v plačni podskupini H02 ter 73 strokovnih, administrativnih oz. tehničnih delavcev. Poslovodni organ šteje 5 oseb. V letu 2024 je bilo skupaj zaposlenih 35 mladih raziskovalcev, 4 od njih so doktorirali. Poleg navedenega je doktoriral tudi 1 asistent.

Na novo zaposlenih je bilo 29 oseb, vključno s 7 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 24 zaposlenim: 8 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 6 javnih uslužbencev je podalo redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 9 se jih je upokojilo.

Inštitut	Asistent		Asistenti z doktoratom		Znanstveni sodelavec		Višji znanstveni sodelavec		Znanstveni svetnik		Višji strokovno raziskovalni sodelavec		Višji strokovno raziskovalni asistent		Strokovno raziskovalni svetnik		Uveljavljeni raziskovalec		Strokovni sodelavec		Višji strokovni sodelavec		Samostojni strokovni sodelavec		Vodilni strokovni sodelavec		Ostali		Mladi raziskovalci		Skupaj		Skupaj po spolu	
Spol	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		M	Ž
Biološki inštitut Jovana Hadžija	1				2	1		1	3					1						2						1		2		14	10	4		
Družbenomedicinski inštitut	1	2			2		3																1						9	1	8			
Filozofski inštitut	2		1	1	5			2	2													1			1	1		16	12	4				
Geografski inštitut Antona Melika		2	1	2	8	7	1		6		1												2			2	1	33	19	14				
Glasbenonarodopisni inštitut				2	1	5	1	1		1					1		1						1			1	2	17	5	12				
Inštitut za antropološke in prostorske študije	3	1		1	3	6	1		2										1				1		1	2	1	23	12	11				
Inštitut za arheologijo		1		2	4	8	1		2			1									1		2	1	1		1	25	9	16				
Inštitut za kulturne in spominske študije				1	1	5		1		1					1						1		1					12	1	11				
Inštitut za kulturno zgodovino					1	4			1	1								2					1					10	4	6				
Inštitut za raziskovanje krasa	1		1	1	5	2	2	1	3	4									1		1				1	3	1	2	29	14	15			
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša	1		1	3	9	13	2	7	2	3							1								1	3		4	50	16	34			
Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije		2			1	5	2		1	2			1													2	1	2	19	5	14			
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede		1	1		2	4	2		2																		1		13	8	5			
Inštitut za slovensko narodopisje	1	1		1		7	2		1	3												1				1	2		20	6	14			
Muzikološki inštitut					2	2				1										1						1		2	9	2	7			
Paleontološki inštitut Ivana Rakovca		1			2	1	1	1		1	1					1												1	10	4	6			
Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta	1			2	2	4		1		2			1							1			1				2	1	18	7	11			
Zgodovinski inštitut Milka Kosa					4	1	2	1	4	1										1		1				1	2		18	12	6			
Uprava ZRC																										12	40			52	12	40		
Založba ZRC																							1	1	3	6			11	4	7			
Skupaj po spolu	11	11	5	16	52	77	17	17	29	22	1	1	3	1	1	2	1	4	5	2	4	3	10	19	59	17	18	408	163	245				
Skupaj	22		21		129		34		51		1	4	1	1	3	9	6	13		78		35				408								

KOMISIJA ZRC SAZU ZA ETIKO, INTEGRITETO IN ENAKE MOŽNOSTI V RAZISKOVANJU

Člani: Mirjam Milharčič Hladnik (predsednica), Boris Kern (namestnik predsednice), Rok Benčin (svetovalec ZRC SAZU za etiko in integriteto), Sanja Cukut Krilič, Ivan Gale (pooblaščen oseb ZRC SAZU za varstvo podatkov; od 1. 4.), Marko Juvan, Katja Novak (pooblaščen oseb ZRC SAZU za varstvo podatkov; do 31. 3.), Jovana Mihajlovič Trbovc (svetovalka ZRC SAZU za enakost spolov), Mateja Ratej, Mimi Urbanc.

Članice_i Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (Komisija EIEM), ustanovljene 20. 2. 2023, so se leta 2024 sestali na sedmih sejah.

Komisija EIEM je pripravila Pravilnik o etični presoji raziskav ZRC SAZU in Soglasje za sodelovanje v raziskavi, sodelovala pa je tudi pri pripravi Pravilnika o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju. V zvezi s slednjim je organizirala javno razpravo zaposlenih na ZRC SAZU. Komisija je sodelovala tudi pri evalvaciji Načrta za enakost spolov ZRC SAZU (2019–2023). Na podlagi razpisa je pripravila seznam potencialnih članic_ov komisije za kršitev raziskovalne integritete.

Komisija je za vse zaposlene na ZRC SAZU organizirala usposabljanje za etično presoj raziskav, ki ga je izvedel dr. Grega Repovš s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (14. 6.). Obravnavala je tri vloge o domnevni kršitvi raziskovalne etike in integritete ter eno vprašanje glede morebitne kršitve načel raziskovalne etike.

Komisija je vzpostavila svoje spletne strani tudi v angleščini, vključno z dokumenti in pravilniki.

https://www.zrc-sazu.si/podpora_raziskovanju/sl/strani/komisija-eiem

PREDSTAVITEV
RAZISKOVALNIH
REZULTATOV IN
PRENOS ZNANJA

PEDAGOŠKA DEJAVNOST

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA:

- **Izr. prof. dr. Kozma Ahačič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. dr. Manca Černivec**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Nataša Gliha Komac**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Januška Gostenčnik**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Nataša Jakop**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Alenka Jelovšek**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana
- **Doc. dr. Mateja Jemec Tomazin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Boris Kern**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Asist. dr. Simona Klemenčič**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Andreja Legan Ravnikar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Tina Lengar Verovnik**, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani; Akademija za glasbo, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani; Inštitut za slavistiko Univerze v Celovcu, Avstrija.
- **Asist. Nina Pahor**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Marko Snoj**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Matej Šekli**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. dr. Jožica Škofic**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Dr. Mitja Trojar**, Univerza Sigmunda Freuda Dunaj, podružnica Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Mladen Uhlik**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Danila Zuljan Kumar**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Mojca Žagar Karer**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Andreja Žele**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIO:

- **Doc. dr. Maja Andrič**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Jana Horvat**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Edisa Lozić**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Benjamin Štular**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Tjaša Tolar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Borut Toškan**, Fakulteta za naravoslovje, matematiko in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Anton Velušček**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA:

- **Doc. dr. Gregor Antoličič**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Miha Kosi**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Pridr. prof. dr. Neva Makuc**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Andrej Rahten**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Diplomatska akademija Ministrstva za zunanje zadeve, Ljubljana; Univerza v Zadru, Hrvaška.
- **Izr. prof. dr. Petra Svoljšak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA:

- **Dr. Gorazd Bence**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Andrej Furlan**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Tina Košak**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Franci Lazarini**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Katarina Mohar**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Red. prof. dr. Polonca Vidmar**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT:

- **Doc. dr. Marko Motnik**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Katarina Šter**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE:

- **Doc. dr. Monika Deželak Trojar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Nina Ditmajer Prando**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Marijan Dovič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Jernej Habjan**, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andraž Jež**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Marko Juvan**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matija Ogrin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Luka Vidmar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andrejka Žejn**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za slovenske in mednarodne študije, Nova univerza.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE:

- **Doc. dr. Saša Babič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Tatjana Bajuk Senčar**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za slovenske in mednarodne študije Nove Univerze.
- **Izr. prof. dr. Jurij Fikfak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana
- **Prof. dr. Maja Godina Golija**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.
- **Doc. dr. Barbara Ivančič Kutin**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Miha Kozorog**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Špela Ledinek Lozej**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Daša Ličen**, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Dan Podjed**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu.
- **Doc. dr. Saša Poljak Istenič**, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru; Universität Klagenfurt, Celovec, Avstrija.

GLASBENONARODOPISNI INŠTITUT:

- **Prof. dr. Marjetka Golež Kaučič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Mojca Kovačič**, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. Drago Kunej**, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.
- **Dr. Rebeka Kunej**, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Marjeta Pisk**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za slovenske in mednarodne študije, Nova univerza, Ljubljana.
- **Doc. dr. Gregor Strle**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE:

- **Izr. prof. dr. Jure Gombač**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici.
- **Dr. Maja Gostič**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Aleksej Kalc**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Manca Koren**, Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Marina Lukšič Hacin**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici.
- **Izr. prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; University of Stavanger, Norveška.
- **Doc. dr. Jernej Mlekuž**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Visoka šola za turizem Izobraževalnega centra ERUDIO, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mojca Vah Jevšnik**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Pridr. prof. dr. Marijanca Ajša Vižintin**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Doc. dr. Miha Zobec**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.

FILOZOFSKI INŠTITUT:

- **Doc. dr. Rok Benčin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Aleš Bunta**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Marina Gržinič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Akademie der bildenden Künste, Dunaj, Avstrija.
- **Izr. prof. dr. Peter Klepec**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; European Graduate School, Saas Fee, Švica / Valetta, Malta.
- **Doc. dr. Boštjan Nedoh**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Jelica Šumič Riha**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Dartmouth College, Združene države Amerike.
- **Doc. dr. Tadej Troha**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Izr. prof. dr. Matjaž Vesel**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; European Graduate School, Saas Fee, Švica / Valetta, Malta.

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA:

- **Doc. dr. David Bole**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Breg Valjavec**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu.
- **Doc. dr. Rok Ciglič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Ferk**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matej Gabrovec**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Maruša Goluža**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Jani Kozina**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Brežice.
- **Doc. dr. Matej Lipar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Erik Logar**, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Janez Nared**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Mag. Miha Pavšek**, Izobraževalni center za zaščito in reševanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Ig, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana.
- **Doc. dr. Katarina Polajnar Horvat**, Fakulteta za poslovne in upravne vede Univerze v Novem mestu; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro**, Fakulteta za ekonomijo in informatiko Univerze v Novem mestu.
- **Doc. dr. Aleš Smrekar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Mateja Šmid Hribar**, Fakulteta za slovenske in mednarodne študije Nove univerze, Ljubljana; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. Matija Zorn**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA:

- **Doc. dr. Magdalena Aljančič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Matej Blatnik**, Univerza v Novi Gorici; Univerza v Mariboru.
- **Prof. dr. Franci Gabrovšek**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Martin Knez**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Peter Kozel**, Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru.
- **Izr. prof. dr. Janez Mulec**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asistent Uroš Novak**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Bojan Otoničar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Pridr. prof. dr. Metka Petrič**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Tanja Pipan**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Univerza v Mariboru; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Mitja Prelovšek**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Univerza na Primorskem, Koper.
- **Izr. prof. dr. Nataša Ravbar**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Tadej Slabe**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.
- **Prof. dr. Stanka Šebela**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Astrid Švara**, Univerza v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Nadja Zupan Hajna**, Fakulteta za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA:

- **Prof. dr. Aleksander Horvat**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Nina Zupančič**, Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Špela Goričan**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Andrea Martín Pérez**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. dr. Tim Cifer**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. Urša Kovačič Kastelic**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Asist. Anja Kocjančič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA:

- **Prof. dr. Andraž Čarni**, Fakulteta za vinogradništvo in inarstvo Univerze v Novi Gorici; Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Matjaž Gregorič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Simona Kralj – Fišer**, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Matjaž Kuntner**, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Dr. Filip Kūzmič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Izr. prof. dr. Urban Šilc**, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem, Koper; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT:

- **Doc. dr. Nataša Dernovšček Hafner**, Univerza Sigmunda Freuda, Dunaj, podružnica Ljubljana; Fakulteta za uporabne družbene študije, Nova Gorica.
- **Izr. prof. dr. Duška Kneževič Hočevar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Sanja Cukut Krilič**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Dr. Lilijana Šprah**, Univerza Sigmunda Freuda, Dunaj, podružnica Ljubljana.

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO:

- **Prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj**, Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Prof. ddr. Igor Grdina**, Univerza Alma Mater Europeae.
- **Izr. prof. dr. Gregor Pobežin**, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Koper.

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE:

- **Prof. dr. Borut Telban**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Maja Petrovič-Šteger**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana; Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani; Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani; Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani; Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- **Doc. dr. Nataša Gregorič Bon**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Ivan Šprajc**, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE:

- **Doc. dr. Jasna Fakin Bajec**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Izr. prof. dr. Ana Hofman**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Katja Kobolt**, Akademija umetnosti Univerze v Novi Gorici.
- **Dr. Iva Kosmos**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Prof. dr. Oto Luthar**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Doc. dr. Jovana Mihajlovič Trbovc**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **Prof. dr. Tanja Petrovič**, Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.
- **Dr. Martin Pogačar**, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici; Podiplomska šola ZRC SAZU, Ljubljana.

ZALOŽBA ZRC

PERSONALNA SESTAVA

Vodja in glavni urednik: mag. Aleš Pogačnik.

Urednica za revije: mag. Barbara Svetina (štiridesetodstotno).

Likovno-grafična urednika: Jernej Jaroslav Kropej (od marca 2024), Nina Semolič.

Prodaja knjig Založbe ZRC: mag. Anita Abram.

Nabava knjig: Barbara Filipič.

Vodenje Knjigarne Azil: Tamara Mateša.

Vodenje Knjigarne kavarne Maks: Renata Lapanja (od februarja 2024, honorarno).

Prodaja v Knjigarni kavarni Maks: Mateja Velušček (od junija 2024).

Nabava revij in organizacija prireditev: mag. Ciril Oberstar (tretjinsko, od septembra 2024 petinsko).

Vodja prireditev (Atrij ZRC): Irena Naglič.

Samostojna tehnika: Igor Lapajne (do maja 2024), Marko Zaplatil (do junija 2024).

Tajnica: Barbara Šuštar.

Tehnik: Gašper Gabrijelčič.

Sodelavci Knjigarne Azil: Manca Arnuš, Luka Oprešnik, Polona Rodič, Hana Bujanović Kokot, Vika Sušnik, Nana Čelhar, Lara Rubin.

Sodelavca Knjigarne kavarne Maks: Urban Makorič, Lucija Podgornik.

ZALOŽNIŠKI SVET ZALOŽBE ZRC

Člani: **doc. dr. Saša Babič, dr. Matjaž Bizjak, dr. Klemen Grabnar, dr. Matjaž Geršič, dr. Rebeka Kunej, doc. dr. Jernej Mlekuž, dr. Zvezdana Modrijan, dr. Mija Michelizza, mag. Aleš Pogačnik (po funkciji), doc. dr. Nataša Viršek Ravbar.**

Poslanstvo Založbe ZRC, ki v okviru ZRC SAZU deluje kot enota za založniško in izdajateljsko dejavnost, je opravljanje treh med seboj tesno prepletenih dejavnosti: produkcije in založništva znanstvene literature, prodaje knjig ter promocije znanstvenih dosežkov.

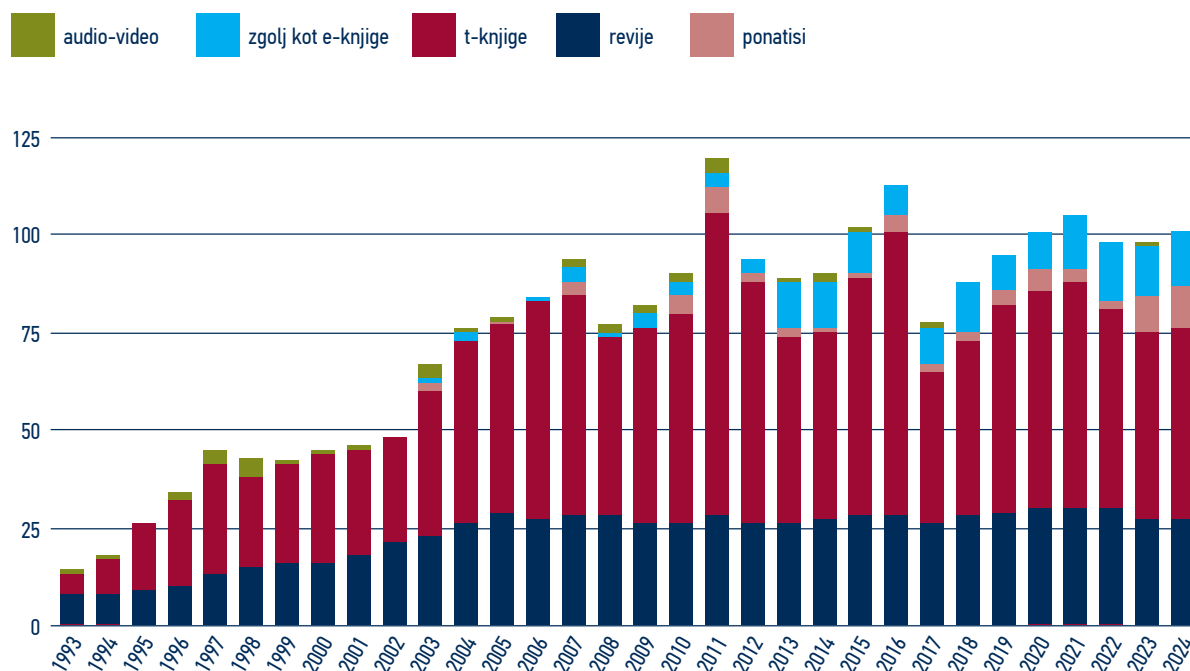
PRODUKCIJA

Založba ZRC je hišna akademska založba, ki je bila ustanovljena leta 1993 in v prvi vrsti skrbi za objavlanje del, ki nastajajo v okviru inštitutov ZRC SAZU. Zalaga 16 strokovnih oziroma znanstvenih revij in izdaja – večinoma v kateri od 70 knjižnih (pod)zbirk – izvirne znanstvene monografije, vključno s prevodi, leksikografskimi deli, kritičnimi izdajami virov in zemljevidi. Dejavnost založbe zajema tudi elektronske medije (CD-plošče, spletne publikacije) in avdiovizualno produkcijo. Pod organizacijsko enoto Založbe ZRC sodijo še Knjigarna Azil (od 2011) in Knjigarna kavarna Maks (od 2024) v Novi Gorici, ki sta specializirani za humanistično in družboslovno literaturo, kot tudi Atrij ZRC, javni prostor za promocijo znanstvenoraziskovalnega dela ZRC SAZU, ki se z več prireditvami tedensko dejavno vključuje v kulturno in družabno življenje mesta.

Založba ZRC že nekaj časa letno objavi okoli 100 publikacij in 40 enot drobnega tiska. Z letnico 2024 je izšlo 74 monografskih publikacij, vključno z 11 ponatisi in 24 zgolj elektronsko objavljenimi publikacijami (pdf ali html). Več kot polovica tiskanih knjig (39) je sočasno izšla v prostem dostopu na našem repozitoriju OMP (<https://omp.zrc-sazu.si/>). Decembra 2024 je bilo v njem 896 monografij ali 65 % vseh publikacij Založbe ZRC. Letos se je arhivskim izdajam pridružilo tudi 10 notnih izdaj iz zbirke Monumenta artis musicæ Sloveniæ Muzikološkega inštituta z 255 skladbami Iacobusa Gallusa. Na Google Books, kjer so tudi letos uporabniki prelistali skoraj milijon strani iz naših knjig, je bilo 1229 monografij Založbe ZRC. Z DOI je bilo opremljenih 943 knjig in 1014 poglavij (<https://www.crossref.org/members/prep/2363>). Med njimi je tudi 14 glasbenih cedejev Glasbenonarodopisnega inštituta, ki so od leta 2024 prostodostopni prek spletne glasbene zbirke Etnofon. Pomembna spletna pridobitev ZRC SAZU v letu 2024, ki je tako kot Etnofona sicer nismo prišteli v letno produkcijo Založbe ZRC, je bil portal *Franja* Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, ki omogoča iskanje po 20 slovarjih s parom tuj jezik-slovenščina.

Številka DOI za članke se je v letu 2024 povzpela na 4565. V letu 2024 je izšlo 27 revijalnih števil, vse so prostodostopne na spletišču <https://ojs.zrc-sazu.si>. Strokovni reviji *Heriskop* in *Umetnostna kronika* izhajata tudi kot spletni blog. Podobna jima je spletna revija *Alternator*, v kateri poljudne članke objavljajo tudi raziskovalci drugih ustanov. Peti letnik je končala s 30 članki in novo funkcionalnostjo: avtomatiziranim avdio zapisom slovenskih člankov.

Produkcija Založbe ZRC (1993–2024)

Leto 2024 je začela provokativna antropološka knjiga Gregorja Cerinška *Zakulisje evropskih projektov* (Inštitut za slovensko narodopisje). Matjaž Geršič in drugi sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika so projekt o ledinskih imenih Slovenskega Porajbja končali z monografijo in spletnim zemljevidom. Vsakoletni spomladanski beri rastočih slovarjev Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša so se v 2024 pridružili prvi prirastki *Slovarja pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov* Mateja Meterca in *Slovarja neglagolske vezljivosti v slovenščini* Andreje Žele ter večavtorski *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *Terminološki slovarji*. Zbornik *Epidemije in zdravstvo* Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, ki ga je uredila Katarina Keber, nas je spomnil na ne tako oddaljeno in skoraj pozabljeno obdobje koronskega virusa. Temu je bila namenjena tudi študija *Krizolacija* Dana Podjeda (Inštitut za slovensko narodopisje), ki je izšla v sozaložništvu s Cankarjevo založbo, založnico Podjedovega romana z enakim naslovom. Pionir robotike na Slovenskem Uroš Stanič je svojo knjigo spominov *Humanizacija dela*, ki jo je izdal Inštitut za kulturno zgodovino, pospremil z razstavo v Tehniškem muzeju. Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta je v letu 2024 objavil kar tri obsežne monografije iz zbirke *Opera Instituti Artis Historiae*. Pred poletjem je izšla monografija Polone Vidmar o dvorcu Novo Celje, v drugi polovici leta pa mednarodna zbornika *Medieval Murals* in *Studio et labore, arte et humanitate*. Slednji je izšel tik ob koncu leta in je posvečen dolgoletni sodelavki inštituta Marjeti Ciglenečki. Jesenski monografiji *Glasbena pot Sophie Linhart* Marka Motnika (Muzikološki inštitut) in *Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in Krško v 16. stoletju* (Zgodovinski inštitut Milka Kosa) Borisa Golca sta izšli s podporo lokalnih skupnosti, s katerima sta monografiji povezani: Radovljice in Krškega. Založba ZRC redko izdaja prevode tujih del, letos pa so proti koncu leta pri Inštitutu za kulturne in spominske študije izšli trije. Prvi je klasična kulturno-zgodovinska knjiga Alessandra Portellija *Ukaz je bil že izvršen* (prevod Nevenka Troha) o atentatu na nemške vojake v Rimu in nemških povračilnih ukrepih med drugo svetovno vojno ter italijanski reinterpretaciji tega dogodka. Drugi so odlomki knjige *Za zidovi* (prevod Tadej Troha), ki sta ga objavila nemška raziskovalca Volker M. Heins in Frank Wolff ter opozarja na protimigrantski diskurz, ki se širi po Evropi; izšel je v zbirki Pamflet. Tretji je presunljiva pesniška zbirka Grzegorza Kwiatkowskega *Brez orkestra* (prevod Simona Klemenčič) o holokavstu. Prevod je tudi večji del monografije *Pesemsko izročilo Kočevske*, ki jo je uredila Anja Moric (Glasbenonarodopisni inštitut). Knjiga je znanstvenokritična izdaja klasične študije Adolfa Hauffena o Kočevskih, v njej pa je tudi več izvirnih člankov o pomenu tega dela. Inštitut za slovenske migracije je v sodelovanju z Joštom Frankom v letu 2024 objavil časopisa, ki so ju sestavili migranti, proti koncu leta pa sta izšli knjigi, ki sta perspektivo obrnili. Ponatisu leta 2021 objavljene knjige o prvem valu slovenske migracije se je pridružila še monografija *Slovenske selitve v socializmu*, ki jo je uredila Marina Lukšič Hacin.

Založba ZRC je v letu 2024 še posebej veliko knjig izdala v sodelovanju z domačimi in tujimi založbami oziroma ustanovami, kot so (po abecednem vrstnem redu): A. K. T., Cankarjeva založba, Goriški muzej, International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Kapa Vu, Kulturni center Danilo Kiš, Kunsthau Graz, Mestni muzej Radovljica, Slovenska matica, Sveučilište Jurja Dobriča u Puli, Tehniški muzej Slovenije, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zavod Putschlerle, Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec. Izid večine naših revij in več knjig je podprla Javna agencija za raziskovalno in inovacijsko dejavnost (ARIS), nekatere tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti, zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev podpira Javna agencija za knjigo RS (JAK).

* = zgolj kot elektronska publikacija

Zbirke

(od najstarejše do najnovejše)

Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev

Janez Cigler: *Zbrano delo*, 1. knjiga.

Monumenta artis musicae Sloveniae

Iacobus Handl Gallus: *Šest osemglasnih motetov/Six Eight-Part Motets*.

Klemen Grabnar (ur.): *Izbrana glasbena dela iz Hrenovih kornih knjig 3/Selected Music from Hren's Choirbooks 3. Tri maše Simona Gatta/Three Masses of Simone Gatto*.

Glasovi

Lojzka Krevs: *Od koška do koša. Folklorne in spominske pripovedi iz občine Mirna Peč in okolice*.

GIS v Sloveniji

Mateja Breg Valjavec, Rok Ciglič, Drago Perko, Lenart Štaut, Jernej Tiran, Matija Zorn (ur.): *Digitalne vezi*.

Opera Instituti Archaeologici Sloveniae

Benjamin Štular, Manfred Lehner, Mateja Belak (ur.): *Settlement of the eastern Alps in the Early Middle Ages.*

Jana Horvat, Stefan Groh, Karl Strobel, Mateja Belak (ur.): *Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube.*

Slovarji

* Matej Meterc: *Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023.*

* Marko Snoj: *Šolski etimološki slovar slovenskega jezika 2023.*

* Špela Petric Žižić: *Šolski slovar slovenskega jezika 2023.*

* Andreja Žele: *Slovar neglagolske vezljivosti v slovenščini 2023.*

* Andreja Legan Ravnikar, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Eva Trivunović, Mitja Trojar (ur.): *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2023.*

* Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik, Manca Černivec, Urška Vranjek Ošlak, Aleksandra Bizjak Končar (ur.): *Pravopisne kategorije ePravopisa 2023.*

* Manca Černivec, Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik, Urška Ošlak Vranjek, Peter Weiss (ur.): *ePravopis 2023.*

* Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric, Marko Snoj, Andreja Žele (ur.): *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2023.*

* Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Jera Sitar, Mitja Trojar, Mojca Žagar Karer (ur.): *Terminološki slovarji 2023.*

Linguistica et philologica

Silvo Torkar: *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine. Druga knjiga.*

Alenka Jelovšek: *Osebnosti in nastajajoča slovenska knjižna norma.*

Philosophica

Aleš Bunta: *Nietzsche in neubesedljiva misel.*

Življenja in dela

Mateja Ratej (ur.): *Osebnosti slovenske humanistike in družboslovja.*

Migracije

Marina Lukšič Hacin (ur.): *Slovenske selitve v socializmu.*

* Aleksej Kalc, Mirjam Milharčič Hladnik, Janja Žitnik Serafin (ur.): *Doba velikih migracij na Slovenskem [drugi natis].*

Thesaurus memoriae

* Miha Preinfalk (ur.): *Pisma Franca Franza baronu Erbergu (1832–1840).*

Boris Golec: *Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in Krško v 16. stoletju.*

Franc Henrik Raigersfeld: *Dnevniki 1697–1759.*

Folkloristika

Alma Bejtullahu: *Glasbeno in plesno delovanje žensk priseljenskega porekla v Sloveniji.*

Opera ethnologica Slovenica

Helena Ložar-Podlogar: *Sledi in podobe izročila. Izbrani etnološki spisi 1.*

Opera Instituti Artis Historiae

Mija Oter Gorenčič (ur.): *Medieval Murals. New Perspectives and Research Approaches.*

Polona Vidmar: *Novo Celje. Lastniki, arhitektura in oprema najlepšega dvorca v Savinjski dolini.*

Lingua Slovenica

Urška Vranjek Ošlak: *Slovensko kolesarsko izrazje. Leksikalni vidik.*

Breda Pogorelec: *Jezikoslovni spisi IV, Sociolingvistični spisi.*

Manca Černivec: *Normativnost v slovarjih slovenskega knjižnega jezika.*

Georitem

Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan: *Zemljepisna imena Slovenskega Porabja*.

Ethnologica Dissertationes

Gregor Cerinšek: *Zakulisje evropskih projektov*.

Pamflet

Volker M. Heins, Frank Wolff: *Za zidovi. Zaprte meje kot nevarnost za odprto družbo*.

Samostojne publikacije (po datumu izida od novejših do starejših)

- Matija Zorn, Darko Ogrin (ur.): »*Ne damo se!*«. *Ivan Gams ter slovenska geografija in krasoslovje*.
- * Helena Seražin, Katarina Mohar (ur.): *Umetnost na stičišču kultur [drugi natis]*.
- * Helena Seražin, Katarina Mohar (ur.): *Art at a Cultural Crossroads [drugi natis]*.
- Adolf Hauffen: *Pesemsko izročilo Kočevske. Adolf Hauffen – Nemški jezikovni otok na Kočevskem (znanstvenokritična izdaja)*.
- Božidar Premrl: *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji. Kamen in njegovi mojstri na Trnovski in Banjški planoti ter v okolici*.
- * Katarina Šrimpf Vendramin (ur.): *Alpine Textile Heritage. An Overview*.
- Jože Šušmelj: *Sodelovanje dveh mest. Nova Gorica in Gorica (1945–2004) skozi pogled sociologa, diplomata in nekdanjega predsednika Skupščine občine Nova Gorica*.
- Franci Lazarini, Polona Vidmar (ur.): *Studio et labore, arte et humanitate. Jubilejni zbornik za Marjeto Ciglenečki*.
- Grzegorz Kwiatkowski: *Brez orkestra*.
- * Mojca Zvezdana Dernovšek: *Priročnik o izkušnji osebnostne motnje [drugi natis]*.
- Alessandro Portelli: *Ukaz je bil že izvršen. Rim, Ardeatinske jame, spomini*.
- Marko Motnik: *Glasbena pot Sophie Linhart. Po sledih družine Antona Tomaža Linharta*.
- Dragan Petrevski, Ana Reberc in Marko Senčar Mrdaković (ur.): *Platforma 4*.
- Rebeka Kunej (ur.): *Reconsidering Knowledge Production and Inclusion/Exclusion in Dance Communities. Proceedings of the 32nd Symposium of the ICTM Study Group on Ethnochoreology, 29 July–5 August 2022, Brežice, Slovenia*.
- Saša Babič (ur.): *Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo/Paremiology between tradition and innovation*.
- Marija Stanonik: *Dva pramena slovenske besedne umetnosti. Prepletanje slovstvene folklorne in literature od antike do današnjih dni*.
- * Danila Juljan Kumar (ur.): *Saggi scelti sulla storia, lingua e cultura/società slovena al confine italo-sloveno [drugi natis]*.
- Maja Andrič, Tjaša Tolar, Siniša Radović, Borut Toškan, Katarina Gerometta: *Arheologija okoliša i paleoekologija. Palinologija, arheobotanika, arheozoologija, geoarheologija*.
- Rudolf M. Kloos: *Uvod v epigrafiko srednjega in zgodnjega novega veka*.
- Jošt Franko (ur.): *Until I Become Home*.
- Dan Podjed: *Krizolacija. Znanstveno branje o izoliranih ljudeh*.
- Uroš Stanič: *Humanizacija dela. Spomini na začetke slovenske industrijske robotizacije*.
- Marina Gržinič, Jovita Pristovšek (ur.): *Punk. Subkultur. Sozialismus./Punk. Subculture. Socialism. Archive der Zukunft. Fotografie aus Slowenien. Ausstellung/Archives of the future. Photography from Slovenia. Exhibition*.
- * Neža Zajc (ur.): *Svetloba tudi v temi [drugi natis]. Dante Alighieri (1265–1321), pesnik in vizionar: (ob 700-letnici pesnikove smrti)*.
- Katarina Keber (ur.): *Epidemije in zdravstvo*.
- Metoda Kokole (ur.): *Kritične izdaje stare glasbe med preteklostjo in prihodnostjo. Ob štiridesetletnici zbirke Monumenta artis musicae Sloveniae*.
- * Duška Knežević Hočevar: *Skupaj zmoremo. Pripomočki za odkrit pogovor o stigmati in diskriminaciji v duševnem zdravju*.
- * Mojca Zvezdana Dernovšek, Lilijana Šprah, Duška Knežević Hočevar: *Vodič po motnjah razpoloženja [tretji natis]. Poti iz labirintov: rešitev vedno obstaja*.
- * Mojca Zvezdana Dernovšek, Lilijana Šprah, Duška Knežević Hočevar: *Stres in anksioznost [tretji natis]. Priročnik za vse, ki si želijo vedeti več o duševnih motnjah in bolje poskrbeti za svoje duševno zdravje*.
- Klemen Jelinčič Boeta: *Jews in Slovenia in the Middle Ages*.
- * Federico Tenca Montini: *Trsta ne damo! [drugi natis]. Jugoslavija in tržaško vprašanje 1945–1954*.
- Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Primož Pipan, Martin Ropoš: *Ledinska imena Slovenskega Porabja*.
- * Mojca Vah Jevšnik, Frederic De Wispelaere, Sonila Danaj, Fabio Perocco in Rossana Cillo, Lucia Mytna Kurekova in Alexandra Moran: *Access to Information on the Posting of Workers. Construction Companies' Practices And Challenges*.
- * Branko Šomen: *Molitev za Jasenovac [drugi natis]*.

- Dejan Jontes, Anja Skapin, Marianne Achiam (ur.): *The Ecosystem of Science Communication in the Post-Truth Era. Perspectives, Contexts, Dynamics*.
- Jovana Mihajlović Terbovc (ur.): *Priročnik za integriteto, etiko in enakost spolov v raziskovalnih organizacijah*.
- * Eero Hyvönen, Mikko Koho, Angel Daza, Gregor Pobežin (ur.): *Biographical Data in a Digital World 2022*.
- Božidar Premrl: *Vas Črnotiče med Krasom in Istro. Vaško in cerkveno stavbarstvo in njegovi mojstri*.
- Jošt Franko (ur.): *A Memory Without Evidence*.

Periodika (od najstarejše do najnovejše)

- *Arheološki vestnik*, št. 75.
- *Acta geographica Slovenica*, 64, št. 1, 2, 3.
- *Acta carsologica*, 53, št. 1, 2–3.
- *Traditiones*, 53, št. 1, 2, 3.
- *Filozofski vestnik*, 45, št. 1, 2, 3.
- *Dve domovini/Two Homelands*, št. 59, 60.
- *Jezikoslovni zapiski*, 30, št. 1, 2.
- *Acta historiae artis Slovenica*, 29, št. 1, 2.
- *Slovenski jezik/Slovene Linguistic Studies* 16/2024.
- *Studia mythologica Slavica*, št. 27.
- *Hacquetia*, 23, št. 1, 2.
- *Umetnostna kronika*, št. 79, 80.
- *Izvestje*, št. 21.
- *De musica disserenda*, 20, št. 1–2.
- * *Alternator*, 5, 1–30.
- *Heriskop*, št. 5.

PRODAJA

Založba ZRC si s svojimi tiskanimi izdajami prizadeva za stalno prisotnost v slovenskem knjigotrškem prostoru. To aktivno počne zlasti z udeležbo na knjižnih sejmi. V letu 2024 je založba s svojo sejmsko ponudbo sodelovala na petih knjižnih sejmi po Sloveniji (Mini sejem ob dnevu žena na Vodnikovi domačiji, Sejem na zraku na Kongresnem trgu, Sejem akademske knjige Liber.ac, Stripovski festival Tinta, 40. Slovenski knjižni sejem) in treh knjižnih sejmi v tujini (Gorizia Most v Gorici, mednarodna knjižna sejma v Frankfurtu in Leipzigu).

Po večletnih prizadevanjih je lansko leto začela delovati spletna prodajalna Založbe ZRC. V letu 2024 smo prejeli 355 individualnih naročil. Tudi v letu 2024 smo nadaljevali s prodajno akcijo *Knjiga meseca*, s katero kupce spodbujamo k nakupu starejših publikacij. Jeseni je bil objavljen tiskani prodajni katalog publikacij v zadnjem letu. O knjižnih novostih, prireditvah, sejmskih in ostalih posebnih ponudbah smo tudi v letu 2024 skrbeli za stalno navzočnost na družbenih omrežjih Facebook ter Instagram. Poleg rednih objav recenzij in oglasov v reviji Bukla so za dodatno promocijo poskrbeli sodelavci Radia Študent (nagradne igre, pasice, brana obvestila).

Knjigarna Azil, ljubljanska hišna knjigarna Založbe ZRC, se specializira za domače in tuje naslove z najrazličnejših področij humanistike in družboslovja ter za izbrano sodobno domače in tuje leposlovje. Knjigarna je vse leto s pisano paleto dogodkov pomembno prispevala k živahnemu knjižnemu dogajanju v Ljubljani. Organizirali in izvedli smo knjižna bazarja. Grošljev knjižni bazar je zaradi hladnih marčevskih temperatur potekal v knjigarni, junijski Roza_bazar pa je bil pred knjigarno. Oba bazarja sta bila del širšega programa prireditev, in sicer Grošljevega simpozija in prireditve Roza_ZRC+. V sodelovanju z različnimi domačimi založniki smo v knjigarni organizirali štiri literarne pogovore. Spodbudni odzivi ter povečana obisk in promet potrjujejo, da Azil sodi med najpomembnejše ljubljanske knjigarne.

V Novi Gorici smo tik pod prostori Raziskovalne postaje ZRC SAZU 21. 2. odprli vrata **Knjigarne kavarne Maks**, Azilove sestrške knjigarne, ki skrbi za humanistično-družboslovno in tudi domoznansko ter čezmejno knjižno ponudbo na območju, ki je že dlje časa brez prave knjigarne. Knjigarna leži na simbolični lokaciji prvotnega centra modernističnega mesta in z njenim vstopom v javni prostor revitalizira mestno četrt, ki je bila v zadnjih letih programsko nekoliko zanemarjena, hkrati pa je le streljaj od meje z Gorico v Italiji. Zato smo se odločili na polih Maksa ponuditi poleg knjig slovenskih založb in matične Založbe ZRC tudi knjižno produkcijo, ki govori o čezmejnem prostoru, in sicer tako v slovenščini in italijanščini kot v angleščini in furlanščini. Že v prvem letu delovanja smo organizirali več kot 60 prireditev in vzpostavili sodelovanje s pomembnimi institucijami ter akterji kulturnega delovanja v širši goriški regiji: Goriškim in Tolminskim muzejem, Univerzo

v Novi Gorici, Kulturnim domom Nova Gorica ter Kulturnim domom Gorica, Društvom humanistov Goriške, KUD-om Če povem 83, ter vidnejšimi italijanskimi avtorji, ki premišljujejo mejo (Andrea Bellavite, Giustina Selvelli). V prvem letu delovanja smo veliko energije usmerili tudi v celostno podobo Knjigarne kavarne Maks in z mesečnimi zgibankami skrbeli za umeščenost knjižnih programov v prostor. Vzgoja občinstva še vedno poteka in je ključna za dolgoročno delovanje knjigarne, ki je prav v času pred vstopom Nove Gorice z Gorico v Evropsko prestolnico kulture ena pomembnejših točk (čezmejnih) srečevanj, sestankov, tiskovnih konferenc in novinarskih zajtrkov.

Založba ZRC s svojim uvoznim servisom kupcem že nekaj časa omogoča individualno nabavo tuje literature, ne samo novih knjižnih izdaj, tudi antikvarnih. S tujimi knjigami oskrbujemo kar nekaj sorodnih slovenskih ustanov, v celoti pa vse inštitutske knjižnice na ZRC SAZU in Biblioteko SAZU. Zaradi povečanega obiska Knjigarne Azil in odprtja Knjigarne kavarne Maks v Novi Gorici je povpraševanje po knjigah iz tujine močno naraslo. Nabava se je v primerjavi z letom 2023, ko so stranke naročile skupno 3664 izvodov (nabavna vrednost 29.069,51 €), v letu 2024 povečala že na 6466 izvodov (nabavna vrednost 45.901,13 €). V letu 2024 smo začeli poslovati z več kot 70 dobavitelji, predvsem iz Velike Britanije, Nemčije in Italije, tudi po zaslugi uspešnega obiska frankfurtskega knjižnega sejma.

Najbolje prodajane knjige Založbe ZRC v letu 2024

Federico Tenca Montini: <i>Trsta ne damo</i>	293
Pavel Medvešek - Klančar: <i>Iz nevidne strani neba</i>	248
Božidar Premrl: <i>Vas Črnotiče med Krasom in Istro</i>	245
Dan Podjed: <i>Krizolacija, znanstveno branje o izoliranih ljudeh</i>	210
Tomaž Mastnak: <i>Civilna družba</i>	182
Andreja Rakovec: <i>Cerkev svetega Jožefa v Soči</i>	174
Saša Babič, Matej Meterc (izbrala): <i>Pregovorni spomin 2</i>	174
Benjamin Abelow: <i>Kako je Zahod pripeljal vojno v Ukrajino</i>	157
Igor Sapač: <i>Grad Cmurek</i>	142
<i>Ustava Republike Slovenije</i>	140
Tanja Petrović, Andrej Črnič (ur.): <i>Bela krajina za radovedneže in ljubitelje</i>	112

Največkrat prenešene knjige Založbe ZRC v letu 2024

Zorn et al.: <i>Trajnostni razvoj mest in naravne nesreče</i>	7678
Dobrovoljc et al.: <i>Pravopisna razpotja. Razprave o pravopisnih vprašanjih</i>	4363
Trpin et al.: <i>Register flore Slovenije/Register of the Flora of Slovenia. Praprotnice in cvetnice/Ferns and vascular plants</i>	3767
Toplak et al.: <i>Further Discussions on Labour Mobility in the EU</i>	3482
Mihajlovič Trbovc: <i>Naše znanstvenice. Kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji</i>	3396
Lampič et al.: <i>Zeleni prehod na regionalni ravni</i>	3302
Pollhammer et al.: <i>Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube</i>	3101
Kovač: <i>Pospeshevanje skozi zgodovino. Avtomobili med stereotipi in statistiko</i>	2747
Jakop et al.: <i>Pravopisna stikanja. Razprave o pravopisnih vprašanjih</i>	2405
Kokalj et al.: <i>Airborne laser scanning raster data visualization. A Guide to Good Practice</i>	1878

PROMOCIJA

V letu 2024 sta Založba ZRC in Knjigarna Azil promocijsko ter prodajno sodelovali na 70 prireditvah, od tega sta jih 45 organizirali sami. Osemnajst prireditev je Knjigarna Azil izvedla v sodelovanju z Založbo ZRC in drugimi slovenskimi založbami ter ob podpori Javne agencije za knjigo RS. YouTube kanal ZRC SAZU je letos pridobil 288 novih naročnikov, skupaj jih je že 1692. Na njem je objavljenih že 1233 posnetkov, tudi z novinarskih konferenc Založbe ZRC (posnetke posameznih predstavitev knjig poobjavimo še na spletnih straneh publikacij) ter s predstavitvami v Knjigarni Azil in Atriju ZRC. V celotnem kanalu smo leta 2024 zabeležili 56.564 ogledov posameznih posnetkov. Med njimi izrazito izstopa posnetek predavanja Alenke Zupančič *Lacan as Speculative Thinker?* z več kot 2528 ogledi.

V Atriju ZRC se je leta 2024 odvijalo 140 prireditev. Med prireditvami v letu 2024 so prednjačili predvsem simpoziji in konference, kot vedno pa so raznovrsten program v Atriju sestavljale tudi predstavitve knjižnih novosti, okrogle mize, predavanja, razstave, koncerti in plesne predstave. Velja izpostaviti Generacije znanosti, tradicionalno prireditev ZRC SAZU, na kateri se poklonimo raziskovalkam in raziskovalcem.

Prireditve v organizaciji Založbe ZRC, Knjigarne Azil in Knjigarne kavarne Maks:

- Knjiga meseca januarja, prodajna akcija: *Slovenski smučarski slovar* (1.–31. 1., Knjigarna Azil in spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Osemdeseta leta in njihova civilna družba. Predstavitve knjige *Civilna družba* in nove zbirke Založbe ZRC *Osemdeseta* (24. 1. 2024, Atrij ZRC).
- Prva redna novinarska konferenca Založbe ZRC (25. 1., Atrij ZRC).
- Knjiga meseca februarja, prodajna akcija: *Politika kot medijski performans* (1.–29. 2., Knjigarna Azil in spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitve knjige *Shaping Revolutionary History* (1. 2., Atrij ZRC).
- Predstavitve knjige *Grad Cmurek* (29. 2., Atrij ZRC).
- Predstavitve posebne številke Filozofskega vestnika (29. 2., Atrij ZRC).
- Knjiga meseca marca, prodajna akcija: *Botanični terminološki slovar* (1.–31. 3., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitve knjige *Naše znanstvenice* (1. 3., Atrij ZRC).
- Ženske, nacionalizem in družbene mreže v habsburški monarhiji. Pogovor ob izidu knjige (8. 3., Atrij ZRC).
- Predstavitve knjige *Človek je najhujša zver* (12. 3., Atrij ZRC).
- Gledališki monolog: *Beli zajec, rdeči zajec*: Miha Nemec, SNG, Teater na konfini (13. 3., Knjigarna kavarna Maks).
- Črepinje. Brezdomstvo v stripu (18. 3., Atrij ZRC).
- Grošljev knjižni bazar (19.–21. 3., Knjigarna Azil).
- Druga redna novinarska konferenca Založbe ZRC (26. 3., Atrij ZRC).
- Pripovedovalsko-glasbena predstava: *Dekle, obljubljeno soncu*: Špela Frlic, duo All Strings Detached, Cankarjev dom, KUD Morgan, Homo Narrans (28. 3., Knjigarna kavarna Maks).
- Pogovor cikla *Dialogi_čez_*: *Kulturna dediščina kot vez s tradicijo in tržni produkt*: Peter Klepec, Aljoša Bagola, Jasna Fakin Bajec, Univerza v Novi Gorici (11. 4., Knjigarna kavarna Maks).
- Voden ogled Knjigarne kavarne Maks z arhitekturnim orisom*: Adrian Cingrle, Odprte hiše Slovenije, Kreadom, ZRC SAZU (13. 4., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitve publikacije *Slovenski obraz Gorice, po sledih tisočletne prisotnosti*: Aldo Rupel, Zveza slovenskih kulturnih društev ETS (17. 4., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitve knjige *Women, Nationalism and Social Networks in the Habsburg Monarchy 1848-1918*: Marta Verginella, Katja Mihurko, Urška Sterle, UL, Filozofska fakulteta, Inštitut za kulturne in spominske študije, UNG (18. 4., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca aprila, prodajna akcija: *Kritika črnskega uma* (1.–30. 4., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitve knjige *Osebnosti slovenske humanistike in družboslovja* (24. 4.).
- Predstavitve knjige *Trsta ne damo*: Federico Tenca Montini, Miha Kosovel, Bojan Brezigar, Društvo humanistov Goriške (25. 4., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitve revije *Razpotja: Srednji vek*: Luka Lisjak Gabrijelčič, Miha Kosi, Renato Podberšič, Zgodovinski inštitut Milka Kosa, DHG (8. 5., Knjigarna kavarna Maks).
- Pogovor *Postati in biti pisateljica, zapletena omrežja slovenske književnosti*: Breda Smolenik, Patrizia Jurinčič Finžgar, Katja Mihurko, v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici, Fakulteto za humanistiko in Raziskovalnim centrom za humanistiko (15. 5., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitve knjige *Nova Gorica: spoznajmo mesto s pobarvanko/Gorizia da scoprire*: Barbara Sturmar, Federica Bello, Paola Scibila, Chartesia Edizioni (18. 5., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca maja, prodajna akcija: *Thea. Dnevniški zapisi mlade Nemke (1. jan. – 22. maj 1945)* (1.–31. 5., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitve knjige *Maternica v kapitalizmu* (21. 5., Knjigarna Azil).
- Tretja redna novinarska konferenca Založbe ZRC (30. 5., Atrij ZRC).

- Predstavitev knjige *Gorica Nova Gorica, povezani mesti*: Andrea Bellavite, Klavdija Figelj, Založništvo tržaškega tiska (30. 5., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Bulšihiti*: Blaž Kosovel, Alja Pistotnik, Založba *cf (5. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Človek je najhujša zver*: Marjetka Golež Kaučič, Založba ZRC (6. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Vladimir Martelanc: Članki in pisma*: Dragan Živadinov, Dimitrij Rupel, DHG, Založba *cf (8. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca junija, prodajna akcija: *Videni. Zakaj se vse več opazujemo in razkazujemo* (1.–30. 6., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- O bulšihitih. Predstavitev knjige *Bulšihiti* (13. 6., Atrij ZRC).
- Predstavitev knjigozvočnice *Besede ne ubogajo več*: Andrejka Možina Violoncelli Itineranti, Mladika (13. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Krizolacija* (14. 6., Atrij ZRC).
- Roza_bazar (19. 6., Knjigarna Azil in stojnica pred njo).
- Predstavitev knjige *Gorica*: Mateja Gomboc, Miš (20. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Pričakovanja*: Anja Mugerli, Katarina Gomboc Čeh, Mladinska knjiga (27. 6., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca julija, prodajna akcija: *Zgodovina Brazilije* (1.–31. 7., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev revije *Govoriški zapisi*: Darinka Kozinc in ostali člani, Literarni klub Govorica (4. 7., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev pesniške zbirke *Štirje kvarti*: Borja Bolčina, Matej Gruden Keko, Petra Koršič (11. 7., Knjigarna kavarna Maks).
- Pripovedovalski večer *Moja oma sanja lehkico in vsak večer moli za nas, ki ne molimo nič*: Nataša Kramberger (18. 7., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjigozvočnice *Per amore, per odio o un ideale*: Mauro Punteri, Valter Colle, Anton Spazzapan Vončina, Kud Če Povem 83 (25. 7., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *Ivan Kovačič in njegova Schwarzlose*: Vili Prinčič, Martina Kafol, Založba tržaškega tiska (1. 8., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca avgusta, prodajna akcija: *Avtobiografski diskurz* (1.–31. 8., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev monografije *Hodopisi*: Špela Ledinek Lozej, Nataša Rogelja Cah (8. 8., Knjigarna kavarna Maks).
- Moč tekstila: Tjaša Bavcon, Jasmina Ferček, Vida Založba (19. 8., Knjigarna kavarna Maks).
- Poletno znižanje slovenskih klasikov, prodajna akcija (15. 8. – 15. 9., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev knjige *Primer: Anhovo*: Jasmina Jerant, Boris Peric (22. 8., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev monografije *Vlaki za koncentracijska taborišča*: Igor Tuta, Pia Lešnik, Igor Komel, Kulturni dom Gorica (26. 8., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca septembra, prodajna akcija: *Trtna uš* (1.–30. 9., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev monografije *Poskus rekonstrukcije neuresničenega slovenskega muzeja v Gorici 1910–1914*: Lidija Tavčar, Petra Kolenc, Založba ZRC (3. 9., Knjigarna kavarna Maks).
- Pripovedovalski večer: *12. slovenski festival Kamišibaja*: Igor Cvetko, Jelena Sitar in drugi, Kulturni center Lojze Bratuž (11. 9., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev monografije *Metafizika barve*: Wilhelm Heiliger, Pavla Jarc, Mestna občina Nova Gorica, Kulturni dom Nova Gorica (12. 9., Knjigarna kavarna Maks).
- Jesenska ponudba Založbe ZRC. Prodajna akcija knjig Inštituta za slovenski jezik (15. 9. – 16. 10., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Četrta redna novinarska konferenca Založbe ZRC (25. 9., Atrij ZRC).
- Zvoki in gibi raznolikosti. Predstavitev knjige *Glasbeno in plesno delovanje žensk s priseljenskim ozadjem v Sloveniji* (30. 9., Atrij ZRC).
- Knjiga meseca oktobra, prodajna akcija: *Upravna enota Hrastnik* (1.–31. 10., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev knjige *Zajtrk prvakinj* (1. 10., Knjigarna Azil).
- Predstavitev angleškega prevoda monografije *Judje na Slovenskem v srednjem veku* (2. 10., Atrij ZRC).
- Predstavitev knjige *Rosamund Young: Skrivno življenje krav*: Marjeta Albin, Zdravko Duša, Barbara Sosič, Medium (3. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Rime na veter: Milan Šelj, Tina Volarič, Jaka Strajnar, Založništvo tržaškega tiska (5. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Novi obrazi družbenega nasilja. Predstavitev tematske številke revije *Dialogi* (9. 10., Atrij ZRC).
- Predstavitev knjige *Four acres under Slavnik*: Amy Fradel, Mirjam Milharčič Hladnik, Katja Mihurko, UNG, Fakulteta za humanistiko (9. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Slovar – krmar, čuvar, šušmar ali ... car? Okrogla miza (16. 10., Atrij ZRC).
- Predstavitev knjige *Capire il confine*: Giustina Selvelli, Špela Ledinek Lozej (17. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Festival *Rethinkable* (18. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev revije *Dialogi*: Bogdan Benigar, Žiga Ipavec, Jure Boršič, Andraž Kajzer, Igor Bašin, Kud Morgan (21. 10., Knjigarna kavarna Maks).

- Predstavitev stripa *Ma kej? Neč* (22. 10., Knjigarna Azil).
- Smrtonosna nevtralnost: kako pisati zgodovino pravičnosti in ljudi. Sophijin simpozij. Pogovor o knjigi *Ne morete biti nevtralni na premi-kajočem se vlaku* (23. 10., Atrij ZRC).
- Predstavitev dveh knjig ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča: *Goriški slavček*: Mojiceja Bonte, Polona Kosec; *Soški slavec*: Damjana Fortunat Černilogar, Vanja Hvala (23. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Poznojesenska ponudba Založbe ZRC. Prodajna akcija knjig Geografskega inštituta, Inštituta za arheologijo in Inštituta za raziskovanje krasa (16. 10. – 15. 11., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev knjige *Moja odločitev*: Nika Kovač, Neja Repe, Inštitut 8. marec (30. 10., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca novembra, prodajna akcija: *Razprave o sodobni slovenski literaturi* (1.–30. 11., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Pobeg v mesto – konec in začetek vseh težav. Pogovor o delih Edouarda Louisa (7. 11., Knjigarna Azil).
- Festival Pixelpoint (9. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev monografije: *Anka Novak: Planšarstvo v Bohinju*: Saša Roškar, Tatjana Dolžan Eržen, Špela Ledinek Lozej, Gorenjski muzej (13. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- *Predstavitev nagradencev mednarodne nagrade PONT 2024* (18. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- *SEJEM V GOSTEH*: Neja Repe: *Simona Semenič in Urša Majcen* (19. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- *SEJEM V GOSTEH*: *Ab Inito*, predstavitev projekta, UNG, Jasna Fakin Bajec (21. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- *SEJEM V GOSTEH*: *Katarina Gomboc Čeh in Liu Zakrajšek* (22. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- *Dialogi_čez_*: Kozma Ahačič, Lanko Marušič, UNG (27. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- Predstavitev knjige *V temi (ni) senc*: Boris Čok (28. 11., Knjigarna kavarna Maks).
- Knjiga meseca decembra, prodajna akcija: *Rimski zgodovinar in pripovedno besedilo* (1.–31. 12., knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Pogovor z *Anjo Zag Golob*: Anja Zag Golob, Zdravko Duša (4. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- Megalomast in Izbruhijada. Pogovor s pesnikom Pinom Pograjcem (5. 12., Knjigarna Azil).
- Predstavitev knjig *Neon in Neon 2*: Jana Korečič, Blanka Jamšek (7. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- Peta redna novinarska konferenca Založbe ZRC (10. 12., Atrij ZRC).
- Predstavitev projekta *Strip Preobrazbe*: Andrej Štular, Gregor Podlogar, Ana Geršak, Stripburger (12. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- Decembrska ponudba Založbe ZRC. Prodajna akcija knjig Filozofskega inštituta (15. 12. 2024 – 15. 1. 2025, knjigarni Azil in Maks ter spletna knjigarna Založbe ZRC).
- Predstavitev knjige *Pesemsko izročilo Kočevske* (17. 12., Atrij ZRC).
- Praznovanje 20. obletnice obratovanja Raziskovalne postaje Nova Gorica ter predstavitev Izvestij 2024 (17. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- *ZIMSKE URICE*: *Literarni večer mlade scene, koncert Ingver in Gverilke*, Društvo humanistov Goriške (19. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- *ZIMSKE URICE*: predstavitev knjige *Kavarna odprta*: Jernej Šček, Patrizia Raveggi, Kaja Širok, Društvo humanistov Goriške (20. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- *ZIMSKE URICE*: *Kafe matineja Trije letni časi (zima)*: Andrea Bellavite in Mirt Komel, Društvo humanistov Goriške (21. 12., Knjigarna kavarna Maks).
- *ZIMSKE URICE*: pogovorni večer *Umori pod Alpami*: Avgust Demšar, Tadej Golob, Mirt Komel, Jedrt Jež Furlan, Društvo humanistov Goriške (21. 12., Knjigarna kavarna Maks).

Druge prireditve, na katerih se je predstavila Založba ZRC:

- Predstavitev knjige *Onkraj kartezijanskega dualizma* (3. 1., Mestna knjižnica Ljubljana).
- Predstavitev knjige *Bela krajina za radovedneže in ljubitelje* (9. 1., Knjižnica Črnomelj).
- Predstavitev knjige *Bibliografija Franceta Balantiča* (29. 1., Frančiškanski samostan Kamnik).
- Predstavitev knjige *Trsta ne damo!* (29. 1., Center humanističnih znanosti ZRS Koper).
- Predstavitev knjige *Cerkev sv. Jožefa v Soči* (16. 2., Soča).
- Predstavitev knjige *Trsta ne damo!* (23. 2., Kobariški muzej).
- Predstavitev knjige *Bela krajina za radovedneže in ljubitelje* (27. 2., Kulturni center Semič).
- Razstava *V ospredje VII: slovenske arhitektke, gradbenice in oblikovalke* (4. 3. – 4. 4., Galerija Dessa).
- Predstavitvena stojnica na sejmu *Gorizia Most* (6. 4., Gorica).
- Mini sejem ob dnevu žena (8. 3., Vodnikova domačija Center).
- Leipzig 2024 (19.–22. 3., stojnica JAK).
- Predstavitev knjige *Slovenski lingvistični atlas* (7. 5., Knjižnica Antona Tomaža Linharta, Radovljica).
- Sejem na zraku ob svetovnem dnevu knjige (12. 5., Kongresni trg).
- Predstavitev knjige *Pospeševanje skozi zgodovino* (18. 5., Tehniški muzej Bistra).
- Pogovor ob knjigi *Istanbul. Faces of freedom* (21. 5., Moderna galerija).
- Sejem akademske knjige Liber.ac (21.–23. 5., Filozofska fakulteta).
- Predstavitev knjige *Humanizacija dela* (13. 6., Tehniški muzej Bistra).
- Predstavitev knjige *Od koška do koša* (15. 6., Muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka).
- Mednarodna krasoslovna šola (17.–19. 6., Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU).
- Krizolacija in Karantenzofija. Dan Podjed in Tomaž Grušovnik o svojih knjigah z Agato Tomažič (19. 6., knjigarna Konzorcij).
- Predstavitev knjige *Jews in Slovenia in the Middle Ages* (5. 9., Sinagoga Maribor).
- Stripovski festival Tinta (9.–13. 10., Kino Šiška).
- Frankfurt 2024 (16.–20. 10., stojnica JAK).
- Predstavitev knjige *Pesnjenje v vojaški suknji in proti njej 1515–1918* (20. 11., Muzej novejšje zgodovine).
- 40. Slovenski knjižni sejem (26. 11. – 1. 12., Gospodarsko razstavišče).

RAZISKOVALNI PROJEKTI

On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open Social Sciences and Humanities scholarly communication Research Infrastructure [Na poti k trajnosti: utiranje poti za OPERAS kot učinkovite odprte znanstveno-komunikacijske raziskovalne infrastrukture za družboslovje in humanistiko]

Oznaka: OPERAS-PLUS.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancerja: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA), Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Aleš Pogačnik.

Sodelavci: A. Pogačnik, N. Semolič, B. Šuštar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2022 – 31. 8. 2025.

Spletna stran projekta: <https://operas-eu.org/projects/operas-plus/>.

Projekt je namenjen vzpostavitvi OPERAS kot trajne infrastrukture (ERIC). V sklopu teh prizadevanj smo sodelovali pri pripravi osnovnih dokumentov in vzpostavljali slovensko nacionalno vozlišče OPERAS.SI, ki smo ga formalizirali decembra s konzorcijsko pogodbo (pristopili so še Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica), ter si zagotovili letno finančno podporo Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access [Ustvarjanje zanesljive, dostopne in združljive tehnologije za odprti dostop]

Oznaka: CRAFT-OA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Aleš Pogačnik.

Sodelavci: A. Pogačnik, M. Urbanc, B. Šterbenc Svetina.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran projekta: <https://craft-oa.eu/>.

Projekt je namenjen tehničnim izboljšavam in standardom objav v spletnih znanstvenih revijah. ZRC SAZU je sodeloval pri preizkušanju izboljšav programa OJS, ki ga uporabljamo tudi za naše revije, in izdelavi načel pri vzpostavljanju European Diamond Capacity Hub ter Diamond Discovery Hub.

PALOMERA – Policy Alignment of Open access Monographs in the European Research Area [Usklajevanje politike odprtega dostopa do monografij v evropskem raziskovalnem prostoru]

Oznaka: PALOMERA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Aleš Pogačnik.

Sodelavec: A. Pogačnik.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2024.

Spletna stran projekta: <https://operas-eu.org/projects/palomera/>.

Projekt je raziskal proste spletne objave znanstvenih monografij v posameznih evropskih državah. ZRC SAZU je pokrila države nekdanje SFRJ in Albanijo. Zaključna konferenca je bila oktobra 2024 v Atriju ZRC, eden od pomembnih rezultatov projekta pa so bile načelne ugotovitve in priporočila glede odprtodostopnih monografij.

KONCERTNI CIKEL V ATRIJU

ZRC SAZU je kot soorganizator finančno, vsebinsko in organizacijsko podprl cikel koncertov stare glasbe *Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu* (<https://hc.zrc-sazu.si>). Muzikološki inštitut je v sodelovanju z ansamblom za staro glasbo musica cubicularis ter zavodom Harmonia Antiqua Labacensis pripravil štirinajsto sezono cikla šestih koncertov (5. 3., 22. 4., 3. 6., 4. 9., 11. 10. in 24. 11.) za manjše in večje sestave. Koncerti so bili tematski in vsak izmed njih je bil skrbno zasnovan kot slogovno zaokrožena celota; sezona 2024 je bila obarvana predvsem baročno. Na prvem koncertu z naslovom **Johann Sebastiani (1622–1683): Pasijon po Mateju** je zazvenela ena vidnejših, a danes redko slišanih pasijonskih uglasbitev evropskega 17. stoletja. Na drugem koncertu, ki je bil izveden v ljubljanski frančiškanski cerkvi, je bila izvedena glasba **Matthiasa Weckmanna in sodobnikov**: nekaj anonimnih stavkov, ki so se ohranili v ljubljanski Narodni univerzitetni knjižnici v rokopisu 272, je doživelo svojo prvo sodobno izvedbo. Tretji koncert, **Operne arije pri Attemsovih**, je bil posvečen lokalni glasbeni dediščini, in sicer je ansambel musica cubicularis s solistko izvedel izbor opernih arij, ki jih hrani Pokrajinski arhiv v Mariboru. **Komične kantate 17. stoletja** v uglasbitvah Cestija, Rossija, Giramija in Frescobaldija smo poslušali na septembrskem koncertu. Peti koncert je bil v celoti posvečen **klavirski glasbi Roberta Schumanna**, izvedeni na zgodovinskem klavirju, zadnji koncert sezone, **Vriskajte Bogu vse dežele**, pa je zaznamovala glasba Johanna Sebastiana Bacha in dveh njegovih takrat slavnnejših sodobnikov. Pred aprilskim in junijskim koncertom sta bila občinstvu ponujena tudi vsebinska predkoncertna pogovora. Koncertni cikel sta podprla tudi Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo.

HISTORIČNI SEMINAR ZRC SAZU

KOORDINACIJSKI ODBOR

Vodji: dr. Monika Deželak Trojar (ISLLV), dr. Daša Ličen (ISN).

Člani: dr. Matjaž Geršič (GIAM), dr. Klemen Grabnar (MI), Jera Oman (ISJFR).

Člani svetovalci: dr. Katarina Keber (ZIMK), dr. Katarina Šter (MI), dr. Luka Vidmar (ISLLV), dr. Mojca Žagar Karer (ISJFR).

UREDNIŠKI ODBOR PUBLIKACIJE HISTORIČNI SEMINAR

Člani: dr. Katarina Keber, dr. Katarina Šter, dr. Klemen Grabnar (MI), Jera Sitar (ISJFR).

PREDAVANJA

V okviru Historičnega seminarja je bilo izvedenih štirinajst samostojnih predavanj, sedem predavanj tujih predavateljic in predavateljev ter sedem predavanj domačih predavateljic in predavateljev v Atriju ZRC in Dvorani štirih letnih časov ZRC SAZU:

- **Jaka Banfi:** *V službi grofov: kariere na celjskem dvoru* (11. 1.)
- **Manca Kovač Viršek:** *Onesnaževanje s plastiko – pomemben izziv antropocena* (1. 2.)
- **Antje Risius:** *Živali v antropocenu? Antagonizmi in alternative od kmetije do kročnika* (22. 2.)
- **Maja Gostič:** *Konceptualizacija intimnosti v zvezah na daljavo* (7. 3.)
- **Filip Draženović:** *Božje v političnem: politična misel Habsburške monarhije poznega 17. in zgodnjega 18. stoletja* (28. 3.)
- **Alexander Maxwell:** *Jezikovni panslavizem v habsburškem državnem aparatu* (18. 4.)
- **Luka Ručigaj:** *Knjižnica grofa Volfa Engelberta Auersperga v nekdanjem knežjem dvorcu v Ljubljani* (16. 5.)
- **Dora Komnenović:** *Razmišljanja o zavrženih knjigah in družbenopolitičnih transformacijah v (po)Jugoslaviji in drugod* (6. 6.)

- **Peter Leese:** *Pred travmo: Predmoderni izrazi spoprijemanja z duševnim trpljenjem* (12. 9.)
- **Dragan Božič:** *Pokopani zakladi: Pokrajinske fotografije slovenskega ozemlja, sosesčine in bližnjega vzhoda iz druge polovice 19. stoletja* (26. 9.)
- **Tim Allender:** »Ostale v Indiji«: Ženska rimokatoliška religioznost v luči imperija (1841–1955) (8. 10.)
- **Vladimir Petrović:** *Nove smeri v preučevanju razpada Jugoslavije: Na kaj moramo biti pozorni trideset let kasneje?* (28. 10.)
- **Andrejka Žejn:** *Janez Cigler: Življenje in delo v luči arhivskih virov* (14. 11.)
- **Iva Jelušič:** *Vojna & zabava: raziskovalni vpogledi v narodnoosvobodilni boj* (5. 12.)

INFRASTRUKTURNA DEJAVNOST ZRC SAZU

INFRASTRUKTURNI PROGRAM

Naravna in kulturna dediščina

Vrsta projekta: infrastrukturni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jerneja Fridl.

Čas trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Raznorodnost infrastrukturne dejavnosti ZRC SAZU vključuje izjemno širok nabor nalog, ki se izvajajo v različnih okoljih in z različnimi metodološkimi pristopi. Njegovo delovanje presega klasične okvire laboratorijskega in kabinetnega dela ter zajema tudi terenske raziskave, delo z arhivskim gradivom, digitalno obdelavo podatkov in različne oblike znanstvenega ter javnega predstavljanja raziskovalnih rezultatov. Da bi dobili celovit vpogled v to pestrost, so dejavnosti razvrščene v pet kategorij, to so: terenska, laboratorijska, dokumentacijska, informacijska in predstavitvena dejavnost, pri čemer je vsaka od njih podprta s primeri konkretnih aktivnosti v letu 2024.

Terenska dejavnost vključuje širok spekter merskih, opazovalnih, popisovalnih in podobnih aktivnosti, ki se izvajajo tako v naravnem kot kulturnem okolju. Na področju krasoslovja je bilo izvedenih več terenskih meritev in vzorčenj, denimo geofizikalne raziskave (ERT) ter plitvi izkopi v Lipovih dolinah nad Škocjanskimi jamami, kjer so bile odvzete številne vzorčne serije sedimentov za nadaljnje analize. V svetovnem merilu so bile še posebej odmevne terenske raziskave na planoti Nullarbor v Avstraliji. V Vilenici so potekale dodatne meritve magnetne susceptibilnosti ter vzorčenja sedimentov in sige. V okviru proučevanja skalnih oblik so raziskovalci izvajali sistematično zbiranje podatkov, vključno z več kot 6000 fotografijami, na različnih geografskih območjih, kot so Kitajska, Sicilija, Provansa in Slovenija. Kartiranje vegetacije in geomorfološke analize so dopolnjevale terensko sliko, medtem ko so aerofotogrametrične raziskave in snemanje s pomočjo dronov omogočili zajem površinskih sprememb na obalnih klifih. V okviru raziskav kraških vodnih virov so bile opravljene meritve pretokov, kakovosti in dinamike napajanja ter spremljanje mikroklimatskih značilnosti v jamah (npr. Postojnska jama, Mravljeto brezno).

Zaznamujejo jo tudi etnološke in antropološke raziskave, opravljene na različnih območjih, kot so Goričko, Bela krajina, Avstralija, Kitajska in Primorska. Vključujejo tudi intervjuje, snemanja dokumentarnih filmov in zbiranje folklornega gradiva. Pomembni del so raziskovalni obiski arhivov, muzejev in knjižnic doma ter po Evropi – od Avstrijske narodne knjižnice, univerzitetnih knjižnic v Gradcu in Baslu do arhivov v Trstu, Gorici, Ferrari ter Zagrebu.

Laboratorijska dejavnost temelji na natančni pripravi in analizi materialov, zbranih na terenu. Zajema pripravo številnih vzorcev za različne vrste analiz, vključno s petrološkimi, paleomagnetnimi, geokemijskimi (XRF, XRD), izotopskimi (O, C, S, Sr) in datacijskimi (U/Th) analizami. Uporabljene so bile napredne metode mikroskopske analize ter merjenje zrn sedimentov in mineralnih sestav, žaganje in priprava zbruskov, sušenje, prašenje ter raztapljanje vzorcev. Poseben poudarek je bil namenjen tudi pripravi vzorcev za ekstrakcijo okoljske DNA, kjer so bile uporabljene specializirane naprave, kot sta Qubit fluorometer in ultrazvočna kopel. V okviru analize kakovosti kraških vod so bile opravljene tudi mikrobiološke in kemijske analize ter analiza mikrobnih prerasi v jamah. Laboratoriji so vključeni v pripravo materialov za mednarodne raziskovalne projekte, vključno z delom za inštitute v tujini, kot so Ohio State University in laboratoriji v Avstraliji.

Dokumentacijska dejavnost se nanaša na sistematično obdelavo, katalogizacijo, arhiviranje in dokumentiranje podatkov ter gradiva, ki izhajajo iz terenskega in laboratorijskega dela. Na področju naravoslovja to vključuje vodenje evidenc o vzorcih, opremi in postopkih, urejanje Katastra jam ter spremljanje laboratorijskega procesa. V humanistiki je to še posebej izrazito pri delu z rokopisnim gradivom, kjer se redno digitalizirajo vprašalniki, dopisi, fotografije in drugi viri, ki jih nato raziskovalci vnašajo v podatkovne zbirke, kot so PZSBL, RRSS, SBS in druge. Skeniranje, presnemavanje zvočnih posnetkov in popisovanje arhivskih fondov (npr. Arhiv Henrika Tume, Joška Tischlerja) sodi v ta okvir. Dokumentacijsko delo vključuje tudi popis umetnostno-zgodovinskih spomenikov ali glasbenih virov (RISM), katalogizacijo gradiva o slovenski dediščini in sistematično urejanje podatkov za predajo podatkov Arhivu družboslovnih podatkov (ADP).

Informacijska dejavnost obsega vzpostavitev in vzdrževanje digitalne infrastrukture za raziskovalno delo, objavljanje vsebin ter podatkov v spletnih okoljih, urejanje metapodatkov in razvoj spletnih baz. Zasnovani in upravljani so bili portali, kot so Slovensko baročno slovstvo (SBS), Gallus Online in Register rokopisov slovenskega slovstva (RRSS), kjer so objavljena besedila skupaj z diplomatičnimi prepisi, digitalnimi faksimili in kodiranjem XML TEI. Digitalna objava podatkov je vključila tudi srednjeveško epigrafsko gradivo slovenskih dežel. Nadalje informacijska dejavnost zajema prilagajanje starih podatkov sodobnim digitalnim standardom, modeliranje terenskih procesov, vzpostavljane podatkovnih zbirk (npr. za seizmološke in meteorološke podatke, vključene v mednarodne mreže, kot so ORFEUS in FDSN), ter razvoj spletnih servisov, ki zahtevajo specializirano računalniško opremo in visoko zmogljive strežnike. Med informacijske dejavnosti sodi tudi obdelava zvočnih in slikovnih podatkov, digitalizacija arhivskega gradiva in priprava e-vsebin na spletnih portalih, kot je OMRA.

Predstavitvena dejavnost predstavlja javno podobo znanstvenega dela in vključuje pripravo ter izvedbo različnih dogodkov, publikacij, predstavitev in medijskih vsebin. V okviru ZRC SAZU je bilo organiziranih več pomembnih simpozijev in znanstvenih srečanj, denimo mednarodni simpozij o ljudski glasbi in plesu, konference COST ter krasoslovna šola. Med izstopajočimi predstavami so tudi razstave v sodelovanju z muzeji

in drugimi ustanovami – npr. o Kseniji Vidali v Atriju ZRC SAZU in Jošku Tischlerju v Celovcu. V okviru televizijskega programa RTV Slovenija redno nastopa mesečna rubrika »Na sledi preteklosti«, medijska prisotnost pa vključuje tudi intervjuje in prispevke v časopisih (npr. Delo). Potekale so številne javne predstavitve knjig, strokovne delavnice za šole in univerze ter kulturni dogodki, kot so koncerti cikla Harmonia concertans. Predstavitvena dejavnost vključuje tudi urednikovanje in izdajanje 13 znanstvenih revij in monografij ter pripravo promocijskih publikacij, konferenčnih knjižic in komunikacijo z mediji.

RAZVOJNI INFRASTRUKTURNI PROJEKTI

V okviru razvojnega stebra financiranja je ZRC SAZU v letu 2024 izvedel niz razvojnih infrastrukturnih projektov s skupnim ciljem razvoja in nadgradnje sodobne raziskovalne infrastrukture. Projekti so vključevali vzpostavitev novih digitalnih repozitorijev, nadgradnjo obstoječih platform, digitalizacijo in anotacijo gradiva, razvoj semantičnih podatkovnih zbirk, vsebinske posodobitve ter integracijo načel odprte znanosti in standardov FAIR. S tem ZRC SAZU utrjuje svojo vlogo osrednjega nosilca raziskovalne infrastrukture na področju družboslovja in humanistike v Sloveniji.

Repozitorij Arzenal 2.1

Projekt se je osredotočil na nadaljnji razvoj institucionalnega repozitorija Arzenal. Posodobljen je bil uporabniški vmesnik, optimizirano je bilo delovanje podatkovne baze in izboljšana je bila podpora za različne formate raziskovalnih podatkov. Razširjena je bila metapodatkovna shema za ustrezno navajanje financiranj, uvedeni so bili varnostni mehanizmi za dolgoročno hrambo in zaščito pred izgubo podatkov. Leta 2024 sta bili dodani novi zbirki: *Narečni frazemi v bovškem govoru* in *Zbirka ilustracij jugoslovanskih umetnic (1945–1991)*. Konec leta je repozitorij vseboval pet zbirk in 862 digitalnih objektov.

Informacijski sistem FloVegSi 4.0

Cilj projekta Biološkega inštituta Jovana Hadžija je bil razvoj novega informacijskega sistema za repozitorij flore in favne. Izvedena je bila migracija obstoječe baze v sodobno tehnološko okolje, sinhronizacija podatkov in razvoj testne različice sistema. Sistem vključuje funkcionalnosti za avtomatiziran uvoz in izvoz podatkov ter podporo za uvoz iz orodij, kot je Turboveg. Poseben poudarek je bil namenjen testiranju funkcionalnosti že v fazi razvoja in vključevanju uporabniških povratnih informacij.

Portal Fran 2024

V okviru nadgradnje portala Fran so bile vključene nove slovarske zbirke in dopolnjene obstoječe (npr. NESSJ, *Pregovori 2024*, *Korpus16*). Izvedene so bile vizualne in funkcionalne nadgradnje, kot so tipkovnica, indeksacija in zgodovina iskanj. Optimiziran je bil CMS za lažje objavlanje pravopisnih pravil *Pravopisa 8.0*. Projekt je obsegal tudi digitalizacijo in transformacijo *Latinsko-slovenskega slovarja*, integracijo s Terminologičem in izboljšave arhitekture portala za boljšo uporabniško izkušnjo.

Digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem (MUSIQUM)

Muzikološki inštitut je digitaliziral skoraj 3000 gledaliških plakatov Stanovskega gledališča, objavljenih med letoma 1801 in 1837, od katerih jih je več kot tisoč že transkribiranih. Vzporedno je bila vzpostavljena digitalna glasbena topografija Ljubljane s sedmimi prizorišči in več kot 370 dokumentiranimi dogodki. Podatki vključujejo povezave na transkripcije, metapodatke in zgodovinske osebe. Aktivnosti v letu 2024 so pomembno prispevale k razumevanju kulturnega življenja 19. stoletja na Slovenskem in k obogatitvi zbirke MUSIQUM.

Etnološki leksikon EL 2.0

Izvedena je bila obsežna vsebinska redakcija *Slovenskega etnološkega leksikona*. Zaključena je bila prva faza, ki je obsegala črke od K do Ž in je vključevala popravke osebnih podatkov, toponimov ter preverjanje in korekcijo vodilk. Izvedena je bila strojna pretvorba Wordovih gradiv v format XML TEI, revidiran je bil nadzorovani besednjak in izdelan posodobljen imenik osebnih imen (735 entitet). Nadaljnje sodelovanje z Oddelkom za etnologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Slovenskim etnografskim muzejem omogoča širitev vsebin ter slikovnega in audiovizualnega gradiva. Projekt predstavlja prelomnico v digitalni etnološki terminologiji.

Aplikacija DIAtlas

Projekt Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša se je osredotočil na širitev funkcionalnosti in vsebin geolingvistične aplikacije DIAtlas. Razširjeni so bili podatkovni moduli (regionalni atlas, OLA, ALE), izboljšan je bil uporabniški vmesnik za vnos in analizo podatkov, dodani so bili fonetični, leksični in pomenski zemljevidi ter zbirka virov in literature. Razvit je bil tudi prvi del besedilne podatkovne zbirke, ki omogoča poslušanje zvočnih izsečkov narečnih besedil. Vzpostavljen je bil arhiv slikovnega, zvočnega in besedilnega gradiva.

Digitalizacija arhivske filmske zbirke

V sodelovanju s Slovensko kinoteko je bila izvedena digitalizacija filmskega gradiva Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta. Postopek je vključeval pregled in popravilo trakov, čiščenje, dodajanje zaščitnega traku, vnos tehničnih podatkov, izdelavo dokumentacije, skeniranje (DPX), sinhronizacijo slike in zvoka ter izdelavo filmov DCP v ločljivosti 4K in oglednih kopij v formatu mp4. Digitaliziranih je bilo skoraj 500 minut materiala, kar predstavlja pomemben korak k dolgoročni hrambi in raziskovalni uporabi filmske dediščine.

Digitalni arhiv Franceta Steleta

Vzpostavljena je bila spletna stran *Digitalni arhiv Franceta Steleta*, ki vključuje metapodatkovno bazo in več kot 11.000 digitaliziranih fotografij, tipkopisov, beležnic, bibliografskih podatkov in korespondence. Aplikacija omogoča iskanje po ključnih besedah in vsebinskih sklopih ter vključuje povezave na Dlib in Register nepremične kulturne dediščine. Projekt pomembno prispeva k dostopnosti arhivskega gradiva s področja slovenske umetnostnozgodovinske dediščine.

Digitalizacija analognega arhiva IZZA

Digitaliziranih je bilo 19.500 Leica diapozitivov Inštituta za arheologijo v ločljivosti 300 dpi (TIFF), opremljenih z metapodatki in obdelanih po standardih PETZ. Poleg digitalizacije je bila opravljena ocena stanja gradiva, kar omogoča boljše načrtovanje konservatorskih posegov. Gradivo bo trajno shranjeno v enem od repozitorijev, kjer bo na voljo za raziskovalne in izobraževalne namene ter analitiko (npr. AI prepoznavanje vzorcev).

KRASoslovna baza podatkov

Razvit je bil prototip multidisciplinarne baze KarstDB, ki vključuje podatke s področij geologije, speleologije, klimatologije itd. Sistem podpira trajne identifikatorje (Handle), kartografske vizualizacije (QGIS, ArcGIS), metapodatke (GeoNetwork) in povezljivost z internimi repozitoriji Inštituta za raziskovanje krasa. Leta 2024 je bila vzpostavljena standardizirana platforma z novo krasoslovno ontologijo in izboljšano interoperabilnostjo podatkov, ob hkratnem usposabljanju raziskovalcev za njihovo uporabo.

EtnoTeka: razvoj videoteke in fototeke

Vzpostavljena je bila platforma EtnoTeka za iskanje, anotacije in upravljanje avdiovizualnega gradiva Glasbenonarodopisnega inštituta. Sistem vključuje vektorske vložitve LMM in LLM za semantično iskanje, vmesnike za ročno anotacijo videa in slik, napredne metode večdimenzijskega iskanja ter logične operacije za filtriranje rezultatov. Pomemben del predstavlja integracija generativne umetne inteligence za avtomatsko anotacijo in izboljšano uporabniško izkušnjo. Dostop do aplikacije je omogočen registriranim uporabnikom.

Digitalna geografska fototeka Slovenije

Projekt je zajemal inventarizacijo, digitalizacijo in arhiviranje fotografskega gradiva Geografskega inštituta Antona Melika v različnih formatih (negativi, steklene plošče, pozitivni odtisi). Gradivo je bilo pripravljeno za digitalizacijo in ustrezno shranjeno v brezislinskih mapah ter škatlah. Digitaliziranih je bilo približno 2500 enot, opremljenih z metapodatki in trajno shranjenih v repozitorij Arzenal. Gradivo je zaščiteno in pripravljeno za nadaljnjo znanstveno obdelavo.

Spletna aplikacija transkripcij terenskih posnetkov

Na Glasbenonarodopisnem inštitutu je bila razvita spletna platforma za pregled transkripcij ljudskih pesmi. Zbirka vključuje 8657 prepisov z možnostjo iskanja po različnih kriterijih. Vsaka pesem vključuje naslov (ali prvi verz), kraj in čas zapisa, prvo kitico, dodatne informacije (če so zapisane), sken celotne transkripcije (besedilo in melodijo) v formatu PDF ter zvočni posnetek. V prihodnje je predvidena tudi vključitev notnega zapisa v formatu MusicXML. Platforma omogoča nadgradnje in vključuje uredniški dostop za raziskovalce.

RAZISKOVALNA INFRASTRUKTURA ESFRI

ZRC SAZU aktivno sodeluje v petih evropskih raziskovalnih infrastrukturah, vključenih v strateški forum ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures). Te infrastrukturne mreže, ki jih je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije prepoznalo kot nacionalnega pomena ter jih uvrstilo v Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2021–2030, predstavljajo ključne temelje za dolgoročno podporo vrhunskim znanstvenim raziskavam.

V preteklem obdobju je ZRC SAZU nadaljeval z uveljavljenimi dejavnostmi, ki vključujejo intenzivno mreženje na nacionalni in mednarodni ravni, organizacijo in sodelovanje pri strokovnih izobraževanjih ter zagotavljanje odprtega dostopa do raziskovalnih rezultatov. Posebna pozornost je bila namenjena tudi ustanavljanju slovenskega konzorcija OPERAS.SI, ki bo omogočil boljšo vpetost slovenskih akademskih založnikov v mednarodne mreže in prenašanje dobrih praks v naš prostor.

DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities)

Pomembnejši dosežki v letu 2024:

a) Postavitve, vzdrževanje in nadgradnja osnovne infrastrukture odprtega dostopa:

Baze podatkov ZRC SAZU:

- Arzenal – objektni repozitorij podatkov in virov: <https://www.arzenal.si>.
- Fran – slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša: <https://www.fran.si>.
- Franja – večjezični portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša: <https://www.franja.si>.
- SHT – Slovenska historična topografija: <https://topografija.zrc-sazu.si>.
- Slovenska biografija: <https://www.slovenska-biografija.si>.
- Krasoslovna multidisciplinarna baza: <https://karstdb.zrc-sazu.si>.

Znanstveno publiciranje v odprtem dostopu:

- Open Journal Systems: 12 znanstvenih revij ZRC SAZU (6773 člankov z DOI) in 4 gostujoče revije.
- Open Monograph Press: 975 monografskih publikacij.
- Arzenal: trenutno 887 digitalnih objektov (516 besedil, 163 kartografskih slik, 124 zvočnih datotek, 79 statičnih slik).

b) Sodelovanje pri oblikovanju evropskih politik in standardov:

ZRC SAZU sodeluje v strateških aktivnostih na ravni DARIAH-EU:

- Članstvo v delovni skupini ELDAH (Ethics and Legality in Digital Arts and Humanities).

c) Digitalna orodja in zbirke:

- Vzpostavitev platforme za celostno upravljanje projektnih podatkov za Slovenski biografski leksikon.
- Tehnična podpora Jezikovni svetovalnici: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/>.
- Nadgradnja korpusa modernističnih besedil in priprava zbirke LIMO68 (baza lastnih imen): <https://maj68.zrc-sazu.si/iskalnik/>.
- Digitalizacija biografskega gradiva Joška Tischlerja in priprava metapodatkov za objavo na Zenodo.
- Priprava raziskovalnih podatkov o migracijah za objavo v Arhivu družboslovnih podatkov.
- Urejanje metapodatkov za znanstveno revijo Acta geographica Slovenica: <https://ojs.zrc-sazu.si/ags>.

d) Sodelovanje z nacionalnimi raziskovalnimi skupnostmi:

ZRC SAZU aktivno sodeluje z raziskovalnimi skupnostmi in partnerji v okviru nacionalne digitalne humanistike:

- CLARIN – sodelovanje na področju jezikovnih virov.
- CESSDA – sodelovanje na področju popisov prebivalstva in dolgotrajne hrambe podatkov (prek ADP).
- SLING – konzorcij Slovenskega superračunalniškega omrežja.
- Slovenska skupnost odprte znanosti: <https://odprteznanost.si>.

e) Ozaveščanje in promocija digitalne humanistike:

- Organizacija bienalne mednarodne konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika (19.–20. september 2024, Ljubljana) v sodelovanju z CLARIN.SI, SDJT in CJVT UL. ZRC SAZU je prevzel vodenje organizacijskega odbora: <https://www.sdjt.si/wp/jtdh-2024/>.
- Udeležba na konferenci DARIAH-HR (Split). Miha Seručnik je na spremljevalnem dogodku predstavil prispevek *Slovenian historical topography: a medievalist's gazetteer*.

LIFEWATCH – Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice (Science and Technology Infrastructure for Biodiversity Data and Observatories) ter eLTER – Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov & kritičnih con (Integrated European Long-Term Ecosystem, Critical Zone & Socio-Ecological Research Infrastructure)

Pomembnejši dosežki v letu 2024:

a) Sodelovanje pri mednarodnih EU-projektih:

Leto 2024 je zaznamovalo aktivno sodelovanje ZRC SAZU v več evropskih raziskovalnih projektih:

- Zaključena je bila vzpostavitev podatkovnega spletišča izbranih okoljskih podatkov v okviru projekta ENVRI FAIR. Vzpostavili smo tudi nacionalni Metadata Portal, ki temelji na platformi GeoNetwork in je skladen z načeli FAIR.
- V novem evropskem projektu Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure (OEMC) smo pripravili podatkovne sklope o kopenski biotski raznovrstnosti in krajinski pestrosti z namenom izboljšanja dostopnosti in uporabnosti obstoječih »in situ« ter laboratorijsko pridobljenih podatkov.
- V okviru projekta eLTER PPP so potekale ključne priprave za vzpostavitev dolgoročne raziskovalne infrastrukture eLTER RI: priprava dokumentov za sprejemanje strateških odločitev in oblikovanje nacionalnih zavez.
- Projekt eLTER PLUS je prinesel nova znanstvena orodja in metodološke smernice: dokumente za standardizirana opazovanja, tehnične in znanstvene opise infrastrukture ter inovativne pristope k raziskovanju podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti, degradacije tal in netrajnostne rabe naravnih virov.

b) Mednarodno sodelovanje:

ZRC SAZU je vključen v več ključnih mednarodnih forumov in dogodkov:

- Aktivno sodelovanje poteka v številnih odborih in delovnih skupinah v okviru LifeWatch ERIC.
- Organizirali smo mednarodno delavnico Thematic Service on Biodiversity Observatory Automation (11. 4., Ljubljana).
- Na konferenci British Ecological Society (BES) v Liverpoolu smo predstavili prispevek *Towards automated biodiversity monitoring – a set-up of Biodiversity Observatory Automation* (10.–13. 12.).
- Soorganiziramo konferenco The LifeWatch ERIC Biodiversity & Ecosystem eScience Conference (BEeS) v Grčiji, kjer bomo tudi vodili tematsko srečanje.
- Partnerji iz TULAR-ja so 7.–8. 12. v Kranju organizirali 5. mednarodno konferenco SOS Proteus s 83 udeleženci iz 15 držav in rekordni 33 izvirnimi znanstvenimi prispevki o človeški ribici ter njenem varstvu.
- Udeleževali smo se rednih mesečnih srečanj eLTER National Coordinator Meeting ter sodelovali v skupinah LifeWatch ERIC Communicator Group in Training Group.

c) Nacionalno vozlišče LifeWatch in eLTER:

V letu 2024 so bila nadalje razvita slovenska podatkovna vozlišča:

- Podatkovno vozlišče LifeWatch-SI je bilo posodobljeno, prenovljena sta bila metapodatkovni portal (metadata.izrk.zrc-sazu.si) in spletna stran konzorcija (lifewatch.si). Vzpostavljena je bila nova KRASoslovna baza (karstdb.zrc-sazu.si).
- Vzdržujemo in nadgrajujemo številne biodiverzitetne baze podatkov, ki so vključene v LifeWatch ERIC: Bird Ringing database (BRDbase), For-Plat database, Boja VIDA (Gulf of Trieste HF radar node), meteorološki podatki, FloVegSI baza vegetacije Slovenije.
- Vzpostavljamo nove virtualne laboratorije (vLabs): Karst groundwater habitats vLab, ProteusWatch vLab ter baze za genomske in metagenomske morske podatke (ARMS), podatke o morskem fitoplanktonu in evropskih podzemeljskih postranicah.
- Svoje aktivnosti in dosežke objavljamo na spletnih straneh (<https://lter.zrc-sazu.si>, <https://lifewatch.si> in <https://metadatalcatalogue.lifewatch.eu/srv/eng/catalog.search#/search?any=lifewatch%20slovenia>).

d) Izobraževanje in razširjanje spoznanj:

Člani konzorcijev eLTER-SI in LifeWatch-SI aktivno vključujejo nova znanstvena dognanja v pedagoško delo:

- Sodelujejo kot predavatelji in mentorji na dodiplomskih in podiplomskih programih Univerze v Ljubljani, Novi Gorici, Mariboru ter na Primorskem.
- V letu 2024 je bilo z afilijacijo eLTER in LifeWatch objavljenih:
 - 12 znanstvenih člankov in poglavij s strani sodelavcev IZRK,
 - 42 znanstvenih prispevkov na ravni celotnega konzorcija.

EPOS – Evropski sistem opazovanja plošč (European Plate Observing System)

Pomembnejši dosežki v letu 2024:

a) Terenska opazovanja:

- V okviru raziskav kraškega sveta in seizmično aktivnih območij v Sloveniji so potekale številne terenske meritve. Izvajali smo spremljanje mikropremikov v kraških jamah s tenziometri TM72, meritve koncentracij metana, radona in ogljikovega dioksida (CO₂), lasersko skeniranje jam, gravimetrične meritve in opazovanje kraških pojavov z uporabo GNSS-antene in drona.
- Na področju seizmologije ZRC SAZU sodeluje z Agencijo RS za okolje (ARSO) pri vzdrževanju seizmološke infrastrukture. V okviru tega delovanja upravljamo širokopasovno seizmološko postajo Bojanci (BOJS) v Beli krajini in sedem prenosnih seizmoloških postaj, ki so od sredine leta 2020 nameščene na območju jugozahodne Slovenije: <https://epos-ip.zrc-sazu.si/slo-karst-nfo/>.
- Na območju Raškega in Idrijskega preloma spremljamo aktivne tektonske premike s tremi merilniki lezenja.

b) Vzdrževanje in nadgradnja raziskovalne infrastrukture:

ZRC SAZU kontinuirano nadgrajuje in vzdržuje raziskovalno infrastrukturo na področju geoznanosti:

- IZRK Metadata Portal (Postojna: Karst Research Institute ZRC SAZU, 2021–, ISSN 2820-588X), <https://metadata.izrk.zrc-sazu.si>.
- IZRK Karst Database Portal, <https://karstdb.zrc-sazu.si>.
- Seizmološki podatki SLO KARST NFO so od oktobra 2024 dostopni preko evropske mreže EIDA, <https://eida-sc3.infp.ro/fdsnws/station/1/query?network=S5&nodata=404>.
- V Postojnski jami smo sodelavci ZRC SAZU namestili inštrumente za kontinuirano spremljanje koncentracije radona v zraku.

c) Mednarodno sodelovanje:

ZRC SAZU aktivno sodeluje v mednarodnih projektih v okviru raziskovalne infrastrukture EPOS (European Plate Observing System):

- Kot partner smo sodelovali v projektih H2020 EPOS ON (Optimization and Evolution) in H2020 TRANSFORM² (Towards Advanced Multi-disciplinary Fault Observatory Systems²), ki sta se začela leta 2024.
- ZRC SAZU je tudi pridružen partner v EPOS TCS NFO, kjer potekajo priprave za vključitev okoljskih podatkov iz SLO KARST NFO v širšo evropsko mrežo Near Fault Observatory (NFO).
- Sodelovali smo na mednarodni konferenci EPOS Days v Rimu (11.–14. 3.), kjer smo predstavili rezultate dela (povezava, YouTube kanal).
- Udeležili smo se tudi sestanka projekta EPOS ON v Rimu, ki je potekal 2. in 3. 10..

CLARIN – Infrastruktura za skupne jezikovne vire in tehnologije (Common Language Resources and Technology Infrastructure)

Pomembnejši dosežki v letu 2024:

a) Repozitorski vnosi

Raziskovalci z ZRC SAZU so v repozitorij CLARIN.SI prispevali naslednje jezikovne vire:

- Korpus besedil Maj68 – korpus dokumentira študentsko gibanje leta 1968 v Sloveniji, <http://hdl.handle.net/11356/1970>.
- Dokumenti o Magdalen Gornik v rokopisih 19. stoletja – digitalizirani in obdelani rokopisi, povezani z mistikinjo Magdalen(o) Gornik, <http://hdl.handle.net/11356/1993>.
- Slovenski rokopis homiletičnih zasnov – zgodovinski vir, pomemben za raziskave verskega diskurza v slovenskem jeziku, <http://hdl.handle.net/11356/1995>.

b) Predavanja in izobraževanja:

Člani ZRC SAZU so sodelovali kot predavatelji ali organizatorji na naslednjih dogodkih:

- Tomaž Erjavec in Katja Meden: *Repozitorij CLARIN.SI* – predstavitev za podatkovne skrbnike UL, Rektorat Univerze v Ljubljani, 11. 6.
- Nina Ledinek in Andrej Perdih: *Luščenje in interpretacija specifičnih jezikovnih informacij iz sodobnih virov* – tečaj v organizaciji Lektorskega društva Slovenije, 9. 3.
- Mateja Jemec Tomazin: *Raba korpusov pri terminološkem svetovanju v slovenščini* – predavanje za študente nemščine, Filozofska fakulteta UL, 5. 1.

c) Mednarodne dejavnosti:

ZRC SAZU je bil dejavno prisoten tudi na letni konferenci CLARIN ERIC v Barceloni (15.–17. 10.), kjer so raziskovalci nastopili z osrednjo predstavitevjo:

- Tomaž Erjavec, Nikola Ljubešić, Katja Meden, Taja Kuzman, Cyprian Laskowski, Jan Jona Javoršek, Simon Krek, Mateja Jemec Tomazin in Jakob Lenardič: *CLARIN.SI, the Slovenian node of CLARIN: ten years on*. Poleg tega je bil Tomaž Erjavec vabljeni predavatelj na delavnici Workshop on Comparable and Interoperable Corpora of Academic Texts @CLARIN2024, kjer je predstavil slovenske korpuse akademskih besedil (seriji KAS in OSS). Slovenščina je trenutno eden najbolje pokritih jezikov na svetu z odprtodostopnimi korpusi znanstvenih besedil – k temu pomembno prispeva tudi ekipa s FERi UM pod vodstvom Milana Ojsterška.

d) Znanstvena objava:

- Tomaž Erjavec: *Natural language processing*. V: Šipka, Danko in Browne, Wayles (ur.). *The Cambridge Handbook of Slavic Linguistics*. Cambridge University Press, 2024, str. 732–750.

e) Organizacija razpisa CLARIN.SI 2024:

ZRC SAZU je sodeloval tudi pri organizaciji razpisa za projekte CLARIN.SI 2024:

- V komisiji so sodelovali: Tomaž Erjavec, Mateja Jemec Tomazin, Simon Krek, Špela Arhar Holdt, Slavko Žitnik.
- Prijavljenih je bilo 10 projektov, od tega jih je bilo 6 izbranih in vsi so bili uspešno izvedeni.

OPERAS – Odprta znanstvena komunikacija v evropskem raziskovalnem prostoru za družboslovne in humanistične vede (Open scholarly communication in the european research area for social sciences and humanities)

Pomembnejši dosežki v letu 2024:

a) Ustanovitev nacionalnega vozlišča OPERAS-SI

Leto 2024 je zaznamovalo ustanovitev slovenskega konzorcija OPERAS-SI, ki predstavlja nacionalno točko vseevropske raziskovalne infrastrukture OPERAS za področje družboslovja in humanistike. ZRC SAZU je imel osrednjo vlogo pri formalni ustanovitvi konzorcija, katerega sporazum o sodelovanju so podpisale naslednje partnerske ustanove: Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani (CTK), Univerza v Ljubljani (UL), Univerza v Mariboru (UM), Univerza na Primorskem (UP) in Inštitut za novejšo zgodovino (INZ).

ZRC SAZU je s tem izpolnil tudi eno ključnih zavez v okviru nacionalne strategije raziskovalne infrastrukture NRRI2030.

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

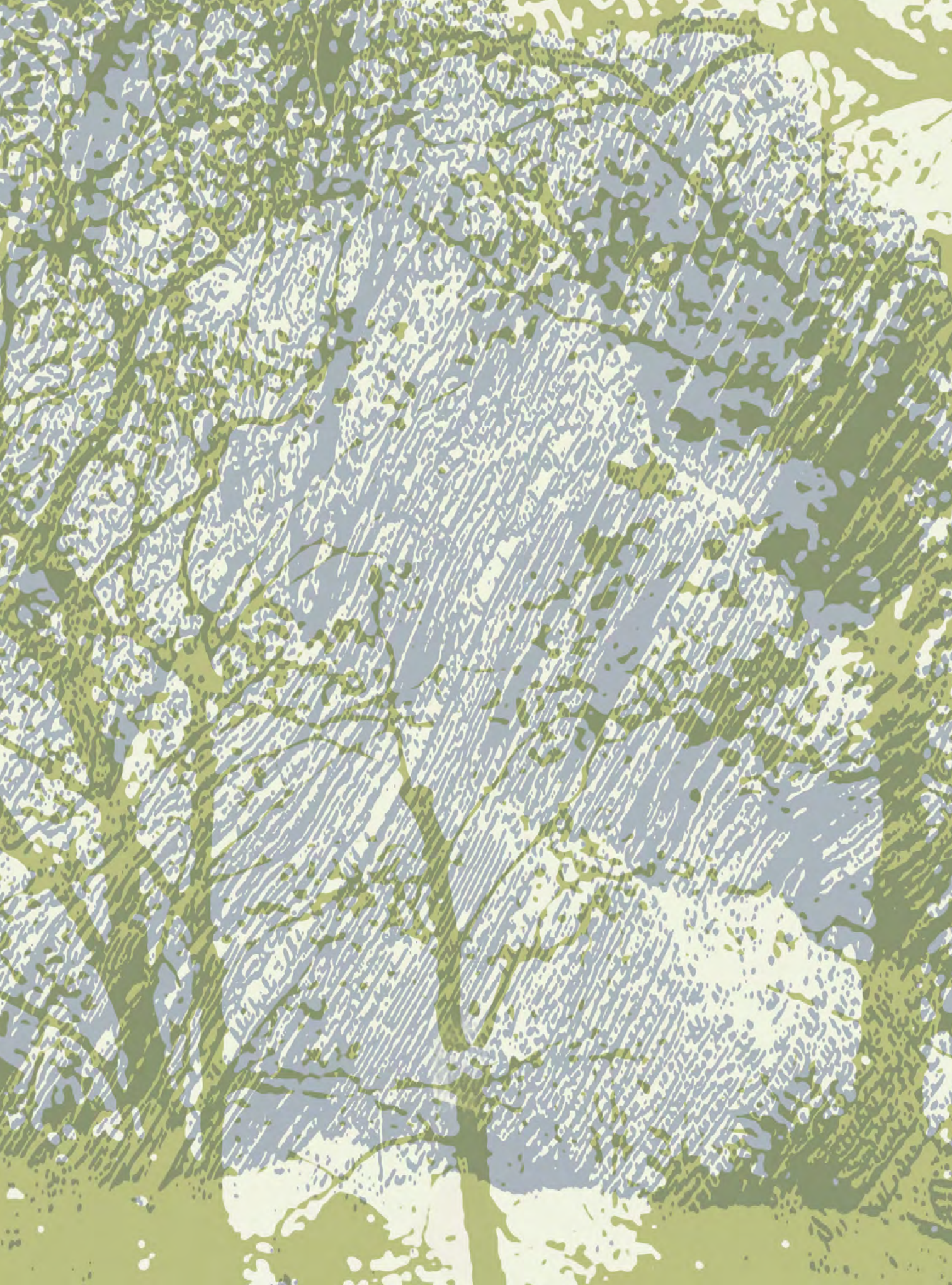
Vodja: Jerneja Fridl.

Sodelavca: J. Fridl, M. Peče (Uprava); M. Seručnik (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 6. 2026.

Posvetili smo se vzpostavljanju podpornega okolja za ravnanje z raziskovalnimi podatki in uresničevanju načel odprte znanosti. Poseben poudarek smo namenili razvoju podatkovnega skrbništva. Obravnavali smo izzive podatkovnih storitev in repozitorijev. Pripravili smo Akcijski načrt za prilagoditev delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti in izdelali vmesno poročilo o njegovem izvajanju. Razvijali smo institucijski repozitorij raziskovalnih podatkov Arzenal, testirali možnosti uporabe oblčnih storitev, prostorsko nadgradili strežniško infrastrukturo in pregledali stanje hranjenih podatkov na posameznih inštitutih. V podporo raziskovalcem smo zasnovali tudi spletni razdelek »Podpora raziskovanju«.

INŠTITUTI

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (ISJFR) je osrednja ustanova, ki se ukvarja z raziskovanjem slovenskega jezika in izdelavo temeljnih slovaropisnih del slovenskega jezika. Temeljni jezikovni priročniki so dostopni na inštitutskem portalu *Fran* – vstopna točka za iskanje po 46 slovarjih, 4 korpusih in 14 zbirkah ter odgovorih obeh jezikovnih svetovalnic.

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://isjfr.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

Do 8. 12.: **akad. prof. dr. Marko Snoj**, **akad. prof. ddr. Marija Stanonik**, **izr. članica SAZU prof. dr. Andreja Žele**,
izr. prof. dr. Kozma Ahačič, **izr. prof. dr. Nataša Jakop (predsednica)**, **doc. dr. Andreja Legan Ravnikar**,
doc. dr. Mojca Žagar Karer (namestnica predsednice).

Od 9. 12.: **izr. prof. dr. Kozma Ahačič**, **izr. prof. dr. Nataša Jakop (namestnica predsednice)**, **dr. Janoš Ježovnik (zapisnikar)**,
doc. dr. Andreja Legan Ravnikar (predsednica), **doc. dr. Mojca Žagar Karer**.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: **izr. prof. dr. Kozma Ahačič**.

Namestnika predstojnika: **doc. dr. Nataša Gliha Komac**, **dr. Janoš Ježovnik**.

Višja področna referentka I: **Alenka Porenta**.

Tajnica: **Alenka Lap**.

Delovodja: **Jan Podbevšek (od 14. 11.)**.

ORGANIZACIJSKE ENOTE

Oddelek za leksikologijo

Vodja: dr. Janoš Ježovnik.

Namestnica vodje: doc. dr. Nina Ledinek.

Znanstvena svetnica: akad. prof. dr. Marko Snoj, izr. članica SAZU prof. dr. Andreja Žele (d. d. r.).

Višje znanstvene sodelavke: dr. Aleksandra Bizjak Končar, izr. prof. dr. Nataša Jakop, doc. dr. Nina Ledinek (izv. 20. 6.).

Znanstveni sodelavci: dr. Duša Divjak Race (izv. 15. 10.), doc. dr. Nataša Gliha Komac (bolniška odsotnost od 1. 7.), dr. Janoš Ježovnik (bolniška odsotnost med 15. 2. in 22. 3.), doc. dr. Boris Kern, dr. Simona Klemenčič, doc. dr. Domen Krvina, doc. dr. Matej Meterc, doc. dr. Mija Michelizza, dr. Tanja Mirtič, dr. Andrej Perdih, dr. Špela Petric Žižić, izr. prof. dr. Mladen Uhlik (d. d. r.).

Asistent z doktoratom: dr. Dejan Gabrovšek (izv. 14. 2.) (starševski dopust med 9. 2. in 8. 3.).

Delovodja: Karmen Nemec (20 %).

Oddelek za pravopis

Vodja: izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc.

Znanstvena svetnica: izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Peter Weiss (do 30. 12.).

Znanstvena sodelavca: doc. dr. Tina Lengar Verovnik (d. d. r.), izr. prof. dr. Mladen Uhlik (d. d. r.).

Asistentki z doktoratom: dr. Manca Černivec, dr. Urška Vranjek Ošlak.

Asistentka, mlada raziskovalka: Pia Rednak.

Strokovna sodelavka: Teja Završnik.

Oddelek za terminologijo

Vodja: doc. dr. Mojca Žagar Karer.

Znanstveni sodelavci: dr. Simon Atelšek, dr. Tanja Fajfar, doc. dr. Mateja Jemec Tomazin, doc. dr. Mojca Žagar Karer.

Asistentka, mlada raziskovalka: Jera Oman.

Delovodja: Karmen Nemec (80 %).

Oddelek za dialektologijo

Vodja: dr. Karmen Kenda-Jež.

Namestnici vodje: doc. dr. Januška Gostenčnik, dr. Mojca Kumin Horvat (od 13. 2. do 30. 10.).

Znanstvena svetnica: izr. članica SAZU prof. dr. Jožica Škofic.

Višji znanstveni sodelavci: dr. Tjaša Jakop, dr. Karmen Kenda-Jež (bolniška odsotnost od 22. 2. do 30. 10.), prof. dr. Matej Šekli (d. d. r.), izr. prof. dr. Danila Zuljan Kumar (izv. 20. 6.).

Znanstveni sodelavki: doc. dr. Januška Gostenčnik, dr. Mojca Kumin Horvat.

Asistentka, mlada raziskovalka: Nina Pahor.

Strokovna sodelavka: Ema Štarkl (do 30. 9.).

Oddelek za zgodovino slovenskega jezika

Vodja: doc. dr. Andreja Legan Ravnikar.

Znanstveni svetnik: izr. prof. dr. Kozma Ahačič.

Višja znanstvena sodelavka: doc. dr. Andreja Legan Ravnikar.

Znanstveni sodelavci: dr. Metod Čepar, doc. dr. Alenka Jelovšek, dr. Mitja Trojar (izv. 28. 3.).

Asistentka z doktoratom: dr. Eva Trivunović (izv. 15. 10.).

Asistentka, mlada raziskovalka: Maruša Žibred.

Oddelek za etimologijo in onomastiko

Vodja: Miha Sušnik (v. d.).

Asistent, mladi raziskovalec: Miha Sušnik.

Jezikovnotehnoški razvojni center JetRCe (medoddelčna skupina)

Vodja: doc. dr. Mateja Jemec Tomazin.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Tomaž Erjavec (d. d. r.), dr. Karmen Kenda-Jež.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Alenka Jelovšek, doc. dr. Mateja Jemec Tomazin, dr. Janoš Ježovnik, dr. Mojca Kumin Horvat, dr. Andrej Perdih.

Asistentka z doktoratom: dr. Urška Vranjek Ošlak.

Asistent, mladi raziskovalec: Miha Sušnik.

Strokovna sodelavka: Teja Završnik.

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN PROJEKTI

Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju

Oznaka: P6-0038.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kozma Ahačič.

Sodelavci: K. Ahačič, S. Atelšek, A. Bizjak Končar, M. Čepar, M. Černivec, D. Divjak Race, H. Dobrovoljc, M. Furlan, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Gostenčnik, N. Jakop, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, M. Kumin Horvat, A. Lap, N. Ledinek, A. Legan-Ravnikar, T. Lengar Verovnik, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, A. Perdih, Š. Petric Žižić, A. Porenta, M. Snoj, M. Šekli, J. Škofic, M. Trojar, M. Uhlik, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss, D. Zuljan Kumar, M. Žagar Karer, A. Žele, (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); I. Grdina (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenski-jezik-v-sinhronem-in-diahronem-razvoju-2>.

V okviru raziskovalnega programa nastaja slovenska terminologija, ki označuje pojme iz pravnega reda Evropske unije. Avgusta je bil na portalu *Termania* objavljen *Slovar evropske pravne terminologije* z 842 slovarskimi sestavki. Ti so sestavljeni iz angleške iztočnice, slovenskega ustreznika, razlage, morebitne kratice in sinonima ter povezanih pojmov. T. Fajfar je terminografsko pregledala gradivo.

Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem

Oznaka: P5-0217.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Grega Strban (Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Tanja Fajfar.

Sodelavki: T. Fajfar, K. Nemec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vkljucevanje-pravnega-izrazja-evropskega-prava-v-slovenski-pravni-sistem-0>.

– eSSKJ: Slovar slovenskega knjižnega jezika

Glavni uredniki: A. Bizjak Končar, D. Divjak Race, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, N. Jakop, J. Ježovnik, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, N. Ledinek, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, Matic Pavlič, A. Perdih, Š. Petric Žižić, M. Snoj, M. Uhlik, A. Žele.

Tehnološka podpora: A. Perdih, J. Ježovnik.

Redigiranih in pregledanih je bilo 384 enobesednih slovarskih iztočnic s pripadajočimi stalnimi besednimi zvezami (142 enote) in frazeološkimi notami (137 enot; pri pripravi gradiva za frazeološke preglede je sodelovala K. Nemec). Sestavki so bili na portalu *Fran* objavljeni 3. 12. 2024.

– Lematska baza

V lematiski bazi je bilo izdelanih 543 novih opisov. Vzporedno z urejanjem baze smo izvedli spletni anketni raziskavi govorjene knjižne slovenščine (T. Mirtič, J. Ježovnik).

– Sprotni slovar slovenskega jezika

Glavni urednik: D. Krvina.

Naglas, izgovor in oblike: J. Ježovnik, T. Mirtič.

Etimologija: S. Klemenčič.

Slovar je bil dopolnjen z novimi, še neuslovarjenimi besedami (132), v manjši meri tudi z novimi pomeni že uslovarjenega besedja (23). Objavljenih je bilo 155 slovarskih sestavkov (D. Krvina; J. Ježovnik, T. Mirtič – oblike, izgovor in naglas). Vsi slovarski sestavki letošnjega prirastka so bili opremljeni z etimološkimi osvetlitvami (S. Klemenčič).

– *Rezijanski slovar* Jana Baudouina de Courtenayja

Urednik: Janoš Ježovnik.

Besedam v podatkovni bazi s tokeniziranimi zgledi so bile pripisane osnovne oblike, usklajeni so bili zapisi istih lem, opravljen je bil ročni pregled manjkajočih lem. Na podlagi lematizacije je bila izvedena strojna primerjava podvojenih zgledov ali delov zgledov, najdeni zadetki so bili še ročno preverjeni in označeni. Potekala je identifikacija mest v delu *Materiali za južnoslovansko dialektologijo in etnografijo I*, iz katerih so slovarski zgledi vzeti. Zaradi neustreznosti trenutnega formata za iskanje je bilo navedeno delo ponovno obdelano s postopkom optične razpoznavne znakov (OCR), ročni popravki rezultata so bili opravljeni na približno tretjini besedila.

– Portal *Fran*: slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Glavni urednik portala: K. Ahačič.

Uredniški odbor (do 13. 4.): H. Dobrovoljc, J. Ježovnik, N. Ledinek, A. Perdih, A. Porenta, M. Kumin Horvat, M. Snoj; (od 13. 3.):

M. Černivec, D. Divjak Race, A. Jelovšek, J. Ježovnik, N. Ledinek, A. Perdih, A. Porenta.

Strokovni svet (od 13. 3.): K. Ahačič, H. Dobrovoljc, N. Jakop (izobraževalna dejavnost), J. Ježovnik, M. Jemec Tomazin, Karmen Kenda-Jež, A. Legan Ravnikar, M. Žagar Karer.

Izobraževalna dejavnost: N. Jakop (do 13. 3.).

Urednica oblikovalka: D. Divjak Race (do 13. 3.)

Spletna stran: <https://www.fran.si/>.

Fran 12.0 je bil objavljen 3. 12. Ob koncu leta je portal *Fran* obsegal 46 slovarjev s skupaj 764.433 slovarskimi sestavki, dva zvezka Slovenskega lingvističnega atlasa (6544 sestavkov), jezikovno in terminološko svetovalnico ter štirinajst zbirk. Dela pri vsebinski, tehnični in tehnično-uredniški pripravi slovarjev za objavo je vodil K. Ahačič, pri pripravi in pregledu slovarske baze eSSKJ so sodelovali vsi sodelavci Oddelka za leksikologijo. Pri tehnični in tehnično-uredniški pripravi drugih slovarjev za objavo so sodelovali: J. Ježovnik, M. Michelizza, D. Gabrovšek, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižić – eSSKJ; J. Ježovnik – ePravopis; D. Krvina, A. Perdih – *Sprotni slovar slovenskega jezika*; M. Meterc, A. Perdih – *Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*; A. Perdih – *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*. Na izvedbeni ravni je sodelovalo podjetje Amebis. 14. 9. je bilo kot predpriprava na praznovanje desete obletnice portala *Fran* srečanje otrok z imenom Fran (K. Ahačič, M. Žibred, A. Porenta, K. Nemec, A. Lap, ekipa oddaje Z kot Zofka), na podlagi katerega je bil posnet tudi promocijski film. 16. 10. je bilo slovesno praznovanje desete obletnice portala *Fran*. Ob tej priložnosti je inštitut pripravil slovesnost (K. Ahačič, D. Gabrovšek, U. Vranjek Ošlak, J. Sitar, N. Pahor, M. Sušnik) in objavil nov portal *Franja*.

– Portal *Franček*: Jezikovni portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU za osnovnošolce in srednješolce

Glavni urednik portala: K. Ahačič.

Uredniški odbor: D. Divjak Race, J. Ježovnik, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižić.

Spletna stran: <https://www.francek.si>.

Portal *Franček* je bil septembra 2024 dopolnjen z aktualnim prirastkom Šolskega slovarja slovenskega jezika (277 slovarskih sestavkov) in pripadajočimi etimološkimi osvetlitvami.

– Portal *Franja*: Večjezični portal Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Glavni urednik portala: K. Ahačič.

Uredniški odbor: D. Divjak Race, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, D. Krvina, N. Ledinek, A. Perdih.

Spletna stran: www.franja.si.

Portal je bil vzpostavljen 19. 3., za javnost pa je začel delovati 16. 10. Združuje dvojezične slovarje za jezikovne pare najpogostejše rabljenih jezikov s slovenščino. Izbrani so najkvalitetnejši dostopni dvojezični slovarji z izjemo tistih, za katere nam še ni uspelo urediti avtorskih pravic ali retrodigitalizacije. Večina slovarjev je bila prostodostopnih že pred pripravo portala, na novo pa sta bila odkupljena in objavljena Nemško-slovenski slovar (K. Ahačič, Amebis) in Latinsko-slovenski slovar, slednji je bil tudi na novo digitaliziran (R. Kuntner, K. Ahačič,

Amebis, M. Hriberšek). V večji meri so bili popravljeni še naslednji slovarji: Francosko-slovenski (P. Ponikvar), Rusko-slovenski (D. Krvina, V. Stajanko, M. Uhlik, V. Bizjak, J. Čerenak, M. Sekelj), Romunsko-slovenski (L. Potočnik). Pri izdelavi portala so sodelovali še podjetje Amebis, Hruška in Dušan Grobovšek (Idejološka ordinacija). Portal trenutno vsebuje 20 večjezičnih slovarjev.

– Fonolaboratorij Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša

Vodja: T. Mirtič.

V fonolaboratoriju je potekalo snemanje posnetkov izgovora iztočnic eSSKJ, poskusno snemanje s 40 govorce za potrebe prihodnjih posnetkov izgovora iztočnic pri več slovarjih (oboje T. Mirtič) ter presnemavanje in digitalizacija analognih zvočnih posnetkov slovenskih narečij (sodelavci Oddelka za dialektologijo).

– ZRCola 2.0

Urednik: J. Ježovnik.

Spletna stran: <https://zrcola.zrc-sazu.si/>.

Pisava ZRCola je bila dopolnjena v skladu s potrebami uporabnikov. S pomočjo zunanjega izvajalca dr. Naceta Pušnika smo nadaljevali s pripravo prenovljene črkovne vrste ZRCalo, pripravljene po sodobnih oblikovnih smernicah in bolj kompatibilne z aktualno različico standarda Unicode.

– ePravopis

Glavni uredniki: M. Černivec, H. Dobrovoljc, T. Lengar Verovnik, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss.

Sodelovanje pri pravorečnih podatkih: P. Rednak.

Strokovna sodelavka: T. Završnik.

Vizualizacija: D. Divjak Race.

Tehnološka podpora: U. Vranjek Ošlak, J. Ježovnik.

V zbirko sta bila dodana 802 nova slovarska sestavka. Zbirka se izpopolnjuje z izgovornim gnezdom in naglasnimi paradigami. Dodanih je bilo več kot 600 normativnih pojasnil, ki uporabniku pojasnjujejo odločitve jezikoslovcev, npr. glede vrednotenja dvojnic, podatkov o predhodni kodifikaciji, enciklopedična in etimološka pojasnila.

– Pravopis 8.0

Člani Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU v ožji sestavi: H. Dobrovoljc (predsednica), T. Lengar Verovnik (podpredsednica), D. Krvina, T. Mirtič, P. Weiss; Janez Orešnik (SAZU, do 1. 4.); Hotimir Tivadar (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani); Marta Kocjan Barle (lektorica, fonetičarka).

Člani Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU v širši sestavi: K. Ahačič, J. Ježovnik, M. Snoj, M. Žagar Karer, A. Žele; D. Perko (Geografski inštitut Antona Melika); Nataša Logar (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani); Peter Holozan (AMEBIS, programska oprema, d. o. o.); Andrej E. Skubic (samostojni kulturni ustvarjalec); Marko Jesenšek, Irena Stramljič Breznik (Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru); Mateja Petrovčič (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

Strokovni sodelavki: M. Černivec, U. Vranjek Ošlak.

Tehnični sodelavki: P. Rednak, T. Završnik.

Spletna stran: <https://pravopisna-komisija.zrc-sazu.si/>.

Delovna skupina se je sestala petkrat, podskupina za pripravo pravil za prevzemanje iz tujih jezikov pa sedemkrat. Usklajevalno delo je potekalo tudi dopisno ali individualno. Aprila in maja je potekala javna razprava o poglavju Pravopisa 8.0, tj. *Glasovno-črkovne premene* (2. del poglavja *Slovnični oris za pravopis*) in *O prevzemanju iz tujih jezikov* (25 jezikov). Poglavja spremljajo na spletu objavljene strokovne utemeljitve rešitev. Prispelo je 425 odzivov, ki bodo objavljeni na odprtem portalu publikacij Založbe ZRC.

– Jezikovno svetovanje

Uredniški odbor (do 13. 3.): H. Dobrovoljc (moderatorica), N. Gliha Komac, A. Jelovšek, T. Lengar Verovnik, M. Michelizza, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss.

Glavni uredniki (od 13. 3.): H. Dobrovoljc (moderatorica), N. Gliha Komac, A. Jelovšek, D. Krvina, M. Kumin Horvat, T. Lengar Verovnik, M. Michelizza, U. Vranjek Ošlak (tehnična urednica), P. Weiss.

Spletna stran: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/>.

Sodelavci inštituta so odgovorili na 193 vprašanj. Odgovarjali so: K. Ahačič (1), M. Černivec (8), D. Divjak Race (1), H. Dobrovoljc (64), D. Gabrovšek (5), A. Jelovšek (11), M. Jemec Tomazin (1), J. Ježovnik (3), D. Krvina (14), T. Lengar Verovnik (18), M. Meterc (3), M. Michelizza (8), Š. Petric Žižić (3), P. Rednak (1), M. Snoj (1), M. Sušnik (2), M. Uhlik (3), U. Vranjek Ošlak (42), A. Žele (4).

– Terminologišče

Glavna urednica: Mojca Žagar Karer.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce>.

Sodelavci Oddelka za terminologijo na *Terminologišču* redno objavljajo terminološke odgovore, nove terminološke slovarje, posodablajo seznam terminoloških člankov in monografij ter informacije o nastajajočih terminoloških slovarjih. K. Nemec je v Terminološki svetovalnici pregledala in po potrebi popravila navajanje virov pri odgovorih do konca leta 2023. T. Fajfar je dopolnila izbor terminološke teorije. S. Atelšek je dopolnil seznam izdanih terminoloških slovarjev.

– Terminološko svetovanje

Glavni uredniki: S. Atelšek, T. Fajfar, M. Jemec Tomazin, J. Oman, M. Trojar (do 13. 3.), M. Žagar Karer.

V Terminološki svetovalnici na *Terminologišču* je bilo objavljenih 55 skupnih mnenj o terminoloških problemih z različnih strokovnih področij: oglaševanje, urejanje prostora, matematika, psihologija, upravno pravo, biokemija, šport, genetika, vojska, vzgoja in izobraževanje, farmacija, meteorologija, fotografija, politologija, ekonomija, zoologija, računalništvo, pedologija, glasba, javno zdravje, biologija, onkologija, izobraževanje, kemija, forenzika, turizem itd.

Adaptacija Terminološkega slovarja avtomatike v angleščino

Slovar je bil izdan pri založbi Springer (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci).

Terminološki slovar živali

Dodanih je bilo 45 novih in popravljenih 509 slovarskih sestavkov (S. Atelšek, M. Trojar in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar agronomije

Dodanih je bilo 30 novih in pregledanih 4500 slovarskih sestavkov (T. Fajfar, M. Jemec Tomazin in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Kriminalistični terminološki slovar

Dodanih je bilo 35 slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Fizioterapevtski terminološki slovar

Dodanih je bilo 226 slovarskih sestavkov (S. Atelšek, J. Oman in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Računalniški terminološki slovar

Dodanih je bilo 286 slovarskih sestavkov (T. Fajfar in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Gledališki terminološki slovar (3., dopolnjena izdaja)

Dodanih in popravljenih je bilo 143 slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar geoinformatike

Dodanih je bilo 188 novih slovarskih sestavkov (M. Žagar Karer in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Terminološki slovar meteorologije

Dodanih je bilo 75 novih slovarskih sestavkov (M. Jemec Tomazin in zunanji sodelavci; K. Nemec).

Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (E–J)

Glavni uredniki: A. Legan Ravnikar, K. Ahačič, M. Čepar, A. Jelovšek, E. Trivunović, M. Trojar.

Pregledanih je bilo 7369 listkov za opravljenih skupno 230 prvih redakcij novih slovarskih sestavkov. Opravljenih je bilo 356 drugih in 286 tretjih redakcij. M. Čepar je nadaljeval z evidentiranjem in analizo sklanjatvenih vzorcev samostalnikov vseh spolov iz Korpusa 16 ter Megiserjevih slovarjev. Na gradivu 1300 samostalnikov, ki se nahajajo na več kot 600.000 listkih, je pripravil splošne preglede sklanjatev po končnicah.

– eSSKJ16: Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja

Glavni uredniki: A. Legan Ravnikar, M. Čepar, A. Jelovšek, E. Trivunović, M. Trojar.

Sodelavka: Maruša Žibred.

Tehnični pregled: A. Jelovšek, E. Trivunović.

Tehnološka podpora: A. Perdih, Aleš Mihelič.

Vizualizacija: D. Divjak Race.

Prirastek vsebuje 370 novih slovarskih sestavkov na črke E, F in G. Za vsako geslo sta bili opravljeni še druga in tretja redakcija ter po 4 pregledi. V podatke o številu redakcij niso všteti: kazalčna gesla, homonimna gesla in homografi (skupno število vseh gesel je 565). Vsi glavni uredniki so opravljali redakcije in medsebojne preglede, M. Žibred pa je z njimi sodelovala pri usklajevalnih pregledih, lekturi in korekturah.

– Novi etimološki slovar slovenskega jezika (NESSJ)

Glavna urednika: M. Furlan, M. Sušnik.

Tehnološka podpora: M. Sušnik.

Geselsko je bilo obdelanih 20 nezoonimskih iztočnic (M. Sušnik); začel se je recenzentski postopek za slovarsko monografijo *Novi etimološki slovar slovenskega jezika: Zoonimi* (M. Furlan).

– Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine

Opravljen je bil uredniški in recenzentski postopek ter zaključene korekture za drugo knjigo monografije, ki je izšla decembra (S. Torkar).

– Pleteršnikova rokopisna zbirka zemljepisnih imen

Nadaljevalo se je označevanje Pleteršnikove rokopisne zbirke, in sicer tematske enote po topoleksemin. 1000 imenskih zapisov je bilo analiziranih in strukturiranih v formatu XML ter pripravljenih za objavo (M. Sušnik).

– Slovenski lingvistični atlas (SLA)

Nadaljevale so se priprave zvezka *SLA 4: Vas in poklici*. Potekalo je terensko delo (5 raziskovalnih točk), zapisovanje zbranega gradiva (10 zapisov), priprava zvočnih izsečkov (7 točk) in vnos gradiva za kartiranje (9 indeksov, poskusne karte in morfološke analize).

Za prenos v podatkovno zbirko je bilo pripravljenih 19 rokopisnih zapisov in 23 nedokončanih zapisov sodelavcev oddelka.

Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini

Oznaka: J6-3131.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Boris Kern.

Sodelavci: B. Kern, N. Ledinek, A. Žele.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kombinatorika-besedotvornih-obrazil-v-slovenscini>.

Nadaljevala se je projektna faza 4, tj. analiza kombinatorike, poleg tega pa je bil izveden tudi del faze 6, tj. priprava učne množice za morfološko analizo besed. Rezultati projekta so bili predstavljeni na več znanstvenih konferencah in v znanstvenih revijah. V okviru projekta je bila organizirana 23. mednarodna znanstvena konferenca Komisije za besedotvorje pri mednarodnem slavističnem komiteju z naslovom *Stopenjsko besedotvorje*.

Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenščino

Oznaka: J7-4642.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Darinka Verdonik (Univerza v Mariboru, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko).

Vodja na ZRC SAZU: Karmen Kenda-Jež.

Sodelavci: H. Dobrovoljc, J. Gostenčnik, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, T. Mirtič, J. Škofic.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://ff.um.si/projekt/mezzanine-temeljne-raziskave-za-razvoj-govornih-virov-in-tehnologij-za-slovenski-jezik/>.

Začela se je obdelava samoglasniškega gradiva v fonetičnem modulu aplikacije DIAtlas. Organizirane so bile tri delavnice za uvajanje v geolingvistično delo in pregledovanje gradiva (21. 6., 3. 7., 7. 11.). Izdelanih je bilo devet vzorčnih diahronih kart. Nadaljevala se je priprava splošnoslovenskega besednega nabora. J. Gostenčnik je sodelovala pri pripravi Smernic za zbiranje podatkov za govorne vire.

Množična raziskava razširjenosti slovenskih besed

Oznaka: J6-50199.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrej Perdih.

Sodelavci: D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Ježovnik, A. Perdih.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mnozicna-raziskava-razsirjenosti-slovenskih-besed>.

Na podlagi opredeljenih načel in metodologije ter pilotne raziskave sta bila izdelana seznama besed in psevdobesed. Pripravljena sta bila demografski vprašalnik in načrt ravnanja s podatki. Prilagojena, postavljena in aktivirana je bila spletna aplikacija preizkusa besedišča *Besedomat*, izvedene so bile promocijske aktivnosti v splošni in strokovni javnosti.

i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij

Oznaka: L6-2628.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Jožica Škofic.

Sodelavci: J. Gostenčnik, T. Jakop, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, M. Kumin Horvat, M. Šekli, J. Škofic, D. Zuljan Kumar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/i-sla-interaktivni-atlas-slovenskih-narecij>.

Dokončan je bil razvoj modela interaktivnega atlasa z vizualizacijo narečnega gradiva na e-karti in aplikacijo za množičenje (<https://isla.zrc-sazu.si/>). Pripravljeno je bilo dodatno gradivo, povezano s posameznimi raziskovalnimi točkami *Slovenskega lingvističnega atlasa* (predstavitev krajev na Wikipediji, arhivsko slikovno gradivo iz digitaliziranih zbirk etnografskega muzeja, zvočni izsečki posnetega narečnega gradiva, obravnava v korpusih in narečnih slovarjih). Za izbrane raziskovalne točke so bili v novo podatkovno zbirko Viri in literatura aplikacije DIAtlas vneseni bibliografski podatki o raziskavah krajevnih govorov in povezani z aplikacijo iSLA.

Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sotli z okolico, Dubravica z okolico)

Oznaka: V6-2109.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Januška Gostenčnik.

Sodelavci: J. Gostenčnik, T. Jakop, K. Kenda-Jež, M. Kumin Horvat, J. Škofic, D. Zuljan Kumar (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2021 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru-radgonski-kot>.

Za vsa obravnavana območja so bile pripravljene zbirne tabele za vnos zbranega transkribiranega narečnega gradiva in gradiva iz okoliških krajev, popisanih v okviru zbiranja gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA). Pripravljena je bila zasnova regionalnih atlasov iz serije Ogrožena narečja (AtIOG). V sklopu projekta je bilo v *Jezikoslovnih zapiskih* 28–30 objavljenih 18 prispevkov. Izsledki raziskave, ki slonijo na analizi na novo zbranega narečnega gradiva v krajih na Hrvaškem, bodo upoštevani pri izdelavi nove Karte slovenskih narečij in njeni različici za šolsko rabo. Rezultati so dokazali predvidevanja, da so slovenska narečja prisotna tudi v Radgonskem kotu in na Hrvaškem.

Druga celovita jezikovnopoliitična raziskava o potrebah jezikovnih uporabnikov v RS in uporabnikov slovenščine v sosednjih državah in po svetu

Oznaka: V6-2339.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo.

Vodja: Nataša Gliha Komac.

Sodelavci: K. Ahačič, D. Divjak Race, H. Dobrovoljc, T. Fajfar, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, N. Ledinek, A. Legan-Ravnikar, T. Lengar Verovnik, M. Michelizza, A. Perdih, Š. Petric Žižić, M. Snoj, M. Žagar Karer, A. Žele.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/druga-celovita-jezikovnopoliitična-raziskava-o-potrebah-jezikovnih-uporabnikov>.

Analizirani so bili relevantni zakonodajni in programski dokumenti in evidentirana neskladja med formalno ureditvijo ter dejanskim stanjem in potrebami jezikovnih uporabnikov. Opravljen je bil pregled raziskav po področjih. Začeli smo z vsebinsko nadgradnjo ankete iz 2017 in s pripravo smernic za novi nacionalni program za jezikovno politiko. Oddano je bilo vmesno poročilo o poteku dela.

Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)

Oznaka: V6-24075.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Mojca Kumin Horvat.

Sodelavci: J. Gostenčnik, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, M. Kumin Horvat, J. Škofic, D. Zuljan Kumar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 9. 2027.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovanje-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru>.

Na uvodnem srečanju sodelavcev projekta (21. 11.) so bile razdeljene naloge za prvo fazo projekta. V okviru študijske predpriprave se je začela digitalizacija gradiva rokopisnih zvezkov Slovenskega lingvističnega atlasa z območja obravnavanih narečij in njihovo pregledovanje.

Terminološka svetovalnica na spletišču Terminologišče 2013–2023: analiza vprašanj in odgovorov

Oznaka: NRH-2402.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mojca Žagar Karer.

Sodelavci: S. Atelšek, T. Fajfar, M. Jemec Tomazin, M. Žagar Karer.

Obdobje trajanja: 10. 5. – 31. 12. 2024.

V okviru projekta je bilo izvedenih več raziskav na temo terminološkega svetovanja. Rezultati raziskav so predstavljeni v treh člankih.

Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda

Oznaka: NKDSN.

Vrsta projekta: dolgoročni podporni program.

Sofinancer: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Kozma Ahačič.

Sodelavci: K. Ahačič, S. Atelšek, A. Bizjak Končar, M. Čepar, M. Černivec, H. Dobrovoljc, T. Erjavec, T. Fajfar, D. Gabrovšek, N. Gliha Komac, J. Gostenčnik, N. Jakop, T. Jakop, A. Jelovšek, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, B. Kern, S. Klemenčič, D. Krvina, M. Kumin Horvat, A. Lap, N. Ledinek, A. Legan-Ravnikar, M. Meterc, M. Michelizza, T. Mirtič, K. Nemec, A. Perdih, Š. Petric Žižic, J. Podbevšek, A. Porenta, M. Snoj, M. Sušnik, E. Trivunović, M. Trojar, U. Vranjek Ošlak, P. Weiss, T. Završnik, D. Zuljan Kumar, M. Žagar Karer, A. Žele.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://www.sazu.si/naravna-in-kulturna-dediscina>.

V okviru projekta smo v okrnjenem obsegu dofinancirali delo pri več dejavnostih inštituta: redakcija tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu *Fran*, in s tem povezane raziskave ter svetovanja; posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika ter s tem povezane raziskave in svetovanja; redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja; redakcija *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in s tem povezane raziskave ter svetovanja; izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja.

Jezikovne raziskave zahodnega slovenskega narodnostnega prostora

Oznaka: Jezikovne raziskave.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Občina Brda.

Vodja: Danila Zuljan Kumar.

Sodelavka: D. Zuljan Kumar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

Dokončano je bilo zbiranje gradiva za slovar vinarsko-vinogradniške terminologije v vaseh Snežatno in Neblo. V vasi Medana je bilo zapisano narečno gradivo po vprašalnici za *Slovenski lingvistični atlas* (610 vprašanj). D. Zuljan Kumar je sodelovala pri prijavi projekta *Festival manjšinskih jezikov* na EZTS ter pri aktivnostih Občine Brda na prireditvah EPK Nova Gorica in Gorica.

Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno / Izbrani eseji o slovenski zgodovini, jeziku in družbi na italijansko-slovenski meji

Oznaka: Saggi scelti.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Naročnik: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Danila Zuljan Kumar.

Sodelavci: J. Fakin Bajec (Inštitut za kulturne in spominske študije), P. Kolenc (Zgodovinski inštitut Milka Kosa), P. Koren Testen (Inštitut za kulturno zgodovino), Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje), N. Makuc (Zgodovinski inštitut Milka Kosa), P. Svolfšak (Zgodovinski inštitut Milka Kosa), K. Šrimpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 15. 3. – 31. 12. 2024.

V okviru projekta je potekala priprava drugega dela znanstvene monografije z naslovom *Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno* 2. Namen nastajajoče knjižne zbirke je italijanski zainteresirani javnosti predstaviti znanstvene prispevke s področja različnih humanističnih ved, ki se osredotočajo na življenje ob slovensko-italijanski meji.

Delimo (si) slovarje: Fran in Franček

Oznaka: Delimo (si).

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za kulturo.

Vodja: Nina Ledinek.

Sodelavci: K. Ahačič, D. Divjak Race, D. Gabrovšek, A. Jelovšek, J. Ježovnik, S. Klemenčič, N. Ledinek, A. Perdih, Š. Petric Žižić, E. Trivunović, U. Vranjek Ošlak.

Obdobje trajanja: 18. 3. 2024 – 31. 10. 2025.

Opravljena so bila tehnološko-urejevalna dela za objavo vsebin rastočih slovarjev *eSSKJ*, *Sprotnega slovarja slovenskega jezika*, *ePravopisa* in *Pravopisnih kategorij* za leto 2024. Izvedeni so bili popravki slovarskih baz *Hipolitovega* in *Megiserjevega slovarja*. Vzpostavili smo deljenje vsebin po družbenih omrežjih, komunikacijsko okence na portalu *Fran* in sistem za obveščanje uporabnikov.

Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo Velikih Jezikovnih Modelov (PoVeJMo)

Oznaka: PoVeJMo.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simon Krek (Univerza v Ljubljani).

Vodja na ZRC SAZU: Janoš Ježovnik.

Sodelavci: D. Divjak Race, D. Gabrovšek, J. Gostenčnik, M. Jemec Tomazin, J. Ježovnik, K. Kenda-Jež, D. Krvina, M. Kumin Horvat, N. Ledinek, M. Michelizza, T. Mirtič, K. Nemec, A. Perdih, Š. Petric Žižić, J. Škofic, E. Štarkl, M. Trojar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://www.cjvt.si/povejmo/>.

V okviru projekta je potekala digitalizacija in dokumentacija narečnih posnetkov za razvoj modela za razpoznavo govora. Pripravljala se je pomenska mreža samostalnikov, potekalo je tudi označevanje učne množice za slovenski jezikovni model. Preučili smo pravne podlage za pridobivanje besedil za veliki jezikovni model, ki se specifično nanašajo na še neobjavljeno gradivo inštituta.

Gasilski terminološki slovar

Oznaka: Gasilski slovar.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za obrambo RS.

Vodja: Mateja Jemec Tomazin.

Sodelavki: M. Jemec Tomazin, K. Nemec.

Obdobje trajanja: 20. 5. 2021 – 30. 11. 2024.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/gasilstvo>.

Dodanih je bilo 824 novih slovarskih sestavkov z vseh področij v okviru gasilstva, predvsem pa požarne preventive ter gasilske opreme in vozil. Terminološki slovar so terminografsko pregledali sodelavci Oddelka za terminologijo, recenzentski pregled pa je opravilo 16 recenzentov, pri čemer so 4 recenzenti pregledali celotno slovarsko besedilo, drugi pa so kot strokovnjaki na posameznih področjih pregledali in dopolnili nekatere predlagane definicije. Usklajeno slovarsko besedilo je bilo poslano v končni pregled naročniku – Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je potrdilo uspešen zaključek naloge, zato je bil slovar pripravljen za objavo v tiskani in elektronski izdaji. Pri slovarju je v celoti sodelovalo 26 avtorjev.

Upravljanje z jezikovnim standardom na Hrvaškem in v srednji Evropi od leta 1945 do danes

Oznaka: 11352.

Vrsta projekta: raziskovalni projekt.

Sofinancer: Hrvaška agencija za znanost.

Vodja: Petar Vuković (Filozofska fakulteta v Zagrebu).

Sodelavka: H. Dobrovoljc.

Obdobje trajanja: 20. 12. 2023 – 19. 12. 2027.

Spletna stran: <https://www.croris.hr/projekti/projekt/11352>.

Glavni cilj raziskovalnega projekta je podati primerjalni sociolingvistični opis, analizo in kritiko jezikovne kodifikacije na Hrvaškem, v Sloveniji, na Madžarskem, Slovaškem, Češkem ter Poljskem od leta 1945 do danes. Pripravljen je bil prikaz slovenske pravopisne kodifikacije ter političnih in nazorskih vplivov nanjo.

Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki (Mobility Plus)

Oznaka: 24-1006 JS Michelizza Češka akademija.

Vrsta projekta: bilateralni medakademijski projekt.

Sofinancerja: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Akademie věd České republiky

Vodja: Mija Michelizza.

Sodelavci: D. Divjak Race, N. Ledinek, A. Perdih, U. Vranjek Ošlak.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dialog-med-leksikografi-in-jezikovnimi-uporabniki>.

Člani projektne skupine so v aprilu obiskali Slovanski inštitut in Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti. Sodelovali so na okrogli mizi *Slovarji nas povezujejo* in opravili več delovnih obiskov. Med letom je potekalo več delovnih sestankov in predavanje na daljavo.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih

Oznaka: J6-50197.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen

Oznaka: V6-2108.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Slovenska zemljepisna imena na Vzhodnem Tirolskem

Oznaka: Slovenska zemljepisna imena.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Miha Sušnik

Oznaka: MR-54765.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Andrej Perdih.

Druga mentorica: Metka Furlan (mentorica pri doktorski disertaciji).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Nadaljeval je s pripravo doktorske disertacije Slovenske množinske oblike na -a samostalnikov nesrednjega spola v indoevropskem kontekstu, na Filozofski fakulteti UL se je vpisal v dodatni letnik. V *Jezikoslovnih zapisih* je objavil izvirni znanstveni in krajši strokovni prispevek.

Nina Pahor

Oznaka: MR-55885.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Januška Gostenčnik.

Druga mentorja: Matej Šekli, Januška Gostenčnik (somentorica).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Nadaljevalo se je usposabljanje za geolingvistično delo in delo na doktorski disertaciji. Kot prejemnica štipendije Josefa Dobrovskega se je študijsko izpopolnjevala na Oddelku za dialektologijo Inštituta za češki jezik Češke akademije znanosti v Brnu (2.–25. 10.), 25. 3. pa je imela gostujoče predavanje na Univerzi v Padovi, Italija.

Jera Oman

Oznaka: MR-55887.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mojca Žagar Karer.

Druga mentorica: Mateja Jemec Tomazin.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka se je posvečala doktorski disertaciji. Samostojno ali v soavtorstvu je objavila tri znanstvene članke. Sodelovala je tudi pri izdelavi Fizioterapevtskega terminološkega slovarja in pri pripravi odgovorov na terminološka vprašanja.

Eva Trivunović

Oznaka: MR-52018.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Alenka Jelovšek.

Druga mentorica: Andreja Legan Ravnikar.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je doktorski študij zaključila z zagovorom summa cum laude (6. 5.).

Pia Rednak

Oznaka: MR-58019.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Janoš Ježovnik.

Druga mentorica: Helena Dobrovoljc.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je opravila obveznosti 1. letnika in se vpisala v 2. letnik. Ob pregledu strokovne literature s področja glasoslovja, posebej prevzemalne fonologije, je pripravljala dispozicijo doktorske disertacije. Sodelovala je pri usklajevanju slovarskih sestavkov ePravopisa.

Maruša Žibred

Oznaka: MR-58021.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Andreja Legan Ravnikar.

Drugi mentorici: Alenka Jelovšek, Andreja Legan Ravnikar (somentorica).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je opravila vse obvezne izpite za 1. letnik doktorskega študija in se redno vpisala v 2. letnik. Zbirala je gradivske vire za disertacijo in študirala ustrezno strokovno literaturo. Sodelovala je pri usklajevanju in tehničnem urejanju slovarskih sestavkov za prirastek eSSKJ16.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **K. Ahačič** je redni član ustanove L'Institut d'études slaves v Parizu, član izvršilnega odbora Evropskega združenja nacionalnih ustanov za jezik (EFNIL) in vodja Osrednjega specializiranega informacijskega centra za humanistiko. Je član Komisije za pripravo skupnih ciljev in njihovo umeščanje v učne načrte ter kataloge znanj za področje Kulture, umetnosti in državljanstva na ZRSŠ, član Predmetne kurikularne komisije za slovenski jezik na ZRSŠ, član Delovne skupine za izvajanje Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, član Delovne skupine za pripravo strategije jezikovnega izobraževanja do leta 2030 pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, član Komisije ZRC SAZU za izbor projektov za financiranje novih raziskovalnih horizontov (projektili) ter član Komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU. Je podpredsednik Strokovne komisije za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo ter član Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU v širšem sestavu. Je glavni urednik portalov *Fran*, *Franček* in (od 13. 3.) *Franja, Slovenske slovnice in pravopisi* ter *Korpusa 16*, član strokovnega sveta portala *Fran* (od 13. 3.) in sourednik *Jezikovne svetovalnice za učitelje* na portalu *Franček*. Je urednik *Zbirke Slovarji* in *Zbirke Jezikovni atlasi* (oboje od 13. 3.) ter sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*. Je sourednik (do 13. 3.) oz. član uredniškega odbora (od 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*, član uredniških odborov *Slavistična revija* in *Naše řeč: ústav pro jazyk český* ter glavni urednik revije *Književni jezik* (Sarajevo, Bosna in Hercegovina). Je član skupine za pripravo akcije *Beseda leta* in koordinator prispevkov *Beseda tedna* pri časniku *Delo*. Bil je v. d. dekana Podiplomske šole ZRC SAZU (do 26. 5.). Je član in podpredsednik Znanstvenega sveta ZRC SAZU.
- **S. Atelšek** je glavni urednik *Terminološke svetovalnice*. Za tisk je pripravil naslednje inštitutske publikacije: *Terminološki slovarji 2023*, *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine – 2. del* in *Gasilski terminološki slovar*.
- **A. Bizjak Končar** je sourednica eSSKJ, članica mednarodnih društev *European Systemic Functional Linguistic Association* in *International Systemic Functional Linguistic Association*, koordinatorica mednarodnega znanstvenega simpozija *Mednarodni dan slovarjev* ter članica programskega in organizacijskega odbora prireditelj ob mednarodnem dnevu slovarjev.
- **M. Čepar** skrbi za knjižnico Oddelka za zgodovino slovenskega jezika. Je sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in eSSKJ16.
- **M. Černivec** je članica uredniškega odbora (od 13. 3.) portala *Fran*, programsko-organizacijskega odbora Škrabčevih dnevor, sourednica ePravopisa in Pravopisnih kategorij ePravopisa, strokovna sodelavka Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU ter tehnična urednica spletne objave *Pravopisa 8.0*. Je članica delovne skupine za standardizacijo slovenskih krajevnih imen v Italiji.
- **D. Divjak Race** je članica uredniških odborov portalov *Fran* (od 13. 3.), *Franček* in *Franja*, urednica oblikovalka portala *Fran* (do 13. 3.) ter tehnična urednica revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* in zbirke *Rastoči slovarji*.
- **H. Dobrovoljc** je predsednica in članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, članica Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije ter nadomestna članica upravnega odbora CLARIN.SI. Je urednica zbirke *Lingua Slovenica* (do 13. 3.) in *Lingua Slovenica – Fontes*, sourednica ePravopisa in Pravopisnih kategorij ePravopisa ter *Pravopisa 8.0*, članica uredniškega

- odbora (od 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) in moderatorica *Jezikovne svetovalnice*, članica uredniškega odbora (od 13. 3.) oz. strokovnega sveta (od 13. 3.) portala *Fran* ter članica uredniškega odbora *Kamniškega zbornika*. Je članica programsko-organizacijskega odbora Škrabčevih dnevov in programskega odbora 43. simpozija *Obdobja*. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **T. Erjavec** je nacionalni koordinator infrastrukture CLARIN.SI in član odbora nacionalnih koordinatorjev pri CLARIN ERIC. Bil je član programskega odbora *Clarín Annual Conference 2024*, član vodstva programskega odbora konference *Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika 2024*. Je pedagoški mentor doktorski študentki.
 - **T. Fajfar** je članica Terminološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, članica uredniškega odbora (od 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*, sourednica zbirke *Terminologične* in glavna urednica *Terminološke svetovalnice*.
 - **N. Gliha Komac** je članica mednarodnega Odbora strokovnjakov za Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih pri Svetu Evrope. Do marca 2024 je bila članica Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU ter do konca mandata članica Delovne skupine za pripravo strategije jezikovnega izobraževanja do leta 2030 pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Je predsednica Slovenskega kulturnega središča Planika Kanalska dolina (Italija), članica znanstvenega sveta Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI (Italija) in članica strokovnega sveta spletnega portala *Slovenščina kot manjšinski jezik*. Je sourednica *eSSKJ*. Je članica uredniškega odbora (od 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice* in članica uredniškega odbora (od 13. 3.) jezikoslovne revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*. Bila je članica mednarodne strokovne komisije Mednarodnega združenja nacionalnih ustanov za jezik (EFNIL) za izbor najboljših magistrskih del.
 - **D. Gabrovšek** je sourednik *eSSKJ*, tehnični urednik *Slavistične revije* in vodja Redakcijskega priročnika pri nastajanju *eSSKJ*.
 - **J. Gostenčnik** za Oddelek za dialektologijo ureja e-zbirko člankov iz slovenske dialektologije. Je članica uredniškega odbora (od 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* ter članica strokovne komisije za izbor štipendist in štipendistov Škrabčeve ustanove. Je pedagoška somentorica doktorski študentki in pedagoška somentorica magistrski študentki.
 - **N. Jakop** je prodekanja za izobraževalno dejavnost (od 1. 12.), članica Senata in koordinatorica modula *Leksikologija, leksikografija, slovničarstvo* na Podiplomski šoli ZRC SAZU, članica uredniškega sveta in sourednica *eSSKJ*, članica Komisije za slovansko frazeologijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju, članica Evropskega združenja za frazeologijo (Europhras), članica širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, članica uredniškega odbora revije *Jezikoslovni zapiski* (od 13. 3.) in članica strokovnega sveta portala *Fran* (od 13. 3.), zadolžena za izobraževalno dejavnost. Je pedagoška mentorica magistrski študentki in pedagoška somentorica doktorski študentki.
 - **T. Jakop** je članica uredniškega odbora in tehnična urednica revije *Heriskop: razprave o dediščinjenju na obrobju* ter urednica *Slovenskega istrskega lingvističnega atlasa (SiLA)* avtorice Suzane Todorović.
 - **A. Jelovšek** je urednica (od 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) revije *Jezikoslovni zapiski*, članica uredniškega odbora (od 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice*, članica uredniškega odbora (od 13. 3.) portala *Fran* in področna sourednica *Korpusa 16* (xml). Je sourednica znanstvenokritične izdaje *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine – 2. del. Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16*. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
 - **M. Jemec Tomazin** je članica Terminološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, članica upravnega odbora *CLARIN.SI*, članica odbora za pravna in etična vprašanja CLIC pri CLARIN ERIC, članica uredniškega odbora revije *Jezikoslovni zapiski*, članica programskega odbora 43. simpozija *Obdobja*, članica programskega odbora JTDH, članica Komisije za odprto znanost ZRC SAZU, članica Komisije za digitalni prehod ZRC SAZU, članica strokovnega sveta portala *Fran* (od 13. 3.), članica uredniškega odbora portala *Franja*, sourednica zbirke *Terminologične* in glavna urednica *Terminološke svetovalnice*. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
 - **J. Ježovnik** je sourednik *eSSKJ*, član uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja*, član strokovnega sveta portala *Fran* (od 13. 3.), član širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, urednik ZRCole 2.0, član upravnega odbora Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, član organizacijskega odbora *Shoda za znanost* ter član medresorske delovne skupine za usmerjanje jezikovnih virov in tehnologij pod okriljem Ministrstva za digitalno preobrazbo. Je pedagoški somentor doktorski študentki.
 - **K. Kenda-Jež** je članica mednarodne komisije *Slovanskega lingvističnega atlasa* (OLA) pri Mednarodnem slavističnem komiteju in predsednica slovenske nacionalne komisije OLA. Je članica strokovnega sveta (od 13. 3.) portala *Fran* in uredniškega sveta spletnega *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika* ter uredniških odborov revij *Jezikoslovni zapiski* in *Rozprawy komisji językowej ŁTN* iz Łodzi (Poljska).
 - **B. Kern** je sourednik *eSSKJ*, član Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, član in namestnik predsednice Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju, član uredniškega odbora *Kamniškega zbornika* ter član znanstvenih odborov konferenc EURALEX 2024 (Hrvaška) in *Leksikografski susreti* (Beograd, Srbija). Bil je predsednik 23. mednarodne znanstvene konference Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, ki je potekala v soorganizaciji ZRC SAZU, Univerze v Mariboru in Inštituta Jožef Stefan. Je pedagoški mentor magistrski študentki.
 - **S. Klemenčič** je sourednica *eSSKJ*, članica upravnega odbora Mednarodne lingvistične olimpijade (IOL) in Azijsko-pacifiške lingvistične olimpijade (APLO). Vodi delavnice lingvistične logike za osnovnošolce, srednješolce ter mentorje in deluje pri osnovnošolskih in srednješolskih tekmovanjih iz logike, pri izbirnem tekmovanju iz lingvistike za izbor ekipe za Mednarodno lingvistično olimpijado in pri tekmovanju iz znanja slovenskega jezika za Vodnikovo priznanje. Je mentorica slovenske ekipe na Mednarodni lingvistični olimpijadi. Koordinira akciji

Beseda leta in Kretanja leta. Je predsednica častnega razsodišča Zveze za tehnično kulturo Slovenije. Z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije je sodelovala pri pripravi novega etimološkega slovarja Slovenskega znakovnega jezika.

- **D. Krvina** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega odbora portala *Franja*, član ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, član uredniškega odbora (od 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*, glavni urednik (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice* ter avtor in urednik *Sprotnega slovarja slovenskega jezika*.
- **M. Kumin Horvat** je glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice* in članica uredniškega odbora (do 13. 3.) portala *Fran*. Je članica Pomurske akademsko-znanstvene unije (PAZU), kjer deluje tudi kot članica komisije za Pomursko raziskovalno nagrado. Je pedagoška somentorica doktorskega študentu.
- **N. Ledinek** je sourednica *eSSKJ* in članica uredniškega sveta *eSSKJ*, članica uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja* ter namestnica vodje programskega in organizacijskega odbora mednarodnega znanstvenega simpozija *Mednarodni dan slovarjev* in prireditelj ob mednarodnem dnevu slovarjev.
- **A. Legan Ravnikar** je članica strokovnega sveta (od 13. 3.) portala *Fran*, članica uredniškega sveta Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika, članica Slovenskega slavističnega komiteja pri Mednarodnem slavističnem komiteju ter članica izvršilnega odbora in vodja jezikoslovne sekcije Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja (SD18). Je urednica knjižne zbirke *Linguistica et philologica*, sourednica *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16* ter področna sourednica *Korpusa 16* (prepisi). Je pedagoška mentorica doktorski študentki in somentorica doktorski študentki.
- **T. Lengar Verovnik** je podpredsednica oz. koordinatorka in članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU ter članica uredniškega odbora (do 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice*. Je urednica (od 13. 3.) zbirke *Lingua Slovenica* ter sourednica *ePravopisa*, *Pravopisnih kategorij ePravopisa* in *Pravopisa 8.0*. Je članica programskega odbora 44. simpozija *Obdobja*. Na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani je predstojnica Katedre za novinarstvo in članica fakultetne komisije za kakovost.
- **M. Meterc** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije *Proverbium* ter avtor in urednik *Slovarja pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*.
- **M. Michelizza** je sourednica *eSSKJ*, vodja Sekcije za leksiko pri Zvezi društev Slavistično društvo Slovenije (ZdSdS) in članica upravnega odbora ZdSdS. Je vodja programskega in organizacijskega odbora mednarodnega znanstvenega simpozija *Mednarodni dan slovarjev* ter prireditev ob mednarodnem dnevu slovarjev. Je tehnična sourednica (do 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies*. Je članica uredniškega odbora (do 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice* in tudi članica založniškega sveta Založbe ZRC. Bila je članica uredniškega odbora mednarodne konference *Nove reči na društvenim medijima*.
- **T. Mirtič** je sourednica *eSSKJ*, članica ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU ter vodja fonolaboratorija. Je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **J. Oman** je glavna urednica *Terminološke svetovalnice* ter članica koordinacijskega odbora Historičnega seminarja in uredniškega odbora publikacije *Historični seminar*.
- **A. Perdih** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega sveta *eSSKJ* in uredniških odborov portalov *Fran*, *Franček* in *Franja* ter urednik zbirke *Rastoči slovarji*. Je član Komisije za leksikologijo in leksikografijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju. Je tudi član združenj Slavic Linguistics Society in EURALEX. Je pedagoški somentor doktorskega študentu.
- **Š. Petric Žižić** je sourednica *eSSKJ*, članica uredniškega odbora portala *Franček* in urednica Šolskega slovarja *slovenskega jezika*. Je članica uredniškega sveta mednarodnega znanstvenega simpozija *Mednarodni dan slovarjev* in prireditev ob mednarodnem dnevu slovarjev ter članica znanstvenega odbora mednarodne konference *Leksikografski susreti*.
- **A. Porenta** je urednica za bibliografijo pri *Poročilu o delu ZRC SAZU*, članica uredniškega odbora portala *Fran* in sourednica spletne rastoče zbirke *Knjige Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU* na portalu *Fran*.
- **P. Rednak** je predsednica Študentskega sveta Podiplomske šole ZRC SAZU ter članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma*.
- **M. Snój** je sourednik *eSSKJ*, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter njen podpredsednik. Je predsednik Komisije za tisk in publikacije SAZU, član in podpredsednik Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU, član širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU ter član Medresorske skupine za spremljanje izvajanja jezikovne politike Republike Slovenije. Je urednik zbirke *Slovarji* (do 13. 3.), član uredniškega odbora portala *Fran* (do 13. 3.), član uredniškega odbora revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* (do 12. 12.) ter Komisije za nagrade in priznanja ZRC SAZU (do 1. 11.). Je pedagoški mentor enemu magistrskemu in dvema doktorskima študentoma.
- **J. Oman** je glavna urednica *Terminološke svetovalnice*.
- **M. Sušnik** je sourednik *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika*.
- **M. Šekli** je predsednik Državne predmetne komisije za splošno maturo za slovenščino in član Državne komisije za splošno maturo. Je član Slovenskega slavističnega komiteja, mednarodne komisije *Slovenskega lingvističnega atlasa* (OLA) pri Mednarodnem slavističnem komiteju in Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen, član Slavističnega društva Slovenije, Društva za indoevropsko primerjalno jezikoslovje (*Indogermanische Gesellschaft*) in član Furlanskega filološkega društva (*Societât Filologjiche Furlane/Società Filologica Friulana*), član uredniškega sveta *eSSKJ*, član uredniškega odbora revije *Ars et humanitas* in *Slavistične revije*. Je pedagoški mentor dvema

- magistrskima študentoma in dvema magistrskima študentkama ter mentor oz. somentor doktorskemu študentu in doktorski študentki. Zaključil je s pedagoškim mentorstvom magistrskima študentoma.
- **J. Škofic** je izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter namestnica tajnika II. razreda za filološke in literarne vede, predstavnik SAZU v znanstvenem svetu Slovenske znanstvene fundacije, predstavnik SAZU v upravnem odboru ZRC SAZU, članica senata Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, predsednica slovenske nacionalne komisije pri *Evropskem lingvističnem atlasu (ALE)* in članica njegovega uredniškega odbora. Je članica Dialektološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, znanstvenega sveta jezikoslovne revije *Gwary Dzia* (Poznań, Poljska) in mednarodnega redakcijskega odbora revije *Etymologica Macedonica*, Mednarodnega društva dialektologov in geolingvistov (*International Society of Dialectologists and Geolinguists – SIDG*) ter komisije za imenovanja v SIDG. Je članica uredniškega sveta *eSSKJ* in urednica zbirke *Jezikovni atlasi* (do 13. 3.). Je sourednica nastajajoče serije znanstvenih člankov *Dialect Classifications of Languages in Europe* (DIACLEU) v spletni reviji *Dialectologia* (<http://www.edicions.ub.edu/revistes/dialectologia/>), urednica spletne strani www.diacl.eu ter predsednica organizacijskega in strokovnega odbora za konferenco DiaClas in SDP 5 (Ljubljana, april 2025). Do novembra je sodelovala v mednarodnem projektu *Verba Alpina* (LMU München). Je svetovalka za slovenščino/Slovenijo za Unescov *World Atlas of Languages* ter svetovalka Razvojne agencije Zgornje Gorenjske (RAGOR) pri projektih zbiranja hišnih in ledinskih imen. Je pedagoška somentorica magistrski in doktorski študentki.
 - **E. Trivunović** je sourednica *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in *eSSKJ16*.
 - **M. Trojar** je sourednik spletne rastoče zbirke *Knjige Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*, sourednik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*, *eSSKJ16* in *Terminoloških slovarjev 2023* ter glavni urednik *Terminološke svetovalnice* (do 13. 3.). Bil je član organizacijskega odbora pri mednarodni konferenci *Stopenjsko besedotvorje* (Ljubljana, 17.–20. 9.).
 - **M. Uhlik** je sourednik *eSSKJ*, član uredniškega odbora in soavtor referenčne mednarodne enciklopedije *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics* (Brill) ter uredniških odborov mednarodnih revij in zbornikov *Philological Studies (Filološki zapiski)*, *Književni jezik, Rhema/Rema*, *Wiener Slawistischer Almanach* in *Vestnik Moskovskogo universiteta: naučnyj žurnal. Serija 9, Filologija*. Bil je recenzent in soavtor enega izmed poglavij enciklopedičnega priročnika *Cambridge Handbook of Slavic* (Cambridge University Press 2024). Je predsednik Slovenskega slavističnega komiteja. Je pedagoški mentor petim magistrskim študentom in mentor ali somentor trem doktorskim študentom.
 - **U. Vranjek Ošlak** je strokovna sodelavka pri Pravopisni komisiji SAZU in ZRC SAZU. Je sourednica *ePravopisa* in *Pravopisnih kategorij ePravopisa*, članica uredniškega odbora (do 13. 3.) oz. glavna urednica (od 13. 3.) *Jezikovne svetovalnice* in tehnična urednica *Jezikovne svetovalnice*.
 - **P. Weiss** je predsednik računalniške sekcije pri *Slovanskem lingvističnem atlasu (OLA)* ter član ožjega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU. Je glavni urednik (do 13. 3.) oz. član uredniškega odbora (od 13. 3.) revije *Jezikoslovni zapiski*, član uredniškega odbora (do 13. 3.) revije *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* in član uredniškega odbora (do 13. 3.) oz. glavni urednik (od 13. 3. do 30. 12.) *Jezikovne svetovalnice*. Je sourednik *ePravopisa* in *Pravopisa 8.0*.
 - **T. Završnik** je sodelavka Osrednjega specializiranega informacijskega centra za humanistiko (OSICH).
 - **D. Zuljan Kumar** je članica nadzornega odbora Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Občine Brda, članica odbora za pripravo *Gradnikovih večerov* v Brdih in programsko-organizacijskega odbora Škrabčevih dnevo. Je pedagoška somentorica dvema doktorskima študentkama in eni magistrski študentki.
 - **M. Žagar Karer** je članica upravnega odbora *EAF* (Evropsko združenje za terminologijo), predsednica komisije za nagrade *International Terminology Awards*, članica Terminološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, članica znanstvenega odbora revije *Terminology Science & Research*, članica znanstvenega odbora konference EURALEX (Cavtat/Dubrovnik, Hrvaška), članica širšega sestava *Pravopisne komisije*, članica uredniškega sveta *eSSKJ*, glavna urednica *Terminologišča*, sourednica zbirke *Terminologišče*, glavna urednica *Terminološke svetovalnice* in članica uredniškega odbora (do 13. 3.) oz. strokovnega sveta (od 13. 3.) portala *Fran*.
 - **A. Žele** je sourednica *eSSKJ*, izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti, II. razreda za filološke in literarne vede, članica uredniškega odbora in glavna urednica za jezikoslovje pri *Slavistični reviji*, članica uredniških odborov *Jezikoslovnih zapiskov* in *Slavistike*, uredniškega sveta *eSSKJ*, širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, Mednarodne komisije za slovnično zgradbo slovanskih jezikov pri Mednarodnem slavističnem komiteju in Predsednica Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU. Je pedagoška mentorica devetim dodiplomskim in štirim podiplomskim študentom.
 - **M. Žibred** je tajnica in članica Izvršilnega odbora *Zveze društev Slavistično društvo Slovenije*. Bila je članica organizacijskega odbora pri mednarodni konferenci *Stopenjsko besedotvorje* (Ljubljana, 17.–20. 9.), članica programsko-organizacijskega odbora Mednarodnega dneva slovarjev.

Inštitutski sodelavci so delovali kot recenzenti prispevkov več domačih in tujih znanstvenih revij, monografij in projektov, kot ocenjevalci pri habilitacijskih postopkih ter člani komisij za zagovor doktorskih disertacij.

Pripravljali so tedensko rubriko *Beseda tedna* v *Delu* in s svojimi prispevki sodelovali v različnih slovenskih tiskanih medijih. S skupaj 146 prispevki so nastopili v različnih radijskih in televizijskih oddajah: K. Ahačič (57), D. Divjak Race (2), H. Dobrovoljc (4), N. Jakop (1), T. Jakop (1), J. Ježovnik (1), M. Jemec Tomazin (6), B. Kern (7), S. Klemenčič (11), M. Kumin Hrovat (3), N. Ledinek (1), A. Legan Ravnikar (1), M. Meterc (5), N. Pahor (13), A. Perdih (3), M. Snoj (7), M. Šekli (5), J. Škofic (2), P. Rednak (1), U. Vranjek Ošlak (2), D. Zuljan Kumar (2), A. Žele (11).

RAZSTAVE:

Poljub z jezikom: slovnice in slovarji slovenskega jezika od začetkov do danes. Filozofska fakulteta Univerze na Reki, Reka, Hrvaška, 11. 3. (K. Ahačič, M. Smolej).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Ad hoc terminology work: lessons learned and challenges for the future/Ad hoc terminološko delo: pridobljena spoznanja in izzivi za prihodnost.** Mednarodni seminar. Soorganizator: EAFT. Ljubljana, 15. 4., <https://isjfr.zrc-sazu.si/en/dogodki/ad-hoc-terminology-work-lessons-learned-and-challenges-for-the-future-ad-hoc-terminolosko>.
- Četrta javna razprava Pravopisa 8.0. Predstavitev in srečanje z novinarji, jezikoslovci, študenti in zainteresirano javnostjo, Ljubljana, 22. 4., <https://www.youtube.com/watch?v=BDiEqxi02w>.
- **Mednarodni dan slovarjev 2024.** Soorganizator: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije. Ljubljana, dogodek v živo in na spletu, 14.–16. 10., <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/dogodki/mednarodni-dan-slovarjev-2024>.

KNJIŽNICA

Vodja: Alenka Porenta.

Knjižnični fond se je povečal za 225 monografij in 22 zvezkov revij. Zaključila se je prenova knjižnice v prvem nadstropju. Novembra je pričel z uvajanjem nov sodelavec, Jan Podbevšek.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Manca Černivec, **Normativnost v slovarjih slovenskega knjižnega jezika.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Lingua Slovenica, 17).
- **ePravopis 2023.** Uredili Manca Černivec, Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik, Urška Vranjek Ošlak in Peter Weiss. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2023.** Uredili Andreja Legan Ravnikar, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Eva Trivunović in Mitja Trojar. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Terminološki slovarji 2023.** Uredili Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Jera Sitar, Mitja Trojar in Mojca Žagar Karer. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Andreja Žele, **Slovar neglagolske vezljivosti v slovenščini 2023.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Matej Meterc, **Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Marko Snoj, **Šolski etimološki slovar slovenskega jezika 2023.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Špela Petric Žižić, **Šolski slovar slovenskega jezika 2023.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Pravopisne kategorije ePravopisa 2023.** Uredile Helena Dobrovoljc, Tina Lengar Verovnik, Urška Vranjek Ošlak in Manca Černivec. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- **Slovar slovenskega knjižnega jezika 2023.** Uredili Aleksandra Bizjak Končar, Duša Divjak Race, Dejan Gabrovšek, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Maja Rotter, Marko Snoj, Mladen Uhlik in Andreja Žele. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Elektronski vir (Slovarji. Rastoči slovarji).
- Urška Vranjek Ošlak, **Slovensko kolesarsko izrazje. Leksikalni vidik.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Lingua Slovenica, 18).
- **Stopenjsko besedotvorje. 23. mednarodna znanstvena konferenca Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, zbornik povzetkov, Ljubljana, 17.–20. 9. 2024 = Multistage word formation. 23rd International Conference of the Commission on Word Formation of the International Committee of Slavists, book of abstracts, Ljubljana, September 17–20, 2024.** Uredil Boris Kern. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

- Breda Pogorelec, *Sociolingvistični spisi. Jezikoslovni spisi IV*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Lingua Slovenica. Fontes, 4).
- *By the people, for the people. Online dictionaries, language portals, and the role of language users. Contributions to the EFNIL Conference 2023 in Ljubljana*. Uredila Kozma Ahačič in Sabine Kirchmeier-Andersen. Budapest: HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont.
- Alenka Jelovšek, *Osebni zaimki in nastajajoča slovenska knjižna norma*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Linguistica et philologica, 45).
- *Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno*. Drugi natis. Uredili Petra Kolenc in Danila Zuljan Kumar. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU; Udine: Kappa Vu.
- *Jezikoslovni zapiski 30/1, 2*. Uredila Alenka Jelovšek. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies 16*. Uredila Mija Michelizza in Grant Lundberg. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Silvo Torkar, *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine*. Druga knjiga. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Linguistica et philologica, 46).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages, Council of Europe, Strasbourg, Francija: udeležba na 78. rednem plenarnem srečanju.
- European Association for Terminology (EAF): redni delovni srečanja.
- Filozofska fakulteta v Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: projektno sodelovanje, raziskovalno sodelovanje.
- Fryske Akademy, Ljouwert/Leeuwarden, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje/redna delovna srečanja.
- Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- Komisija za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju: redna delovna srečanja.
- Mednarodni slavistični komite: redna delovna srečanja.
- Slovanski inštitut Češke akademije znanosti, Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- University of the Basque Country (UPV/EHU), Bilbao, Španija: raziskovalno sodelovanje/redna delovna srečanja.
- Univerzita Konstantina Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra, Slovaška: raziskovalno sodelovanje.
- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, Dialektologické oddělení, Brno, Češka: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. David Blažek, Slovanský ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 10.–16. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Hana Mžourková, Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 10.–16. 11.: bilateralno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR):

Kozma Ahačič

Od 2 znanstvenih in 5 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Praktična vloga novih šolskih slovníc pri pouku slovenskega jezika*. Vabljen predavanje na 33. Primorskih slovenističnih dnevih, Vipavski križ, 5. 4.
- *V sedmih korakih s slovenščino v vsakdan in na maturo: 2. del učbenika kot didaktična novost v slovenskem prostoru*. Predavanje na strokovnem srečanju *Sodobni pouk slovenščine med digitalnim in analognim svetom kot temelj bralne pismenosti*, Ljubljana, 29. 8.
- *Semantic information on the Francěk educational language portal for Slovenian*. Referat na znanstvenem kongresu *Lexicography and semantics*, Cavtat, Hrvaška, 11. 10. (s soavtorji).

Simon Atelšek:

- *Fizioterapevtski termini s kratično sestavino*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtorica J. Oman).

Aleksandra Bizjak Končar:

- *Slovarji v digitalnem okolju*. Uvodnik na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Mednarodni dan slovarjev 2024*, spletni dogodek, 14. 10.

Metod Čepar:

- *Vývin skloňovania podstatných mien mužského rodu*. Predavanje s področja slovakistike in paleoslovakistike, Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra, Slovaška, 3. 10.
- *Old Church Slavic Monumenta Frisingensia: phonology, grammar, semantics; Old Church Slavic Pater noster: phonology, grammar, semantics*. Cikel predavanj s področja slovakistike in paleoslovakistike, Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra, Slovaška, 10. 10. (soavtor Martin Diweg-Pukanec).
- *Old Church Slavic, Slovak and Slovenian moral words*. Predavanje za člane raziskovalne skupine OxyMoral, Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra, Slovaška, 24. 10. (soavtor Martin Diweg-Pukanec).

Manca Černivec:

- *Širjenje obvestilnosti e-Pravopisa – ob lastnih imenih*. Predavanje na znanstveni konferenci ob objavi nove posodobitve portala *Fran* 11.0 s predstavitevijo novosti, Ljubljana, 17. 1.
- *Normativnost v slovarjih slovenskega knjižnega jezika*. Predavanje iz cikla *Naj slovenščina odmeva* Odseka za slovenski jezik Slovenske matice, Ljubljana, 8. 10.
- *Prenova pravopisa in pravopisni orehi*. Predavanje v sklopu seminarja za učitelje štipendiste po Osimskih sporazumih, Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Ljubljana, 12. 12.

Duša Divjak Race

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Addressing challenges in enhancing the Fran dictionary portal for the Slovenian language*. Prispevek na konferenci *I International Scientific Conference „Innovative Technologies in Linguistics and Translation“*, Lvov, Ukrajina, 26. 3. (soavtor A. Perdih).
- *Slovarska metamorfoza – prikaz jezikovnih podatkov od papirja do piksla = Metamorfóza slovníku – zobrazení jazykových dat od papíru po pixely*. Vabljen predavanje za raziskovalce Slovanskega inštituta Akademije znanosti Češke republike, Praga, Češka, 13. 6.
- *O zvrstnosti in prostorski, družbeni ter področni zaznamovanosti leksikalnih enot v eSSKJ*. Predavanje iz cikla *Naj slovenščina odmeva* Odseka za slovenski jezik Slovenske matice, Ljubljana, 8. 10.

Helena Dobrovoljc:

- *Preizpraševanje sistema knjižnega jezika ob prevzemanju lastnih imen*. Javno predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 15. 4.
- Četrta javna razprava *Pravopisa 8.0* april, maj, junij 2024. Javna predstavitev novih poglavij *Pravopisa 8.0*, Ljubljana, 22. 4.
- *Usmerjanje kodifikacijskega postopka in javna razprava ob prenovi pravopisnih pravil*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 13. 11.

Tomaž Erjavec:

- Predavanje podatkovnim skrbnikom Univerze v Ljubljani v okviru projekta Spoznaj: *Repozitorij CLARIN.SI*, Ljubljana, 11. 6. (soavtorica K. Meden).

Tanja Fajfar:

- *Terminology consulting or how to provide a fast response with credible solution to a terminological problem*. Referat na mednarodnem seminarju *Ad hoc terminology work: lessons learned and challenges for the future/Ad hoc terminološko delo: pridobljena spoznanja in izzivi za prihodnost*, Ljubljana, 15. 4.
- *Problemi uporabnikov športne terminologije: kako lahko pomaga Terminološka svetovalnica?* Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtorica M. Žagar Karer).

Dejan Gabrovšek

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Backwards anaphora and backwards ellipsis in Slovenian multi-clause sentences*. Predstavitev posterja na mednarodni konferenci *Manchester Forum in Linguistics*, Manchester, Združeno Kraljestvo, 26. 4.
- *Ikoničnost v prirednjih*. Referat na simpoziju *Podoba v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: 60. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, Ljubljana, 11. 7.
- *Vrstni red stavkov v slovenski večstavčni povedi*. Prispevek na znanstvenem simpoziju *2. Toporiščev dan*, Brežice, 11. 10.

Nataša Gliha Komac:

- *Spremembe pri slovarskem označevanju zaznamovanih prvin v knjižnem jeziku*. Predavanje na Znanstveni konferenci ob objavi nove posodobitve portala *Fran* 11.0 s predstavitevijo novosti, Ljubljana, 17. 1. (soavtorica D. Divjak Race).
- *Predstavitev izsledkov raziskave o rabi in znanju jezikov v Kanalski dolini*. Predavanje na dogodku *Predstavitev raziskave in javna razprava o rabi, znanju in učenju slovenščine v Kanalski dolini ob 50-letnici Slovenskega raziskovalnega inštituta v Italiji*, Ukve, Italija, 23. 5.

Januška Gostenčnik:

- *Umik novega cirkumfleksa v slovenščini*. Referat na *Osmem hrvaškem slavističnem kongresu*, Slavonski Brod, Hrvaška, 13. 9. (soavtorica K. Kenda-Jež).
- Štajerska narečja na Hrvaškem. Predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu 2024*, Celje, 26. 9.
- *Kako temu rečete?* Pogovor z Agato Tomažič, Mojco Kumin Horvat in Jožico Škofic na *Pogovorni postaji Slovenskega knjižnega sejma*, Ljubljana, 29. 11.

Nataša Jakop

Od 7 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Ti osel neumni! Zastopanost in podoba domačih živali v slovenskih pragmatičnih frazemih*. 13. mednarodni simpozij *Intercontinental Dialogue on Phraseology: The World of Fauna from a Phraseological and Paremiological Perspective*, spletni dogodek, 7. 6.
- *Frazeologija na družbenih omrežjih: raba in funkcije*. Referat na mednarodni konferenci *Izzivi in priložnosti frazeologije, tudi v novem, digitalnem svetu*, Ljubljana, 20. 9.
- *Defining Metaphorical Collocations in Relation to Idioms for Lexicographic Purposes*. Referat na mednarodni konferenci *MetaCol – Collocations in the Light of Metaphors and Metonymies*, Dubrovnik, Hrvaška, 3. 10.

Tjaša Jakop:

- *Dvojina kao gramatička kategorija*. Predavanje v Zagrebškem lingvističnem krožku (*Zagrebački lingvistički krug*), Zagreb, Hrvaška, 28. 5.

Alenka Jelovšek

Od 6 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Osební zaimki v slovenščini: med organskim razvojem in »zunanjimi« vplivi*. Predavanje iz cikla *Naj slovenščina odmeva* Odseka za slovenski jezik Slovenske matice, Ljubljana, 10. 9.
- *Slovenska jezikovna zgodovina 17. in prve polovice 18. stoletja pri srednješolskem pouku slovenščine*. Predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu 2024*, Celje, 26. 9.
- *Stava naslonk v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja*. Prispevek na znanstvenem simpoziju *2. Toporišičev dan*, Brežice, 11. 10.

Mateja Jemec Tomazin

Od 4 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Meteorološka terminologija*. Aktivna udeležba na okrogli mizi, Ljubljana, 14. 2.
- *Slovenski terminološki portal*. Plakat na konferenci JTDH, Ljubljana, 19. 9.
- *Izzivi normiranja terminologije*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11.

Karmen Kenda-Jež:

- *Fonetični modul geolingvistične aplikacije DIAtlas*. Predavanje na 3. interni delavnici projekta *Mezzanine*, Ljubljana, 13. 2. (soavtorica J. Škofic).
- *Ajnkat je biu u Cirknam an welk šerak dic: Jan Baudouin de Courtenay in Cerkljani*. Predavanje iz cikla *Muzejski večeri* 40, Idrija, 12. 11.

Boris Kern

Od 7 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Transvključujoča raba jezika*. Predavanje v okviru Roza_ZRC+ 24, Ljubljana, 19. 6. (soavtorica B. Vičar).
- *Izsamostalniški besedotvorni nizi v slovenščini z vidika morfotaktike*. Referat na 23. mednarodni znanstveni konferenci Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, Ljubljana, 19. 9.
- *Considering Word Formation in Compiling Dictionaries*. Referat na konferenci *Euralex: Lexicography and Semantics*, Cavtat, Hrvaška, 12. 10.

Simona Klemenčič

Od 2 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Izzivi medsebojne implementacije slovarja nacionalnega knjižnega jezika in slovarja znakovnega jezika*. Podiplomska šola ZRC SAZU, nastopno predavanje, Ljubljana, 25. 1.
- *Analiza predlogov uporabnikov slovarskega portala Fran za novotvorjenke v slovenskem jeziku*. Referat na konferenci *Ciljano stvarjanje novih reči i jezički inženjeri*, Beograd, Srbija, 13. 5.
- *Etimološki slovar slovenskega znakovnega jezika*. Prispevek na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Mednarodni dan slovarjev 2024*, spletni dogodek, 14. 10.

Domen Krvina

Od 2 znanstvenih in 2 strokovnih predavanj izpostavljam:

- Četrta javna razprava *Pravopisa 8.0* april, maj, junij 2024. Javna predstavitev novih poglavij *Pravopisa 8.0*. Ljubljana, 22. 4.
- *Prevzemanje iz slovanskih jezikov na primeru beloruščine, ruščine in ukrajiniščine. Predpis in norma v jeziku*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 13. 11. (soavtor M. Uhlík).
- *Prevzemanje iz jezikov s cirilničnimi pisavami na primeru vzhodnoslovanskih jezikov*. Javno predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 10. 12.

Mojca Kumin Horvat

Od 4 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Ledinska imena Slovenskega Porabja*. Predstavitev rezultatov projekta Mikrotoponimi v Porabju, CRP 2021–2023, Monošter/Szentgotthárd, Madžarska, 22. 5.
- *Mikrotoponimi v Slovenskem Porabju na Madžarskem*. Referat na *Osmem hrvaškem slavističnem kongresu*, Slavonski Brod, Hrvaška, 12. 9.
- *Zemljepisna imena Slovenskega Porabja*. Prispevek na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Mednarodni dan slovarjev 2024*, spletni dogodek, 14. 10.

Nina Ledinek

Od 3 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Med besedotvorjem in skladnjo: Kolokabilnost slovenskih glagolskih zvez tipa GlagPrisl in njihova sistemska pretvorba v zveze tipa PridSam*. Referat na 23. mednarodni znanstveni konferenci Komisije za besedotvorje pri MSK *Stopenjsko besedotvorje*, Ljubljana, 19. 9. (soavtorici A. Žele, I. Voršič).
- *Semantic Information on the Franček Educational Language Portal for Slovenian*. Referat na konferenci *Euralex: Lexicography and Semantics*, Cavtat, Hrvaška, 11. 10. (s soavtorji).
- *Obravnava terminologije v Šolskem slovarju slovenskega jezika na portalu Franček*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtorica Š. Petric Žižić).

Andreja Legan Ravnikar

Od 3 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *O pridevniki v knjižni slovenščini 16. stoletja v slovnici in slovarju*. Predavanje na Podiplomski šoli ZRC SAZU, Ljubljana, 8. 4.
- *Oblikovanje slovenskega pedagoškega izraza v prevodu Splošnega šolskega reda Janeza Nepomuka Edlinga*. Referat na znanstvenem simpoziju ob 250-letnici *Splošnega šolskega reda Marije Terezije*, Ljubljana, 22. 5.
- *Besedotvorni nizi v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja s slovničnega in slovarskega vidika*. Referat na 23. mednarodni znanstveni konferenci Komisije za besedotvorje pri MSK *Stopenjsko besedotvorje*, Ljubljana, 18. 9.

Tina Lengar Verovnik

• Četrta javna razprava *Pravopisa 8.0* april, maj, junij 2024. Javna predstavitev novih poglavij *Pravopisa 8.0*, Ljubljana, 22. 4.

- *Prenova pravopisnega priročnika in občanska znanost*. Referat na znanstveni konferenci *Populizem in nezaupanje v znanost: Slovensko sociološko srečanje*, Koper, 19. 10.
- *Raba ločil skozi prizmo uporabniških zadreg v Jezikovni svetovalnici*, Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11.

Matej Meterc

Od 10 znanstvenih in strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Frazeologija in paremiologija na slovarskem portalu Fran: eSSKJ, Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov*. Predavanje na Oddelku za slavistiko Jagelonske univerze v Krakovu, Poljska, 17. 4.
- *O osobitnej úlohe synsémantik vo frazeologických replikách a ich stimuloch na príklade nemčiny, slovenčiny a slovinčiny*. Referat na konferenci *Synsémantika in Mehrworteinheiten im Deutschen und in anderen Sprachen*, Trnava, Slovaška, 6. 6. (soavtor Jozef Pallay).
- *Odgovori umetne inteligence o najbolj poznanih in pogostih pregovorih v slovenščini*. Prispevek na konferenci *Izzivi in priložnosti frazeologije, tudi v novem, digitalnem svetu*, Ljubljana, 21. 9. (soavtor Rok Mrvič).

Mija Michelizza

Od 4 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Od computerja do instagramabilnosti: analiza leksike, povezane z digitalnimi vsebinami, v slovarskih virih za slovenščino*. Predavanje na Inštitutu za srbski jezik SANU, Beograd, Srbija, 27. 6.
- *O slovarskih vsebinah na družbenih omrežjih – Poišči me v slovarju!* Referat na konferenci *Nove reči na društvenim medijima*, Beograd, Srbija, dogodek v živo in na spletu, 13. 11.
- *Jezikovna vprašanja o digitalnih vsebinah v povezavi s širšim družbenim kontekstom: analiza primerov iz Jezikovne svetovalnice*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11.

Tanja Mirtič:

- *Nove naglasne dvojnice v eSSKJ*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 14. 11.

Jera Oman:

- *Fizioterapevtski termini s kratično sestavino*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtor S. Atelšek).

Nina Pahor:

- *O slovenskih narečjih*. Gostujoče predavanje na Katedri za slovenski jezik in književnost Univerze v Padovi, Italija, 25. 3.

Andrej Perdih

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Slovníkové portály Fran a Franček a jejich přínos pro slovinskou lexikografii*. Predavanje v okviru rednih srečanj Lexikologicko-lexikografské sekce Jazykovědného sdružení ČR, Slovanský ústav AV ČR, Praga, Češka, 18. 4.
- *Semantic Information on the Franček Educational Language Portal for Slovenian*. Referat na konferenci *Euralex 2024: Lexicography and Semantics*, Cavtat, Hrvaška, 11. 10. (s soavtorji).
- *Koliko besed poznaš? Besedomat: množična raziskava razširjenosti slovenskih besed*. Predavanje na Lingvističnem krožku Filozofske fakultete v Ljubljani, 11. 11. (soavtorja M. Pavlič, T. Pogorelnik).

Špela Petric Žižić:

- *Obravnava terminologije v Šolskem slovarju slovenskega jezika na portalu Franček*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtorica N. Ledinek).

Marko Snoj

Od 4 predavanj izpostavljam:

- *Medmeti*. Predavanje na Podiplomski šoli ZRC, Ljubljana, 27. 5.
- *O priimkih Minatti, Menart in Šeligo*. Predavanje na simpoziju *Od intimizma do reizma na SAZU*, Ljubljana, 1. 10.
- *O priimku Rebula*. Predavanje na Simpoziju o Alojzu Rebuli na SAZU, Ljubljana, 21. 10.

Matej Šekli

Od 4 znanstvenih in 11 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Začetek oblikovanja slovenskih pokrajinskih knjižnojezikovnih različic v 18. stoletju*. Predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu 2024*, Celje, 27. 9.
- *Stava naslonk v jeziku Brižinskih spomenikov*. Prispevek na znanstvenem simpoziju *2. Toporišičev dan*, Brežice, 11. 10.
- *Die resianische Kleinschriftsprache = The Resian standard micro-language*. Prispevek na konferenci *Jahrestagung und Generalversammlung der Österreichischen Gesellschaft für Slawistik (ÖGS)*, Gradec, Avstrija, 15. 11.

Jožica Škofic

Od 6 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Interactive Slovenian Linguistic Atlas – new geolinguistic and lexicographic approaches*. Predavanje na mednarodni geolingvistični konferenci *Linguistic geography in Croatia and beyond: experiences, challenges, models*, Zadar, Hrvaška, 25. 4.
- *Slovenski lingvistični atlas kot didaktični pripomoček*. Plenarno predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu 2024*, Celje, 26. 9.
- *Interactive Slovenian Linguistic Atlas: new tools in Slovenian geolinguistics for international use*. Plenarno predavanje na mednarodni konferenci *Methodological Innovations in the Study of Linguistic Variation*, Vilna, Litva, 10. 10.

Ema Štarkl:

- *The position of clitics in Slovene imperatives is not special*. Referat na mednarodni konferenci *SinFonJA 17*, Nova Gorica, 26. 9.
- *Revisiting Slovene imperatives: Insights from the particle daj*. Referat na mednarodni konferenci *Formal Descriptions of Slavic Languages 17*, Brno, Češka, 22. 11.

Eva Trivunović:

- *Razvoj frazemov skozi čas*. Referat na delavnici *Podoba, beseda, znanje: digitalizacija virov za proučevanje humanizma na Slovenskem* (ZRC SAZU), Ljubljana, 11. 4.
- *Diahrone frazeološke raziskave: priložnosti in omejitve*. Referat na mednarodnem simpoziju *Izzivi in priložnosti frazeologije, tudi v novem, digitalnem svetu*, Filozofska fakulteta UL, Ljubljana, 20. 9.
- *Oddelek za zgodovino slovenskega jezika ISJFR ZRC SAZU 2014–2024*. Predstavitel oddelka na slovesni prireditvi *10 let portala Fran.si in predstavitev portala Franja*, Ljubljana, 16. 10.

Mitja Trojar:

- *Development of Slovenian linguistic terminology*. Referat na kongresu *Development of Grammatical Terminology in Modern Languages: Antecedents – Parallels – Divergences*, Varšava, Poljska, 15. 2.
- *The Use of Older Slovenian Lexical and Grammatical Descriptions in the Making of the Dictionary of the 16th-Century Slovenian Literary Language*. Referat na mednarodni konferenci *Legacy materials as data sources for language description and documentation*, Pariz, Francija, 11. 4.

Mladen Uhlik

Od 6 znanstvenih predavanj in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Syntactic features of constructions with cardinal numerals in Western South Slavic languages*. Vabljen predavanje za raziskovalno skupino CLEAR (Cognitive Linguistics: Empirical Approaches to Russian), Tromsø, Norveška, 5. 3.
- *Between particle and grammatical marker: different scenarios in the development of the imperative 'give' in Slovenian and Russian*. Vabljen predavanje na simpoziju *Contemporary approaches to Russian language*, Benetke, Italija, 21. 10. (soavtorica P. Byčkova).
- *The passive in South Slavic: factors determining the distribution of passive constructions in Slovene and Macedonian*. Referat na konferenci *SLE 2024: 57th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea*, Helsinki, Finska, 23. 8. (soavtorici L. Mitkovska, E. Bužarovska).

Urška Vranjek Ošlak:

- *Jezikovno svetovanje v obdobju prenove pravopisnega priročnika*. Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11.

Peter Weiss:

- Četrta javna razprava *Pravopisa 8.0* april, maj, junij 2024. Javna predstavitev novih poglavij *Pravopisa 8.0*, Ljubljana, 22. 4.

Danila Zuljan Kumar

Od 2 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Besedje za kmečka opravila in orodja na Goriškem*. Javno predavanje na *Muzejskem torkovem večeru*, Nova Gorica, 5. 3.
- *Kvalitativno raziskovanje identitetnih in jezikovnih vprašanj*. Predavanje na *Poletnem mladinskem raziskovalnem taboru*, Nova Gorica, 8. 7.
- *Napredki in perspektive v raziskavah govorne komunikacije*. Sodelovanje na panelu konference *Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika* (JTDH) 2024, Ljubljana, 19. 9.

Mojca Žagar Karer

Od 2 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Primer dobre terminološke prakse: slovenska in angleška različica Terminološkega slovarja avtomatike*. Predstavitel na SAZU, Ljubljana, 11. 6. (s soavtorji).
- *Kaj je prej, beseda ali knjiga?* Aktivna udeležba na okrogli mizi, 21. Kongres slovenskih založnikov, Izola, 26. 9.
- *Problemi uporabnikov športne terminologije: kako lahko pomaga Terminološka svetovalnica?* Referat na simpoziju *Obdobja 43*, Ljubljana, 15. 11. (soavtorica T. Fajfar).

Andreja Žele

Od 6 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Spremembe v slovenski skladnji kot rezultat leksikalizacij in nove leksike*. Referat na 47. srečanju Komisije za slovnično zgradbo slovanskih jezikov pri Mednarodnem slavističnem komiteju, Beograd, Srbija, 10. 9.
- *Med besedotvorjem in skladnjo: kolokabilnost slovenskih glagolskih zvez tipa GlagPrisl in njihova sistemska pretvorba v zveze tipa PridSam*. Referat na 23. mednarodni znanstveni konferenci Komisije za besedotvorje pri MSK *Stopenjsko besedotvorje*, Ljubljana, 19. 9. (soavtorici I. Voršič, N. Ledinek).
- *Besedni red v kontekstu členitve po aktualnosti*. Prispevek na znanstvenem simpoziju 2. *Toporišičev dan*, Brežice, 11. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Metod Čepar:

- Univerzita Konstantína Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra, Slovaška, 30. 9. – 31. 10.: enomesečno strokovno izpopolnjevanje.

Duša Divjak Race:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 8.–12. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Nataša Gliha Komac:

- Council of Europe, Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages (COMEX), Strasbourg, Francija, 4.–7. 3.: 78. plenarno delovno srečanje.

Nataša Jakop:

- Univerza v Trstu, Trst, Italija, 15. 3. – 15. 6.: trimesečno strokovno izpopolnjevanje.

Tjaša Jakop:

- Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvaška, 7. 5. – 7. 8.: trimesečno strokovno izpopolnjevanje.

Mateja Jemec Tomazin:

- Clarin Eric, Barcelona, Španija, 14.–17. 10.: redna letna konferenca.
- EOSC Symposium 2024, Berlin, Nemčija, 20.–24. 10.: redna letna konferenca.

Boris Kern:

- Kolegium Europy Wschodniej, Wojnowice – Wrocław, Poljska, 10.–16. 6.: udeležba na prevajalskem seminarju Archipelagos.

Nina Ledinek:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 8.–12. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).

Domen Krvina:

- Generalni direktorat za prevajanje Evropske komisije, Luksemburg, 25.–26. 11.: obisk na slovenskem prevajalskem oddelku, izvedba predavanja in delavnice.

Matej Meterc:

- Fakulteta za humanistiko Šlezijske univerze v Katovicah, Sosnowiec, Poljska, 25. 3. – 26. 4.: enomesečno strokovno izpopolnjevanje.

Mija Michelizza:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 8.–12. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).
- Inštitut za srbski jezik SANU, Beograd, Srbija, 14. 6. – 14. 7.: enomesečno strokovno izpopolnjevanje.

Nina Pahor:

- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, Dialektologické oddělení, Brno, Češka, 2.–25. 10.: študijsko izpopolnjevanje (štipendija Josefa Dobrovskega).

Andrej Perdih:

- Slovanski inštitut, Inštitut za češki jezik Češke akademije znanosti, Praga, Češka, 8.–12. 4.: obisk v okviru bilateralnega projekta Mobility plus (Dialog med leksikografi in jezikovnimi uporabniki).
- Slovanski inštitut AV ČR, Praga, Češka, 2. 4. – 4. 5.: enomesečno strokovno izpopolnjevanje.

Emma Štarkl:

- Poletna šola Eastern Generative Grammar (EGG), Brašov, Romunija, 22. 7. – 2. 8. 2024.

Mladen Uhlik:

- Univerza v Potsdamu, Potsdam, Nemčija, 9.–12. 7.: študijski obisk na Oddelku za slavistiko.

Mojca Žagar Karer:

- EAFT, Bolzano, Italija, 25. 10.: sestanek upravnega odbora.

NAGRADE, ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA

Kozma Ahačič je kot soavtor prejel priznanje ARIS »Odlični v znanosti v letu 2024« za dosežek Monografija v dveh zvezkih: Zgodovina slovenskega literarnega prevoda I: pregled zgodovinskega razvoja in Zgodovina slovenskega literarnega prevoda II: slovenska literatura v dialogu s tujino.

Domen Krvina je kot soavtor prejel priznanje ARIS »Odlični v znanosti v letu 2024« za dosežek Monografija v dveh zvezkih: Zgodovina slovenskega literarnega prevoda I: pregled zgodovinskega razvoja in Zgodovina slovenskega literarnega prevoda II: slovenska literatura v dialogu s tujino.

Eva Trivunović je prejela priznanje za posebno uspešen doktorski študij, ki ga podeljuje Zveza društev Slavistično društvo Slovenije.

Andreja Žele je postala častna članica Slavističnega društva Slovenije (ZDSdS).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language employs fifty-one researchers; as of 31 December 2024, this includes six junior researchers and five technical assistants. Research at the Institute is organized into six departments: Lexicology Department, Department of Language Standardisation, Department of Terminology, Department of Dialectology, Department of Etymology and Onomastics, Department of the History of the Slovenian Language and Language Technologies Development Centre. The Institute is the only Slovenian research institution dedicated to basic research on the Slovenian language with a primary focus on lexicography and the production of linguistic atlases.

In 2024, the Institute published the following works: (1) Manca Černivec, *Normativnost v slovarjih slovenskega knjižnega jezika* (Normativity in the Dictionaries of the Slovenian Standard Language); (2) *ePravopis 2023* (Slovenian Usage Guide 2023, online edition); (3) *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2023* (Dictionary of the 16th-Century Slovenian Literary Language 2023, online edition); (4) *Terminološki slovarji 2023* (Terminological Dictionaries 2023, online edition); (5) Andreja Žele, *Slovar neglagolske vezljivosti v slovenščini 2023* (Dictionary of Non-verbal Valency in Slovenian 2023, online edition); (6) Matej Meterc, *Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023* (Dictionary of Proverbs and Similar Paremiological Expressions 2023, online edition); (7) Marko Snoj, *Šolski etimološki slovar slovenskega jezika 2023* (Learner's Etymological Dictionary of the Slovenian Language 2023, online edition); (8) *Šolski slovar slovenskega jezika 2023* (School Dictionary of the Slovenian Language 2023, online edition); (9) *Pravopisne kategorije ePravopisa 2023* (Problem Categories of ePravopis: Slovenian Normative Guide 2023, online edition); (10) *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2023* (Dictionary of the Slovenian Standard Language 2023, online edition); (11) Urška Vranjek Ošlak, *Slovensko kolesarsko izrazje: Leksikalni vidik* (Slovenian Cycling Terms); (12) *Stopenjsko besedotvorje. 23. mednarodna znanstvena konferenca Komisije za besedotvorje pri Mednarodnem slavističnem komiteju, zbornik povzetkov*, Ljubljana, 17.-20. 9. 2024 = Multistage word formation. 23rd International Conference of the Commission on Word Formation of the International Committee of Slavists, book of abstracts, Ljubljana, September 17-20, 2024. (13) Breda Pogorelec, *Sociolingvistični spisi: Jezikoslovni spisi IV* (Essays in Sociolinguistics: Essays in Linguistics IV); (14) *By the people, for the people: online dictionaries, language portals, and the role of language users: contributions to the EFNIL Conference 2023 in Ljubljana*; (15) Alenka Jelovšek, *Osební zaimki in nastajajoča slovenska knjižna norma* (Personal Pronouns and the Emerging Slovenian Literary Standard); (16) *Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno, 2. natis* (Selected Essays on the History, Language, and Society of Slovenians at the Italian-Slovenian Border, 2nd impression); (17) *Jezikoslovni zapiski* (Linguistic Notes) 30/1, 2; (18) *Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies* 16/2024; (19) Silvo Torkar, *Rokopisna zbirka slovenskih krajevnih imen iz Metelkove zapuščine, druga knjiga* (Manuscript Collection of Slovenian Place Names from Metelko's Legacy, Vol. 2).

The Institute continued work on several dictionaries, linguistic atlases and monographs. The interinstitutional Language Standardisation Commission continued its efforts towards the modernization of orthographic rules.

The dictionary portal Fran was updated. By the end of the year, Fran contained 46 dictionaries, two volumes of the linguistic atlas, two language consulting services and fourteen collections. A total of 224 inquiries were answered and published on both language consulting services sites. From its launch until the end of 2024, the portal recorded 491,233,427 queries. The Fran portal serves as a digital thesaurus containing a large portion of Slovenian lexis in its synchronic, diachronic, diastatic and diatopic perspectives, and provides several services for language users.

In October 2024, the portal Franja was launched. The portal combines 20 bilingual dictionaries.

Inštitut za arheologijo je največja arheološka raziskovalna skupina v Sloveniji, ki združuje raziskovalce z različnih področij arheologije. Njegovo delo je usmerjeno v temeljne raziskave, katerih cilj je pridobivanje novih znanj o poselitvenih strukturah, gospodarstvu, družbenih procesih in načinu življenja ljudi, ki so med prazgodovino in srednjim vekom prebivali na območju jugovzhodnih Alp.

INŠTITUT ZA ARHEOLOGIO

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<https://iza2.zrc-sazu.si/sl>

ZNANSTVENI SVET:

Do 11. 11.: **akad. prof. dr. Rajko Bratož**, izr. članica SAZU izr. prof. dr. Jana Horvat (predsednica), dr. Zvezdana Modrijan, dr. Sneža Tecco Hvala, akad. prof. dr. Ljubinka Teržan, doc. dr. Borut Toškan, izr. prof. dr. Anton Velušček.

Od 17. 12.: **doc. dr. Lucija Grahek**, izr. članica SAZU izr. prof. dr. Jana Horvat, dr. Zvezdana Modrijan, izr. prof. dr. Benjamin Štular (predsednik), akad. prof. dr. Ljubinka Teržan, doc. dr. Tjaša Tolar, izr. prof. dr. Anton Velušček.

OPERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Anton Velušček.

Znanstveni svetniki: izr. članica SAZU izr. prof. dr. Jana Horvat (do 31. 8.), izr. prof. dr. Benjamin Štular, izr. prof. dr. Anton Velušček.

Višja znanstvena sodelavca: dr. Snežana Tecco Hvala (do 30. 4.), doc. dr. Borut Toškan.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Maja Andrič, doc. dr. Lucija Grahek, dr. Bine Kramberger (od 1. 6.), dr. Elena Leghissa, doc. dr. Edisa Lozić (od 14. 1.), dr. Zvezdana Modrijan, dr. Primož Pavlin, dr. Anja Ragolič, dr. Jernej Rihter (od 3. 6.), doc. dr. Brina Škvor Jernejčič, doc. dr. Tjaša Tolar, dr. Matija Turk.

Višja strokovnoraziskovalna asistentka: Mateja Belak (od 15. 3.).

Asistenti z doktoratom: dr. Tina Berden, dr. Nina Caf, doc. dr. Edisa Lozić (do 13. 1.), dr. Jernej Rihter (do 2. 6.).

Asistentka, mlada raziskovalka: Taja Skrt Kristan.

Asistentka: Polona Janežič (od 28. 3.).

Samostojni strokovni delavki: Tamara Korošec, Lucija Lavrenčič.

Višji strokovni sodelavec: Tilen Podobnik.

Tajnica: Maja Jevnikar.

Tehnik: Drago Valoh.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Arheološke raziskave

Oznaka: P6-0064.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anton Velušček.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, L. Grahek, J. Horvat (do 31. 8.), M. Jevnikar, T. Korošec, B. Kramberger (od 1. 6.), L. Lavrenčič, E. Lozić, Z. Modrijan, P. Pavlin, T. Podobnik, A. Ragolič, J. Rihter, B. Škvor Jernejčič, B. Štular, S. Tecco Hvala (do 30. 4.), T. Tolar, B. Toškan, M. Turk, D. Valoh, A. Velušček.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/arheoloske-raziskave>.

Raziskovanje je potekalo po skoraj vseh slovenskih pokrajinah in na Tržaškem Krasu v Italiji.

Izvajale so se intenzivne palinološke in arheobotanične raziskave. Izvedle so se primarne analize arheozoološkega gradiva z več pomembnih arheoloških najdišč.

Razvijale so se metode arheološkega LiDAR-ja in uporaba UI v humanistiki. Nadgrajevale so se zbirke *ARKAS*, *Zbiva* in *Libera* ter digitalizirala diateka inštituta. Sodelovalo se je pri organizaciji znanstvenih srečanj, tako doma kot v tujini, in pripravi razstav.

Pes ali njegov gospodar? Znanstvena študija človeških ali pasjih koprolitov s kolišča na Starih gmajnah v Sloveniji

Oznaka: J7-2598.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tjaša Tolar.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, T. Podobnik, T. Tolar, B. Toškan, D. Valoh, A. Velušček.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2020 – 31. 10. 2024.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/pes-ali-njegov-gospodar-znanstvena-studija-cloveskih-ali-pasjih-koprolitov-s>.

Analizirali so se izjemno dobro ohranjeni, več kot 5000 let stari pasji in človeški koproliti (tj. fosilizirani iztrebki) s kolišča Stare gmajne v Sloveniji. Mikro- in makroanalize so prinesle nove vpoglede v odnose, zdravje in vedenje med človekom ter psom. Glede na velikost koprolitov, veliko količino drobcov ribjih in ptičjih kosti ter prisotnost jajčec trakulje *Alaria* (ki je značilna predvsem za divje ali domače kanide) lahko vsaj nekatere koprolite pripišemo psu, za druge pa izvor (pes ali človek) še vedno ostaja nedoločen. Cvetni prah in botanični makroostanki zaznavajo vlažne okoljske razmere in spomladansko sezono v času iztrebljanja. Prebavljena vsebina šestih koprolitov je bila predstavljena v multidisciplinarnem znanstvenem članku. Gre za prvo študijo koprolitov s slovenskih arheoloških najdišč, zato predstavlja temelj novim raziskavam, podane so bile tudi smernice za nadaljnje delo, vključno z novimi izkopi na tem najdišču.

Identifikacija kamnolomov v rimski Panoniji (GENNI)

Oznaka: J6-4609.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, T. Berden, J. Horvat, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular, S. Tecco Hvala.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/identifikacija-kamnolomov-v-rimski-panoniji>.

Dokončan je bil katalog kamnitih rimskodobnih spomenikov, opravljena je bila priprava za izdelavo digitalne podatkovne zbirke analiziranih spomenikov.

Karnij in Karneola. Centralno naselje in njegova okolica med antiko in srednjim vekom

Oznaka: J6-50193.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Zvezdana Modrijan.

Sodelavci: M. Belak, Z. Modrijan, T. Podobnik, B. Štular, T. Tolar, B. Toškan.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/karnij-in-karneola-centralno-naselje-in-njegova-okolica-med-antiko-in-srednjim>.

Pridobljeno je bilo gradivo izkopavanj s Cankarjeve 2, ki ga hrani Gorenjski muzej, pripravljen je bil katalog najdb. Pregledana sta bila gradivo in dokumentacija z Možjance in Štefanje gore, ki ju hrani Gorenjski muzej, ter gradivo in dokumentacija izkopavanj iz Sv. Marjete na Bohinjski Beli, ki ju hrani Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Kranj. Nadaljevalo se je delo na bazi arheoloških najdišč Gorenjske, prvi rezultati analize poselitve so bili predstavljeni na mednarodnem simpoziju.

Poetovio – od legijskega tabora do avtonomnega mesta

Oznaka: L6-4607.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Mestna občina Ptuj.

Vodja: Borut Toškan.

Sodelavci: M. Belak, T. Berden, J. Horvat, Z. Modrijan, A. Ragolič, T. Tolar, B. Toškan.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/poetovio-od-legijskega-tabora-do-avtonomnega-mesta>.

Od 1. 7. do 9. 8. so potekala arheološka izkopavanja na ptujski Panorami, pri katerih je bil odkrit odsek obzidja s stolpom, ki pripada vojaškemu taboru iz 1. st. Sledilo je ovrednotenje dokumentacije izkopavanj, urejanje drobnega gradiva in priprava stratigrafskega poročila.

Nadaljevala se je analiza živalskih ostankov, v znanstveni monografiji je izšel pregledni članek o Petovionu.

Dinamike izmenjave in mobilnosti na Ljubljanskem barju: Pozno bakrenodobno kolišče Špica v Ljubljani

Oznaka: Z6-3224.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Elena Leghissa.

Sodelavci: E. Leghissa.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dinamike-izmenjave-in-mobilnosti-na-ljubljanskem-barju-pozno-bakrenodobno>.

V zadnjem letu trajanja projekta smo se osredotočili predvsem na pripravo objav opravljenih znanstvenih analiz. Na mednarodni konferenci so bili predstavljeni končni rezultati arheometričnih analiz, izvedenih na najdbah z Ljubljanskega barja in Krasa. Obdelane in interpretirane so bile tudi raziskave arheološkega lesa s kolišča Špica. Objavljeni so bili trije znanstveni članki, dva od njih v mednarodnih znanstvenih revijah.

Analiza grobišča Župna cerkev v Kranju (Slovenija)

Oznaka: Z6-4608.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Rihter.

Sodelavec: J. Rihter.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/analiza-grobisca-zupna-cerkev-v-kranju-slovenija>.

Opravljeno je bilo absolutno datiranje visokosrednjeveških in poznosrednjeveških grobov s pridatki ter brez njih v stratigrafskih sekvencah. Objavljena je bila študija izbranih primerov zadnjih zgodnesrednjeveških grobov s predmeti ter skupine prvih visoko- in poznosrednjeveških grobov s pridatki v stratigrafskih sekvencah. V letu 2023 razvit prototip digitalnega orodja za analizo velikih srednjeveških grobišč z obsežno stratigrafijo je bil leta 2024 nadgrajen z novo funkcionalnostjo kronološkega modela, ki ga preizkušamo na grobišču Župna cerkev v Kranju. Ta temelji na Harrisovem diagramu, sprejema relativne in absolutne datacije ter uporablja arheološka načela datiranja grobov, ki so prevedena v algoritme na osnovi teorije grafov in Allenove algebre.

Mala naselbina ob veliki cesti – rimski vikus Navport

Oznaka: Z6-50194.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tina Berden.

Sodelavka: T. Berden.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mala-naselbina-ob-veliki-cesti-rimski-vikus-navport>.

Analizirane so bile terenska dokumentacija in drobne najdbe arheoloških raziskav na Dolgih njivah iz leta 1985 ter na lokaciji Gradišče 5 iz leta 1992. Izšel je znanstveni članek o obrtni dejavnosti v Navportu, delni rezultati projekta so bili predstavljeni na dveh mednarodnih konferencah.

Religiopolitika – Imperium Christianum in njegovi prebivalci (REPLICO)

Oznaka: N6-0317.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Benjamin Štular.

Sodelavci: M. Belak, P. Janežič, E. Lozić, T. Podobnik, A. Ragolič, J. Rihter, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2026.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/religiopolitika-imperium-christianum-in-njegovi-prebivalci-replico>.

Projekt se osredotoča na podeželsko prebivalstvo v 10. in 11. stoletju v srednji Evropi, da bi raziskal, kako so spremembe v političnih in cerkvenih organizacijah na najvišji ravni vplivale na razvoj mreže lokalnih cerkva ter kako so različne strategije delovale pri vključevanju slovanskega prebivalstva na severu. V letu 2024 smo ustvarili podatkovno zbirko o relevantnih arheoloških najdiščih za območje Češke, Avstrije in Slovenije.

Napredne digitalne metode v arheologiji

Oznaka: BI-AT/23-24-014.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Benjamin Štular.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, E. Lozić, J. Rihter, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/napredne-digitalne-metode-v-arheologiji>.

Skladno s časovnico projekta smo izvedli kratka obiska slovenskih raziskovalcev v Avstriji in kratka obiska avstrijskih raziskovalcev v Sloveniji.

Transforming data re-use in ARCHAeology [Transformacija ponovne uporabe podatkov v arheologiji]

Oznaka: TEtrARCHs.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/tetrarchs>.

Na projektu vodimo delovni paket 4, Strategije zajemanja podatkov, ki je bil torišče našega dosedanjega dela. V letu 2024 smo izvedli terensko delo na lokacijah Knežak in Slavina ter preliminarno analizo izsledkov terenskega dela.

Arheozoološke raziskave za projekt »poizkopavalna obdelava arhivov najdišč za izvedena zaščitna arheološka izkopavanja na avtocestnih odsekih in posameznih lokacijah izkopavanj, kjer poizkopavalna obdelava še ni bila izvedena«

Oznaka: Arheozoološke raziskave.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Center za preventivno arheologijo.

Vodja: Borut Toškan.

Sodelavci: P. Pavlin, T. Podobnik, B. Toškan, M. Turk, D. Valoh.

Obdobje trajanja: 16. 6. 2017 – 30. 6. 2024.

Analizirano je bilo favnistično gradivo z najdišč Dolge njive pri Beli Cerkvi, Škocjanski park, Veliki Dol pri Veliki vasi in OŠ Mengeš.

Makrobotanične raziskave za projekt »poizkopavalna obdelava arhivov najdišč za izvedena zaščitna arheološka izkopavanja na avtocestnih odsekih in posameznih lokacijah izkopavanj, kjer poizkopavalna obdelava še ni bila izvedena«

Oznaka: Makrobotanične raziskave.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Center za preventivno arheologijo.

Vodja: Tjaša Tolar.

Sodelavci: M. Jevnikar, M. Korošec, L. Lavrenčič, P. Pavlin, T. Podobnik, A. Ragolič, B. Škvor Jernejčič, T. Tolar, M. Turk, D. Valoh.

Obdobje trajanja: 16. 6. 2017 – 30. 6. 2024.

Izvedene so bile arheobotanične analize vzorcev z arheoloških najdišč Dolge njive pri Beli cerkvi in Valmarin. Rezultati preteklih analiz so bili objavljeni v dveh publikacijah iz Zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije, tj. Kamna Gorica pri Ljubljani in Velike njive, ter v okviru zbirke Monografije CPA, tj. Dolsko – Spodnje Škovce.

An AI on-demand platform to support research excellence in Europe [Platforma umetne inteligence na zahtevo za podporo raziskovalni odličnosti v Evropi]

Oznaka: AI4EUROPE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Edisa Lozić.

Sodelavci: M. Belak, E. Lozić, T. Podobnik, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ai4europe>.

Vzpostavljena je platforma AI-on-Demand (<https://www.ai4europe.eu>), kar je jedrna naloga projekta. V letu 2024 smo izvedli mednarodno delavnico o uporabi umetne inteligence v kulturni dediščini z več kot 120 obiskovalci, izdelali smo AI klepetalnika z arheološko vsebino ter ju predstavili na mednarodni konferenci EAA 2024.

CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology [Reševanje evropske arheologije pred digitalnim temnim vekom]

Oznaka: CHARYSMA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Erasmus+.

Sofinancer: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency.

Vodja: Zvezdana Modrijan.

Sodelavci: T. Berden, Z. Modrijan.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/charysma-kulturna-dediscina-in-umetnost-druzenje-za-podezelsko-mladino-prek>.

Za sodelovanje pri izkopavanju na poznoantičnem najdišču Burgbichl v Avstriji smo organizirali deset študentov arheologije z Univerze v Ljubljani in Univerze na Primorskem. Izvedeni sta bili predavanji za sodelujoče študente iz Slovenije in Avstrije (T. Berden in Z. Modrijan). Med 22. in 26. 7. smo sodelovali na arheološkem izkopavanju na Burgbichlu.

Digital Archaeology of a Slovenian Hillfort Landscape [Digitalna arheologija slovenske gradiščne pokrajine]

Oznaka: BI-US/22-24-126.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Benjamin Štular.

Sodelavci: A. Frie, E. Lozić, J. Rihter, B. Štular.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/digitalna-arheologija-slovenske-gradiscne-pokrajine>.

V letu 2024 smo skladno s časovnico projekta izvedli dolga obiska raziskovalcev iz ZDA v Sloveniji.

Open Palaeoecological Data – analysing the past building foresight [Odprte paleoekološke podatkovne baze – analiza preteklosti nam pomaga graditi prihodnost]

Oznaka: CA 23116.

Vrsta projekta: COST action.

Sofinancer: COST (European Cooperation in Science and Technology).

Vodja: Maja Andrič.

Sodelavci: M. Andrič, N. Caf, T. Tolar.

Obdobje trajanja: 16. 10. 2024 – 15. 10. 2028.

Spletna stran: <https://iza2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/odprte-paleoekoloske-podatkovne-baze-analiza-preteklosti-nam-pomaga-graditi>.

Cilj projekta je preučiti spreminjanje nekdanjih ekosistemov in odziv izbranih rastlinskih/živalskih združb na spremembe izrabe prostora ter klime, da bi bolje razumeli ekološke procese. Projekt povezuje evropske paleoekološke podatke v obdobju poznega pleistocena in holocena na skupni, javno dostopni domeni, v okviru podatkovne baze Neotoma. Vodja projekta se je udeležila sestanka upravnega odbora projekta v Bruslju.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: J6-3145.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine

Oznaka: N6-0284.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Na poti k rešitvi enigme o stečkih

Oznaka: N6-0338.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones [»Unde venis?« Razvozlanje enigme stečkov]

Oznaka: STONE.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geološki nadzor.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Paleontološki inštitut Ivana Rakovca.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Taja Kristan Skrt

Oznaka: MR-56877.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Tjaša Tolar.

Druga mentorja: dr. Filip Kůzmič (somentor) (Biološki inštitut Jovana Hadžija, ZRC SAZU), dr. Amy Styring (somentorica) (School of Archaeology, University of Oxford, Združeno kraljestvo).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je opravila usposabljanje za laboratorijsko delo na Univerzi v Oxfordu, pridobila rezultate analiz stabilnih izotopov na izbranih rastlinskih vzorcih ter oddala in zagovarjala dispozicijo doktorske disertacije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Andrič** je članica uredniškega odbora revije *Documenta Praehistorica*.
- **T. Berden** je članica Izvršnega odbora Slovenskega arheološkega društva.
- **L. Grahek** je v okviru študentskega projekta *Negovska čelada* mentorirala štiri dodiplomske študente, mentorirala in usmerjala je tudi delo kandidata za kustosa arheologa v Belokranjskem muzeju v Metliki.
- **J. Horvat** je članica uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik* ter monografskih serij *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* in *E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae*. Je pedagoška mentorica oziroma somentorica doktorskima študentkama.
- **L. Lavrenčič** je izvršna urednica revije *Arheološki vestnik*.
- **E. Leghissa** je članica Strokovne komisije za arheološke raziskave pri Ministrstvu za kulturo RS in zunanja pedagoška somentorica doktorski študentki.
- **Z. Modrijan** je glavna urednica revije *Arheološki vestnik* in članica Izvršnega odbora Slovenskega arheološkega društva.
- **A. Ragolič** je članica uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik* ter komiteja v Združenju za grško in rimsko epigrafiko (Association Internationale d'Epigraphie Grecque et Latine). Je soorganizatorica vsakoletnega Grošljevega simpozija.
- **B. Škvor Jernejčič** je članica uredniškega odbora revije *ARHEO – Glasilo Slovenskega arheološkega društva*.
- **B. Štular** je član uredniških odborov revije *Arheološki vestnik* ter monografskih serij *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* in *E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae*, znanstvenega sveta v Skupina STIK, Zavod za preučevanje povezovalnih področij preteklosti in sedanjosti, znanstvenega sveta v Arheološkem informacijskem sistemu Češke (Archeologický informační systém ČR), koordinater modula Tisočletja med Jadranom in Podonavjem na Podiplomski šoli ZRC SAZU ter evalvator raziskovalnih projektov za Evropsko komisijo, program Marie-Curie Skłodowska (The Marie Skłodowska-Curie Actions).
- **T. Tolar** je pedagoška mentorica dodiplomski in podiplomski študentki.
- **B. Toškan** je član uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik*.
- **A. Velušček** je član uredniškega odbora revije *Arheološki vestnik*, uredniškega odbora monografskih serij *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* in *E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae* ter poljudnoznanstvene revije *SLO – slovenski zgodovinski magazin*.

RAZSTAVE:

- **Po deželi stečkov ...**, Atrij ZRC, Ljubljana, 7. 5. (avtorji Ž. Kokalj, L. Škerjanec, L. Grahek in S. Čaval).
- **Povrnjeni sijaj prazgodovinskega brona: negovska čelada iz Podzemlja**, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 18. 5. – 3. 12. (avtorji M. Petrič, D. Muck, P. Fajfar, M. Blečič Kavur, J. Smole, B. Šetina, B. Žužek, L. Grahek, N. Nemeček in T. Lazar).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **15. Grošljev simpozij. De re oeconomica/Gospodarstvo v antiki**, znanstveni simpozij. Soorganizator: Društvo za antične in humanistične študije Slovenije, Ljubljana, 19.–21. 3.
- **Gabrovčev dan 2024. Nove raziskave o bronasti dobi na območju Slovenije. Bronasta doba na Notranjskem in Primorskem**, znanstveni simpozij. Soorganizatorji: Slovenska akademija znanosti in umetnosti (I. razred), Slovensko arheološko društvo, Narodni muzej Slovenije, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 16. 4.
- **Rimska doba in zgodnji srednji vek v vzhodnih Alpah, severni Italiji in zahodnem Balkanu: ob 100-letnici rojstva akad. dr. Jaroslava Šašla (1924–1988) / The Roman Period and the Early Middle Ages in the Eastern Alps, Northern Italy and the Western Balkans: On the occasion of the 100th birthday of Jaroslav Šašel (1924–1988)**, mednarodni znanstveni simpozij. Soorganizatorji: Slovenska akademija znanosti in umetnosti (I. razred), Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 5.–6. 9.
- **Veščine prazgodovinskih lončarjev skozi prizmo arheološke metodologije**, okrogla miza. Soorganizator: Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 5. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Bibliotečno obdelan fond se je povečal za 460 novih knjižničnih enot, od tega 260 monografij in 200 zvezkov periodike. Knjižnično gradivo je bilo pridobljeno z zamenjavo, nakupi, darovi in obveznimi izvodi. Na dom je bilo izposojenih 165 enot gradiva.

Libera. Računalniška zbirka literature o zgodnjem srednjem veku

Obdelana je bila vsa nova literatura. Vnesenih je bilo 487 novih bibliografskih enot in dopolnjenih 660 vnosov.

ZBIVA. Zbirka zgodnesrednjeveških arheoloških podatkov za vzhodne Alpe in obrobje

V letu 2024 se je v podatkovno zbirko ZBIVA vneslo 15 novih najdišč (dopolnjenih 193 vnosov), 722 novih grobov (dopolnjenih 1213 vnosov) in 1176 novih predmetov (dopolnjenih 1799 vnosov).

ARKAS. Arheološki kataster Slovenije

Sproti poteka dopolnjevanje spletne zbirke arheoloških najdišč Slovenije z novimi podatki in objavljenimi viri. V letu 2024 smo posodobili sezname literature za vsa najdišča.

Arheobotanična zbirka

V letu 2024 smo zbirki recentnih semen/plodov, lesa, oglja in zimskih vejic pripojili zbirko semen/plodov Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Arheološki vestnik 75.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Maja Andrič, Tjaša Tolar, Siniša Radovič, Borut Toškan, Katarina Gerometta, **Arheologija okoliša i paleoekologija. Palinologija, arheobotanika, arheozoologija, geoarheologija.** Pula: Sveučilište Jurja Dobrile; Ljubljana: Založba ZRC.
- Jana Horvat, Stefan Groh, Karl Strobel, Mateja Belak, **Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube.** Ljubljana: Založba ZRC (Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 47).
- Benjamin Štular, Manfred Lehner, Mateja Belak, **Settlement of the Eastern Alps in the Early Middle Ages.** Ljubljana: Založba ZRC (Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 48).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Brussels Bioarchaeology Lab of the Vrije Universiteit Brussels, Bruselj, Belgija: raziskovalno sodelovanje.
- Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Leibniz-Laboratory for Radiometric Dating and Stable Isotope Research, Kiel, Nemčija: projektno sodelovanje.
- HUN-REN Centre for Energy Research, Nuclear Analysis and Radiography Department, Budimpešta, Madžarska: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za arheologiju, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- International Centre for Theoretical Physics, Multidisciplinary Laboratory Centre for Theoretical Physics (ICTP), Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Österreichische Akademie der Wissenschaften (ÖAW), Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Naturhistorisches Museum Wien, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Stanford University, Stanford, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Università Ca' Foscari, Benetke, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Padova, Dipartimento dei Beni Culturali, Padova, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Matematica, Informatica e geoscienze, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Studi Umanistici, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università di Bologna, Dipartimento di Storia Culture Civiltà, Bologna, Italija: projektno sodelovanje.
- Universität Innsbruck, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.

- Université Savoie Mont Blanc, Chambéry, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Universiteit Utrecht, Utrecht, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- University of Exeter, Exeter, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- University of Reading, Reading, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- dr. Alberta Arena, Österreichisches Archäologisches Institut, Dunaj, Avstrija, 27.–28. 5.: znanstveni predavanji Trans-Adriatic interactions in the 2nd mill. BC ter Bronze Age copper supply between Italy and the Balkans.
- José Manuel Costa-García, Universidad de Salamanca, Salamanca, Španija, 1. 1. – 30. 4.: štipendija španske vlade Mobilité internationale sortante moyenne durée pour activité de recherche, program WOW 2.0, I-Site Cap 20-25.
- dr. Adrienne C. Frie, Department of Anthropology, Global Religions, and Cultures University of Wisconsin Oshkosh, Oshkosh, ZDA, 31. 5. – 30. 6.: aktivnosti na projektu Digitalna arheologija slovenske gradiščne pokrajine (BI-US/22-24-126).
- dr. Kevin Garstki, Department of Anthropology, Global Religions, and Cultures University of Wisconsin Oshkosh, Oshkosh, ZDA, 31. 5. – 30. 6.: aktivnosti na projektu Digitalna arheologija slovenske gradiščne pokrajine (BI-US/22-24-126).
- dr. Stefan Eichert, Naturhistorisches museum Wien, Dunaj, Avstrija, 14.–16. 10.: mednarodno bilateralno sodelovanje (projekt BI-AT/23-24-014).
- dr. Caroline Posch, Naturhistorisches museum Wien, Dunaj, Avstrija, 14.–16. 10.: mednarodno bilateralno sodelovanje (projekt BI-AT/23-24-014).

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Maja Andrič:

- *Long-term changes in biodiversity of the Julian Alps – a consequence of climate fluctuations or human influence?* Predavanje na *ForumAlpinum 2024: The Alps – a Refuge for Bio- and Geodiversity?*, Kranjska Gora, 13. 6. (soavtorica N. Caf).

Tina Berden

Od 4 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *The Romanisation of the western borderlands of the province of Pannonia: the case of the Late Iron age and Roman cemetery of Verdun near Stopiče*. Predavanje na mednarodnem simpoziju *Intorno all'Adriatico – Archeologia dei contesti e cultura materiale nelle fasi della conquista romana*, Macerata, Italija, 16. 2.
- *Rimski Navport, lokalno obrtno središče*. Predavanje na *15. Grošljevem simpoziju. De re oeconomica/Gospodarstvo v antiki*, Ljubljana, 20. 3.
- *Nauportus and its harbour*. Predstavitev posterja na mednarodnem posvetovanju *Urban vs Rural. Space, Evolution and Transformation*, Zadar, Hrvaška, 8. 6.

Nina Caf:

- *Long-term changes in biodiversity of the Julian Alps – a consequence of climate fluctuations or human influence?* Predavanje na *ForumAlpinum 2024: The Alps – a Refuge for Bio- and Geodiversity?*, Kranjska Gora, 13. 6. (soavtorica M. Andrič).

Lucija Grahek

Od 4 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Immigrants or influencers?: changes in the Iron Age communities in Bela Krajina, SE Slovenia*. Predavanje na mednarodni konferenci *30th EAA Annual Meeting*, Rim, Italija, 29. 8. (soavtorici Nataša Nemeček in Margarita Gleba).
- *Archaeometrical analyses, experimental archaeology and conservation of an Early Iron Age helmet*. Poster na mednarodni konferenci *30th EAA Annual Meeting*, Rim, Italija, 28.–31. 8. (s soavtorji).

Jana Horvat

Od 2 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *The route along the rivers Nadiža (Natisone) and Soča in the Roman period*. Predavanje na znanstvenem simpoziju *Rimska doba in zgodnji srednji vek v vzhodnih Alpah, severni Italiji in zahodnem Balkanu: ob 100-letnici rojstva akad. dr. Jaroslava Šašla (1924–1988) / The Roman*

Period and the Early Middle Ages in the Eastern Alps, Northern Italy and the Western Balkans: On the occasion of the 100th birthday of Jaroslav Šašel (1924–1988), Ljubljana, 5. 9.

Bine Kramberger:

- *Boleráz, Baden or Stare gmajne?: first settlements from the second half of the 4th millennium in north-eastern Slovenia.* Predavanje na mednarodni konferenci 30th EAA Annual Meeting, Rim, Italija, 29. 8.
- *Fish *forms* functions: the importance and societal role of aquatic resources in prehistoric societies.* Predavanje na mednarodni konferenci 30th EAA Annual Meeting, Rim, Italija, 30. 8. (s soavtorji).
- *Who was the fisher(man) within the bronze- and iron age communities?: review of iconographic and archaeological data.* Predavanje na mednarodni konferenci 30th EAA Annual Meeting, Rim, Italija, 30. 8. (soavtorica Anja Hellmuth Kramberger).

Elena Leghissa

Od 5 znanstvenih in 2 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Pottery finds of Vučedol and Ljubljana cultures of the 3rd millennium BC in central Slovenia: a typochronological and archaeometrical approach.* Predavanje na mednarodni konferenci 30th EAA Annual Meeting, Rim, Italija, 31. 8. (s soavtorji).
- *Continuity and innovation in pottery technology: the Karst Region (North-East Italy) from Neolithic to Early Bronze Age.* Predavanje na mednarodni konferenci 30th EAA Annual Meeting, Rim, Italija 31. 8. (soavtor Federico Bernardini).
- *Connessioni tra Slovenia e Carso nel terzo millennio a.C.* Predavanje na posvetovanju Preistoria 2024, Trst, Italija, 16. 10.

Zvezdana Modrijan:

- *Carnium and Carneola – The Unknown Ravennese and archaeological discoveries in the last decades.* Predavanje na znanstvenem simpoziju *Rimska doba in zgodnji srednji vek v vzhodnih Alpah, severni Italiji in zahodnem Balkanu: ob 100-letnici rojstva akad. dr. Jaroslava Šašla (1924–1988) / The Roman Period and the Early Middle Ages in the Eastern Alps, Northern Italy and the Western Balkans: On the occasion of the 100th birthday of Jaroslav Šašel (1924–1988), Ljubljana, 6. 9.*

Primož Pavlin:

- *Starejšezelenodobni depo z Jelenovega klanca v Kranju.* Predavanje na dogodku 14. Valičev arheološki dan, Kranj, 9. 12.

Anja Ragolič

Od 5 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Vklesano v kamen, vrezano v svinec: kaj o obrti in trgovini v jugovzhodnoalpskem prostoru sporočajo napisi in upodobitve?* Predavanje na 15. Grošljevem simpoziju. *De re oeconomica/Gospodarstvo v antiki*, Ljubljana, 19. 3.
- *What's with the borders of the Neviodunum ager?* Predstavitev posterja na mednarodnem posvetovanju *Urban vs Rural. Space, Evolution and Transformation*, Zadar, Hrvaška, 8. 6. (soavtorica T. Berden).
- *Theta nigrum, ... quae mortem [significat]. Geographical distribution and onomastic analysis of the accompanying names on the funerary inscriptions in the south-eastern Alps.* Predavanje na znanstvenem simpoziju *Rimska doba in zgodnji srednji vek v vzhodnih Alpah, severni Italiji in zahodnem Balkanu: ob 100-letnici rojstva akad. dr. Jaroslava Šašla (1924–1988) / The Roman Period and the Early Middle Ages in the Eastern Alps, Northern Italy and the Western Balkans: On the occasion of the 100th birthday of Jaroslav Šašel (1924–1988), Ljubljana, 5. 9.*

Jernej Rihter:

- *Življenje z barjem v zgodnjem srednjem veku.* Predavanje v okviru serije predavanj *Barje, ali te poznam*, lg, 7. 3.
- *Arheologija Leskovca pri Krškem v srednjem in novem veku.* Predavanje na dogodku *Predstavitev zanimivosti arheoloških najdišč v Leskovcu pri Krškem*, Leskovec pri Krškem, 26. 3.
- *Arheologija vasi Vihre na Krškem polju: stari podatki – nova spoznanja.* Predavanje na dogodku *Predstavitev zanimivosti arheoloških najdišč na Vihrah – nepremična dediščina*, Vihre, 4. 10.

Brina Škvor Jernejčič

Od 6 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Infant/child burials in the Late Bronze Age and Early Iron Age in Slovenia (Ljubljana, Dobova).* Predavanje na znanstveni konferenci *Childhood in Protohistory in the Southern Carpathian Basin*, Zagreb, Hrvaška, 18. 7.
- *The Iron Horizon. New research on the Early Iron Age in central Slovenia.* Predavanje na znanstveni konferenci *PeBA, Perspectives on Balkan Archaeology, The Things of Life*, Varna, Bolgarija, 27. 9.
- *New absolute chronology of the Late Bronze and Early Iron Age in Slovenia.* Predavanje na znanstveni konferenci *METALAGES2024, Chronological Methods and their Correlation in the Metal Ages*, Firenze, Italija, 23. 10.

Tjaša Tolar

Od 4 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljamo:

- *The dog or its master?: further interdisciplinary research on coprolites from Site Stare Gmajne Eneolithic pile dwelling site in Slovenia.* Predavanje na mednarodni konferenci *30th EAA Annual Meeting*, Rim, Italija, 29. 8. (s soavtorji).

Borut Toškan:

- *The boomtown shrews. Accumulation of small mammal remains in an urn from the Early Iron Age cemetery at Kongresni trg (Ljubljana, Slovenia).* Predavanje na mednarodni konferenci *Cremations in Archaeology 2024*, Novo mesto, 9. 5.
- *Pick out the easy meat. Human – dog relationship at 4th millennium pile dwellings of Ljubljansko barje (Slovenia).* Predavanje na mednarodni konferenci *30th EAA Annual Meeting*, Rim, Italija, 31. 8. (s soavtorji).
- *The deer tamer? Pathological deformations as an indicator of human care of a lame stag in the 4th millennium BC on the Ljubljansko barje, Slovenia.* Predavanje na *World Neolithic Congress 2024*, Şanlıurfa, Turčija, 7. 11. (s soavtorji).

Matija Turk:

- *Mesolithic sites in the Krn mountains (Julian Alps, Slovenia).* Predavanje na znanstveni konferenci *32. Jahrestagung der Arbeitsgemeinschaft Mesolithikum*, Dunaj, Avstrija, 7. 3.

Anton Velušček:

- *The Neolithic/Eneolithic period (5600–2200 BC) in Slovenia: an overview.* Predavanje v okviru *AlpGen Workshop The Archaeology and Population History of the Alpine Lake Settlements*, København, Danska, 18. 4.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Maja Andrič:

- Landwirtschafliches Zentrum Baden-Württemberg, Aulendorf, Nemčija, 25.–27. 3.: udeležba na sestanku v zvezi z vrtnjem globoke vrtine v Bohinjski kotlini (projekt DOVE).
- Naturhistorisches museum Wien, Dunaj, Avstrija, 13.–16. 5.: obisk v okviru projekta BI-AT/23-24-014.
- COST Association, Bruselj, Belgija, 16. 10.: udeležba na sestanku upravnega odbora projekta COST Open Palaeoecological data (CA 23116).

Nina Caf:

- Naturhistorisches museum Wien, Dunaj, Avstrija, 13.–16. 5.: obisk v okviru projekta BI-AT/23-24-014.

Elena Leghissa:

- Università Ca'Foscari, Benetke, Italija, 16. 9. – 26. 10.: sodelovanje na arheoloških izkopavanjih arheološkega najdišča Tina jama, Občina Zgonik.
- International Centre for Theoretical Physics, Multidisciplinary Laboratory Centre for Theoretical Physics (ICTP), Trst, Italija, celo leto: večkratni študijski in raziskovalni obiski v okviru projekta Z6-3224.

Tilen Podobnik:

- Università Ca'Foscari, Benetke, Italija, 16. 9. – 26. 10.: sodelovanje na arheoloških izkopavanjih arheološkega najdišča Tina jama, Občina Zgonik.

Taja Skrt Kristan:

- School of Archaeology, University of Oxford, Združeno kraljestvo, 29. 6. – 21. 7.: usposabljanje za laboratorijsko delo in analiza stabilnih izotopov v arheobotaničnih vzorcih.

Brina Škvor Jernejčič:

- Dipartimento di Storia Culture Civiltà, Università di Bologna, Ravena, Italija, 28.–29. 2.: obisk v okviru programa P6-0064.

Tjaša Tolar:

- Österreichische Akademie der Wissenschaften, Österreichisches Archäologisches Institut, Dunaj, Avstrija, 1.–4. 5.: obisk v okviru projekta J7-2598.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Jana Horvat je prejela zlati znak ZRC SAZU za leto 2024.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Archaeology is the largest archaeological research group in Slovenia. In 2024, it comprises 21 researchers from various fields of archaeology and six specialist and technical assistants.

Our research activities include studies within the research programme and 16 individual research projects.

The Archaeological research programme focuses on basic research and aims to study the development of man and society in the south-eastern Alpine region since the oldest archaeological periods. It encompasses a very broad range of different activities, including the introduction and testing of new research methods, the development of databases and informatics systems, and new discoveries that will help us to better understand archaeological settlement patterns, economy, social processes and the general way of life of people in the south-eastern Alpine region from prehistory to the early Middle Ages.

In 2024, our researchers worked on several projects, including *Dog or its master? The scientific study of human or canine coprolites from the prehistoric pile-dwelling site of Stare gmajne, Slovenia*, *Identifying quarries in the Roman Pannonia, Carnium and Carneola. The central settlement and its surroundings between antiquity and the Middle Ages*, *Poetovio - from legionary fortress to autonomous town*, *Exchange and mobility dynamics at Ljubljansko barje: Late Copper age pile-dwelling Špica in Ljubljana*, *Analysis of the Cemetery Župna Cerkev in Kranj (Slovenia)*, *A small settlement on the main road - the Roman vicus Nauportus*, *Religiopolitics - the Imperium Christianum and its Commoners*, *Advanced digital methods in archaeology*, *TETRACHs: Transforming Data Re-use in Archaeology*, *AI4Europe: An AI on-demand platform to support research excellence in Europe*, *CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology*, *Digital Archaeology of a Slovenian Hillfort Landscape* and *Open Palaeoecological Data - analysing the past building foresight*.

The Institute has a large library (around 61,000 objects) and the following databases (digital and paper): *ARKAS (Archaeological Cadastre of Slovenia)*, *LIBERA (Digitised Database of Early Mediaeval Literature)* and *ZBIVA (Early Mediaeval Archaeological Database for the Eastern Alps and Hinterland)*.

The Institute publishes the annual journal *Arheološki vestnik* and two monograph series: *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* and *E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae*. The complete bibliography of the researchers of the Institute of Archaeology is available in the online bibliographic system COBISS.

The Institute maintains extensive international cooperation with numerous research institutions. In 2024, the Institute's researchers collaborated with 20 different research institutions from ten countries.

Our researchers participate in undergraduate and postgraduate teaching programmes at the University of Ljubljana, the University of Primorska, the University of Nova Gorica and the Postgraduate School ZRC SAZU.

Jana Horvat received the Golden Badge of the ZRC SAZU for 2024.

Sodelavke in sodelavci inštituta se ukvarjajo z raziskovanjem slovenske zgodovine od zgodnjega srednjega veka do konca prve svetovne vojne. Temeljna področja raziskovanja so: kritične objave virov, historična topografija in kolonizacija, zgodovina plemstva, identitet in (ob)mejnih prostorov, zgodovina zdravstva in bolezni, diplomatska zgodovina, zgodovinska biografika in historiografija ter prva svetovna vojna.

	INZ (m)	ZRC (m)	ZRC (m)
1	10	15	10.5
2	5	10	15
3	5	15	10
4	15	10	5
5	15	10	5
Σ	230	250	225

ZGODOVINSKI INŠTITUT MILKA KOSA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://zimk.zrc-sazu.si/sl>

ZNANSTVENI SVET:

Do 13. 12.: **akad. prof. dr. Rajko Bratož**, izr. član SAZU **prof. dr. Peter Vodopivec**, **dr. Matjaž Bizjak**, **prof. dr. Boris Golec** (podpredsednik), **dr. Katarina Keber**, **dr. Miha Preinfalk** (predsednik), izr. **prof. dr. Petra Svoljšak** (predstojnica).

Od 13. 12.: **akad. prof. dr. Rajko Bratož**, izr. član SAZU **prof. dr. Peter Vodopivec**, **dr. Katarina Keber**, **dr. Miha Kosi**, **dr. Neva Makuc**, **dr. Miha Preinfalk** (predsednik), izr. **prof. dr. Petra Svoljšak** (predstojnica).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. **prof. dr. Petra Svoljšak**.

Namestnik predstojnice: **dr. Miha Preinfalk**.

Znanstveni svetniki: **dr. Matjaž Bizjak**, **prof. dr. Boris Golec**, **dr. Dušan Kos**, **prof. dr. Andrej Rahten**, izr. **prof. dr. Petra Svoljšak**.

Višji znanstveni sodelavci: **dr. Matjaž Bizjak**, **dr. Katarina Keber**, **doc. dr. Miha Kosi**, **dr. Miha Preinfalk**.

Znanstveni sodelavci: **doc. dr. Gregor Antoličič**, **doc. dr. Vanja Kočevár**, **pridr. prof. dr. Neva Makuc**, **dr. Miha Seručnik**, **dr. Matjaž Grahornik**.

Asistent z doktoratom: **dr. Matjaž Grahornik**.

Asistenta, mlada raziskovalca: **Jaroš Krivec**, **Erik Sever**.

Področna podsekretarka: **mag. Barbara Šterbenc Svetina**.

Višja strokovna sodelavka: **dr. Petra Kolenc** (ZRC SAZU, Raziskovalna postaja v Novi Gorici).

Samostojna strokovna sodelavka: **Katarina Kogoj** (ZRC SAZU, Raziskovalna postaja v Novi Gorici).

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti

Oznaka: P6-0052.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Preinfalk.

Sodelavci: G. Antoličič, M. Bizjak, B. Golec, M. Grahornik, K. Keber, M. Kosi, N. Makuc, M. Preinfalk, M. Seručnik, P. Svoltjšak, B. Šterbenc Svetina.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://zimbk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/temeljne-raziskave-slovenske-kulturne-preteklosti>.

Nadaljevalo se je delo na Historični topografiji Slovenije in raziskave v okviru slovensko-avstrijskega medakademijskega projekta Sloven-sko-avstrijska zgodovina. Opravljenih je bilo več raziskav plemiške kulture na Slovenskem in Erbergove zapuščine. Nadaljevalo se je raziskovanje posameznih segmentov javnega zdravstvenega sistema v 19. in 20. stoletju, pa tudi raziskovanje fenomenov prve svetovne vojne in njenih posledic (zlasti družbenih) na Slovenskem ter dediščine vojne in njene spominske krajine. Opravljeno je bilo raziskovalno delo, vezano na zgodovino današnjega širšega slovensko-italijanskega obmejnega prostora. Raziskave so se dotikale tudi biografij znanih Slovencev (Adam Bohorič, Jurij Dalmatin) ter starejšega slovenskega uradnega pismenstva in inventarjev kot zvrsti slovenskih zgodnjenovoveških dokumentov. Nadaljevalo se je delo na zgodovinskem atlasu Ljubljane.

Latinske in nemške kronike na Slovenskem

Oznaka: J7-2604.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Hriberšek (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Miha Preinfalk.

Sodelavci: B. Golec, M. Grahornik, M. Preinfalk (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); M. Deželak Trojar, M. Ogrin, L. Vidmar (Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede); G. Pobežin (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://www.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/latinske-in-nemske-kronike-na-slovenskem>.

V zaključni fazi projekta so bili v znanstveni reviji *Clotho* objavljeni članki, ki so nastali na podlagi projekta. Pripravljena so bila razstavna besedila. Prav tako je izšla znanstvenokritična objava vira (pisma Franca Franza baronu Erbergu) kot eden od poglobitvenih ciljev projekta.

Kulturni in zgodovinski vidiki staranja: izkušnje, reprezentacije, identitete

Oznaka: J6-2572.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Urška Bratož (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Katarina Keber.

Sodelavka: K. Keber.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://www.zrs-kp.si/index.php/research/kulturnozgodovinski-vidiki-staranja/#1524471829769-1b150e93-628c>.

Potekala je raziskava o starostnikih v Ljubljani v 19. stoletju na primeru Šentpetrskega predmestja.

Ambicije, karierizem, pohlep, prevare: socialno-materialne strategije, prakse in komunikacija družbenih elit na Slovenskem v zgodnjem novem veku

Oznaka: J6-2575.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dušan Kos.

Sodelavci: B. Golec, K. Keber, V. Kočevar, D. Kos, M. Preinfalk.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://zimm.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ambicije-karierizem-pohlep-prevare-socialno-materialne-strategije-prakse-in>.

Zaključene in pripravljene za objavo so študije o ambicijah, socialno-materialnih strategijah in praksah v rodbini Valvasor, plemiških posvojitvah in prenosih plemiških nazivov, usklajevanju interesov in karierizma lastnikov ter njihovih upraviteljev, ohranjanju krhkega ravnovesja družbene stabilnosti v gospodstvu s posebnim poudarkom na različnih oblikah solidarnosti ter o ambicijah, karierah in stvarnostih deželnokežjega uradništva na Kranjskem v 18. stoletju.

Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja

Oznaka: J6-3122.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Keber.

Sodelavci: B. Golec, M. Grahornik, K. Keber, V. Kočevar, M. Kosi, J. Krivec (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); M. Oter Gorenčič (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://zimm.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/epidemije-in-zdravstvo-v-interakciji-epidemije-kot-javnozdravstveni-problem-v>.

Raziskovalno delo je bilo usmerjeno v raziskave o epidemiji v Beli krajini v letih 1724 in 1725 (izsledki objavljeni v reviji *Kronika*). V prispevkih in monografiji *Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pregled* so z različnih vidikov obravnavane epidemije in nalezljive bolezni, zdravstvene krize in razvoj zdravstva v obdobjih med srednjim vekom in 20. stoletjem na območju današnje Slovenije ter v delu Hrvaške. V redakciji so bili trije znanstveni članki: o postkovidnem pogledu na epidemije kolere v 19. stoletju, karantenskih ukrepov v S. Jadranu in razumevanju nalezljivosti nekaterih bolezni v 19. stoletju.

Materialna kultura plemstva na Slovenskem v poznem srednjem in zgodnjem novem veku

Oznaka: J7-50216.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Kotar (Narodni muzej Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Boris Golec.

Sodelavci: B. Golec, V. Kočevar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://www.nms.si/si/muzej/projekti/11690-materialna-kultura-plemstva-na-slovenskem-v-poznem-srednjem-in-zgodnjem-novem-veku>.

Delo pri projektu je bilo usmerjeno v raziskave o kranjskem deželnem zboru ob koncu 16. in v zgodnjem 17. stoletju, o teorijah in praksi raziskovanja zgodovine slovenske kolektivne identitete ter o galeriji portretov članov rodbine Valvasor. Začelo se je preučevanje druge portretne zbirke.

Historična topografija Posavinja in Posotelja

Oznaka: L6-4604.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Matjaž Bizjak.

Sodelavci: M. Bizjak, M. Kosi, N. Makuc, M. Seručnik.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/historicna-topografija-posavinja-in-posotelja>.

Dopolnjena je bila baza historične topografije, dodani so bili novi vnosi na podlagi Centralne kartoteke srednjeveških listin (CKSL), virov in arhivskih raziskav, popravljene so bile napačne lokalizacije. Opravljene so bile raziskave v Gradcu in na Dunaju. Toponimom v bazi so bile dodeljene geografske koordinate, omogočen je bil dostop do spletnih obrazcev in implementirana PHP knjižnica Slim4. V italijanski reviji je bil objavljen članek o slovenski historični topografiji.

Zapuščina Joška Tischlerja

Oznaka: V6-24076.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Andrej Rahten.

Sodelavec: A. Rahten.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zapuscina-joska-tischlerja>.

Evidentirano je bilo gradivo iz arhiva družine Tischler, na katerem bo temeljila knjižna publikacija. Gre za korespondenco, spomenice, članke in fotografije, ki se nanašajo na Tischlerjevo delovanje na političnem in šolskem področju.

Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku

Oznaka: Z6-4606.

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Grahornik.

Sodelavec: M. Grahornik.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zapuscinski-inventarji-druzbenih-elit-na-stajerskem-v-zgodnjem-novem-veku>.

Nadaljeval se je sistematični pregled fonda deželna pravda v Deželnem arhivu v Gradcu. V recenzijski postopek je bila oddana razprava v nemškem jeziku o plemiškem dvoboju leta 1713 v Gradcu z orisom plemiških dvobojev v zgodnjem novem veku. Rezultati raziskav o plemiški rodbini Herberstein so bili predstavljeni v javnih predavanjih in na znanstvenih simpozijih.

Hungarica v zbirki Pokrajinskega arhiva Maribor, enotah Zgodovinskega arhiva Ljubljana in Rokopisne zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije

Oznaka: N6-0341.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrej Rahten.

Sodelavca: G. Antoličič, A. Rahten.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/hungarica-v-zbirki-pokrajinskega-arhiva-maribor-enotah-zgodovinskega-arhiva>.

V okviru bilateralnega projekta so bile opravljene preliminarne raziskave o gradivu v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani ter Pokrajinskem arhivu Maribor. Sodelavca sta raziskovala gradivo na temo terminologije o zgodovinskih poimenovanjih Ogrske/Madžarske, zlasti v slovenskih učbenikih in študijah o dualističnem sistemu.

Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancerja: Mestna občina Nova Gorica, Občina Brda.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavci: K. Kogoj, P. Kolenc, N. Makuc, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://rpng.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zahodna-slovenska-narodnostna-meja-v-luci-sprememb-casa>.

V sodelovanju z Goriškimi muzeji je izšla monografija Jožeta Šušmelja o sodelovanju Gorice in Nove Gorice, izšla je tudi 21. številka glasila *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* s prispevki sodelavk, izdelano je bilo *Poročilo o delu sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU, Raziskovalne postaje v Novi Gorici*. Sodelavke so se aktivno udeležile mednarodnega festivala zgodovine èStoria v Gorici (okrogla miza, panel). Izvedene so bile številne aktivnosti v okviru projektov Walk of Peace.

Zapuščina »očeta slovenske gimnazije« – evidentiranje in prezentacija družinskega arhiva Joška Tischlerja

Oznaka: Zapuščina J. Tischlerja.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Naročnik: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Andrej Rahten.

Sodelavec: A. Rahten.

Obdobje trajanja: 15. 3. – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zapuscina-joska-tischlerja>.

Opravljen je bilo evidentiranje, popis in izbor gradiva za razstavo *Joško Tischler – oče Slovenske gimnazije*. Dokumentacija iz družinske zapuščine je bila razdeljena v deset tematskih sklopov, ki sestavljajo biografsko predstavitev vodilnega politika in šolnika koroških Slovencev v 20. stoletju. Poudarek je bil na Tischlerjevih delih in fotografskem gradivu, razstava pa je bila koncipirana kot potujoča.

Priprava gradiva o zgodovini Gorice in Nove Gorice z okolico za projekt ACuTe

Oznaka: Zgodovinski material ACuTe.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Slovensko narodno gledališče Nova Gorica.

Vodja: Neva Makuc.

Sodelavka: N. Makuc.

Obdobje trajanja: 1. 6. – 31. 8. 2024.

Sodelovanje v inovacijsko usmerjenem evropskem projektu ACuTe, ki postavlja nove trende v načinu produkcije in izvajanja gledališča ter uprizoritvenih umetnosti, je predstavljalo strokovno svetovanje pri izvedbi projekta Ustvarjalne Evrope *ACuTe – mestna igra GOICROSS*. Projekt povezuje štirinajst partnerjev iz desetih evropskih držav.

Izdelava strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027

Oznaka: MONG.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Nova Gorica.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavki: P. Kolenc, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 20. 6. 2024 – 30. 4. 2025.

Spletna stran: <https://www.nova-gorica.si/>.

Sodelavki sta pripravili osnutek *Strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2025–2028 z usmeritvami do leta 2030* ter ga predstavili delovni skupini za pripravo strategije razvoja kulture v MONG.

CAFE: Redefining Café Houses as unique European Cultural Heritage [Preoblikovanje kavarn kot edinstvene evropske kulturne dediščine]

Oznaka: CAFE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavci: P. Svoljšak, O. Luthar, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: <https://culture.ec.europa.eu/sl/creative-europe/projects/search/details/101174004>.

Izvedeno je bilo zagonsko srečanje projekta in predstavitev projektnih partnerjev, ki se bodo v projektu osredotočili na oživitev evropske kavarniške kulture, ki je skozi zgodovino igrala pomembno vlogo pri oblikovanju intelektualnega in družbenega okolja. ZRC SAZU bo s projektom delil dobre prakse, ki jih izvaja v Knjigarni kavarni Maks v Novi Gorici.

Multi-dimensional and cross-territorial governance model for activation of the World War I heritage to foster sustainable socio-economic development of remote territories of Central Europe [Večdimenzionalni in trans-teritorialni model upravljanja za oživitev dediščine prve svetovne vojne z namenom spodbujanja trajnostnega socio-ekonomskega razvoja oddaljenih območij Srednje Evrope]

Oznaka: GOV4PeaCE.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Srednja Evropa.

Sofinancerja: City of Vienna, Municipal Department 27 European affairs, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavci: G. Antoličič, K. Kogoj, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/gov4peace>.

Pripravljena je bila skupna metodologija in digitalno orodje za mapiranje potencialov dediščine prve svetovne vojne. Začelo se je preučevanje učinkovitosti večnivojske in čezteritorialne upravljaljske strukture za valorizacijo dediščine prve svetovne vojne. Soorganizirana je bila delavnica za lokalne, regionalne in nacionalne deležnike, kakor tudi delavnica med slovenskimi in italijanskimi deležniki.

Po poteh glažutarjev na Goriškem

Oznaka: Glass-Routes.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancer: Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Go.

Vodja: Petra Kolenc.

Sodelavka: P. Kolenc.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 30. 4. 2026.

Spletna stran: <https://rpng.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/glass-routes-po-poteh-glazutarjev-na-goriskem>.

Analizirane in prehojene so bile glažutarske poti, ki bodo označene v letu 2025. Pripravljena je bila delavnica o označbah gozdnih poti. Začelo se je zbiranje materiala za katalog in monografijo o glažutah.

Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European Trail and Stories [Onkraj Poti miru: od čezmejnih zgodovinskih raziskav in kulturne dediščine do evropske poti in zgodb]

Oznaka: BeWoP.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancerja: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Petra Svoljšak.

Sodelavci: K. Kogoj, P. Kolenc, P. Svoljšak.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 10. 2026.

Spletna stran: <https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/bewop-beyond-walk-of-peace-from-crossborder-historical-research-and-cultural>.

Zasnovan je bil digitalni arhiv publikacij, dogodkov in projektov v povezavi s Potmi miru od 2014 dalje. Za *èStoriabus* se oblikujejo predlogi vsebin in vodnikov. Potekale so intenzivne priprave na čezmejno edicijo mednarodnega festivala zgodovine *èStoria*. Sodelovali smo pri vsebinski zasnovi t. i. velikih dogodkov v organizaciji Združenja *èStoria*.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja

Oznaka: J6-3136.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju

Oznaka: J6-4602.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za kulturno zgodovino.

Umetnostna dediščina grofov Celjskih

Oznaka: J6-4622.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji

Oznaka: SPOZNAJ.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Uprava ZRC.

Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access [Ustvarjanje zanesljive, dostopne in združljive tehnologije za odprti dostop]

Oznaka: CRAFT-OA.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Založba ZRC.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Jaroš Krivec

Oznaka: MR-55888.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Katarina Keber.

Drugi mentorica: Irena Selišnik (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Uspešno so bile opravljene obveznosti za 3. letnik doktorskega študija. Pregledana je bila domača in obsežna tuja literatura ter arhivski fondi, relevantni za doktorsko temo, v slovenskih in avstrijskih arhivih. Nadaljevala se je analiza zbranega gradiva in pisanje doktorske disertacije.

Erik Sever

Oznaka: MR-59587.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Neva Makuc.

Druga mentorja: Miha Kosi, Matjaž Bizjak.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Začel se je pregled relevantne domače in tuje literature o srednjeveški zgodovini Goriške s poudarkom na vazalih goriških grofov. Mladi raziskovalec je opravljal študijske obveznosti in se udeležil Delavnice digitalnega zgodovinopisja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **G. Antoličič** je član Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ) in uredniškega odbora zbirke *Studia Diplomatica Slovenica*. Je član uredniškega odbora revije *Zgodovina v šoli*. Je član Slovensko-avstrijske zgodovinarske komisije.
- **M. Bizjak** je urednik zbirke *Thesaurus memoriae*, član Založniškega sveta ZRC in uredniškega odbora elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija*. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **B. Golec** je član naslednjih uredniških odborov/svetov: knjižnih zbirk *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes, Fontes, Opuscula*) in *Bibliotheca – Bibliotheka* (SAZU), mednarodne znanstvene revije *Ekonomika i ekohistorija* in revije *Podravina, Časopisa za multidisciplinarna istraživanja* ter tudi revij *Šolska kronika* in *Arhivi*. Je član mednarodne Komisije za zgodovino in kulturo Nemcev v jugovzhodni Evropi (Kommission für die Geschichte und Kultur der Deutschen in Südosteuropa). Je tajnik Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja, vključenega v mednarodno združenje International Society for Eighteenth-Century Studies, predsednik nadzornega odbora Slovenskega zgodovinskega društva za novejšo in sodobno zgodovino. Je kooptirani član vodstva Združenja za preučevanje 18. stoletja v jugovzhodni Evropi (Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts im südöstlichen Europa). Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **M. Grahornik** je področni urednik *Novega Slovenskega biografskega leksikona*.
- **K. Keber** je članica uredniških odborov: revije *Kronika, Historičnega seminarja*, knjižne zbirke *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes, Fontes, Opuscula*) ter urednica knjižne zbirke *Obzorja Koroške*, ki jo izdaja Zgodovinsko društvo za Koroško. Je članica Arhivske komisije Vlade Republike Slovenije in terminološka svetovalka za področje zgodovine pri slovarskih sestavkih v *e-SSKJ*. Je članica avstrijskega Združenja za socialno zgodovino medicine (Verein für Sozialgeschichte der Medizin). Je somentorica doktorskima študentoma s področja zgodovine.
- **V. Kočever** je član izvršilnega odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **P. Kolenc** je izvršna urednica *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* in članica uredniškega odbora *Goriškega letnika: zbornika Goriškega muzeja*. Souredila je publikacijo *Sodelovanje dveh mest Nova Gorica in Gorica* avtorja Jožeta Šušmelja. Strokovno sodeluje z društvi na Trnovsko-Banjški planoti, kjer vodi sekcijo za kulturo, v okviru katere nastaja knjižna zbirka *Besede s Planote* ter mednarodna kiparska umetniška rezidenca Les in Kamen Lokve. Je avtorica zgibank o Lokvah in lokvarski dediščini.
- **D. Kos** je član ustanove Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien, Dunaj, Avstrija.
- **M. Kosi** je slovenski predstavnik pri Mednarodni komisiji za zgodovino mest (International commission for the history of towns) in član delovne skupine za zgodovinske atlase mest (Atlas Working Group). Je član Mednarodne zgodovinske komisije za preučevanje Nemškega viteškega reda (Internationale Historische Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens) ter Zveze za proučevanje križarskih vojn in latinskega vzhoda (Society for the Study of the Crusades and the Latin East). Je član naslednjih uredniških odborov: knjižne zbirke *Thesaurus memoriae* (serije: *Dissertationes, Fontes, Opuscula*), revije *Kronika* in knjižne zbirke *Castellologica Slovenica* ter sourednik elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija*. Je somentor doktorskemu študentu s področja arheologije. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **N. Makuc** je mentorica mlademu raziskovalcu. Je dopisna članica Istituto Pio Paschini (Videm, Italija) in redna članica Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei – ICM (Gorica, Italija). Je članica uredniškega odbora revije *Goriški letnik: zbornik Goriškega muzeja*. Strokovno je sodelovala pri oblikovanju izhodišč za morebitno čezmejno razstavo o sakralni kulturni dediščini Goriške. Je članica delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije (od leta 2022). Do junija 2024 je bila članica Znanstvenega sveta študijskega programa Humanistika 3. stopnje na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici.
- **M. Preinfalk** je odgovorni urednik znanstvene revije *Kronika* in sourednik zbirke *Castellologica Slovenica*. Je član izvršnega odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in urednik društvenega *Biltena*, član Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ) ter uredništva serije *Personae* zbirke *Studia diplomatica Slovenica* in *Viri: gradivo za materialno kulturo Slovencev* (publikacija Narodnega muzeja Slovenije). Je član Znanstvenega sveta Narodnega muzeja Slovenije in član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije ter tudi član izvršilnega odbora Arhivskega društva Slovenije.

- **A. Rahten** vodi Koordinacijski odbor za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ), ki skrbi za knjižno zbirko *Studia diplomatica Slovenica*. Je član uredniških odborov znanstvenih revij: Časopis za *suvremenu povijest*, *Pilar*, *Studia Historica Slovenica* in *International Journal of Diplomacy and Economy*, ter knjižne zbirke *Mednarodno pravo*. Je dopisni član Avstrijske akademije znanosti, predstojnik Oddelka za zgodovino in član senata Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ter član upravnega odbora Centra za evropsko prihodnost. Bil je mentor študentki na doktorskem študiju in študentki na študiju 2. stopnje. Je član delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.
- **M. Seručnik** je član mreže za digitalno humanistiko DARIAH (Digital research infrastructure for the arts and humanities) ter v njenem okviru delovnih skupin ELDAH (skupina za pravna in etična vprašanja), Geohumanities in DIMPO (Digital methods and practices observatory). Udeležuje se letnih srečanj mreže in sestankov delovnih skupin. Je član Komisije za digitalni prehod na ZRC SAZU, urednik inštitutskih spletnih strani, sourednik elektronske zbirke *SHT – Slovenska historična topografija* ter soskrbnik inštitutske knjižnice.
- **P. Svoljšak** je predsednica Upravnega odbora Inštituta za novejšo zgodovino, podpredsednica Upravnega odbora ZRC SAZU in Ustanove Fundacija Poti miru v Posočju. Je članica Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ), uredništva zbirke *Studia diplomatica Slovenica* in članica Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (University of Pittsburgh, Pittsburgh, Združene države Amerike) in First World War Studies. Je članica in vodja Zgodovinskega oddelka Slovenske matice ter članica Arhivske komisije Vlade Republike Slovenije. Je članica Znanstvenega odbora revije *Studi Goriziani*. Je soskrbnica inštitutskega profila Facebook in članica komisije ZRC SAZU za izbor *Besede leta*. Je članica delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije. Je vodja Raziskovalne postaje ZRC SAZU.
- **B. Šterbenc Svetina** je članica uredništva *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in tehnična urednica revije *Kronika*. Je pomočnica glavnega urednika Založbe ZRC za področje revij in soskrbnica inštitutske knjižnice. Je članica delovne skupine za pripravo Parka kulturnikov II Ribnica.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Grad Cmurek**. Okrogla miza. Soorganizatorja: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta, Muzej norosti Trate, Ljubljana, 29. 2.
- **Predstavljanje Povijesnog instituta Milko Kos u Ljubljani (Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ZRC SAZU)**. Predstavitev na Festivalu povijesti KlioFest, Zagreb, Hrvaška, 10. 5.
- **Okrogla miza o raziskovalnih podatkih v zgodovinopisju**. Soorganizatorja: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Slovenska matica, Ljubljana, 14. 5.
- **La memoria degli Sloveni dei campi fascisti italiani: incontro al** èStoria. Panel na mednarodnem zgodovinskem festivalu èStoria, Gorizia/Gorica, Italija, 26. 5.
- **Marija Maister in njeno sorodstvo na Pivškem**. Pogovorni večer. Soorganizator: Park vojaške zgodovine Pivka, 29. 5.

RAZSTAVE:

- **Pozabljene žrtve prve svetovne vojne – vdove, sirote in vojni invalidi**. Razstava. Avtor: Gregor Antoličič. Kobariški muzej, 7. 2.
- **Joško Tischler. Oče slovenske gimnazije**. Razstava. Avtor: Andrej Rahten. Slovenska gimnazija v Celovcu. Soorganizatorja: Mohorjeva družba v Celovcu, Slovenska gimnazija v Celovcu, 10. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Na inštitutu v Ljubljani in njegovi izpostavi v Novi Gorici je obsežna tematska knjižnica za vprašanja slovenske zgodovine. Knjižnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa v Ljubljani hrani tudi znanstveni del rokopisne in knjižne zapuščine Franca in Milka Kosa ter Boža Otorepca, Staneta Grande in Darje Mihelič, v Novi Gorici pa Henrika Tume.

V letu 2024 je bilo v knjižnico inštituta v Ljubljani vpisanih 56 monografij in 64 zvezkov periodike, v knjižnico novogoriške izpostave pa 327 monografij in 105 zvezkov periodike.

Knjižnica v Novi Gorici ima na novo katalogiziranih 423 enot; inventariziranih je bilo 119 enot periodičnega tiska, ki se postopoma vključuje v vzajemno katalogizacijo. Knjižnica Raziskovalne postaje Nova Gorica je pridobila del pomembne knjižne zapuščine zgodovinarja Borisa Mlakarja.

Centralna kartoteka srednjeveških listin (CKSL)

CKSL je zbirka listinskih virov, ki pokriva slovensko ozemlje v srednjem veku (okvirno do leta 1500). Nastajala je v letih 1975–1995 pod vodstvom dr. Boža Otorepca in obsega okoli 6300 tipkopisnih transkripcij listin na kartotečnih listkih.

V letu 2024 so bile izvedene arhivske raziskave v Državnem arhivu na Dunaju (Avstrija) z namenom korekcije in dopolnitve zbirke.

Slovenska historična topografija (SHT)

SHT je podatkovna zbirka omemb krajevnih imen v zgodovinskih virih in kot taka osnovni pripomoček pri identifikaciji toponimov, na katere naletimo v najrazličnejših srednjeveških virih. Obenem omogoča različne raziskave na področju krajevnih imen, nudi pregled ohranjenih zgodovinskih virov za posamezen kraj idr. Zbirka, ki temelji na gradivu, zbranem v okviru dolgoletnih raziskav akademika Milka Kosa in Pavleta Blaznika, je zasnovana kot spletna aplikacija (<https://topografija.zrc-sazu.si>) ter je bila med 2011 in 2015 razvita v okviru projekta *Slovenski toponimi v času in prostoru (Historična topografija Slovenije od srednjega veka do 19. stoletja)*. Postopno se dopolnjuje s podatkovnimi korpusi za posamezne dele slovenskega ozemlja. Trenutno je v teku razširitev podatkovne baze na ozemlje zahodnega dela slovenske Štajerske v okviru projekta *Historična topografija Posavinja in Posotolja*.

V letu 2024 so bile izvedene arhivske raziskave v deželnem arhivu v Gradcu in Državnem arhivu na Dunaju ter delo na dopolnjevanju in korigiranju gesel. V okviru nadgradnje strojne opreme spletne aplikacije so bili izdelani obrazci za vnos.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Boris Golec, **Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in mesto Krško v 16. stoletju**. Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024 (Thesaurus memoriae, Opuscula 11). DOI: 10.3986/9789610509011.
- Dušan Kos, **Franc Henrik Raigersfeld: Dnevniki 1697–1759**. Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024 (Thesaurus memoriae, Fontes 17). DOI: [10.3986/9789610508304](https://doi.org/10.3986/9789610508304).
- Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pogled**. Uredila Katarina Keber. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024. DOI: https://doi.org/10.3986/978960508090_00.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Administration of the Poloniny National Park, Snina, Slovaška: projektno sodelovanje.
- Association of the Carpathian Euroregion, Rzeszów, Poljska: projektno sodelovanje.
- Biblioteca Provinciale di Gorizia, Gorica, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- DARIAH-EU, DARIAH letni dogodek 2024, Lizbona, Portugalska, 18.–21. 6.: redni letni dogodek mreže digitalnih raziskovalnih infrastruktur.
- DARIAH-HR, 4. DARIAH-HR mednarodna konferenca, Univerza v Splitu, Split, Hrvaška, 9.–11. 10.: udeležba na nacionalnem dogodku hrvaške mreže za digitalno raziskovalno infrastrukturo.
- Deputazione di storia patria per il Friuli, Videm, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Ente Regionale per il patrimonio Culturale, Musei Provinciali di Gorizia (ERPAC): projektno sodelovanje pri Interreg Projektu SPF Glass-Routes: po poteh glažutarjev na Goriškem.
- EOSC (Evropski oblak odprte znanosti), Berlin, Nemčija, 21.–23. 10.: srečanje partnerjev in deležnikov Evropskega oblaka odprte znanosti.
- Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS – GECT): projektno sodelovanje.
- In Flanders Fields Museum, Ieper, Belgija: projektno sodelovanje.
- Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno in publicistično sodelovanje.
- Institut für vergleichende Städtegeschichte, Münster, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei (ICM), Gorica, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Jagiellonian University, Krakov, Poljska: projektno sodelovanje.
- Memoriale Veneto Grande Guerra (MeVe), Montebelluna, Italija: projektno sodelovanje.

- Museo storico italiano della Grande Guerra, Rovereto, Italija: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Parco nazionale Stelvio, Bormio, Italija: projektno sodelovanje.
- PromoTurismo FVG, Cervignano del Friuli, Italija: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Alessandra Martina, ERPAC, Gorica, Italija, redna mesečna srečanja: projektno sodelovanje pri katalogu in monografiji o glažutarjih na Goriškem.

PREDAVANJA IN REFERATI

Gregor Antoličič:

- *Die nationale Trennung im Ersten Weltkrieg (1914–1918)*. Vabljen predavanje na Inštitutu za vzhodno Evropo na Univerzi na Dunaju, Dunaj, Avstrija, 21. 5.
- *Najpomembnejši Maistrovi sodelavci*. Referat na znanstvenem simpoziju *Rudolf Maister med domoljubnim poslanstvom, umetniškim navdihom in spominom: ob stopetdesetletnici rojstva in devetdesetletnici smrti*, Ljubljana, 13. 11.
- *Mariborski Slovenci v zadnjem desetletju habsburške monarhije*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *Rudolf Maister – slovenski general v prelomnem času srednje Evrope*, Maribor, 3. 12.

Matjaž Bizjak:

- *Village under the Castle, A special type of Medieval Rural Settlement*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Medieval Rural Space*, Zagreb, Hrvaška, 17. 10.

Boris Golec:

- *Dihotomija slovensko – kranjsko: vzroki, razsežnosti in posledice*. Referat na znanstvenem posvetu *Slovenija – poimenovanja in pojmovanja skozi stoletja*, Ljubljana, 25. 11.
- *Iskustvo suradnje s Odsjekom za povijest*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *150 godina Odsjeka za povijest*, Zagreb, Hrvaška, 28. 11.

Matjaž Grahornik:

- *Herbersteini na Hrastovcu*. Predavanje v okviru kulturnih prireditev *Agatini dnevi 2024*, Lenart v Slovenskih goricah, 8. 10.
- *Studijske redovnice iz vrst notranjeavstrijskega plemstva v zgodnjem novem veku*. Referat na znanstvenem simpoziju *Fons Gratiae – Studenice v kontekstu ženskih samostanov na Štajerskem*, Poljčane, 17. 10.
- *Kako je živelo plemstvo na Fali (?)*. Referat na 10. Glazerjevem posvetu *Vsakdanje življenje nekoč, v ruralnem in hkrati industrijskem okolju Ruš ter bližnje okolice*, Selnica ob Dravi, 22. 11.

Katarina Keber:

- *Post-World War I social and health conditions in Central Slovenia*. Prispevek na mednarodni delavnici *Public Health in Transition: Managing Public Health and Psychiatry in New Borderlands after WWI*, Ljubljana, 6. 6.
- *Cholera epidemics in 19th century Central Slovenia in a post-Covid perspective*. Prispevek na *2nd International Conference on the History of Health: Epidemiology and health infrastructure in European history (19th–21st century)*, Lizbona, Portugalska, 9. 12.

Vanja Kočevar:

- *Regesti obravnav kranjskega deželnega zbora 1507–1698: kritična objava in digitalizacija*. Prispevek na delavnici *Podoba – Beseda – Znanje. Digitalizacija virov za proučevanje humanizma na Slovenskem*, Ljubljana, 11. 4.
- *Kulturnozgodovinski vidiki kranjskih dednih poklonitev: umestitveni obredi vladarjev, ceremonial in simbolna komunikacija*. Vabljen predavanje, Koper, 30. 5.
- *Od Sclavonie in Windischlanda do slovenske dežele: integralni označevalci za slovenski etnični prostor*. Referat na znanstvenem posvetu *Slovenija – poimenovanja in pojmovanja skozi stoletja: ob 180-letnici prve javne rabe modernega imena Slovenija*, Ljubljana, 25. 11.

Miha Kosi:

- *Gutenwerd in državna meja ob spodnji Krki v srednjem veku*. Predavanje v okviru Muzejskih predavanj Narodnega muzeja Slovenije, Ljubljana, 14. 3.
- *Grofje Celjski in njihovi gradovi*. Predavanje iz cikla *Dediščina grofov Celjskih*, Celje, 9. 4.
- *Das Projekt des slowenischen Städteatlas*. Predavanje na srečanju združenja Arbeitskreis Historische Kartographie, Bonn, Nemčija, 22. 11.

Jaroš Krivec:

- *The role of understanding disease on public health measures. The case of smallpox and vaccination*. Prispevek na *2nd International Conference on the History of Health: Epidemiology and health infrastructure in European history (19th–21st century)*, Lizbona, Portugalska, 9. 12.

Neva Makuc:

- *1077–1420: il cuore della storia del Friuli cuore d'Europa: a proposito di un manuale recente*. Sodelovanje na okrogli mizi v okviru 20. mednarodnega zgodovinskega festivala z naslovom *Date (Datum)*, Gorica, Italija, 24. 5.
- *Dante e il territorio sloveno = Dante na Slovenskem*. Vabljen predavanje na Oddelku za jezikoslovne in literarnovedske študije Univerze v Padovi, Padova, Italija, 29. 10.

Miha Preinfalk:

- *From king to emperor – British nobles under the Habsburgs*. Predavanje na *36th International Congress of Genealogical and Heraldic Sciences „Origins, Journeys, Destinations“*, Boston, Združene države Amerike, 27. 9.
- *Die Erberg-Sammlungen: die verlorenen Bausteine der slowenischen kulturellen Vergangenheit*. Predavanje na *4th Heritage Science Austria Meeting „Das Erbe der Adels- und Klosterkultur Heritage Science aus sammlungswissenschaftlicher Perspektive“*, Krems, Avstrija, 24. 10.

Andrej Rahten:

- *Monarchisten und Republikaner: die staatsrechtlichen Überlegungen der slowenischen Politiker in der Gründungszeit Jugoslawiens*. Referat na simpoziju *Die 1920er Jahre in Kärnten*, Celovec, Avstrija, 26. 1.
- *Franjo Ferdinand i habsburški posjeti Brijunima*. Predavanje ob otvoritvi razstave *Od habsburških Brionov do medvojne Celja: zgodba družine Turk*, Pulj, Hrvaška, 4. 10.
- *Patriotizem v morju defetizma – aprilka vojna v spominih Ivana Kerna, Mirka Pleiweissa in Zdravka Šmitka*. Referat na simpoziju *Mašera in Spasić – med junaki in ideološkimi simboli*, Portorož, 25. 10.

Petra Svoljšak:

- *Gorizia – City at War*. Referat na *European Association for Urban History (EAUH) Conference 2024: Specialist Session S10 Urban Experience of the First World War in Central Europe*, Ostrava, Češka, 5. 9.
- *Simon Gregorčič v prvi svetovni vojni*, referat na simpoziju *Mojo srčno kri škropitel: Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906)*, Ljubljana, 4. 12.
- *Habsburška armada v slovenski spominski literaturi*. Referat na mednarodnem simpoziju *Rudolf Maister – slovenski general v prelomnem času srednje Evrope*, Maribor, 5. 12.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Gregor Antoličič:

- Österreichische Akademie der Wissenschaften, Dunaj, Avstrija, 18.–20. 4.: srečanje Slovensko-avstrijske zgodovinarske komisije.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien (Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Kriegsarchiv), Dunaj, Avstrija, 14.–26. 7. in 17.–29. 11.: raziskovalno delo.

Matjaž Bizjak:

- Österreichische Akademie der Wissenschaften, Dunaj, Avstrija, 18.–20. 4.: srečanje Slovensko-avstrijske zgodovinarske komisije.
- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 8.–12. 4.: raziskovalno delo.
- Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija: 29. 7. – 2. 8.: raziskovalno delo.

Boris Golec:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 17. 1. in 8. 5.: raziskovalno delo.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija, 2.–8. 6.: raziskovalno delo.
- Deutsch-Ordens Zentralarchiv, Dunaj, Avstrija, 3. 6.: raziskovalno delo.

Matjaž Grahornik:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 10., 17., 22.–25. in 31. 1.; 6.–7., 14., 19.–21. in 28. 2.; 4.–6., 13., 20. in 25.–27. 3.; 3., 10., 17. in 24. 4.; 8., 15., 22. in 27.–29. 5.; 12. in 26. 6.; 1.–3. 7.; 23.–25. 9.; 2. in 23. 10.; 6., 11.–13. in 25.–27. 11.; 4., 10.–11. in 16. 12.: raziskovalno delo.

Katarina Keber:

- Institut für Osteuropäische Geschichte Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 1. 8. – 31. 10.: raziskovalno gostovanje.

Katarina Kogoj:

- MeVe – Memoriale Veneto Grande Guerra, Montebelluna, Italija, 1. 12.: partnersko srečanje.

Petra Kolenc:

- Musei provinciali di Gorizia, Gorica, Italija, redni obiski: projektno sodelovanje.

Miha Kosi:

- Institut für vergleichende Städtegeschichte, Münster, Nemčija, 1. 10. – 31. 12.: raziskovalno gostovanje.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Haus- Hof- und Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 10. –14. 6.: raziskovalno delo.

Dušan Kos:

- Österreichisches Staatsarchiv Wien (Allgemeines Verwaltungsarchiv, Finanz- und Hofkammerarchiv), Avstrijska nacionalna knjižnica, Dunaj, Avstrija, 20.–23. 3.: raziskovalno delo.

Neva Makuc:

- Dipartimento di Studi linguistici e letterari, Univerza v Padovi, Italija, 19. 8. – 19. 11.: raziskovalno gostovanje.
- Arhivi in knjižnice v Gorici, Italija: redno raziskovalno delo.

Miha Preinfalk:

- Institut für Osteuropäische Geschichte, Dunaj, Avstrija, 1. 3. – 31. 5.: raziskovalno gostovanje.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija, 26.–30. 8.: raziskovalno delo.

Petra Svoljšak:

- MeVe – Memoriale Veneto Grande Guerra, Montebelluna, Italija, 1. 12.: partnersko srečanje.
- Österreichisches Staatsarchiv Wien, Dunaj, Avstrija, 1.–6. 6.: raziskovalno delo.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Milko Kos Historical Institute is a Slovenian research center specializing in Slovenian social and economic history from the Middle Ages to the collapse of the Habsburg Monarchy. Its research encompasses critical editions of historical sources, topography and colonization, economic and social history, as well as the history of diseases, public healthcare, the First World War, and diplomatic history.

In 2024, scholars conducted research within two programs: Basic Research in Slovenian Cultural Past and The Past of North-Eastern Slovenia among Slovenian Historical Lands and in Interaction with the European Neighborhood. They also participated in one infrastructure program and 24 research projects, including three cross-border projects and one funded by the Municipality of Nova Gorica.

The Institute publishes three book series: *Thesaurus Memoriae* (Dissertationes, Fontes, Opuscula), *Studia diplomatica Slovenica* (Fontes, Monographiae, Personae), *Castellologica Slovenica* (in cooperation with the France Stele Institute of Art History).

In 2024, the Institute published four monographs: Boris Golec, *Adam Bohorič, Jurij Dalmatin in mesto Krško v 16. stoletju* (<https://doi.org/10.3986/9789610509011>), Dušan Kos, *Franc Henrik Raigersfeld: Dnevnik 1697–1759* (<https://doi.org/10.3986/9789610508304>), Jože Šušmelj, *Sodelovanje dveh mest: Nova Gorica in Gorica – skozi pogled sociologa, diplomata in nekdanjega predsednika Skupščine občine Nova Gorica*, edited by Petra Kolenc, *Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pogled*, edited by Katarina Keber (https://doi.org/10.3986/978960508090_00).

Additionally, in 2024, Andrej Rahten published two translated monographs: *Nach dem Zerfall des gemeinsamen Staates: Die Konfliktfelder der slowenisch-österreichischen Beziehungen in der Umbruchzeit 1918–1920* (Celovec: Mohorjeva založba), *Priestolonaslednikova smrt: Tragovima slovenskih i hrvatskih interpretacija Sarajevskog atentata* (Zagreb: Tragovi prošlosti).

Books by the Institute's collaborators are also published by other Slovenian publishing houses, such as Mohorjeva založba Celovec and Mohorjeva založba Celje. The Institute's researchers contribute as editors and authors to the New Slovenian Biographical Lexicon.

The Institute has (co-)organized four conferences in 2024: 1. Grad Cmurek (Castle Cmurek) roundtable, Ljubljana, 29 February, 2. Okroglica o raziskovalnih podatkih v zgodovinarstvu (Roundtable on Research Data in Historiography), co-organized with the Zveza zgodovinskih društev Slovenije and Slovenska matica, Ljubljana, 14 May, 3. La memoria degli Sloveni dei campi fascisti italiani: incontro al èStoria – panel at the international Festival of History èStoria, Gorizia/Gorica, Italy, 26 May, 4. Marija Maister in njeno sorodstvo na Pivškem (Marija Maister and Her Kinship in Pivka and Surroundings) – discussion evening, co-organized with the Park vojaške zgodovine Pivka, 29 May.

In addition, the Institute organized two exhibitions: *Pozabljene žrtve prve svetovne vojne – vdove, sirote in vojni invalidi* (The Forgotten Victims of the First World War – Widows, Orphans, and War Invalids), authored by Gregor Antoličič (Kobariški muzej, 7 February) and Joško Tischler – *Oče slovenske gimnazije* (Joško Tischler – Father of the Slovenian Gymnasium), authored by Andrej Rahten (Slovenska gimnazija v Celovcu, co-organized with Mohorjeva družba v Celovcu / Hermagoras Klagenfurt and Slovenska gimnazija v Celovcu, 10 December).

The Institute's researchers collaborate with European research institutes, archives, and universities, participating in conferences in Slovenia and abroad. Additionally, the Institute partners with Slovenian municipalities and museums, notably with the Municipality of Nova Gorica in the GO!2025 – European Capital of Culture 2025 project. Many researchers are also engaged in undergraduate and postgraduate studies at Slovenian universities and the Postgraduate School of the ZRC.

Inštitut je osrednja znanstvenoraziskovalna ustanova na področju umetnostne zgodovine v Sloveniji. Sodelavci preučujejo umetnostne spomenike od srednjega veka do novejšega časa. Izsledki prispevajo k ohranjanju umetnostnih spomenikov, ki so temelj identitete slovenskega naroda. Inštitut sodeluje z galerijskimi, muzejskimi in spomeniškovarstvenimi ustanovami v Sloveniji ter tujini.

UMETNOSTNOZGODOVINSKI INŠTITUT FRANCETA STELETA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://uifs.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

dr. Gorazd Bence, akad. prof. ddr. Janez Höfler, akad. izr. prof. dr. Milček Komelj, doc. dr. Katarina Mohar (podpredsednica), izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Helena Seražin (predsednica), red. prof. dr. Polonca Vidmar.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič.

Znanstveni svetniki: izr. prof. dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Helena Seražin.

Višja znanstvena sodelavka: red. prof. dr. Polonca Vidmar.

Znanstveni sodelavci: dr. Gorazd Bence, dr. Renata Komić Marn, doc. dr. Tina Košak, izr. prof. dr. Franci Lazarini, doc. dr. Katarina Mohar, dr. Barbara Vodopivec.

Asistentki z doktoratom: dr. Vesna Krmelj, dr. Anja Milič Iskra.

Višja strokovnoraziskovalna asistentka: mag. Andreja Rakovec.

Asistenti, mladi raziskovalci: Jure Donša, Nike Duh, Timotej Jevšenak.

Asistent: Gregor Dražil.

Vodilni strokovni sodelavec: Andrej Furlan.

Višji strokovni sodelavec: Nejc Bernik.

Upokojeni sodelavci: dr. Marjeta Ciglencečki, dr. Ana Lavrič, dr. Blaž Resman.

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Helena Seražin.

Sodelavci: H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); A. Jelovšek, E. Trivunović (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); V. Kočevar, D. Kos (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podoba-beseda-znanje-zivljenje-idej-v-prostoru-med-vzhodnimi-alpami-in>.

V skladu z načrtom dela za drugo leto programa so bili realizirani vsi cilji: potekalo je zbiranje in analiza arhivskega gradiva, evidentiranje in raziskovanje starih tiskov in rokopisov v knjižnicah ter dokumentiranje in evidentiranje umetnostnih spomenikov na terenu, transkripcija, interpretacija in digitalizacija zbranega gradiva, ki bo umeščeno na spletni portal. Sprotne ugotovitve so bile strokovni javnosti predstavljene na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah (19) ter objavljene v domači in mednarodni znanstveni periodiki in znanstvenih monografijah (12). Objavljena je bila znanstvena monografija. Mlada raziskovalka je uspešno zaključila doktorski študij. Organizirana sta bila znanstvena delavnica in znanstveni simpozij.

Umetnost na slovenskem stičišču kultur

Oznaka: P6-0061.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mija Oter Gorenčič.

Sodelavci: G. Bence, A. Furlan, R. Komič Marn, T. Košak, F. Lazarini, A. Milič Iskra, K. Mohar, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec, P. Vidmar, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenska-umetnostna-identiteta-v-evropskem-okviru>.

Člani programske skupine so raziskovali vsa umetnostna obdobja in vse umetnostne zvrsti v okviru naslednjih tematskih sklopov: ikonografije, umetnostnega naročništva, provenience umetnin, umetnostne migracije, korpusov in zbirk umetnostne dediščine. Vse raziskave so potekale v skladu z načrtovanjem, predvideni rezultati so bili realizirani. Mdr. je bilo izdanih 5 monografij, 20 znanstvenih člankov ali poglavij v znanstvenih monografijah, izvedenih je bilo 54 referatov ali predavanj, postavljene so bile 4 razstave, izdani sta bili 2 številki revije *Acta historiae artis Slovenica*, z novimi objavami je bila redno posodabljana tudi Umetnostna kronika.

Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav srednjeveške umetnosti v Sloveniji

Oznaka: J6-2587.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mija Oter Gorenčič.

Sodelavci: G. Bence, N. Bernik, N. Duh, A. Milič Iskra, K. Mohar, M. Oter Gorenčič.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/transformacije-iz-materialnega-v-virtualno-digitalni-korpus-stenskega>.

Realizirane so bile vse načrtovane raziskave. Objavljena je bila slovensko-angleška baza stenskega slikarstva do ok. 1380 (<https://corpuspi-cturarum.zrc-sazu.si/>), izšla je znanstvena monografija, potekala je zaključna delavnica s predstavitvijo rezultatov projekta in referati vseh članov skupine, izšli so štirje nadaljnji izvirni znanstveni prispevki, izvedena so bila tri predavanja na mednarodnih konferencah.

Likovno in arhitekturno razstavljanje med umetnostnimi in ideološkimi koncepti. Primer Slovenije, 1947–1979

Oznaka: J6-3137.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Beti Žerovc (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Katarina Mohar.

Sodelavka: K. Mohar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.ff.uni-lj.si/likovno-arhitekturno-razstavljanje-med-umetnostnimi-ideoloskimi-koncepti-primer-slovenije-1947-1979>.

Nadaljevale so se raziskave razstavljanja likovne umetnosti, arhitekture, oblikovanja ter razstavnih institucij na Slovenskem in pripravljala poglavja za projektno monografijo. Izvedena je bila mednarodna projektna konferenca (Razstavljanje na Slovenskem III, 11.–12. 4., Ljubljana).

Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja

Oznaka: J6-3136.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Franci Lazarini (Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Barbara Vodopivec.

Sodelavci: R. Komić Marn, V. Krmelj, A. Milič Iskra, K. Mohar, B. Vodopivec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); A. Rahten (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021– 31. 3. 2025.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mescanstvo-kot-umetnostni-narocnik-na-kranjskem-stajerskem-v-19-prvi-polovici>.

Potekala je zaključna faza projekta, objavljeni so bili znanstveni članki z vseh področij projektne raziskave, rezultati projektnih raziskav so bili predstavljeni na konferencah in simpozijih. Izvedena je bila zadnja interna projektna delavnica, glavni dosežek pa predstavlja izdaja tematske številke *Acta historiae artis Slovenica* z zaključnimi raziskavami članov projektna skupine (štirje izvirni znanstveni članki). Člani projektna skupine so pripravili besedila in slikovno gradivo za spletno razstavo *Meščanske vile na Slovenskem*.

Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM

Oznaka: J7-4641.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Sonja Ifko (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo).

Vodja na ZRC SAZU: Barbara Vodopivec.

Sodelavki: B. Vodopivec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta);

J. Fakin Bajec (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dediscina-za-vkljucujoco-trajnostno-preobrazbo-hei-transform>.

ZRC SAZU je vodil primerjalno analizo izbranih domačih in mednarodnih metodologij večkriterijskega odločanja ter presoje učinkov projektov prilagojene ponovne rabe in koordiniral analizo mednarodnih dokumentov s področja varstva kulturne dediščine z namenom opredelitve orodij za model Kultura 4.0. Izvedel je vrsto aktivnosti s področja participacije in pripravil prispevke za publikacije RevitLab.

Umetnostna dediščina grofov Celjskih

Oznaka: J6-4622.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mija Oter Gorenčič.

Sodelavci: G. Bence, N. Bernik, N. Duh, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); M. Kosi (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran projekta: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/umetnostna-dediscina-grofov-celjskih>.

Organiziran in izveden je bil celoletni cikel osmih predavanj v Pokrajinskem muzeju Celje. Izvedena je bila okrogla miza, izšla sta izvirna znanstvena članka, izvedeni so bili trije referati na mednarodnih konferencah in dodatno javno predavanje. Potekale so raziskave Knežjega dvora v Celju, terensko delo in priprava digitalnega korpusa umetnostne dediščine grofov Celjskih.

Oblikovanje regionalnega umetnostnega središča v zgodnjem novem veku: primer Ljubljane

Oznaka: J6-50205.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Klemenčič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Helena Seražin.

Sodelavci: A. Furlan, T. Košak, H. Seražin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Raziskovalno delo je potekalo v skladu z načrti, osredotočeno pa je bilo na pripravo razstave Barok na Slovenskem. Sprotne ugotovitve so bile strokovni javnosti predstavljene na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah (6) ter objavljene v domači in mednarodni znanstveni periodiki in znanstvenih monografijah (1). Soorganiziran je bil znanstveni posvet.

Umetnost za skupnost. Evidentiranje in vrednotenje likovnih del, naročenih za javne ustanove v Sloveniji, 1945–1991

Oznaka: J6-50206.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavci: G. Dražil, K. Mohar, A. Rakovec, H. Seražin, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: www.umetnostzaskupnost.si.

Nadaljevale so se raziskave umetnin, izdelana in objavljena je bila spletna stran projekta s predstavitvijo prvih rezultatov, objavljen je bil tudi izvirni znanstveni članek. Organizirana je bila mednarodna znanstvena konferenca, na kateri so člani projektne skupine predstavili štiri referate. Izvedeno je bilo vodstvo po izbranih umetninah v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine.

Umetnost med dvema ognjema. Nacistično plenjenje umetnin na zasedenem slovenskem ozemlju v letih 1941–1945 v luči kulturnega genocida

Oznaka: Z6-50207.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Milič Iskra.

Sodelavka: A. Milič Iskra.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2026.

V okviru projekta se je pričelo temeljno raziskovalno delo v arhivih in muzejskih ustanovah.

Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko. ARTofAI

Oznaka: NRH-2301.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavci: T. Košak, K. Mohar, M. Oter Gorenčič, A. Rakovec, H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); R. Benčin (Filozofski inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2026.

Nadaljevali smo z oblikovanjem in nadgradnjo metodologije za izvajanje študij primerov za aplikacijo generativnih slikovnih modelov, posvetili smo se zlasti vprašanju optimalnega doučevanja modelov, generiranju hipotetičnih rekonstrukcij poškodovanih umetnin in posnemanju umetniških slogov. Preliminarne rezultate smo predstavili na dveh znanstvenih konferencah.

Poročanje o vojni v času cenzure in propagande. Primer notranje avstrijskih periodičnih publikacij v dolgem 19. stoletju

Oznaka: BI-AT/23-24-011.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Barbara Vodopivec.

Sodelavci: F. Lazarini, A. Milič Iskra, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/porocanje-o-vojni-v-casu-cenzure-in-propagande-primer-notranjeavstrijskih>.

Izveden je bil obisk slovenskega partnerja na Univerzi v Gradcu (avgust–oktober). V tem času je bilo opravljeno arhivsko delo v Štajerskem deželnem arhivu in vrsta znanstvenih sestankov z avstrijskimi partnerji. Izvedena sta bila tudi obiska avstrijskega partnerja v Ljubljani (november in december) ter opravljeno raziskovalno delo v Arhivu Republike Slovenije.

Evropska noč raziskovalcev – Humanistika, to si ti!

Oznaka: HUMANITIES ROCK.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Katarina Mohar.

Sodelavci: T. Košak, K. Mohar, A. Rakovec.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://humanistika.si/>.

Na Gimnaziji Franceta Prešerna v Kranju je bila izvedena delavnica o uporabi umetne inteligence v umetnosti in umetnostni zgodovini, s posebnim poudarkom na generativnih slikovnih modelih.

Konte Oblak Legacy [Dediščina Konte Oblak]

Oznaka: Konteus.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Konteus investicije, d. o. o.

Vodja: Barbara Vodopivec.

Sodelavka: B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 14. 10. 2021 – 15. 10. 2024.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dediscina-rodline-oblak-dobovisek-konte>.

Izvedeno je bilo raziskovalno delo v skladu z načrtom projekta in pripravljeno besedilo izvirne znanstvene monografije z rezultati projekta. Objavljen je bil izvirni znanstveni članek (AHAS, 29. 2.). Na razstavi V ospredje VII v galeriji DESSA je bila predstavljena članica družine grad-bena inženirka Neda Oblak Dobovišek.

Climate Changes and Scent Heritage: The Urgent Need for Capturing and Preserving Olfactory Landscapes in a Changing World [Podnebne spremembe in vohalna dediščina: Nujnost zajema in ohranjanja olfaktoričnih krajin v spreminjajočem se svetu]

Oznaka: ScenTINEL.

Vrsta projekta: mednarodni raziskovalni projekt.

Financerja: JPI Cuiltura Heritage in JPI Cimate Change.

Vodja: Idelfonso Noguiera (Norveška univerza za znanost in tehnologijo, NTNU, Norveška).

Vodja na ZRC SAZU: Barbara Vodopivec.

Sodelavci: T. Košak, K. Mohar, A. Furlan, A. Rakovec, B. Vodopivec.

Obdobje trajanja: 14. 10. 2021 – 15. 10. 2024.

Spletna stran: <https://uifs.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/climate-changes-and-scent-heritage-the-urgent-need-for-capturing-and>.

ZRC SAZU je član konzorcija kot nefinancirani partner. Vzpostavil je komunikacijsko in diseminacijsko podporo projektu, se udeležil uvodnega sestanka konzorcija v Ljubljani in prispeval k delovnemu paketu analiza študij primerov.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Koprska Pretorska palača: podoba, pomen in namen

Oznaka: J6-2588.

Vodilni inštitut za opisom projekta: Inštitut za kulturno zgodovino.

Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja

Oznaka: J6-3122.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

Culturality: CULTUral heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainability [Kulturna dediščina na oddaljenih podeželskih območjih za ustvarjalni turizem in trajnostnost]

Oznaka: CULTURALITY.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Nike Duh

Oznaka: MR-55883.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mija Oter Gorenčič.

Drugi mentor: Igor Sapač (Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je v sklopu štipendije Go Styria in Ernst Mach weltweit v graških arhivih pregledala večino gradiva za doktorsko disertacijo z naslovom *Zapuščine zgodnjih umetnostnih topografov kot vir za raziskave srednjeveške umetnosti*.

Jure Donša

Oznaka: MR-56872.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Tina Košak.

Somentorica: Helena Seražin.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Oddana je bila dispozicija doktorske disertacije, opravljen pa je bil tudi večji del arhivskega in terenskega dela v tujini, ki ga je v okviru štiri-mesečnega bivanja v Gradcu omogočila štipendija Go Styria. Rezultati raziskovalnega dela so bili predstavljeni na predavanjih in simpozijih.

Timotej Jevšenak

Oznaka: MR-57204.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Franci Lazarini.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Raziskovanje arhitekturne in urbanistične strokovne publicistike v kontekstu socialistične Jugoslavije s poudarkom na razvoju prostorske kulture v tem miljeju. Poseben poudarek je namenjen vplivom družbenopolitičnih razmer, modernističnim tokovom in vlogi arhitektov pri oblikovanju prostora.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **G. Bence** je urednik knjižne zbirke *Umetnine v žepu*.
- **A. Furlan** je član uredniškega odbora revije *Umetnostna kronika*.
- **R. Komič Marn** je članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica*. Bila je sourednica tematske številke revije *Acta historiae artis Slovenica*, 29/2 (*Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem = The Bourgeois Art Commissions in Carniola and Styria*).
- **T. Košak** je članica nadzornega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva ter uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica* in knjižne serije *Castellologica Slovenica*. Bila je pedagoška mentorica doktorskima študentoma, študentki magistrskega študija in študentu dodiplomskega študija.
- **V. Krmelj** je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*.
- **F. Lazarini** je član uredniškega odbora zbirke *Castellologica Slovenica* in revije *Zbornik za umetnostno zgodovino*. Prav tako je področni urednik za *Novi Slovenski biografski leksikon*. Souredil je tematsko številko revije *Acta historiae artis Slovenica* (29/2, 2024) in znanstveno monografijo *Studio et labore, arte et humanitate: jubilejni zbornik za Marjeto Ciglenečki*.
- **A. Milič Iskra** je bila članica uredniškega odbora revije *Umetnostna kronika*.
- **K. Mohar** je bila glavna in odgovorna urednica revije *Acta historiae artis Slovenica*. Bila je soorganizatorka mednarodne konference *Art for the Community: Artworks Commissioned for Public Institutions, 1945–1989* in članica strokovnega odbora mednarodnega simpozija *Razstavljanje na Slovenskem III*. Bila je pedagoška mentorica magistrskima in doktorskima študentkama.
- **M. Oter Gorenčič** je članica uredniškega odbora revij *Acta historiae artis Slovenica*, *Alternator*, *Art is ON* in *Umetnostna kronika*, predsednica Znanstvenega sveta ZRC SAZU, članica Izvršnega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, uredniškega odbora zbirke *Thought, Society, Culture. Slovenian and South Eastern European Perspectives* založbe Peter Lang, mednarodnega znanstvenega komiteja zbirke *Analecta Cartusiana* in lokalna sourednica revije *RIHA Journal*. V letu 2024 je bila raziskovalna mentorica doktorandki ter pedagoška mentorica magistrskima študentoma in doktorandoma.
- **A. Rakovec** je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*, urednica spletnega portala *Likovna umetnost v prostoru mesta Maribor*. Bila je glavna urednica revije *Umetnostna kronika*. Bila je urednica programske knjižice povzetkov mednarodnega znanstvenega simpozija *Art for the Community: Artworks Commissioned for Public Institutions, 1945–1989*. Je vodja digitalizacije na UIFS.
- **H. Seražin** je članica mednarodnega uredniškega odbora revije *Res Mobilis*, lokalna sourednica revije *RIHA Journal*, članica uredniškega odbora revije *Acta historiae artis Slovenica* in uredniškega odbora *Zbornika za umetnostno zgodovino*. Je glavna urednica in članica uredniškega odbora zbirke *Umetnostna topografija Slovenije*, članica mednarodnega uredniškega odbora e-zbirke *Women's Creativity* ter njena glavna in odgovorna urednica. Je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*, predsednica Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva in članica Znanstvenoraziskovalnega sveta za humanistiko pri ARIS.
- **P. Vidmar** je članica uredniškega odbora revij *Umetnostna kronika* in *Studia Historica Slovenica: časopis za humanistične in družboslovne študije*. Bila je pedagoška mentorica dvema dodiplomskima in podiplomskemu študentu.
- **B. Vodopivec** je članica uredniškega odbora revije *Umetnostna kronika*.

RAZSTAVE:

- **Plečnik in Stelè: Risar in učenjak**. Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova hiša, Ljubljana, 20. 10. 2023 – 28. 1. 2024 (V. Krmelj in F. Lazarini).
- **V ospredje VII: slovenske arhitekture, gradbenice in oblikovalke**. Galerija Dessa, Ljubljana, 4. 3. – 4. 4. (avtorica koncepta razstave H. Seražin, avtorici panoja Neda Oblak Dobovišek in B. Vodopivec, oblikovalska zasnova A. Furlan).
- **Dvorec Novo Celje. Procesi spominjanja in pozabe. Dokumenti, pričevanja, sodobne likovne intervencije**. Dvorec Novo Celje, Žalec, 27. 6. – 13. 10. (soavtorica koncepta razstave P. Vidmar).
- **Gregor Salobir. Čas modrine**. Atrij ZRC, Ljubljana, 28. 6. – 27. 7. (kustosinja A. Rakovec).
- **Nika Furlani. Tkanje teme**. Atrij ZRC, Ljubljana, 5. – 28. 11. (kustosinja A. Rakovec).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Dediščina grofov Celjskih**. Cikel predavanj, Celje, 13. 2. – 12. 12.
- **Nova odkritja o srednjeveškem stenskem slikarstvu v Sloveniji: rezultati in perspektive digitalnega korpusa**. Projektna delavnica, Ljubljana, 27. 3.

- **PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Digitalizacija virov za proučevanje humanizma na Slovenskem.** Znanstvena delavnica, Ljubljana, 11. 4.
- **Enej Silvij Piccolomini: Renesnančni papež med dvema svetovoma.** Znanstvena konferenca, Ljubljana, 27. 5.
- **Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti.** Znanstvena delavnica. Soorganizator: Univerzitet u Sarajevu, Akademija likovnih umjetnosti Sarajevo, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.
- **Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja.** 3. projektna delavnica, Ljubljana, 24. 9.
- **Art for the Community: Artworks Commissioned for Public Institutions, 1945–1989.** Mednarodna znanstvena konferenca, Ljubljana, 26.–27. 9.
- **Umetnost in meje.** Mednarodni simpozij in prvi trienalni posvet slovenskih umetnostnih zgodovinarjev. Soorganizatorji: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, Brežice, 7.–9. 10.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: V. Krmelj.

Knjižnični fond in inštitutu v Ljubljani se je povečal za 212 enot, na izpostavi v Mariboru pa za 15 enot. Skupaj se je knjižnica povečala za 227 enot, od tega 153 monografij in 74 zvezkov periodike. Celo leto je potekalo določanje novih signatur za monografsko gradivo.

Dokumentacija

Inštitut hrani gradivo iz zapuščine Franceta Steleta (beležnice, tipkopise terenskih zapiskov, fototeko, kartoteke umetnikov, korespondenco) ter topografsko bazo spomenikov s spisovnim in fotografskim gradivom. Potekalo je redno dopolnjevanje topografske baze spomenikov, kartoteke in baze umetnikov, specialnih kartotek in baz ter fototeke. Podatki so se zbirali po literaturi in arhivih ter s terenskim delom. Ob kartotečnih evidencah se je nadgrajevala računalniško vodena dokumentacija. Fotodokumentarno delo na terenu je obogatilo fototeko za več tisoč posnetkov (predvsem v digitalni obliki), s posnetki z brezpilotnim letalnikom in kamero 360°. Potekalo je urejanje digitaliziranega gradiva, nadaljevalo se je urejanje metapodatkovne baze digitaliziranega gradiva in priprava gradiva za objavo na spletni strani. Izdelana je bila spletna stran Digitalni arhiv Franceta Steleta. Potekalo je zbiranje podatkov in dokumentiranje umetnostnih spomenikov na terenu ter arhivsko delo. Priprava arhitekturnih posnetkov na terenu je bila omejena predvsem na sakralne stavbe (N. Bernik). Po že ustaljeni metodologiji fototopografske dokumentacije se je za potrebe raziskovalnih, razstavnih in izdajateljskih projektov nadaljevalo terensko dokumentiranje po celotnem slovenskem ozemlju. V okviru projekta *Umetnost v času zatona plemstva: transformacije, translokacije in interpretacije* je bil izdelan 3D model in renderji (N. Bernik: 1 grajski objekt). V okviru projekta *Umetnost za skupnost* je bilo izvedeno terensko fotografiranje z brezpilotnim letalnikom (3 lokacije). V okviru projekta *Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav srednjeveške umetnosti v Sloveniji* so bili izdelani digitalni izrisi (N. Bernik: 20 objektov). V okviru projekta *Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja* ter za potrebe založniškega programa je bilo izvedenih več fotodokumentiranj spomenikov kulturne dediščine. V okviru projekta *Umetnostna dediščina grofov Celjskih* je bilo izvedeno terensko fotografiranje z brezpilotnim letalnikom (8 lokacij).

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta historiae artis Slovenica 29/1, 29/2 (= Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem).** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Umetnostna kronika 79, 80.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, <https://umetnostna-kronika.si/>.
- **Umetnost na stičišču kultur. Umetnostnozgodovinski oris mestne občine Nova Gorica [drugi natis].** Uredila Helena Seražin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Art at a Cultural Crossroads. Art historical outline of the Nova Gorica Municipality [drugi natis].** Uredili Helena Seražin, Katarina Mohar. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Studio et labore, arte et humanitate. Jubilejni zbornik za Marjeto Ciglenečki.** Uredila Polona Vidmar, Franci Lazarini. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Opera Instituti artis Historiae).
- **Medieval Murals. New Perspectives and Research Approaches.** Uredila Mija Oter Gorenčič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Opera Instituti artis Historiae).
- Polona Vidmar, **Novo Celje. Lastniki, arhitektura in oprema najlepšega dvorca v Savinjski dolini.** Ljubljana, Žalec: Založba ZRC, ZRC SAZU, Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec (Opera Instituti artis Historiae).

MEDNARODNO SODELOVANJE

Mednarodno sodelovanje je potekalo s številnimi institucijami, in sicer v okviru skupnih projektov, sodelovanja na simpozijih, (mednarodnih) uredništev, raziskovalnih združenj in skupin. Med drugim so raziskovalci raziskovalno sodelovali s tujimi institucijami, kot so:

- Akademija likovnih umetnosti, Dunaj, Avstrija.
- Alte Galerie, Universalmuseum Joanneum, Gradec, Avstrija.
- Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Celovec, Avstrija.
- Bizkaikoa-Diputación Foral de Bizkaia, Bilbao, Španija.
- Bundesdenkmalamt, Dunaj, Avstrija.
- Bundesdenkmalamt, Gradec, Avstrija.
- College Art Association (CAA), New York, Združene države Amerike.
- Comité International d'Histoire de l'Art (CIHA).
- Consiglio nazionale delle ricerche, Rim, Italija.
- Fondazione Palazzo Coronini-Cronberg, Gorica, Italija.
- Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, Hrvaška.
- Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti (Strossmayerova galerija starih majstora), Zagreb, Hrvaška.
- Istituto per gli Incontri Culturali Mitteleuropei di Gorizia (ICM), Gorica, Italija.
- IESA – Institut d'études supérieures des arts, Pariz, Francija.
- Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, Hrvaška.
- Iparművészeti Múzeum, Budimpešta, Madžarska.
- Magyar Éptészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ, Budimpešta, Madžarska.
- Masarykova univerzita Brno, Češka.
- Muzeji Ivana Meštrovića, Split, Hrvaška.
- Národní památkový ústav, Praga, Češka.
- National museum, Stockholm, Švedska.
- Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet NTNU, Trondheim, Norveška.
- Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija.
- Politecnico di Torino (UNOVI), Torino, Italija.
- International Association of Research Institutes in the History of Art (RIHA), Pariz, Francija.
- Saint Louis University, Department of Visual and Performing Arts, Madrid, Španija.
- Schloss Eggenberg, Universalmuseum Joanneum, Gradec, Avstrija.
- SIA Murins Startups, Riga, Litva.
- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija.
- Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturo, Osijek, Hrvaška.
- Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Reka, Hrvaška.
- Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvaška.
- Technische Universität Graz, Gradec, Avstrija.
- The Jagiellonian University Archives, Krakov, Poljska.
- The Society for the History of Collecting.
- The University of Glasgow, School of Culture and Creative Arts, Glasgow, Združeno kraljestvo.
- Universidad de La Laguna, La Laguna, Španija.
- Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), Španija.
- Universidade de Lisboa, Lizbona, Portugalska.
- Università Ca' Foscari di Venezia, Dipartimento di Filosofia e Beni Culturali, Benetke, Italija.
- Universität für Weiterbildung Krems, Avstrija.
- Universität Graz, Gradec, Avstrija.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija.
- Université Jean Monnet Saint-Étienne, Faculté SHS – Sciences Humaines et Sociales, Saint-Étienne, Francija.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznan, Poljska.
- Uniwersytet opolski, Opole, Poljska.
- Univerzitet u Banjoj Luci, Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet, Banjaluka, Bosna in Hercegovina.
- Univerzitet u Sarajevu, Akademija likovnih umjetnosti Sarajevo, Bosna in Hercegovina.
- Ústav teorie informace a automatizace AV CR VVI, Praga, Češka.
- Venetian Cluster SRL, Spinea, Italija.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Dorin Ioan Rus, Universität Graz, Gradec, Avstrija, 25.-31. 10. in 8.-15. 12.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Antje Senarclens de Grancy, Technische Universität, Gradec, Avstrija, 14. 11.: medinstitucionalno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI

Gorazd Bence:

- *Sv. Jurij – kavopivec?* Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.
- *Sv. Maksimilijan, minoriti in grofje Celjski*. Predavanje iz cikla *Dediščina grofov Celjskih*, Celje, 24. 9.
- *Loretske kapele kot simbolna obrambna linija v zaledju Vojne krajine*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meje*, Brežice, 7. 10.

Nejc Bernik:

- *Analiza in nova dognanja v metodologiji izdelave shematskih risb srednjeveških stenskih poslikav*. Predavanje v okviru zaključne delavnice projekta *Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav stenskega slikarstva v Sloveniji*, Ljubljana, 27. 3.
- *Plečnikova dela v Bosni*. Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.

Jure Donša

Od 3 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Sakralna umetnost v župniji Sveti Jurij ob Ščavnici*. Prispevek na znanstvenem simpoziju občine Sveti Jurij ob Ščavnici, Sveti Jurij ob Ščavnici, 20. 4. (soavtor Boštjan Roškar).
- *Echoes of Artistic trends and some iconographic specificities of Baroque figural wayside shrines in Lower Styria*. Prispevek na znanstvenem posvetu *OGE18-Dissertant:innen-Tagung. Neue Forschungen zum 18. Jahrhundert*, Stams, Avstrija, 19. 9.
- *Kristusov zadnji počitek. Pasijonski motiv baročnih figuralnih znamenj med historično Štajersko in severno Hrvaško*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meje*, Brežice, 7. 10.

Gregor Dražil:

- *Ivan Seljak – Čopič and his 1950's Mural Projects*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Art for the Community: Artworks Commissioned for Public Institutions, 1945–1989*, Ljubljana, 26. 9.

Nike Duh:

- *Pisni in likovni viri 19. in začetka 20. stoletja za raziskovanje srednjeveškega stenskega slikarstva do leta 1380 na območju Slovenije*. Predavanje v okviru zaključne delavnice projekta *Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav stenskega slikarstva v Sloveniji*, Ljubljana, 27. 3.
- *»Centralna komisija« in umetnost na območju sedanje Slovenije in Bosne in Hercegovine*. Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.
- *New findings about medieval wall paintings in Slovenia: research of documentary material from 1850 to 1914*. Predavanje v okviru konference *Középkorral foglalkozó doktoranduszok konferenciája = Medieval Studies Doctoral Conference*, Budimpešta, Madžarska, 21. 6.

Andrej Furlan:

- *Terenska fotodokumentacija srednjeveških fresk med analogno tradicijo in digitalno postprodukcijo*. Predavanje v okviru zaključne delavnice projekta *Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav stenskega slikarstva v Sloveniji*, Ljubljana, 27. 3.
- *»--- v tišini, med hladnimi zidovi, ki bodo vse zamolčali ---« (Maruša Krese): odstranje posledic vojne v Bosni v fotografskih projektih Mete Krese in Joška [!] Franka*. Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.

Timotej Jevšenak:

- *Saša J. Mächtig*. Predavanje in mentoriranje na študijski delavnici (*Iconic*) *RED KIOSK – A Journey to Modernist Heritage*, dogodek v živo in na spletu, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 7. 10. (predavanje), 8.–10. 10. (mentoriranje).

Renata Komić Marn

Od 5 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Biography outline and "personality" analysis – a path to identification and (re)cognition of an art collection in its multifaceted contexts*. Referat na znanstveni konferenci *Collecting and identity. Meanings and interpretations = Zberateľstvo a identita. Významy a interpretácie*, Bratislava, Slovaška, 17. 5.
- *The past at auction. The sales of art collections in interwar Slovenia and their impact on the art and antiques market in Croatia*. Predavanje na tuji univerzi, Zagreb, Hrvaška, 5. 7.
- *Zwischen Zuhause und öffentlichem Raum. Die ehemalige Gemäldegalerie im Palais Attems in Graz und die Möglichkeiten ihrer Rekonstruktion*. Referat na znanstveni konferenci *4th Heritage Science Austria meeting. Das Erbe der Adels- und Klosterkultur. Heritage Science aus sammlungswissenschaftlicher Perspektive*, Krems, Avstrija, 24. 10.

Tina Košak

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *From paintings of Our Lady to still lifes and battle scenes. Secularisation of art collections in Carniola and Styria in the late 17th and early 18th century*. Referat na znanstveni konferenci *Die Anfänge der Säkularisierung im Südosten Europas*, Gradec, Avstrija, 1. 6.
- *Preko meja po izkušnje, status in naročnike: flamski in nizozemski slikarji ter njihova klientela med Ljubljano in Gradcem*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meje*, Brežice, 9. 10.
- *Ilustracije potopisov in opisov kolonij kot likovni vir na prelomu v 18. stoletje: podobe prebivalcev Amerike, Afrike in Azije na štajerskem podežlju*. Vabljeno predavanje v seriji predavanj Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja, Ljubljana, 24. 11.

Vesna Krmelj:

- *The reception of Ivan Meštrović's sculptures before his second exhibition in Ljubljana*. Referat na strokovno-znanstveni konferenci *Ivan Meštrović, Hrvatska i svijet. Znanstveno-stručni skup povodom 140. obljetnice rođenja Ivana Meštrovića (1883.–1962.)*, Zagreb, Hrvaška, 27. 2.

Franci Lazarini:

- *Nace Šumi in raziskave začetkov slovenske moderne arhitekture*. Referat na simpoziju *Nace Šumi – živa iskra slovenske umetnostne zgodovine*, Ljubljana, 28. 5.
- *Arhitekturna naročila Nemcev na Kranjskem in Štajerskem v zadnjih desetletjih habsburške monarhije in njihove povezave s češkimi Nemci*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meje*, Brežice, 9. 10.
- *Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič in njegova vloga pri arhitekturnem urejanju mesta v drugi polovici tridesetih let*. Predavanje v sklopu cikla predavanj Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, Ljubljana, 21. 11.

Katarina Mohar:

- *Exploring generative image models for hypothetical artwork reconstructions*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *College Art Association 112th Annual Conference*, Chicago, Združene države Amerike, 16. 2.
- *Srednjeveške freske iz Slovenije na jugoslovanskih razstavah v tujini*. Predavanje v okviru zaključne delavnice projekta *Transformacije – iz materialnega v virtualno. Digitalni korpus stenskega slikarstva – nove razsežnosti raziskav stenskega slikarstva v Sloveniji*, Ljubljana, 27. 3.
- *New dimensions of medieval mural research in Slovenia. Bridging the gap between the material, the virtual, and AI*. Predavanje na mednarodnem znanstvenem kongresu *36e Congrès du Comité International d'Histoire de l'Art. Matière matérialité = 36th Congress of the Comité International d'Histoire de l'Art. Matter materiality*, Lyon, Francija, 27. 6. (soavtorica M. Oter Gorenčič).

Mija Oter Gorenčič

Od 6 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Od čarovnice do cesarice. Vloga žensk v umetnostni dediščini grofov Celjskih*. Predavanje iz cikla *Dediščina grofov Celjskih*, Celje, 16. 5.
- *New dimensions of medieval mural research in Slovenia. Bridging the gap between the material, the virtual, and AI*. Referat na znanstveni konferenci *36e Congrès du Comité International d'Histoire de l'Art. Matière matérialité = 36th Congress of the Comité International d'Histoire de l'Art. Matter materiality*, Lyon, Francija, 27. 6. (soavtorica K. Mohar).
- *The visual (self)representation of Hermann II, Count of Cilli*. Referat na znanstveni konferenci *Rituals, ceremonies and symbols in the Middle Ages. Croatia and the European context (800–1600)*, Pulj, Hrvaška, 5. 9.

Andreja Rakovec:

- *Izkušnja vojne in razpada SFRJ v umetniškem opusu Željka Opačka*. Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečevanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.
- *Ive Šubic's artworks for public institutions*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Art for the community: artworks commissioned for public institutions, 1945–1989*, Ljubljana, 26. 9.

Helena Seražin:

- *Architectural sculpture for Slovenian public institutions 1945–1991*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Art for the community: artworks commissioned for public institutions, 1945–1989*, Ljubljana, 26. 9.
- *Gorica kot regionalni umetnostni center in posrednik med Benetkami in Svetim rimskim cesarstvom: nov prispevek k razumevanju delovanja goriških kamnoseških delavnic v drugi polovici 17. stoletja*. Znanstveni posvet *Center in periferija. Metodološka vprašanja na izbranih primerih*, Ljubljana, 30. 9.
- *Brežiška podružnica Društva in varstvo domačije in ustvarjanje kulturnih meja na Spodnjem Štajerskem*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meja*, Brežice, 9. 10.

Polona Vidmar:

- *Orientalizmi v opremi nacionalnega muzeja v Sarajevu*. Predavanje v okviru znanstvene delavnice *Umetnostna in raziskovalna srečevanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 6.
- *Raziskovanje arhitekture mariborskega meščanstva*. Referat na 3. delavnici projektne skupine *Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja*, Ljubljana, 24. 9.
- *Orientalizmi v arhitekturi ob meji z nekdanjim Osmanskim cesarstvom*. Predavanje na mednarodnem simpoziju in prvem trienalnem posvetu slovenskih umetnostnih zgodovinarjev *Umetnost in meja*, Brežice, 9. 10.

Barbara Vodopivec:

- *Percent for art: Legal and cultural-political aspects of the selection and awarding of public art commissions in a regional and global comparative perspective*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Art for the community: artworks commissioned for public institutions, 1945–1989*, Ljubljana, 26. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Jure Donša:

- Steiermärkisches Landesarchiv in Steiermärkische Landesbibliothek in Diözesanarchiv Graz-Seckau in Universalmuseum Joanneum (Multimediale Sammlungen) in Institut für Kunst- und Musikwissenschaften in Bundesdenkmalamt – Landeskonservatorat für Steiermark, Gradec, Avstrija, 1. 3. – 30. 6.: raziskovalno delo v arhivih in knjižnicah.
- Wiener Stadt- und Landesarchiv in Deutschordenszentralarchiv in Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, 21.–27. 4. in 13.–19. 10.: raziskovalno delo v arhivih in knjižnici.

Nike Duh:

- Štajerski deželni arhiv, Zvezni urad za spomenike (Gradec), knjižnica oddelka za umetnostno zgodovino Univerze Karla in Franca, depojska biblioteka Univerze Karla in Franca, Gradec, Avstrija, 1. 2. – 31. 3.: raziskovalno delo v arhivih in knjižnicah v sklopu štipendije Go Styria pod mentorstvom Cornelia Logemann (Univerza Karla in Franca, Gradec).
- Avstrijski državni arhiv, Zvezni urad za spomenike (Dunaj), Avstrijska narodna knjižnica, Univerzitetni arhiv na Dunaju, Dunaj, Avstrija, 21.–26. 4.: raziskovalno delo v arhivih in knjižnicah.
- Štajerski deželni arhiv, knjižnica oddelka za umetnostno zgodovino Univerze Karla in Franca, Slikovni in tonski arhiv, Gradec, Avstrija, 1. 11. – 31. 12.: raziskovalno delo v arhivih in knjižnicah v sklopu štipendije Ernst Mach weltweit pod mentorstvom dr. Juliana Blunka (Univerza Karla in Franca, Gradec).

Renata Komić Marn:

- Bundesdenkmalamt Graz in Graz Museum in Steiermärkische Landesbibliothek in Steiermärkisches Landesarchiv in Universalmuseum Joanneum in Universität Graz, Gradec, Avstrija, 5.–9. 2., 15.–25. 4., 26.–29. 5., 14.–18. 7.: raziskovalno delo v knjižnicah in arhivih.
- Akademie für bildenden Künste Wien in Bundesdenkmalamt Wien in Österreichische Nationalbibliothek in Staatsarchiv in Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 17.–29. 3., 18.–30. 8.: raziskovalno delo v knjižnicah in arhivih.
- Národní památkový ústav in Státní oblastní archiv v Praze in Ústav dějin umění Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 15. 9. – 11. 10.: raziskovalno gostovanje ter raziskovalno delo v knjižnicah in arhivih.
- Masarykova univerzita in Moravská zemská knihovna v Brně in Moravský zemský archiv v Brně, Brno, Češka, 15.–23. 11.: raziskovalno delo v knjižnicah in arhivih.

Tina Košak:

- Institut für Kunstgeschichte, Universität Wien, Österreichische Nationalbibliothek in Österreichisches Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 3.–10. 3., 22.–29. 9.

Franci Lazarini:

- Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek, Hrvaška, 20.–22. 3.: predavanje v sklopu cikla Popularizacija znanosti in terensko delo.

Mija Oter Gorenčič:

- Zentralinstitut für Kunstgeschichte, München, Nemčija, 18.–24. 2.: raziskovalno delo v knjižnici.
- Österreichische Nationalbibliothek, Sammlung Handschriften und Alte Drucke, Fachbereichsbibliothek Europäische Ethnologie, Dunaj, Avstrija, 27.–31. 5.: raziskovalno delo v knjižnicah.
- Österreichische Nationalbibliothek, Oddelek za stare tiske, Dunaj, Avstrija, 8.–17. 9.: raziskovalno delo v knjižnicah.

Helena Seražin:

- Biblioteca Museo Correr, knjižnica IUAV, Archivio di Stato di Venezia, Benetke, Italija, 5.–10. 5., 1.–5. 12., 8.–13. 12.: raziskovalno delo v knjižnicah in arhivih.

Barbara Vodopivec:

- Univerza v Gradcu, Avstrija, 1. 8. – 31. 10.: raziskovalno delo.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Polona Vidmar je prejela Savinovo plaketo, ki jo podeljuje Občina Žalec, za monografijo *Novo Celje. Lastniki, arhitektura in oprema najlepšega dvorca v Savinski dolini*. Ljubljana: Založba ZRC 2024.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The researches were conducted within two research programmes *Art in Slovenia at a Cultural Crossroads* and *IMAGE – WORD – KNOWLEDGE. The Transmission and Transformation of Ideas on the Territory between the Eastern Alps and the North Adriatic 1400–1800*. Individual research activities were performed within the following research projects: *Transformations – from Material to Virtual. Digital Corpus of Mural Painting – New Dimensions of Medieval Art Research in Slovenia*; *Exhibiting of Art and Architecture between Artistic and Ideological Concepts. Case Study of Slovenia, 1947–1979*; *Bourgeois Art Commissions in Carniola and Styria in the 19th and the First Half of the 20th Century*; *Heritage for Inclusive Sustainable Transformation: HEI-TRANSFORM*; *The Art Heritage of the Counts of Cilli*; *Formation of an early modern regional artistic centre: the case of Ljubljana*; *Tools of the Future for Research of the Past. The Use of Generative Image Models for Humanities*; *Art for Community. Registration and Assessment of Artworks Commissioned for Public Institutions in Slovenia, 1945–1991*; *Art between two fires. The Nazi art plunder in the occupied Slovenian territories 1941–1945 in the context of cultural genocide*; *The Legacy of the Oblak-Dobovišek-Konte family*; *Humanities Rock! Research: Shaping the Future of Humanity*; as well as the international projects *War Reporting in times of Censorship and Propaganda: The Case of Inner-Austrian Periodicals in the Long 19th Century*; *Climate Changes and Scent Heritage: The Urgent Need for Capturing and Preserving Olfactory Landscapes in a Changing World*.

Edited and printed were two issues of the *Acta historiae artis Slovenica* journal, 29/1 and 29/2, the *Umetnostna kronika* journal [Art Chronicle], nos. 79 and 80 (<https://umetnostna-kronika.si/>); three scientific monographs *Studio et labore, arte et humanitate. Jubilejni zbornik za Marjeto Ciglenečki* [Festschrift in honour of Marjeta Ciglenečki], *Medieval Murals. New Perspectives and Research Approaches* and *Novo Celje. Lastniki, arhitektura in oprema najlepšega dvorca v Savinjski dolini* [Novo Celje. Owners, Architecture and Furnishings of the most Beautiful Manor in the Savinja Valley] by Polona Vidmar.

The researchers participated in study programmes at the Faculty of Arts, University of Maribor and at the Faculty of Arts, University of Ljubljana.

International cooperation continued with numerous institutions, including the International Association of Research Institutes in the History of Art (RIHA), Comité International d'Histoire de l'Art (CIHA), College Art Association (CAA) etc.

Two international and one national conferences were organised, including *Enej Silvij Piccolomini: Renesancijski papež med dvema svetovoma* [Aeneas Silvio Piccolomini: Renaissance Pope Between Two Worlds] (27 May), *Art for the Community: Artworks Commissioned for Public Institutions, 1945–1989* (26–27 September) and *Umetnost in meje* [Art and the Borders] (7–9 October). Three national and one international workshops were organised, including *Nova odkritja o srednjeveškem stenskem slikarstvu v Sloveniji: rezultati in perspektive digitalnega korpusa* [New Discoveries on Medieval Wall Painting in Slovenia: Results and Perspectives of the Digital Corpus] (27 March), *PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Digitalizacija virov za proučevanje humanizma na Slovenskem* [IMAGE – WORD – KNOWLEDGE. Digitization of Sources for the Study of Humanism in Slovenia] (11 April), *Umetnostna in raziskovalna srečanja med Slovenijo in Bosno in Hercegovino – izzivi in priložnosti* [Art and Research Encounters between Slovenia and Bosnia and Herzegovina – Challenges and Opportunities] (7 June), *Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja* [Bourgeois Art Commissions in Carniola and Styria in the 19th and the First Half of the 20th Century] (24 September). The lecture series *Dediščina grofov Celjskih* [The Heritage of the Counts of Cilli] was held (13 February – 12 December).

Several exhibitions have been launched, including *V ospredje VII: slovenske arhitektke, gradbenice in oblikovalke* [To the Fore VII: Slovenian Female Architects, Civil Engineers and Designers] (Ljubljana, 4 March – 4 April); *Dvorec Novo Celje. Procesi spominjanja in pozabe. Dokumenti, pričevanja, sodobne likovne intervencije* [The Novo Celje Manor. Processes of Remembering and Forgetting. Documents, Testimonies, Contemporary Art Interventions] (Novo Celje Manor, 27 June – 13 October); *Gregor Salobir. Čas modrine* [Gregor Salobir. The Time of Blueness] (Ljubljana, 28 June – 27 July); *Nika Furlani. Tkanje teme* [Nika Furlani. Weaving of Darkness] (Ljubljana, 5 – 28 November).

Sodelavke in sodelavci Muzikološkega inštituta sistematično raziskujejo glasbene vire, stvaritve, fenomene, historiografijo in kontekste glasbenega življenja v okviru nacionalne ter srednjeevropske glasbene dediščine od srednjega veka do 20. stoletja. Izsledki njihovih raziskav prispevajo k poznavanju, vrednotenju, ohranjanju in oživljanju glasbene dediščine, zvočno pa zaživijo tudi na koncertih cikla Harmonia concertans.

MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<https://mi.zrc-sazu.si>

ZNANSTVENI SVET:

dr. Klemen Grabnar (predsednik), akad. prof. ddr. Janez Höfler (podpredsednik), doc. dr. Marko Motnik, akad. prof. Uroš Rojko, doc. dr. Katarina Šter.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: doc. dr. Katarina Šter.

Znanstvena svetnica: doc. dr. Metoda Kokole.

Znanstveni sodelavci: dr. Klemen Grabnar, doc. dr. Marko Motnik, doc. dr. Katarina Šter, dr. Maruša Zupančič.

Asistentke, mlade raziskovalke: Jana Erjavec (do 30. 9.), Ivana Maričič, Monika Marušič.

Višja strokovna sodelavka: Tonja Čakš.

Projektna sodelavka: Lucija Herga.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskave glasbene preteklosti na Slovenskem

Oznaka: P6-0004.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Metoda Kokole.

Sodelavci: T. Čakš, K. Grabnar, L. Herga, M. Kokole, M. Motnik, K. Šter, M. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Nadaljevale so se raziskave posameznih segmentov glasbenega življenja na Slovenskem v preteklosti. Predmeti raziskav najstarejše dediščine so bili: liturgično enoglasje v srednjem in novem veku (predvsem fenomen t. i. frančiškanskega *cantusa fractusa*), vrzeli v zgodovini starejše cerkvene glasbe, fenomen opernega gledališča in glasbe v 18. ter prvi polovici 19. stoletja, migracije starejšega repertoarja, meščanska glasbena kultura ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja (s poudarkom na ženskih inštrumentalistkah). Dopolnjena je bila podatkovna zbirka MUSIQUUM. Izvedena je bila mednarodna muzikološka konferenca o vlogi žensk v glasbi in delavnica z vključevanjem javnosti *Od zapisa do odra*. Izšla sta zvezka zbirke MAMS in obsežna monografija o Sophie Linhart. V reviji DMD je v letniku 20 izšla dvojna številka. Pripravljenih je bilo šest javnih koncertov stare glasbe v ciklu *Harmonia concertans*.

Digitalna demonstracija cerkvene glasbe dolgega 16. stoletja, povezane s Kranjsko

Oznaka: J6-2586.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Klemen Grabnar.

Sodelavci: T. Čakš, K. Grabnar, L. Herga, M. Kokole, M. Motnik, K. Šter (Muzikološki inštitut); M. Kovačič, U. Šivic (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://mi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/digitalna-demonstracija-cerkvene-glasbe-dolgega-16-stoletja-povezane-s-kranjsko>.

V tiskani in spletni obliki sta izšli notni ediciji: šest osemglasnih motetov Jacobusa Handla – Gallusa in tri uglasbitve mašnega ordinarija Simoneja Gatta. Poleg tega sta bili pripravljeni notna edicija maše Jeana Guyota de Châteleta iz Hrenovih kornih knjig in monografija o parodičnih mašah v teh pomembnih glasbenih virih. Opravljene so bile številne glasbenozgodovinske raziskave izbranih področij srednjeevropske glasbe dolgega 16. stoletja, povezane s slovenskimi deželami, ki so bile objavljene v obliki člankov ali knjižnih poglavij. V sodelovanju z mednarodnimi strokovnjaki je nastala študija o prehodu evropskih *monumenta* notnih edicij v digitalno okolje, ki je izšla v reviji *Journal of New Music Research*. Pripravljena je bila razstava o muzikalijah škofa Tomaža Hrena, poleg tega pa je bilo organiziranih tudi več dogodkov: glasbena delavnica, več koncertov in mednarodna okrogla miza.

A new ecosystem of early music studies [Novi ekosistem preučevanj stare glasbe]

Oznaka: EarlyMuse.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Metoda Kokole.

Sodelavci: K. Grabnar, M. Kokole, K. Šter.

Obdobje trajanja: 21. 9. 2022 – 20. 9. 2026.

Spletna stran: <https://earlymuse.eu/>.

M. Kokole, K. Šter in K. Grabnar so bili aktivni v delovnih skupinah za publikacije ter izobraževanje. Slovenska skupina je v Ljubljani, Radovljici, Adergasu in Kopru gostila tri štipendiste (STSM) projekta COST EarlyMuse.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)

Oznaka: J6-50203.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.

Sodelavka: M. Kokole.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Sodelavka: M. Kokole.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Jana Erjavec

Oznaka: MR-53501.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Klemen Grabnar.

Drugi mentor: Aleš Nagode (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

J. Erjavec se v svojem raziskovalnem delu osredotoča na zgodovino cerkvene glasbe na Štajerskem v 18. in 19. stoletju. Posvetila se je povezovanju raziskovalnih ugotovitev in pripravi doktorske naloge z naslovom *Glasba v cerkvi sv. Danijela v Celju v 18. in 19. stoletju*.

Ivana Maričić

Oznaka: MR-55886.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Katarina Šter.

Drugi mentor: Gregor Pompe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

I. Maričić raziskuje zgodovino in epistemologijo glasboslovnih praks na današnjem območju Republike Slovenije med letoma 1848 in 1939. Posvetila se je povezanosti misli o glasbi s tranzicijo iz fevdalizma v kapitalizem v habsburškem imperiju.

Monika Marušič

Oznaka: MR-58023.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Marko Motnik.

Druga mentorja: Aleš Nagode (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta), Neva Makuc (ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je prijavila dispozicijo doktorske disertacije z naslovom *Glasbeno gledališče v Gorici med letoma 1780 in 1850*. Za obdobje med letoma 1780 in 1850 je zbrala ter transkribirala gradivo iz fonda »Teatro di Società« Pokrajinskega zgodovinskega arhiva v Gorici. Soorganizirala in kurirala je cikel koncertov »Mini v Maksu« v Knjižarni kavarni Maks.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Čakš** je vodja nacionalne delovne skupine *Répertoire International de Littérature Musicale (RILM)* za Slovenijo.
- **K. Grabnar** je član Založniškega sveta Založbe ZRC. Je predsednik znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta. Je član koordinacijskega in uredniškega odbora Historičnega seminarja, član nacionalne delovne skupine *Répertoire International des Sources Musicales (RISM)* za Slovenijo in član nacionalnega odbora *Répertoire International de Littérature Musicale (RILM)* za Slovenijo. Je tudi član programskega odbora cikla koncertov stare glasbe na ustreznih zgodovinskih glasbilih Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu. Prav tako je član uredniških odborov spletne knjižne zbirke *Slovenska glasbena dediščina* in notne zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* s podzbirko *Supplementa* ter glavni in odgovorni urednik revije *De musica disserenda*. Poleg tega je terminološki svetovalec za muzikologijo pri eSSKJ in na portalu *Franček*.
- **L. Herga** je tehnična urednica revije *De musica disserenda* in drugih publikacij Muzikološkega inštituta ter članica Slovenskega muzikološkega društva.
- **M. Kokole** je glavna in odgovorna urednica notne zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae* s podzbirko *Supplementa* in spletne zbirke *Slovenska glasbena dediščina*. Je tudi članica uredniškega odbora revije *De musica disserenda* ter nacionalnih odborov *Répertoire International de Littérature Musicale (RILM)* in *Répertoire International des Sources Musicales (RISM)* za Slovenijo, članica mednarodnega znanstvenega sveta za izdajo zbranih del Giuseppeja Tartinija s sedežem na Univerzi v Padovi in Tomasa Cecchinija s sedežem v Zagrebu. Leta 2024 je bila imenovana za članico mednarodnega uredniškega odbora zbirke *Música Espanola*, Barcelona. Je podpredsednica Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in članica zgodovinske sekcije Slovenske matice.
- **I. Maričič** je skrbnica družbenih omrežij Muzikološkega inštituta in članica upravnega odbora Inštituta za delavske študije.
- **M. Motnik** je član Znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta, član uredniškega odbora revije *De musica disserenda* in vodja nacionalne delovne skupine *Répertoire International des Sources Musicales (RISM)* za Slovenijo.
- **K. Šter** je članica Znanstvenega sveta Muzikološkega inštituta, članica uredniških odborov mednarodnih muzikoloških revij *De musica disserenda* in *Muzikološki zbornik* ter zbirke spletnih monografij *Slovenska glasbena dediščina*. Aktivna je v študijski skupini Mednarodnega muzikološkega društva Cantus planus. Je tudi članica programskega odbora cikla koncertov stare glasbe Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu in terminološka svetovalka za muzikologijo pri eSSKJ. Obenem je podpredsednica Slovenskega muzikološkega društva, članica Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja, članica svetovalnega odbora Historičnega seminarja ZRC SAZU in strokovna svetovalka Zavoda za cerkveno glasbo.
- **M. Zupančič** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Baščinski glasi* in vodja delovne skupine za podatkovno zbirko MUSIQUIM (Digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem). Je skrbnica spletnih strani Muzikološkega inštituta in mentorica študentom muzikologije na študijski praksi.

RAZSTAVE:

Muzikalije ljubljanskega škofa Tomaža Hrena (1560–1630)/Musicalia of the Bishop of Ljubljana Thomas Chrön (1560–1630). Festival Radovljica, Radovljica (K. Grabnar).

Pomlad na opernem odru/Primavera all'opera: Ksenija Vidali. Soorganizator Pokrajinski muzej Koper. Atrij ZRC, Ljubljana (T. Jakomin Kocjančič in T. Novak Pucer).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **From Scribe to Stage: International Audience Engagement Workshop/Od zapisa do odra: mednarodna delavnica z vključevanjem občinstva.** Mednarodna delavnica v okviru 42. Festivala Radovljica 2024. Soorganizator Festival Radovljica, Radovljica, 21.–22. 8.
- **Transcending Traditional Roles: Female Musicians on the Path to Artistic Freedom/Preseganje tradicionalnih vlog: glasbenice na poti do umetniške svobode.** International Musicological Conference/Mednarodni muzikološki simpozij, Ljubljana, 21.–22. 11.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Vodja: T. Čakš.

Knjižni fond inštituta se je povečal za 236 enot gradiva, od tega za 200 monografskih in 36 serijskih publikacij. Del gradiva je bil pridobljen kot knjižna donacija avstrijskega muzikologa Rudolfa Flotzingerja. Knjižnica je namenjena predvsem sodelavcem inštituta, a je odprta tudi za zunanje obiskovalce.

Evidentiranje in katalogiziranje virov

V sodelovanju s centrom *RISM* (Mednarodni elektronski katalog glasbenih virov; vodja M. Motnik) v Bernu je bilo s podatki v bazi povezanih 273 enot iz SI-Nf in SI-Ks, katerih elektronske kopije so na portalu Digitalne knjižnice Slovenije (dLib.si). M. Kokole je pripravila ustrezne sezname in podatke ter vodila korespondenco s centralo v Bernu.

V okviru projekta *RILM* (Mednarodni popis glasbene oziroma muzikološke literature; vodja T. Čakš) je bil opravljen izbor in vpis glasbene literature za leto 2023 ter deloma 2024.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***De musica disserenda XX/1–2***. Uredil Klemen Grabnar. 2024. <https://ojs.zrc-sazu.si/dmd>.
- Gallus, Jacobus. ***Šest osemglasnih motetov/Six Eight-Part Motets***. Avtor kritične izdaje Marko Motnik. Monumenta artis musicae Sloveniae 65. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024.
- ***Izbrana dela iz Hrenovih kornih knjig 3: Tri maše/Selected Works from the Hren Choirbooks 3: Three Masses***. Avtor kritične izdaje Klemen Grabnar. Monumenta artis musicae Sloveniae 64. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024.
- ***Kritične izdaje stare glasbe med preteklostjo in prihodnostjo: ob štiridesetletnici zbirke Monumenta artis musicae Sloveniae***. Uredila Metoda Kokole. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024.
- Motnik, Marko. ***Glasbena pot Sophie Linhart: po sledih družine Antona Tomaža Linharta***. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024.
- ***Transcending Traditional Roles: Female Musicians on the Path to Artistic Freedom/Preseganje tradicionalnih vlog: glasbenice na poti do umetniške svobode***. Uredili Ivana Maričić, Marko Motnik in Katarina Šter. Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Alamire Foundation, Leuven, Belgija: raziskovalno sodelovanje.
- Algomus, Centre de Recherche en Informatique, Signal et Automatique de Lille, Université de Lille, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Cantus Database, University of Waterloo, Kanada: raziskovalno sodelovanje.
- CESEM / Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – NOVA, Lizbona, Portugalska: raziskovalno sodelovanje.
- CNRS – Université de Tours – MCC, Tours, Francija: projektno sodelovanje.
- Erasmus University Rotterdam, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavi, Slovaška: medsebojno obveščanje o raziskovalnem sodelovanju.
- Gustav Mahler Privatuniversität für Musik, Celovec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje in redna delovna srečanja.
- Institución Milá y Fontanals de Investigación en Humanidades (IMF), Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), Barcelona, Španija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Varšava, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- Kabinet hudební historie, Etnologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Muzički informativni centar, Zagreb, Hrvaška: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Kunstuniversität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Magdalen College, University of Oxford, Združeno kraljestvo: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Odsjek za povijest hrvatske glazbe, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, Hrvaška: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- RILM (Répertoire International de Littérature Musicale), New York, Združene države Amerike: znanstveno sodelovanje v mednarodnih spletnih bazah.

- RISM (Répertoire International des Sources Musicales), Frankfurt, Nemčija: znanstveno sodelovanje v mednarodnih spletnih bazah.
- Schola cantorum Basiliensis, Basel, Švica: raziskovalno sodelovanje.
- Slovenská akadémia vied, Bratislava, Slovaška: raziskovalno sodelovanje in znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Steiermärkisches Landesarchiv Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište u Zagrebu, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje, znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Trinity College, Trinity Medieval History Research Centre, Dublin, Irska: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Padova, Italija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Università degli Studi di Palermo, Italija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Université Jean Monnet, Saint-Étienne, Francija: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.
- University of Liverpool, Združeno kraljestvo: znanstveno sodelovanje pri izdajanju publikacij.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Prof. dr. Marc Desmet, Université Jean-Monnet, Saint-Etienne, Francija, 6.–11. 5.: dogovori o nadaljnjem sodelovanju.
- Dr. Kristin Hoefener, CESEM / Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – NOVA, Lizbona, Portugalska, 19.–26. 8.: izpopolnjevanje in izmenjava v okviru projekta COST EarlyMuse.
- Luís Neiva, CESEM / Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – NOVA, Lizbona, Portugalska, 19.–26. 8.: izpopolnjevanje in izmenjava v okviru projekta COST EarlyMuse.
- Patricia Rodríguez Rivero, Conservatorio de Música Valladolid, Španija, 19.–26. 8.: izpopolnjevanje in izmenjava v okviru projekta COST EarlyMuse.
- Prof. dr. Frans Brouwer, Erasmus University Rotterdam, Nizozemska, 20.–25. 8.: mentorstvo na mednarodni delavnici *From Scribe to Stage* v okviru 42. Festivala Radovljica.
- Iago Campello Álvarez, Erasmus University Rotterdam, Nizozemska, 21.–23. 8.: vabljen predavanje na mednarodni delavnici *From Scribe to Stage* v okviru 42. Festivala Radovljica.
- Tian Qin, Erasmus University Rotterdam, Nizozemska, 21.–23. 8.: vabljen predavanje na mednarodni delavnici *From Scribe to Stage* v okviru 42. Festivala Radovljica.
- Csongor Szántó, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 21.–26. 8.: sodelovanje na mednarodni delavnici *From Scribe to Stage* in projektne koncertu v okviru 42. Festivala Radovljica.

PREDAVANJA, REFERATI IN DRUGI JAVNI NASTOPI

Metoda Kokole:

- *The Rise and Fall of an Opera Impresario: Amalia Maschek's Financial Enterprise in the Estates Theatre in Ljubljana (1833–1835)*. Referat na znanstveni konferenci *Musica mercata 2024: Finance, Commodity and the Music Industry from Antiquity to the Present*, Helsinki, Finska, 5. 6.
- *Separate and/or After-Life of opera buffa Arias in the Late 18th and Early 19th Centuries*. Referat na znanstveni delavnici *W. A. Mozart's Opera Fragments: Then and Now*, Uppsala, Švedska, 6. 9.
- *Janez Krstnik Novak in Figaro pod drobnogledom*. Referat na znanstveni konferenci *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča*, Ljubljana, 24. 10.

Ivana Maričič:

- *Za omiko, za glasbo, za narodovo izobrazbo! Anahronizmi in protislovja glasbene stroke*. Predavanje v ciklu predavanj *Intelektualci* Inštituta za delavske študije, Ljubljana, 5. 6. (soavtorja Lovrenc Rogelj in Jan Ovnik).

Marko Motnik:

- *Von der Archivforschung zu den Digital Humanities: neue und alte Perspektiven für die Musikwissenschaft*. Referat na konferenci *Steirischer Archivtag 2024, Archive und Musikwissenschaft*, Gradec, Avstrija, 16. 10.
- *Dominikanski samostan Studenice: kraj glasbe?* Referat na znanstvenem simpoziju *Fons Gratiae – Studenice v kontekstu ženskih samostanov na Štajerskem*, Poljčane, 17. 10.

Katarina Šter:

- *The Capodistrian cantus fractus: A Piece in the Puzzle of the Franciscan Liturgical Music in the Venetian Republic*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Medieval and Early Modern Age Culture and Education in Central Europe: Local Elements, Transregional Connections; Interdisciplinary Conference in Memoriam Lenka Hlávková*, Bratislava, Slovaška, 11. 3.
- *COST EarlyMuse II: Practicalities of Dealing with Endangered Sources; Affordances and Limitations of Analogue and Digital Approaches*. Okrogla miza na mednarodni konferenci *Digital Technologies Applied to Music Research: Methodologies, Projects and Challenges*, Lizbona, Portugalska, 29. 6. (soavtorji Joshua Neumann, Juan José Pérez Gual in Kalina Tomova).
- *The Power of a Random Source: Discubuit Iesus and Its Slovenian Translation*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Cantus Planus 40: Anniversary Conference*, Gödöllő, Madžarska, 1. 8.

Maruša Zupančič:

- *Preseganje tradicionalnih vlog: pojav inštrumentalistk v ljubljanskem javnem kulturnem življenju do leta 1850/Transcending Traditional Roles: The Emergence of Women Instrumentalists in Ljubljana's Public Cultural Life until 1850*. Referat na konferenci *Preseganje tradicionalnih vlog: glasbenice na poti do umetniške svobode*, Ljubljana, 22. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Metoda Kokole:

- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 10.–17. 3. in 6.–13. 10.: raziskovalno delo.

Marko Motnik:

- Steiermärkisches Landesarchiv, Gradec, Avstrija, 9. 10., 16. 10., 12. 12.: raziskovalno delo.
- Gesellschaft der Musikfreunde in Wien, Dunaj, Avstrija, 5.–8. 11.: raziskovalno delo.
- Österreichische Nationalbibliothek, Dunaj, Avstrija, 5.–8. 11.: raziskovalno delo.
- Institut für Musikwissenschaft, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 6. 11.: vodenje seminarja in pedagoško delo.

Katarina Šter:

- Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija, Zagreb, Hrvaška, 4.–7. 2.: delovno srečanje v okviru projekta COST.
- Österreichische Nationalbibliothek in Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 9.–16. 2., 29. 5. – 4. 6., 6.–11. 11.: raziskovalno delo.
- Schola cantorum Basiliensis in Universität Basel, Basel, Švica, 21.–29. 5.: raziskovalno delo, dogovori o raziskovalnem sodelovanju.
- CESEM / Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – NOVA, Lizbona, Portugalska, 20.–30. 6.: izpopolnjevanje v okviru projekta COST in raziskovalno sodelovanje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Marko Motnik je prejel Mantuanijevo priznanje za znanstveno monografijo *Glasbena pot Sophie Linhart: po sledih družine Antona Tomaža Linharta*.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The members of the Institute of Musicology – five researchers, three junior researchers and two assistants – systematically investigate musical sources, creations, phenomena, historiography and contexts of musical life within the broader frame of national and Central European musical heritage from the Middle Ages to the 20th century. The results of their research contribute to the knowledge, appreciation, preservation and revitalisation of musical heritage, and are brought to life also in the concerts of the Harmonia concertans series.

In 2024, the main research work was conducted within the programme “Research in the History of Music in Slovenian Lands” (PI M. Kokole), with studies covering various gaps in knowledge of the national as well as international music history, and development of new research areas and methodologies. This work resulted in the publication of a double volume of the institute’s journal, a monograph, two music editions, various published papers, organisation of an international conference and an international audience-engagement workshop as well as further expansion of the relational database MUSIQUUM which offers a comprehensive digital overview of musical life in the Slovenian Lands in the 19th century.

Further research was performed within the research project “Digital Presentation of the Long-Sixteenth-Century Church Music Connected to Carniola” (PI K. Grabnar), in which two editions of selected 16th-century sacred compositions were published (in collaboration with the research programme) and the preparation of the monograph on the Bishop Hren’s choirbooks continued. Various events (an exhibition, a workshop and several concerts) were also organised within the project. Some researchers were active in research projects led by the other institutes of ZRC SAZU and in the COST Action CA21161 “Early Muse: A New Ecosystem of Early Music Studies”.

The institute publishing comprised a monograph on Sophie Linhart (M. Motnik), two music editions within the *Monumenta artis musicae Sloveniae* series (vol. 64 edited by K. Grabnar, vol. 65 edited by M. Motnik) and a double issue of the journal *De musica disserenda* 20/1–2 (edited by K. Grabnar).

The institute collaborates with the Slovenian Ministry of Culture, City of Ljubljana, Harmonia Antiqua Labacensis, Society of Slovenian Composers, University of Ljubljana, and National and University Library. The international collaboration with *RISM* (Frankfurt am Main) and *RILM* (New York), as well as other international research institutions continued.

The institute’s researchers are members of various editorial boards and specialised societies such as International Musicological Society, American Musicological Society, Cantus Planus Study Group of the IMS, International Society for Eighteenth-Century Studies, Slovenian Musicological Society, and others. They also take part in teaching programmes at the Postgraduate School ZRC SAZU, University of Ljubljana and in the Historical Seminar ZRC SAZU.

Temeljno poslanstvo preučevanja slovenske književnosti udejanjamo v dveh sekcijah inštituta z dopolnjujočimi težišči: ena je usmerjena zlasti k slovenski literarni zgodovini, njenim virom, analizam in edicijam, druga odpira komplementarne pristope s primerjalnimi, teoretskimi in metodološkimi zasnovami. Naše študije slovenskega slovstva, svetovne književnosti, form in zvrsti segajo kronološko od srednjega veka do novejših dob ter sodobnosti; naši pristopi premostijo širok razpon od znanstvenega članka do digitalnih izdaj in besedilnih korpusov.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<https://isllv.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

**akad. prof. dr. Janko Kos, izr. članica SAZU prof. dr. Andreja Žele, doc. dr. Luka Vidmar (predsednik),
doc. dr. Monika Deželak Trojar (namestnica predsednika), doc. dr. Jernej Habjan, doc. dr. Matija Ogrin, doc. dr. Andrejka Žejn.**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: doc. dr. Matija Ogrin.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Marko Juvan, doc. dr. Matija Ogrin.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Marijan Dovič, doc. dr. Luka Vidmar.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Monika Deželak Trojar, doc. dr. Jernej Habjan, doc. dr. Andraž Jež, dr. Mojca Šorli, doc. dr. Andrejka Žejn.

Asistentka z doktoratom: ddr. Nina Ditmajer Prando.

Asistenti, mladi raziskovalci: Lucija Mandić, Sergej Valijev, dr. Gašper Jakovac.

Organizacijski enoti:

Sekcija za slovensko literarno zgodovino

Sekcija za literarno teorijo in primerjalno književnost

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave

Oznaka: P6-0024.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marko Juvan.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, N. Ditmajer Prando, M. Dovič, J. Habjan, A. Jež, M. Juvan, L. Mandić, M. Ogrin, M. Šorli, L. Vidmar, S. Valijev, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/literarnozgodovinske-literarnoteoreticne-in-metodoloske-raziskave-3>.

M. Juvan je objavil znanstveni članek o dvoglasni besedi v slovenskem zgodovinskem romanu, v mednarodni reviji pa prispevek o današnjem položaju primerjalne književnosti v svetu. Na znanstvenih konferencah je imel referata o modernističnih literarnih antologijah ter o delavskem in literarnem ludizmu. M. Ogrin je s sodelavci (N. Ditmajer Prando) dokončal urejanje in spletno postavitev zbirke elektronskih diplomatičnih izdaj *Slovensko baročno slovstvo*. A. Žejn je v znanstvenem članku pisala o računalniško podprti primerjavi Jurčiča in Cankarja, L. Mandić pa o kvantitativni analizi semantike slovenske pripovedne proze ter primerjavi semantike intimnosti v slovenski in srbski findsiecijski prozi. M. Šorli je imela referat o jezikovnem konservativizmu pri leksikalnih izbirah. Programska skupina je prispevala devet gesel za Novi SBL.

Slovenski literati in cesarska cenzura v dolgem 19. stoletju

Oznaka: J6-2583.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marijan Dovič.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, M. Dovič, J. Habjan, M. Juvan, M. Ogrin, S. Valijev, L. Vidmar, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenski-literati-cesarska-cenzura-v-dolgem-19-stoletju>.

Vodja projekta je objavil članka »Nacionalistični ‚enfant terrible‘: Levstik in cenzura« (*Jezik in slovstvo*) in »Valentin Vodnik, ilirski odi in politična cenzura« (*Slavia Centralis*) ter poglavji »Ivan Tavčar in cenzura« (SAZU) in »Ivan Cankar i cenzura« (Filozofska fakulteta Zagreb). O cenzuri je tudi predaval (v Pragi o Cankarjevi *Erotiki* in v Škofji Loki o cenzuri v 19. stoletju).

Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)

Oznaka: J6-50203.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Luka Vidmar.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, M. Dovič, M. Juvan, M. Ogrin, L. Vidmar, A. Žejn (Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede); M. Kokole (Muzikološki inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zacetki-slovenske-posvetne-dramatike-in-gledalisca-1670-1848>.

Objavljena je bila elektronska diplomatična izdaja igre Silvestra Mureta *Pogovar od pijače inu ventočejna tega vina med enim g. fajmoštram inu med šterjimi farmanim* (ur. M. Ogrin). Člani projektne skupine so sodelovali na simpoziju *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča* v organizaciji vodje projekta. Objavljen je bil samostojni znanstveni sestavek »Die Theatersaison 1829/30 im Ständischen Theater in Laibach (Ljubljana)« (Tanja Žigon, Tone Smolej).

Recepcija starejšega pesništva v panonskem jezikovnem prostoru

Oznaka: Z6-3227.

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nina Ditmajer Prando.

Sodelavka: N. Ditmajer Prando.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 31. 5. 2025.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/recepcija-starejsenga-pesnistva-v-panonskem-jezikovnem-prostoru>.

Izvedena je bila razstava Starejše rokopisne pesmarice vzhodnoslovenskega prostora (1. 10. – 4. 11.) v Univerzitetni knjižnici Maribor. Hkrati z razstavo je izšel tudi istoimenski katalog v uredništvu N. Ditmajer in Vlaste Stavbar. Objavljeni so bili znanstveni članki o vplivu kajkavske poezije na poezijo Štefana Modrinjaka, o Lendovškovi nameravani izdaji *Nebeškega pastirja* kajkavskega pisca Gregorja Kapucina, o recepciji pesništva Petra Dajnka in hibridnih zbirkah besedil v prekmurskem jezikovnem prostoru.

Združevanje žanrov slovenske pripovedne proze (1836–1920): Poskus digitalne literarne zgodovine

Oznaka: NRH-2401.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrejka Žejn.

Sodelavci: L. Mandić, M. Šorli, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 10. 5. – 31. 12. 2024.

Izdelan je bil obsežen korpus slovenske pripovedne proze in napisan članek, v katerem je postavljen model, katere besedilne značilnosti so najrelevantnejše pri določanju avtorstva literarnih besedil v slovenskem jeziku. Za tisk je bila pripravljena monografija o izhodiščih slovenske pripovedne proze, ki je leta 2021 izšla v spletni verziji.

Svetovna vojna literatura: zgodovina razprave o svetovni literaturi kot razprave o svetovni vojni

Oznaka: N6-0357.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jernej Habjan.

Sodelavci: J. Habjan, M. Juvan, L. Mandić.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2027.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/svetovna-vojna-literatura-zgodovina-razprave-o-svetovni-literaturi-kot>.

Opravljen je bil začetna faza projekta, v kateri je projektna skupina zbrala in raziskala sekundarno literaturo ter zasnovala mednarodno konferenco, ki bo potekala v letu 2025. Vodja projekta je na temo projekta predstavil referat na mednarodni konferenci. M. Juvan je v mednarodni monografiji objavil poglavje o svetovih svetovne literature.

Freising in Slovani pod škofom Abrahamom. Tekstološki pristop k misijonski in pastoralni dejavnosti med Karantanci v 10. stoletju

Oznaka: N6-0193.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Ogrin.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, M. Ogrin, S. Valijev.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/freising-in-slovani-pod-skofom-abrahamom-tekstoloski-pristop-k-misijonski-in>.

V okviru bilateralnega projekta je bila na Univerzi v Gentu 24. in 25. 6. izvedena dvodnevna znanstvena konferenca z naslovom *Christian Missions and the Slavs*. V okviru konference je Matija Ogrin 24. 6. predstavil prispevek z naslovom *Traces of Frisingensia in oral culture: Literary remains in Slovenian folk songs*, Monika Deželak Trojar pa 25. 6. prispevek z naslovom *The role of the Church of Aquileia in the spread of Christianity among the Slavs*.

Catholic performance in early modern England [Katoliška uprizoritvena kultura v zgodnjemnovoveški Angliji]

Oznaka: MN-0029.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gašper Jakovac.

Sodelavec: G. Jakovac.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://isllv.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/katoliska-uprizoritvena-kultura-v-zgodnjemnovoveski-angliji>.

Gašper Jakovac je v prvih treh mesecih projekta nadaljeval s pripravo kritične izdaje angleške duhovne rokopisne drame iz sedemnajstega stoletja, *The History of Purgatory*, ter zbiral še poslednja arhivska gradiva v Shropshire Archives (Shrewsbury) in The National Archives (London), ki bodo služila pri pripravi uvoda in kritičnega aparata izdaje. Začel je s pisanjem znanstvenega članka z naslovom »*Campionus: Staging Edmund Campion at the English College, Rome*«, ki bo v prvi polovici leta 2025 poslan na uredništvo revije *English Literary Renaissance*.

Print Culture and Public Spheres in Central Europe 1500–1800 [Kultura tiska in javne sfere v Srednji Evropi 1500–1800]

Oznaka: PCPSce.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Andrejka Žejn.

Sodelavci: M. Deželak Trojar, N. Ditmajer Prando, M. Ogrin, A. Žejn.

Obdobje trajanja: 7. 10. 2024 – 6. 10. 2028.

Spletna stran: <https://www.cost.eu/actions/CA23137/>.

Potekalo je ustanovno srečanje akcije ter skupna srečanja in sestanki po posameznih delovnih skupinah, namenjeni načrtovanju vsebine.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Latinske in nemške kronike na Slovenskem

Oznaka: J7-2604.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Lucija Mandić

Oznaka: MR-54766.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Jernej Habjan.

Drugi mentorici: Andrejka Žejn, Monika Deželak Trojar (pedagoški mentorici na Podiplomski šoli ZRC SAZU).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je uspešno oddala doktorsko disertacijo. Izsledke svojih raziskav je predstavila v dveh znanstvenih člankih, poglavju znanstvene monografije in na dveh mednarodnih konferencah. Uredila je tudi tematsko številko znanstvene revije.

Sergej Valijev

Oznaka: MR-56652.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Monika Deželak Trojar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Sergej Valijev je nadaljeval s pripravo svojega doktorata, posvečenega grški tragediji. Udeležil se je dveh znanstvenih konferenc s svojega raziskovalnega področja, na katerih je predstavil nekatere izsledke svojih raziskav: v Trnavi na Slovaškem se je septembra udeležil mednarodne znanstvene konference *The many worlds of phenomenology: Umwelt, Mitwelt, Lebenswelt* v organizaciji Central and East European Society for Phenomenology; prav tako septembra se je v Ljubljani udeležil znanstvene konference *Smiselna dezorientacija in nihilistični precep danes* v organizaciji Inštituta Nove revije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Deželak Trojar** je koordinatorica Historičnega seminarja ZRC SAZU, članica uredniškega odbora zbirke *Dela starejšega slovenskega slovstva*. Je pedagoška somentorica podiplomski študentki in raziskovalna mentorica mlademu raziskovalcu.
- **N. Ditmajer Prando** je področna urednica za literaturo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, članica uredništva revije *Tretji dan* ter članica uredniškega odbora revije *Edinost in dialog*. Je članica Upravnega odbora Cankarjeve nagrade.
- **M. Dovič** je urednik *Primerjalne književnosti* in član uredništva zbirke *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* ter *Studia litteraria*. Bil je tudi član upravnega odbora Cankarjeve nagrade.
- **J. Habjan** je član uredništev znanstvenih založb Sophia in Studia humanitatis, knjižne zbirke *Studia litteraria* ter znanstvene revije *Primerjalna književnost*. Je pedagoški mentor podiplomski študentki in podiplomskemu študentu.
- **A. Jež** je predsedoval mednarodnemu simpoziju *Obdobja*. Uredil je simpozijско publikacijo *Slovenska literatura in umetnost v družbenih kontekstih*. Je mentor več dodiplomskim študentom in član uredniškega odbora revije *Borec*.
- **M. Juvan** je član uredništev mednarodnih revij *Arcadia*, *CLCWeb*, *Colloquia Comparativa Litterarum*, *Kontekst*, *Literaturna misal*, *Primerjalna književnost* in *Slavica Litteraria* ter zbirke *Studia litteraria* in *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* pri Založbi ZRC. Je izredni član SAZU, član Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti; bil je član Znanstvenega sveta ZRC SAZU (do sredine 2024). Deluje v vodstvenih organih domačih in mednarodnih znanstvenih združenj: Izvršilnega odbora Mednarodne zveze za primerjalno književnost (ICLA/AILC) in Svetovalnega odbora Inštituta za svetovno literaturo Univerze Harvard. Je ustanovni član Odbora za digitalno primerjalno književnost pri ICLA/AILC.

- **L. Mandić** je članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma 5*. Pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA/AILC) je članica Odbora za digitalno primerjalno književnost in Raziskovalnega odbora za jezikovni stik v literaturi.
- **M. Ogrin** je glavni urednik zbirke *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* ter *Dela starejšega slovenskega slovstva*, urednik zbirke *Sidro* (založba Družina) ter član odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja. Ureja elektronske znanstvenokritične izdaje inštituta.
- **L. Vidmar** je urednik zbirke *Apes academicae* ter član uredniških odborov *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev*, *Del starejšega slovenskega slovstva*, *Loških razgledov* in revije *SLO – časi, kraji, ljudje*. Je član izvršilnega odbora Slovenskega društva za preučevanje 18. stoletja in predsednik komisije za podeljevanje Trubarjevih priznanj (Narodna in univerzitetna knjižnica).
- **A. Žejn** je članica uredniškega odbora *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev* ter pedagoška mentorica podiplomski študentki.

RAZSTAVE:

- ***Slovinci in cesarska cenzura od Jožefa II. do prve svetovne vojne (Slovenians and imperial censorship from Joseph II to the First World War)***. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana, 25. 5. – 25. 11. (avtorji M. Dović in člani projektne skupine).
- ***Starejše rokopisne pesmarice vzhodnoslovenskega prostora***. Knjižno razstavišče Univerzitetne knjižnice Maribor, 1. 10. – 4. 11. (avtorici N. Ditmajer in Vlasta Stavbar).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- ***Od intimizma do reizma: spremembe literarnega subjekta***. Znanstveni simpozij. Soorganizator: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana, 1. 10.
- ***Sound and Text in Intercultural Context***. Mednarodni znanstveni simpozij. Soorganizatorja: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede, Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo. Sofija, Bolgarija, 4. 6., dogodek v živo in na spletu.
- ***Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča***. Znanstveni simpozij, Ljubljana, 24. 10.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Vodja: N. Ditmajer Prando.

Knjižnični fond se je povečal za 144 knjig in 35 zvezkov serijskih publikacij, večinoma z nakupi.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča: program simpozija in povzetki referatov***. Uredil Luka Vidmar. Ljubljana: Založba ZRC, 2024.
- ***Korpus 1968 slovenska književnost Maj68 3.0 [Corpus of 1968 Slovenian literature Maj68 3.0]***. Uredili Marko Juvan idr. Ljubljana: ZRC SAZU, 2024.
- Janez Cigler, ***Zbrano delo 1***. Uredila Andrejka Žejn. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (*Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*).

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- European Society of Comparative Literature (ESCL/SELC): članstvo v izvršilnem odboru in odboru za nagrade evropskega komparativističnega društva.
- International Comparative Literature Association (ICLA/AILC), Pariz, Francija: članstvo v izvršilnem odboru.
- Bolgarska akademija znanosti: bilateralni projekt (v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti) *Sound and Text in Intercultural Context*.
- Österreich und Ostmitteleuropa Zentrum, Institut für Osteuropäische Geschichte, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Alexander Sorenson, Binghamton University, Department of Comparative Literature, Binghamton, Združene države Amerike, 8.–31. 7.: raziskovalno delo in konzultacije za zgodovino ljubljanske šole teoretske psihoanalize.
- Asist. dr. Kaitlyn Tucker Sorenson, Binghamton University, Department of Comparative Literature, Binghamton, Združene države Amerike, 8.–31. 7.: raziskovalno delo in konzultacije za zgodovino ljubljanske šole teoretske psihoanalize.
- Doc. dr. Tin Lemac, Odjel za kroatistiku, Sveučilište u Zadru, Hrvaška, 16. 4.: konzultacije o teoriji diskurza in interdiskurzivnosti.
- Prof. dr. Miloš Zelenka, Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Nitra, Slovaška, 23.–24. 4.: seznaitve z delom inštituta v okviru študijske ekskurzije s študenti.
- Dr. Ekaterina Dimitrova Todorova, Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo, Sofija, Bolgarija, 19.–25. 2.: obisk in raziskovalno delo v okviru bilateralnega projekta Sound and Text in Intercultural Context.
- Dr. Nikolaj Genov, Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo, Sofija, Bolgarija, 21.–28. 10.: obisk in raziskovalno delo v okviru bilateralnega projekta Sound and Text in Intercultural Context.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Monika Deželak Trojar:

- *Od jezuitskega do državnega monopola v šolstvu na Slovenskem (s poudarkom na Ljubljani)*. Referat na Znanstvenem simpoziju ob 250-letnici Splošnega šolskega reda Marije Terezije, Ljubljana, 22. 5.
- *The role of the Church of Aquileia in the spread of Christianity among the Slavs*. Referat na znanstveni konferenci *Christian Missions and the Slavs*, Gent, Belgija, 25. 6.
- *Vpliv jezuitskega gledališča na začetek slovenske posvetne dramatike*. Referat na znanstvenem simpoziju *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča*, Ljubljana, 24. 10.

Marijan Dovič:

- *Burning Erotika and Ivan Cankar's Revolution in Slovenian Poetry*. Predavanje na konferenci *Transformations of Intimacy in the Central and East European Literatures (1890–1920)*, Praga, Češka, 27. 3.
- *National poets, cultural saints: Venerating writers in small nations*. Plenarno predavanje na simpoziju *Rainis and Aspazija among Contemporaries in the European Cultural Context*, Riga, Latvija, 26. 9.
- »Anti-pesem je potiskan / (malo trd) klozet papir«: intimisti in modernisti v obdobju neoavantgarde. Predavanje na simpoziju *Od intimizma do reizma: spremembe literarnega subjekta*, Ljubljana, 1. 10.

Jernej Habjan:

- *The Global More-than-Novel*. Referat na znanstveni konferenci *The Global Novel: Bridging Material Objects and Forms*, Barcelona, Španija, 24. 4.
- *World Literature Studies as World Literature*. Referat na znanstveni konferenci *Central/East European Literatures as World Literature*, Budimpešta, Madžarska, 7. 6.
- *The History of World Literature in Central Europe*. Referat na znanstveni konferenci *Zgodovina primerjalne književnosti v Srednji Evropi/The History of Comparative Literature in Central Europe*, Ljubljana, 6. 9.

Andraž Jež:

- *Literarna javnost: izraz sistema ali opozicije?* Predavanje na mednarodni konferenci *Močnikovi koncepti*, Ljubljana, 20. 9.
- *Opombe k družbenopolitičnemu okviru razpravljanja o sodobni slovenski literaturi v aktualnih srednješolskih učbenikih*. Vabljen prispevek na okrogli mizi *Klasika v osnovni in srednji šoli*, Celje, 27. 9.

Marko Juvan:

- *The Last Season of Modernism and May '68: the World, Paris, Ljubljana*. Referat na *The 2024 ACLA Annual Meeting*, Montréal, Kanada, 15. 3.
- *Capitalism, World Literature, Accelerated Development: Slovenian Neo-Avant-Garde in the Global Student Revolution*. Plenarno predavanje na mednarodni konferenci *LITPRAX*, Ljubljana, 19. 4.
- *The Luddite in ludism: literary play as the destruction of the ideological state apparatuses*. Referat na *Xe Congrès biennal de la SELC (Société Européenne de Littérature Comparée)*, Pariz, Francija, 5. 9.

Lucija Mandić:

- *Long, lust, love: semantic fields of intimacy in Slovenian and Serbian prose at the fin de siècle*: Referat na konferenci *Transformations of Intimacy in the Central and East European Literatures (1890–1920)*, Praga, Češka, 27. 3. (soavtor Darko Ilin).
- *Play as provocation: Czech and Slovenian experimental literature in the 1960s*. Referat na konferenci *Xe Congrès biennal de la SELC (Société Européenne de Littérature Comparée): Le Jeu: gaming, gambling and play in literature*, Pariz, Francija, 5. 9.

Matija Ogrin:

- *Slovensko baročno slovstvo: nov vpogled v slovensko literarno kulturo 18. stoletja*. Predavanje v Slovenskem društvu za preučevanje 18. stoletja, Ljubljana, 15. 10.
- *Drabosnjakove dramske igre kot ljudsko gledališče in preoblikovanje tradicije*. Referat na znanstvenem simpoziju *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča*, Ljubljana, 24. 10.
- *Dionysius of Luxembourg in Slovenian Manuscript Translations and Transmission*. Vabljen predavanje na konferenci *Verfasserlexikon der Luxemburger Autoren*, Luksemburg, Luksemburg, 30. 11.

Mojca Šorli:

- *Intimizem in reizem v korpusu slovenskih modernističnih besedil (1964–1972): empirični pogled*. Referat na znanstvenem posvetu *Od intimizma do reizma: spremembe literarnega subjekta*, Ljubljana, 1. 10. (soavtorica A. Žejn).
- *Med jezikovno kulturo in kulturnim konservativizmom: leksikalni pari prevzeto – domače*. Referat na znanstvenem simpoziju *Obdobja Predpis in norma v jeziku*, Ljubljana, 19. 11.

Luka Vidmar:

- *Osmaneneinfälle – Bauernaufstände – konfessionelle Auseinandersetzungen*. Predavanje v okviru cikla *Eine (un-)trennbare Geschichte? Österreich–Slowenien vom Mittelalter bis heute*, Dunaj, Avstrija, 16. 4. (soavtorica Marija Wakounig).
- *Ustanovitev Licejske knjižnice v Ljubljani: 1774 ali 1791?* Referat na Znanstvenem simpoziju *ob 250-letnici Splošnega šolskega reda Marije Terezije*, Ljubljana, 22. 5.
- *Japljev Artakserkses: uspeh in neuspeh prvega poskusa slovenske opere*. Referat na znanstvenem simpoziju *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča*, Ljubljana, 24. 10.

Andrejka Žejn:

- *Intimizem in reizem v korpusu slovenskih modernističnih besedil (1964–1972): empirični pogled*. Referat na znanstvenem posvetu *Od intimizma do reizma: spremembe literarnega subjekta*, Ljubljana, 1. 10. (soavtorica M. Šorli).
- *Drabosnjakove dramske igre kot ljudsko gledališče in preoblikovanje tradicije*. Referat na znanstvenem simpoziju *Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča*. Ljubljana, 24. 10. (soavtor M. Ogrin).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Monika Deželak Trojar:

- Österreichische Nationalbibliothek in Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Dunaj, Avstrija, 7.–13. 7.: pregled arhivskih virov o nekdanji knjižnici Auerspergov v Ljubljani in zgodovinopisnih rokopisnih zapisov Janeza Ludvika Schönleba.

Mojca Šorli:

- Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo, Sofija, Bolgarija, 2.–9. 6.: obisk in raziskovalno delo v okviru bilateralnega projekta *Sound and Text in Intercultural Context*.

Luka Vidmar:

- Österreich und Ostmitteleuropa Zentrum, Institut für Osteuropäische Geschichte, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 1. 11. – 31. 12.: raziskovalno delo v okviru inštitutskega raziskovalnega programa *Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave*.

Andrejka Žejn:

- Bolgarska akademija znanosti, Inštitut za literaturo, Sofija, Bolgarija, 2.–9. 6.: obisk in raziskovalno delo v okviru bilateralnega projekta *Sound and Text in Intercultural Context*.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Gašper Jakovac je bil 29. 11. izvoljen v naziv častnega raziskovalnega sodelavca (Honorary research fellow) na oddelku za angleški jezik in literaturo, Univerzitetni kolegij v Londonu.

Marijan Dovič, Marko Juvan, Matija Ogrin in **Luka Vidmar** so bili med prejemniki nagrade odlični v znanosti za prispevke v monografiji *Zgodovina slovenskega literarnega prevoda* (glavna urednica Nike Kocijančič Pokorn).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The fundamental task of the study of Slovenian literature is pursued in two of the Institute's sections with complementary specialisations: one is focused primarily on Slovenian literary history, its sources, analyses and editions, while the other opens up complementary approaches with comparative, theoretical and methodological concepts. Our studies of Slovenian literature, world literature, forms and genres range chronologically from the Middle Ages to the modern and contemporary period; our approaches span a wide range from scholarly articles to digital editions and text corpora. In 2024, the thirteen researchers of the Institute published 9 scientific articles and 8 chapters in monographs. They edited several scholarly editions and published articles in Slovenian and international publications as results of the research programme, basic and postdoctoral projects and in cooperation with other research institutions.

Studies on early modern Slovenian literature continued with contributions on Latin chronicles, travel diaries and research on manuscripts of various genres, ranging from sermons and hagiographic prose to songbooks and hymnals of the Prekmurje region. A thematic symposium in Ljubljana was devoted to early Slovenian drama. The exhibition Early Modern Manuscript Songbooks of the Eastern Slovenian Lands was held in the Maribor University Library. The studies on the long 19th century include analyses of the national poets and writers, A. T. Linhart, V. Vodnik, P. Dajnko and Š. Modrinjak, as well as J. Cigler and other pioneers of early Slovenian prose. Theoretical and comparative approaches include phenomenological views of tragedy and Sophocles, text-critical and corpus-based literary analyses, multilingualism in literature and various aspects of world literature.

Several biographies were written for the New Slovenian Biographical Dictionary. One volume (J. Cigler) was published in the scholarly edition series Collected Works of Slovenian Poets and Writers. The Institute's electronic collections were expanded by the "Slovenian Baroque Literature", a new series of diplomatic digital editions in open access.

Members of the Institute sit on the editorial boards of publishing houses and scholarly journals (e.g. *Studia humanitatis*, *Arcadia*, *Primerjalna književnost* and *Slavica Tergestina*). Members of the Institute have taught at the Postgraduate School ZRC SAZU and at the Universities of Ljubljana and Nova Gorica and have served on the boards of academic associations such as ESCL/SELC and ICLA/AILC.

<https://isllv.zrc-sazu.si/en>

Inštitut za slovensko narodopisje je raziskovalno središče za področje etnologije, folkloristike in kulturne antropologije. V dveh raziskovalnih programih, nacionalnih in mednarodnih temeljnih ter aplikativnih projektih razvija raziskave o kulturnih praksah in procesih ter vsakdanjiku v preteklosti in sodobnosti, pri čemer se opira na raziskovalno tradicijo in sodobne raziskovalne usmeritve. Ima bogato knjižnico, dokumentacijski oddelek in Avdiovizualni laboratorij.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPIISJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

isn2.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

izr. član SAZU prof. dr. Marko Juvan, akad. prof. ddr. Marija Stanonik, doc. dr. Saša Poljak Istenič (predsednica), doc. dr. Saša Babič (predstojnica), doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar, doc. dr. Daša Ličen, izr. prof. dr. Dan Podjed (podpredsednik).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: doc. dr. Saša Babič.

Znanstveni svetniki: izr. prof. dr. Jurij Fikfak, prof. dr. Maja Godina Golija, dr. Monika Krojež Telban (do 11. 6. 2024), dr. Ingrid Slavec Gradišnik, prof. dr. Katja Mihurko Poniž.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Dan Podjed, izr. prof. dr. Miha Kozorog.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Saša Babič, doc. dr. Tatiana Bajuk Senčar, doc. dr. Barbara Ivančič Kutin, doc. dr. Špela Ledinek Lozej, doc. dr. Daša Ličen (od 15. 10.), doc. dr. Saša Poljak Istenič (odsotna 2 meseca in pol), dr. Katarina Šrmpf Vendramin.

Asistentki z doktoratom: doc. dr. Daša Ličen (do 14. 10.), dr. Vanja Huzjan.

Asistenti, mladi raziskovalci: Manca Filak, Rok Mrvič, Jaro Veselinovič, Luka Kropivnik.

Strokovne sodelavke: Stanka Drnovšek, Bojana Kušič Plemenita (1. 4. – 15. 9.), Maja Sara Gržan (od 16. 9.).

Samostojni tehnik: Aleksander Kuharič (do 1. 3.).

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Ledinek Lozej.

Sodelavci: Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Bofulin, A. Reberc, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); T. Jakop, M. Sušnik (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); P. Pipan, M. Topole (Geografski inštitut Antona Melika); E. Fekonja, M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://dediscina.zrc-sazu.si/sl/home/>.

Sodelavke in sodelavca interdisciplinarne programske skupine so se posvečali premisleku o razmerjih moči v dediščinskih procesih, o razpiranju in preseganju nacionalnega pri ustvarjanju dediščine ter vrednotenju in analizi manjšinskih dediščin. Raziskovalno problematiko so nagovorili v petih tematskih sklopih: 1) dediščina na dinamičnih mejnih območjih, 2) dediščina v mobilnem svetu, 3) jezik v rabi – raba jezika, 4) živeti z dediščino in 5) dediščinjenje prostora. Organizirali so panel Oddelka za srednjo in vzhodno Evropo na 7. bienalni konferenci Združenja za kritično preučevanje dediščine (Association of Critical Heritage Studies) (Galway, Irska, 3.–6. 6.), izvedli hodinar v Vipavski dolini (22.–24. 10.). Izsledke raziskovalnega dela so objavili v znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankih, prispevkih na konferenci, predavanjih in drugih nastopih v medijih ter na spletišču Heriskop.

Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika

Oznaka: P6-0088.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavci: S. Babič, T. Bajuk Senčar, S. Drnovšek, J. Fikfak, M. Filak, M. Godina Golija, M. Gržan, V. Huzjan, B. Ivančič Kutin, M. Kozorog, M. Kropej Telban, A. Kuharič, B. Kušič Plemenita, R. Mrvič, D. Podjed, S. Poljak Istenič, I. Slavec Gradišnik, K. Šrimpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Ratej (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/etnoloske-antropoloske-in-folkloristicne-raziskave-vsakdanjika>.

Osrednji cilj je preučiti vsakdanjik v preteklosti in sedanjosti ter ovrednotiti osrednje etnološke, antropološke in folkloristične koncepte, da bi z njimi bolje uporabili nova spoznanja in zmogli predvideti scenarije za sobivanje v prihodnosti. V programski skupini je bilo objavlenih 18 znanstvenih in 9 poglavij v znanstvenih monografijah, z nastopi na konferencah, strokovnimi in poljudnimi članki ter intervjuji pa so poskrbeli za odmevnost raziskovanj v širši javnosti. Potekalo je intenzivno delo za spletno izdajo Etnološkega leksikona. Ob znanstvenih revijah *Traditiones* in *Studia mythologica Slavica* je pomemben rezultat še spletna stran *Vsakdanjik*, ki je s krajšimi poljudno-strokovnimi prispevki postala osrednji portal za obveščanje javnosti o rezultatih programa. Na tej strani je bilo objavljenih 20 prispevkov, ki so dopolnjeni s tematskimi pregovori.

Urbane prihodnosti. Zamišljanje in spodbujanje možnosti v nemirnih časih

Oznaka: J6-2578.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Kozorog, S. Poljak Istenič, J. Veselinovič.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2020 – 31. 10. 2024.

Spletna stran: <https://www.citymaking.eu/>.

Raziskovalci so izvedli etnografske študije v devetih mestih v Sloveniji in na Hrvaškem ter analizirali vpliv urbanih politik, participacije prebivalcev in kulturne ustvarjalnosti na zamišljanje prihodnosti. Prispevali so k razvoju urbanih študij in h krepitvi etnologije kot discipline za preučevanje prihodnosti. Rezultati so bili predstavljeni v znanstvenih člankih, na konferencah in v obliki razstav. Sodelavci so pripravili strateški načrt Centra za raziskovanje urbanih prihodnosti, ki naj bi ga ustanovila ZRC SAZU ter Inštitut za etnologijo in folkloristiko iz Zagreba, okrepili so svojo raziskovalno mrežo ter razvili okvir za prihodnje skupne raziskave. Prijavili so bilateralno sodelovanje, sodelovali na znanstvenih in strokovnih festivalih v Zagrebu in Berlinu, izdali preostale znanstvene članke in zasnovali monografijo o metodologiji preučevanja prihodnosti v etnologiji.

Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem

Oznaka: J6-4610.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Kozorog, Š. Ledinek Lozej, D. Podjed (Inštitut za slovensko narodopisje);

K. Polajnar Horvat (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/izolirani-ljudje-in-skupnosti-v-sloveniji-in-na-hrvaskem>.

Sodelavci so izvedli več terenskih raziskav v Sloveniji in na Hrvaškem. Osrednji diseminacijski rezultat projekta je bil 12. mednarodni simpozij *Zakaj svet potrebuje antropologinje in antropologe*, ki je potekal oktobra v Ljubljani s tematskim naslovom *Osredinjenje periferije*. Izšla je tudi posebna številka revije *Traditiones* s središčno temo *Obrazi izolacije*.

Etnografija tišin(e)

Oznaka: J6-50198.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katja Hrobat Virloget (Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije).

Vodja na ZRC SAZU: Saša Poljak Istenič.

Sodelavka: S. Poljak Istenič.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://fhs.upr.si/category/etnografija-tisine/>.

Sodelavci so organizirali mednarodno delavnico *Trauma and Ethnographic Fieldwork*, postavili so razstavo *Vrt nevidnih* in uspešno prijavi panel na kongresu SIEF 2025. Pregledovali so teorije in metodologije o etnografskem raziskovanju tišine.

Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklornih obrazcih

Oznaka: J6-50197.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Babič.

Sodelavci: S. Babič, V. Huzjan, B. Ivančič Kutin, R. Mrvič, S. Poljak Istenič, I. Slavec Gradišnik, K. Šrmpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); N. Jakop, M. Meterc (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/jezik-kultura-in-vrednote-gospodarska-podoba-vsakdanjika-v-folklornih-obrazcih>.

Raziskovalna skupina je izvedla pet bralnih krožkov: pregledovali so metodologije in teorije o etnolingvističnem raziskovanju folklornih obrazcev, o prepletu etnolingvistike z etnologijo ter preizpraševali etnografske in metodološke pristope. Projektni sodelavci so s prvimi izsledki sodelovali na več konferencah.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Vodja: Špela Ledinek Lozej.

Sodelavci: Š. Ledinek Lozej, D. Podjed, J. Veselinovič, K. Šrmpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Bofulin, A. Kalc, M. Milharčič Hladnik, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); J. Ježovnik (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša); M. Kokole (Muzikološki inštitut); P. Kolenc, P. Svoljšak (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); K. Mohar, H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut); L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/episkop>.

Sodelavke in sodelavci projekta so dokončali pripravo Episkopa, tj. dvanajstmesečnega programa ZRC SAZU za evropsko prestolnico kulture GO! 2025 (Nova Gorica z Gorico), in spisali prva poglavja monografije.

Za zveri, proti divjakom: K dolgi zgodovini gibanja za pravice živali

Oznaka: Z6-4613.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Daša Ličen.

Sodelavka: D. Ličen.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/za-zveri-proti-divjakom-k-dolgi-zgodovini-gibanja-za-pravice-zivali>.

Raziskovalka je v sklepnem letu izsledke raziskave postavila v dialog s primerljivimi raziskavami Srednje Evrope: organizirala je uspešno mednarodno konferenco *Habsburg Animals* in sodelovala pri postavitvi razstave *Od habsburških Brionov do medvojnega Celja*. Objavila je spremno besedo h knjigi *Živali v Tretjem rajhu* in napisala izvirni znanstveni članek za revijo *Austrian History Yearbook*.

Hraniti zmago: preskrba s hrano in postimperialna tranzicija v čeških deželah in Sloveniji, 1918–1923

Oznaka: N6-0190.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rok Stergar (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Maja Godina Golija.

Sodelavka: M. Godina Golija.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2021 – 28. 2. 2025.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/hraniti-zmago-preskrba-s-hrano-in-postimperialna-tranzicija-v-ceskih-dezelah-in>.

Raziskovalka je analizirala arhivske in časopisne vire ter znanstveno in leposlovno literaturo o življenju na Slovenskem v času 1918–1921, s poudarkom na vprašanju preskrbe in prehrane civilnega prebivalstva na Slovenskem, preživetvenih strategij ter političnih ukrepov, povezanih s hrano. Za revijo *Austrian history yearbook* je bil napisan izvirni znanstveni članek, pripravljeno je knjižno poglavje za objavo pri tuji založbi.

Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914

Oznaka: N6-0294.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jurij Fikfak.

Sodelavci: S. Babič, J. Fikfak, D. Ličen, K. Mihurko, I. Slavec Gradišnik (Inštitut za slovensko narodopisje); M. Klobčar, M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/discourses-and-practices-of-the-in-between-in-the-alpine-adriatic-region>.

Pojem vmesnosti (etnične oz. nacionalne neopredeljenosti) smo preskusili na raznovrstnem gradivu, tj. potopisu in posamičnih etno- in geografskih pregledih. Raziskava zapisov „Land und Leute“ treh dežel in mest (Trst, Celovec in Ljubljana) v 19. stoletju je razkrila doslej manj znane dinamične kulturne prakse ter procese. V okviru raziskovanja vloge etnografov smo organizirali konferenci, posvečeni posameznikom, ki so raziskovali oz. zapisovali ljudsko kulturo.

Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)

Oznaka: N6-0329.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, S. Poljak Istenič, J. Veselinovič (Inštitut za slovensko narodopisje); L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2028.

Spletna stran: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61566942374100>.

Sodelavci so organizirali zagonski sestanek s plenarnimi predavanji treh strokovnjakov za podnebno nevtralnost, uspešno prijavi panel na kongresu SIEF 2025, se srečevali na bralnih krožkih, kjer so razpravljali o temeljnih delih o projektnih temah, in vzpostavili družbena omrežja za komuniciranje dejavnosti.

REIMAGINE ADM; Novo zamišljanje javnih vrednot v algoritemskih prihodnostih

Oznaka: H6-8292.

Vrsta projekta: mednarodni ARIS projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rajko Muršič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Dan Podjed.

Sodelavec: D. Podjed.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://chance.org/reimagine-adm/>.

Raziskovalci so preizkušali metode za raziskovanje vrednot v različnih družbeno-kulturnih okoljih in preučili primere, povezane z zavarovalništvom, zdravstveno oskrbo, porabo energije ter nadzorom meja. V Sloveniji pa so se posebej posvetili samodejni analizi političnega govora. D. Podjed pa se je posvetil metodološkimi vprašanjem, ki se pojavijo ob prepletanju kvantitativne in kvalitativne analize podatkov.

Obrobje v središču: Vključenost in izključenost raziskovalk in raziskovalcev s področja antropologije v vodilnih mednarodnih znanstvenih dejavnostih

Oznaka: BI-US/24-26-032.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dan Podjed.

Sodelavec: D. Podjed.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://isn2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/obrobje-v-srediscu-vkljucenost-in-izkljucenost-raziskovalk-in-raziskovalcev-s>.

Osrednji dogodek je bil 12. mednarodni simpozij *Zakaj svet potrebuje antropologinje in antropologe*, ki je oktobra potekal v Ljubljani. Izpostavil je pluralnost svetovnih antropologij in prikazal, kako antropologinje in antropologi na globalnem »obrobju« doživljajo, izvajajo in preoblikujejo antropologijo kot proizvajalci in ne le konzumenti antropoloških teorij ter praks.

CULTural heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainability [Kulturna dediščina na odmaknjenih podeželskih območjih za ustvarjalni turizem in trajnostnost]

Oznaka: CULTURALITY.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancerj: European Union, European Commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Saša Poljak Istenič.

Sodelavci: B. Ivančič Kutin, S. Poljak Istenič, K. Šrimpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); A. Furlan (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2028.

Spletna stran: <https://culturalityproject.eu/>.

Sodelavci so z Univerzo v Tartuju (Estonija) razvili vprašalnik za terensko delo. V povezavi z Rokodelskim centrom Škofja Loka so začeli s terensko raziskavo rokodelcev. Analizirali so dobre prakse rokodelstva na odmaknjenih območjih v Sloveniji in na Balkanu. Soorganizirali so okroglo mizo o etnologiji in rokodelstvu v Posavskem muzeju ter vzpostavili redna srečanja z etnologi iz drugih rokodelskih projektov.

Oral traditions and Intangible Heritage [Ustno izročilo in nesnovna dediščina]

Oznaka: ORALHERITAGE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Erasmus+.

Sofinancer: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency.

Vodja: Barbara Ivančič Kutin.

Sodelavki: B. Ivančič Kutin, Š. Ledinek Lozej.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 1. 11. 2024.

Projekt je bil zaradi objektivnih razlogov s strani vodilnega partnerja najprej zaustavljen, nato pa ukinjen.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Alpski prostor.

Sofinancerja: Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Katarina Šrmpf Vendramin.

Sodelavci: T. Bajuk Senčar, M. Filak, V. Huzjan, Š. Ledinek Lozej, R. Mrvič, S. Poljak Istenič, I. Slavec Gradišnik, K. Šrmpf Vendramin (Inštitut za slovensko narodopisje); A. Furlan (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta); N. Juvan Mastnak (Uprava ZRC); P. Kolenc (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); E. Logar (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://www.alpine-space.eu/project/alptextyles/>.

Partnerji v projektu AlpTextyles so v drugem letu izvedli številne pilotne akcije z namenom iskanja novih rešitev za kratke vrednostne verige na področju volne, lanu in naravnih barvil, delavnice za prenos tekstilnega znanja na mlade ter pripravljali gradivo za digitalizacijo tekstilne dediščine na celotnem alpskem prostoru.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Spremembe v kmetijstvu skozi oči in telesa kmetov

Oznaka: J6-2577.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Družbenomedicinski inštitut.

Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi

Oznaka: J6-3129.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Glasbenonarodopisni inštitut.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost

Oznaka: J6-50196.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Manca Filak

Oznaka: MR-52011.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Tatiana Bajuk Senčar.

Drugi mentorici: Špela Ledinek Lozej, Sarah Lunaček (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Manca Filak je poleg pisanja doktorske disertacije prevzela vodenje AVL, v okviru katerega je urejala arhiv, organizirala Dneve etnografskega filma, Poletno šolo vizualne etnografije, bila vključena v mrežo CAFFE ter vodila infrastrukturni projekt Digitalizacija arhivske filmske zbirke ISN in GNI.

Rok Mrvič

Oznaka: MR-54763.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Barbara Ivančič Kutin.

Druga mentorica: Saša Babič.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Rok Mrvič je preliminarne rezultate doktorske raziskave objavil v dveh izvirnih znanstvenih člankih in souredil večavtorsko monografijo *Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo*. Sodeloval je v uredništvih dveh slovenskih znanstvenih revij – *Traditiones* in *Slavistične revije*.

Jaro Veselinovič

Oznaka: MR-55881.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Saša Poljak Istenič.

Drugi mentor: Miha Kozorog.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Jaro Veselinovič je opravljal terensko delo v Novi Gorici in Novem Sadu ter analiziral terensko gradivo za potrebe pisanja doktorske disertacije.

Luka Kropivnik

Oznaka: MR-58018.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Tatiana Bajuk Senčar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Luka Kropivnik je začel terensko delo v Avstraliji za doktorsko raziskavo in aktivno sodeloval z različnimi društvi Slovencev v Avstraliji.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **S. Babič** je glavna urednica znanstvene revije *Studia mythologica Slavica* (s Katjo Hrobat Virloget, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem), sourednica knjižne zbirke *Studia mythologica Slavica – Supplementa* (z M. Kropelj Telban) in članica uredniških odborov zbirk *Ethnologica – Dissertationes* in *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije*. Je urednica participativnega spletnega bloga *Vsakdanjik* (s S. Poljak Istenič). Na portalu Estonskega literarnega muzeja ureja spletno zbirko slovenskih folklornih ugank *Slovenian Riddles*. Souredila je večavtorsko monografijo *Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo*. Včlanjena je v International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), International Association of Paremiology (AIP-IAP), Komisijo za folkloristiko Mednarodnega komiteja slavistov (MKS) in Slovensko etnološko društvo (SED). Bila je pedagoška somentorica podiplomskemu študentu.

- **T. Bajuk Senčar** je glavna urednica znanstvene revije *Traditiones* (z Mihom Kozorogom in Rebeko Kunej). Je članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije* ter članica uredništva zbornika *Alpine Textile Heritage: An Overview*. Včlanjena je v European Association of Social Anthropologists (EASA), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) ter njihovo delovno skupino za migracije in mobilnost, v American Anthropological Association (AAA), European Network for Multilocality Studies (ENMS), Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies (ASEES) in Society for Slovene Studies (SSS). Bila je pedagoška somentorica podiplomskima študentoma.
- **J. Fikfak** je glavni urednik knjižnih zbirk *Opera ethnologica Slovenica* ter *Efka: Dela etnologije, folkloristike in kulturne antropologije*. Je član mednarodnega uredniškega odbora znanstvenih revij *Studia ethnologica Croatica* (Hrvaška), *Folklore* (Estonija) in *International Yearbook for Balkan and Baltic Studies* (Latvija in Bolgarija), član izvršnega odbora International Association for Semiotic Studies (IASS-AIS), član Deutsche Gesellschaft für Empirische Kulturwissenschaft, Die Österreichische Gesellschaft für Empirische Kulturwissenschaft und Volkskunde, Deutsche Gesellschaft für Soziologie – Sektion Biographieforschung, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), International Social Anthropology (ISA) in European Association of Social Anthropologists (EASA). Je vodja spletnega projekta Etnološki leksikon 2.0.
- **M. Filak** organizira mednarodni filmski festival Dnevi etnografskega filma in Poletno šolo vizualne etnografije. Je članica European Association of Social Anthropologists (EASA), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Nordic Anthropological Film Association (NAFA), International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES), The International Visual Sociology Association (IVSA) in Slovenskega etnološkega društva (SED). Je članica izvršnega odbora Slovenskega etnološkega društva kot predstavnica Delovne skupine za etnografski film.
- **M. Godina Golija** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Etnolog in Food & history*. Je zastopnica za področje etnologije v Znanstvenoraziskovalnem svetu za humanistiko ARIS. Je članica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Association for Slavic, East European & Eurasian Studies (ASEES), Kommission für Geschichte und Kultur der Deutschen in Südosteuropa (KGKDS), International Commission for Research into European Food History (ICREFH) in Slovenskega etnološkega društva (SED). Je tuja častna članica Magyar Néprajzi Társaság (Madžarskega etnografskega društva). Z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije in Koordinatorjem Registra nesnovne kulturne dediščine sodeluje pri pripravi vpisov za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Bila je mentorica doktorski študentki zgodovine arhitekture s Tehniške univerze Gradec (Avstrija) pri njenem raziskovalnem delu.
- **B. Ivančič Kutin** je bila članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*, znanstvene revije *Traditiones* in zbornika *Domači kraji*. Bila je članica organizacijskega odbora konference *Savremena srpska folkloristika* 15 (4.–6. 10., Tršić, Srbija), bila je predsednica komisije za predstavitev doktorske dispozicije kandidatki na Oddelku za germanistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Je članica International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), Slovenskega etnološkega društva in Slavističnega društva Slovenije. Bila je mentorica mlademu raziskovalcu, ki se usposablja v inštitutu, in somentorica pri magistrskem delu na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.
- **M. Kozorog** je glavni (s T. Bajuk Senčar in R. Kunej) in odgovorni urednik revije *Traditiones*, član uredniškega odbora revije *Studia ethnologica Croatica*, član uredniškega odbora knjižne zbirke *Zupaničeva knjižnica* (Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani) ter član mednarodnega uredniškega odbora revije *Lidé města/Urban People*. Je član izvršnega odbora Slovenskega etnološkega društva (SED) in predsednik Slovenskega glasbenoinformacijskega centra SIGIC. Včlanjen je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in International Association for Southeast European Anthropology (InASEA). Bil je pedagoški mentor dodiplomske študentke, somentor dodiplomske študentke ter mentor štirih podiplomskih študentk in študentov. Je tudi pedagoški mentor treh doktorskih študentov.
- **L. Kropivnik** je član Slavističnega društva Slovenije (ZSDSDS), Slovenskega etnološkega društva (SED), Slovensko-avstralskega akademškega društva (SAAA), je član komisije za folklorno dejavnost pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD), član upravnega odbora Zveze kulturnih društev Ljubljana in namestnik člana Zveze kulturnih društev Slovenije (ZKDS).
- **M. Kropelj Telban** je sourednica knjižnih zbirk *Studia mythologica Slavica – Supplementa* (s S. Babič) in *Slovenski pravljicarji* (z I. Slavec Gradišnik) ter poljudne zbirke *Rozajanske pravice/Rezijanske pravljice/Fiabe resiane* (z Robertom Dapitom, Luigo Negro in Alino Carli). Z Alenko Jelovšek je uredila knjigo Božidarja Premrla *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji. Kamen in njegovi mojstri na Trnovski in Banjški planoti ter v okolici*. Je članica Odbora za Štrekljevo nagrado in Znanstvenega sosveta Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik v Celovcu ter uredniških svetov litovske etnološke revije *Tautosakos darbai* in mednarodne revije *Studia mythologica Slavica*. Včlanjena je v mednarodna združenja International Society for Folk Narrative Research (ISFNR), International Society for Contemporary Legend Research (ISCLR), Komisijo za folkloristiko Mednarodnega komiteja slavistov (MKS) in International Association for Comparative Mythology (IACM) ter v Slovensko etnološko društvo (SED).
- **Š. Ledinek** Lozej je članica uredništva *Goriškega letnika, Heriskopa* in *Izvestij Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*. Souredila je (z M. Bofulin, T. Jakop in N. Rogelja Caf) *Heriskop* 5. Je članica Znanstvenega sveta Odseka za zgodovino in etnografijo Narodne in študijske knjižnice v Trstu, Akcijske skupine 6 Strategije EU za alpsko regijo, Delovne skupine Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine ter komisije za podeljevanje Murkove nagrade. Včlanjena je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in Association of Critical Heritage Studies (ACHS), kjer sokoordinira Oddelek za srednjo in vzhodno Evropo. Sodeluje z Ministrstvom za kulturo

Republike Slovenije in Koordinatorjem Registra nesnovne kulturne dediščine pri pripravi vpisov za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva ter z ICOMOS pri recenziranju vlog na Unescove seznane. Bila je pedagoška mentorica podiplomski študentki.

- **D. Ličen** je predsednica sekcije za kulturno dediščino Zveze zgodovinskih društev Slovenije, tajnica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) delovne skupine za raziskave hrane in predsednica sveta zavoda Inštitut KolKREA. Včlanjena je v European Association of Social Anthropologists (EASA), Food Study Centre (SOAS), Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES) in Slovenskega etnološkega društva (SED).
- **R. Mrvič** je član uredniških odborov znanstvenih revij *Traditiones* in *Slavistična revija*. Včlanjen je v Slovensko etnološko društvo (SED) in Slavistično društvo Slovenije (ZSDSDS), v Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), International Association for Semiotic Studies (AISS-IAS), International Society for Folk Narrative Research (ISFNR) in Associação Internacional de Paremiologia (AIP-IAP).
- **D. Podjed** je član uredniških odborov znanstvenih revij *Traditiones* in *Etnolog* ter knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*. Soorganiziral je 5. simpozij *Zelena in zabavna mesta prihodnosti* ter vodil organizacijski odbor 12. mednarodnega simpozija *Why the World Needs Anthropologists* (25.–26. 10., Ljubljana). Včlanjen je v European Association of Social Anthropologists (EASA), kjer je izvršni svetnik Mreže za aplikativno antropologijo. Je član mednarodnega društva Society for Applied Anthropology (SfAA). Izvedel je več terenskih raziskav o izoliranosti in osamljenosti, in sicer v Sloveniji ter na Hrvaškem. Na povabilo predsednice Republike Slovenije je sodeloval v projektu *Pet temeljnih vrednot Slovenije*.
- **S. Poljak Istenič** je glavna urednica *Glasnika Slovenskega etnološkega društva* in spletnega participativnega bloga *Vsakdanjik* (s S. Babič). Je članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Ethnologica – Dissertationes*. Je članica Strokovne komisije za nesnovno kulturno dediščino pri Ministrstvu za kulturo, Strokovnega sveta Slovenskega etnografskega muzeja, Izvršnega odbora Slovenskega etnološkega društva (SED) ter mednarodnih združenj Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) in European Association of Social Anthropologists (EASA). Bila je pedagoška mentorica dodiplomski študentki. Sodelovala je v Strokovni komisiji za izbor sofinanciranih kulturnih dejavnosti v Občini Medvode.
- **I. Slavec Gradišnik** je glavna urednica knjižnih zbirk *Ethnologica – Dissertationes* in *Slovenski pravljicarji* (z M. Kropelj Telban) ter članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Efka: Dela etnologije, folkloristike in kulturne antropologije*. Je področna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Za zbirko *Ethnologica – Dissertationes* je uredila knjigo Gregorja Cerinška *Zakulisje evropskih projektov*. Je članica mednarodnih uredniških odborov znanstvenih revij *Studia Ethnologica Croatica* (Zagreb, Hrvaška), *Glasnik EI SANU* in *Zbornik EI SANU* (Beograd, Srbija), *Acta Ethnographica Hungarica* (Budimpešta, Madžarska), *Slovenský národopis* (Bratislava, Slovaška), *Český lid* (Praga, Češka) in Mednarodnega uredniškega sveta *Traditiones* (Ljubljana), Mednarodnega svetovalnega odbora Inštituta za etnologijo Češke akademije znanosti ter tuja častna članica Magyar Néprajzi Társaság (Madžarskega etnografskega društva). Včlanjena je v Slovensko etnološko društvo (SED), Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Society for Slovene Studies (SSS) in American Association for the Advancement of Slavic Studies (AAASS).
- **K. Šrmpf Vendramin** je članica Slovenskega etnološkega društva (SED), International Society for Folk Narrative Research (ISFNR) in Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF). Uredila je ponatis knjige Nika Kureta *Šaljive zgodbe o Lemberžanih* in knjige *Alpine textile heritage: an overview*. Je članica posvetovalnega telesa za folklorno dejavnost pri Javnem skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD).
- **J. Veselinovič** je član European Association of Social Anthropologists (EASA).

DEF – Dnevi etnografskega filma

Sodelujeta: M. Filak, M. Peče.

Audiovizualni laboratorij je sodeloval pri organizaciji mednarodnega festivala *Dnevi etnografskega filma*. Festival je včlanjen v združenje Coordinating Anthropological Film Festivals of Europe (CAFFE). DEF 2024 je potekal 29. marca v Prešernovi dvorani SAZU kot regionalni posvet z naslovom Uporaba vizualnih pristopov v študentskih raziskavah: Regionalne vzporednice. Na njem je bilo predstavljenih šest referatov, osem študentskih filmov in knjiga *Misliti kamerom: Teorije i prakse vizualne etnografije* (Tanja Bukovčan, Aleksej Gotthardi-Pavlovsky). Prireditev je potekala v sodelovanju s Filozofsko fakulteto v Zagrebu.

Poletna šola vizualne etnografije

Sodelujejo: M. Filak.

Šola je potekala 6.–14. 7. v Ljubljani. Mentor delavnice je bil oblikovalec zvoka in filmski ustvarjalec Quino Piñero. Kot mentorici sta sodelovali M. Filak in S. Lunaček Brumen (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani). Šole se je udeležilo šest slušateljic in slušateljev, ki so naredili skupni film.

RAZSTAVE:

- **Latte = mleko = milk: razstava o sirarstvu v alpskem svetu Italije in Slovenije s fotografijami Graziana Soravita.** Furlanski etnografski muzej, Palazzo Giacomelli, Videm, Italija, 15. 3. – 2. 6. (avtorica vsebin za sirarstvo v Sloveniji Š. Ledinek Lozej).
- **Znanstvena in strokovna folkloristična literatura od preloma tisočletja dalje.** Osrednja knjižnica Celje, Celje, 26.–28. 9. (avtorica B. Ivančič Kutin v sodelovanju s P. Bajec).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Urbane prihodnosti.** Znanstvena delavnica. Soorganizator: Inštitut za etnologijo in folkloristiko, Zagreb, Hrvaška, 17.–19. 1.
- **Competing Urgencies: Translating Climate Neutrality in the European Union.** Raziskovalni seminar. Soorganizatorja: Inštitut za etnologijo in kulturno antropologijo Univerze v Varšavi, Poljska, in Inštitut za kulturno analizo Univerze v Celovcu, Avstrija. Varšava, Poljska, 9.–10. 5.
- **Dediščina rokodelskih panog.** Okrogla miza. Soorganizatorji: Posavski muzej Brežice, Slovenski etnografski muzej, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Konzorcij rokodelskih centrov. Brežice, 15. 5.
- **Zelena in zabavna mesta prihodnosti.** 5. mednarodni simpozij. Soorganizatorji: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Inštitut za družbene raziskave v Zagrebu, Tehniška univerza v Zagrebu, Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu. Ljubljana, 31. 5.
- **Projekt E.** Serija sprehodov, predstav in pogovornih večerov. Avstrija, Hrvaška, Italija, Slovenija, 15. 6. – 4. 9.
- **Habsburg Animals.** Mednarodni simpozij. Soorganizator: Univerza v Gradcu. Ljubljana, 3.–4. 10.
- **RE-THINKABLE. 3.** Čezmejni festival transformativnih ekonomij in skupnosti. Gorica (Italija) in Nova Gorica, 18.–20. 10.
- **Zakaj svet potrebuje antropologinje in antropologe.** 12. mednarodni simpozij. Soorganizatorji: Univerza v Ljubljani, Univerza v Delawaru, Mreža za aplikativno antropologijo Evropskega združenja socialnih antropologov, Inovacijsko-razvojni inštitut Univerze v Ljubljani, Society for Applied Anthropology, The Global Anthropology Project. Ljubljana, 25.–26. 10.
- **Podelitev Murkove nagrade, priznanj in listin.** Slavnostna akademija. Soorganizator: Slovensko etnološko društvo. Ljubljana, 11. 11.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: V. Huzjan.

V letu 2024 je knjižnica z nakupom, zameno ali darovi pridobila 286 monografskih in 89 serijskih publikacij. Bibliotekarka je skrbela za vpis novih članov, nemoteno delovanje knjižnice in razvid različnih knjižničnih evidenc. Rednim ter izrednim študentom Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL je predstavila inštitutsko knjižnico.

Dokumentacija

Arhiv ISN

Vodja: S. Drnovšek.

Dokumentalistka je začela s popisovanjem in urejanjem najstarejšega pisnega gradiva, shranjenega v varnostnih omarah ob vhodu na inštitut. Popisala je 78 arhivskih škatel iz prvih štirih omar. Gradivo je večinoma rokopisno, v manjši meri tipkopisno in ga je mogoče uvrstiti v štiri ločene arhive: Rudolf Gustav Puff, Niko Kuret, George Göth in Milko Matičetov. Manjši delež predstavlja gradivo Vinka Möderndorferja in Josipa Šašla.

V klimatiziranem arhivu ima ISN šest regalov. Dokumentalistka je preučila stanje po dopolnitvi gradiva v letu 2023, naredila je smiselno preureditev ter popis tonskega arhiva (240 magnetofonskih trakov, 473 avdio kaset, 74 mini avdio kaset, 130 DAT kaset, 451 CD) in slikovnega arhiva (9500 negativov in 20.450 diapozitivov).

Iz Göthove topografije je digitalizirala rokopise za kraje Braslovče, Eggenstein pri Velenju, Forchtenegg pri Velenju, Lepa Njiva pri Mozirju, Schwarzenstein pri Velenju in Šentjanž na Peči pri Šoštanju. Za tekoče potrebe sodelavk in sodelavcev je skenirala šest terenskih zvezkov, nastalo je še manjše število skenogramov in 220 digitalnih posnetkov. Z digitalizacijo je sodelovala pri inštitutskih projektih in pripravi publikacij.

Dokumentalistka je urednica inštitutskih spletnih strani. Z dopolnjevanjem ter aktualizacijo je skrbela za informiranost o inštitutu, tekočih projektih in zbirkah s področja kulturne dediščine. Sodelovala je tudi z zunanjimi uporabniki inštitutskega arhiva, ob njihovem obisku, ali pa jim posredovala že digitalizirano gradivo. Inštitutsko dejavnost je predstavila študentom Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter drugim obiskovalcem.

Zbirka vizualne dokumentacije (Audiovizualni laboratorij)

Vodja: M. Filak.

V zbirki so etnografski filmi in druga audiovizualna dokumentacija. Večina enot je nastala v lastni produkciji, nekaj filmov je bilo pridobljenih od zunanjih producentov. V filmih prevladuje etnološka tematika, dokumentacijske enote pa se nanašajo tudi na kroniko, zgodovinske in arheološke dogodke. V arhivu je 1675 enot. V letu 2024 je bilo pridobljenih pet enot gradiva, dve enoti sta bili montažno urejeni. Metapodatkovna zbirka je digitalizirana in dostopna v omrežju ZRC SAZU (http://isn3.zrc-sazu.si/avl_arhiv/index.php). AVL je nadaljeval z digitalizacijo arhivske filmske zbirke v okviru prebojnega infrastrukturnega projekta Digitalizacija arhivske filmske zbirke ISN in GNI.

Digitalna fototeka ISN

Skrbnik: M. Filak.

Digitalni arhiv fotografij dopolnjuje fototeko ISN, ki hrani negative, diapozitive in fotografije v fizični obliki. V arhivu je 247 zbirk (5483 fotografij). Digitalni arhiv je z geslom dostopen v omrežju ZRC SAZU (<http://isn3.zrc-sazu.si/fototeka/index.php>).

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Studia mythologica Slavica 27.** ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje in Università degli Studi di Udine, Dipartimento di Lingue e Letterature, Comunicazione, Formazione e Società, Udine/Videm, Italija. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Traditiones 53/1, 2, 3.** Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- **Heriskop 2024/5.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Božidar Premrl, **Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji. Kamen in njegovi mojstri na Trnovski in Banjški planoti ter v okolici.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo/Paremiology between tradition and innovation.** Uredili Saša Babič, Nataša Jakop in Mrvič, Rok. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, <https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/book/2148>, Digitalna knjižnica Slovenije – dLib.si.
- Dan Podjed, **Krizolacija: znanstveno branje o izoliranih ljudeh.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, <https://doi.org/10.3986/9789610508656>.
- Gregor Cerinšek, **Zakulisje evropskih projektov.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, DOI: 10.3986/9789610507963.
- Božidar Premrl, **Vas Črnotiče med Krasom in Istro.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, DOI: 10.3986/9789610508045.
- Lojzka Krevs in Marija Stanonik, **Od koša do koška.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Marija Stanonik, **Dva pramena slovenske besedne umetnosti. Prepletanje slovstvene folklorne in literature od antike do današnjih dni.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, DOI: 10.3986/9789610508731.
- Helena Ložar-Podlogar, **Sledi in podobe izročila. Izbrani etnološki spisi 1.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, DOI: 10.3986/9789610508755.
- **Alpine Textile Heritage. An Overview.** Uredila Katarina Šrimepf Vendramin. Založba ZRC, ZRC SAZU, DOI: 10.3986/9789610509042.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Celovec, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Association of Critical Heritage Studies (ACHS): raziskovalno sodelovanje.
- Central European University, Department of Sociology and Social Anthropology, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Centre d'études turques, ottomanes balkaniques et centrasiatiques (CETOBAC – EHESS, CNRS, Collège de France), Pariz, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Coordinating Anthropological Film Festivals in Europe (CAFFE), spletni dogodki: redna delovna srečanja mednarodnega strokovnega združenja.
- Crnogorska akademija nauka i umetnosti, Podgorica, Črna gora: vabljeni avtorsko in redakcijsko sodelovanje za izdajo *Leksikona etnologije Crne Gore*.
- Crnogorska akademija nauka i umetnosti, Podgorica, Črna gora: vabljeni avtorsko in redakcijsko sodelovanje za izdajo *Leksikona etnologije Crne Gore*.
- Ecomuseo delle Acque Gemonese, Gumin, Italija: projektno sodelovanje.
- Eesti kirjandusmuuseum, Tartu, Estonija: kontinuirano raziskovalno sodelovanje.
- Espacio Tormaleo, Oviedo, Španija: projektno sodelovanje.
- Etnologický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., Praga, Češka: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- European Association of Social Anthropologists (EASA): sodelovanje z mednarodnim strokovnim združenjem, udeležbe na konferencah.
- European Network for Multilocality Studies (ENMS), spletni dogodek: redna delovna srečanja in raziskovalno sodelovanje.
- Institut für Kulturwissenschaften der ÖAW, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Warszawski, Varšava, Poljska: raziskovalno in projektno sodelovanje, redna delovna srečanja.
- Inštitut za družbene raziskave v Zagrebu, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- Judetul Maramures, Baia Mare, Romunija: projektno sodelovanje.
- Københavns Universitet, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, København, Danska: projektno sodelovanje.
- La Ponte – Ecomuséu, Villanueva de Santo Adriano, Španija: projektno sodelovanje.
- Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Fakultete za humanistične in družbene vede Univerze v Zagrebu, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- Odsjek za etnologiju i kulturno antropologiju, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Politecnico di Torino, Dipartimento di Architettura e Design, Torino, Italija: projektno sodelovanje.
- Region Värmland, Karlstad, Švedska: projektno sodelovanje.
- Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec, Avstrija: kontinuirano raziskovalno in uredniško sodelovanje.
- Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF): sodelovanje z mednarodnim strokovnim združenjem, udeležbe na konferencah.
- Srpska akademija nauka i umetnosti, Etnografski institut, Beograd, Srbija: kontinuirano raziskovalno sodelovanje.
- Stiftelsen Museum Nord, Melbu, Norveška: projektno sodelovanje.
- Tartu Ülikool, Tartu, Estonija: projektno sodelovanje.
- Universidad de Oviedo, Departamento Historia del Arte y Musicología, Oviedo, Španija: projektno sodelovanje.
- Universidad de Sevilla, Dept. of Social Anthropology, Sevilla, Španija: pedagoško sodelovanje.
- Universidade de Aveiro, Instituto de Investigação em Design, Media e Cultura, Aveiro, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Università degli Studi di Trieste, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Udine, Dipartimento di Lingue e Letterature, Comunicazione, Formazione e Società, Videm, Italija: raziskovalno in publicistično sodelovanje.
- Universität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Universität Klagenfurt, Institut für Kulturanalyse, Celovec, Avstrija: raziskovalno in projektno sodelovanje, redna delovna srečanja.
- Universität Wien, Institut für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Universitetet i Bergen, Institutt for sosialantropologi, Bergen, Norveška: projektno sodelovanje.
- University of St Andrews, Department of Social Anthropology, St. Andrews, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Uniwersytet Warszawski, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Varšava, Poljska: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- UriaXait, Gijon, Španija: projektno sodelovanje.
- Vicino Lontano, Videm, Italija: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Izr. prof. dr. Marijeta Rajković Iveta, Odsjek za etnologiju i kulturno antropologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvaška, 19. 1.: raziskovalno sodelovanje.
- Dr. Maria Soledad Barrionuevo, Universidad de Buenos Aires Instituto de Filología y Literaturas Hispánicas 'Dr. Amado Alonso', Buenos Aires, Argentina, 23. 1.: raziskovalno sodelovanje.
- Izr. prof. dr. Antje Risius, Department für Agrarökonomie und Rurale Entwicklung, Georg-August-Universität Göttingen, Göttingen, Nemčija, 18.–25. 2.: raziskovalno sodelovanje.
- Dr. Janine Schemmer, Universität Klagenfurt, Institut für Kulturanalyse, Celovec, Avstrija, 23. 2., 15. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Tanja Bukovčan, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvaška, 29. 3.: moderiranje na Dnevih etnografskega filma, predstavitev knjige *Misliti kamerom: Teorije i prakse vizualne etnografije*.
- Aleksej Gotthard Pavlovsky, Hrvatska radiotelevizija, Zagreb, Hrvaška, 29. 3.: predstavitev knjige *Misliti kamerom: Teorije i prakse vizualne etnografije* na Dnevih etnografskega filma.
- Auður Viðarsdóttir, doktorska študentka na Félagsfræði-, mannfræði- og þjóðfræðideild (Faculty of Sociology, Anthropology and Folkloristics), Háskóli Íslands, Reykjavík, Islandija, 11. 4. – 23. 5.: gostovanje na inštitutu.
- Quino Piñero, samozaposlen v kulturi, Sevilla, Španija, 6.–14. 7.: mentor na Poletni šoli vizualne etnografije.
- Alexander Mohar Csaky, fundacija ASEF Junior Fellow, Velika Britanija, 11. 7. – 19. 9.: študijsko izpopolnjevanje.
- Mattia Cason, EnKnapGroup, Italija, 15. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Muhammadom, Abd al-Mun'imom, pesnik, 15. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Roberto Dapit, Univerza v Vidmu/Udine, Italija, 23. 12.: raziskovalno sodelovanje.
- Siarhiej Makarevich, Tartu Ülikool, Kultuuriteaduste instituut, UNESCO öppetool etnoloogia nooremteadur, Tartu, Estonija, 2. 9. 2024 – 2. 5. 2025: študijsko izpopolnjevanje.
- Dr. Vladimir Petrović, Institute for Contemporary History, Beograd, Srbija, 27.–29. 10.: gostujoče predavanje.
- Dr. Iva Jelušić, Chr. Michelsen Institute, Bergen, Norveška, 4.–5. 12.: gostujoče predavanje.
- Dr. Dragana Đurić, Balkanološki inštitut, Srpska akademija nauka i umetnosti, Beograd, Srbija, 29. 8.: raziskovalno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Saša Babič

Od 6 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Time is money, money is the ruler of the world: time in Slovenian paremiological units*. Predavanje na *The 19th ISFNR Congress*, Riga, Latvija, 17. 6.
- *A good dish praises itself*. Predavanje na konferenci *18th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs [and] 5th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs-Online*, Tavira, Portugalska, 4. 11.
- *Ték pride z jedjo: konceptualni zemljevid jedi v slovenskih pregovorih*. Predavanje na konferenci *Izzivi in priložnosti frazeologije, tudi v novem, digitalnem svetu*, Ljubljana, 20. 9.

Jurij Fikfak:

- *Semiotic perspectives on ethnographic texts in Central European discourses of the 19th century: linguistic and ideological challenges*. Predavanje na konferenci *Signs and realities, 16th World Congress of IASS-AIS*, Varšava, Poljska, 2. 9.

Maja Godina Golija:

- *Baking Christmas bread poprtnik in Svibno: a living food heritage with many messages*. Predavanje na konferenci *SIEF 24th International Ethnological Food Research Conference: living eating habits, revitalized foodways and the concepts of tradition and food heritage*: Budapest, Hungary, Budimpešta, Madžarska, 19. 9.

Vanja Huzjan:

- *»Dom je bilo samo delo, nič drugega«: problematika otroškega dela v slovenskih pregovorih*. Predavanje na konferenci *Jezik in književnost v spreminjanju*, Celje, 26. 9.
- *„Otrok“ (criança) em provérbios eslovenos e dados etnográficos*. Predavanje na konferenci *18th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs [and] 5th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs-Online*, Tavira, Portugalska, 4. 11.

Barbara Ivančič Kutin

Od 3 znanstvenih in 5 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Digitalizacija ter vsebinsko in metapodatkovno urejanje zbirk narativnega gradiva na Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU*. Predavanje na konferenci *3. slovenska folkloristična konferenca*, Ljubljana, 19. 4.
- *Slovstvena folkloristika (disciplina) in slovstvena folklor (predmet) v teoriji in praksi*. Plenarno predavanje na konferenci *Slovenski slavistični kongres: Jezik in književnost v spreminjanju*, Celje, 26. 9.
- *Problem dostopnosti in uporabnosti rezijanskega folklornega narativnega gradiva*. Predavanje na konferenci *Savremena srpska folkloristika 15*, Tršić, Srbija, 6. 10.

Miha Kozorog:

- *Youth entrepreneurship in the modern world*. Vabljen predavanje v okviru predmeta *Social Entrepreneurship* na podiplomskem študiju Oddelka za socialno antropologijo Univerze v Seville, Sevilla, Španija, 31. 1.
- *Migration and wildlife in the Slovenian borderlands*. Predavanje na konferenci *In, out and in between: Transnational and internal migration in Southeast Europe: 11th InASEA Conference*, Priština, Kosovo, 21. 9.
- *Ograjevanje poljščin vsled preobrazanja meje in politizacije divjadi*. Predavanje na konferenci *Sledi čezmejne mobilnosti/Tragovi prekograničnih mobilnosti: 17. Vzorednice med slovensko in hrvaško etnologijo/17. Hrvatsko-slovenske etnološke paralele*, Brežice, 4. 10.

Monika Kropelj Telban:

- *Intervju s prejemnico Murkove nagrade*. Pogovor na *Etnološkem večeru Slovenskega etnološkega društva*, Ljubljana, 29. 1.

Luka Kropivnik:

- *Slovenian lunch: a form of conformation of identity in the diaspora*. Predavanje na konferenci *Anthropology and social realities: exploring subjective experiences, perceptions, and interpretations within diverse social and cultural contexts: third doctoral students' international conference*, Ljubljana, 7. 6.
- *„An association must have a folklore group and a writer“: roles of folklore groups at Slovenian clubs in Victoria = „Društvo mora imeti folklorno skupino in pisatelja“: vloge folklornih skupin v slovenskih klubih v Viktoriji*. Predavanje na konferenci *In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements/V novi preobleki: ljudskoglasbena in plesna preporodna gibanja*, Ljubljana, 23. 8.
- *The motif of suicide in the literature of Ivan Hribar, the mayor of Ljubljana (1896–1910)*. Predavanje na konferenci *Sin, shame, symptom: suicide and social change (1850–2000)*, Ljubljana, 10. 9.

Daša Ličen

Od 3 strokovnih in 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Habsburška smetana na Brionih: državna služba kot ključ do vstopa*. Predavanje kot spremni dogodek ob razstavi *Od habsburških Brionov do medvojnega Celja*, Celje, 14. 10.
- *Breaking the institutional monolithism of the archive: Reinstating Julius Kugy's associational life in (post-)Habsburg Trieste*. Predavanje na delavnici *What is an association? Exploring volunteering through its documentary practices, 1870–1960*, Pariz, Francija, 18. 10.
- *Heirloom plants: A bridge to sustainable food systems*. Gostujoče predavanje, Institut za etnologijo in folkloristiko, Zagreb, Hrvaška, 10. 12.

Špela Ledinek Lozej

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *Dragonja FootNotes*. Predavanje na *Around the fire 2024*, spletni dogodek, 31. 5.
- *Cross-border custodianship on the Slovenian-Italian border: Between dissonant and borderless heritage*. 7. bienalna konferenca Združenja za kritično preučevanje dediščine (Association of Critical Heritage Studies), Galway, Irska, 5. 6.
- *FootNotes: Reflections on Heritage on the Margins' walking-writing experiments*. Predavanje na konferenci *Mobile heritage: Walking and the environment through future and historical perspectives*, Hanaholmen, Finska, 17. 9. (soavtorica N. Rogelja Caf).

Ingrid Slavec Gradišnik:

- *„Anthropologists don't study villages; they study in villages“: place and space in ethnological terms*. Predavanje na *The 5th Congress of Slavic Geographers and Ethnographers, October 23–25, 2024 Belgrade, Serbia: international scientific conference*, Beograd, Srbija, 24. 10.
- *Ethnologia --- est notitia gentium populorumque: spomin na zaslužnega profesorja Vitomira Belaja*. In honorem Vitomir Belaj: znanstveni simpozij, Zagreb, Hrvaška, 8. 11.

Rok Mrvič

Od 4 znanstvenih in 1 strokovnega predavanja izpostavljam:

- *Navidezna preprostost preučevanja kratkih folklornih žanrov*. Predavanje na konferenci 3. *Slovenska folkloristična konferenca*, Ljubljana, 19. 4.
- *The ever-changing weight of the word: Slovenian verbal bonds from the mid-20th century to today*. Predavanje na konferenci *The 19th ISFNR Congress*, Riga, Latvija, 17.–21. 6.
- *Zaveze človeka s hudičem v slovenskem pripovednem izročilu: najvidnejši odrazi folklornega motiva*. Predavanje na konferenci *Slovenski slavistični kongres: Jezik in književnost v spreminjanju*, Celje, 28. 9.

Dan Podjed:

- *Designing People-centered Solutions in the Time of Crisolation*. Uvodno predavanje na *Design Week 2024*, Maribor, 21. 10.

Saša Poljak Istenič

Od 2 znanstvenih predavanj in 3 mednarodnih znanstvenih delavnic izpostavljam:

- *Ljubljana's energy sector on its way to climate neutrality*. Predavanje na konferenci *City/Energy Relations in Transformation*, Vilna, Latvija, 28. 2.
- *Kreativni gradovi budućnosti* (z V. Gulin Zrnić). Delavnica na *Festivalu znanosti*, Zagreb, Hrvaška, 22. 4.
- „The mayor just doesn't like participation!": *How to be an activist in a green city hostile to citizen participation?* Predavanje na kongresu *EASA Doing and Undoing with Anthropology*, Barcelona, Španija, 3. 7.

Katarina Šrmpf Vendramin

Od 1 znanstvenega in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *The textile history of the Alps*. Predavanje na tekstilni poletni šoli *Alpine Icon*, Monno, Italija, 9. 9.
- *Slovenska (alpska) oblačilna dediščina*. Vabljen predavanje na *Fakulteti za dizajn*, Ljubljana, 2. 10.
- *Tekstilna dediščina alpskega prostora: etnološko–zgodovinski pregled*. Predavanje na konferenci *New European Bauhaus Days*, Ljubljana, 24. 10.

Jaro Veselinovič:

- *European Capital of Culture in Nova Gorica and Gorizia 2025: Going borderless towards crossborder conurbation?* Predavanje na konferenci *Impact and Legacy of the European Capitals of Culture Programme*, Temišvar, Romunija, 10. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Tatiana Bajuk Senčar:

- Institut za etnologijo i folkloristiku, Zagreb, Hrvaška, 17.–19. 1.: raziskovalni obisk v okviru projektnega sodelovanja.
- Uniwersytet Warszawski, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Varšava, Poljska, 8.–10. 5.: raziskovalni obisk v okviru projektnega sodelovanja.

Barbara Ivančič Kutin:

- Muzej režijanskih ljudi, Solbica/Stolvisza, Režija, Italija, 2.–5. 7. in 19.–22. 8.: raziskovalni obisk v zvezi s pripravo izbora pravljič Tine Vajtove za objavo (sodelovanje ISN, Univerze v Vidmu in Muzeja režijanskih ljudi).

Miha Kozorog:

- Universidad de Sevilla, Dept. of Social Anthropology, Sevilla, Španija, 28. 1. – 1. 2.: pedagoški in projektni obisk v okviru programa Univerze v Seville Recruitment of talent for postgraduate teaching through the participation of external teaching collaborators.
- Xi'an Jiaotong-Liverpool University, Suzhou, Kitajska, 26. 3. – 25. 4.: terenska raziskava v okviru projekta PoPMeD-SuSDeV.
- Univerzitet Sv. Kiril i Metodij, Institut za etnologija i antropologija, Skopje, Severna Makedonija, 17.–19. 9.: študijski obisk.

Luka Kropivnik:

- Univerza Deakin, Melbourne, Viktorija, Avstralija, 4. 11. – 3. 12.: raziskovalni obisk v okviru Erasmus prakse.
- Univerza v Melbourne, Melbourne, Viktorija, Avstralija, 4. 11. 2024 – 28. 2. 2025, gostujoči raziskovalec.

Špela Ledinek Lozej:

- Hodinar po poteh infrastrukture od Divače in Kozine do Trsta, Italija, ter Kopra, 7.–9. 5.: raziskovalno delo za projekt *Biografije istrskih poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov*.
- Projekt E, več lokacij, Avstrija, Hrvaška, Italija, 15. 6. – 4. 9.: raziskovalno delo za projekt *Episkop mejnosti*.

Saša Poljak Istenič:

- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Warszawski, Varšava, Poljska, 8. 5.: gostovanje, predavanje za študente.
- Universität Klagenfurt, Institut für Kulturanalyse, Celovec, Avstrija, 1. 3. – 30. 9.: občasno gostovanje, predavanja za študente.

Ingrid Slavec Gradišnik:

- Srpska akademija nauka i umetnosti, Etnografski institut, Beograd, Srbija, 22.–25. 10.: raziskovalni obisk v okviru kontinuiranega raziskovanja.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Barbara Ivančič Kutin je prejela Murkovo priznanje, ki ga podeljuje Slovensko etnološko društvo.

Luka Kropivnik je prejel nagrado zlati znak Javnega sklada za kulturno dejavnost (JSKD).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Slovenian Ethnology conducts ethnological, folkloristic, and anthropological research on everyday culture's past and present phenomena and processes. The research interests are implemented through the Institute's core research program *Ethnological, anthropological and folklore studies research on everyday life* (2022–2027) and the interdisciplinary research program *Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond National* (2019–2024), and through basic and applied research projects (*Urban Futures: Imagining and Activating Possibilities in Unsettled Times*; *Etnography of silence(s)*; *Isolated People and Communities in Slovenia and Croatia*; *Language, Culture and Values*; *Language, culture and values: economic images of everyday life in folklore forms*; *EPISCOPE OF BORDER-SCAPES: Projections of the Gorizia Region's pasts and futures as part of European Capital of Culture, Nova Gorica 2025*),

A postdoctoral project (*For Beasts, Against Savages: Towards the Long History of the Animal Rights Movement*), and seven international research projects (*Nourishing Victory: Food Supply and Post-Imperial Transition in the Czech Lands and Slovenia, 1918–1923*; *Discourses and Practices of the In-Between in the Alpine-Adriatic Region: Klagenfurt, Ljubljana and Trieste 1815–1914*; *OralHeritage: Oral Traditions and Intangible Heritage*; *Competing Urgencies: Translating Climate Neutrality Policy in the European Union (EU-URGE)*; *REIMAGINE ADM: Reimagining Public Values in Algorithmic Futures*; *CULTUral heritage in RurAl remote areas for creative tourism and sustainability*; *AlpTextyles: Collaborative Solutions for a Heritage & Consumer Sensitive Relocalization of Sustainable, Circular, and Innovative Alpine Textile Value Chains*).

In addition, the Institute's researchers are involved in five research projects at other ZRC SAZU institutes and collaborate in the bilateral research project on Inclusion and exclusion of anthropology researchers in leading international scientific activities in USA and Slovenia. Furthermore, the activities of the Institute are integrated into the ZRC SAZU infrastructure projects (Natural and Cultural Heritage of the Slovenian Nation; DARIAH).

The Institute has a library, an archive, and the Audiovisual laboratory, which works as a research and production unit for visual research and audiovisual documentation. The Institute's prominent publications are the journals *Traditiones* and *Studia mythologica Slavica*, and the book series *Opera ethnologica Slovenica*, *Slovenski pravljicarji* (Slovenian Storytellers), *Ethnologica - Dissertationes*, *Studia mythologica Slavica - Supplementa*, *Efka: Dela etnologije, folkloristike in antropologije* (Works in Ethnology, Folklore Studies, and Anthropology), *Glasovi* (Voices) and *Zakladnica slovenskih pripovedi* (A Treasury of Slovenian Folklore).

Institute's researchers cooperate with ethnological institutions, museums, and cultural heritage institutions in Slovenia, Austria, the Czech Republic, Croatia, Denmark, Estonia, France, Italy, Montenegro, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Spain, Sweden, the UK, USA, etc. In addition, they disseminate and promote their research expertise among professionals and the general public (interviews, commentaries, lectures, The Everyday Blog, <https://vsakdanjik.zrc-sazu.si/blog/>).

The Audiovisual laboratory organized the international film festival Days of Ethnographic Film 2024 and the Summer School of Visual Ethnography. In addition, the Institute was active as an organizer or partner of national and international conferences, meetings, and workshops.

Several researchers teach undergraduate and postgraduate courses at Slovenian universities and the ZRC Postgraduate School and serve as research advisors and mentors to young researchers (currently four at the Institute). They are also active in international networks of related institutions and scholarly associations, participate in international conferences, and are members of international editorial boards.

Na Glasbenonarodopisnem inštitutu sodelavci in sodelavke s kontinuiranimi temeljnimi ter specializiranimi raziskavami osvetljujejo vprašanja spreminjanja ljudskih pesmi, glasbe in plesa, načine predstavitev in njihovo recepcijo. Raziskave teh vprašanj umeščajo v sodobne premisleke o dediščinskih procesih, tako z vidika procesov instrumentalizacije kot prostorov identifikacije. Poleg rednega raziskovalnega dela in objavljanja rezultatov raziskav skrbijo tudi za izpopolnjevanje, hranjenje in objavljanje arhivskega gradiva v digitalnih oblikah, pripravljajo koncerte in delavnice v povezavi z ljudsko glasbo in plesom ter strokovno sodelujejo s pedagoškimi in kulturnopolitičnimi inštitucijami.

GLASBENONARODOPISNSI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<https://gni.zrc-sazu.si/sl>

ZNANSTVENI SVET:

Do 16. 12.: akad. Lojze Lebič, akad. izr. prof. dr. Milček Komelj, doc. dr. Marija Klobčar (predsednica), dr. Mojca Kovačič, izr. prof. dr. Drago Kunej, doc. dr. Marjeta Pisk, dr. Urša Šivic (podpredsednica).

Od 16. 12.: akad. izr. prof. dr. Milček Komelj, dr. Mojca Kovačič, izr. prof. dr. Drago Kunej, doc. dr. Marjeta Pisk (predsednica), akad. Uroš Rojko, doc. dr. Gregor Strle, dr. Urša Šivic (podpredsednica).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: dr. Mojca Kovačič.

Znanstvena svetnica: prof. dr. Marjetka Golež Kaučič.

Višja znanstvena sodelavca: doc. dr. Marija Klobčar, izr. prof. dr. Drago Kunej.

Znanstveni sodelavci: dr. Mojca Kovačič, dr. Rebeka Kunej, doc. dr. Anja Moric, doc. dr. Marjeta Pisk, doc. dr. Gregor Strle, dr. Urša Šivic.

Asistentki z doktoratom: dr. Anastasiia Mazurenko, dr. Ana Vrtovec Beno.

Asistenti, mladi raziskovalci: Eva Fekonja, Jan Ovnik, Teja Turk (do 25. 6.), Anja Verderber (do 8. 4.).

Vodilna strokovna sodelavka: mag. Anja Serec Hodžar.

Višji strokovni sodelavec: Andrej Tomazin.

Strokovni sodelavec: Peter Vendramin.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture

Oznaka: P6-0111.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marjetka Golež Kaučič.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, M. Klobčar, M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej, A. Serec Hodžar, U. Šivic, G. Strle, A. Tomazin.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/folkloristicne-in-etnoloske-raziskave-slovenske-ljudske-duhovne-kulture-1>.

Leto 2024 je bilo šesto leto novega obdobja raziskovalnega programa, ki predstavlja mozaični kompleks folklorističnih in etnoloških raziskav ljudske duhovne kulture, te pa se ukvarjajo z vprašanji ustvarjalne ter funkcionalne komunikacije ljudskega pesemskega, glasbenega in plesnega izročila. V tem letu so se nadaljevale aktivnosti v šestih sklopih raziskav, ki so obsegale raziskave na področju zoofolkloristike, pesmi, glasbe in plesa. Najpomembnejši rezultati so bili znanstveni članki *Zoofolkloristics: imagination as a critical component* (Golež Kaučič), *A folk dance ensemble between a cultural society and a dance community* (R. Kunej), *Glasbena notacija v ljubiteljski glasbeni dejavnosti in etnomuzikologiji v 20. in 21. stoletju* (Kovačič, Šivic) ter doktorska disertacija *Inštrumentalne ljudskoglasbene prakse in kulturne identitete Slovencev v prvi polovici 20. stoletja* (Turk).

Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi

Oznaka: J6-3129.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marjetka Golež Kaučič.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, A. Moric, A. Serec Hodžar (Glasbenonarodopisni inštitut); S. Babič (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/misliti-zivali-transformativni-vidiki-raziskav-zivali-v-folklori-literaturi>.

Projekt se ukvarja s transformativnimi pogledi na živali v folklori, literaturi in kulturi, odpira vprašanja presejanja binarnosti človek-žival ter uveljavlja nove smeri raziskovanj živali v humanistiki in varstveni biologiji. Raziskovalne rezultate smo predstavili na okrogli mizi in v člankih *Animals in focus: creative and social imagination*, *Animal predators as a characterising element in short folklore forms*.

Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina Slovenije

Oznaka: J6-3135.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Leon Stefanija (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Urša Šivic.

Sodelavci: M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej, U. Šivic (Glasbenonarodopisni inštitut); A. Hofman (Inštitut za kulturne in spominske študije).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <http://muzikologijaff.si/gmgm/>.

Za monografijo ob zaključku projekta so bili pripravljeni trije znanstveni članki: *Preporodne skupine na Slovenskem in glasba za mlade*, *Med kulturo in zabavo: diskurzi o prostem času in glasbenem amaterskem udejstvovanju mladih v Jugoslaviji* ter *Pojmovanje ljudske glasbe v revijah Glasbena mladina in Tribuna*. Posamične projektne teme so bile predstavljene na mednarodnih simpozijih v Nišu (Srbija) in Ljubljani.

Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske

Oznaka: J6-4612.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Moric.

Sodelavci: M. Golež Kaučič, M. Klobčar, A. Moric, A. Serec Hodžar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/teza-preteklosti-dediscina-veckulturnega-obmocja-primer-kocevske>.

Izdana je bila knjiga *Pesemsko izročilo Kočevske* (ur. A. Moric), ki vsebuje študije sodelavk inštituta (M. Golež Kaučič, M. Klobčar, A. Moric). Izvedena sta bila simpozija *Težavna dediščina in težave z dediščino na Kočevskem* ter *Etnološka dediščina v zamejstvu*. Projektni rezultati so bili predstavljeni na treh mednarodnih simpozijih, štirje poljudni članki pa objavljeni na www.kocevskibrlog.com.

Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela

Oznaka: L6-4621.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Urša Šivic.

Sodelavci: M. Klobčar, M. Kovačič, D. Kunej, M. Pisk, A. Serec Hodžar, U. Šivic, G. Strle, A. Tomazin, P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/digitalizacija-zapuscine-franceta-marolta-in-razumevanje-njegovega>.

Nadaljevala se je digitalizacija in evidentiranje gradiva iz zapuščine Franceta Marolta; zaključena je bila digitalizacija zvočnega gradiva. Izvedene so bile glasbene analize in raziskave Maroltovega empiričnega ter znanstvenega dela; rezultati so bili predstavljeni na mednarodnem simpoziju v Zagrebu, pripravljena sta bila razstava in koncert.

V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod

Oznaka: N6-0231.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Drago Kunej.

Sodelavci: M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/v-novi-preobleki-spremembe-v-tradicionalni-glasbi-in-plesni-kulturi-na>.

Pripravljene so bile tri študije (M. Kovačič, D. Kunej in R. Kunej) za monografsko publikacijo, ki bo izšla v Budimpešti (Madžarska) spomladi 2025. V Ljubljani je bil organiziran zaključni mednarodni simpozij projekta s spremljevalnimi glasbenoplesnimi dogodki. Zbrani in večinoma že urejeni so bili prispevki z rezultati raziskav slovenskih ter madžarskih sodelavcev za tematsko številko *Muzikološkega zbornika*.

Folklorna dejavnost v postsocialističnih državah: politike, spomin, dediščinjenje in trajnost

Oznaka: N6-0259.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rebeka Kunej.

Sodelavci: M. Kovačič, D. Kunej, R. Kunej, M. Pisk, A. Tomazin, A. Vrtovec Beno.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2022 – 28. 2. 2025.

Spletna stran: <https://gni.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/folklorna-dejavnost-v-postsocialisticnih-drzavah-politike-spomin-dediscinjenje>.

Pripravljene so bile študije za monografsko publikacijo v nastajanju in objavljena dva znanstvena članka (R. Kunej in M. Pisk, A. Vrtovec Beno). Izsledki raziskav so bili predstavljeni na sedmih mednarodnih konferencah, izdana je bila tematska številka *Český lid* (111/4) in zbornik referatov *Reconsidering knowledge production and inclusion/exclusion in dance communities*.

Odraz (nekdanje) večkulturnosti in sobivanja v folklornih in dediščinskih praksah slovenskih in kočevarskih izseljenskih skupnosti v ZDA

Oznaka: BI-US/22-24-010.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Anja Moric.

Sodelavka: A. Moric.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Opravljeni so bili zaključni premisleki projektnih rezultatov, deloma objavljeni v knjigi *Pesemsko izročilo Kočevske* (A. Moric).

Etno-identitetni ples in glasba slovenskih in drugih priseljencev v ZDA

Oznaka: BI-US/22-24-060.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rebeka Kunej.

Sodelavca: D. Kunej, R. Kunej.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Izvedeni sta bili študijski gostovanji. V juniju je N. Couch izvedla študijski obisk v Sloveniji (arhivsko in uredniško delo), D. Kunej pa v ZDA (v Minnesoti je podrobneje pregledal zbirko plošč z 78 o/min in spremnega gradiva Charlesa F. Debevca, v Wisconsinu pa opravil voden ogled zbirk in obširnejše pogovore o gradivu iz Slovenije z ustanoviteljico A World of Accordions Museum).

Rekreativni ljudski plesi – viri in prakse

Oznaka: BI-US/22-24-132.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Drago Kunej.

Sodelavec: D. Kunej.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

D. Kunej je opravil raziskavo o delu enega ključnih akterjev rekreativnega ljudskega plesa v ZDA, Johna Filcicha, ki je kot plesni učitelj prvi predstavil slovenske ljudske plesne v okviru California Folk Dance Federation. Pregledana je bila Filcicheva zbirka zvočnega in pisnega gradiva, viri o rekreativnem ljudskem plesu, z njim, njegovimi sorodniki in sodelavci je bilo opravljenih več intervjujev.

Koncert ljudske glasbe (Zajuckaj in zapoj)

Oznaka: Koncert ljudske glasbe.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Urša Šivic.

Sodelavki: A. Serec Hodžar, U. Šivic.

Obdobje trajanja: 19. 1. – 20. 11. 2024.

Koncert z naslovom *Zopet bodo ptičice ... pesmi žvrgolele* je nastal v okviru projekta digitalizacije zapuščine Franceta Marolta. Predstavljene so bile Maroltove zborovske priredbe ljudskih pesmi ter njegovi terenski zapisi pesmi, inštrumentalnih melodij in plesov.

Koncert ljudske glasbe (Folk Slovenija)

Oznaka: Koncert ljudske glasbe.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Mojca Kovačič.

Sodelavci: D. Kunej, M. Kovačič, A. Serec Hodžar.

Obdobje trajanja: 19. 1. – 20. 11. 2024.

Koncert z naslovom *Ljudske glasbene prakse kot nesnovna kulturna dediščina* je predstavljal glasbene prakse, ki so vpisane v register nesnovne dediščine. Nastopili so člani ter članice Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija.

Zaščita zvočnega gradiva Slovenskega gledališkega inštituta

Oznaka: Zvočno gradivo SloGI.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Slovenski gledališki inštitut.

Vodja: Peter Vendramin.

Sodelavec: P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 2. 7. 2015 – 31. 12. 2024.

Na podlagi aneksa k dogovoru o sodelovanju s Slovenskim gledališkim inštitutom (SLOGI) se je na GNI ZRC SAZU nadaljevalo s pregledom, zaščito in presnemavanjem njihovih zvočnih zbirk magnetofonskih trakov po dogovorjeni prioritetni listi: pregledanih je bilo 35 trakov, presnetih in digitaliziranih 21 trakov (1440 minut gradiva).

Pesmi Notranjske

Oznaka: Pesmi Notranjske.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Občina Cerknica.

Vodja: Drago Kunej.

Sodelavci: D. Kunej, A. Tomazin, P. Vendramin.

Obdobje trajanja: 1. 8. 2023 – 30. 4. 2024.

Zaključena je bila obdelava, zaščita, digitalizacija in arhiviranje etnomuzikološkega in folklorističnega zvočnega gradiva na DAT-kasetah ter pripravljeni pripadajoči spremni podatki. V elektronski in tiskani različici je bila izdelana dokumentacija v obliki zapisnikov, ki vsebujejo metapodatke o posnetkih, kronološki popis in opis zvočnega gradiva ter dokumentiran celotni postopek digitalizacije.

Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events [Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli omogočanja participativnih plesnih dogodkov]

Oznaka: Dance – ICH.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancerja: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Rebeka Kunej.

Sodelavci: D. Kunej, R. Kunej, A. Serec Hodžar, A. Vrtovec Beno.

Obdobje trajanja: 1. 6. 2022 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: <https://www.dancingaslivingheritage.eu/>.

Sodelovali smo pri nastajanju skupne projektne razstave *Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju/Dance – Europe's Living Heritage in Motion* (soavtorstvo besedil, priprava vizualnega gradiva: dokumentarni, pedagoški video), potekale so priprave na zaključno konferenco, uredniško delo za priročnik in monografijo, za kateri smo prispevali besedila, ter sodelovanje z lokalno skupnostjo v Horjulu.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Digitalna demonstracija cerkvene glasbe dolgega 16. stoletja, povezane s Kranjsko

Oznaka: J6-2586.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Muzikološki inštitut.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914

Oznaka: N6-0294.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Kolektivne identitete in stanovska družba med Srednjo in Jugovzhodno Evropo od iznajdbe tiska do pojava narodnih gibanj

Oznaka: J6-60104.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Teja Turk

Oznaka: MR-50580.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Urša Šivic.

Druga mentorja: Drago Kunej, Mojca Kovačič (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Zaključeno je bilo doktorsko usposabljanje v programu Humanistika in družboslovje na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete. 29. 11. je uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Instrumentalne ljudskoglasbene prakse in kulturne identitete Slovencev v prvi polovici 20. stoletja*.

Anja Verderber

Oznaka: MR-54764.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Rebeka Kunej.

Drugi mentorici: Alenka Bartulović, Rebeka Kunej (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Opravljen je bil obširnejše etnografsko terensko delo z intervjuji na območju Bele krajine. Na podlagi preteklih raziskav je v *Glasniku Slovenskega etnološkega društva* objavila znanstveni članek.

Eva Fekonja

Oznaka: MR-58024.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Marjeta Pisk.

Drugi mentorici: Alenka Bartulović, Marjeta Pisk (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Uspešno je bil zaključen prvi letnik doktorskega študija Humanistika in družboslovje, smer Etnologija, kulturna in socialna antropologija. Oddala je dispozicijo doktorske disertacije. Preliminarne rezultate doktorske raziskave je predstavila na poletni šoli v Bolgariji, na doktorski konferenci v Ljubljani in mednarodni konferenci na Dunaju.

Jan Ovnik

Oznaka: MR-58020.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Mojca Kovačič.

Drugi mentorji: Miha Kozorog, Mojca Kovačič (somentorica) (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta), David Verbuč (somentor) (Karlova univerza v Pragi, Fakulteta za humanistične vede).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Uspešno je bil zaključen prvi letnik doktorskega študija Humanistika in družboslovje, smer Etnologija, kulturna in socialna antropologija. Rezultate svojih raziskav je predstavil na mednarodni konferenci doktorskih študentov, na mednarodnem muzikološkem simpoziju in v okviru javnega predavanja v Ljubljani.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **E. Fekonja** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD).
- **M. Golež Kaučič** je predsednica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung, članica uredniškega odbora za elektronske publikacije Kommission für Volksdichtung, članica Société International d'Ethnologie et de Folklore in Senata Podiplomske šole ZRC SAZU. Je predsednica komisije za študijske zadeve Podiplomske šole ZRC SAZU, koordinatorica modula Slovenske študije – tradicija in sodobnost ter članica Slovenskega etnološkega društva in Slovenske matice. Pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je registrirana kot mednarodna ocenjevalka znanstvenih projektov in programov. Je glavna urednica zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki* in članica uredniškega odbora zbirke *Folkloristika*.
- **M. Klobčar** je članica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung, Société International d'Ethnologie et de Folklore (Working Group on the Ritual Year) in Slovenskega etnološkega društva. Je članica uredniških odborov zbirke spletnih zvočnih objav *Etnofon* in *Knjižnice Glasnika SED*.
- **M. Kovačič** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD) in predstavnica nacionalnega odbora za to združenje. Je podpredsednica in članica upravnega odbora Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija ter članica Slovenskega etnološkega društva. Je članica uredniških odborov znanstvenih revij *Musicologist* in *Traditiones*, zbirk znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki* in *Glasba na Slovenskem po 1918* ter urednica zbirke spletnih zvočnih objav *Etnofon*. Bila je pedagoška somentorica doktorski študentki in je pedagoška somentorica doktorskemu študentu.
- **D. Kunej** je član International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), International Association of Sound and Audiovisual Archives, Audio Engineering Society, Slovenskega društva za akustiko, Društva restavratorjev Slovenije ter Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija. Je član uredniškega odbora znanstvene revije *Traditiones*, glavni urednik spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč*, član uredniških odborov zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Glasba na Slovenskem po 1918* in zbirke spletnih zvočnih objav *Etnofon* ter predsednik komisije slovenskega dela Slovenske raziskovalne iniciative (v partnerstvu s Centrom za slavistične in vzhodnoevropske študije Državne univerze v Ohiju). Bil je pedagoški mentor doktorski študentki, je pedagoški somentor doktorskemu študentu.
- **R. Kunej** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Executive Committee ICTMD Study Group on Ethnochoreology (do julija 2024), članica Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Slovenskega etnološkega društva (SED) ter Kulturnega in etnomuzikološkega društva Folk Slovenija. Je glavna urednica znanstvene revije *Traditiones* (skupaj s T. Bajuk Senčar in M. Kozorogom) in članica uredniškega odbora spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč* ter zbirke znanstvenih monografskih publikacij *Folkloristični zvezki*. Je članica Delovne skupine Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine in Založniškega sveta Založbe ZRC. Bila je somentorica podiplomski študentki, je pedagoška somentorica doktorski študentki.
- **A. Mazurenko** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), članica združenja Ukrainian Science Diaspora in članica nadzornega sveta kulturnega projekta *Budzhak Music Heritage*.
- **A. Moric** je članica Odbora za preučevanje narodnih manjšin pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, članica Slovenskega etnološkega društva in njegovega izvršnega odbora, kjer vodi tudi Delovno skupino za Slovence izven meja Republike Slovenije, ter članica Razvojnega sveta regije JV Slovenija in sveta Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Območne izpostave Kočevje. Je članica uredniškega odbora *Knjižnice Glasnika Slovenskega etnološkega društva*. Je članica komisije za podelitev nagrade deklica s piščalko in podpore Vita Oražma v spomin na Dano Lovšin. Je direktorica nevladne organizacije Zavod Putscherle in urednica spletne platforme *Kočevski b(r)log*.
- **J. Ovnik** je član uredniškega odbora spletne zbirke zvočnih publikacij *Etnofon*.
- **M. Pisk** je članica Central and Eastern European Chapter of Association of Critical Heritage Studies, Société International d'Ethnologie et de Folklore, članica mednarodnega združenja raziskovalcev balad Kommission für Volksdichtung in Slovenskega etnološkega društva. Je urednica zbirke *Folkloristika*, članica uredniških odborov znanstvene revije *Traditiones* in zbirke digitalnih objav gradiva *DigGNI* ter sourednica spletne platforme *Heriskop*. Je pedagoška mentorica doktorskima študentkama.
- **A. Serec Hodžar** je kot ocenjevalka za področje etnologije sodelovala na 59. srečanju mladih raziskovalcev Slovenije 2024, ki ga je organizirala Zveza za tehnično kulturo Slovenije. Je članica Slovenskega etnološkega društva. Je članica uredniškega odbora digitalnih objav gradiva *DigGNI*, urednica *Poročila o delu ZRC SAZU*, delavska zaupnica za varnost in zdravje pri delu na ZRC SAZU ter sindikalna zaupnica Sindikata inštitutov ZRC SAZU in SAZU.
- **G. Strle** je član ACM Professional, Swedish Cognitive Science Society, študijskega programa MEi: CogSci Cognitive Science, Slovenskega društva za jezikovne tehnologije (SDJT), združenja Interaction Design Foundation. Je član uredniškega odbora digitalnih objav gradiva *DigGNI*. Je somentor študentoma magistrskega študijskega programa in pedagoški somentor študentu doktorskega študijskega programa.
- **U. Šivic** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Slovenskega etnološkega društva, Slovenskega muzikološkega društva in Glasbene matice ter predsednica Društva za promocijo in raziskovanje kultur Kvali. Je urednica digitalnih objav gradiva *DigGNI*, področne delovne skupine za Slovenijo pri Répertoire international de littérature musicale (RILM) in zbirke *Glasba na Slovenskem po 1918* ter revije *Traditiones*.

- **A. Tomazin** je član uredniškega odbora spletne publikacije *Digitalna zbirka gramofonskih plošč*.
- **T. Turk** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Slovenskega muzikološkega društva in področne delovne skupine za Slovenijo pri Répertoire international de littérature musicale (RILM).
- **A. Verderber** je članica International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD), Slovenskega etnološkega društva in Železničarsko kulturno umetniškega društva Tineta Rožanca ter predsednica Društva za podporo in razvoj kulturno-umetniških dejavnosti Umeti. Z Javnim skladom za kulturne dejavnosti Republike Slovenije (JSKD) sodeluje kot strokovna spremljevalka srečanj odraslih folklornih skupin Slovenije in kot mentorica na izobraževanjih s področja folklorne dejavnosti. Je predsednica strokovno-programske komisije pozivov JSKD za razvoj ljubiteljske in nevladne kulture, članica komisije za področje folklorne dejavnosti JSKD in komisije za izbor kulturnih projektov na področju različnih manjšinskih skupnosti in priseljencev v Republiki Sloveniji, članica odbora za Štrekljeve nagrade ter članica komisije za podelitev nagrad Zveze kulturnih društev Ljubljana. Je članica uredniškega odbora digitalnih objav gradiva *DigGNI*.
- **A. Vrtovec Beno** je članica Slovenskega etnološkega društva in njegovega izvršnega odbora. Je članica uredniškega odbora *Knjižnice Glasnika Slovenskega etnološkega društva* in uredniškega odbora *Etnolog*.

RAZSTAVE:

- **France Marolt in njegove zapuščine.** Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, 10. 10. 2024 – 26. 1. 2025 (avtorici U. Šivic in A. Serec Hodžar).
- **Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju.** Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, 10. 10. 2024 – 30. 6. 2025 (soavtorici R. Kunej in A. Vrtovec Beno).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Težavna dediščina in težave z dediščino na Kočevskem.** Nacionalni simpozij. Ljubljana, 6. 3.
- **In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements/Mednarodni simpozij V novi preobleki: ljudskoglasbena in plesna preporodna gibanja.** Mednarodni simpozij. Ljubljana, 22.–24. 8.
- **Etnološka dediščina v zamejstvu.** Mednarodni simpozij. Soorganizator: Slovensko etnološko društvo. Potrna/Laafeld, Avstrija, 4. 9.

KNJIŽNICA, DOKUMENTACIJA IN ARHIV

Knjižnica

Vodja: A. Serec Hodžar.

Za knjižnico je bilo na novo pridobljenih 23 monografij in 36 enot serijskih publikacij. V Cobiss je bilo vpisanih 335 enot iz starega fonda. Knjižnica je priročna, namenjena predvsem potrebam sodelavcev, vendar je omogočena avtomatizirana izposoja tudi zunanjim obiskovalcem. Preko Biblioteke SAZU poteka domača in mednarodna medknjižnična izposoja.

Dokumentacija in arhiv

Vodja: P. Vendramin.

Terenska snemanja: Adlešiči, Bila (Italija), Bohinjska Češnjica, Črnomelj, Dolenja vas pri Cerknici, Domžale, Dragatuš, Groblje, Horjul, Jereka, Kazaze (Avstrija), Ljubljana, Ljubno ob Savinji, Majšperk, Mozirje, Močidle (Avstrija), Nazarje, Nova Gorica, Novokračine, Obrh pri Dragatušu, Osojane (Italija), Pečnica (Avstrija), Raka pri Krškem, Rateče, Ravanca (Italija), Ravnica, Sinji Vrh pri Vinici, Stražišče pri Kranju, Solbica (Italija), Solkan, Srednja vas v Bohinju, Stari trg ob Kolpi, Šentjanž, Šentrupert, Šteben (Avstrija), Trnovo nad Novo Gorico, Vinica, Vrbica, Zamlin (Italija), Rush City in Arcata (Združene države Amerike). Posnetih je bilo 103 zvočnih enot v skupnem trajanju 4124 minut, 1790 minut video posnetkov in 1039 fotografij.

Izvedena je bila digitalizacija in delna restavracija gradiva starejše filmske zbirke GNI, in sicer 244 minut oziroma 71 filmskih trakov.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Traditiones 53/1, 53/2, 53/3.** Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Glavni uredniki Tatjana Bajuk Senčar, Miha Kozorog in Rebeka Kunej, gostujoča urednica prvega zvezka (53/1) Marjetka Golež Kaučič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- **Pesemsko izročilo Kočevske: Adolf Hauffen: nemški jezikovni otok na Kočevskem. Zgodovina in narečje, življenjske razmere, šege in navade, pripovedke, pravlјice in pesmi: znanstvenokritična izdaja.** Urednica Anja Moric. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- **Reconsidering Knowledge Production and Inclusion/Exclusion in Dance Communities: Proceedings of the 32nd Symposium of the ICTM Study Group on Ethnochoreology: 29 July–5 August 2022, Brežice, Slovenia.** Urednici Rebeka Kunej in Ann R. David. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. <https://doi.org/10.3986/9789610508809>.
- Alma Bejtullahu, **Glasbeno in plesno delovanje žensk s priseljenskim ozadjem v Sloveniji.** Urednica Mojca Kovačič. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Czech Academy of Sciences, Institute of Ethnology, Praga, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- CEMPER, Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed (CEMPER, Centre for Music and Performing Arts Heritage in Flanders), Mechelen, Belgija: projektno sodelovanje.
- Complexul national muzeal ASTRA (ASTRA Museum), Sibiu, Romunija: projektno sodelovanje.
- Eötvös Loránd Kutatóhálozat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Ethniko kai Kapodistriako panepistimio Athinon (National and Kapodistrian University of Athens), Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Etnologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka: raziskovalno in projektno sodelovanje.
- Executive Board of Kommission für Volksdichtung, spletni dogodek: delovno srečanje upravnega odbora KfV, 18. 9.
- Gustav Mahler Privatuniversität für Musik, Celovec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Hochschule Kempten, University for Applied Science, Kempten, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas e. V. an der Ludwig-Maximilians-Universität, München, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Kentron erevnis tis Ellinikis laografias (Hellenic Folklore Research Centre of the Academy of Athens), Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Museene i Sør-Trøndelag AS (Museums of Southern Trøndelag), Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, Norveška: strokovno in pedagoško sodelovanje.
- Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Norwegian Center for Traditional Music and Dance), Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Hungarian Open Air Museum), Szentendre, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Madžarska: strokovno in pedagoško sodelovanje.
- The Ohio State University, Columbus, Združene države Amerike: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Universitaet Klagenfurt (University of Klagenfurt, Department of Cultural Analysis), Klagenfurt/Celovec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Université Clermont Auvergne, Clermont-Ferrand, Francija: strokovno in pedagoško sodelovanje.
- University Libraries pri Ohio State University, Columbus, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- University of Roehampton, London, Združeno kraljestvo: strokovno in pedagoško sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Martin Mastnak, Princeton University, New Jersey, Združene države Amerike, 1. 6. – 2. 9.: študijsko izpopolnjevanje.
- Francesca de Nardis, Sapienza Università di Roma, Rim, Italija, 2. 10. 2023 – 2. 2. 2024: Erasmus+, študijsko izpopolnjevanje.
- Laura Kolačkovská, Akademie múzických umění v Praze, Hudební a taneční fakulta, Praga, Češka, 5. 2. – 5. 4.: Erasmus+, študijsko izpopolnjevanje.
- Prof. emer. Nena Couch, Ohio State University, University Libraries, Columbus, ZDA, 2.–16. 6.: bilateralno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Marjetka Golež Kaučič:

- *From German to Slovenian: travelling love ballad*. Referat na 52th International Ballad Conference Kommission für Volksdichtung, Vitřé, Francija, 16. 5.
- *Animal lives: from narratives to reality*. Referat na mednarodnem simpoziju *Habsburg animals*, Ljubljana, 3. 10.
- *Animals in disaster*. Referat na mednarodnem simpoziju *Current issues of animal ethics*, Maribor, 13. 12.

Marija Klobčar:

- *The institutional approval of the Gail Valley parish fair and the Gail Valley costume – Reflections of changing relations between local identities*. Referat na mednarodnem simpoziju *Rural Heritage*, Bamberg, Nemčija, 21. 3.
- *The song of King David: a testimony of a long journey through different times and distant lands*. Referat na 52th International Ballad Conference Kommission für Volksdichtung, Vitřé, Francija, 17. 5.
- *Marolt's research of rituals in the border area as representations of the Slovene ethnic identity*. Referat na 39th European Seminar in Ethnomusicology, Zagreb, Hrvaška, 23. 9.

Mojca Kovačič:

- *Perspectives on folk singing interpretations from past to present*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements/V novi preobleki: ljudskoglasbena in plesna preporodna gibanja*, Ljubljana, 23. 8.
- *Marolt's role in the creation of the national folk music canon*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *39th European Seminar in Ethnomusicology*, Zagreb, Hrvaška, 23. 9.
- *Pojmovanje ljudske glasbe v revijah Glasbena mladina in Tribuna*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Glasba mladih po 1945/ Youth Music after 1945 and Jeunesse musicale*, Ljubljana, 10. 10. (soavtorica U. Šivic).

Drago Kunej:

- *Challenges in the transformation of sound documents at the Institute of Ethnomusicology ZRC SAZU*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *25th Symposium of the ICTMD Study Group on Sources and Archives for Music and Sound Studies*, Berlin, Nemčija, 9. 8.
- *Trinajsto Prase Ensemble and Folk Music Revival Movement in Slovenia*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements/V novi preobleki: ljudskoglasbena in plesna preporodna gibanja*, Ljubljana, 23. 8.

Rebeka Kunej:

- *Live Music in Traditional and Revival Contexts*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *33rd Symposium of the ICTMD Study Group on Ethnochoreology*, Izmir, Turčija, 24. 7.
- *Dance House as Personal Choice*. Referat na mednarodnem znanstvenem simpoziju *In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements/V novi preobleki: ljudskoglasbena in plesna preporodna gibanja*, Ljubljana, 22. 8.
- *A Polka Is Ordered: Folk Dance, Research, and Stage Performance in a Slovenian Alpine Region*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Volkstanz in den Alpen: Geschichte, Dokumentation, Praxis: Symposium zur Volksmusik in den Alpen*, Innsbruck, Avstrija, 23. 10.

Anja Moric:

- *Naša, vaša, njihova? O težavah z dediščino na Kočevskem*. Referat na *Težavna dediščina in težave z dediščino na Kočevskem*, Ljubljana, 6. 3.
- *Interpretation of Gottscheer Folk Songs in the Context of Emigration*. Referat na 52nd International Conference of Kommission für Volksdichtung (KfV), Vitřé, Francija, 13. 5.
- *The Kočevska (Gottschee) region: between abandonment and rediscovery*. Referat na *Lost Places and Abandoned Landscapes, SIEF Working Group Space-lore and Place-lore*, Szeged, Madžarska, 30. 10.

Marjeta Pisk:

- *Specifičnost (post)socialistične folkloristike?* Referat na 3. slovenski folkloristični konferenci, Ljubljana, 19. 4.
- *Oj božime song meandering through time and space = La chanson Oj božime dans les méandres du temps et de l'espace*. Referat na *Song traditions on the move across borders and centuries: 52th International Ballad Conference Kommission für Volksdichtung*, Vitřé, Francija, 14. 5.
- *Weather proverbs in a changing climate*. Referat na *Folk narratives in the changing world: 19th ISFNR Congress*, Riga, Latvija, 18. 6.

Anja Serec Hodžar:

- *Kočevska v arhivu Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU*. Referat na posvetu *Težavna dediščina in težave z dediščino na Kočevskem*, Ljubljana, 6. 3.
- *Spletna aplikacija ljudskaglasba.zrc-sazu.si*. Prispevek na *Predstavitvi rezultatov RSF projekta Transkripcije*, Ljubljana, 17. 12.

Urša Šivic:

- *Notion of Inclusion and Exclusion in Marolt's Ethnographic Methodology*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *39th European Seminar in Ethnomusicology*, Zagreb, Hrvaška, 23. 9.
- *Pojmovanje ljudske glasbe v revijah Glasbena mladina in Tribuna*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *Glasba mladih po 1945/ Youth Music after 1945 and Jeunesse musicale*, Ljubljana, 10. 10. (soavtorica M. Kovačič).

Gregor Strle:

- *Spletna aplikacija SLP: Slovenske ljudske pesmi na spletu*, <https://slp.zrc-sazu.si/>. Predstavitev rezultatov RSF projekta SLP, Ljubljana, 14. 2.
- *Razumevanje in uporaba umetne inteligence v izobraževanju: izzivi in priložnosti*. Vabljen predavanje na *2. mednarodni konferenci Digitrajni učitelj*, Portorož, 21. 10., <https://digitrajni.si/konferenca>.

Eva Fekonja:

- *Understanding Authenticity: Discourses and Affects among Singers of 'Balkan Music' in Slovenia*. Referat na doktorski delavnici *Echoes of the past: the role of senses in knowledge construction and heritage making* v okviru poletne šole *Sensory heritages and sensitive memories in the Balkans*, Sofija, Bolgarija, 3. 6.
- *Building a Toolbox: Heritage, Authenticity and Affect*. Referat na 3. mednarodni doktorski konferenci: *Anthropology and social realities: exploring subjective experiences, perceptions, and interpretations within diverse social and cultural contexts*, Ljubljana, 8. 6.
- *Aesthetics of Authenticity: Insights from three Slovenian Singing Choirs*. Referat na *4. Vienna Anthropology Days*, Dunaj, Avstrija, 25. 9.

Ana Vrtovec Beno:

- *The role of vernacular (theatre) performances in the life of community in Slovenia*. Referat na *Living uncertainty: SIEF2023 16th Congress*, Brno, Češka, 8. 6.
- *Dediščina praznikov: Praznovanje na Gorenjskem v luči Registra nesnovne kulturne dediščine*. Referat na strokovni konferenci *Izbrana poglavja o praznovanjih na Gorenjskem*, Kranj, 12. 6.
- *Od ljudskega gledališča do uprizarjanja dediščine*. Predavanje na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 20. 11.

Andrej Tomazin:

- *Spletna aplikacija ljudskaglasba.zrc-sazu.si*. Prispevek na *Predstavitvi rezultatov RSF projekta Transkripcije*, Ljubljana, 17. 12.

Anastasiia Mazurenko:

- *Regional Characteristics of the Timbre of Traditional Ukrainian Singing Defined by Computational Approaches*. Referat na konferenci *Analytical Approaches to World Music 2024 Conference*, spletni dogodek, 11. 6.
- *Current Folklore-Oriented Urban Gatherings of Youth in Ukraine: The Growth of 'Conscious Ukrainianness'*. Referat na konferenci *In New Disguise: Folk Music and Dance Revival Movements*, Ljubljana, 22. 8.

Teja Turk:

- *Inštrumentalne ljudskoglasbene prakse in kulturne identitete Slovencev v prvi polovici 20. stoletja*. Predstavitev na *Dnevu doktorskih študentov Oddelka za muzikologijo*, Ljubljana, 13. 2.
- *The role of instrumental music in the processes of defining Slovenian traditional music*. Referat na mednarodni znanstveni konferenci *9th Symposium of the ICTM Study Group on Music and Dance of the Southeastern Europe*, Cluj-Napoca, Romunija, 24. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Marjetka Golež Kaučič:

- Kommission für Volksdichtung, Vitré, Francija, 17. 5.: zasedanje upravnega odbora.

Anastasiia Mazurenko:

- Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Institución Milá y Fontanals de Investigación en Humanidades, Barcelona, Španija, 10.–21. 6.: projektno delo.

Anja Moric:

- Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas e. V. an der Ludwig-Maximilians-Universität München, München, Nemčija, 9.–16. 12.: raziskovalno delo na osnovi izbora za gostujočo raziskovalko v letu 2024.

Drago Kunej:

- Terenske raziskave v Kaliforniji (Eureka z okolico in San Francisco) in Minnesoti (Rush City s širšo okolico in Duluth), Združene države Amerike, 16.–30. 6.: raziskovalno in projektno delo v sodelovanju z The Ohio State University.

Marjeta Pisk:

- Raziskovalni pohod/Hodinar po poteh infrastrukture od Divače in Kozine do Trsta, Italija, ter Kopra, 7.–9. 5.: raziskovalno delo za projekt *Biografije istrskih poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov*.

Gregor Strle:

- Raziskovalno delo na Oddelku za kognitivno znanost, Univerza v Lundu, Švedska, celoletno sodelovanje.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Ethnomusicology continues its dedicated research in folkloristics, ethnomusicology, and ethnochoreology, analyzing changes in traditional songs, music, and dance, including their representation and reception within contemporary heritage discourses. The research team consists of 11 researchers, 4 junior researchers and 3 assistants.

In 2024 research was carried out within core research program *Folkloristic and Ethnological Research on Slovenian Folk Culture* and interdisciplinary research program *Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond National*, as well as through various national research and applicative projects (*Thinking Animals: Transformative Aspects in Research of Animals in Folklore, Literature and Culture*; *Jeunesses Musicales Slovenia and Youth Music 1945–1991*; *The Weight of the past. Heritage of the Multicultural Area: Case Study of Gottschee*; *France Marolt: Digitization of his Legacy and Understanding of his Scholarly and Art Work*; *Route biographies: walking and writing as methods for researching border regions*; *Processing and Storage of Sound Material of the Slovenian Theatre Institute*; *Processing of Sound Material of the Notranjska Region*; *The Evening of Slovenian Traditional Music*) and international projects and cooperations (*In New Disguise: Changes in Traditional Music and Dance Culture in Hungary, Slovenia and Around*; *Folklore revival in post-socialist countries: politics, memory, heritization and sustainability*; *Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events*; *Ethno-identity Dance and Music by Slovenian and Other Immigrants in the US*; *Recreational Folk Dancing – Sources and Practices*; *A reflection of (former) multiculturalism and coexistence in the folklore and heritage practices of Slovene and Gottscheer immigrant communities in the United States of America*). The Institute has a library, manuscript, photo and video archive, and a special sound archive with a studio for preservation, digitization and documentation of sound material.

The Institute publishes two monograph series *Folkloristics* and *Folkloristic notebooks*, sound series *Etnofon* and co-publish scientific journal *Traditiones*. The Institute cooperates internationally with many scientific institutions in Europe and around the world. The researchers are active members of international ethnology, folklore, ethnomusicological and archive associations (e.g. International Council for Traditional Music, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, International Association of Sound and Audiovisual Archives, Kommission für Volksdichtung). Researchers from the institute regularly cooperate with other institutions in Slovenia, such as cultural heritage and cultural politics institutions, various university departments, national commissions, schools, local associations and others. They take part in undergraduate and postgraduate teaching programmes at the University of Ljubljana, Postgraduate School ZRC SAZU, and New University.

Inštitut se ukvarja z interdisciplinarnim poljem raziskovanja migracijskih procesov v Sloveniji in mednarodnem okolju. Raziskovalci se osredotočajo na študije izseljenstva in priseljenstva, povratništva, etničnosti, begunstva, migracijskih ter integracijskih politik.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO IZSELJENSTVO IN MIGRACIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://isim.zrc-sazu.si>

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Jože Pirjevec, akad. prof. ddr. Marija Stanonik, prof. dr. Aleksej Kalc, prof. dr. Marina Lukšič Hacin, doc. dr. Jernej Mlekuž (predsednik), doc. dr. Martina Bofulin (podpredsednica), dr. Nataša Rogelja Caf.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: prof. dr. Marina Lukšič Hacin.

Znanstveni svetniki: prof. dr. Aleksej Kalc, prof. dr. Marina Lukšič Hacin, izr. prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik.

Višja znanstvena sodelavca: izr. prof. dr. Jure Gombač, doc. dr. Jernej Mlekuž.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Martina Bofulin, dr. Nataša Rogelja Caf, doc. dr. Kristina Toplak, doc. dr. Mojca Vah Jevšnik, doc. dr. Marijanca Ajša Vižintin, doc. dr. Klara Kožar Rosulnik, doc. dr. Miha Zobec.

Asistentka z doktoratom: dr. Maja Gostič.

Asistenti: Špela Kastelic, Asja Pehar Senekovič, Jošt Žagar.

Mladi raziskovalci: Manca Koren, Lucija Klun, Ana Reberc, Nik Obid.

Strokovni sodelavki: Deja Gliha, Mateja Gliha.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva v kontekstu raziskovanja migracij

Oznaka: P5-0070.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleksej Kalc.

Sodelavci: D. Gliha, M. Gliha, J. Gombač, M. Gostič, A. Kalc, L. Klun, K. Kožar Rosulnik, M. Lukšič Hacin, M. Milharčič Hladnik, J. Mlekuž, K. Toplak, M. Vah Jevšnik, M. A. Vižintin, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/narodna-in-kulturna-identiteta-slovenskega-izseljenstva-v-kontekstu>.

Raziskave so potekale v skladu s tremi tematskimi področji programa, to so razmerje med migracijami, državo in politiko, razmerje med migracijami/mobilnostjo in delom ter izseljenske/priseljenske skupnosti in kulturni vidiki migracij. Opravljene so bile temeljne raziskave o odnosih med državo in slovensko ter jugoslovansko diasporo v kraljevi in socialistični Jugoslaviji. V okviru drugega tematskega sklopa je potekalo preučevanje socialnih in pravnih vidikov sodobnega čezmejnega dela, napotenega dela, bega možganov, begunstva in transnacionalnih družin. Raziskave tretjega sklopa so se osredotočale na izobraževalne politike, materialno kulturo in kulturne ter emocionalne vidike migracij in življenja izseljenskih/priseljenskih skupnosti. Vidnejši rezultati so bili monografija o slovenskih selitvah v dobi socializma, znanstveni članki v indeksiranih revijah in poglavja v znanstvenih monografijah.

Slovenska zgodovina v malem: kontinuitete in spremembe v vaški skupnosti v dolgoročni perspektivi

Oznaka: J6-3143.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleksander Panjek (Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije).

Vodja na ZRC SAZU: Marina Lukšič Hacin.

Sodelavci: A. Kalc, M. Lukšič Hacin, M. A. Vižintin, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/slovenska-zgodovina-v-malem-kontinuitete-in-spremembe-v-vaski-skupnosti-v>.

Sodelavci na projektu, ki je poskus večplastne obravnave družbeno-ekonomske, kulturno-antropološke in politične zgodovine Tomaja, so opravili temeljne študije o demografiji in izbranih tomajskih elitnih družinah v obdobju 18.–20. stoletja. Raziskave, ki so temeljile na župnijskih virih in družinskih arhivih, so izpostavile značilnosti družbenih dinamik in njenih krajevnih ter širših dejavnikov.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Rogelja Caf.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gliha, J. Gombač, J. Mlekuž, N. Rogelja Caf (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); N. Gregorič Bon, A. Jelnicar, U. Kanjir (Inštitut za antropološke in prostorske študije); Š. Ledinek Lozej (Inštitut za slovensko narodopisje); P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika); M. Pisk (Glasbenonarodopisni inštitut).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/biografije-istrskih-poti-hoja-in-pisanje-kot-metodi-raziskovanja-obmejnih>.

Realiziralo se je več projektnih sestankov; maja je bil izveden tretji hodinar v okviru delovnega paketa infrastruktura; junija je bila izvedena delavnica po hodinarju. Organiziranih je bilo več sestankov z namenom oblikovanja projektne spletne platforme; izpeljanih je bilo več obiskov konferenc in predavanj; potekala je priprava tekstov za publikacije, materialov za razstave in avdiovizualnih esejev ter publiciranje člankov.

Izzivi mednarodne delovne mobilnosti v nacionalnem kontekstu. Primer Slovenije

Oznaka: J5-50182.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kristina Toplak.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gliha, J. Mlekuž, A. Pehar Senekovič, K. Toplak, M. Vah Jevšnik.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/izzivi-mednarodne-delovne-mobilnosti-v-nacionalnem-kontekstu-primer-slovenije>.

Projektna skupina je zbirala podatke za oris socio-demografske in ekonomske situacije mednarodnih mobilnih delavcev, ki prihajajo v Slovenijo in odhajajo na delo iz nje, analizirala politike, ki pokrivajo področje dela in mobilnosti, analizirala literaturo in doslej opravljene raziskave s področja delovne mobilnosti ter pripravila načrt terenskega dela. Opravljeno je bilo večje število intervjujev z mobilnimi delavci, kar se bo nadaljevalo tudi v naslednjem letu. Sodelovale so na več mednarodnih konferencah, objavile in pripravile za objavo so več člankov.

Med »deseto banovino« in »sedmo republiko«: države in diaspore v prvi in drugi Jugoslaviji

Oznaka: J6-50191.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavci: M. Gliha, A. Kalc, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/med-deseto-banovino-in-sedmo-republiko-drzave-in-diaspore-v-prvi-in-drugi>.

V sodelovanju z Univerzo v Glasgowu je bila organizirana delavnica z naslovom *(De)constructing Yugoslavia: migrants, exiles, refugees* (18. in 19. 4.) ter izdana knjižica povzetkov referatov.

Učinkovita mobilnost za znanstveno odličnost evropskega raziskovalnega prostora: Primer Slovenije

Oznaka: V5-2282.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Vodja: Marina Lukšič Hacin.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, M. Gostič, K. Kožar Rosulnik, M. Lukšič Hacin, A. Pehar Senekovič, K. Toplak, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ucinkovita-mobilnost-za-znanstveno-odlicnost-evropskega-raziskovalnega>.

Projekt se je osredotočil na izzive, ki jih je pred Slovenijo postavil novi Zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti v povezavi z novospregeto Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije (ZRISS 2030). Oba dokumenta se povežeta s cilji novega programa Obzorja Evrope (2021–2027). Omenjeni dokumenti Slovenijo zavezujejo k: znanstveni odličnosti, povezanosti znanosti z mednarodno in medsektorsko mobilnostjo; večji odprtosti znanosti; družbeno odgovorni znanosti; mednarodni primerljivosti trga raziskovalcev in raziskovalcev s pogoji, standardi in merili Evropske unije ter internacionalizaciji v širšem pomenu besede.

Dve domovini in kulturi slovenskih priseljencev v ZDA

Oznaka: BI-US/22-24-047.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mirjam Milharčič Hladnik.

Sodelavci: A. Kalc, M. Milharčič Kladnik, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dve-domovini-in-kulturi-slovenskih-priseljencev-v-zda-bilateralno-sodelovanje>.

Nadaljevanje aktivnosti je bila 14-dnevna raziskava položaja slovenske skupnosti na šestih lokacijah v Združenih državah Amerike: v Pittsburghu, Jolietu, Milwaukeeju, Oglesbyju, Clevelandu in New Yorku. Na lokacijah so bili opravljeni pogovori s predstavniki različnih organizacij ter udeleženci slovenskih kulturnih in družabnih dogodkov.

Kitajske migracije v jugovzhodni Evropi: Vključevanje in izključevanje na začetku 21. stoletja

Oznaka: BI-US/22-24-150.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Martina Bofulin.

Sodelavci: M. Bofulin, J. Mlekuž, A. Reberc.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kitajske-migracije-v-jugovzhodni-evropi-vkljucevanje-in-izkljucevanje-na>.

Vse aktivnosti so bile realizirane v letu 2023.

Prevpraševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19.–21. stoletje)

Oznaka: BI-VB/23-25-003.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavci: A. Kalc, M. Koren, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2025.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/prevprasevanje-meja-nacije-migracije-in-dekonstrukcija-jugoslavije-19-21>.

Realizirani aktivnosti sta bili naslednji: obisk Univerze v Glasgowu (4.–11. 2.); gostujoče predavanje: ZOBEC, Miha. *The emigrant remittances and their impact on interwar Yugoslavia: the amounts, means of transmitting money, and investments in the migrant-sending state*: predavanje v okviru CEES Seminar Series, University of Glasgow, Centre for Russian, Central and East European Studies, Glasgow, Velika Britanija, 7. 2.

Država in diaspora v prvi in drugi Jugoslaviji

Oznaka: BI-RS/23-25-011.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Miha Zobec.

Sodelavca: A. Kalc, M. Lukšič Hacin, M. Zobec.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/drzava-in-diaspora-v-prvi-in-drugi-jugoslaviji-bilateralno-sodelovanje-srbija>.

Realizirane aktivnosti so bile naslednje: obisk Inštituta za noviju istoriju Srbije v Beogradu (17.–23. 3.); predstavitev knjige *Daring Dreams of the Future* na Inštitutu; raziskovalno delo v Arhivu Jugoslavije.

Slovenska diaspora v ZDA in njeni odnosi s kraljevo in socialistično Jugoslavijo

Oznaka: BI-US/24-26-055.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleksej Kalc.

Sodelavca: A. Kalc, M. Zobec (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije); L. Kropivnik (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Projekt poteka v sodelovanju z Immigration History Research Centre državne univerze v Minnesoti. Opravljeno je bilo predhodno raziskovalno in pripravljeno delo za pridobitev zgodovinskega gradiva na temo odnosov slovenske diaspore v ZDA, ki ga hrani omenjena ustanova.

Dve domovini/Two Homelands

Oznaka: Dve domovini.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Naročnik: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Marina Lukšič Hacin.

Sodelavki: M. Lukšič Hacin, K. Toplak, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 5. 2. – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands>.

Februarja in julija 2024 sta izšli številki 59 in 60. V jubilejni 60. številki so z uredniškim uvodnikom obeležili kvaliteto prispevkov in uredništvo revije, kontinuiteto izhajanja in transdisciplinarnost pristopov v člankih ter v Atriju ZRC 22. 10. izvedli okroglo mizo. V št. 59 je izšel tematski sklop *Labor Migration in Ukraine and Post-soviet Space* (Migracije delovne sile v Ukrajini in na območju nekdanje Sovjetske zveze), uvod, 6 člankov, 5 drugih znanstvenih člankov. V št. 60 je izšel tematski sklop *Mental Health in the Context of Migration* (Mentalno zdravje v kontekstu migracij), uvod, 5 člankov, 4 drugi znanstveni članki.

Amerika – strokovno raziskovalno delo

Oznaka: Amerika.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Naročnik: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Mirjam Milharčič Hladnik.

Sodelavka: M. Milharčič Hladnik.

Obdobje trajanja: 27. 2. – 31. 12. 2024.

V celoti je bilo realizirano načrtovano strokovno in znanstveno raziskovalno delo v Združenih državah Amerike med še delujočimi slovensko-ameriški organizacijami ter izbranimi znanstvenimi oziroma muzejskimi/dokumentacijskimi ustanovami na naslednjih destinacijah:

- New York: Slovenska cerkev in pater Krizolog, Slovenska zveza – Branch 93;
- Washington D. C.: slovensko veleposlaništvo in njihove diaspore, Slovenska zveza;
- Cleveland: SNPJ, Cleveland State University, Case Western Reserve Historical Society; Slovenski dom St. Claire; Milwaukee: izredno kulturno dejavna podružnica Slovenske zveze v Ameriki.

Analiza stanja z naslovom Vključevanje in delo z otroki priseljenci v vrtcih in šolah v Sloveniji

Oznaka: Analiza stanja.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – NOO.

Sofinancer: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.

Vodja: Marijanca Ajša Vižintin.

Sodelavci: D. Gliha, J. Gombač, M. Gostič, M. Lukšič Hacin, M. Milharčič Hladnik, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 11. 12. 2024 – 5. 9. 2025.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vkljucevanje-in-del-z-otroki-priseljenci-v-vrtcih-in-solah-v-sloveniji>.

Začela se je analiza stanja na področju vključevanja otrok priseljencev v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah v Republiki Sloveniji. Po vseh slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih je bil dvakrat razposlan kvantitativni vprašalnik. Narejen je bil načrt za kvalitativno raziskavo, ki bo izvedena 2025. Rezultati kvantitativne in kvalitativne raziskave so podlaga za sintezno poročilo.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European Commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Martina Bofulin.

Sodelavci: M. Bofulin, M. Gostič, N. Rogelja Caf, M. A. Vižintin (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije);

Š. Ledinek Lozej, M. Kozorog (Inštitut za slovensko narodopisje); S. Cukut Krilić (Družbenomedicinski inštitut);

N. Gregorič Bon, A. Jelnikar, A. Marsetič (Inštitut za antropološke in prostorske študije).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: <https://popmed-susdev.eu>.

V projektu je bilo izvedenih sedem sekundmentov, od tega pet v LR Kitajski (Xian Jiatong Liverpool University, Suzhou) in dva v Španiji (IQS, Ramon Lull University, Barcelona). Na Kitajskem je bila izvedena skupinska raziskava med slovenskimi državljani na Kitajskem in o tem objavljen članek. V Barceloni sta bili izvedeni vabljeni predavanji in sodelovanje na dogodkih raziskovalne skupine. V maju je bil izveden tudi projektni sestanek, kjer je EK odobrila nadaljevanje programa.

Resources on the move [Znanje na poti]

Oznaka: RES-MOVE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – AMIF.

Sofinancerja: European Union, European commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs, Migration and Security Funds, Union actions, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, Š. Kastelic, A. Pehar Senekovič, J. Žagar.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61560040752509>.

V marcu 2024 je bil projekt zagnan in spomladi sta bili na spletu organizirani mednarodni okrogli mizi na temo spol in prostori sodela ter ruralni prostori in prostori sodela. Septembra je bilo v Ljubljani organizirano izobraževanje za projektne partnerje s področja raziskovalne metodologije. Nato je bila izpeljana raziskava z desetimi migrantkami_i in desetimi prostori sodela ter pripravljeno poročilo o Sloveniji. Poleg tega so kontaktirali prostore sodela, s katerimi bodo sodelovali v nadaljevanju projekta.

Housing: to Overcome Unstable Situation in Europe (H:OUSE) [Stanovanjska pravičnost: sponzorstva za premagovanje nestabilnih stanovanjskih razmer za migrante v Evropi]

Oznaka: HOUSE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – AMIF.

Sofinancerja: European Union, European commission, Directorate-General for Migration and Home Affairs, Migration and Security Funds, Union actions, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, Š. Kastelic, A. Pehar Senekovič, J. Žagar.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2027.

Spletna stran: <https://house-project.org/>.

V okviru projekta se je spomladi najprej izpeljalo fokusno skupino z deležniki na področju stanovanjskih politik ter pomagalo pri raziskavi na temo sponzorstev in lokalne integracije migrantov v Evropi. Poiskalo se je ključne deležnike na področju vključevanja migrantov v družbo in na trg dela ter jih seznanilo z našimi projektnimi delom.

INFO-POW – Assessment of the channels of information and their use in the posting of workers [Preučevanje dostopnosti in uporabnosti informacij pri napotovanju delavcev]

Oznaka: INFO-POW.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – ESF+.

Sofinancer: European Commission DG Employment, Social Affairs and Inclusion.

Vodja: Mojca Vah Jevšnik.

Sodelavci: D. Gliha, K. Toplak, M. Vah Jevšnik.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2022 – 29. 2. 2024.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/preucevanje-dostopnosti-in-uporabnosti-informacij-pri-napotovanju-delavcev>.

Na podlagi obsežnih empiričnih podatkov o dostopu do informacij o napotovanju delavcev v države Evropske unije (EU) se je ob koncu projekta pripravilo e-knjigo, ki zaobjema študije primerov petih držav članic EU. Avtorji so identificirali in analizirali prakse ter izzive gradbenih podjetij, ki so vpeta v napotovanje delavcev, bodisi kot podjetja, ki napotujejo, torej opravljajo storitve z napotenimi delavci v drugih državah EU, bodisi kot podjetja, ki so uporabniki tovrstnih storitev.

Increasing the level of empirical evidence through the collection and analysis of national administrative data: POSTING.STAT 2.0 [Zbiranje in analiza nacionalnih administrativnih podatkov za boljše empirične dokaze: POSTING.STAT 2.0]

Oznaka: Posting.STAT 2.0.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – ESF+.

Sofinancerji: European Commission DG Employment, Social Affairs and Inclusion, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mojca Vah Jevšnik.

Sodelavki: K. Toplak, M. Vah Jevšnik.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: <https://isim.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zbiranje-in-analiza-nacionalnih-administrativnih-podatkov-za-boljse-empiricne>.

Glavni cilj projekta je povečati obseg empiričnih dokazov o napotovanju delavcev v države članice Evropske unije s pomočjo zbiranja in analize nacionalnih administrativnih podatkov. Poleg obdelave raznovrstnih statističnih podatkov sta bila v prvem letu izvedena tudi tematska spletna seminarja na temo zbiranja podatkov o delovanju agencij za posredovanje delovne sile in inšpektoratov za delo. V projekt je vključeno 11 držav članic EU.

Translation Of Cultural Language for the inclusion of migrants [Prevajanje kulturnega jezika za vključevanje migrantov]

Oznaka: TOCL.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Erasmus+.

Sofinancer: European Union, European commission, Education Audiovisual and Culture Executive Agency.

Vodja: Špela Kastelic.

Sodelavci: M. Gliha, J. Gombač, Š. Kastelic.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2022 – 29. 2. 2024.

Spletna stran: <https://tocl.eu/>.

V okviru projekta TOCL se je zaključil projekt s štartom interaktivne učne platforme, ki migrantom pomaga pri vključevanju v slovensko družbo preko učenja jezika. Platforma je bila razvita v sodelovanju z Zavodom Cene Štupar.

Governance Enhancement for Cohesive Societies [Krepitev vladanja za bolj kohezivne družbe]

Oznaka: GEtCoheSive.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Srednja Evropa.

Sofinancer: City of Vienna, Municipal Department 27 European affairs.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: I. Azhievskaja, M. Gliha, J. Gombač, M. Lukšič Hacin, M. A. Vižintin.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: <https://www.interreg-central.eu/projects/getcohesive/>.

V okviru projekta je bila oddana raziskava o situaciji na področju socialnega skrbstva v Sloveniji. Nadaljevalo se je z ocenjevanjem pilotnih projektov v Sloveniji, ki sta jih izvajala Skupnost občin Slovenija in KD Gmajna. Sodelavci so se udeležili tudi njihovih akcij v Ljubljani, Idriji in Portorožu. Organiziran je bil partnerski sestanek v Parmi, kjer so sodelovali na Dnevu beguncev.

CA18215 – China In Europe Research Network [Raziskovalna mreža »Kitajska v Evropi«]

Oznaka: CIERN.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Martina Bofulin.

Sodelavka: M. Bofulin.

Obdobje trajanja: 8. 11. 2019 – 7. 5. 2024.

Spletna stran: <https://china-in-europe.net>.

COST financiranje mreže CHERN se je v prvi polovici 2024 končalo. Izvedena je bila zelo uspešna končna konferenca na Vrije Universiteit Amsterdam in izdano poročilo. Navkljub vabilu k prijavi za podaljšanje financiranja, le-to ni bilo odobreno. V drugi polovici se je nadaljevala mreža brez financiranja, čemur je sledilo konsolidiranje vodstva mreže. V tem procesu je Martina Bofulin prevzela vodenje skupine za migracije in delo.

CA22122 – Rethinking the Blue Economy: Socio-Ecological Impacts and Opportunities (RethinkBlue) [Refleksija modre ekonomije: družbeno-ekonomski vplivi in priložnosti]

Oznaka: RethinkBlue.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Nataša Rogelja Caf.

Sodelavka: N. Rogelja Caf.

Obdobje trajanja: 30. 10. 2023 – 29. 10. 2027.

Spletna stran: <https://rethinkblue.eu/>.

Projekt se osredotoča na priobalne kraje in refleksijo »modre ekonomije« s političnega, kulturnega ter ekonomskega stališča. V letu 2024 so bile organizirane različne parcialne akcije (obiski konferenc, medinstitucionalni obiski, webinarji, izdaja projektnega novičnika ...). ZRC SAZU je z vabljenim predavanjem sodeloval na prvem projektnem webinarju 3. 12. *Challenges in Researching the Blue Economy*.

UNHCR_Conduction of Data Collection and Analysis in 2023 [Visoki komisariat združenih narodov za begunce, Izvedba zbiranja in analize podatkov 2023]

Oznaka: UNHCR 2023.

Vrsta projekta: mednarodni tržni projekt.

Sofinancer: UNHCR – The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, Representation for Central Europe/Multi Country Office in Hungary.

Vodja: Jure Gombač.

Sodelavci: M. Gliha, J. Gombač, M. Lukšič Hacin.

Obdobje trajanja: 27. 11. 2023 – 29. 2. 2024.

Projekt je naročil UNHCR in je bil namenjen izvedbi zbiranja kvantitativnih podatkov o beguncih v Sloveniji ter njihovi analizi. S pomočjo kulturnih mediatork so intervjuvali 200 družin in njihove podatke ustrezno analizirali. Izdano je bilo poročilo.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI ZRC SAZU

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom programa: Inštitut za slovensko narodopisje.

Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave

Oznaka: L5-3183.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Družbenomedicinski inštitut.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025

Oznaka: L7-4629.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Ana Reberc

Oznaka: MR-55880.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Nataša Rogelja Caf.

Druga mentorica: Martina Bofulin.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Ana Reberc je opravljala etnografsko terensko delo v okviru doktorske disertacije o fenomenu stand-up komedije v Sloveniji.

Manca Koren

Oznaka: MR-56875.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Kristina Toplak.

Druga mentorica: Mojca Vah Jevšnik.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je opravljala terensko delo, kjer je izvajala intervjuje za potrebe doktorske disertacije. Izvedla je gostujoče predavanje v sklopu predmeta Študije spola pri dr. Sarti na Univerzi v Urbino, kjer je predstavila temo doktorske disertacije. Uspešno je zaključila drugi letnik študija in oddala dispozicijo doktorske naloge, ki je bila pozitivno ocenjena in jo je Senat Podiplomske šole ZRC SAZU potrdil.

Nik Obid

Oznaka: MR-59590.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Jernej Mlekuž.

Druga mentorica: dr. Ksenija Šabec (Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Mladi raziskovalec je z delom začel v oktobru.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Bofulin** je urednica strokovnega glasila *Heriskop/Heriscope*, ki izhaja v angleškem in slovenskem jeziku ter prinaša aktualne prispevke s področja kritičnih dediščinskih študij. Je tudi del vodstvene skupine COST mreže CHERN, kjer vodi skupino za migracije in delo. Je pedagoška mentorica in pedagoška somentorica podiplomskima študentkama ter recenzentka pri belgijski raziskovalni agenciji (*Fonds de la Recherche Scientifique – FNRS*).
- **J. Gombač** je član mednarodnega uredniškega odbora revije *Dve domovini/Two Homelands*.
- **M. Gostič** je članica strokovne delovne skupine za begunce pod okriljem Slovenske krovne zveze za psihoterapijo.
- **A. Kalc** je član uredniškega odbora znanstvenih revij *Acta Histriae*, *Annales*, *Series historia et sociologia*, *Časopis za povijest zapadne Hrvatske* (Reka, Hrvaška), *Dve domovini/Two Homelands* in *Qualestoria* (Trst, Italija); je tudi član Znanstvenega sveta knjižne zbirke *Studi di storia* (Edizioni Università di Trieste) in Upravnega sveta Zgodovinskega društva za južno Primorsko.
- **Š. Kastelic** je članica mednarodnih mrež Population-Environment Research Network (koordinira CIESIN, Columbia University, Združene države Amerike) in Environment and Climate Mobilities Network (koordinira Univerza na Dunaju, Avstrija).
- **M. Koren** je članica uredniškega odbora zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma*.
- **M. Lukšič Hacin** je odgovorna urednica revije *Dve domovini/Two Homelands*, članica uredniškega odbora revije *Družboslovne razprave* in zbirke *Thought, society, culture* pri založbi Peter Lang ter direktorica mednarodnega magistrskega programa *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici). Je članica mednarodnega konzorcija *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Oldenburg, Nemčija), senata Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici, Znanstvenega sveta *Humanistika III* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici, Znanstvenoraziskovalnega sveta za družboslovne vede pri ARRS, Medresorske gospodarske komisije Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Etične komisije Onkološkega inštituta Ljubljana, Odbora za preučevanje narodnih manjšin pri SAZU, Statističnega sosveta za statistiko prebivalstva pri SURS in Razvojnega sveta Republike Slovenije. Je pedagoška mentorica magistrandki in doktorandkama.
- **M. Milharčič Hladnik** je članica uredništva revije *Varstvoslovje* in mednarodnega konzorcija *European Master in Migration and Intercultural Relations* (skupnega magistrskega študija *Migracije in medkulturni odnosi*, Oldenburg, Nemčija). Predseduje Komisiji ZRC SAZU za Etiko, integriteto in enake možnosti ter je članica Znanstvenega sveta ZRC SAZU, Znanstvenega sveta Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ter Senata Podiplomske šole ZRC SAZU. Je pedagoška mentorica petim podiplomskim študentom in študentkam.
- **J. Mlekuž** je predsednik Znanstvenega sveta ISIM ZRC SAZU, član mednarodnega uredniškega odbora revije *Dve domovini/Two Homelands* in urednik knjižne zbirke *Migracije* pri Založbi ZRC.
- **N. Rogelja Caf** je članica mednarodnega svetovalnega uredniškega odbora časopisa *Slovenika – časopis za kulturo, nauku i obrazovanje* (Beograd, Srbija) in urednica strokovnega glasila *Heriskop/Heriscope*, ki izhaja v angleškem in slovenskem jeziku ter prinaša aktualne prispevke s področja kritičnih dediščinskih študij. Je članica znanstvenega sveta ISIM ZRC SAZU. Je raziskovalna mentorica mladi raziskovalki.
- **K. Toplak** je sourednica revije *Dve domovini/Two Homelands* in področna urednica pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je raziskovalna mentorica mladi raziskovalki in pedagoška somentorica doktorandki.
- **M. Vah Jevšnik** je skrbnica mednarodnega Erasmus Mundus magistrskega programa *European Master in Migration and Intercultural Relations* (EMMIR – *Migracije in medkulturni odnosi*) na Univerzi v Novi Gorici. Je pedagoška mentorica doktorandki in magistrskemu študentu.
- **M. A. Vižintin** je predsednica komisije za podeljevanje nagrade sončnica na rami za spodbujanje veselja do branja (Sodobnost International). Na Slovenskem slavističnem kongresu 2023 je bila vodja sklopa Izseljenska in priseljenska književnost. Na mednarodnem magistrskem programu EMMIR – *European Master in Migration and Intercultural Relations* je pedagoška mentorica dvema študentkama.
- **M. Zobec** je član posvetovalnega odbora knjižne zbirke *Migrations in History*, ki jo izdaja založba De Gruyter, in recenzent projektov pri srbski raziskovalni agenciji (Fond za nauku Republike Srbije), oktober 2022 – oktober 2024.

ZNANSTVENI SESTANKI:

- ***Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3***. Znanstveno-strokovna konferenca. Soorganizacija mednarodne znanstvene konference z Inštitutom za migracije in narodnosti (IMIN), Zagreb, Hrvaška, 11.–12. 11.
- ***Predstavitev ob izidu 60. številke revije Dve domovini/Two Homelands***. Predstavitev in okrogla miza, Ljubljana, 22. 10.
- ***(De)constructing Yugoslavia: migrants, exiles, refugees***. Mednarodna delavnica, Ljubljana, 18.–19. 4.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnični fond se je povečal za 45 monografij in 94 serijskih publikacij. Nadaljevalo se je zbiranje dokumentacije in urejanje (arhiviranje) inštitutskega dokumentacijskega gradiva v prostorih Raziskovalne postaje Ig.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***Dve domovini. Razprave o izseljenstvu = Two Homelands. Migration studies, 59 in 60.*** Uredili Kristina Toplak in Marijanca Ajša Vižintin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Heriskop: Razprave o dediščinjenju na obrobjih, 5.*** Uredile Nataša Rogelja Caf, Martina Bofulin, Špela Ledinek Lozej, Tjaša Jakop. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Access to Information on the Posting of Workers. Construction Companies' Practices and Challenges.*** Uredile Sonila Danaj, Kristina Toplak in Mojca Vah Jevšnik. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Slovenske selitve v socializmu.*** Uredila Marina Lukšič Hacin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Ca' Foscari University of Venice, Benetke, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Central European Labour Studies Institute, Bratislava, Slovaška: raziskovalno sodelovanje.
- Comillas Pontifical University, Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Cracow University of Economics, Krakov, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- European Centre for Social Welfare Policy and Research, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- European Labour Mobility Institute, Krakov, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- Instituto Químico de Sarrià (IQS), Univerza Ramon Llull, Barcelona, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Lithuanian Centre for Social Sciences, Vilna, Litva: raziskovalno sodelovanje.
- SEO Amsterdam Economics, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- University of Castilla-La Mancha, Ciudad Real, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Leuven, Belgija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Strasbourg, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Xian Jiatong Liverpool University, Suzhou, Kitajska: raziskovalno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI

J. Gombač:

- *Balkanska migrantska pot: inovativne metodologije in nove informacije s terena.* Prispevek na okrogli mizi *Populizem in nezaupanje v znanost*, Koper, 18. 10.
- *»It is too hard«: consequences of »prevention through deterrence«, »weaponised landscapes«, »pushbacks« and »migrant garbage« policies on the Croatian – Slovenian – Italian border.* Predavanje na znanstveno-strokovni konferenci *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3*, Zagreb, Hrvaška, 12. 11.

M. Gostič:

- *Presečišča duševnega zdravja LGBTIQ+ oseb.* Predavanje na *Roza_simpoziju*, Ljubljana, 19. 6.
- *Secondments – new knowledge acquisition, training activities, new soft skills acquisition, and career development opportunities.* Predavanje na European Research Executive Agency (REA) Midterm Meeting, Barcelona, Španija, 29. 5.

L. Klun:

- *Balkanska migrantska pot: inovativne metodologije in nove informacije s terena*. Prispevek na okrogli mizi *Populizem in nezaupanje v znanost*, Koper, 18. 10.
- »It is too hard«: consequences of »prevention through deterrence«, »weaponised landscapes«, »pushbacks« and »migrant garbage« policies on the Croatian – Slovenian – Italian border. Predavanje na znanstveno-strokovni konferenci *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3*, Zagreb, Hrvaška, 12. 11.

M. Lukšič Hacin:

- *The brain circulation project in Slovenia*. Predavanje na mednarodnem spletnem posvetovanju *CIENCIA 2024 – Research Careers and the Science and Technology Policies: A Dialogue on BrainCirculation and Career Path*, Lizbona, Portugalska, 3. 7.
- *Okrogla miza na temo vračanja slovenskih strokovnjakov iz tujine*. Referat na *Pomen znanja in univerze v družbi: primerjalne mednarodne perspektive in nove možnosti za sodelovanje*, Ljubljana, 7. 10.
- *Kroženje možganov in znanja*. Okrogla miza na znanstveno-strokovni konferenci *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3*, Zagreb, Hrvaška, 12. 11.

N. Rogelja Caf:

- *Seaways: a journey through Western Sea imaginaries*. Nastopno predavanje na konferenci *Ocean around us, echoes of the abyss: toxic legacies of oceanic ecologies: international symposium*, Ljubljana, 25. 10.
- *Challenges in Researching Blue Economy*. Vabljen predavanje na prvem webinarju COST projekta *Rethink Blue*, spletni dogodek, 3. 12.
- *Trinajsti mesec – med antropologijo in literaturo*. Vabljen predavanje na Beograjskem knjižnem sejmu v sklopu teme *Atlas opisan nebom*, Beograd, Srbija, 19. 10.

K. Toplak:

- »Meja je stalno v kontekstu«: percepcije meje in njen vpliv na vsakdanje življenje čezmejnih mobilnih delavcev. Predavanje na transnacionalni konferenci *Sledi čezmejne mobilnosti/Tragovi prekograničnih mobilnosti: 17. Vzorednice med slovensko in hrvaško etnologijo/17. Hrvatsko-slovenske etnološke paralele*, Brežice, 3. 10.
- *Cross-border workers from Slovenia and re-bordering processes*. Predavanje na mednarodni konferenci *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3*, Zagreb, Hrvaška, 12. 11.

M. Vah Jevšnik:

- *INFO-POW Project results: case studies: national findings: Slovenia*. Predavanje na *INFO-POW Final Conference and Upscaling Event*, Bratislava, Slovaška, 17. 1.
- Okrogla miza o tematskem sklopu v 60. številki revije *Dve domovini/Two homelands*. Ljubljana, 22. 10.

M. A. Vižintin:

- *Jezikovne preference Slovencev na Kitajskem = Preferenze linguistiche degli Sloveni in Cina = Language preferences of Slovenians in China*. Predavanje na konferenci *Jeziki sožitja, jeziki konflikta*, Koper, 6. 6.
- *Multiperspective curricula that reflect our diversity*. Plenarno predavanje na znanstveno-strokovni konferenci *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država 3*, Zagreb, Hrvaška, 12. 11.
- *Slovenske migracije v socializmu*. Okrogla miza ob predstavitvi knjige na *Posvetu slovenskih društev, katoliških misij, učiteljev, socialnih delavcev, članov folklornih skupin, pevskih zborov in ostalih Slovencev v Nemčiji*, Dachau, Nemčija, 30. 11.

M. Zobec:

- *The emigrant remittances and their impact on interwar Yugoslavia: the amounts, means of transmitting money, and investments in the migrant-sending state*. Vabljen predavanje v okviru *CEES Seminar Series*, Glasgow, Združeno kraljestvo, 7. 2.
- *From internationalism to the »tyranny of the national«: interwar Yugoslavia and its migration policies in the international context*. Vabljen predavanje na Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, Hrvaška, 4. 12.
- *Kin-state and sending state policies of interwar Yugoslavia: the issue of Julian March migrants in their Yugoslav 'homeland' and the return of the 'Tenth Banovina'*. Predavanje na znanstvenem seminarju *Bridging the 'definitional divide': state-diaspora relations in Central and Eastern Europe*, Varšava, Poljska, 27. 6.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

M. Bofulin:

- Univerza Sciences Po, Pariz, Francija, 10. 6.: *Chinese migration heritage beyond borders: a view from the margins*, vabljeno gostujoče predavanje.
- Instituto Químico de Sarrià (IQS), Univerza Ramon Llull, Barcelona, Španija, 15. 11.: seminar PoPMeD-SuSDeV.
- Univerza Xian Jiatong Liverpool, Suzhou, Kitajska, 22. 4.: vabljeno gostujoče predavanje v okviru izmenjave PoPMeD-SuSDeV.

J. Gombač:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 5.–13. 2.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.

M. Gostič:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 4.–16. 5.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.

M. Koren:

- Univerza v Glasgowu, Glasgow, Združeno kraljestvo, 4.–11. 2.: gostovanje na Oddelku za socialne in politične študije Univerze v Glasgowu ter konzultacije z raziskovalko dr. Francesco Scrinzi.
- Univerza v Urbino, Urbino, Italija, 8.–11. 4.: gostujoče predavanje (predstavitev teme doktorske disertacije) v okviru predmeta Študije spola (Gender Studies), katerega nosilka je dr. Raffaella Sarti.
- Univerzi Ca' Foscari, Benetke, Italija, 28. 5.: konzultacije pri dr. Sabrini Marchetti.

M. Lukšič Hacin:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 4.–16. 5.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.

M. Milharčič Hladnik:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 2.–13. 2.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.

N. Rogelja:

- Raziskovalni pohod/Hodinar po poteh infrastrukture od Divače in Kozine do Trsta, Italija, ter Kopra, 7.–9. 5.: raziskovalno delo za projekt *Biografije istrskih poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov*.

M. A. Vižintin:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 4.–16. 5.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.
- Univerza Xi'an Jiaotong-Liverpool, Suzhou, Kitajska, 26. 3. – 25. 4.: raziskovalno delo za projekt PoPMeD-SuSDeV.

M. Vah Jevšnik:

- Univerzitet i Stavanger, Stavanger, Norveška, 5.–13. 2.: predavanja na tuji univerzi, mednarodni magistrski študijski program EMMIR – European Master in Migration and Intercultural Relations.

M. Zobec:

- Univerza v Glasgowu, Združeno kraljestvo, 4.–11. 2.: gostovanje v okviru bilateralnega projekta *Prevpraševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19. 21. stoletje)*, gostujoče predavanje, raziskovalno delo.
- Inštitut družbenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, Hrvaška, 2.–7. 12.: gostovanje v okviru projekta *Croceania: raziskovanje čustev v (re)konstrukciji identitet diaspore: Hrvati v Avstraliji in Novi Zelandiji 1945–1991* (projekt financira Hrvaška znanstvena fundacija), gostujoče predavanje in raziskovalno sodelovanje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Aleksej Kalc in **Mirjam Milharčič Hladnik** sta prejela priznanje odlični v znanosti 2024 za knjigo *Daring dreams of the future: Slovenian mass migrations 1870–1945* (Peter Lang 2024).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Slovenian Migration Institute employs 20 researchers and 2 technical assistants. In 2024 we continued with the work on: the *National and Cultural Identity of Slovenian Emigration in the Context of the Migration Studies* and *Heritage on the Margins: New Perspectives on Heritage and Identity within and beyond the National* research programmes, 8 national, 10 European/International research projects and 3 bilateral projects. In the same year, we published two issues of *Dve domovini / Two Homelands* academic journal (issues 59 and 60), an issue of *Heriskop / Heriscope* online bulletin (issue 5), and issued two scientific monographies: *Slovenske selitve v socializmu [Slovenian Migrations During Socialism]* (ed. Marina Lukšič Hacin) and *Access to Information on the Posting of Workers: Construction Companies' Practices and Challenges*. (eds. Sonila Danaj, Kristina Toplak and Mojca Vah Jevšnik).

<https://isim.zrc-sazu.si/en>

Filozofski inštitut sodi med osrednje nacionalne ustanove s področja filozofije. Zaznamuje ga močna vpetost v mednarodni prostor, vključevanje v sodobne družbene in teoretske razprave ter širok razpon raziskovalnih področij, od etike, estetike, filozofije znanosti in politične filozofije do srednjeveške filozofije, nemške klasične filozofije, psihoanalize in okoljske filozofije.

FILOZOFSKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://fi2.zrc-sazu.si/sl#v>

ZNANSTVENI SVET:

Do 18. 12.: **akad. prof. dr. Tine Hribar** (predsednik), **akad. prof. dr. Janko Kos**, **akad. prof. dr. Renata Salecl**, **doc. dr. Rok Benčin**, **izr. prof. dr. Peter Klepec**, **doc. dr. Tadej Troha** (podpredsednik), **izr. prof. dr. Matjaž Vesel**.

Od 18. 12.: **akad. dr. Tine Hribar** (predsednik), **akad. prof. dr. Renata Salecl**, **doc. dr. Rok Benčin**, **doc. dr. Aleš Bunta**, **dr. Marisa Žele**, **doc. dr. Tadej Troha** (podpredsednik), **prof. dr. Alenka Zupančič**.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: doc. dr. Tadej Troha.

Znanstveni svetniki: prof. dr. Marina Gržinič Mauhler, izr. prof. dr. Peter Klepec, prof. dr. Jelica Šumič Riha (do 30. 9.), izr. prof. dr. Matjaž Vesel, prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Rok Benčin, doc. dr. Aleš Bunta, doc. dr. Uroš Kranjc, doc. dr. Boštjan Nedoh, doc. dr. Tadej Troha.

Mlada raziskovalca: Vesna Liponik, Lovrenc Rogelj.

Asistenta z doktoratom: dr. Aleš Mendiževac, dr. Marisa Žele.

Asistent: dr. Arsalan Reihanzadeh.

Vodilni strokovni sodelavec: mag. Matej Ažman.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Pogoji in problemi sodobne filozofije

Oznaka: P6-0014.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: M. Ažman, R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, B. Nedoh, R. Riha, J. Šumič Riha, T. Troha, M. Vesel, A. Zupančič Žerdin, M. Žele.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/pogoji-problemi-sodobne-filozofije-iv>.

Delo na programu je še naprej potekalo v skladu s predvidenim načrtom. Uspešno so bili predstavljeni dosednji rezultati. Raziskovalci so objavili vrsto znanstvenih člankov in tudi monografij, ki so nastale na podlagi dela na programu ali v povezavi z njim. Rezultate so uspešno predstavljali tudi na mednarodnih konferencah in vabljenih plenarnih predavanjih.

Struktura in genealogija perversije v sodobni filozofiji, politiki in umetnosti

Oznaka: J6-2589.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Boštjan Nedoh.

Sodelavci: R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, R. Kljajič, B. Nedoh, R. Riha, J. Šumič Riha, T. Troha, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/struktura-in-genealogija-perversije-v-sodobni-filozofiji-politiki-in-umetnosti>.

Delo na projektu se je prevesilo v sklepno fazo, v kateri so raziskovalci artikulirali sintezo diagnostičnega in epistemičnega pristopa k perversiji, s posebnim poudarkom na teoriji krutosti in nadjavezovski politiki transgresije. Zadnji raziskovalni rezultati so bili objavljeni v posebni številki *Journal for cultural research* (let. 28, št. 3, 2024) in kot poglavja v nekaterih monografijah.

Rekonfiguracija meja v filozofiji, politiki in psihoanalizi

Oznaka: J6-3139.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jelica Šumič Riha.

Sodelavci: R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, B. Nedoh, J. Šumič Riha, T. Troha, M. Vesel, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/rekonfiguracija-meja-v-filozofiji-politiki-psihoanalizi>.

V sklepni fazi projekta je bilo delo posvečeno sintezi tematizacij meja v filozofiji, politiki in psihoanalizi. Del raziskovalnih rezultatov je bil predstavljen že v *Filozofskem vestniku* 3/2022, sklop *Reconfigurations of Limits*, sklepni rezultati so bili predstavljeni v objavah v domačih in tujih revijah, na predavanjih doma in v tujini ter na mednarodni konferenci *Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts* (<https://fi2.zrc-sazu.si/sl/novice/reconfiguration-of-borders-in-philosophy-politics-psychoanalysis-and-arts>).

Konceptualizacija konca: njegova temporalnost, dialektika in afektivna dimenzija

Oznaka: J6-4623.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: R. Benčin, A. Bunta, M. Gržinič Mauhler, P. Klepec, B. Nedoh, A. Reihanzadeh, J. Šumič Riha, T. Troha, M. Vesel, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/konceptualizacija-konca-njegova-temporalnost-dialektika-in-afektivna-dimenzija>.

Nadaljevalo se je delo na projektu, objavljeni so bili nekateri s tem povezani rezultati, med drugim v odmevni monografiji *Disavowal*, ki je izšla pri založbi Polity Press (A. Zupančič Žerdin) in je iz angleščine prevedena še v šest jezikov.

(Re)konceptualizacija pravne paradigme glede podnebnih sprememb

Oznaka: J5-50168.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Vasilka Sancin (Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Tadej Troha.

Sodelavci: P. Klepec, V. Kumar, T. Troha, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://www.cc-concept.si/>.

Nadaljevali smo z raziskavami o socialnopsiholoških, ideoloških in političnih konceptih, ki oblikujejo načine družbenega razumevanja in spopadanja s podnebnimi spremembami. Poleg tega smo v sodelovanju s projektno skupino s Pravne fakultete podali prve očrte rekonceptualizacije pravne paradigme, ki pojem climate emergency (podnebne izredne razmere) nadomešča s pojmom climate urgency (podnebno urgentnostjo).

Nelinearne vzročnosti: problem (ne)predvidljivosti v sodobni tehnologiji

Oznaka: Z6-50210.

Vrsta projekta: doktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleš Mendiževc.

Sodelavec: A. Mendiževc.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/nelinearne-vzrocnosti-problem-nepredvidljivosti-v-sodobni-tehnologiji>.

Osnovni cilj projekta je eksplicirati temeljne filozofske pojme, na katerih temelji sodobna tehnologija, jih umestiti v njihov zgodovinski-teoretski kontekst in vzpostaviti kritično primerjavo s konceptualnim razvojem v sodobnih teorijah kontingence. Na to temo je potekal cikel seminarjev *Uvod v kibernetiko*.

Realnost, iluzija, fikcija, resnica: preliminarne študije

Oznaka: N6-0286.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Alenka Zupančič Žerdin.

Sodelavci: P. Klepec, A. Reihanzadeh, T. Troha, M. Žele, A. Zupančič Žerdin.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/reinventing-the-universal-by-thinking-through-the-nexus-of-reality-illusion>.

Nadaljevalo se je delo na projektu, v prvi vrsti raziskovanje razmerja med resnico in indirektnostjo. Nekateri rezultati so že formulirani v znanstvenih člankih, s tem projektom pa je povezana tudi zgoraj omenjena monografija *Disavowal*.

Religija, ateizem in perversija: med filozofijo in psihoanalizo

Oznaka: BI-US/22-24-033.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Boštjan Nedoh.

Sodelavec: B. Nedoh.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

V drugem letu se je v bilateralno sodelovanje vključil tudi Arthur Bradley iz Univerze Lancaster. V okviru bilateralnega sodelovanja je bila izdana posebna tematska številka *Journal for Cultural Research* z naslovom *Perversion and Power*, ki sta jo uredila Arthur Bradley in Boštjan Nedoh.

Koncept in kritika: skupna raziskava razmerja med umetnostjo in filozofijo

Oznaka: BI-AT/23-24-007.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rok Benčin.

Sodelavec: R. Benčin.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 30. 6. 2025.

Pri projektu s partnersko institucijo, dunajsko Universität für angewandte Kunst, poteka raziskovanje presečišča med filozofijo in umetnostjo. V okviru projekta je junija na Dunaju potekala dvodnevna mednarodna delavnica *Art – Philosophy – Concept*.

Po koncu zgodovine: Hegel, Marx in prihodnost emancipacije

Oznaka: BI-US/24-26-091.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Boštjan Nedoh.

Sodelavec: B. Nedoh.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V okviru projekta se je začela raziskava razmerja med Freudovim in Heglovim konceptom zgodovine in zgodovinopisja ter priprava kolokvija in gostovanja Boštjana Nedoha na Univerzi Nove Mehike, ki bo potekalo predvidoma avgusta in septembra 2025.

Med svetovi in brezsvetnostjo: skupno filozofsko preizpraševanje

Oznaka: BI-US/24-26-042.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Rok Benčin.

Sodelavec: R. Benčin.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V okviru projekta so potekale priprave na konferenci, organizirani v partnerstvu z Rolandom Végsőjem iz Univerze v Georgiji (Združene države Amerike), ki bosta izvedeni v prvi polovici leta 2025.

Institutions and Society: Towards a Critical Theory of Economic Institutions [Institucije in družba: h kritični teoriji (ekonomskih) institucij]

Oznaka: MN-0011.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Uroš Kranjc.

Sodelavec: U. Kranjc.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2024 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: <https://www.institutionsandsociety.com>.

Nadaljevalo se je delo na projektu v okviru vseh treh delovnih sklopov – formalizacije in reartikulacije institucij, koncepta modela in kontekstualizacije sodobnega institucionalnega okvira. Rezultati tekočega dela so predstavljeni v obliki dveh znanstvenih člankov ter prispevka na mednarodni konferenci.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko. ARTofAI

Oznaka: NRH-2301.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Vesna Liponik

Oznaka: MR-56876.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Marina Gržinić Mauhler.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je izvedla pet znanstvenih predavanj, objavila dve poglavji v monografijah (eno v soavtorstvu) ter znanstveni članek v *Filozofskem vestniku*. Uredila je posebno številko znanstvene revije *Anthropos: Journal of Philosophy and Psychology*. Nadaljuje z delom na doktorski disertaciji.

Lovrenc Rogelj

Oznaka: MR-59588.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Tadej Troha.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je oktobra nastopil zaposlitev na Filozofskem inštitutu in pričel s sistematičnim študijem temeljne literature za svoj doktorski projekt. Ob tem je obiskoval predavanja na Podiplomski šoli ZRC SAZU (predmeta Metode raziskovanja in argumentiranja v družboslovju in humanistiki ter Kritična teorija institucij), spletni seminar Teorijski pristupi Jugoslaviji (Fakulteta za medije i komunikacije, Beograd) ter celotedensko delavnico Obrazi intelektualne zgodovine (Inštitut za kulturne in spominske študije ZRC SAZU).

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Ažman** je področni urednik za filozofijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*.
- **R. Benčin** je podpredsednik Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti, član Komisije ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti, član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* ter član komiteja za literarno teorijo pri Mednarodni zvezi za primerjalno književnost (ICLA). Bil je somentor diplomske naloge na UL ALUO.
- **A. Bunta** je član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik*.
- **M. Gržinič Mauhler** je članica uredniških odborov revije *Filozofski vestnik*, časopisa *IDENTITIES: Journal for Politics, Gender and Culture* (Skopje, Severna Makedonija), *Stzuka i Dokumentacija* (Akademija za likovno umetnost Gdansk, Poljska) in uredniškega odbora za filozofijo pri *Cambridge Scholars Publishing* (Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo). Bila je mentorica trem podiplomskim študentom.
- **P. Klepec** je član Upravnega odbora ZRC SAZU, član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* in odgovorni urednik revije *Problemi*.
- **U. Kranjc** je koordinator modula »Interdisciplinarni študij institucij in družbe 21. stoletja«. Je mentor doktorskemu študentu.
- **A. Mendiževac** je urednik knjižnega programa na založbi Maska.
- **B. Nedoh** je član uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* ter član združenja Northern Theory School (Lancaster, Združeno kraljestvo) in Association for Philosophy and Literature.
- **J. Šumič Riha** je članica uredniškega odbora in glavna urednica revije *Filozofski vestnik*, članica uredniškega odbora revij *Continental thought & theory* (University of Canterbury, Nova Zelandija), *Debates y combates* (Buenos Aires, Argentina), *S: Journal of the Circle for Lacanian Ideology Critique in Política Comun* (Mexico City, Mehika); je urednica serij *Moderna* in *Prizma* v okviru zbirke *Philosophica* pri Založbi ZRC. Bila je mentorica trem podiplomskim študentom (Anteju Jeriću, Gavinu Keeneyju in Rebeci Rose).
- **L. Rogelj** je član programskega odbora Inštituta za delavske študije, strokovne komisije za področje glasbene umetnosti na Ministrstvu za kulturo, eden izmed predstavnikov študentk in študentov v Senatu Podiplomske šole ZRC SAZU ter tehnični urednik *Filozofskega vestnika*.
- **T. Troha** je član uredništva revije *Problemi*, uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik* in sourednik zbirke *Anthem Freudian-Lacanian Psychoanalysis and Philosophy Series*. Je član Sveta RTV Slovenija, imenoval ga je SAZU. Je mentor dvema doktorskima kandidatoma.
- **M. Vesel** je član uredniškega odbora revij *Filozofski vestnik* in *Pro-Fil* (Brno, Češka), urednik zbirke *Historia Scientiae* pri Založbi ZRC ter občasni recenzent pri znanstvenih revijah *Centaurus* in *Teorie Vědy/Theory of Science*.
- **A. Zupančič Žerdin** je sourednica zbirke *Sic!* pri založbi MIT Press, glavna urednica revije *Problemi*, sourednica knjižne zbirke *Analecta* (DTP), članica uredniškega odbora revij *Filozofski vestnik* in *Crisis and Critique* ter članica sveta revij *International Journal of Badiou Studies*, *International Journal of Žižek Studies* in *CLCWeb: Comparative Literature and Culture*. Bila je mentorica sedmim podiplomskim študentom (doma in v tujini).
- **M. Žele** je članica uredniškega odbora revije *Filozofski vestnik*.

RAZSTAVE:

- **Punk. Subkultura. Socializem. Arhivi prihodnosti. Fotografija iz Slovenije.** Fotografska razstava, Pforzheim, Nemčija, 27. 4. – 26. 5. (M. Gržinič).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Descartesov svet.** Ciklus seminarjev, Ljubljana, 29. 12. 2023 – 10. 1. 2024.
- **Descartes: metoda, metafizika, fizika.** Kolokvij, Ljubljana, 29. 3.
- **To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today.** Mednarodna konferenca, soorganizator Univerza v Newcastlu, Ljubljana, 16.–18. 4., https://www.youtube.com/playlist?list=PLjVKITCVnkiaC2gWSoea7t0gVLdJ3RT_6.
- **Early Modern Philosophy: Metaphysics, Physics, Method(s).** Mednarodna konferenca, Ljubljana, 30. 5.
- **Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts.** Mednarodna konferenca, Ljubljana, 23.–24. 9., <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/novice/reconfiguration-of-borders-in-philosophy-politics-psychoanalysis-and-arts>.
- **Uvod v kibernetiko.** Ciklus seminarjev, Ljubljana, 2. 10.–12. 11., <https://fi2.zrc-sazu.si/sl/dogodki/seminar-uvod-v-kibernetiko>.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V knjižnico je bilo vpisanih 665 monografij in 21 zvezkov periodike.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Filozofski vestnik XLV/1, 2, 3.** Uredili Jelica Šumič Riha, Peter Klepec, Boštjan Nedoh in Matjaž Vesel. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- European Graduate School, Saas Fee, Švica/Valeta, Malta: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Lancaster University, Združeno kraljestvo: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Universität für angewandte Kunst, Dunaj, Avstrija: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Université Paris VII, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Georgia, Athens, Združene države Amerike: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- University of New Mexico at Albuquerque, Združene države Amerike: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- University of York, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Newcastle University, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo: raziskovalno in pedagoško sodelovanje, memorandum o sodelovanju Filozofski inštitut ZRC SAZU – Newcastle University.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Cristian Miguel Torres-Gutiérrez, Univerza v Oslu, Norveška, 5. 2.: pedagoško sodelovanje.
- Olin Moctezuma, Univerza v Cambridgeu, Združeno kraljestvo, 5. 2.: pedagoško sodelovanje.
- Ervik Cejvan, Univerza v Lundu, Švedska, 1.–31. 5.: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Ozren Pupovac, Filozofska fakulteta na Reki, Hrvaška, 1.–28. 5.: raziskovalno in pedagoško sodelovanje.
- Dimitris Vardoulakis, Univerza Western Sydney, Avstralija, 16.–19. 6.: pedagoško sodelovanje.
- Andreja Zevnik, Univerza v Manchesteru, Združeno kraljestvo, 5. 8. – 5. 11.: štipendija AD FUTURA za gostovanje slovenskih raziskovalcev iz tujine v Sloveniji; raziskovalno sodelovanje.
- Moritz Herrmann, Univerza v Newcastlu, Združeno kraljestvo, 22. 9. – 18. 10.: memorandum o sodelovanju Filozofski inštitut ZRC SAZU – Univerza v Newcastlu.
- Emily Laurent-Monaghan, Univerza v Newcastlu, Združeno kraljestvo, 22. 9. – 31. 10.: sodelovanje Filozofski inštitut ZRC SAZU – Univerza v Newcastlu.
- Majd Nassrallah, Izrael, 8.–12. 11.: pedagoško sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Rok Benčin:

- *Etika in integriteta raziskav – stanje in izzivi*. Predavanje, Ljubljana, 6. 6.
- *Animal Worlds and the Territory of Art*. Prispevek na mednarodni delavnici *Art – Philosophy – Concept*, Dunaj, Avstrija, 9. 6.
- *Art and the Frontiers of Aesthetic Experience*. Prispevek na mednarodni konferenci *Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts*, Ljubljana, 24. 9.

Aleš Bunta:

- *The Paradox of Nietzsche's Knowledge*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 17. 4.

Marina Gržinič:

- *The future as our will to power: creating potentialities for self-sovereignty?* Predavanje na srečanju *Muslim futures*, Dunaj, Avstrija, 8. 6.
- *Feminism in plural, decoloniality, and conviviality*. Predavanje na *Centre for Global Research and Advancement in Social Studies*, Delhi, Indija, dogodek v živo in na spletu, 12. 9.
- *Colonial structures in Europe's deathscapes*. Predavanje na panelu simpozija *Deathscape afterlives*, Sydney, Avstralija, 23. 9.

Peter Klepec:

- *O paradoksih krutosti*. Predavanje v ciklu *S sivim po sivem*, Ljubljana, 9. 1.
- *On the theological trivialities, subtleties and niceties of neoliberalism*. Predavanje na Lancaster University, Lancaster, Združeno kraljestvo, 27. 3.
- *On the vagaries of the superego and related matters*. Predavanje na konferenci *To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 18. 4.

Uroš Kranjc:

- *Number(s) and function(s) – traversing economical, mathematical and philosophical discourses*. Predavanje na mednarodni konferenci *Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts*, Ljubljana, 23. 9.

Vesna Liponik:

- *Animals are rational*. Gostujoče predavanje v sklopu rednih študijskih seminarjev na Oddelku za filozofijo Univerze v Newcastleu, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo, 21. 2.
- *On anthropomorphism, or rather anthropomorphisation*. Predavanje v okviru gostujočih seminarjev raziskovalne skupine *Critical Theory and Practice* Oddelka za filozofijo Univerze v Newcastleu, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo, 4. 3.
- *(Ne)človeške perspektive v literaturi*. Gostujoče predavanje pri predmetu *Zgodovina svetovne književnosti* na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 12. 3.

Aleš Mendiževc:

- *Od umetne inteligence do kibernetike*. Predavanje na ciklusu seminarjev *Uvod v kibernetiko*, Ljubljana, 2. 10., <https://www.youtube.com/watch?v=bNTSxFJP25Y>.
- *Kaj je kibernetika?* Predavanje na ciklusu seminarjev *Uvod v kibernetiko*, Ljubljana, 9. 10., <https://www.youtube.com/watch?v=0akncjQd4Ys>.

Boštjan Nedoh:

- *Materialist theory of happiness*. Prispevek na mednarodnem simpoziju *Political Theology and Its Discontents*, Lancaster, Združeno kraljestvo, 26. 3.
- *The birth of trauma: Rank, Freud, Lacan*. Prispevek na *Rank Horror Symposium*, New York, Združene države Amerike, 10. 5.
- *Why is woman more anxio-theist than man? anxiety, atheism and sexual difference*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 16. 4.

Arsalan Reihanzadeh:

- *Mathème et/ou langage: philosophy, sophistry, and the infinite judgement*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 18. 4.

Lovrenc Rogelj:

- *Od konkurence med romantiki do konkurence romantiki/From Competition among Romantics to a Competition to Romantics*. Prispevek na konferenci *Dediščine antihumanizma/Legacies of Antihumanism*, Ljubljana, 6. 12.

Jelica Šumič Riha:

- *A wager on the real: the role of mathematics in Badiou and Lacan*. Predavanje na simpoziju *Love must be reinvented, Alan Badiou with Plato and Lacan*, Hannover, Nemčija, 7. 5.
- *Badiou and Lacan on love*. Predavanje na simpoziju *Love must be reinvented, Alan Badiou with Plato and Lacan*, Hannover, Nemčija, 8. 5.
- *Mathematics: a dividing line between philosophy and psychoanalysis*. Prispevek na mednarodni konferenci *Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts*, Ljubljana, 23. 9.

Tadej Troha:

- *Schreber's Theological Materialism*. Predavanje na mednarodni konferenci *Political Theology and its Discontents*, Lancaster, Združeno kraljestvo, 26. 3.
- *The Latest, the Last, and the Least: Remarks on the Freudian Method*. Predavanje na mednarodni konferenci *To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today*, Ljubljana, 16. 4.
- *What, In Fact, Is Metapsychology?* Predavanje na Univerzi v Newcastlu, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo, 7. 11.

Matjaž Vesel:

- *Descartes on the nature of motion and the motion of the earth: the world and principles of philosophy*. Predavanje na mednarodni konferenci *Early modern philosophy: metaphysics, physics, method(s)*, Ljubljana, 30. 5.

Marisa Žele:

- *On the mechanism of deceit: the case of the Antichrist*. Predavanje na Univerzi v Newcastlu, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo, 15. 2.
- *On the extinction and the order of things*. Predavanje na Univerzi v Newcastlu, Newcastle upon Tyne, Združeno kraljestvo, 28. 2.

Alenka Zupančič Žerdin:

- *The Logic of Fantasy*. Vabljeni predavanje na University of Western Ontario, Ontario, Kanada, 3. 5.
- *On the (in)actuality of the concept of radical evil*. Vabljeni predavanje v okviru Foruma na Goldsmiths University, London, Združeno kraljestvo, 12. 6.
- *Disavowal*. Plenarno predavanje ob prejemu nagrade za filozofijo v okviru Festivala Mimezis, Videm, Italija, 26. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN POTOVANJA

Rok Benčin:

- University of Georgia v Athens, Združene države Amerike, 22.–30. 3.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

Uroš Kranjc:

- University of York, Združeno kraljestvo, 2.–6. 4.: raziskovalno sodelovanje.

Peter Klepec:

- Lancaster University, Združeno kraljestvo, 25.–28. 3.: raziskovalno sodelovanje.
- Université Paris VII, Pariz, Francija, 2.–12. 8.: raziskovalno sodelovanje.

Vesna Liponik:

- Univerza v Newcastlu, Združeno kraljestvo, 9. 2. – 8. 3.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

Jelica Šumič Riha:

- Dartmouth College, Združene države Amerike, 9.–14. 5.: pedagoško sodelovanje.

Tadej Troha:

- Univerza v Newcastlu, Združeno kraljestvo, 3. 10. – 1. 12.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje, financirano iz sheme Usposobljeni in učinkoviti zaposleni iz Razvojnega stebra financiranja na ZRC SAZU.

Marisa Žele:

- Univerza v Newcastlu, Združeno kraljestvo, 9. 2. – 15. 3.: pedagoško in raziskovalno sodelovanje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Alenka Zupančič Žerdin je prejemnica nagrade Udine Filosofia za pomemben prispevek na področju filozofije.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

Since its foundation, the Institute of Philosophy has been one of the leading national institutions in the field. It is distinguished by its strong international presence, participation in contemporary social and theoretical debates, and wide range of research areas, from ethics, aesthetics, philosophy of science, and political philosophy to mediaeval philosophy, German idealism, psychoanalysis, and environmental philosophy.

In 2024, the Institute's research was conducted within the framework of the research programme *Conditions and Problems of Contemporary Philosophy* (programme leader: Dr Alenka Zupančič Žerdin) and its basic research projects. The main features of the research are defined by the study of the destiny and mutations undergone by the traditional philosophical categories in contemporary philosophical thought, as well as by investigation of the new categories introduced by contemporary philosophy.

The Institute published three issues of its journal *Filozofski vestnik* (the journal is included in the A&HCI and Scopus). All issues of *Filozofski vestnik* contain original scientific papers by Slovenian and international authors.

The central characteristics of the research remain its interdisciplinary orientation and strong engagement in international philosophical discourse. In 2024, research members of the Institute participated in conferences in Slovenia and abroad.

The members of the Institute continued their teaching activities in 2024. Members of the Institute participated in the postgraduate programme *Comparative Studies of Ideas and Cultures* of the Postgraduate School ZRC SAZU. One member of the Institute is a professor at the Academy of Fine Arts Vienna, Austria, one member of the Institute is a professor at the European Graduate School, Saas Fee, Switzerland, two members are associate professors at the University of Ljubljana, and one is an associate professor at the University in Maribor.

In 2024, the Institute organized three international conferences: To Be Continued?... Part II. Philosophy and Psychoanalysis Today; Early Modern Philosophy: Metaphysics, Physics, Method(s), and Reconfiguration of Borders in Philosophy, Politics, Psychoanalysis and Arts.

Alenka Zupančič Žerdin received the Udine Filosofia Prize for an important contribution to philosophy.

<https://fi2.zrc-sazu.si/en>

Inštitut je leta 1946 ustanovil SAZU, od leta 1981 je sestavni del ZRC SAZU. Ima oddelke za fizično geografijo, humano geografijo, regionalno geografijo, naravne nesreče, varstvo okolja, geografski informacijski sistem in tematsko kartografijo ter fizičnogeografski laboratorij, zemljepisno knjižnico in zemljepisni muzej. Izdaja znanstveno revijo *Acta geographica Slovenica* in šest knjižnih zbirk. Je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

GEOGRAFSKI INŠTITUT ANTONA MELIKA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://giam.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

Do 3. 12.: izr. član SAZU prof. dr. Franci Gabrovšek, izr. član SAZU doc. dr. Špela Goričan, doc. dr. David Bole, doc. dr. Matej Gabrovec (predsednik), doc. dr. Blaž Komac (podpredsednik), doc. dr. Nika Razpotnik Visković, izr. prof. dr. Matija Zorn.

Od 12. 12.: izr. član SAZU prof. dr. Franci Gabrovšek, izr. član SAZU doc. dr. Špela Goričan, doc. dr. David Bole (podpredsednik), doc. dr. Blaž Komac (predsednik), doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro, doc. dr. Mateja Šmid Hribar, izr. prof. dr. Matija Zorn.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Matija Zorn.

Pomočniki predstojnika: doc. dr. Mateja Breg Valjavec, dr. Matjaž Geršič, doc. dr. Janez Nared.

Znanstveni svetniki: doc. dr. David Bole, doc. dr. Matej Gabrovec, doc. dr. Blaž Komac, doc. dr. Janez Nared, dr. Drago Perko (do 31. 8.), doc. dr. Aleš Smrekar, izr. prof. dr. Matija Zorn.

Višja znanstvena sodelavca: dr. Mimi Urbanc, doc. dr. Jani Kozina (od 20. 6.).

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Mateja Breg Valjavec, doc. dr. Rok Ciglič, doc. dr. Mateja Ferk, dr. Jerneja Fridl, dr. Primož Gašperič, dr. Matjaž Geršič, dr. Mauro Hrvatin, doc. dr. Matej Lipar, dr. Primož Pipan, doc. dr. Katarina Polajnar Horvat, doc. dr. Nika Razpotnik Visković, doc. dr. Daniela Alexandra Teixeira da Costa Ribeiro, doc. dr. Mateja Šmid Hribar, dr. Jure Tičar (od 20. 6.), dr. Jernej Tiran, dr. Maja Topole.

Višji strokovnoraziskovalni asistent: mag. Miha Pavšek.

Asistenti z doktoratom: dr. Maruša Goluža, dr. Erik Logar, dr. Manca Volk Bahun.

Asistenti, mladi raziskovalci: Špela Čonč, Marko Senčar Mrdaković, Lenart Štaut, Anja Trobec, Elizabeta Vršnik (od 1. 10.).

Vodilna strokovna sodelavka z doktoratom: dr. Petra Rus.

Vodilna strokovna sodelavka: Staša Koderman.

Organizacijske enote:

Oddelek za fizično geografijo

Vodja: Matej Lipar.

Oddelek za humano geografijo

Vodja: David Bole.

Oddelek za regionalno geografijo

Vodja: Matjaž Geršič.

Oddelek za naravne nesreče

Vodja: Blaž Komac.

Oddelek za varstvo okolja

Vodja: Aleš Smrekar.

Oddelek za geografski informacijski sistem

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Oddelek za tematsko kartografijo

Vodja: Jerneja Fridl.

Fizičnogeografski laboratorij

Vodja: Mateja Ferk.

Zemljepisni muzej

Vodja: Primož Gašperič.

Zemljepisna knjižnica

Vodja: Maja Topole.

Na inštitutu deluje tudi:

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije

Predsednik: Matjaž Geršič.

RAZISKOVALNI PROGRAMI IN RAZISKOVALNI PROJEKTI:

Geografija Slovenije

Oznaka: P6-0101.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: D. Bole, M. Breg Valjavec, R. Ciglič, M. Ferk, M. Gabrovec, M. Geršič, M. Hrvatin, S. Koderman, B. Komac, J. Kozina, M. Lipar, J. Nared, D. Perko, K. Polajnar Horvat, P. Rus, M. Šmid Hribar, A. Smrekar, D. Teixeira da Costa Ribeiro, J. Tiran, M. Urbanc, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/geografija-slovenije-nacionalni-raziskovalni-program>.

Program obsega analitska in sintezna geografska preučevanja Slovenije. Pri fizični geografiji so raziskovali korozijske uravnave, podnebne spremembe v holocenu, kronologijo kraških sedimentov in odziv gozda na požare. Pri humani geografiji so preučevali trajnostni razvoj urbanih in podeželskih okolij, ekosistemske storitve, industrijsko kulturo, kreativne delavce ter revitalizacijo marginaliziranih območij. Obravnavali so vpliv znanstvenih združenj in filmske industrije na geografsko dožemanje Evrope. Raziskovali so podnebne in hidrološke trende ter vpliv človeka na kraško pokrajino. Pri regionalni geografiji so preučevali meje, zgodovinske procese in Slovensko Porabje. Z LiDAR podatki so analizirali relief, s strojnimi učenjem pa terasirane pokrajine in vpliv kraškega reliefa na zveri. Objavili so več znanstvenih del in *Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji*.

Novi indikatorji klimatskih sprememb v stalagmitih v Sloveniji

Oznaka: J1-2478.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Sonja Lojen (Institut „Jožef Stefan“).

Vodja na ZRC SAZU: Matej Lipar.

Sodelavci: M. Ferk, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://www.ijs.si/ijsw/ARRSProjekti/2020/Novi%20indikatorji%20klimatskih%20sprememb%20v%20stalagmitih%20v%20Sloveniji>.

Namen projekta je raziskati okoljske razmere na slovenskem ozemlju v času holocena. Aktivnosti v letu 2024 so obsegale modeliranje starosti obeh stalagmitov iz Jame v Dovčku in pregled holocenskega podnebja v Sloveniji.

Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov

Oznaka: J6-2592.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Sodelavci: D. Bole, M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Geršič, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, K. Polajnar Horvat, A. Smrekar, J. Tičar, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); A. Čarni (Biološki inštitut Jovana Hadžija); S. Šebela (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/koncept-soodvisnosti-v-krasu-povezanost-vrtac-in-jam-z-vidika-antropogenih>.

Nadaljevali so z monitoringom prenikanja padavinske vode v jamah Polina peč in Divaška jama. Podatkovno bazo, ki so jo vzpostavili med projektom, bodo dopolnjevali tudi po zaključku projekta in poleg podatkov jamskega monitoringa vanjo vključili še podatke dveh merilnih postaj na površju ter *time-lapse* geofizikalne meritve vadozne cone. Raziskali so obseg delanih vrtač na Krasu in Matarskem podolju ter njihov odnos s plitvimi jamami. Na območju požarišča (2022) so raziskovali vpliv požara na rastlinstvo v vrtačah. Z analizo Sentinel satelitskih posnetkov in LiDAR modela reliefa so določili geomorfološke značilnosti nezgorelih vrtač ter jih opredelili kot požarne refugije. Raziskave bodo nadaljevali v okviru programa Geografija Slovenije, nova spoznanja pa bodo predstavljali na konferencah in v znanstvenih revijah. Projekt so zaključili skladno z načrtom in dosegli zastavljene cilje.

Ustvarjanje, vzdrževanje, ponovna uporaba: mejne komisije kot ključ za razumevanje sodobnih mej

Oznaka: J6-2574.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marko Zajc (Inštitut za novejšo zgodovino).

Vodja na ZRC SAZU: Matija Zorn.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, P. Gašperič, M. Geršič, M. Hrvatin, D. Perko, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://www.inz.si/sl/Ustvarjanje-vzdrzevanje-ponovna-uporaba-mejne-komisije-kot-kljuc-za-razumevanje-sodobnih-mej/>.

Za natančne mejne razmejitve na terenu so pomembne mejne komisije, zato so marsikje ključ za razumevanje natančnega poteka meja. Osredotočili so se na mejo v Beli krajini, katere spremembe so preučevali na podlagi zgodovinskih kartografskih virov. Preučevali so tudi rapalsko mejo in okupacijske meje, predvsem v Obsotelju.

Rapalska meja: četrto stoletje obstoja in stoletje dediščine ter spomina

Oznaka: J6-3124.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Božo Repe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Matija Zorn.

Sodelavci: R. Ciglič, P. Gašperič, M. Geršič, M. Hrvatin, B. Komac, D. Perko, J. Tičar, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://zgodovina.ff.uni-lj.si/rapalska-moja-cetrto-stoletje-obstoja-stoletje-dediscine-ter-spomina>.

Z uporabo neinvazivnih metod daljinskega zaznavanja ter zgodovinskih kartografskih in drugih slikovnih virov so raziskovalci še naprej evidentirali materialne ostanke meje, ki so danes v pokrajini težje prepoznavni, ter ugotavljali pokrajinske spremembe, ki so nastale zaradi umestitve meje, in druge družbene posledice njene postavitve.

Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju

Oznaka: J6-3141.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, M. Ferk, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, M. Pavšek, L. Štut, J. Tičar, M. Topole, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podledeniski-karbonatni-sedimenti-nov-vir-za-preucevanje-obstoja-ledenikov-v>.

Opravili so dodatne analize dovzetnosti podledeniških karbonatnih sedimentov za preperevanje zaradi zmrzali. V domačem laboratoriju so za potrebe datacije ustrezno pripravili vzorce podledeniških karbonatnih sedimentov in matične kamnine ter jih poslali na datacijske analize v laboratorije v Avstralijo.

Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb

Oznaka: J6-3142.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: R. Ciglič, M. Ferk, M. Hrvatin, B. Komac, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/korozijske-cevi-kot-novi-indikator-preteklih-podnebnih-sprememb>.

Cilj projekta je definirati usmerjen vodni tok v apnencih z matrično poroznostjo kot novega paleoekološkega indikatorja, z izdelavo kombiniranega geo-numeričnega modela nastanka korozijskih cevi. Aktivnosti v letu 2024 so zajemale prostorsko analizo vzorcev iz Italije, z Bermudov, iz Grčije, Turčije in Avstralije ter objava novega pristopa datiranja eolianitnega krasa z metodo (U-Th)/He.

Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji

Oznaka: J6-4627.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, P. Gašperič, M. Geršič, M. Hrvatin, S. Koderman, B. Komac, M. Pavšek, D. Perko, J. Tičar, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vpliv-novih-podnebnih-razmer-na-snezne-plazove-v-sloveniji>.

Analizirali so podatke oziroma zbrali dokumentacijo o vremenskih razmerah za obdobje delovanja kamer, izračunali temeljne parametre in pregledali relevantne posnetke za odkrivanje snežnih plazov. Z identificiranjem plazovnih dogodkov so preučevali odvisnost plazenja od zunanjih dejavnikov.

Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost

Oznaka: J6-50196.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maja Bjelica (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Primož Pipan.

Sodelavci: P. Pipan (Geografski inštitut Antona Melika); D. Ličen (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://www.zrs-kp.si/projekti/nacionalni-projekti/zrno-soli-kristaliziranje-sobivanja/>.

Sodelavci so izvedli večer o dediščini solinarstva v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani, večer Solinarstvo včeraj, danes, jutri: vtisi in odtisi dediščinjenja v Kopru ter fotografsko razstavo Božo Štajer: Svet Solin v Avditoriju Portorož. V Sečoveljskih solinah so se udeležili hodinarja po poti vode in pobiranja soli na solnem fondu N19 Lera. Obiskali so soline Cervia, Pag, Nin in Ston.

Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji

Oznaka: J6-50214.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jure Tičar.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Hrvatin, S. Koderman, M. Lipar, M. Pavšek, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/podpora-rekonstrukciji-holocenskega-podnebja-z-visokolocljivimi-kriosferskimi>.

Opravili so terenske raziskave lednih profilov v ledenih jamah in spremembe masnega ravnovesja ledu ter spremljali podnebje z merilnimi instrumenti. Izvedli so lidarsko snemanje, geokemične analize kamnin in sedimentov, opredelili nastanek ledu ter procese po njegovem odlaganju. Vzorčili so jamski led in analizirali njegovo izotopsko sestavo ter geokemične elemente.

Denudirane jame ravnine Nullarbor

Oznaka: J6-50213.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: R. Ciglič, Š. Čonč, M. Ferk, M. Hrvatin, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/denudirane-jame-ravnine-nullarbor>.

Cilj projekta je opredeliti denudirane jame na Nullarborju in razjasniti speleogenezo globokih jam. V letu 2024 so uspešno izvedli obsežni terenski deli na Nullarborju in pridobili glavne rezultate za uspešno izvedbo projekta.

Celotni pristop k razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih

Oznaka: V6-2143.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Vodja: Janez Nared.

Sodelavci: D. Bole, M. Gabrovec, M. Goluža, M. Hrvatin, J. Kozina, J. Nared, P. Rus, D. Teixeira da Costa Ribeiro,

J. Tiran, A. Trobec, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2021 – 30. 11. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/celotni-pristop-k-razvoju-ob-prometnih-koridorjih-in-vozliscih>.

Izhajajoč iz koncepta razvoja ob prometnih koridorjih (TOD) in koncepta vozlišč iz projekta SMART-MR so določili koridorje javnega potniškega prometa ter pet vrst vozlišč: večnamenska, uravnotežena, storitvena, industrijska in stanovanjska vozlišča. Za razvoj vozlišč so pripravili nabor ukrepov, njihovo izvedljivost pa preverili na primeru Grosupljega. Na koncu so pripravili različne smernice, in sicer za Grosuplje, nacionalno raven, razvoj koridorjev, razvoj vozlišč, pripravo strateških dokumentov na regionalni ravni, povezovanje prostorskega in prometnega načrtovanja pri razvoju vozlišč ter za povezovanje zaledja z vozlišči. Pripravili so tudi podrobna navodila za strateške dokumente na regionalni ravni, vključno s pregledom rezultatov analitičnega dela po regijah.

Standardizacija hidronimov v Registru zemljepisnih imen

Oznaka: V6-2108.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor – Geodetska uprava Republike Slovenije.

Vodja: Drago Perko.

Sodelavci: M. Geršič, M. Hrvatin, D. Perko, J. Tičar, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); H. Dobrovoljc,

M. Furlan (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2021 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/standardizacija-hidronimov-v-registru-zemljepisnih-imen>.

Projekt je analiziral hidronime v Registru zemljepisnih imen, ki je največja podatkovna baza zemljepisnih imen v Sloveniji in jo vodi Geodetska uprava Republike Slovenije. Na podlagi mednarodnih in slovenskih standardizacijskih pravil ter pripomb občin glede ustreznosti hidronimov za vsa štiri merila (1 : 5000, 25.000, 250.000 in 1.000.000) so pripravili standardizacijski dokument, ki bo Komisiji za standardizacijo zemljepisnih imen omogočil standardizacijo hidronimov.

Raziskave za opredelitev onesnaženosti podzemnih jam na ravni Slovenije, njihovo prednostno sanacijo ter monitoring stanja jam

Oznaka: V1-2140.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Jure Tičar.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, J. Tičar, M. Volk Bahun (Geografski inštitut Antona Melika); M. Blatnik, A. Švara (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-za-opredelitev-onesnazenosti-podzemnih-jam-na-ravni-slovenije>.

V projektu je bil izveden popis stanja jam na podlagi vzpostavitve enotne metodologije za vrednotenje. Opravljena je bila raziskava onesnaženosti jam na ravni pokrajin z določitvijo prednostne sanacije jam na ravni Slovenije. Razvit je bil protokol za izvedbo sanacije jam v Sloveniji. Uveden je bil izboljšan protokol zbiranja podatkov o stanju jam v Sloveniji. Razvite so bile metode za oceno količine odpadkov v onesnaženih jamah in izveden monitoring jam na izbranem vzorcu onesnaženih jam. Pripravljeno je bilo zaključno poročilo.

Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020

Oznaka: V6-2287.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Vodja: Janez Nared.

Sodelavci: J. Kozina, E. Logar, J. Nared, P. Rus, A. Trobec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vrednotenje-ukrepov-regionalne-politike-v-sloveniji-v-programskem-obdobju-2014>.

Začrtan je bil metodološki okvir in vzpostavljena baza dosegljivih podatkov.

Dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah

Oznaka: V6-2281.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

Vodja: Peter Mikša (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Jure Tičar.

Sodelavci: M. Hrvatin, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dopolnitev-evidence-prikritih-vojnih-grobisc-in-registra-vojnih-grobisc-s>.

V projektu so pregledali in analizirali podatke Katastra jam. Opravili so terenski pregled potencialnih lokacij grobišč v podzemnih jamah. Izveden je bil tudi podroben pregled prostorske umeščenosti in dostopa izbranih lokacij. Opravljena je bila podatkovna in vsebinska nadgradnja Eviden-
ce prikritih vojnih grobišč oziroma Registra vojnih grobišč. Ves čas je potekala komunikacija projektnih partnerjev, izvedeni so bili tudi ses-
tanki z naročnikom. Pripravljeno je bilo zaključno poročilo.

Mobilnostna revščina v Republiki Sloveniji

Oznaka: V6-2251.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Matej Gabrovec.

Sodelavci: D. Bole, M. Gabrovec, M. Goluža, J. Nared, P. Pipan, J. Tiran.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 31. 5. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mobilnostna-revschina-v-republiki-sloveniji>.

V prvih sklopih projekta so pripravili definiciji mobilnostne in prevozne revščine ter kazalnike za njeno opredeljevanje. S prostorskega vidika so prevozno revščino v Sloveniji preučili z analizo dostopnosti javnega prevoza, ki je najbolj univerzalen, obenem pa ključen prevozni način za ljudi brez lastnega vozila. S socialnega vidika so identificirali ključne deležnike in potencialne ranljive skupine ter preučili njihove težave s pomočjo intervjujev in delavnic. Zaključni dogodek projekta je bil v okviru 8. nacionalne konference o celostnem prometnem načrtovanju v Laškem 20. 3., na kateri je bila prevozna revščina osrednja tema dogodka. Na podlagi razprave v delavničnem delu so pripravili končen nabor in opis ukrepov za blaženje prevozne revščine.

Vpliv shem kakovosti »Zaščitena označba porekla« (ZOP) in »Zaščitena geografska označba« (ZGO) na sodelovanje in organiziranje proizvajalcev v Sloveniji

Oznaka: V6-2418.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Erik Logar.

Sodelavec: E. Logar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2026.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vpliv-shem-kakovosti-zascitena-oznacba-porekla-zop-in-zascitena-geografska>.

Sheme ZOP in ZGO ščitijo lokalne proizvode, spodbujajo sodelovanje proizvajalcev ter podpirajo trajnostni razvoj podeželja. Projekt analizira njihovo implementacijo in oblikuje priporočila za učinkovitejše upravljanje ter podporne politike v Sloveniji. Opravili smo pregled slovenske literature na to tematiko in oblikovali izhodišča za intervjuvanje deležnikov, ki sodelujejo v shemah.

Preučevanje slovenskih ledenikov

Oznaka: Triglavski ledenik in Ledenik pod Skuto.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: R. Ciglič, M. Geršič, M. Lipar, M. Pavšek, J. Tičar, L. Štut, M. Volk Bahun, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); F. Drole (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: od 1. 9. 1946.

Redne meritve na Triglavskem ledeniku in Ledeniku pod Skuto so bile enodnevnice ter so potekale 22. 10. Izvedli so jih s pomočjo helikopterja oziroma pripadnikov 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe Slovenske vojske. Ti so poskrbeli za prevoze ekip na oba ledenika, kjer so opravili GPS-izmero površine in fotografsko dokumentiranje ter ju posneli z brezpilotnim letalnikom. Površina Triglavskega ledenika (< 0,2 ha) je bila blizu svojega minimuma. Ledenik pod Skuto (1,3 ha) se še naprej predvsem tanjša. Nadaljevali so z vzdrževanjem samodejnega fotografiranja kamere Triglavski ledenik na Kredarici (<http://ktl.zrc-sazu.si/>) in z arhiviranjem posnetkov. V okviru 5. etape Ledeniške karavane na območju Julijskih Alp v organizaciji nevladnega združenja Legambiente in v sodelovanju s CIPRA Italija ter Italijanskim glaciološkim komitejem so v Trenti sodelovali na konferenci o spreminjanju ledeniških ekosistemov. V spremstvu italijanskih glaciologov so obiskali Kaninski ledenik, kjer so potekale ozaveščevalne aktivnosti.

Horografski zemljevid vojvodine Kranjske

Oznaka: Zemljevid Kranjske.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavca: P. Gašperič, M. Geršič.

Obdobje trajanja: 19. 1. – 20. 11. 2024.

Sodelavci so izbrali najbolj ohranjene liste zemljevida *Ducatus Carnioiae Tabula Chorographica* (Horografski zemljevid vojvodine Kranjske) avtorja Janeza Dizme Florjančiča pl. Grenfelda iz leta 1744, ki jih hrani inštitutski zemljepisni muzej, in jih pripravili za visokoresolucijsko digitaliziranje (skupaj 12). Skeniranju so sledili georeferenciranje listov, digitalizacija zemljepisnih imen in njihova identifikacija. V obliki atributne preglednice je bila pripravljena zasnova imenika približno 2700 zemljepisnih imen z različnimi podatki.

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen

Oznaka: KSZI JS.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor – Geodetska uprava Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Geršič.

Sodelavca: M. Geršič, D. Perko.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2024 – 21. 11. 2025.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/strani/komisija-za-standardizacijo-zemljepisnih-imen-vlade-republike-slovenije>.

Komisija je skladno z nalogami, ki ji jih je podelila Vlada Republike Slovenije, na nacionalni ravni obravnavala imenovanja in preimenovanja 26 uličnih imen ter številna druga strokovna vprašanja. Na regionalni ravni je sodelovala s sorodnimi komisijami sosednjih držav, na mednarodni ravni pa delovala v imenoslovnih organih OZN, kjer je zastopala interese Slovenije.

Slovenska zemljepisna imena na Vzhodnem Tirolskem

Oznaka: Slovenska zemljepisna imena.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vodja: Matjaž Geršič.

Sodelavci: M. Geršič, J. Tičar, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); S. Klemenčič (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Obdobje trajanja: 5.–31. 12. 2024.

Sodelavci so za izbrano katastrsko občino na vzhodnem Tirolskem v Avstriji pripravili georeferencirano bazo zemljepisnih imen na podlagi franciscejskega katastra, ki so ga predhodno georeferencirali. Sledil je etimološki pregled in ocena potenciala slovanske oziroma slovenske leksike.

Mesta brez vrednosti? Družbeno-gospodarska preobrazba industrijskih mest v Švici in Sloveniji

Oznaka: N6-0157.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: David Bole.

Sodelavci: D. Bole, P. Gašperič, M. Goluža, J. Kozina, J. Nared, P. Pipan, M. Senčar Mrdaković, J. Tiran, A. Trobec.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2020 – 31. 10. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/mesta-brez-vrednosti-druzbeno-gospodarska-preobrazba-industrijskih-mest-v-svici>.

V zadnjem letu dejavnosti je potekalo pisanje in objavljanje znanstvenih člankov. Objavili so primerjalni članek iz treh slovenskih industrijskih mest (Trbovlje, Idrija in Kočevje) z analizo delovanja lokalnih skupnosti in njihovih ustanov z vidika usmerjanja lokalnega razvoja. Objavili so še zgodovinsko-geografski članek o Kočevju ter napisali primerjalni članek o švicarskih in slovenskih malih mestih, razlikah in sorodnostih glede usmerjanja njihovega razvoja.

TuneOurBlock; Preobrazba mestnih četrti po meri človeka: uporaba koncepta superbloka v različnih urbanih strukturah

Oznaka: H6-8290.

Vrsta projekta: mednarodni ARIS projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, JPI Urban Europe Management Board c/o Austrian Research Promotion Agency (FFG).

Vodja: Jernej Tiran.

Sodelavci: D. Bole, M. Goluža, J. Nared, J. Tiran.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2021 – 31. 7. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/preobrazba-mestnih-cetrti-po-meri-cloveka-uporaba-koncepta-superbloka-v>.

Projekt TuneOurBlock je preverjal veljavnost, internacionaliziral ter razširjal koncept superbloka kot politične in načrtovalske strategije za urbano preobrazbo. V sodelovanju z občinskimi načrtovalci, praktiki, raziskovalci in nevladnimi organizacijami so soustvarili prenosljive smernice, politike ter orodja za implementacijo superblokov v različnih urbanih kontekstih. Vse to so testirali v urbanih živih laboratorijih (Dunaj in Berlin) in o spoznanjih razpravljali na mednarodnih projektnih dogodkih ter z vseevropsko delovno skupino, sestavljeno iz občinskih in civilnih deležnikov. Osrednji prispevek ekipe ZRC SAZU v projektu je bilo sovodenje teoretskega delovnega paketa, v katerem so s pomočjo metode e-delfi oblikovali definicijo superblokov. Spoznanja so objavili tudi v znanstvenih člankih v revijah *Urban Research & Practice* in *Environmental Research*.

Geokemija ledu: Slovenija in ZDA: Pretekli in recentni podnebni signali ledeniškega in jamskega ledu v Sloveniji in v ZDA

Oznaka: BI-US/22-24-023.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavci: M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Z ameriškimi partnerji so se dogovarjali o nadaljnjem preučevanju ledu v slovenskih jamah in možnostih tozadevne uporabe laboratorijev na Državni univerzi v Ohio, predvsem v luči temeljnega raziskovalnega projekta Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji (J6-50214).

Razporeditev vrtač v tropskem klimatskem pasu obalno-otoškega okolja (Guam, ZDA) in zmernem klimatskem pasu kontinentalnega okolja (Slovenija)

Oznaka: BI-US/22-24-089.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: Š. Čonč, M. Ferk, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

V okviru sodelovanja z Univerzo Guam so okrepili sodelovanje s preučevanjem geomorfoloških značilnosti v Sloveniji in ZDA, primerjavo površinskih značilnosti in razlago njihovih razlik ter povezovanje zemeljskih gonilnikov v obeh klimatskih okoljih s paleoklimo in paleohidrologijo.

Perspektiva remediacije onesnaženih kraških območij

Oznaka: BI-US/22-24-108.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jure Tičar.

Sodelavci: M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika); A. Švara (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/perspektiva-remediacije-onesnazenih-kraskih-obmocij>.

Vzpostavili so sodelovanje z Nacionalnim inštitutom za raziskovanje krasa v Novi Mehiki in Uradom za upravljanje zemljišč Nove Mehike. Izvedeno je bilo terensko delo v El Mapais National Monument, Captain Mountains in Carlsbad Caverns National Park. V okviru projekta je bilo izpeljanih več javnih predstavitev na temo onesnaženosti krasa in jam.

Ocena velikosti in pogostosti snežnih plazov v Evropi in ZDA: upoštevanje vpliva podnebnih sprememb

Oznaka: BI-US/24-26-038.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Komac.

Sodelavci: B. Komac, M. Volk Bahun, R. Ciglič, L. Štut, M. Zorn (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

S partnerji so vzpostavili stik, se dogovorili o načinu delu in pripravili načrt obiskov, ki bodo izvedeni v letu 2025.

Vertikalni kraški kanali in vrtače v eogenetskem apnencu

Oznaka: BI-US/24-26-102.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matej Lipar.

Sodelavci: Š. Čonč, M. Ferk, M. Lipar, J. Tičar, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

V okviru sodelovanja z Univerzo Guam so nadaljevali skupno preučevanje površinskih kraških oblik na mladih apnencih ter se predvsem osredotočili na korozijske cevi (vertikalne kraške kanale) in vrtače.

Organizacija Slovenskih regionalnih dnevo

Oznaka: SRD.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Vodja: Janez Nared.

Sodelavci: M. Goluža, J. Nared, K. Polajnar Horvat, M. Senčar Mrdaković.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://rrs.zrc-sazu.si/AKTUALNO>.

Maja so v Novem mestu organizirali dogodek z naslovom Demografija, kadri, regionalni razvoj.

Izdelava tematskega poglavja »Posledice naravnih nesreč« v okviru Poročila o prostorskem razvoju 2024

Oznaka: Posledice naravnih nesreč.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Vodja: Matija Zorn.

Sodelavci: R. Ciglič, M. Hrvatin, B. Komac, M. Volk Bahun, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 11. 4. – 10. 12. 2024.

Za publikacijo Poročilo o prostorskem razvoju 2024 so pripravili tematsko poglavje o ogroženosti zaradi naravnih nesreč v Sloveniji, s poudarkom na zemeljskih plazovih, poplavih, suši in gozdnih požarih.

Priprava izhodišč za uvedbo krožne linije mestnega prometa v občini Jesenice

Oznaka: Mestni promet Jesenice.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Občina Jesenice.

Vodja: Dušan Fajfar (IGEA, d. o. o.).

Vodja na ZRC SAZU: Matej Gabrovec.

Sodelavec: M. Gabrovec.

Obdobje trajanja: 24. 5. – 14. 11. 2024.

Inštitut je sodeloval pri pripravi predlogov integracije mestnega potniškega prometa Jesenice z medkrajevnim linijskim prometom.

Priprava besedila na temo osnovnih geografskih značilnosti Slemen v občini Ribnica (lega, značilnosti kamninske podlage, reliefa, podnebja, vodovja, rastja, trenutne rabe tal, poselitve in prebivalstva)

Oznaka: Predstavitveni film Slemen.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Financer: Javni zavod Rokodelski center Ribnica.

Vodja: Rok Ciglič.

Sodelavca: R. Ciglič, M. Topole.

Obdobje trajanja: 22. 7. – 22. 9. 2024.

Sodelavca inštituta sta sodelovala pri pripravi predstavitvenega filma o pokrajini Slemen v občini Ribnica. Pripravila sta opis temeljnih geografskih značilnosti območja, ki bo uporabljen v filmu.

Social Sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable GREEN DEAL [Družbene in humanistične vede za doseganje odgovornega, pravičnega in želenega Zelenega dogovora]

Oznaka: SHARED GREEN DEAL.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Mateja Šmid Hribar.

Sodelavci: S. Koderman, M. Šmid Hribar, D. Teixeira da Costa Ribeiro.

Obdobje trajanja: 1. 2. 2022 – 31. 1. 2027.

Spletna stran: <https://sharedgreendeal.eu/>.

Štirje lokalni partnerji (v Sloveniji, Grčiji, na Irskem in Švedskem) so dokončali izvedbo socialnih eksperimentov, ki so potekali v obliki študijskih krožkov. Aprila in maja so potekali intervjuji, ki so bili v nadaljevanju transkribirani in prevedeni v angleščino, po vnaprej določenih kodah pa so jih kodirali od julija do decembra.

Science for Evidence-based and sustainable decisions about NATural capital [Znanost na dokazih temelječe in trajnostne odločitve o naravnem kapitalu]

Oznaka: SELINA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Mateja Šmid Hribar.

Sodelavci: S. Koderman, M. Šmid Hribar, D. Teixeira da Costa Ribeiro, Elizabeta Vršnik.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2027.

Spletna stran: <https://project-selina.eu/>.

V tem letu so izvedli dve srečanju Slovenske skupnosti praks, nadaljevali s pregledom literature ter pripravili pregledni članek o uporabi ocen ekosistemskih storitev med odločevalci. Vzporedno so zbirali podatke za ocenjevanje in kartiranje ekosistemskih storitev opraševanja ter rekreacije v Triglavskem narodnem parku.

Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030 – promoting sustainable transport, energy efficiency, renewable energies and sustainable, climate protecting land use in the transition to low carbon society [Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 s pogledom na 2030 – promocija trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in v blaženje podnebnih sprememb usmerjene rabe tal z namenom prehoda v nizkoogljično družbo]

Oznaka: CARE4CLIMATE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Life+.

Sofinancerji: European Union, European commission, Executive Agency for Small and Medium-sized enterprise, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Vodja na ZRC SAZU: Matej Gabrovec.

Sodelavci: D. Bole, M. Gabrovec, M. Geršič, M. Goluža, P. Pipan, P. Rus, J. Tiran, A. Trobec, M. Volk Bahun.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: <https://www.care4climate.si/sl>.

V okviru sklopa trajnostne mobilnosti ZRC SAZU vodi akcijo Integriranje javnega potniškega prometa. Sodelavci so pripravili izroček Usmeritve za vzpostavljanje trajnostne mobilnosti na zavarovanih območjih in posodobili izroček Predlog novega modela povračila stroškov prevoza na delo.

Supporting Tourism SMEs Triple Transition by Uncovering the Value of Sky as Destination [Podpora podjetjem na področju turizma z odkrivanjem potenciala, ki ga ima na destinaciji nebo]

Oznaka: LookUP.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – COSME.

Sofinancer: European Innovation Council And Smes Executive Agency (EISMEA).

Vodja: Erik Logar.

Sodelavci: E. Logar, N. Razpotnik Visković, P. Rus.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 1. 2025.

Spletna stran: <https://lookupthesky.eu/>.

Projekt LookUP raziskuje vrednost nočnega neba kot naravnega vira ter ga umešča v središče trajnostne, digitalne in odporne preobrazbe turizma. Leta 2024 so izvedli webinarje za opolnomočenje turističnih podjetij, spletne dogodke za izmenjavo izkušenj med partnerji (Extremadura, Kuusamo, Transilvanija) ter svetovanja za razvoj podjetniških storitev, s poudarkom na astroturizmu in trajnosti.

Improving the position of Women in the labour markets of peripheral INdustrial regions [Izboljšanje zaposlovanja žensk v obrobni industrijskih regijah]

Oznaka: WIN.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancer: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Jani Kozina.

Sodelavci: D. Bole, P. Gašperič, S. Koderman, J. Kozina, K. Polajnar Horvat, P. Rus, M. Senčar Mrdaković.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://interreg-danube.eu/projects/win>.

Izvajali so številne aktivnosti za krepitev vloge žensk v zaposlovanju. Koordinirali so delo partnerjev, organizirali srečanja in prispevali k analizam ter politikam zaposlovanja v industrijskih regijah. Aktivno so sodelovali pri pilotnih akcijah, razvijali inovacijske pristope in spodbujali ozaveščanje skozi kampanje ter dogodke, namenjene širši javnosti.

SMF CONSPIRO – Breathing Together for Cleaner Air [Dihajmo skupaj za čistejši zrak]

Oznaka: SMF CONSPIRO.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: Univerzita Karlova, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Primož Pipan.

Sodelavci: P. Pipan, D. Teixeira da Costa Ribeiro, P. Rus, M. Zorn.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: <https://www.conspiro.eu>.

Cilj projekta so meritve onesnaženosti zraka v izbranih naseljih ter ozaveščanje za izboljšanje obstoječega stanja onesnaženja s pomočjo izobraževanja in komuniciranja z javnostjo. V okviru aktivnosti so potekali: ustanovni sestanek projekta s terenskim delom v Pragi, začetek zbiranja literature, zasnova terenskega dela in izbor testnega območja v Sloveniji.

Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst

Oznaka: transPlant.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Slovenija-Hrvaška.

Sofinancerja: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Geršič (Geografski inštitut Antona Melika);

A. Čarni (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/integralna-cezmejna-zascita-natura-2000-rastlinskih-vrst-in-habitatov>.

V pomladnih mesecih so začeli z nakupom opreme za stacionarni in daljinski monitoring sistem ter izvedli dvodnevni izvidniški teren na projektno območje. V šestih kontah na Snežniku ter v Gorskem kotarju so namestili merilce temperature in vlage.

Inovativno ekosistemsko-zasnovano prilagajanje podnebnim spremembam na Krasu. Spodbujanje požarno odporne gmajne s podporo industrije 5.0

Oznaka: Karst Firewall 5.0.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancerja: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Mateja Breg Valjavec.

Sodelavci: M. Breg Valjavec, R. Ciglič, Š. Čonč, M. Geršič, D. Teixeira da Costa Ribeiro (Geografski inštitut Antona Melika);

A. Čarni (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 15. 4. 2024 – 14. 4. 2026.

Spletna stran: <https://www.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/inovativno-ekosistemsko-zasnovano-prilagajanje-podnebnim-spremembam-na-krasu>.

S pomočjo modeliranja so izdelali zemljevid potencialne ogroženosti pred požari v sedanjosti in v prihodnje, ob upoštevanju podnebnih sprememb za območje občin Miren – Kostanjevica in Devin – Nabrežina. Na podlagi franciscejskega katastra so izdelali zemljevid sprememb gozdne rabe zemljišč in določili pilotno območje za terenski monitoring.

TranStat – Transitions to Sustainable Ski Tourism in the Alps of Tomorrow [Trajnostna preobrazba smučarskih središč v Alpah]

Oznaka: TranStat.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Alpski prostor.

Sofinancer: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Maruša Goluža.

Sodelavci: M. Goluža, S. Koderman, J. Nared, P. Pipan, K. Polajnar Horvat, P. Rus, A. Smrekar, A. Trobec.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2022 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://www.alpine-space.eu/project/transtat/>.

V Italiji so izvedli mednarodno delavnico, na kateri so bili oblikovani scenariji za trajnostno preobrazbo gorskih centrov v Alpah. V Kranjski Gori in Zrečah so bili izdelani akcijski načrti za soočenje z izzivi na poti trajnostne preobrazbe. Izbirali so dobre prakse, naredili pregled upravljanja zimskega turizma in zasnovali tipologijo trajnostnih preobrazb gorskih centrov v alpskih državah.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI:

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega

Oznaka: P5-0408.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem

Oznaka: J6-4610.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sotli z okolico, Dubravica z okolico)

Oznaka: V6-2109.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)

Oznaka: V6-24075.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains [Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike]

Oznaka: AlpTextyles.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV:

Špela Čonč

Oznaka: MR-54767.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Mateja Breg Valjavec.

Drugi mentor: Miha Krofel (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta.

Mlada raziskovalka je nadaljevala pripravo doktorske disertacije, objavila znanstveni deli, ki bosta njen sestavni del, in uspešno predstavila osnutek disertacije komisiji za spremljanje doktorskega študenta. Sodelovala je pri projektnem delu, pisanju znanstvenih del ter se udeležila konferenc in simpozijev.

Marko Senčar Mrdaković

Oznaka: MR-55882.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Jani Kozina.

Druga mentorica: Valentina Gulin Zrnić (Univerza v Zagrebu, Fakulteta za humanistične in družbene vede, Inštitut za etnologijo in folkloristiko).

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je nadaljeval raziskovanje v okviru doktorske disertacije in opravil drugi raziskovalni korak, kar vključuje pripravo vprašalnika, njegovo aplikacijo in analizo, ter v večini opravil tretji raziskovalni korak, kar vključuje etnografsko raziskovanje, intervjuje, pregled časopisnih in spletnih virov. Sodeloval je pri projektnem delu, pisanju znanstvenih del, uredništvu znanstvene monografije in predaval na znanstvenih srečanjih.

Lenart Štut

Oznaka: MR-56874.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Rok Ciglič.

Drugi mentor: Blaž Repe (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mladi raziskovalec je v preteklem letu dokončal postopek za samodejno klasifikacijo kulturnih teras v Sloveniji. Določil je območja, ki so primerna za terenski popis drevesnih vrst. Uspešno je zagovarjal dispozicijo doktorske naloge.

Anja Trobec*Oznaka:* MR-37557.*Sofinancer:* Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.*Mentor mladi raziskovalki:* Janez Nared.*Drugi mentorici:* Katja Vintar Mally in Barbara Lampič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).*Izobraževalna ustanova:* Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Mlada raziskovalka je v okviru raziskovalnega dela na 6. mednarodni konferenci učiteljev geografije Kmetijstvo in prehrana izvedla predavanje na temo potenciala zavarovanih območij za razvoj ekološkega kmetijstva. Dokončala je doktorsko disertacijo in jo uradno oddala v prvo branje komisiji za spremljanje doktorskega študenta na Referat za doktorski študij Filozofske fakultete.

Elizabeta Vršnik*Oznaka:* MR-59586.*Sofinancer:* Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.*Mentorica mladi raziskovalki:* Mateja Šmid Hribar.*Izobraževalna ustanova:* Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka je začela s pripravo zasnove doktorske disertacije ter z zbiranjem in študijem literature na temo alpskih pokrajin, upravljanja z naravnimi viri in okoljskih izzivov. Udeležila se je simpozijev v Sloveniji in znanstvene konference v tujini.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **D. Bole** je član strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj*, član uredniškega odbora ter področni sourednik za regionalno planiranje pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* in član uredniškega sveta znanstvene revije *Journal of Urban and Regional Analysis*. Je član ocenjevalnega panela evropskega raziskovalnega programa *HORIZON EUROPE* za razpis *WIDERA* in Delovne skupine za mednarodni preboj pri ZRC SAZU. Je državni predstavnik raziskovalne mreže EURA (*European Urban Research Association*) in član RSA (*Regional Studies Association*) ter Ljubljanskega geografskega društva. Je član Znanstvenega sveta Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU in član Znanstvenega sveta ZRC SAZU (od 3. 12.).
- **M. Breg Valjavec** je članica Izvršilnega odbora Geomorfološkega društva Slovenije, nadomestna članica Sosveta za statistiko naravnih virov in okolja pri Statističnem uradu Republike Slovenije ter članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, organizacijskega in znanstvenega odbora *European SCGIS conference*, znanstvenega odbora *Natural Hazards International Conference* ter uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *GIS v Sloveniji*. Je tudi članica uredniškega odbora in področna sourednica za varstvo okolja znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je somentorica trem podiplomskim študentom.
- **R. Ciglič** je član uredniškega odbora in glavni sourednik znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*, član uredniškega odbora in sourednik knjižne zbirke *GIS v Sloveniji*, član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter član uredniškega odbora revij *Acta Geobalkanica* in *Geographical Reviews*. Je tudi član organizacijskega in znanstvenega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* ter znanstvenega odbora mednarodne konference *Geobalkanica*. Je predsednik Komisije za uporabo geografskih informacijskih sistemov pri varovanju okolja Zveze geografov Slovenije in koordinator štipendijskega programa SCGIS (*Society for Conservation GIS*) za Slovenijo. Je pedagoški somentor doktorskemu študentu.
- **Š. Čonč** je članica uredniškega odbora in tehnična urednica znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je članica Ljubljanskega geografskega društva, Izvršilnega odbora Geomorfološkega društva Slovenije, Upravnega odbora društva Dinaricum in predstavnica društva Dinaricum v delovni skupini za varstvo narave v Mreži Plan B za Slovenijo. Je članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in *Zborovanja slovenskih geomorfologov*.
- **M. Ferik** je vodja Fizičnogeografskega laboratorija GIAM ZRC SAZU, predsednica Komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU (od 13. 11.), predsednica nadzornega odbora Geomorfološkega društva Slovenije in članica Avstralske speleološke zveze – interesne skupine Nullarbor (*Australian Speleological Federation – Nullarbor Special Interest Group*). Je članica uredniškega odbora in področna sourednica za fizično geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica* ter članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Naravne nesreče*. Je tudi vodilna gostujoča urednica posebne številke *Karst Geomorphology* znanstvene revije *Geomorphology*. Je članica znanstvenega organizacijskega odbora tematske sekcije *Geomorfologija krasa* (od 20. 12.) v okviru 11. mednarodne geomorfološke

konference IAG, Christchurch, Nova Zelandija, in organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*. Je somentorica trem dodiplomskim študentom in poddiplomskemu študentu.

- **J. Fridl** je pomočnica direktorja ZRC SAZU in vodja Infrastrukturne pisarne na Upravi. Vodi tudi infrastrukturni program ZRC SAZU z naslovom *Naravna in kulturna dediščina*. Je nacionalna predstavnica evropske mreže DARIAH (*Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities*).
- **M. Gabrovec** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*, znanstvenih revij *Acta geographica Slovenica*, kjer je tudi področni sourednik za regionalno geografijo, *Geografski vestnik* in *eco.mont* ter znanstveno-izobraževalnega časopisa *Acta Triglavensia*. Je član disciplinske komisije Ljubljanskega geografskega društva, nadzornih odborov Zveze geografov Slovenije in Geomorfološkega društva Slovenije, Strokovnega sveta Triglavskega narodnega parka, Nacionalne delovne skupine za celostne prometne strategije, širše delovne skupine za oblikovanje Celostne prometne strategije Mestne občine Ljubljana ter Znanstvenega sveta ZRC SAZU. Je mentor poddiplomskemu študentu.
- **P. Gašperič** je upravnik in član uredniškega odbora revije *Geografski obzornik*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter član Ljubljanskega geografskega društva.
- **M. Geršič** je sourednik in član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* ter *Georitem*. Je področni sourednik za regionalno geografijo pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica*. Je član Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije, član Gorenjskega geografskega društva, Društva učiteljev geografije Slovenije, Društva geodetov Gorenjske, Delovne skupine za eksonime (*Working Group on Exonyms*) ter Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega oddelka (*East Central and South-East Europe Division*) pri UNGEGN-u (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*). Ureja spletne strani Delovne skupine za eksonime, Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega oddelka pri UNGEGN-u, Komisije za preučevanje sprememb rabe in pokrovnosti zemljišč (*Commission on Land Use and Land Cover Change*) pri Mednarodni geografski zvezi, Skupne komisije za toponomastiko (*Joint ICA/IGU Commission on toponymy*) pri Mednarodni kartografski zvezi ter inštitutski Facebook profil. Je tudi član delovne skupine za pripravo geslovnika za področje geografije pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, delovne skupine Državnega sveta za pripravo koncepta in zakonodajnih podlag za vzpostavitev prihodnje pokrajinske delitve Republike Slovenije, Založniškega sveta Založbe ZRC ter koordinacijskega in uredniškega odbora Historičnega seminarja na ZRC SAZU. Mednarodna kartografska zveza (ICA) ga je izvolila za svojega predstavnika v tričlanskem predsedstvu Skupne komisije za toponomastiko pri Mednarodni kartografski zvezi in Mednarodni geografski zvezi (*Joint ICA/IGU Commission on toponymy*).
- **M. Goluža** je članica Ljubljanskega geografskega društva ter Komisije za regionalno in prostorsko planiranje pri Zvezi geografov Slovenije. Je področna urednica in članica uredniškega odbora znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*. Je tudi sourednica in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj* in članica organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*.
- **M. Hrvatini** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter član uredniškega odbora in področni sourednik za regionalno geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*.
- **B. Komac** je predsednik Znanstvenega sveta inštituta. Je član Sveta za vode pri Ministrstvu za naravne vire in prostor ter član Evropskega svetovalnega odbora Združenih narodov za znanosti in tehnologije za področje naravnih nesreč (E-STAG). Je tudi član Centra znanja o obvladovanju nesreč (DRMKC) ter Skupnosti za evropske raziskave in inovacije za varnost (CERIS), oboje pri Evropski komisiji. Je glavni sourednik in član uredniškega odbora znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, glavni in odgovorni urednik strokovne revije za vprašanja naravnih nesreč *Ujma*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter revij *International Journal of Disaster Risk Management* in *Földrajzi közlemények: a Magyar Földrajzi Társaság tudományos folyóirata*. Je tudi sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter član organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*. Je terminološki svetovalec za področje geografije pri pripravi novega *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in član delovne skupine za pripravo geslovnika za področje geografije pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*.
- **J. Kozina** je dekan Podiplomske šole ZRC SAZU. Je član uredniškega odbora in področni sourednik za humano geografijo znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj* ter sourednik zbirke *CAPACities*. Je član nadzornega odbora Slovenskega regionalno razvojnega sklada, RSA (*The Regional Studies Association*), svetovalnega odbora *EUSDR PA 10 Danube Local Actors Platform*, Komisije za dinamiko ekonomskih prostorov pri Mednarodni geografski zvezi, Raziskovalnega odbora 21 (*RC21*) za sociologijo urbanega in regionalnega razvoja pri Mednarodnem sociološkem združenju, Ljubljanskega geografskega društva, strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in medobčinske pobude Čezmejno e-sodelovanje v Podonavski eRegiji ter član Sosveta za statistiko prebivalstva pri Statističnem uradu Republike Slovenije. Je mentor poddiplomskemu študentu.
- **M. Lipar** je član uredniškega odbora in področni sourednik za fizično geografijo pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter področni sourednik pri znanstveni reviji *Geosciences*. Je član Avstralske speleološke zveze – interesne skupine Nullarbor (*Australian Speleological Federation – Nullarbor Special Interest Group*) ter Avstralske in novozelandske geomorfološke zveze (*The Australian and New Zealand Geomorphology Group*). Je vodja znanstvenega organizacijskega odbora tematske sekcije *Geomorfologija krasa* (od 20. 12.) v okviru 11. mednarodne geomorfološke konference IAG, Christchurch, Nova Zelandija. Je mentor poddiplomskemu in poddiplomskemu študentu.
- **E. Logar** je član organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* ter urednik inštitutskih spletnih strani in inštitutskega profila na omrežju X.

- **J. Nared** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj* ter knjige *Notranjski listi IV*. Je predsednik strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in ambasador RSA (*The Regional Studies Association*) za Slovenijo ter član strokovnega odbora konference *Regional Studies Association* (RSA) z naslovom *Dynamically Changing Regions in an Ever-Changing World*. Je član Odbora za gospodarstvo pri Regionalnem razvojnem svetu Ljubljanske urbane regije in član uredniškega odbora ter področni sourednik za regionalno planiranje pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica*. Je delegat SAZU v odboru ISCAR (*International Scientific Committee on Research in the Alps*) in od januarja njegov predsednik. Je član Upravnega odbora ZRC SAZU.
- **M. Pavšek** je sourednik in član uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče* ter član uredniškega odbora revije *Geografski obzornik* in zunanji sodelavec revije *Planinski vestnik*. Soureja inštitutski Facebook profil. Je član odbora Gore in varnost pri Planinski zvezi Slovenije ter Gorski reševalni zvezi Slovenije, član Komisije za ocenjevanje nevarnosti snežnih plazov ter Komisije za zaključno preverjanje znanja tečajnikov v programu uvajalnega in temeljnega usposabljanja minerjev snežnih plazov Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Je tudi poveljnik Civilne zaščite Občine Trzin.
- **D. Perko** je član Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije in njene Podkomisije za imena držav, Pravopisne komisije SAZU in ZRC SAZU, Komisije za register tveganj ZRC SAZU in Disciplinske komisije Zveze geografov Slovenije. Je odgovorni urednik znanstvene revije *Acta geographica Slovenica* ter sourednik in član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *GIS v Sloveniji*. Je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Regionalni razvoj* in *Exploring Cultural Spaces of Europe* pri mednarodni založbi Peter Lang, znanstvenih revij *Acta geographica Slovenica*, *Geografski vestnik* in *Acta Geobalkanica* ter revije *National Geographic Slovenija* in član znanstvenih odborov simpozijev *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, *Naravne nesreče v Sloveniji* in *Slovenski regionalni dnevi*. Od upokojitve 31. 8. z inštitutom sodeluje po pogodbi o prostovoljskem delu.
- **P. Pipan** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter publikacije *Heriskop* in član Mednarodnega združenja za kritično preučevanje dediščine (*Association of Critical Heritage Studies ACHS*) ter Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije.
- **K. Polajnar Horvat** je članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter sourednica in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj*. Je predsednica organizacijskega odbora in članica strokovnega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi* ter članica mednarodnega združenja za preučevanje ljudi in okolja.
- **N. Razpotnik Visković** je članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter sourednica in članica uredniškega odbora knjižne zbirke *Regionalni razvoj*.
- **D. Ribeiro** je članica Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije (*Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology – EADSVE*), usklajevalnega organa za izdajanje dovoljenj za poklic inženirja na Portugalskem (*Ordem dos Engenheiros – OE*), Interdisciplinarne skupine za ekosistemske storitve (INTERECOS ZRC SAZU), Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo (*International Association for Landscape Ecology – IALE*), Partnerstva za ekosistemske storitve (*Ecosystem Services Partnership – ESP*) ter Ljubljanskega geografskega društva. Je ena od koordinatork Slovenske skupnosti praks za biodiverzitetu, ekosisteme in ekosistemske storitve. Je članica organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Bila je članica organizacijskega odbora in vodila sekcijo »Ecosystem services & connectivity« na mednarodni konferenci *Forum Alpinum 2024* (Kranjska Gora). Je članica Izvršnega odbora Komisije za preučevanje sprememb rabe in pokrovnosti zemljišč (*Commission on Land Use and Land Cover Change*) pri Mednarodni geografski zvezi (IGU). Vodila je sekcijo na 35. mednarodnem geografskem kongresu (Dublin, Irsko).
- **M. Senčar Mrdaković** je član organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*. Je član Izvršnega odbora in referent za ekskurzije v Ljubljanskem geografskem društvu. Je sourednik zbornika študentk in študentov Podiplomske šole ZRC SAZU *Platforma 4* ter spletne strani ekskurzij Ljubljanskega geografskega društva.
- **A. Smrekar** je član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *Regionalni razvoj*, član uredniškega odbora in področni sourednik za varstvo okolja pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter član strokovnega odbora bienalnega simpozija *Slovenski regionalni dnevi*. Je predsednik Zveze geografov Slovenije, član Upravnega odbora Podiplomske šole ZRC SAZU ter Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor pri Regionalnem razvojnem svetu Ljubljanske urbane regije.
- **M. Šmid Hribar** je članica Partnerstva za ekosistemske storitve (*Ecosystem Services Partnership – ESP*) in predstavnica Slovenske nacionalne mreže ESP. Je ena od koordinatork Slovenske skupnosti praks za biodiverzitetu, ekosisteme in ekosistemske storitve, članica Skupine za ekosistemske storitve na Statističnem uradu Republike Slovenije, Interdisciplinarne skupine za ekosistemske storitve (INTERECOS ZRC SAZU), Mednarodnega združenja za preučevanje skupnega (*International Association for the Study of the Commons – IASC*), mreže in odbora EUCALAND (*European Cultural and Agricultural Landscapes*), Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje ter Ljubljanskega geografskega društva. Je tudi članica uredniškega odbora in področna sourednica za varstvo okolja pri znanstveni reviji *Acta geographica Slovenica* ter članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem*. Vodila je sekcijo na 35. mednarodnem geografskem kongresu (Dublin, Irsko).
- **L. Štajt** je član Izvršnega odbora in referent za ekskurzije v Ljubljanskem geografskem društvu, član organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in trienalnega simpozija *Naravne nesreče v Sloveniji* ter član uredniškega odbora knjižne zbirke *GIS v Sloveniji*. Je urednik spletne strani ekskurzij Ljubljanskega geografskega društva in spletne zbirke *Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji*.

- **J. Tičar** je odgovorni urednik revije *Naše jame*, član uredniških odborov revij *Acta geographica Slovenica*, *Geografski vestnik* in *Jamar* ter član uredniškega odbora in sourednik knjižne zbirke *Naravne nesreče*, član predsedstva Jamarske zveze Slovenije, vodja Službe za varstvo jam pri Jamarski zvezi Slovenije, član Komisije za zaščito jam pri Evropski speleološki zvezi, namestnik predstavnika Slovenije v Mednarodni speleološki zvezi, član Geomorfološkega društva Slovenije ter organizacijskih odborov trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Je ustanovni član Jamarskega kluba Brežice, član Jamarskega kluba Novo mesto, član operativne sestave Jamarske reševalne službe, evropske enote za hitra mednarodna posredovanja *Cave Search and Rescue Slovenia*, inštruktor jamarstva pri Jamarski zvezi Slovenije, organizator in vodja jamarske odprave Skalarjevo brezno ter član organizacijskega odbora prireditve *Dolenjski jamarski tabori* ter *Vseslovensko srečanje jamarjev*. Soureja inštitutski Facebook profil.
- **J. Tiran** je član uredniškega odbora, tehnični urednik in področni sourednik za varstvo okolja znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, član uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije*, *Georitem* in *GIS v Sloveniji* ter sourednik knjižne zbirke *CAPACities*. Je tudi član Nacionalne delovne skupine za celostne prometne strategije, Koalicije za trajnostno prometno politiko in Slovenskega politološkega društva ter predsednik in član Izvršnega odbora Ljubljanskega geografskega društva. Je somentor dodiplomski študentki.
- **M. Topole** je članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter publikacije *Heriskop* in članica Ljubljanskega geografskega društva.
- **A. Trobec** je članica organizacijskih odborov simpozija *Slovenski regionalni dnevi* in bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*. Ureja spletne strani Zveze geografov Slovenije.
- **M. Urbanc** je namestnica direktorja ZRC SAZU v Raziskovalni pisarni, članica uredniških odborov knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter znanstvene revije *Acta geographica Slovenica*, kjer je tudi področna sourednica za humano geografijo. Je članica združenja EARMA (*European Association of Research Managers and Administrators*), mrež EUCALAND (*European Cultural and Agricultural Landscapes*) in *La Rete Montagna* ter znanstvenega odbora mednarodne konference *Alpine landscape meets culture, cultural heritage and landscape for a new Alpine tourism*. Je predsednica komisije za priznanja Zveze geografov Slovenije, v finančnem odboru mreže LifeWatch Eric, Delovni skupini ZZrID, ki je pripravljala dokumente za implementacijo Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti na ZRC SAZU, ter Delovni skupini za pripravo izhodišč za spremembe splošnih aktov Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.
- **M. Volk Bahun** je članica organizacijskega odbora trienalnega znanstvenega posveta *Naravne nesreče v Sloveniji*, bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, uredniškega odbora knjižne zbirke *Naravne nesreče*, štaba Civilne zaščite za Gorenjsko in Zavoda za varstvo pred snežnimi plazovi. Soureja inštitutski Facebook profil.
- **E. Vršnik** je članica organizacijskega odbora simpozija *Slovenski regionalni dnevi*.
- **M. Zorn** je glavni urednik znanstvene revije *Geografski vestnik*, član uredniškega odbora knjižnih zbirk *Geografija Slovenije* in *Georitem* ter znanstvenih revij *Acta geographica Slovenica*, v kateri je tudi področni sourednik za fizično geografijo, in *Retrospektive*. Je član uredniških odborov tujih znanstvenih revij: *The Environment – Journal of Environmental Sciences* (Beograd, Srbija), *Geografski pregled* (Sarajevo, Bosna in Hercegovina), *Hrvatski geografski glasnik* (Zagreb, Hrvaška), *Acta Geobalcanica* (Skopje, Severna Makedonija), *Problemi na geografiji* (Sofija, Bolgarija), *Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica* (Krakov, Poljska), *Environmental & Socio-economic Studies* (Katovice, Poljska), *Ekonomika i ekohistorija* (Zagreb, Hrvaška) in *Modern Geográfia* (Pécs, Madžarska). Je član Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije, član Raziskovalne skupine Planinske zveze Slovenije, Geomorfološkega društva Slovenije, organizacijskega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in trienalnega simpozija *Naravne nesreče v Sloveniji* ter sourednik knjižnih zbirk *GIS v Sloveniji* in *Naravne nesreče*. Je predsednik COMLAND, Komisije za degradacijo zemljišč in dezertifikacijo (*Commission on Land Degradation and Desertification*), pri Mednarodni geografski zvezi (IGU). Je član znanstvenega odbora mednarodne konference *Geobalcanica* (Skopje, Severna Makedonija). Bil je član znanstvenega odbora mednarodnih konferenc *6. kongres geografa Bosne i Hercegovine* (Sarajevo, Bosna in Hercegovina) in *Land Degradation and Sustainable Development in the Steppes* (Djelfa, Alžirija). Je mentor podiplomskemu študentu, bil pa je tudi mentor dodiplomskemu študentu.

RAZSTAVE:

- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Pokrajinski muzej Koper, Koper, 7. 3. – 4. 4. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).
- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Občinska palača, Nova Gorica, 19. 4. – 3. 5. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).
- **Okupacijske meje.** Cankarjev dom, Vrhnika, 16. 4. – 8. 5. (avtorji Kornelija Ajlec, Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Darja Kerec, Attila Kovács, Peter Mikša, Božo Repe, Maja Vehar, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).

- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb, Hrvatska, 7. 5. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).
- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Gimnazija Ilirska Bistrica, Ilirska Bistrica, 29. 5. – 14. 6. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).
- **Dekle, prepolovljeno z rapalsko mejo: življenje Primorcev za rapalsko mejo in podobe rapalske meje.** Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola, Postojna, 7.–24. 10. (avtorji Bojan Balkovec, Rok Ciglič, Božidar Flajšman, Alenka Fikfak, Primož Gašperič, Janez Peter Grom, Darja Kerec, Peter Mikša, Božo Repe, Manca Volk Bahun, Matija Zorn).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Prvo srečanje skupnosti praks s področja biodiverzitete, ekosistemov in ekosistemskih storitev.** Posvet v okviru projekta *SELINA*, Ljubljana, 23. 1.
- **The Challenges and Opportunities of Integrating Transport Services.** Predavanje Dr. Jane Sochor v okviru (Humano)geografskega klepeta. Ljubljana, 7. 2.
- **2. javni posvet projekta Celostni pristop k razvoju ob prometnih koridorjih in vozliščih.** Javni posvet, Ljubljana, 7. 2.
- **Zagonski sestanek WIN.** Sestanek s projektnimi partnerji, Ljubljana in Trbovlje, 28.–29. 2.
- **8. Nacionalna konferenca o celostnem prometnem načrtovanju: prevozna revščina.** Strokovna konferenca. Soorganizatorji: Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, FOCUS – društvo za sonaraven razvoj, Slovenska platforma za trajnostno mobilnost, Laško, 20. 3.
- **Taljenje ledenikov in sušenje gozdov: Podnebne spremembe in njihove posledice v Julijskih Alpah/Melting glaciers and drying forests: Climate change and its effects in the Julian Alps.** Delavnica v okviru EGEA EuroMed regionalnega kongresa, Kranjska Gora, 23. 4.
- **Slovenski regionalni dnevi 2024.** Simpozij. Soorganizatorji: Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Slovenski regionalni razvojni sklad, Združenje regionalnih razvojnih agencij, Novo mesto, 16.–17. 5.
- **Forum Alpinum 2024.** Znanstveni simpozij. Soorganizatorji: Mednarodni komite za znanstveno preučevanje Alp, SAZU, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Triglavski narodni park, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Kranjska Gora, 13.–14. 6.
- **Ecosystem services & connectivity.** Sekcija na mednarodni konferenci Forum Alpinum 2024, Kranjska Gora, 13. 6.
- **Increasing extreme weather events and land degradation.** Sekcija na 35. mednarodnem geografskem kongresu, Dublin, Irska, 25. 8.
- **Potentials of collective actions to landscape management and governance.** Sekcija na 35. mednarodnem geografskem kongresu, Dublin, Irska, 27. 8.
- **17. bienalni simpozij Geografski informacijski sistemi v Sloveniji: Digitalne vezi.** Bienalni simpozij. Soorganizatorji: Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Zveza geografov Slovenije in Zveza geodetov Slovenije, Ljubljana, 24. 9.
- **Ustanovni sestanek projekta SMF CONSPIRO.** Sestanek s projektnimi partnerji in terensko delo, Praga, Češka, 16.–18. 10.
- **Partnerski sestanek WIN.** Sestanek s projektnimi partnerji, Loket, Češka, 5.–6. 11.
- **Drugo srečanje skupnosti praks s področja biodiverzitete, ekosistemov in ekosistemskih storitev.** Posvet v okviru projekta *SELINA*, spletni dogodek, 7. 11.
- **Zamišljanje, motenje in eksperimentiranje: časovni prostor Evropske prestolnice kulture/Dreaming, disruption and experimentation: the timespace of the European Capital of Culture.** Predavanje Dr. Valentine Gulin Zrnić v okviru (Humano)geografskega klepeta, Ljubljana, 3. 12.

MUZEJ, LABORATORIJ, KNJIŽNICA IN ZBIRKE

Zemljepisni muzej

Vodja: P. Gašperič.

Obnova dvoran Zemljepisnega muzeja je trajala od junija 2023 do slavnostne otvoritve 12. novembra 2024. Po prenovi ima muzej dve dvorani – Gosposko in Križevniško dvorano – s pripadajočo kletjo, predprostorom in sanitarijami. V dveh mesecih po obnovi se je zvrstilo 37 prireditev.

Nadaljujeta se signiranje ter vpisovanje starih knjig in atlasov v sistem COBISS. V sklopu digitalizacije gradiva ZRC SAZU inštitut digitalizira muzejsko kartografsko zbirko (zemljevide in atlase). Digitaliziral je nekaj tisoč strani kartografskega gradiva (zemljevidov, atlasov) ter nekaj sto strani knjig, elaboratov in slik. Muzej in zbirke si je ogledalo več kot 230 obiskovalcev iz Italije, Češke, Poljske, Španije, Nizozemske, Ukrajine, Indije in Slovenije, med katerimi so prevladovali študenti in dijaki.

Fizičnogeografski laboratorij

Vodja: M. Ferk.

Inštitut svoj laboratorij nadgrajuje z osnovnimi laboratorijskimi pripomočki, merilnimi napravami in varovalno opremo. V laboratoriju so bili analizirani številni vzorci iz Slovenije in drugih držav sveta. Opravljene so bile meritve granulometrije in kemijske sestave drobnozrnatih sedimentov ter kemijske sestave kamninskih vzorcev. Analize so bile opravljene v okviru programa *Geografija Slovenije* ter več temeljnih projektov, kot so: *Geomorfološke posebnosti krasa na eolskih kalkarenitih in njihova pomembnost za preučevanje paleoklime*, *Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb*, *Denudirane jame ravnine Nullarbor*, *Preučevanje slovenskih ledenikov*, *Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji* in *Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju*. V laboratoriju je študent prvega letnika magistrskega študija Geografija na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani opravljal obvezno praktično usposabljanje.

Zemljepisna knjižnica

Vodja: M. Topole.

Knjižnica je bila dostopna notranjim in po dogovoru zunanjim uporabnikom. Možna je bila tudi medknjižnična izposoja prek Biblioteke SAZU. Za knjižnico je bilo na novo signiranih 300 knjižničnih enot, od tega 168 monografskih in 132 serijskih izdaj. Večino knjig (138) je knjižnica dobila kot darilo, 32 enot je izšlo pri Založbi ZRC, 95 tujih in domačih geografskih ter sorodnih publikacij je pridobila z zamenjavo, 28 z nakupom, 7 enot pa je del starega fonda.

Na avtomatski način je bilo izposojenih 63, na klasični pa 31 enot knjižnega gradiva, skupaj torej 94 enot.

Tudi letos se je nadaljevalo opremljanje starejših publikacij Zemljepisne knjižnice z ustreznimi kodami, saj razvid v COBISS-u olajša njihovo dosegljivost.

Knjižnica se nenehno sooča s pomanjkanjem prostora, zato je bila izvedena obsežnejša selitev (skupaj v dolžini 18 m) redkeje izposojenih periodičnih publikacij na Raziskovalno postajo Barje.

Izpopolnjevali sta se interni Excelova in Accessova datoteka, ki zajemata celotno zalogo monografskega in serijskega gradiva v knjižnici. Zaradi pomanjkanja kadra poteka vnašanje starega fonda v sistem COBISS postopoma.

Tematska kartografska zbirka

Vodja: M. Volk Bahun.

Zbirka vsebuje vse temeljne topografske zemljevide Slovenije v merilih 1 : 5000 oziroma 1 : 10.000 in 1 : 25.000 (ti so bili preseljeni na Raziskovalno postajo Barje) ter množico tematskih zemljevidov, ki se stalno dopolnjujejo in so osnova za izgradnjo inštitutskih geografskih informacijskih sistemov ter zbirk. Je najobsežnejša zbirka tematskih zemljevidov v Sloveniji. V tem letu je bilo na inštitutu izdelanih 257 novih digitalnih tematskih zemljevidov. Sodelavci inštituta zemljevide iz zbirke redno uporabljajo za raziskovalno delo, zunanji obiskovalci pa so si jih izposodili oziroma so jih pregledovali v inštitutski čitalnici.

Fototeka

Skrbnik: M. Geršič.

V letu 2024 smo začeli z urejanjem inštitutske fototeke, ki hrani negative, diapozitive, steklene plošče in fotografije v fizični obliki. Zbrali smo gradivo, ki so ga hranili sodelavke in sodelavci inštituta v svojih kabinetih, ter ga pripravili za digitalizacijo. Obenem smo gradivo premestili v brezislinske mape in škatle, ki preprečujejo razpadanje/staranje fotografij ter so namenjene hranjenju negativov, pozitivov, stekla in fotografij v arhivih. Oblikovali smo tudi metapodatkovno bazo, ki bo podlaga za objavo izbranih digitaliziranih fotografij v digitalnem repozitoriju.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta geographica Slovenica 64-1, 64-2 in 64-3.** Uredila Rok Ciglič in Blaž Komac. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan, **Zemljepisna imena Slovenskega Porabja.** Uredila Matjaž Geršič in Drago Perko. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (Georitem, 33).
- **Digitalne vezi.** Uredili Mateja Breg Valjavec, Rok Ciglič, Drago Perko, Lenart Štaut, Jernej Tiran in Matija Zorn. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU (GIS v Sloveniji, 17).
- **»Ne damo se!« Ivan Gams in slovenska geografija.** Uredila Matija Zorn in Darko Ogrin. Ljubljana: Slovenska matica, Založba ZRC, ZRC SAZU, Založba Univerze v Ljubljani.
- Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Primož Pipan, Martin Ropoš, **Ledinska imena Slovenskega Porabja.** Uredil Drago Perko. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Aalborg Universitet, Aalborg, Danska: projektno sodelovanje.
- Acentoline Comunicacion Editora SL, Granada, Španija: projektno sodelovanje.
- ALT Austrian Institute of Technology GmbH, Center for Mobility Systems, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Fakultät für Umwelt und Natürliche Ressourcen, Freiburg, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- alpS, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Anglia Ruskin University Higher Education Corporation, Cambridge, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Associacao Biopolis, Porto, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Association des Agences de la Democratie Locale, Strasbourg, Francija: projektno sodelovanje.
- Austrian Academy of Sciences, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Baltijas Vides Forums, Riga, Latvija: projektno sodelovanje.
- Cee Bankwatch Network, Praga, Češka: projektno sodelovanje.
- Changing Cities e.V., Berlin, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Cipra Italia, Torino, Italija: ciljno projektno sodelovanje.
- Circular Economy Alliance, Nikozija, Ciper: projektno sodelovanje.
- Cohab Initiative Secretariat, Dublin, Irska: projektno sodelovanje.
- Comitato Glaciologico Italiano, Torino, Italija: ciljno projektno sodelovanje.
- Comune di Trento, Trento, Italija: projektno sodelovanje.
- Consiglio Nazionale delle Ricerche, Istituto di Scienze Polari, Benetke (Mestre), Italija: ciljno projektno sodelovanje.
- Cooperative Wolfs Company U.A., Bonaire, Nizozemski Karibi: projektno sodelovanje.
- Curtin University, Perth, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- Denkstatt Bulgaria Ood, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Deutsches Institut für Urbanistik GMBH, Forschungsbereich Mobilität, Berlin, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Dutch Research Institute For Transitions bv, Rotterdam, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Ecole des Ponts Business School, Pariz, Francija: projektno sodelovanje.
- ecoplus Alpin, St. Pölten, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Ecostack Innovations Limited, Paola, Malta: projektno sodelovanje.
- Eesti Maaülikool, Tartu, Estonija: projektno sodelovanje.
- Energie-Cites Association, Besancon, Francija, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- ETH Zürich, Zürich, Švica: projektno sodelovanje.
- EUCALAND – Institute for Research on European Agricultural Landscapes e.V., Overath, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Fachhochschule Kärnten – gemeinnützige Privatstiftung, Beljak, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze, Praga, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Fraunhofer Gesellschaft zur Foerderung der Angewandten Forschung E.V, Karlsruhe, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Fundacao Gaspar Frutuoso, Ponta Delgada, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Grenoble Alps University, Grenoble, Francija: projektno sodelovanje.
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut, Helsinki, Finska: strokovno sodelovanje/študijski obisk.
- Hrvatski Šumarski Institut, Jaska, Hrvaška: projektno sodelovanje.
- ICLEI – European Secretariat GmbH, Freiburg, Nemčija: projektno sodelovanje.

- Institut national de recherche en sciences et technologies pour l'environnement et l'agriculture, Montpellier, Francija: projektno sodelovanje.
- Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, Hrvaška: znanstveno sodelovanje.
- Institute for Advanced Sustainability Studies e.V., Berlin, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Institute for European Environmental Policy Aisbl, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- International Institute for Environment and Development, London, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Joint Research Centre, Bruselj, Belgija: projektno sodelovanje.
- KDRIÜ Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Kft., Székesfehérvár, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Københavns Universitet, København, Danska: projektno sodelovanje.
- Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm, Švedska: projektno sodelovanje.
- La Trobe University, Bundoora, Melbourne, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- Legambiente, Rim, Italija: ciljno projektno sodelovanje.
- Leibniz Universität, Hannover, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Lietuvos Respublikos Aplinkos Ministerija, Vilna, Litva: projektno sodelovanje.
- Lombardy Region, Milano, Italija: projektno sodelovanje.
- Macroplan Ltd., Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- MAS Sokolovsko, Březová, Češka, projektno sodelovanje.
- Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development Association, Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Mednarodni komite za znanstveno preučevanje Alp, Bern, Švica: delovna srečanja.
- Ministarstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.
- Ministerio Para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, Madrid, Španija: projektno sodelovanje.
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Bratislava, Slovaška: projektno sodelovanje.
- Municipality of Amaroussion, Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Mykolas Romeris universitetas, Vilna, Litva: projektno sodelovanje.
- Nacionalen institut po Geofizika, Geodezija i Geografija, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Národní park Šumava, Kašperské Hory, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- National Management School, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- National Research Institute for Agriculture, Food and Environment, Grenoble, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Nationalpark Bayerischer Wald, Grafenau, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Norsk Institutt For Naturforskning NINA, Trondheim, Norveška: projektno sodelovanje.
- Ohio State University, School of Earth Sciences, Columbus, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- Okologiai Kutatóközpont, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Ollscoil na Gaillimhe, Galway, Irska: projektno sodelovanje.
- Panepistímio Patrón, Patras, Grčija: projektno sodelovanje.
- Paris Lodron Universität Salzburg, Salzburg, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Pensoft publishers, Sofija, Bolgarija: projektno sodelovanje.
- Polish Academy of Sciences, Mammal Research Institute, Białowieża, Poljska: raziskovalno sodelovanje.
- Regional Council Auvergne-Rhône-Alpes, Lyon, Francija: projektno sodelovanje.
- Sarvision Bv, Wageningen, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- SEAcop STP, Torino, Italija: projektno sodelovanje.
- Senate Department for Urban Development and Housing, Unit Urban Development Planning, Berlin, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Slovenská Akadémia Vied, Bratislava, Slovaška: raziskovalno sodelovanje.
- Smarter Than Car, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- South Atlantic Environmental Research Institute, London, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Space4environment Sarl, Luksemburg, Luksemburg: projektno sodelovanje.
- Spatial Services GMBH, Salzburg, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Stadt Wien Magistratsabteilung 18 – Stadtentwicklung und Stadtplanung, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Stalni sekretariat Alpske konvencije, Innsbruck, Avstrija: delovna srečanja.
- Stichting Capitals Coalition, Gravenhage, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Stichting Slow Food Youth Network, Enschede, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Stichting Voor Duurzame Ontwikkeling, Ede, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Studio LAUT, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- Suomen ympäristökeskus, Helsinki, Finska: projektno sodelovanje.
- Technische Universität Wien, Dunaj, Avstrija: projektno sodelovanje.
- The Cyprus Institute, Nikozija, Ciper: projektno sodelovanje.

- Udruženje poslovnih žena Srbije, Beograd, Srbija, projektno sodelovanje.
- United Nations Environment World Conservation Monitoring Centre, Cambridge, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.
- Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, Španija: projektno sodelovanje.
- Universidade de Lisboa, Lizbona, Portugalska: projektno sodelovanje.
- Università di Trento, Trento, Italija: projektno sodelovanje.
- Universität Bern, Historisches Institut, Bern, Švica: raziskovalno sodelovanje.
- Universität Graz, Gradec, Avstrija, raziskovalno sodelovanje.
- Universitat Haifa, Hajfa, Izrael: projektno sodelovanje.
- Universitatea din Bucuresti, Bukarešta, Romunija: projektno sodelovanje.
- Université de la Reunion, Saint Denis Cedex, Francija: projektno sodelovanje.
- Université de Lausanne, Institut de géographie et durabilité, Sion, Švica: raziskovalno sodelovanje.
- University of Applied Sciences of the Grisons, Chur, Švica: raziskovalno sodelovanje.
- University of Bari Aldo Moro, Bari, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Guam, Guam, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- University of Milan, Milano, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Western Australia, Crawley, Avstralija: raziskovalno sodelovanje.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznan, Poljska: projektno sodelovanje.
- Uniwersytet Warszawski, Varšava, Poljska: projektno sodelovanje.
- Ústav výzkumu globální změny AV ČR, Brno, Češka: projektno sodelovanje.
- Uudenmaan liitto, Helsinki, Finska: strokovno sodelovanje/študijski obisk.
- Varoskutatas Kft, Budimpešta, Madžarska: projektno sodelovanje.
- Verein Steirische Eisenstrasse, Eisenerz, Avstrija, projektno sodelovanje.
- Vides Aizsardzibas un Regionalas Attistibas Ministrija, Riga, Latvija: projektno sodelovanje.
- Vlaamse Gewest, Belgija, Bruselj: projektno sodelovanje.
- Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, Mol, Belgija: projektno sodelovanje.
- Wageningen University, Wageningen, Nizozemska: projektno sodelovanje.
- Women Engage for a Common Future EV, München, Nemčija: projektno sodelovanje.
- Županijski Zavod za upošljavanje Hercegbosanske županije, Livno, Bosna in Hercegovina, projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Jana Sochor, Chalmer tekniska Högskola, Göteborg, Švedska, 6.–10. 2.: študijski obisk.
- Dr. Arved Schwendel, York St John University, York, Združeno kraljestvo, 13.–17. 5.: študijski obisk.
- Dr. Elisa Frank, Akademie der Naturwissenschaften, Bern, Švica, 21. 5.: delovni obisk.
- Dr. Marco Bontje, Faculteit Maatschappij & Gedrag, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, Nizozemska, 1. 4. – 20. 6.: študijski obisk.
- Dr. Jacek Skurzyński, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 19.–23. 8.: študijski obisk.
- Dr. Zdzisław Jary, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Poljska, 19.–23. 8.: študijski obisk.
- Dr. Devin F. Smith, The Ohio State University, Columbus, Združene države Amerike, 25. 8. – 6. 9.: projektno sodelovanje.
- Dr. Takane Matsumoto, Research Institute for Natural Hazards and Disaster Recovery, Niigata University, Niigata, Japonska, 23.–27. 9.: študijski obisk in predavanje.
- Mattia Matzuzzi, Politecnico di Torino, Torino, Italija, 1.–31. 12.: študijsko izpopolnjevanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR):

David Bole:

- *Ukrepi za blaženje prevozne revščine*. Uvodno predavanje v delavnico na 8. Nacionalni konferenci o celostnem prometnem načrtovanju, Laško, 20. 3.
- *Navigating Smallness: Agency & Multiscalarity in the Transformation of Industrial Towns in Slovenia and Switzerland*. Predavanje na konferenci *Central and Eastern Europe: Dynamically Changing Regions in an Ever-Changing World*, Dubrovnik, Hrvaška, 13. 9.
- *Transformation of small industrial towns: Comparative research from Slovenia and Switzerland*. Predavanje na konferenci *Hungarian Regional Science Association 22nd Annual Meeting*, dogodek v živo in na spletu, Szeged, Madžarska, 18. 10.

Mateja Breg Veljavec:

- *Vloga vrtač pri ohranjanju biotske pestrosti in blaženju klimatskih sprememb*. Predavanje na konferenci *17th International Technology Transfer Conference*, Ljubljana, 9. 10.
- *The role of dolines in climate change mitigation in the Mediterranean karst landscape*. Predavanje na konferenci *International Conference „Land degradation and sustainable development in the steppes“*, Djelfa, Alžirija, 18. 11.

Špela Čonč:

- *What do karst and Eurasian Lynx (Lynx lynx) have in common?* Vabljeno predavanje na British Cave Research Association, spletni dogodek, 10. 6.
- *Linking bio- and geodiversity: the importance of landforms for the ecology and conservation of the Eurasian lynx (Lynx lynx)*. Vabljeno uvodno predavanje na konferenci *Forum Alpinum 2024*, Kranjska Gora, 12. 6.
- *LiDAR-based remote detection of landforms and application to study Eurasian lynx (Lynx lynx) ecology*. Predavanje na konferenci *2024 SCGIS International Conference*, Shepherdstown, Združene države Amerike, 5. 9.

Matej Gabrovec:

- *Prevozna revščina v Sloveniji*. Predavanje na 8. Nacionalni konferenci o celostnem prometnem načrtovanju, Laško, 20. 3.
- *Land use changes and transformation of cultural landscapes over two centuries: case studies from Slovenia*. Predavanje na 35. mednarodnem geografskem kongresu *Celebrating a world difference*, Dublin/Baile Átha Cliath, Irska, 28. 8. (soavtorica D. Ribeiro).
- *Reuse of mountain paths from alpine valleys to summits*. Predavanje na mednarodnem simpoziju v spomin na Zlatka Pepeonika *The future of tourism in the Alpine-Adriatic region*, Drolpolje, Avstrija, 23. 10. (soavtorja Irena Mrak in J. Tiran).

Matjaž Geršič:

- *Cloning geographical names – some examples from Slovenia*. Predavanje na 35. mednarodnem geografskem kongresu *Celebrating a world difference*, Dublin/Baile Átha Cliath, Irska, 27. 8.
- *Italian Geographical names in Slovenia – from roots to standardization*. Predavanje na 4. mednarodnem simpoziju Jezikovno-geografskega oddelka za romanske in grški jezik UNEGN-a *Toponyms as a means of expressing identification, location, possession, belonging, division, and respect for peoples' cultures*, Rim, Italija, 13. 9.
- *Challenges in transliterating European geographical names into Arabic*. Predavanje na 10. arabskem forumu o zemljepisnih imenih *Strengthening Relationships and Links Between Arab States in the Field of Geographical Names*, Džida, Saudova Arabija, 11. 11. (soavtor Ali Aldosari).

Maruša Goluža:

- *The legacy of women's factories in Trbovlje: lessons learned for a just transition*. Predavanje na konferenci *Central and Eastern Europe: Dynamically Changing Regions in an Ever-Changing World*, Dubrovnik, Hrvaška, 12. 9.
- *Sustainable mobility solutions for visiting protected areas in Slovenia*. Predavanje na konferenci *Central and Eastern Europe: Dynamically Changing Regions in an Ever-Changing World*, Dubrovnik, Hrvaška, 13. 9.
- *Challenges to be addressed for a sustainable transition of mountain ski resorts in the Alps: the case of Kranjska Gora*. Predavanje na konferenci *The Future of Tourism in the Alpine-Adriatic Region: International symposium in memory of Zlatko Pepeonik, 1934–2004*, Šmohor, Avstrija, 22. 10.

Blaž Komac:

- *Dams and barrages on rivers in Slovenia : benefit or burden*. Predavanje na konferenci *Critical perspectives on the alpine damscape – an environmental and social history of hydropower in the Alps after 1880*, Bern, Švica, 27. 9. (soavtorja M. Volk Bahun in M. Zorn).

Jani Kozina:

- *Is and will life be good enough in the Alpine area?* Predavanje na 78. srečanju Stalnega odbora Alpske konvencije, Maribor, 16. 5.
- *Central and Eastern Europe as a new market for the outsourcing of Indian films: the case of Slovenia*. Predavanje na konferenci *Mediated geographies – exploring the dynamic nexus of media, environment, and place*, Jakobstad, Finska, 2. 10.
- *The future of women's employment in peripheral industrial regions*. Predavanje na konferenci *Equality and Diversity in Forestry: Changing the Image of Forestry*, Portorož, 24. 10.

Matej Lipar:

- *The ancient coastal dunes and ancient sea bed*. Predavanje na konferenci *Dandjoo Koortly Boodjar Moort Conference*, Perth, Avstralija, 24. 9.

Janez Nared:

- *Celostni razvoj ob prometnih koridorjih in vozliščih*. Predavanje na strokovnem posvetu ob 2. svetovnem dnevu trajnostnega prometa, Ljubljana, 26. 11.

Miha Pavšek:

- *Triglav Glacier and Climate Changes, Melting glaciers and drying forests: Climate change and its effects in the Julian Alps*. Predavanje na delavnici EGEA EuroMed regional congress, Kranjska Gora, 23. 4. (soavtor J. Tičar).
- *Redne meritve in dokumentiranje Triglavskega ledenika 1946–2024 in pomen sodelovanja z ARSO. Meteorološke meritve nekoč in danes*. Predavanje na Simpoziju Slovenskega meteorološkega društva, Ljubljana, 4. 6.
- *Javno vodstvo po izbranih umetninah v okviru stalne zbirke*. Predavanje na ciklu vodstev *Kustos za en dan*, Ljubljana, 24. 10.

Daniela Ribeiro:

- *Study Circles to reinforce existing values regarding biodiversity*. Predavanje na konferenci *Forum Alpinum 2024*, Kranjska Gora, 13. 6. (soavtorici M. Šmid Hribar in Patricija Rejec).
- *How can collective actions, such as common lands, boost the revitalisation of rural areas and contribute to sustainable landscape management in Portugal?* Predavanje na 35. mednarodnem geografskem kongresu *Celebrating a world difference*, Dublin/Baile Átha Cliath, Irska, 27. 8. (soavtor Domingos Lopes).
- *Land use changes and transformation of cultural landscapes over two centuries: case studies from Slovenia*. Predavanje na 35. mednarodnem geografskem kongresu *Celebrating a world difference*, Dublin/Baile Átha Cliath, Irska, 28. 8. (soavtor M. Gabrovec).

Marko Senčar Mrdaković:

- *Konflikti v razvoju ladijskega turizma v Kopru*. Predavanja na simpoziju *Zeleni dialogi v turizmu*, Portorož, 15. 3.
- *Identifying and critically examining social innovations in the historic urban landscape*. Predavanje na konferenci *16th International Social Innovation Research Conference 2024*, Bern, Švica, 3. 9.
- *Historic urban landscape approach as a socially innovative development strategy: the case of Koper, Slovenia*. Predavanje na konferenci *Central and Eastern Europe: Dynamically Changing Regions in an Ever-Changing World*, Dubrovnik, Hrvaška, 13. 9.

Mateja Šmid Hribar:

- *Traditional and new commons in Slovenia*. Vabljen predavanje na *Department of Economic, Social and Environmental History, University of Bern*, Bern, Švica, 5. 11.
- *Challenges for future sustainable management of cultural landscapes – two examples from Slovenia*. Vabljen predavanje na *The Institute of Geography and Sustainability, University of Lausanne*, Sion, Švica, 26. 11.
- *Mapping the Slovenian commons*. Predavanje na *The European Rural Commos Conference, John Knox International Center*, Ženeva, Švica, 10. 12.

Aleš Smrekar:

- *History of the development of environmental awareness in Slovenia*. Predstavitev na mednarodnem kongresu *Slovanskih geografov in entografov*, Beograd, Srbija, 24. 10. (soavtorica K. Polajnar Horvat).
- *Implementing participatory governance in wetland management: the Sečovelje Salina Nature Park, Slovenia*. Predstavitev na mednarodnem kongresu *Slovanskih geografov in entografov*, Beograd, Srbija, 24. 10. (soavtorica K. Polajnar Horvat).
- *Governance of natural spaces and strategies for protecting wetlands*. Vabljen predavanje na dogodku, *"Fent Pinya: The coexistence between visitors, residents, and nature"* Katalonske turistične organizacije, Olot, Španija, 19. 11.

Lenart Štut:

- *Kako onesnaženi so zasavski vodotoki Medija, Trboveljščica in Boben?* Predavanje na konferenci *Vodni dnevi 2024: 30 let: Simpozij z mednarodno udeležbo*, Rimske Toplice, 30. 5. (soavtor Tajan Trobec).

Jure Tičar:

- *Revealing the potential of the subterranean cryosphere: the case of Slovenia*. Predavanje na *Centre for Ice, Cryosphere, Carbon and Climate, UiT The Arctic University of Norway*, Tromsø, Norveška, 15. 3.
- *Raziskovanje globin kaninskega podzemlja*. Predavanje v okviru cikla *Naravoslovno-tehniška odseka Slovenske matice*, Ljubljana, 17. 9.
- *Skupaj na dolgo pot do čistih jam – raziskovanje onesnaženosti slovenskega podzemlja*. Predavanje v okviru *Jamarskega vikenda znanja in povezovanja*, Postojna, 7. 12.

Jernej Tiran:

- *Ukrepi za reševanje prevozne revščine: mestno/primestno okolje.* Vodenje ene izmed delavničnih skupin na 8. nacionalni konferenci o cestnem prometnem načrtovanju, Laško, 20. 3.
- *"Should I stay or should I vote?" The effect of distance to the polling place on voter turnout among youth in the 2018 Slovenian parliamentary elections.* Predavanje na letni konferenci združenja *Midwest Political Science Association*, Čikago, Združene države Amerike, 6. 4. (soavtor Tomaž Deželan).
- *17. bienalni simpozij Geografski informacijski sistemi v Sloveniji: Digitalne vezi.* Vodenje ene izmed sekcij, Ljubljana, 24. 9.

Anja Trobec:

- *Zavarovana območja kot odskočna deska za uveljavljanje ekološkega kmetijstva.* Predavanje na konferenci *Kmetijstvo in prehrana*, Ormož, 31. 5.

Manca Volk Bahun:

- *Sneg in plazovi.* Predavanje otrokom v OŠ Križe, Križe, 4. 1.
- *Snežni plazovi.* Predavanje na tečaju varnega gibanja v gorah pozimi za družine, Ljubelj, 13. 1.
- *Sneg in plazovi.* Predavanje članom Alpinističnega odseka Tržič, Tržič, 5. 12.

Matija Zorn:

- *Nestajuča kriosfera u Sloveniji.* Vabljen predavanje na mednarodni konferenci *6. kongres geografa Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 19. 9.
- *Dams and barrages on rivers in Slovenia: benefit or burden.* Predavanje na mednarodni konferenci *Critical perspectives on the alpine damscap – an environmental and social history of hydropower in the Alps after 1880*, Bern, Švica, 27. 9. (soavtorja B. Komac in M. Volk Bahun).
- *Low-income countries and the impact of natural disasters.* Vabljen predavanje na mednarodni konferenci *Land degradation and sustainable development in the steppes*, Djelfa, Alžirija, 18. 11.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA:

David Bole:

- MAS Sokolovsko, Loket, Češka, 4.–7. 11.: sestanek projekta *WIN*.

Rok Ciglič:

- Prirodoslovni muzej Rijeka, Reka, Hrvaška, 11. 1.: sestanek za prijavo projekta *transPlant*.
- Grad Rijeka, Reka, Hrvaška, 6. 3.: tiskovna konferenca projekta *transPlant*.
- Kaštel Zrinskih, Brod na Kolpi, Hrvaška, 12. 4.: odskočni sestanek projekta *transPlant*.
- Comune di Duino Aurisina/Občina Devin Nabrežina, Nabrežina, Italija, 21. 5.: sestanek projekta *Karst Firewall 5.0*.
- Nullarbor in Zahodna Avstralija, Avstralija, 28. 9. – 19. 10.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.

Špela Čonč:

- Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Białowieża, Poljska, 6.–13. 2.: terensko–raziskovalni obisk.
- Kaštel Zrinskih, Brod na Kolpi, Hrvaška, 12. 4.: odskočni sestanek projekta *transPlant*.
- Planinski dom Stanko Jurdana in Občina Matulji, Matulji, Hrvaška, 4. 12.: sestanek projekta *transPlant*.

Mateja Ferk:

- Nullarbor, Avstralija, 18. 4. – 30. 5.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.
- Nullarbor in Zahodna Avstralija, Avstralija, 22. 9. – 8. 11.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.

Matjaž Geršič:

- Technische Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 22.–24. 3.: sestanek upravnega odbora in predsednikov komisij Mednarodne kartografske zveze.
- Etnologický ústav Akademie věd České republiky in Český úřad zeměměřický a katastrální, Praga, Češka, 14.–15. 5.: sestanek Delovne skupine za eksonime.
- Český úřad zeměměřický a katastrální, Praga, Češka, 16. 5.: sestanek Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega oddelka Skupine izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena.
- Kaštel Zrinskih, Brod na Kolpi, Hrvaška, 12. 4.: odskočni sestanek projekta *transPlant*.

- Comune di Duino Aurisina/Občina Devin Nabrežina, Nabrežina, Italija, 21. 5.: odskočni sestanek projekta *Karst Firewall 5.0*.
- Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru, Monošter, Madžarska, 22. 5.: predstavitev rezultatov projekta *Mikrotoponimi v Porabju*.
- Hotel Ritz-Carlton, Džida, Saudova Arabija, 10.–12. 11.: 10. arabski forum o zemljepisnih imenih, vabljen razpravljavec.

Jani Kozina:

- Privredna komora Srbije, Beograd, Srbija, 24.–25. 4.: seminar za vodilne partnerje programa Interreg Podonavje.

Matej Lipar:

- Nullarbor, Avstralija, 18. 4. – 30. 5.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.
- Curtin University, Perth, Avstralija, 8. 9. – 31. 12.: gostovanje na tuji univerzi, financirano iz ZRC SAZU sheme *Usposobljeni in učinkoviti zaposleni – sobotno leto v tujini*.

Janez Nared:

- Uudenmaan liitto, Helsinki, Finska, 4.–5. 9.: študijski obisk.

Primož Pipan:

- Raziskovalni pohod/hodinar po poteh infrastrukture od Divače in Kozine do Trsta, Italija, ter Kopra, 7.–9. 5.: raziskovalno delo za projekt *Biografije istrskih poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov*.
- Študijski obisk v solinah Pag, Nin, Ston, Hrvaška, 16.–19. 7.: raziskovalno delo za projekt *Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost*.

Katarina Polajnar Horvat:

- Institut za migracije in narodnosti, Zagreb, Hrvaška, 26. 2. – 26. 5.: trimesečno strokovno izpopolnjevanje v tujini.
- Regione Lombardia, Valmalenco, Italija, 8.–10. 4.: sestanek projekta *TranStat*.
- Univerza v Zagrebu, Zagreb, Hrvaška, 23. 5.: gostujoče predavanje v okviru predmeta Hrvatska Diaspora (Bridging the gap between environmental awareness in word and behaviour in deed: the case study of Ljubljana).
- MAS Sokolovsko, Locket, Češka, 4.–6. 10.: sestanek projekta *WIN*.

Daniela Ribeiro:

- PLNT, Leiden, Nizozemska, 5.–9. 4.: 3. delavnica v okviru projekta *SELINA*.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, Norveška, 18.–20. 6.: 4. delavnica v okviru projekta *SELINA*.
- Ecole des Ponts Business School, Pariz, Francija, 12.–13. 8.: sestanek konzorcija projekta *SHARED GREEN DEAL*.

Petra Rus:

- Privredna komora Srbije, Beograd, Srbija, 24.–25. 4.: seminar za vodilne partnerje programa Interreg Podonavje.
- MAS Sokolovsko, Locket, Češka, 4.–6. 10.: sestanek projekta *WIN*.

Mateja Šmid Hribar:

- PLNT, Leiden, Nizozemska, 5.–9. 4.: 3. delavnica v okviru projekta *SELINA*.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, Norveška, 18.–20. 6.: 4. delavnica v okviru projekta *SELINA*.
- Universität Bern, Historisches Institut, Bern, Švica, 22. 9. – 23. 12.: gostovanje na tuji univerzi, financirano iz sheme *Usposobljeni in učinkoviti zaposleni* ZRC SAZU.
- Ecole des Ponts Business School, Pariz, Francija, 12.–13. 11.: sestanek konzorcija projekta *SHARED GREEN DEAL*.
- Université de Lausanne, Institut de géographie et durabilité, Sion, Švica, 26. 11. in 5. 12.: študijski obisk.
- John Knox Center, Ženeva, Švica: 9.–11. 12.: mednarodna konferenca The European Commons, Territories of Life and OECMs in raziskovalno delo o skupnih zemljiščih.
- IUCN, Gland, Švica, 12.–13. 12.: mednarodna konferenca The European Commons, Territories of Life and OECMs in raziskovalno delo o skupnih zemljiščih.

Aleš Smrekar:

- Regione Lombardia, Valmalenco, Italija, 8.–10. 4.: sestanek projekta *TranStat*.

Jure Tičar:

- Senter for is, Kryosfære, Karbon og Klima, UiT Norges arktiske universitet, Tromsø, Norveška, 15. 3.: sestanek in predavanje v okviru projekta *Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji*.
- Nullarbor, Avstralija, 29. 9. – 20. 10.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.

Jernej Tiran:

- Technische Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 28.–30. 4.: sklepni dogodek projekta *TuneOurBlock*.

Elizabeta Vršnik:

- John Knox Center, Ženeva, Švica, 9.–11. 12.: mednarodna konferenca *The European Commons, Territories of Life and OECMs* in raziskovalno delo za doktorsko disertacijo.
- IUCN, Gland, Švica, 12.–13. 12.: mednarodna konferenca *The European Commons, Territories of Life and OECMs* in raziskovalno delo za doktorsko disertacijo.

Matija Zorn:

- Nullarbor, Avstralija, 2.–15. 10.: terensko delo za projekt *Denudirane jame ravnine Nullarbor*.
- Centre de Recherche en Agropastoralisme CRAPast, Djelfa, Alžirija, 20.–21. 11.: gostovanje na tuji raziskovalni ustanovi.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Matej Gabrovec je postal častni član Komisije za preučevanje sprememb rabe in pokrovnosti zemljišč (*Commission on Land Use and Land Cover Change*) pri Mednarodni geografski zvezi (28. 8.) ter častni član Ljubljanskega geografskega društva (21. 11.).

Matej Lipar (in soavtorji) so prejeli priznanje in certifikat znanstvene revije *Earth Surface Processes and Landforms* založbe Wiley za enega najbolj branih znanstvenih člankov v prvih 12 mesecih objave (12. 7.) (članek z naslovom *Enigmatic annular landform on a Miocene planar karst surface, Nullarbor Plain, Australia*).

Anja Trobec je prejela štipendijo dr. Bojana Erhartiča za raziskovalno delo v tujini.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Geographical Institute was founded in 1946 by the Slovenian Academy of Sciences and Arts. In 1976 it was named after Slovenia's greatest geographer, academy member Anton Melik (1890–1966), who served as the institute's first director. Since 1981, the institute has been one of the members of the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts. In 2002 the Institute for Geography (established in 1962) and the Geographical Museum of Slovenia (established in 1946) were joined to the institute.

From the very beginning, the institute's main task has been to conduct basic and applied geographical research on Slovenia and its landscapes and to prepare basic geographical texts on Slovenia as a country and as a part of the world. The institute participates in numerous projects in Slovenia and abroad, organizes academic conferences, trains junior researchers, and participates in professional exchanges.

The institute has ten organizational units: the Department of Physical Geography, the Department of Human Geography, the Department of Regional Geography, the Department of Natural Disasters, the Department of Environmental Protection, the Department of Geographic Information Systems, the Department of Thematic Cartography, the Geographical Museum, the Physical Geography Laboratory, and the Geographical Library. The institute also houses the Commission for the Standardization of Geographical Names of the Government of the Republic of Slovenia (*Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije*).

Most of the Institute research work derives from the Institute's long-term research program *Geografija Slovenije* (Geography of Slovenia) and research program *Dediščina na obrobjih: novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega* (Heritage on the margins: new perspectives on heritage and identity within and beyond national). In 2024, the research work supplemented 11 basic, 1 applied, and 9 target national projects, mainly funded by the Slovenian Research and Innovation Agency, as well as 11 international European projects, 1 bilateral research project, 5 bilateral cooperation project and 7 other projects.

The institute issues seven scholarly publications. *Geografija Slovenije* (Geography of Slovenia) and *Georitem* (Georhythm) are series of volumes in Slovenian that appear several times a year. *Acta geographica Slovenica* is a journal published three times a year in English language. Volumes in the series *GIS v Sloveniji* (GIS in Slovenia) are published in even years, volumes in the series *Regionalni razvoj* (Regional Development) in odd years, volumes in the series *Naravne nesreče* (Natural hazards) every third year, and volumes in the series *CAPACities* occasionally.

Altogether in 2024, 34 institute staff published 15 scientific chapters in monographs, and 24 scientific papers, gave 79 lectures and reports, made 47 research trips abroad, and hosted 6 foreign researchers.

Na matičnem Krasu in krasoslovno klasičnem krasu razvijajo eno vodilnih mednarodnih raziskovalnih ter študijskih krasoslovnih središč. Polovica Slovenije je kraške in več kot polovica voda za oskrbo je iz kraških vodonosnikov. Razvijajo celostno krasoslovje z vsemi najbolj pomembnimi področji raziskovanja kraškega površja, jam in voda. Prirejajo največje vsakoletno krasoslovno srečanje, Mednarodno krasoslovno šolo. Pod okriljem Univerze v Novi Gorici izvajajo doktorski študij krasoslovja, ki je edini v svetu in je tudi Krasoslovno študijsko središče Unesca, na Podiplomski šoli ZRC SAZU pa del magistrskega programa. Izdajajo eno v svetu vodilnih krasoslovnih znanstvenih revij (*Acta carsologica*) in urejajo krasoslovno knjižno zbirko (*Carsologica*). Pri njih je sedež Mednarodne speleološke zveze. So nacionalno središče treh evropskih raziskovalnih infrastruktur: LifeWatch ERIC, eLTER ESFRI in EPOS ERIC.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://izrk.zrc-sazu.si>

ZNANSTVENI SVET:

Do 18. 2. 2025: **izr. članica SAZU prof. dr. Hojka Kraigher, akad. prof. dr. Franci Gabrovšek, akad. prof. dr. Tatjana Avšič - Županc, pridr. prof. dr. Metka Petrič, prof. dr. Tanja Pipan, prof. dr. Tadej Slabe, izr. prof. dr. Nataša Ravbar (predsednica).**

Od 18. 2. 2025: **izr. članica SAZU prof. dr. Hojka Kraigher, akad. prof. dr. Tatjana Avšič - Županc, izr. prof. dr. Nataša Ravbar, pridr. prof. dr. Metka Petrič, prof. dr. Stanka Šebela, dr. Matej Blatnik, prof. dr. Tadej Slabe.**

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Tadej Slabe.

Znanstveni svetniki: akad. prof. dr. Franci Gabrovšek, prof. dr. Martin Knez, pridr. prof. dr. Metka Petrič, prof. dr. Tanja Pipan, prof. dr. Tadej Slabe, prof. dr. Stanka Šebela, izr. prof. dr. Nadja Zupan Hajna.

Višji znanstveni sodelavci: izr. prof. dr. Janez Mulec, dr. Bojan Otoničar, izr. prof. dr. Nataša Ravbar.

Znanstveni sodelavci: dr. Matej Blatnik, doc. dr. Magdalena Năpăruș-Aljančič, dr. Vanessa Elizabeth Johnston, doc. dr. Peter Kozel, dr. Cyril Claude Alexis Mayaud, dr. Jaroslav Obu, dr. Mitja Prelovšek.

Asistenti, mladi raziskovalci: dr. Blaž Kogovšek, Uroš Novak, Filip Šarc, Sara Skok, dr. Astrid Švara, Tinkara Mazej.

Samostojna strokovna sodelavka: Jasmina Čeligoj Biščak.

Višja strokovna sodelavka: Darja Kolar.

Tehnična sodelavca: Franjo Drole, Mateja Zadel.

Tajnica: Sonja Stamenković.

Snažilka: Slavuljka Šušak.

Krasoslovno študijsko središče Unesca
Univerza v Novi Gorici v sodelovanju z
ZRC SAZU Inštitutom za raziskovanje krasa

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskovanje krasa

Oznaka: P6-0119.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, M. Knez, P. Kozel, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, S. Šebela, T. Slabe, S. Stamenković, A. Švara, N. Ravbar, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovanje-krasa-1>.

Zaključili so raziskave škrapelj Provanse in nadaljevali s preučevanjem zakrasevanja kulturne dediščine Sredozemlja. Preučevali so geološko zgradbo kraškega površja in podzemlja s poudarkom na aktivnih tektonskih strukturah. Izvedli so večparametrične (multi-proksi) analize jamskih sedimentov ter pridobljene rezultate uporabili za preučevanje speleogeneze in razvoja krasa v času. Preučevali so procese infiltracije in napajanja vodonosnika ter ugotavljali osnovne zakonitosti dinamike pretakanja vode v izbranih študijskih območjih. Razvijali so numerične modele razvoja kraških vodonosnikov, modele pretakanja voda v njih in modele toka zraka ter toplotnega toka v vadozni coni krasa. Nadaljevali so s preučevanjem vplivov različnih človekovih aktivnosti na elemente kraškega okolja (površje, vode, jame), nadzorovali potek gradnje drugega tira Divača–Koper in spremljali premoščanje jam. Nadaljevali so z raziskavami vplivov vojaške dejavnosti na kakovost kraške vode. Vzpostavili so meritve ogljikovega dioksida v vodi in zraku. Raziskovali so mikroorganizme v različnih kraških okoljih in jih uporabili za spremljanje antropogenega vpliva na stanje podzemnih ekosistemov. Evolucijske, ekološke in biogeografske procese so preučevali z analizami variabilnosti okoljskih dejavnikov v različnih podzemeljskih habitatih, stanje okolja in človekov vpliv pa s spremljanjem stanja populacij izbranih podzemeljskih organizmov. Podrobno so preučevali vpliv okolja na obliko čeljusti pri izbranih vrstah podzemeljskih hroščev in avtofagno aktivnost pri različnih vrstah pajkovcev med prezimovanjem. Raziskovali so hipogene jame na območju slovenskih Alp (Jelovica, Raduha, rudnik Mežica). Konec leta so vzpostavili prototip multidisciplinarne krasoslovne podatkovne zbirke (<https://karstdb.zrc-sazu.si/>).

Dinamika in porazdelitev CO₂ v kraški vadozni in epifreatični coni (CARDIKARST)

Oznaka: J7-4630.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Franci Gabrovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, V. Johnston, C. Mayaud, M. Prelovšek, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletni strani: <https://cardikarst.geog.pmf.hr/>,

<https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dinamika-in-porazdelitev-co2-v-kraski-vadozni-in-epifreaticni-coni-cardikarst>.

Vzpostavili in analizirali so zvezne in točkovne meritve ogljikovega dioksida ter z njim povezane fizikalno-kemične parametre v zraku in vodi v izbranih jamah v Sloveniji ter na Hrvaškem. Prve analize so objavili v znanstvenih člankih. Razvijali so numerične modele advektivnega prenosa ogljikovega dioksida v kraških kanalih.

Razumeti krioturbacijo – do boljših napovedi usode ogljika iz talečega permafrosta s pomočjo kraških jam (CryoKarst)

Oznaka: J6-4634.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jaroslav Obu.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, J. Obu.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2022 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/razumeti-krioturbacijo-do-boljsih-napovedi-usode-ogljika-iz-talecega>.

Nadaljevale so se meritve v jami Barka in procesiranje podatkov iz zime 2023/2024. Na podlagi pridobljenih podatkov iz zime 2022/2023 so pripravili tudi prvi znanstveni članek. Februarja so bile vzpostavljene tudi meritve temperature tal v Kostariki, na Cerro de la Muerte na nadmorski višini 3500 m.

Karakterizacija kraških vodonosnikov v regionalnem in lokalnem merilu: primer zaledja vodnega vira Malni

Oznaka: L7-2630.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Javno podjetje Kovod Postojna, vodovod, kanalizacija, d. o. o.

Vodja: Franci Gabrovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, F. Gabrovšek, C. Mayaud, J. Mulec, B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, M. Zadel, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Nadaljevali so z vzdrževanjem mreže samodejnih meritev. Naredili so dodatne analize poplavnih dogodkov v zaledju Malnov in na robu Pivške doline. Izsledke so poslali v objavo znanstvenim revijam.

Raziskave za opredelitev in preprečevanje obremenjevanja vodozbirnega zaledja Jelševniščice in Otovca, s posebnim ozirom na habitat človeške ribice (HaČloRi)

Oznaka: V1-2139.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: J. Mulec, M. Petrič, M. Prelovšek, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 31. 3. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-za-opredelitev-in-preprecevanje-obremenjevanja-vodozbirnega-zaledja>.

Rezultate projektnih aktivnosti se je povzelo, vplive kmetijstva in komunalne odpadne vode z vidika dušika kvantificiralo in skupaj s projektnimi partnerji ustrezno evalviralo. Tako so bile pridobljene informacije o deležu obremenitev za vsakega od obravnavanih izvirov glede vira obremenjevanja z dušikom ter predlagani ukrepi za zmanjšanje obremenitev z nitratom na sprejemljivo raven za dolgoročno preživetje črne in bele človeške ribice. Posebej je bil obravnavan vpliv na mikrobiološke značilnosti obravnavanih izvirov. Rezultate projekta se je predstavilo na zaključni delavnici in jih povzelo v končnem poročilu.

Tveganja zaradi okoljskih in naravnih nesreč na območjih Slovenske vojske

Oznaka: V1-2372.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo RS.

Vodja: Boštjan Pokorny (Fakulteta za varstvo okolja).

Vodja na ZRC SAZU: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Petrič, N. Ravbar, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://crp.sv.fvo.si/>.

V vplivnem območju vojaških vadišč Poček, Bloška polica in Mačkovec so vzorčili vode ter sediment na izviri Malenščica, Unica in Mrzla jama pri Bločicah ter v potoku na območju Mačkovca za analizo vsebnosti kovin in nitroaromatskih spojin. Rezultate so predstavili v poročilu o obremenjenosti (onesnaženosti) okoljskih segmentov na območjih delovanja Slovenske vojske.

Razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo

Oznaka: V1-2367.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo RS.

Vodja: Anja Koroša (Geološki zavod Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Metka Petrič.

Sodelavci: F. Drole, C. Mayaud, J. Mulec, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: https://www.geo-zs.si/?option=com_content&view=article&id=1381.

Na osnovi pregleda prejšnjih raziskav so določili šest lokacij za izvajanje monitoringa kakovosti vode v vplivnem območju osrednjega vadišča Slovenske vojske. Izbor parametrov monitoringa je temeljil na poznavanju virov onesnaževanja na tem območju. Ob različnih hidroloških razmerah so na izbranih lokacijah izvedli dve vzorčenji vode in opravili načrtovane analize.

Kombinirana uporaba analiz padavinskih dogodkov in sledilnih poskusov za določitev pretoka in prenosa snovi v kraških vodonosnikih

Oznaka: Z2-50091.

Vrsta projekta: podoktorski raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Blaž Kogovšek.

Sodelavec: B. Kogovšek.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/kombinirana-uporaba-analiz-padavinskih-dogodkov-in-sledilnih-poskusov-za>.

Nadaljevale so se meritve na izbranih lokacijah. Prav tako so se pridobljeni in obstoječi podatki pripravili za nadaljnje analize. Pričelo se je tudi z razvojem numeričnega modela izvirov Malenščice in Unice.

Zrak v kraškem podzemlju kot ponor toplogrednih plinov

Oznaka: N2-0299.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matija Perne (Inštitut „Jožef Stefan“).

Vodja na ZRC SAZU: Franci Gabrovšek.

Sodelavec: F. Gabrovšek.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2026.

Spletna stran: <https://dsc.ijs.si/si/projekti/ZRAK/>.

V Brezimenem rovu v Postojnski jami so vzpostavili meteorološko postajo, ki samodejno beleži hitrost in smer vetra, koncentracijo ogljikovega dioksida in temperature na različnih mestih. V rovu so namestili še niz regulatorjev temperatur. Meritve so analizirali z različnimi statističnimi metodami, metodami strojnega učenja, interpretacija pa poteka z uporabo fizikalnih modelov.

Ekohidrološka študija prostorsko-časovne dinamike v kraških kritičnih conah v različnih podnebnih razmerah

Oznaka: NK-0002.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: J. Mulec, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, T. Slabe.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ekohidroloska-studija-prostorsko-casovne-dinamike-v-kraških-kritičnih-conah-v>.

V projektu so izvedli interdisciplinarno raziskavo prostorsko-časovne hidrodinamike različnih kraških sistemov s poudarkom na infiltracijskih procesih skozi vertikalni profil od ozračja do izvira. S kombinacijo dolgoročnih meteoroloških in hidroloških podatkov ter modeliranja so ovrednotili vpliv podnebnih sprememb na kraško hidrologijo in ekologijo. Pridobljene ugotovitve prispevajo k boljšemu razumevanju prenosa snovi v kraških vodonosnikih ter omogočajo razvoj učinkovitih strategij za trajnostno upravljanje vodnih virov in obnovo degradiranih območij.

Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njun pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski

Oznaka: N1-0226.

Vrsta projekta: bilateralni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Bojan Otoničar.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, V. Johnston, J. Mulec, B. Otoničar, T. Slabe, M. Zadel (Inštitut za raziskovanje krasi);

A. Košir, A. Martín Pérez (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca).

Obdobje trajanja: 1. 12. 2021 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vecplastne-multi-proksi-raziskave-dedolomitizacije-in-z-njo-povezane>.

Za izotopske analize so vzorčili H_2S v vodah globokih vrtin, v jami Mravljeto brezno v Gošarjevih rupah ter okolici Opal so opravili dodatne litološke, strukturne in geomorfološke analize. V omenjeni jami, Prekovi jami in na Hlevišah na površju (brezstropa jama) so vzorčili sigo za U/Th datacijo in analizo stabilnih izotopov ogljika ter kisika, ki je bila za sigo brezstropne jame že analizirana. Odkrili, izmerili in registrirali so novo jamo (brezno), v kateri se tudi pojavlja dedolomit. Opravili so več petrografskih in geokemijskih analiz (tudi slednih prvin in redkih zemelj) ter analiz stabilnih izotopov raziskovanih karbonatnih kamnin. Rezultate hidrogeoloških raziskav izvirov širšega območja Vrha Svetih Treh kraljev so obdelali in objavili v ugledni mednarodni reviji. Nadaljeval se je zvezni mikroklimatski monitoring Mravljeto brezna v Gošarjevih rupah. Svoje rezultate so predstavili na več mednarodnih znanstvenih srečanjih.

Mikro-klimatski monitoring v turističnih jamah, primerjava Grand Canyon Caverns s slovenskimi jamami

Oznaka: BI-US/22-24-074.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavca: U. Novak, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/mikroklimatski-monitoring-grand-canyon>.

Analizirani so bili podatki urnih meritev temperature zraka in zračnega tlaka na dveh mestih v Kostanjeviški jami. Ugotovljeno je bilo, da se v zadnjih petih letih tudi v notranjih delih jame opazi rahel dvig temperature zaradi segrevanja zunanjega ozračja. Ameriška sodelavka na projektu je obiskala Slovenijo. Skupaj so opravili terenski ogled več turističnih jam in primerjali okoljski monitoring v Lehman Caves (Nevada, ZDA) s slovenskimi turističnimi jamami.

Dinamika in pomen ogljikovega dioksida v vadozni in epifreatični coni krasa

Oznaka: BI-US/22-24-136.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Franci Gabrovšek.

Sodelavec: F. Gabrovšek.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dinamika-in-porazdelitev-co2-v-kraski-vadozni-in-epifreaticni-coni-cardikarst>.

Izmenjali so po en obisk z vsake strani. Med bivanjem v Združenih državah Amerike oz. Sloveniji so nadaljevali z razvojem in uporabo modelov prenosa toplote in snovi v kraških vodonosnikih ter modela razvoja kraškega kanala v toku s prosto gladino.

Povezava površinskih in podzemnih procesov v kraški hidrogeologiji

Oznaka: BI-FR/23-24-008.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: C. Mayaud, M. Petrič, B. Kogovšek, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/povezava-povrsinskih-in-podzemnih-procesov-v-kraski-hidrogeologiji>.

Projekt je prispeval k izboljšanju metod za vrednotenje infiltracije vode v kraške vodonosnike in razvoju procesno usmerjenih kraških modelov. Sodelovanje med partnerji je omogočilo komplementarno uporabo raziskovalnih metod, izmenjavo znanj in spodbujanje mlajših raziskovalcev pri reševanju hidroloških izzivov. Poleg znanstvenih rezultatov je projekt okrepil povezave med francoskimi krasoslovci in IZRK ter ustvaril temelje za dolgoročno sodelovanje.

Zagotavljanje monitoringa okolja, in sicer skladno z drugim odstavkom 146. člena ZVO-2 monitoring naravnih pojavov, ki med drugim obsega tudi spremljanje in nadzorovanje erozijskih, geoloških in drugih geofizikalnih pojavov

Oznaka: Hidrološki monitoring 2024–2025.

Vrsta projekta: javno pooblastilo.

Sofinancer: Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo – Agencija RS za okolje.

Vodja: Metka Petrič.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, F. Gabrovšek, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, M. Petrič, M. Prelovšek, N. Ravbar, M. Zadel.

Obdobje trajanja: 8. 4. 2024 – 28. 01. 2026.

V nalogi Spremljanje stanja alpskih vodnih virov z namenom prilagajanja podnebnim spremembam in vzpostavitve prilagoditvenih ukrepov so na območju Kamniško-Savinjskih Alp in zaledja izvira Zelenci izbrali po deset merilnih mest ter naredili analizo pritiskov človekovih dejavnosti v zaledju. Izvedli so nalogo Hidrološke analize na krasu v letu 2024 za podporo ukrepom NUV2: OS3.2b2, OS6a, OPZ2b.

Zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah ter njihovo sporočanje

Oznaka: Kataster jam 2024.

Vrsta projekta: javno pooblastilo.

Sofinancerji: Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Nadja Zupan Hajna.

Sodelavci: F. Drole, M. Knez, C. Mayaud, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 10. 4. – 30. 6. 2024.

Delo na Katastru jam (za leto 2023) je potekalo v skladu s pogodbo št. 2560-24-320001 in je bilo zaključeno junija. Vključuje posodobljeno bazo podatkov s 15.479 registriranimi jamami v Sloveniji. V tem letu je bilo na podlagi 2465 prejetih dokumentov registriranih 388 novih jam, hkrati pa so bili dopolnjeni podatki o že znanih jamah. Baza podatkov je urejena v programu Excel z osnovnimi podatki za sledenje stanju jam, medtem ko so podrobnejši podatki shranjeni v papirnih zapisnikih. Kakovost podatkov se je izboljšala z uporabo Lidar podatkov in GPS-meritev. Glede na obdelane zapisnike so bile raziskave jam najintenzivnejše v območjih Kočevja, Kolpe, Bele krajine, Notranjske, Snežnika in drugih kraških regij. Zabeleženih je bilo 19 onesnaženih jam, dve sta označeni kot grobišče, največ zapisnikov pa so prispevala jamarska društva, med njimi JD Rakek, DZRJ Ljubljana in JK Novo mesto.

Mednarodna krasoslovna šola

Oznaka: Krasoslovna šola JS.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport – Urad za UNESCO.

Vodja: Blaž Kogovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, J. Čeligoj Biščak, F. Drole, F. Gabrovšek, M. Knez, B. Kogovšek, V. Johnston, P. Kozel, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, J. Obu, B. Ottoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, N. Ravbar, T. Slabe, S. Skok, S. Stamenković, F. Šarc, S. Šebela, S. Šušak, A. Švara, M. Zadel, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 17.–21. 6. 2024.

Spletna stran: <https://iks.zrc-sazu.si/>.

Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« pod pokroviteljstvom UNESCO je bila že 31. po vrsti. Glavna tema je bila posvečena pridobivanju, obdelavi in interpretaciji podatkov v krasoslovju. Predstavljeni so bili raznoliki znanstveni pristopi pri pridobivanju in obdelavi podatkov v obliki predavanj ter kratkih predstavitev posterjev. O odprtih znanstvenih vprašanjih na zgoraj omenjeno tematiko se je razpravljalo tudi ob popoldanskih druženjih, predvsem pa na debatnem ponedeljkovem večeru. Udeležencev je bilo 147 iz 26 držav.

Krasoslovni nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Krasoslovni nadzor.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, F. Gabrovšek, M. Knez, C. Mayaud, J. Mulec, M. Năpăruș-Aljančič, B. Otoničar, M. Petrič, T. Pipan, M. Prelovšek, S. Šebela, T. Slabe, N. Ravbar, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 4. 10. 2018 – 3. 10. 2025.

Za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper so izvajali krasoslovni nadzor na delu odprte proge med Divačo in Lokvijo ter v predorih T1 in T2.

Klimatski in biološki monitoring jamskih sistemov

Oznaka: Biološki monitoring.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Postojnska jama, d. d.

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: J. Mulec, T. Pipan, F. Gabrovšek, B. Kogovšek, U. Novak, S. Skok, P. Kozel, S. Šebela.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 26. 10. 2029.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/klimatski-bioloski-monitoring-jamskih-sistemov>.

Opredeljuje se redni mikroklimatski in biološki monitoring Postojnskega jamskega sistema in Predjame na več mestih. Izvaja se spremljanje jamske atmosfere (temperatura, tlak, ogljikov dioksid, ventilacija, delci v zraku, radon), podzemne vode (prevodnost, onesnaženje), kopenske podzemeljske favne ter spremljanje in odstranjevanje lampenflore. Pripravljene so bile smernice za evidenco najdenih materialnih dokazov rabe jame. Namen raziskave je spremljanje vpliva turizma na jamski vrednosti in predlaganje omilitvenih ukrepov.

Izdelava okoljske, investicijske in ostale dokumentacije v postopku državnega prostorskega načrtovanja za dvotirnost nove železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Dvotirnost Divača–Koper.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: ELEA IC projektiranje in svetovanje, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavci: F. Gabrovšek, M. Knez, B. Otoničar, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 29. 10. 2020 – 18. 10. 2024.

Na podlagi osrednjih poglavij inštituta Vrednotenje leve cevi nove dvotirne proge Divača–Črni Kal in Študija obstoječe proge Divača–Hrastovlje–Koper so sodelovali pri še ne zaključenih sorodnih poglavjih.

Geofizikalne preiskave za zaznavanje kraških pojavov pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geofizikalne preiskave.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavca: M. Knez, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2022 – 31. 12. 2025.

Za potrebe izgradnje drugega tira železniške proge med Divačo in Koprom so v sodelovanju s partnerskimi institucijami sodelovali pri interpretaciji geofizikalnih meritev za zaznavanje kraških pojavov in pri pripravi rešitev za izvedbo nadaljnjih korakov gradnje.

Strokovne podlage za določitev vpliva načrtovanih variant obvozne ceste Ribnica na kraške jame

Oznaka: Obvozna cesta Ribnica.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Drole, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 14. 7. 2022 – 13. 7. 2024.

Na podlagi podrobnih meritev jam na vplivnem območju se je vrednotilo neposreden in posreden (voda, tresljaji) vpliv nanje. Kjer so bili vplivi ugotovljeni kot prekomerni, so bili predlagani ukrepi za njihovo zmanjšanje na sprejemljivo raven.

Hidrogeološki monitoring za potrebe gradnje drugega tira Divača–Koper, ničelno stanje

Oznaka: Hidrogeološki monitoring.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: ELEA IC projektiranje in svetovanje, d. o. o.

Vodja: Martin Knez.

Sodelavec: M. Knez.

Obdobje trajanja: 3. 11. 2022 – 31. 8. 2026.

Za potrebe gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper so izvajali hidrogeološki monitoring izbranih kraških izvirov in površinskih tokov.

Analiza hidrodinamike in kakovosti voda na Radenskem polju s poudarkom na razmerah na območju blizu zaselka Pirka

Oznaka: Radensko polje.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod za turizem in promocijo »Turizem Grosuplje«.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: M. Blatnik, C. Mayaud, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 21. 2. 2023 – 22. 3. 2024.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/analiza-hidrodinamike-in-kakovosti-voda-na-radenskem-polju-s-poudarkom-na>.

Da bi bolje razumeli vplive hidrološke spremenljivosti polja in morebitne vplive antropogenih aktivnosti, so vzpostavili merilno mrežo spremljanja vodostajev in fizikalno-kemijskih lastnosti vode, izvedli občasne hidrometrične meritve ter občasno vzorčenje in analizo kakovosti vode.

Strokovne podlage za določitev vpliva posega na kraške jame z ekspertnim mnenjem

Oznaka: Ivančna Gorica-Ljubljana.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: LINEAL, d. o. o.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavec: M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 18. 10. 2023 – 31. 12. 2025.

Po opredelitvi dela trase so stekle priprave kartografskih podlag za opredelitev vpliva posodobitve železniške povezave na kras in kraške jame.

Strokovne podlage za jame in udornice za nadgradnjo železniške postaje Sežana (Helektitovo brezno)

Oznaka: Helektitovo brezno.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo.

Vodja: Mitja Prelovšek.

Sodelavca: M. Prelovšek, F. Drole.

Obdobje trajanja: 4. 4. 2024 – 28. 2. 2025.

Jamo se je izmerilo, pripravilo načrt s 3D oblakom točk in trikotnih ploskev (mesh) ter ovrednotilo vpliv posodobitve bližnje železniške proge nanjo. Posebej je bil ovrednoten vpliv preko vode. Pripravljeno je bilo poročilo, ki je v postopku pregleda s strani drugih mnenjedajalcev.

Spremljanje hidroloških značilnosti in kakovosti vod na Radenskem polju; Vzorčenje in analiza kakovosti vode

Oznaka: Hidrologija Radensko polje.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod za turizem in promocijo »Turizem Grosuplje«.

Vodja: Nataša Ravbar.

Sodelavci: M. Petrič, D. Kolar, J. Mulec, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 5. 8. – 15. 11. 2024.

Da bi bolje razumeli vplive hidrološke spremenljivosti polja in morebitne vplive antropogenih aktivnosti, so vzpostavili merilno mrežo spremljanja vodostajev in fizikalno-kemijskih lastnosti vode, izvedli občasne hidrometrične meritve ter občasno vzorčenje in analizo kakovosti vode.

Javni zavod Park Škocjanske jame

Oznaka: Park Škocjanske jame.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Javni zavod Park Škocjanske jame Slovenija.

Vodja: Janez Mulec.

Sodelavec: J. Mulec.

Obdobje trajanja: 27. 8. – 31. 12. 2024.

V Škocjanskih jamah so s fizikalnimi, kemijskimi in mikrobiološkimi parametri spremljali stanje jamskega okolja in vpliv turistične rabe ter pripravili priporočila za ohranjanje ugodnega stanja jamskega habitata.

Elaborat vrtače

Oznaka: Elaborat vrtače.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Regijska razvojna družba, d. o. o.

Vodja: Matej Blatnik.

Sodelavca: M. Blatnik, M. Prelovšek.

Obdobje trajanja: 20. 11. – 31. 12. 2024.

Glavna naloga je bila preučitev morebitnih vplivov in načina zasutja izbrane vrtače na območju naselja Begunje pri Cerknici. Za potrebe tega so zbrali in preučili vse dostopne pretekle podatke (krasoslovne, geološke, hidrološke ...) o vplivnem območju vrtače, preučili prostorski plan za to območje ter opravili dva terenska ogleda. Pripravili so osnutek poročila.

Vzpostavitev KRASoslovne baze podatkov

Oznaka: Vzpostavitev KRASoslovne baze podatkov.

Vrsta projekta: ARIS – prebojni infrastrukturni projekt 2024.

Sofinancer: ARIS IP Infrastrukturni steber financiranja (ISF).

Vodja: Magdalena Năpăruș-Aljančič.

Sodelavka: M. Năpăruș-Aljančič.

Obdobje trajanja: 15. 4. – 31. 12. 2024.

Spletna stran: <https://karstdb.zrc-sazu.si/>.

Inštitut je načrtoval prototip multidisciplinarne krasoslovne podatkovne zbirke (KarstDB) v skladu s cilji prijave za infrastrukturni razpis 2024. KRASoslovna multidisciplinarna podatkovna zbirka IZRK želi omogočiti zbiranje kompleksnih podatkov kraških sistemov, izboljšati interoperabilnost podatkov in olajšati delo raziskovalcev. KarstDB omogoča shranjevanje in vizualizacijo surovih in procesiranih raziskovalnih podatkov ter je povezana z metapodatkovnim portalom IZRK.

eLTER Preparatory Phase Project [eLTER projekt pripravljalne faze]

Oznaka: eLTER PPP.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancerji: European Union, European commission, Directorate General For Research & Innovation, Innovation Union and European Research Area, Administration and finance, Pascale CID.

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: F. Drole, M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan, N. Ravbar, M. Zadel (Inštitut za raziskovanje krasa); N. Juvan Mastnak (Uprava ZRC).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2020 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: <https://elter-ri.eu/elter-ppp>.

Na podlagi preteklih aktivnosti so se v okviru projekta izvedla načrtovanja in specifikacije, potrebne za sprejemanje odločitev na visoki ravni, in zaveze za vzpostavitev ter delovanje eLTER RI. Potekala je komunikacija z nacionalnim predstavnikom v Interim Council za usklajeno odločanje za izvajanje eLTER RI kot pravne osebe (eLTER ERIC) na evropski in sorodnih nacionalnih ravneh (proces eLTER ESFRI).

European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems PLUSresearch infrastructure [Dolgoročna ekosistemska in družbenoekološka raziskovalna infrastruktura PLUS]

Oznaka: eLTER PLUS.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancerja: European Union, European commission, Directorate General For Research & Innovation, Innovation Union and European Research Area, Administration and finance, Pascale CID.

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: F. Drole, M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan, N. Ravbar, M. Zadel (Inštitut za raziskovanje krasa); N. Juvan Mastnak (Uprava ZRC).

Obdobje trajanja: 1. 2. 2020 – 31. 1. 2026.

Spletna stran: <https://elter-ri.eu/elter-plus>.

Poleg zglednih študij primerov na izbranih mestih in platformah eLTER so bile v okviru projekta eLTER PLUS identificirane inovativne opazovalne in analitične metode, izdelale so se podrobne specifikacije, npr. dokument za standardna opazovanja, tehnični in znanstveni opis RI, spodbujale pa so se tudi nove raziskave na področju podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti, degradacije tal, onesnaževanja in netrajnostne rabe virov.

Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure [Kibernetska infrastruktura Open-Earth-Monitor]

Oznaka: OEMC.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Naročnik: LifeWatch ERIC (Statutory Seat).

Vodja: Tanja Pipan.

Sodelavci: M. Năpăruș-Aljančič, T. Pipan.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 5. 2026.

Spletna stran: <https://earthmonitor.org/>.

Sodelovanje v delovni aktivnosti je zahtevalo pripravo izbranih podatkov o kopenski biotski raznovrstnosti in pestrosti pokrajine za namen dostopnosti in uporabnosti že obstoječih podatkovnih virov, vključno z *in situ* in laboratorijsko ocenjenimi podatkovnimi viri.

EPOS Optimization and Evolution [EPOS optimizacija in razvoj]

Oznaka: EPOS ON.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: F. Gabrovšek, M. Knez, M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, S. Šebela, T. Slabe, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2027.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/epos-on>.

Seizmološki podatki sedmih postaj na območju SLO KARST NFO so bili vpisani v mednarodne baze podatkov in so prosto dostopni uporabnikom. Nova seizmološka mreža v večini pokriva kraške terene južno od Postojne in deluje od poletja 2020. Namen projekta je urediti odprt dostop do seizmoloških in okoljskih podatkov (temperatura, tlak, ogljikov dioksid) v bazah podatkov mednarodne infrastrukture EPOS. Več sodelavcev na projektu se je udeležilo prvega sestanka projektne skupine v Rimu.

TRANSFORM² – TowArds AdvANced multiDiSciplinary Fault ObseRvatory systeMs² [TRANSFORM² – Proti naprednim multidisciplinarnim sistemom za observatorije prelomov²]

Oznaka: TRANSFORM².

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Stanka Šebela.

Sodelavci: M. Năpăruș-Aljančič, U. Novak, S. Šebela, C. Mayaud.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2027.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/transform2>.

V okviru projekta je urejen dostop do mednarodnih baz seizmoloških podatkov (EIDA ORFEUS), ki so namenjeni študiji primernosti SLO KARST NFO terena v JZ Sloveniji za testno obveščanje o potresih. Namen je uporaba podatkov aktivnih potresov na območju med Postojno, Ilirsko Bistrico in Cerknico za zgodnje obveščanje pred naravnimi nesrečami.

Managing marsh habitats for conservation of waterfowl of temporary lakes [Upravljanje močvirskih habitatov za ohranjanje vodnih ptic začasnih jezer]

Oznaka: LIFE22-NAT-SI-LIFE TRSCA.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Life+.

Sofinancerja: The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Matej Blatnik.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, M. Petrič, N. Ravbar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2023 – 31. 12. 2029.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/upravljanje-mocvirskih-habitatov-za-ohranjanje-vodnih-ptic-presihajocih-jezer>.

Opravili so nakup in namestitve samodejnih merilnikov vodostaja na osmih izbranih lokacijah (jezerskih oknih) na območju Cerkniškega polja. Prenesli so tudi podatke z merilnih mest, ki so bila vzpostavljena že prej. Čez leto so analizirali pretekle meteorološke in hidrološke podatke za pripravo dveh poglavij za znanstveno monografijo o polju. Redno so se udeleževali sestankov projektne skupine in pripravljali vmesna poročila o tekočih aktivnostih.

Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa – KRAS-CARSO II

Oznaka: KRAS-CARSO II.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Italija-Slovenija.

Sofinancer: Regione autonoma Friuli Venezia Giulia.

Vodja: Astrid Švara.

Sodelavci: M. Blatnik, F. Gabrovšek, B. Otoničar, M. Prelovšek, A. Švara, N. Zupan Hajna.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://izrkp.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/skupno-upravljanje-in-trajnostni-razvoj-obmocja-maticnega-krasa-kras-carso-ii>.

Nadaljevanje projekta je bilo zaznamovano s številnimi dogodki, vezanimi na promocijo bodočega Geoparka Kras-Carso. Čezmejno povezovanje z ostalimi projektnimi partnerji je bilo ključno. Zavzemali so se za izpolnjevanje svojih nalog v sklopu krovnih in podpornih aktivnosti (tj. izvedba 3D modeliranja poplav v Škocjanskih jamah, 3D skeniranje jam Vilenice in Dimnice, vabljeni predavanja, geomorfološke interpretacije, izdelava publikacije za Geopark, pomoč pri izdelavi dosje dokumentacije ipd.).

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov

Oznaka: J6-2592.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleoekoloških arhivov

Oznaka: J1-50028.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Paleontološki inštitut Ivana Rakovca.

Raziskave za opredelitev onesnaženosti podzemnih jam na ravni Slovenije, njihovo prednostno sanacijo ter monitoring stanja jam

Oznaka: V1-2140.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti – MotheriSeD

Oznaka: NRH-2302.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Biološki inštitut Jovana Hadžija.

DOKTORSKI ŠTUDIJ KRASOSLOVJA

Krasoslovno študijsko središče Unesca – UNESCO Chair on Karst Education

V sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici se na Fakulteti za podiplomski študij izvaja doktorski študijski program *Krasoslovje*, ki je edini tovrsten v svetu. Od leta 2012 se imenuje Krasoslovno študijsko središče Unesca – UNESCO Chair on Karst Education.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Uroš Novak

Oznaka: MR-54770.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Stanka Šebela.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mladi raziskovalec zaključuje zajem terenskih podatkov za svoje doktorsko raziskovalno delo. Preučuje geološko zgradbo in aktivno tektoniko Postojnsko-Planinskega jamskega sistema ter tektonske deformacije severozahodnih Dinaridov. Svoje ugotovitve predstavlja na domačih in mednarodnih konferencah ter aktivno sodeluje s priznanimi raziskovalci iz tujine.

Filip Šarc

Oznaka: MR-55884.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Bojan Otoničar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mladi raziskovalec je nadaljeval s terenskim raziskovanjem Rovtarskega hribovja, vključno z jamo Mravljetovo brezno v Gošarjevih rupah in drugimi jamami v okolici. V okviru dela za doktorsko disertacijo in s tem povezanim projektom je obiskal ter opravil analize vzorcev karbonatnih kamnin, kalcitnih kristalov na University of Silesia in Katowice, the Institute of Earth Sciences, na Poljskem in na Institute of Geology, Innsbruck University, v Avstriji.

Sara Skok

Oznaka: MR-56873.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Janez Mulec.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mlada raziskovalka je nadaljevala z vzorčenjem mikrobne prerasti v Postojnskem jamskem sistemu, Predjamskem jamskem sistemu, Kostanjeviški jami, Škocjanskim jamah, Jami pri Sv. Treh Kraljih in Županovi jami. Zaključila je z odvzemom vzorcev za ekstrakcijo okoljske DNA in pridobila prve rezultate. Opravila je enomesečno strokovno izobraževanje v tujini, kjer se je udeležila delavnice *First steps in handling metagenome data* in analizirala vzorce okoljske DNA pod mentorstvom dr. Marcele Hernández Garcia. Udeležuje se seminarjev in domačih ter mednarodnih konferenc.

Tinkara Mazej

Oznaka: MR-59591.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Nataša Ravbar.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Novi Gorici.

Mlada raziskovalka je pričela z delom za svojo doktorsko disertacijo, ki zajema preučevanje vpliva različnih dejavnikov na infiltracijo vode v kraški vodonosnik na primeru Planinsko-Postojnskega jamskega sistema. Delo je zajemalo pregled obstoječih virov, literature in podatkov, ki so bili pridobljeni na predhodnih projektih. Delo je zajemalo tudi pregled obstoječih terenskih merilnih točk v Planinski in Postojnski jami.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **M. Blatnik** je član Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH in Slovenskega komiteja IAH, strokovnega sveta Notranjskega regijskega parka ter več jamarskih društev. Je tudi področni urednik revije *Acta carsologica*.
- **F. Gabrovšek** je glavni urednik revije *Acta carsologica*, član uredništva revije *International Journal of Speleology*, predsednik strokovnega sveta Parka Škocjanske jame in član nacionalne komisije za UNESCO. Je redni član SAZU, kjer je član Sveta za okolje in predstavnik SAZU v EASAC. Je tudi član Društva za raziskovanje jam Ljubljana.
- **M. Knez** je direktor doktorskega študijskega programa *Krasoslovje* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici in član Senata Univerze, predstojnik Krasoslovnega študijskega središča Unesca (UNESCO Chair on Karst Education), član Slovenskega nacionalnega odbora Mednarodnega programa za vede o Zemlji (UNESCO IGCP) ter izvršnega odbora in znanstveno svetovalnega odbora Mednarodnega središča za raziskovanje krasa na Junanskem inštitutu za geografijo Junanske univerze (Kunming, Kitajska). Je član Komisije za kras Mednarodne geografske zveze, Komisije za kras, hidrogeologijo in speleogenezo Mednarodne speleološke zveze ter član uredniškega odbora znanstvenih revij *Karst development* in *Geologia Croatica*. Sodeluje pri pripravi in izvedbi tradicionalnih mednarodnih krasoslovnih srečanj *Man and Karst* (Italija) in *Living with Landscape* (Egipt).
- **B. Kogovšek** je član Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH, Slovenskega komiteja IAH in Društva za raziskovanje jam Ljubljana.
- **P. Kozel** je član uredniškega odbora revije *Acta carsologica*, mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (International Society for Subterranean Biology – ISSB), mednarodnega združenja arahnologov (International Society of Arachnology), Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija in Društva za raziskovanje jam Ljubljana. Je mentor štirim dodiplomskim študentom. Na Fakulteti za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru je koordinator študijskega programa Ekološke znanosti.
- **C. Mayaud** je član Društva za raziskovanje jam Ljubljana in Mednarodnega združenja hidrogeologov IAH.
- **T. Mazej** je članica Jamarskega kluba Železničar Ljubljana in Geomorfološkega društva Slovenije.
- **J. Mulec** je član uredniškega odbora revije *Acta Carsologica*, mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (Société Internationale de Biospéologie – SIBIOS), Slovenskega mikrobiološkega društva, Prirodoslovnega društva Slovenije in Regijskega štaba Civilne zaščite za Notranjsko. Je pedagoški mentor podiplomskemu študentu.
- **M. Năpăruș-Aljančič** je ustanoviteljica Zavoda Tular (2021), članica Društva za jamsko biologijo (Jamski laboratorij Tular) in Jamarskega društva Carnium Kranj. Z Gregorjem Aljančičem sta ustanovitelja in organizatorja mednarodne bienalne konference *SQS Proteus*. Je tudi članica LifeWatch ERIC za In-Kind komisije ter treh delovnih skupin: *LifeWatch Communicator*, *LifeWatch Training*, *LifeWatch Biodiversity Modelling* in *eLTER Communications*. Je docentka na Podiplomski šoli ZRC SAZU. Skupaj s skupino za raziskovalne infrastrukture koordinira razvoj metapodatkovnega portala IZRK (<https://metadata.izrk.zrc-sazu.si>) ter krasoslovne baze podatkov (<https://karstdb.zrc-sazu.si/>).
- **U. Novak** je član Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko (SZGG), Mednarodne zveze za geodezijo in geofiziko (IUGG), European Geosciences Union (EGU) ter Društva za raziskovanje jam Ljubljana (DZRJL).
- **B. Otoničar** je član Mednarodnega združenja sedimentologov (IAS).
- **M. Petrič** je članica Komisije za hidrogeologijo krasa pri Mednarodnem združenju hidrogeologov IAH, častnega razsodišča Slovenskega komiteja IAH, Nacionalnega odbora mednarodnega hidrološkega programa IHP in strokovne skupine Geoparka Idrija ter področna urednica za kraško hidrologijo pri reviji *Acta carsologica*.
- **T. Pipan** je področna urednica znanstvene revije *International Journal of Speleology* in gostujoča vabljenka urednica dveh tematskih izdaj revije *Diversity* ter članica uredniškega odbora pri reviji *Diversity*. Je članica mednarodnega združenja za biologijo podzemlja (International Society for Subterranean Biology – ISSB). Je predsednica komisije za priznanja in nagrade ZRC SAZU, imenovana slovenska predstavnica v Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) in v strateško delovno skupino za področje okolja (ENV SWG). Na Fakulteti za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici je predsednica komisije za zagovor magistrskih nalog in predsednica komisije za študijske zadeve ter članica senata. Je pomočnica direktorja doktorskega študijskega programa *Krasoslovje* na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici ter nacionalna koordinatorka dveh raziskovalnih infrastruktur: *LifeWatch* in *eLTER*. Trenutno je pedagoška mentorica doktorski študentki.
- **M. Prelovšek** je član Odbora za spremljanje koncesije za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem (Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, Direktorat za okolje, Sektor za ohranjanje narave), koordinator modula *Krasoslovje* v okviru študija *Vede o Zemlji*, ki poteka pod okriljem Podiplomske šole ZRC SAZU, ter član senata Podiplomske šole ZRC SAZU. Je član Društva za raziskovanje jam Ljubljana in Geomorfološkega društva Slovenije. Je pedagoški mentor doktorskima študentoma.
- **N. Ravbar** je sourednica revije *Acta carsologica* in članica uredniškega odbora mednarodnih revij *Acta carsologica*, *Acta Geobalcanica*, *International Journal of Speleology*, *Research in Tourism and Karst Areas* in *Urbani izziv*. Je tudi članica Komisije za hidrogeologijo krasa pri Mednarodnem združenju hidrogeologov IAH. Sodelovala je v komisiji za izdelavo svetovne baze najbolj pomembnih kraških izvirov MIKAS, prostorski razprostranjenosti krasa v Mediteranu MEDKAM in pri vsakoletni organizaciji sekcij na kongresih EGU ter Eurokarst.
- **S. Skok** je članica društva Applied Microbiology International in Slovenskega mikrobiološkega društva.
- **T. Slabe** je član uredniškega odbora znanstvenih revij *Acta carsologica*, *Karst development* in *Pesquisas em Turismo e Paisagens Cársticas*. Je v vodstvu Mednarodnega središča za raziskovanje krasa v Kunmingu (Kitajska) in član Znanstvenega sveta Mednarodnega raziskovalnega centra za kras pod pokroviteljstvom Unesca v Guilinu (Kitajska). Je član organizacijskega odbora *Mednarodne krasoslovne*

šole, Komisije za kras pri Mednarodni geografski zvezi ter Komisije za kras, hidrogeologijo in speleogenezo pri Mednarodni speleološki zvezi. Sodeluje pri pripravi in izvedbi mednarodnih krasoslovnih srečanj *Man and Karst* (Italija) ter *Living with Landscape* (Egipt).

- **F. Šarc** je član Speleološkega kluba Ozren Lukić (Zagreb, Hrvaška), Hrvatske gorske službe spašavanja (Hrvaška), Hrvatskog geološkega društva (Hrvaška), Slovenskega geološkega društva in Mednarodnega združenja sedimentologov (IAS).
- **S. Šebela** je članica PC (Project Council) projekta *EPQS ON*, nacionalna predstavnikinja projekta *EPQS*, članica konzorcijskega odbora *EPQS NFO*, članica Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko (SZGG), članica nadzornega odbora pri Slovenskem združenju za geodezijo in geofiziko SZGG ter Mednarodne zveze za geodezijo in geofiziko (IUGG). Je članica organizacijskega odbora FDSN (International Federation of Digital Seismograph Networks). Je področna urednica pri reviji *Acta carsologica*. Je pedagoška mentorica doktorskega študentu.
- **A. Švara** je predsednica Slovenskega geološkega društva in regionalna korespondentka pri Mednarodnem združenju sedimentologov (IAS). Je tajnica Jamarskega društva Danilo Remškar Ajdovščina in članica Geomorfološkega društva Slovenije. Je članica organizacijskega odbora *Mednarodne krasoslovne šole* in SINQUA združenja za študije kvartarja. Je članica Sekcije za evropsko kvartarno stratigrafijo (Section on European Quaternary Stratigraphy – SEQS). Je asistentka na Podiplomski šoli ZRC SAZU.
- **N. Zupan Hajna** je področna urednica pri reviji *Acta carsologica*. Je predsednica Mednarodne speleološke zveze (UIS) in zakonita zastopnica Zveze v Sloveniji ter predstavnikinja UIS v International Science Council (ISC) in njenem neformalnem združenju GeoUnions. Je članica Geomorfološkega društva Slovenije, Slovenskega geološkega društva in SINQUA (Slovenskega odbora INQUA), v okviru Mednarodne zveze za raziskovanje kvartarja (International Union for Quaternary Research – INQUA) pa članica Komisije za stratigrafijo in geokronologijo (Stratigraphy and Geochronology Commission – SACCOM) ter Sekcije za evropsko kvartarno stratigrafijo (Section on European Quaternary Stratigraphy – SEQS) in Mednarodnega združenja sedimentologov (IAS). Je članica ESA Znanstvene tematske svetovalne skupine za planetarne jame (European Space Agency – Science Topical Team on Planetary Caves).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **31. Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«: Pridobivanje in analiza podatkov v kraških sistemih. = 31st International Karstological School »Classical Karst«: Data Acquisition and Analysis in Karst Systems.** Postojna, 17.–21. 6.
- **Man and Karst 2024 in Sicily.** Soorganizator: C.I.R.S. – Hyblean Center of Speleo-Hydrogeological Research, Ragusa, Sicilija, Italija, 24.–29. 6.
- **The 7th International Symposium of Living with Landscapes Adaptation with Rivers & Lakes Landscapes.** Soorganizator: The Egyptian Society of Environmental Changes (ESEC), Nubija, Egipt, 17.–20. 11.
- **LifeWatch ERIC Thematic Services Workshop – Biodiversity Observatory Automation.** Soorganizator: Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana, 11. 4.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

V knjižnico je bilo vpisanih 109 monografij in 92 zvezkov periodike ter izposojenih skupaj 82 enot gradiva. Gradivo, ki je bilo potrebno sprotne zaščite oziroma manjšega restavriranja, je bilo ustrezno obdelano. Popis vseh naslovov serijskih publikacij je dostopen v elektronski in natisnjeni različici. Obiskovalcem je bilo brezplačno na voljo izločeno knjižnično gradivo. Celotna zbirka inštitutske znanstvene revije *Acta Carsologica* je bila podarjena knjižnici Misr Public Library in Damanhur v Egiptu. Izšla je ena številka obvestilnika *Kraška knjižnica*.

Kataster jam

V okviru rednega letnega dela za Kataster jam so bili v sodelovanju z Jamarsko zvezo Slovenije in drugimi jamarji pridobljeni ter v kataster dodani podatki o 388 novih jamah ter številne dopolnitve za že znane jame. Skupno število jam v katastru je 15.479.

Kartografska zbirka in ostala dokumentacija

Kartografska zbirka obsega 54 enot, v njej je 6846 tiskanih kart in 5126 risanih kart, načrtov, skic ter diagramov. Kataster vodnih objektov – B obsega 869 števil (1 tekoči meter); kataster površinskih oblik – C 525 števil (0,6 tm); kataster umetnih objektov – D (rudnikov, tunelov, vodnjakov in vrtin) 85 števil (0,1 tm); kataster predvojnega Istituto Italiano de Speleologia/Italijanskega speleološkega inštituta – VG pa 3700 števil (4 tm gradiva).

Zapuščinski fondi bivših sodelavcev, ki vsebujejo tipkopise, rokopise, korekture, fotografsko in ostalo gradivo, obsegajo 61 tm, arhiv tajništva inštituta pa 74 tm.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- **Acta carsologica** 53/1 in 53/2-3. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU in SAZU.
- **Data acquisition and analysis in Karst systems = Pridobivanje in analiza podatkov v kraških sistemih: 31st International Karstological School »Classical Karst« = 31. Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«: abstracts and guide book = povzetki in vodnik: Postojna 2024.** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE IN RAZISKOVANJE

V letu 2024 je bil podpisan sporazum o sodelovanju z:

- Jahangirnagar University, Daka, Bangladeš: raziskovalno sodelovanje.

Druga mednarodna sodelovanja v letu 2024:

- Cooperative Institute for Research in Environmental Sciences at the University of Colorado Boulder, Kolorado, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Damanhour University, Egipt: raziskovalno in prireditveno sodelovanje.
- International Federation of Digital Seismograph Networks (FDSN), Kanada: raziskovalno sodelovanje.
- Geologický ústav Akademie věd České republiky, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Great Basin National Park, Lehman Caves, Nevada, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- International Centre for Theoretical Physics (ICTP), Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Istituto Nazionale di Geofisica e Vulcanologia (INGV), Rim, Italija: projektno sodelovanje.
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului, Magurele, Romunija: projektno sodelovanje.
- Institute of Hydrobiology, Chinese Academy of Sciences, Wuhan, Kitajska: raziskovalno sodelovanje.
- Muséum National d'Histoire Naturelle, Sorbonne Université, Paris, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Nevada State College, Nevada, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- National Observatory of Athens (NOA), Atene, Grčija: projektno sodelovanje.
- Istituto Nazionale di Oceanografia e di Geofisica Sperimentale (OGS), Trst, Italija: projektno sodelovanje.
- School of Environmental Studies, China University of Geosciences, Wuhan, Kitajska: raziskovalno sodelovanje.
- The International Research Center on Karst under auspices of UNESCO, Kitajska: raziskovalno in razvojno sodelovanje.
- Università di Bari Aldo Moro, Bari, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Université Côte d'Azur, Département Hydroinformatique et ingénierie de l'eau, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Université Paul Sabatier Toulouse, GET Toulouse, Francija: projektno sodelovanje.
- University of Akron, Ohio, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- University of Arkansas, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- University of Nevada Las Vegas (UNLV), Las Vegas, Nevada, Združene države Amerike: projektno sodelovanje.
- Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Prof. dr. Louis Deharveng, Institut de Systématique, Évolution, Biodiversité (ISYEB), Muséum National d'Histoire Naturelle, Sorbonne Université, Pariz, Francija, 16.–24. 1.: raziskovalno in terensko delo.
- Prof. dr. David Culver, American University, Washington DC, Združene države Amerike, 16.–24. 1. in 19.–26. 8.: raziskovalno delo.
- Dr. Anne Bedos, Institut de Systématique, Évolution, Biodiversité (ISYEB), Muséum National d'Histoire Naturelle, Sorbonne Université, Pariz, Francija, 16.–24. 1.: raziskovalno in terensko delo.
- Noura Hamdy Ismail Foda Fayad, Damanhour University, Damanhour, Egipt, 12.–19. 2.: skupno raziskovalno delo.
- Prof. dr. Mohamed Magdy Moustafa Mohamed Moustafa Torab, Damanhour University, Damanhour, Egipt, 12.–19. 2. in 15.–19. 6.: skupno raziskovalno delo.
- Vojkan Gajović, GIS Data Beograd, Srbija, 8.–13. 3.: sodelovanje pri izdelavi *Karst Digital Twin*.
- Alessandro Mastella, Università di Bologna, Bologna, Italija, 11. 3. – 12. 4.: študentska praksa.
- Yang Ma, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 24. 3. – 7. 5.: bilateralno sodelovanje.

- Jianhong Li, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 24.–31. 3.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Xia Wu, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 24.–31. 3.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Hui Yang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 24.–31. 3.: bilateralno sodelovanje.
- Yu Zhengliang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 24.–30. 3.: projektno sodelovanje.
- Miloš Briestensky, Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 25.–27. 3.: terensko delo.
- Zdenek Fučík, Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 25.–27. 3.: terensko delo.
- Gretchen Baker, Great Basin National Park, Lehman Caves, Ely, Nevada, Združene države Amerike, 18.–21. 5.: terensko delo.
- Dr. Tomislav Kurečić, Hrvatski geološki institut, Zagreb, Hrvaška, 26.–29. 5.: skupno raziskovalno delo.
- Prof. dr. Ira D. Sasowsky, Department of Geosciences, University of Akron, Akron, Združene države Amerike, 14.–22. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Prof. dr. Luiz Eduardo Panisset Travassos, Universidade Federal de Minas Gerais, Belo Horizonte, Brazilija, 15.–22. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Dr. Matt D. Covington, University of Arkansas, Department of Geosciences, Arkansas, Združene države Amerike, 15.–22. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Prof. dr. Nazrul Islam, Jahangirnagar University, Department of Geography and Environment, Daka, Bangladeš, 15.–22. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Prof. dr. Pavel Bosák, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 16.–22. 6. in 8.–14. 7.: udeležba na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«, terensko in kabinetno delo na projektu SAZU/CAS Mobility Plus.
- Prof. dr. Stein-Erik Lauritzen, University of Bergen, Department of Earth Sciences and Bjerknes Centre for Climate Research, Bergen, Norveška, 16.–22. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Dr. Tunde Olarinoye, International Centre for Water Resources and Global Change (ICWRGC), Federal Institute of Hydrology, Koblenz, Nemčija, 16.–20. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Dr. Marina Ćuk Đurović, Rudarsko-geološki fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija, 16.–20. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Prof. dr. Stephanie Jaillet, Le laboratoire Environnement dynamique et territoires de la montagne (EDYTEM), Université Savoie Mont Blanc, Le Bourget-du-Lac, Francija, 16.–21. 6.: vabljeni predavatelj na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«.
- Dr. Wei Chen, School of Environmental Studies, China University of Geosciences, Wuhan, 16.–22. 6.: skupno raziskovalno delo, terensko delo.
- Dr. Tao Wang, School of Environmental Studies, China University of Geosciences, Wuhan, 16.–22. 6.: skupno raziskovalno delo, terensko delo.
- Haifeng Wang, School of Environmental Studies, China University of Geosciences, Wuhan, Kitajska, 16.–22. 6.: skupno raziskovalno delo, terensko delo.
- Prof. dr. David Labat, Université Paul Sabatier Toulouse, GET Toulouse, Francija, 22.–26. 7.: sodelovanje na projektu PROTEUS.
- Assoc. prof. dr. Laurie Boithias, Université Paul Sabatier Toulouse, Francija, 22.–26. 7.: sodelovanje na projektu PROTEUS.
- Šimon Kdýr, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 8.–14. 7.: sodelovanje na projektu SAZU/CAS Mobility Plus.
- Hakan Ucar, Geologický ústav Akademie věd České republiky, Praga, Češka, 8.–14. 7.: sodelovanje na projektu SAZU/CAS Mobility Plus.
- Shirin Bahadorinia, Jamarska in speleološka zveza, Shiraz, Iran, 1. 10. 2024 – 30. 9. 2025: skupno raziskovalno delo v okviru projekta *Comparison of Iranian and Slovenian karst*.
- Youjun Jiao, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 1. 10. 2024 – 30. 9. 2025: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Cheng Zhang, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 15.–25. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Guo Yongli, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 15.–25. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Dr. Sun Ping'An, Institute of Karst Geology, Chinese Academy of Geological Sciences (CAGS), Guilin, Kitajska, 15.–25. 11.: bilateralno sodelovanje.
- Prof. dr. Dongru Qiu, Institute of Hydrobiology, Chinese Academy of Sciences, Wuhan, Kitajska, 16.–22. 11.: skupno raziskovalno delo, terensko delo.
- Prof. dr. Pei Wang, Institute of Hydrobiology, Chinese Academy of Sciences, Wuhan, Kitajska, 16.–22. 11.: skupno raziskovalno delo, terensko delo.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Matej Blatnik:

- *Some examples of recent multidisciplinary karst research in Slovenia*. Predavanje na znanstvenem srečanju *International Training Course on Karst and Climate Change*, Peking, Kitajska, 17. 4.
- *Ice level change according to 4 years of LiDAR measurements in caves Velika ledena jama v Paradani and Snežna jama na planini Arto (Slovenia)*. Predavanje na znanstvenem srečanju *10th International Workshop on Ice Caves*, Werfenweng, Avstrija, 13. 5.
- *Slovene-Chinese collaboration on karst research*. Predavanje na *13. zasedanju Skupnega odbora za znanstveno in tehnološko sodelovanje med Vlado Republike Slovenije in Vlado Ljudske republike Kitajske*, Peking, Kitajska, 12. 6.

Franci Gabrovšek:

- *Modelling of Speleogenesis*. Predavanje na University of Arkansas, Združene države Amerike, 10. 3.

Vanessa Johnston:

- *Basic hydrogeochemical methods in karst research*. Poster na *31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«*, Postojna, 17. 6.

Martin Knez:

- *Discoveries during expressways construction (Classical Karst, Slovenia)*. Predavanje na konferenci *6th Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration*, Marakeš, Maroko, 17. 5.
- *Karren of South Provence*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Man and Karst 2024 in Sicily*, Ragusa, Italija, 25. 6.
- *Karstological planning and construction control of new motorways and railway line crossing Classical Karst (Slovenia)*. Predavanje na mednarodnem geološkem kongresu *The 37th International Geological Congress*, Busan, Južna Koreja, 29. 8.

Blaž Kogovšek:

- *Distinguishing between different sources of recharge in a complex binary karst aquifer: a case study of the Unica springs (SW Slovenia)*. Predavanje na mednarodni geološki konferenci *European Geosciences Union – EGU General Assembly 2024*, Dunaj, Avstrija, 17. 4. (s soavtorji).
- *Application of time series analysis in complex karst aquifers: a case study of the Javorniki karst aquifer (SW Slovenia)*. Predavanje na mednarodni konferenci *Eurokarst 2024 – The European Conference on Karst Hydrogeology and Carbonate Reservoirs*, Rim, Italija, 12. 6. (s soavtorji).
- *Case study of hydrological measurements*. Predavanje v okviru poletne šole *HydRoData: 2024 Summer School about Hydrology and Data*, Planina, 3. 9.

Peter Kozel:

- *Habitat-specific disparity in mandible morphology of Leptodirini beetles (Leiodidae: Cholevinae)*. Predavanje na mednarodni konferenci *26th International Conference on Subterranean Biology and 6th International Symposium on Anchioline Ecosystems*, Cagliari, Italija, 12. 9.

Cyril Mayaud:

- *Investigating the hydrological behaviour of a shallow karst aquifer flooding intermittently: the Pivka karst aquifer (Slovenia)*. Predavanje na mednarodni geološki konferenci *European Geosciences Union – EGU General Assembly 2024*, Dunaj, Avstrija, 17. 4. (s soavtorji).
- *Deciphering the water balance of poljes: example of Planinsko Polje (Slovenia)*. Predavanje v okviru poletne šole *HydRoData: 2024 Summer School about Hydrology and Data*, Planina, 3. 9.
- *Razkrivanje vodnih skrivnosti zgornje Pivške doline: najnovejša odkritja*. Predavanje v okviru dogodkov ob *Mednarodnem dnevu geopestrosti*, Pivka, 24. 10.

Tinkara Mazej:

- *Geomorfološke značilnosti kopastega krasa v Sloveniji*. Predavanje v okviru dogodka *GIS dan*, Ljubljana, 20. 11.

Janez Mulec:

- *Biološka aktivnost izbranih izolatov aktinomicet iz kraških jam ter njihova taksonomska uvrstitev*. Predavanje na *9. kongresu Slovenskega mikrobiološkega društva*, Maribor, 15. 2. (s soavtorji).
- *Mikrobiologija in jame*. Predavanje v okviru mesečnih predavanj Društva za raziskovanje jam Ljubljana, 12. 11.

Magdalena Năpăruș-Aljančič:

- *20 let LTER Slovenija: od zahtevnih začetkov do uspešne nacionalne dolgoročne raziskovalne infrastrukture.* Poster na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Slovenske opazovalnice ob prelomih: SLO KARST NFO.* Poster na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Challenges to implement Darwin core metadata standard within GeoNetwork portals.* Predavanje na delavnici LifeWatch ERIC 2024 thematic service workshop series: Biodiversity observatory automation, Ljubljana, 11. 4. (s soavtorji).

Uroš Novak:

- *A 60,000-year tectonic record: speleoseismology insights from a fault zone.* Predavanje na mednarodni geološki konferenci European Geosciences Union – EGU General Assembly 2024, Dunaj, Avstrija, 17. 4. (s soavtorji).
- *Dinaric faults: do they creep? = Ali dinarski prelomi lezejo?* Predavanje v okviru 31. Mednarodne krasoslovne šole »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Installation of creepmeters on the western Dinaric Faults = Vgradnja creepmetrov na zahodne Dinarske prelome.* Predavanje v okviru 29. srečanja Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko, Ljubljana, 1. 2. (s soavtorji).

Bojan Otoničar:

- *Geochronological constraints on dedolomitization and geomorphological evolution of Mravljetovo Brezno v Gošarjevih Rupah Cave, Central Slovenia.* Poster na znanstvenem srečanju 7th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology: karst research and the 100th anniversary of the birth of Mirko Malez, Zagreb, Hrvaška, 14. 11. (s soavtorji).

Metka Petrič:

- *Chemical analytical laboratory of the Karst Research Institute.* Predstavitev za udeležence srečanja 9th Meeting of the Heads of the Laboratories ICP Forests, Postojna, 19. 9.

Tanja Pipan:

- *Speleobiologija.* Predavanje za jamske vodnike, Postojna, 1. 2., 10. 4.
- *Global Subterranean Biodiversity: A Unique Pattern.* Predavanje na srečanju National Speleological Society Convention, Sewanee, Tennessee, Združene države Amerike, 3. 7. (s soavtorji).
- *Subterranean fauna associated with Mesovoid Shallow Substratum in Iron Formations from southeastern Brazil: invertebrate biodiversity of a highly threatened ecosystem.* Predavanje na simpoziju 26th International Conference on Subterranean Biology, Cagliari, Italija, 11. 9. (s soavtorji).

Mitja Prelovšek:

- *Raziskave za opredelitev in preprečevanje obremenjevanja vodozbirnega zaledja Jelševniščiце in Otovca, s posebnim ozirom na Habitat črne Človeške Ribice (V1-2139).* Predavanje na istoimenski konferenci, Črnomelj, 3. 9.
- *Odkrivanje kraških pojavov na trasi drugega tira.* Predavanje na konferenci Gradnja drugega tira: Dosedanje izkušnje in bodoči načrti, Ankaran, 18. 9. (s soavtorjem).
- *Level and pollution sources and plausible native range of Proteus anguinus parkelj.* Predavanje na konferenci 5th International S.O.S. Proteus Conference, Kranj, 7. 12. (s soavtorji).

Nataša Ravbar:

- *Priporočila za zgodnje zaznavanje onesnaženja v primeru kraških izvirov Unice.* Predavanje na simpoziju z mednarodno udeležbo Vodni dnevi 2024: 30 let, Rimske Toplice, 29. 5. (s soavtorji).
- *Establishment of a holistic hydrological monitoring network in a karst critical zone.* Predavanje na mednarodni konferenci Eurokarst 2024 – The European Conference on Karst Hydrogeology and Carbonate Reservoirs, Rim, Italija, 12. 6. (s soavtorji).
- *Hydrodynamics and water quality in a karst polje with diverse water origins: a case study from Radensko Polje, Central Slovenia.* Predavanje na mednarodni konferenci IAH 2024 World Groundwater Congress, Davos, Švica, 12. 9. (s soavtorji).

Sara Skok:

- *Microbial load and community composition on cave surfaces and the impact of organic pollution from cattle slurry: a case study of Postojnska jama, Slovenia.* Predstavitev posterja na 31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *Impact of organic pollution on microbial communities colonizing flooding zones of the underground Pivka River inhabited by Proteus anguinus (Postojnska jama, Slovenia).* Predstavitev posterja na konferenci 5th International S.O.S. Proteus Conference, Kranj, 7. 12. (s soavtorji).

Tadej Slabe:

- *Discoveries during expressways construction (Classical Karst, Slovenia)*. Predavanje na konferenci *6th Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration*, Marakeš, Maroko, 17. 5.
- *Karren of Gréolières*. Poster na *31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«*, Postojna, 17. 6.
- *Karren of South Provence*. Predavanje na mednarodni znanstveni konferenci *Man and Karst 2024 in Sicily*, Ragusa, Italija, 25. 6.

Filip Šarc:

- *Dedolomitization in the MBGR cave system – effects on speleogenesis and geomorphological evolution of the carbonate-siliciclastic area in central Slovenia*. Predavanje na simpoziju *PhD Student Symposium*, Zagreb, Hrvaška, 26. 4.
- *Dedolomitization in the cave environment – link to speleogenesis and geomorphological development of the carbonate-siliciclastic area in central Slovenia*. Predavanje v okviru *31. Mednarodne krasoslovne šole »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«*, Postojna, 17. 6.
- *Geochronological constraints on dedolomitization and geomorphological evolution of Mravljetovo Brezno v Gošarjevih Rupah Cave, Central Slovenia*. Poster na znanstvenem srečanju *7th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology: karst research and the 100th anniversary of the birth of Mirko Malez*, Zagreb, Hrvaška, 14. 11. (s soavtorji).

Stanka Šebela:

- *Presentation of SLO Karst (Postojna, Slovenia) NFO being in observer status*. Predavanje preko spletne platforme Zoom na srečanju *Transform Preparatory Meeting in Athens*, dogodek v živo in na spletu, Atene, Grčija, 18. 1.
- *Mikro-klimatski monitoring v turističnih jamah v Sloveniji*. Predstavitev aktualnih raziskovalnih rezultatov »*Odlični v znanosti*« preko spletne platforme Zoom na posvetu *ITTC 17, 17th International Technology Transfer Conference*, dogodek v živo in na spletu, Ljubljana, 9. 10.
- *EPOS Slovenia*. Predavanje na dogodku *EPOS Days*, Rim, Italija, 13. 3.

Astrid Švara:

- *Post-Miocene tectonically induced hydrological changes revealed by cave sediments (Loza Cave System, W Slovenia)*. Predavanje na *31. Mednarodni krasoslovni šoli »Klasični kras« = 31st International Karstological School »Classical Karst«*, Postojna, 17. 6. (s soavtorji).
- *The cross-border aspiring Kras-Carso geopark; joint management and sustainable development of the Classical Karst area*. Poster na konferenci *17th European Geoparks Conference 2024*, Reykjanæsbær, Islandija, 2.–4. 10. (s soavtorji).

Nadja Zupan Hajna:

- *Allogenic cave sediments and speleothem multiproxy datasets; examples from Slovenia*. Uvodno vabljen predavanje na konferenci *The 5th Asian Trans Disciplinary Karst Conference*, Yogyakarta, Indonezija, 13. 8.
- *Račiška Pečina Cave sediment section: a significant geological site*. Predavanje na konferenci *Quaternary stratigraphy and terrestrial carbonates: climate, tectonic and humans driven landscape changes – SEQS*, Gavorrano, Italija, 28. 9.
- *Cave sediments as multi-proxy data: karst environments as important Quaternary archives*. Uvodno vabljen predavanje na znanstvenem srečanju *7th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology: karst research and the 100th anniversary of the birth of Mirko Malez*, Zagreb, Hrvaška, 14. 11.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN POTOVANJA

Matej Blatnik:

- Emil Racoviță Institute, Cluj in Ghețari, Romunija, 17.–24. 2.: terenske raziskave ledene jame Scărișoara.
- Institute for Karst Geology CAGS, Peking, Wuhan in Guilin, Kitajska, 15.–28. 4.: udeležba na znanstvenem srečanju *International Training Course on Karst and Climate Change*.
- Universität Innsbruck, Werfenweng, Avstrija, 12.–18. 5.: udeležba na znanstvenem srečanju *10th International Workshop on Ice Caves – IWIC*.
- Ministry of Science and Technology, Peking, Kitajska, 10.–14. 6.: udeležba na *13. zasedanju Skupnega odbora za znanstveno in tehnološko sodelovanje med Vlado Republike Slovenije in Vlado Ljudske republike Kitajske*.
- University of Damanhour, Kairo in Dayrout, Egipt, 30. 9. – 5. 10.: raziskave puščavskega krasa Vzhodne puščave.

Franci Gabrovšek:

- University of Arkansas, Department of Geosciences, Arkansas, Združene države Amerike, 3.–11. 3.: delo v okviru bilateralnega projekta Slovenija – Združene države Amerike.
- Université de Montpellier, Montpellier, Francija, 25.–27. 8.: član komisije pri zagovoru doktorskega dela.

Martin Knez:

- Zakrasevanje puščavskega krasa na severnem robu Sahare, Erfoud, soteska Todra, Maroko, 17.–21. 5.: raziskovanje.
- Zakrasevanje stavbne kulturne dediščine, megalitska struktura Ħaġar Qim, nekropola Pantalika, Malta in Sicilija, Italija, 21. 6.: raziskovanje.
- Puščavski kras Vzhodne puščave, Dayrout, Egipt, 30. 9. – 5. 10.: raziskovanje.
- Zakrasevanje na področju Južnokitajskega krasa, Mednarodno krasoslovno raziskovalno središče pod okriljem UNESCO, Inštitut za kraško geologijo Kitajske akademije geoloških znanosti, Guilin, Kitajska, 25. 11. – 7. 12.: raziskovanje v okviru projekta *National key research and development project of China: Construction of the Belt and Road Joint Laboratory of China and Slovenia on Karst Geology and Karst Critical Zone Comparative Research*.

Blaž Kogovšek:

- Dunaj, Avstrija, 16.–18. 4.: udeležba na mednarodni geološki konferenci *European Geosciences Union – EGU General Assembly 2024*.
- Geologický ústav AV ČR, Praga, Češka, 7.–13. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.
- Rim, Italija, 10.–14. 6.: udeležba na mednarodni konferenci *Eurokarst 2024 – The European Conference on Karst Hydrogeology and Carbonate Reservoirs*.
- Toulouse, Francija, 15. 10. – 15. 11.: znanstvenoraziskovalni obisk in terensko delo.

Peter Kozel:

- Cagliari, Italija, 9.–14. 9.: udeležba na mednarodni konferenci in mednarodnem simpoziju *26th International Conference on Subterranean Biology and 6th International Symposium on Anchialine Ecosystems*.

Cyril Mayaud:

- Dunaj, Avstrija, 14.–19. 4.: udeležba na mednarodni geološki konferenci *European Geosciences Union – EGU General Assembly 2024*.

Janez Mulec:

- University of East Anglia, Norwich, Združeno kraljestvo, 11.–12. 3.: udeležba na delavnici *First steps in handling metagenomic data*.

Magdalena Năpăruș-Aljančič:

- EPOS DAYS, Rim, Italija, 12.–14. 3.: udeležba na sestanku infrastrukturnega projekta *EPOS*.
- EPOS ON kick off meeting, Rim, Italija, 2.–3. 10.: udeležba na prvem srečanju projektne skupine *EPOS ON*.
- eLTER PPP & PLUS Consortia, Sofija, Bolgarija, 2.–7. 6.: udeležba na sestanku *eLTER PPP & PLUS Consortia meeting* infrastrukturnega projekta eLTER.

Uroš Novak:

- EPOS ON kick off meeting, Rim, Italija, 2.–3. 10.: udeležba na prvem srečanju projektne skupine *EPOS ON*.

Bojan Otoničar:

- Zagreb, Hrvaška, 14.–15. 11.: udeležba in poster na mednarodnem srečanju *7th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology: karst research and the 100th anniversary of the birth of Mirko Malez*.

Tanja Pipan:

- SWG ENV, Dunaj, Avstrija, 17.–19. 4.: udeležba na sestanku *ESFRI Strateške delovne skupine za okolje (SWG ENV)*.
- Biodiverziteta tropskega krasa, Cancun, Mehika, 2.–10. 6.: znanstvenoraziskovalni obisk in terensko delo.
- eLTER IC_07 in Muséum National d'Histoire Naturelle, Pariz, Francija, 23.–28. 6.: udeležba na projektne sestanku *eLTER* in znanstveno-raziskovalni obisk.

Nataša Ravbar:

- Université de Montpellier, Montpellier, Francija, 15. 10. – 14. 11.: raziskovalno delo.
- Zagreb, Hrvaška, 3. 12.: udeležba na konferenci *Green 2024*.

Sara Skok:

- School of Biological Sciences, University of East Anglia, Norwich, Združeno kraljestvo, 7. 3. – 7. 4.: strokovno usposabljanje v gostujočem laboratoriju in udeležba na delavnici "First steps in handling metagenomic data".

Tadej Slabe:

- Zakrasevanje puščavskega krasa na severnem robu Sahare, Erfoud, soteska Todra, Maroko, 17.–21. 5.: raziskovanje.
- Zakrasevanje stavbne kulturne dediščine, megalitska struktura Ħaġar Qim, nekropola Pantalika, Malta in Sicilija, Italija, 21. 6.: raziskovanje.
- Puščavski kras Vzhodne puščave, Dayrout, Egipt, 30. 9. – 5. 10.: raziskovanje.
- Zakrasevanje na področju Južnokitajskega krasa, Mednarodno krasoslovno raziskovalno središče pod okriljem UNESCO, Inštitut za kraško geologijo Kitajske akademije geoloških znanosti, Guilin, Kitajska, 25. 11. – 7. 12.: raziskovanje v okviru projekta *National key research and development project of China: Construction of the Belt and Road Joint Laboratory of China and Slovenia on Karst Geology and Karst Critical Zone Comparative Research*.

Filip Šarc:

- Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Nauk o Ziemi, Sosnowiec, Poljska, 16.–23. 3.: obdelava podatkov, pridobljenih v raziskavi, in predstavitev glavnih idej in konceptov z diskusijo. Predstavitev rezultatov za zaposlene na oddelku univerze. SEM/EDS in CL analize vzorcev. Dogovori za prihodnje analize.
- Innsbruck Quaternary Research Group, Universität Innsbruck, Avstrija, 6.–15. 12.: izmenjava v okviru projekta *Photoluminescence mobility project*. Analiza stabilnih izotopov ogljika in kisika izbranih vzorcev karbonata, izdelava dvojno poliranih zbruskov, petrografija fluidnih vključkov in mikrotermometrična analiza.

Stanka Šebela:

- EPOS DAYS, Rim, Italija, 12.–14. 3.: udeležba in predavanje na sestanku infrastrukturnega projekta *EPOS*.
- EPOS ON kick off meeting, Rim, Italija, 2.–3. 10.: udeležba na prvem srečanju projektne skupine *EPOS ON*.

Astrid Švara:

- Geologický ústav AV ČR, Praga, Češka, 7.–13. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.

Nadja Zupan Hajna:

- Jamski sedimenti v povezavi z vulkanizmom, Nova Zelandija, 26. 3. – 10. 4.: znanstvenoraziskovalni obisk in terensko delo.
- Geologický ústav AV ČR, Praga, Češka, 7.–13. 5.: študijski obisk in raziskovalno delo v okviru medakademijske izmenjave *Mobility SLO-CZ Mobility Plus*.
- Tropski kras in velike jame, 4.–9. 8.: Mulu, Borneo, Malezija, znanstvenoraziskovalni obisk in terensko delo.
- Kras v Britanski Kolumbiji in Yukonu, Kanada, 29. 8. – 12. 9.: raziskovalno delo, predavanja in sestanki na temo organizacije Mednarodnega dneva jam in krasa.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Tinkara Mazej je prejela nagrado za najboljše Esri zaključno delo za leto 2023/2024, ki ga podeljuje podjetje GDİ, d. o. o., Ljubljana v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani.

Janez Mulec je prejel priznanje URSZR za opravljeno delo v sistemu zaščite in reševanja.

Sonja Stamenković je prejela nagrado modri znak ZRC SAZU, saj kot tajnica od sredine 90. let z opravljanjem raznih administrativnih nalog lajša delo raziskovalcem. S tem pomembno prispeva k razvoju inštituta v eno najbolj vidnih mednarodnih raziskovalnih in študijskih krasoslovnih središč. Njena vloga je ključna tudi pri sodelovanju s krasoslovci z vsega sveta.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

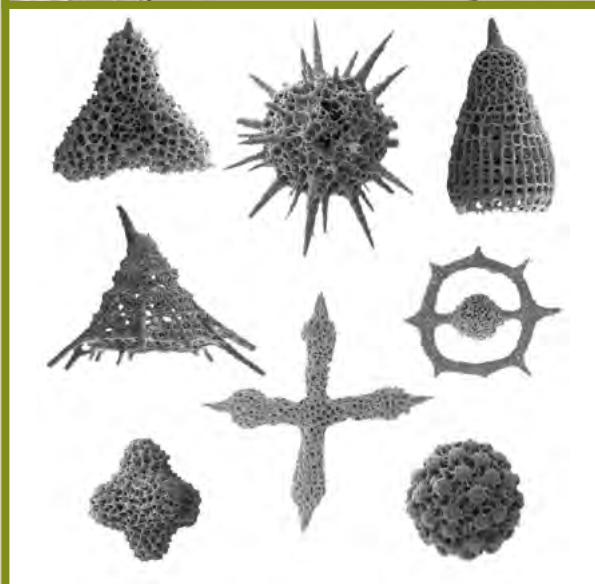
The institute is one of the leading international karstological research and study centre. The researchers have collaborated with karstologists from all over the world. They have organized the largest karstological meeting, the International Karstological School, held in Postojna. They have developed the unique Doctoral study programme Karstology, which is a UNESCO Chair on Karst Education, and collaborated on the study programmes of several Slovenian universities. They have published one of the world's leading karstological scientific journals (*Acta Carsologica*) and edited the karstological book collection (*Carsologica*). The institute hosts the headquarters of the International Union of Speleology (UIS). The prestigious position of UIS president is held by a researcher from the institute. They led the Slovenian nodes of the international projects LifeWatch, eLTER, EPOS and UNESCO IGCP.

In 2023, interdisciplinary research on the development of karst was carried out, covering a broad range of topics that reflect the diverse expertise and creativity of the researchers at the institute. Researchers prepared for publishing studies of the karstification of the Pyramid of Cheops in Giza and the development of karren in Provence and finished the research of karstification of cultural heritage in Mediterranean and Iran. More locally, analyses of cave sediments and construction of new chronostratigraphic and paleoclimatic profiles on the basis of magnetostratigraphy, various dating methods, paleontology and stable isotope stratigraphy (e.g., Slavinski karst, Karst) were investigated. Geological mapping of selected karst caves was carried out, the influence of active tectonics was studied, and the results of micro-movements were analyzed with tensiometers. Tectonic micro-displacements in the caves indicate periods of high and low tectonic activity. In-house developed models based on physical processes were used to interpret observations of airflow and temperatures in caves. Measurements of carbon dioxide in air and water was established in multiple locations, and analysed in view of carbon budget in karst massifs. By monitoring natural and artificial tracers combined with numerical modeling, the dynamics of water flow and transport of substances were investigated. Measurements and analyses of the variability of environmental factors in various subterranean habitats were carried out. Biological and ecological processes in the subterranean environment were investigated and the impacts on the biodiversity and habitats of the subterranean ecosystem were determined. The state of the populations of selected subterranean organisms was monitored. Diversity and functional role of microbiota was studied in selected karst settings including extreme environments, for example Alpine glaciers. Applied studies were also carried out, where knowledge and understanding of the karst is the starting point for prudent planning of life on the karst, use of natural resources, and sustainable development. At the end of the year we launched the prototype of the multidisciplinary karst database (<https://karstdb.zrc-sazu.si/>) as part of the development pillar of funding (RSF) at the ZRC SAZU in 2024.

Paleontološki inštitut Ivana Rakovca je specializiran za štiri temeljna področja geologije – paleontologijo, paleoekologijo, stratigrafijo in sedimentologijo. Raziskave obsegajo paleontologijo izbranih skupin organizmov, sedimentarno geologijo mezozojskih in kenozojskih karbonatnih platform in bazenov ter geobiologijo terestričnih karbonatov. Inštitut se v glavnem posveča temeljnim raziskavam.

PALEONTOLOŠKI INŠTITUT IVANA RAKOVCA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://piir.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

Do 9. 12.: **akad. prof. dr. Franci Gabrovšek**, izr. članica SAZU doc. dr. Špela Goričan, dr. Irena Debeljak (predsednica),
prof. dr. Aleksander Horvat, prof. dr. Nina Zupančič.

Od 10. 12.: **akad. prof. dr. Franci Gabrovšek** (podpredsednik), izr. članica SAZU doc. dr. Špela Goričan, dr. Tim Cifer,
dr. Irena Debeljak (predsednica), prof. dr. Aleksander Horvat.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Aleksander Horvat.

Znanstvena svetnica: izr. članica SAZU doc. dr. Špela Goričan.

Višja znanstvena sodelavca: prof. dr. Aleksander Horvat, prof. dr. Nina Zupančič.

Znanstveni sodelavci: dr. Tim Cifer, dr. Adrijan Košir, doc. dr. Andrea Martín Pérez.

Višja strokovnoraziskovalna sodelavka: dr. Irena Debeljak.

Asistentka: Anja Kocjančič.

Asistentka, mlada raziskovalka: Urša Kastelic Kovačič.

Strokovni sodelavec: Filip Litera.

Upokojena sodelavka: znanstvena svetnica dr. Katica Drobne.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Paleontologija in sedimentarna geologija

Oznaka: P1-0008.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavci: T. Cifer, I. Debeljak, Š. Goričan, A. Horvat, A. Kocjančič, F. Litera, A. Martín Pérez, N. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2029.

Program je razdeljen na več nalog, ki obsegajo paleontološke, stratigrafske in sedimentološke raziskave mezozoika ter kenozoika. Obravnavane so bile naslednje teme: Biostratigrafske in sedimentološke raziskave krednih globokomorskih sedimentov v Julijskih Alpah in Črni gori; Radiolarijske datacije mezozojskih globokomorskih sedimentov v Sloveniji, Črni gori in na Madžarskem; Taksonomija spodnjejurjskih radiolarijev iz Severnih Apneniških Alp v Avstriji; Miocenska stratigrafija in paleoekologija zahodnega dela Centralne Paratetide; Geneza kapnikov v kraških jamah v Sloveniji in Španiji; Tvorba kriogenih karbonatov v jamah v Sloveniji: vpogled v zgodnjo diagenozo; Kemijska karakterizacija arheoloških predmetov z vrstičnim elektronskim mikroskopom; Mortalitetna dinamika jamskega medveda; Ugotavljanje prehrane jamskega medveda s stabilnimi izotopi N in C; Petrološke značilnosti vulkanskih kamnin območja Kobiljega curka na Dolenjskem; Okoljska geokemija – raziskave atmosferskih delcev PM v Škocjanskih jamah in Ljubljani; Mineralne surovine – boksiti kot potencialni vir REE; Sodelovanje pri raziskavah o razvoju in optimizaciji nekemičnih načinov zatiranja rastlinskih škodljivcev. Rezultati raziskav so bili objavljeni v 10 člankih, predstavljenih je bilo 22 referatov na znanstvenih konferencah.

Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleoekoloških arhivov

Oznaka: J1-50028.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andrea Martín Pérez.

Sodelavci: A. Košir, A. Martín Pérez (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca); F. Gabrovšek, V. Johnston,

J. Mulec, B. Otoničar (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://piir.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskovanje-potencialne-uporabnosti-speleotemov-jamskega-mleka-kot>.

Osredotočili smo se na preiskave jamskega mleka iz Snežne jame na Raduhi in Koševke pri Vrhniki. Nadaljevali smo z vzorčevanjem speleotemov in vode ter monitoringom temperature, vlažnosti, koncentracije CO₂ in gibanja zraka. V 18 vzorcih vode iz jamskega mleka smo v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano v Mariboru analizirali organske spojine. Vmesne rezultate smo predstavili v dveh prispevkih na mednarodnih konferencah in članku v odprto dostopni reviji *Geologica Acta*.

Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinaridih (SECret)

Oznaka: J1-50027.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavci: I. Debeljak, Š. Goričan, A. Horvat, F. Litera, N. Zupančič.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 31. 10. 2026.

Namen projekta je stratigrafska korelacija zgornjekrednih zaporedij Budvanskega bazena v Zunanjih in Bosanskega bazena v Centralnih Dinaridih. Projekt poteka v sodelovanju z raziskovalci iz Hrvaške. V prvem letu raziskav je bil poudarek na terenskem delu, izdelavi preparatov in biostratigrafiji. Dobljeni so bili prvi rezultati geokemičnih analiz. Rezultati z dveh reprezentativnih profilov so bili pripravljeni za objavo.

Razvoj in optimizacija nekemičnih načinov zatiranja rastlinskih škodljivcev z namenom njihove implementacije v sisteme trajnostnega kmetijstva

Oznaka: L4-3178.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Stanislav Trdan (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Aleksander Horvat.

Sodelavci: A. Horvat (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca); F. Kūzmič, U. Šilc (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://www.bf.uni-lj.si/sl/enote/agronomija/raziskave/raziskovalni-projekti/2021101214071805/>.

Projekt je bil zaključen. Rezultati raziskav so bili objavljeni v treh člankih v odprtem dostopu v indeksiranih revijah ter predstavljeni v obliki devetih referatov na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah.

Sofinanciranje v okviru programa UNESCO v letu 2024 za dejavnosti znotraj programa IGGP

Oznaka: IGGP 2024.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Vodja: Špela Goričan.

Sodelavci: A. Košir, K. Drobne, A. Martín Pérez.

Obdobje trajanja: 19. 1. – 20. 11. 2024.

Raziskave potekajo v okviru dveh projektov – IGCP 710 *Western Tethys meets Eastern Tethys – geodynamical, paleoceanographical and paleobiogeographical events* in IGCP 739 *The Mesozoic-Palaeogene hyperthermal events*. Obsegajo paleogenska zaporedja plitvovodnih karbonatov v Zunanjih Dinaridih. Dejavnosti so obsegale komplementarne analize glavnega dela CIE (carbon isotope excursion) in POE (pre-onset excursion) v jedru vrtnice T1-7 za predor 2TDK T1 vzdolž meje med Trsteljsko formacijo (paleocen) in alveolinsko-numulitnim apnencem (eocen). Za dodatne izotopske analize $\delta^{13}\text{C}$ in $\delta^{18}\text{O}$ smo opravili zgoščeno vzorčevanje matriksa ter individualnih porcelanskih foraminifer in drugih določljivih bioklastov.

Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper

Oznaka: Geološki nadzor.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: 2TDK, Družba za razvoj projekta, d. o. o.

Vodja: Adrijan Košir.

Sodelavca: A. Košir (Paleontološki inštitut Ivana Rakovca); T. Podobnik (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 19. 2. 2019 – 19. 2. 2026.

Do zaključka izkopnih del v predorih v septembru je geološki nadzor potekal tedensko v treh predorih in na površinskem delu trase. Terenske raziskave na področju stratigrafije, paleontologije in sedimentologije so obsegale predvsem kartiranje ter vzorčevanje čel v glavnih in servisnih cevih predorov T1 in T2 ter usekov na divaški strani trase. Sprotne laboratorijske preiskave, ki so usmerjene v reševanje stratigrafskih in sedimentoloških vprašanj, so obsegale faciesno, petrografske in elementno analizo vzorcev Sežanske in Lipiške formacije ter Kraške grupe, prehodnih plasti in fliša.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njen pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski

Oznaka: N1-0226.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za raziskovanje krasa.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Urša Kastelic Kovačič

Oznaka: MR-54760.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Nina Zupančič.

Druga mentorica: Nina Zupančič (Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mlada raziskovalka je bila večji del leta odsotna zaradi porodniškega dopusta. V okviru izdelave doktorske disertacije je izbirala in pripravljala vzorce za nadaljnje izotopske analize. Objavila je izvirni znanstveni članek v indeksirani reviji 1. kvartila (*Quaternary Science Reviews*).

Anja Kocjančič

Oznaka: MR-54761.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mladi raziskovalki: Aleksander Horvat.

Drugi mentor: Luka Gale (Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mlada raziskovalka je opravila deset terenskih dni v Črni gori ter Bosni in Hercegovini. Na vzorcih so bile opravljene mikropaleontološke, sedimentološke in izotopske ($\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{18}\text{O}$) analize. V okviru izdelave doktorske disertacije je bil v objavo sprejet članek v indeksirani reviji 1. kvartila (*Cretaceous Research*), v soavtorstvu je objavila članek v indeksirani reviji. Rezultati raziskav so bili predstavljeni na dveh mednarodnih znanstvenih konferencah.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **Š. Goričan** je članica uredniškega odbora znanstvenih revij *Bulletin de la Société géologique de France*, *Folia biologica et geologica*, *Geologija* in *Revue de Micropaléontologie* ter slovenske izdaje revije *National Geographic*.
- **A. Horvat** je področni urednik *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Je pedagoški somentor podiplomski študentki in poročevalec o usposobljenosti kandidata v nazive visokošolskih učiteljev na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani.
- **A. Košir** je bil pedagoški somentor magistrski študentki in magistrskemu študentu.
- **A. Martín Pérez** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Sedimentology*.
- **N. Zupančič** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Geologija* in *RMZ – materials and geoenvironment* ter biltena *Mineralne surovine v letu 2023*. Je pedagoška mentorica pri zaključenih delih diplomske študentke in somentorica pri dveh doktoratih.

ZNANSTVENI SESTANKI:

10th International Workshop of Neogene of Central and South-Eastern Europe. Znanstveni simpozij. Soorganizator: Geološki zavod Slovenije, Podčetrtek, 27.–31. 5.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižni fond se je povečal za 14 knjig in 40 enot periodike.

Izdelanih in inventariziranih je bilo 109 standardnih ter poliranih zbruskov in 97 izpirkov za mikropaleontološke raziskave. Vrstični elektronski mikroskop JEOL JSM-IT100 je obratoval 59 dni. Analiziranih je bilo okrog 100 vzorcev in posnetih okrog 3300 digitalnih fotografij. Na petrografskih mikroskopih, opremljenih z digitalno kamero, je bilo posnetih in računalniško obdelanih okrog 6000 fotografij.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Departamento Biología y Geología, Física y Química Inorganica, ESCET, Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Ciencias de la Tierra-IUCA, Universidad de Zaragoza, Zaragoza, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Geología, Escuela Politécnica Superior de Ávila, Universidad de Salamanca, Salamanka, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Departamento de Mineralogía y Petrología, Universidad Complutense de Madrid, Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Dipartimento di Scienze della Terra »Ardito Desio«, Università degli Studi di Milano, Milano, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Dipartimento di Scienze Geologiche, Ambientali e Marine, Università degli Studi di Trieste, Trst, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Department of Sediment and Isotope Geology, Ruhr-Universität Bochum, Bochum, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Facultad de Ciencias del Mar, Universidad de Cádiz, Cádiz, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Hrvatski geološki institut, Zagreb, Hrvaška: raziskovalni projekt *GOST – Revealing Middle Triassic Paleotethyan Geodynamics Recorded in the Volcano-Sedimentary Successions of NW Croatia*.
- Institut für Geologie, Universität Innsbruck, Innsbruck, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut für Paläontologie, Universität Wien, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Montanuniversität Leoben, Leoben, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Muséum National d'Histoire Naturelle, Pariz, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Research Centre for Astronomy and Earth Sciences ELKH, Budimpešta, Madžarska: raziskovalno sodelovanje.
- Technische Universität Clausthal, Clausthal, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Universidad de Salamanca, Escuela Politécnica Superior de Ávila in Universidad Complutense de Madrid, Španija: raziskovalno sodelovanje (terensko in laboratorijsko delo) v okviru projekta *Diagenetic processes and products related to the endorheic-exorheic transition of continental basins (Duero and Tago basins)*.
- Zavod za geološka istraživanja Crne Gore, Podgorica, Črna gora: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Prof. dr. György Less, University of Miskolc, Miskolc, Madžarska, 4.–8. 11.: raziskovalno sodelovanje.
- Dr. Duje Kukoč, Hrvatski geološki institut, Zagreb, Hrvaška, 25.–31. 11.: raziskovalni projekt *Geodinamska evolucija dinaridskih riftnih bazena u srednjem trijasu (GeoDRIFT) (Hrvaški nacionalni projekt 2024–2027)*.
- Prof. dr. Giovanna della Porta, University of Milan, Milano, Italija, 3.–13. 10. in 25. 11. – 10. 12.: raziskovalno sodelovanje.
- Dr. Natalija Prilepskaya, Severtsov Institute of Ecology and Evolution, Russian Academy of Sciences, Moskva, Rusija, 4.–10. 3. in 6.–18. 5.: raziskovalno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI

Tim Cifer:

- *Early Jurassic radiolarians – preservation, paleoecology and faunal turnovers*. Vabljeno predavanje v okviru *Geowissenschaftliches Seminar* na Montanuniversität Leoben, spletni gododek, 9. 12.

Irena Debeljak:

- *Reconstructing life history events from cave bear teeth.* Referat na 7th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology, Zagreb, Hrvaška, 14. 11.

Aleksander Horvat:

- *A review of the Neogene sedimentary successions in Eastern Slovenia.* Referat na 10th International Workshop of Neogene of Central and South-Eastern Europe, Podčetrtek, 28. 5. (s soavtorji).

Adrijan Košir:

- *Calcium carbonate biomineralisation in plant roots: outstanding examples from Marina Baixa, Alacant.* Referat na 11. Congreso Geológico de España, Ávila, Španija, 4. 7. (soavtorica A. Martín Pérez).

Andrea Martín Pérez:

- *Dedolomitization of mid-Cretaceous dolomite of the Adriatic Carbonate Platform in SW Slovenia: the origin of diagenetic fluids.* Referat na IAS Conference, Aberdeen, Združeno kraljestvo, 26. 6. (soavtorja A. Košir, B. Otoničar).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The research programme covers palaeontology of selected groups of organisms (diatoms, silicoflagellates, radiolarians, molluscs, foraminifers, echinoderms, corals, and vertebrates), sedimentary geology of Mesozoic and Cenozoic carbonate platforms and basins, and geobiology of Tertiary and Recent terrestrial carbonates. Basic research, representing the major part of activities, has been carried out in the frame of the national research programme *Palaeontology and Sedimentary Geology*, and four research projects: *Sedimentary evolution of Late Cretaceous deep-water basins in the Dinarides*, *Exploring the potential of moonmilk speleothems as archives of palaeo-environmental information*, *Development and optimization of nonchemical methods of plant pest control with a view toward their implementation in sustainable agriculture systems*, and *The multi-proxy studies of dedolomitization processes and related speleogenesis in central Slovenia with implications for understanding of incipient stages of sulphide mineralizations in southern Poland* (all funded by the Slovenian Research Agency). Geological field research has been performed in the framework of geological monitoring of the second railway track construction between Divača and Koper (funded by 2TDK d.o.o.).

In 2024 the following topics were studied: Radiolarian dating of Mesozoic deep-water sediments in Slovenia, Montenegro Austria and Hungary; Stratigraphy, sedimentology and paleoceanography of Upper Cretaceous deep-water sediments in the Julian Alps and Budva Zone (Montenegro); Radiolarian datation of deep-sea sediments of the Mecsek Mt., Hungary; Stratigraphy and paleoecology of Miocene sequences of the western edge of Central Paratethys; Speleothem formation in caves in Slovenia and Spain; Formation of cryogenic carbonates in Slovenian caves: insights into early diagenesis; Calcification products of plant roots in Palaeogene calcretes and present-day calcareous soils; Mortality dynamics of cave bear; Assessment of diagenetic changes in cave bear teeth; Determination of cave bear diet by stable N and C isotopes; Environmental geochemistry – carriers and dynamics of transfer of atmospheric PM particles in Škocjanske jame and Ljubljana; Mineral resources – bauxite as a potential source of REE, and participation on research on the development and optimization of non-chemical methods of plant pest control. In 2024 the results were presented at 22 scientific meetings and are published in 10 papers.

The institute closely collaborates with other institutes in Slovenia (Department of Geology at Faculty of Natural Sciences and Engineering at University of Ljubljana, Geological Survey of Slovenia, Biotechnical Faculty at University of Ljubljana, Slovenian National Building and Civil Engineering Institute, Laboratory for Environmental and Life Sciences at University of Nova Gorica, Jožef Stefan Institute) and also has a well established cooperation with several foreign institutes from Austria, Croatia, Germany, Italy, France, Hungary, Montenegro, Spain, USA and Switzerland. One researcher is a full time teacher at the Faculty of Natural Sciences and Engineering, University of Ljubljana, and four researchers are lectures at the Postgraduate School ZRC SAZU.

<https://piir.zrc-sazu.si/en>

S 75-letnim delovanjem sodi Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU med vodilne biološke raziskovalne skupine v Sloveniji. Njegovi sodelavci se ukvarjajo s temeljnimi in aplikativnimi raziskavami rastlinstva ter živalstva na regionalni in globalni ravni. Raziskovalci inštituta so vpeti v mednarodne povezave, njihove regionalne aplikativne raziskave pa dajejo smernice glede posegov v okolje mnogim naročnikom. Sodelavci inštituta sodelujejo pri pedagoškem procesu ter so mentorji študentom na univerzah doma in v tujini.

BIOLOŠKI INŠTITUT JOVANA HADŽIJA

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://bijh.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

akad. prof. dr. Gregor Anderluh (od 25. 9.), akad. prof. dr. Matija Gogala, akad. prof. dr. Boris Sket (do 7. 5.), akad. dr. Mitja Zupančič, prof. dr. Andraž Čarni, zun. član MANU (predsednik), dr. Tatjana Čelik, izr. prof. dr. Urban Šilc, doc. dr. Matjaž Gregorič (od 25. 10.), prof. dr. Matjaž Kuntner (od 25. 10.).

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Urban Šilc.

Znanstveni svetniki: zun. član MANU¹ prof. dr. Andraž Čarni, prof. dr. Matjaž Kuntner, izr. prof. dr. Urban Šilc.

Višja znanstvena sodelavka: prof. dr. Simona Kralj – Fišer.

Strokovnoraziskovalni svetnik: dr. Branko Vreš.

Znanstveni_e sodelavci_ke: dr. Tatjana Čelik, doc. dr. Matjaž Gregorič, dr. Filip Küzmič (od 4. 3.).

Asistent z doktoratom: dr. Filip Küzmič (do 3. 3.), dr. Nik Lupše (do 12. 5.).

Asistenti, mladi raziskovalci: Aljaž Jakob, Tim Prezelj, Luka Žarković (od 23. 4.).

Višji strokovni sodelavki: Tjaša Lokovšek, Sanja Behrič.

Višji področni referent: Iztok Sajko.

Upokojeni sodelavec: dr. Igor Dakskobler.

¹ Makedonska akademija za znanost in umetnost.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Biodiverziteta: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje

Oznaka: P1-0236.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simona Kralj - Fišer.

Sodelavci: S. Behrič, A. Čarni, T. Čelik, M. Gregorič, S. Kralj - Fišer, F. Küzmič, T. Lokovšek, N. Lupše, T. Prezelj, L. Žarko, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2029.

Člani programske skupine smo sledili zastavljenim strokovnim in raziskovalnim ciljem. Osredotočili smo se na posodobitev in implementacijo najsodobnejših metod ter na razširitev in standardizacijo zbirk podatkov – ob tem smo združili obstoječe podatkovne baze vegetacijskih popisov. Med pomembnejšimi dosežki je pridobitev enega prvih genomov v slovenski znanosti, in sicer genoma ogrožene vrste metulja, barjanskega okarčka, za katerega smo objavili tudi metode za njegovo uspešno translokacijo in varstvo. Metode molekularne biologije, kot so transkriptomika, genomika in analiza e-DNK, smo uporabili pri raziskavah modelnih organizmov, kot so pajki in metulji, z namenom boljšega razumevanja bioloških fenomenov. S pomočjo tehnologije LIDAR smo preučevali vpliv makroekologije in podnebnih sprememb na gradientne vzorce ter biotsko pestrost vrtač. Prav tako smo raziskovali posledice človekovega delovanja na biodiverzitetu, pri čemer so naši rezultati dragoceni za oblikovanje ukrepov za omilitve negativnih vplivov okoljskih sprememb, zlasti zmanjševanja biotske raznovrstnosti.

fDNAaqua – Zbiranje okoljske DNA s pomočjo filtratorskih organizmov: orodje za spremljanje biotske raznovrstnosti vod

Oznaka: J1-3015.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: David Stanković (Nacionalni inštitut za biologijo).

Vodja na ZRC SAZU: Matjaž Gregorič.

Sodelavec: M. Gregorič.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Zaključili smo z vsemi terenskimi in laboratorijskimi deli projekta. V prihodnje bomo zaključili pripravo znanstvenih rokopisov, nekatere rezultate bomo še predstavljali na prihajajočih znanstvenih konferencah.

Biogeografija naslednje generacije: pajki splavarji kot modelna skupina

Oznaka: J1-50015.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Kuntner (Nacionalni inštitut za biologijo).

Vodja na ZRC SAZU: Matjaž Gregorič.

Sodelavci: M. Gregorič, S. Kralj - Fišer, M. Kuntner, T. Lokovšek.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Izvedli smo intenzivno terensko delo na Madagaskarju, kjer smo na severu, zahodu in jugu otoka nabrali 359 vzorcev. Ti predstavljajo osnovo za nadaljnje laboratorijske in biogeografske analize.

Preučevanje sinergizma med različnimi okoljsko sprejemljivimi načini zatiranja škodljivcev

Oznaka: L4-4554.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Stanislav Trdan (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Urban Šilc.

Sodelavca: F. Küzmič, U. Šilc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.bf.uni-lj.si/sl/raziskave/raziskovalni-projekti/2022102414262757/>.

Popisali smo plevelno vegetacijo na poskusnem polju, kjer so uporabili različne inertne prahove za zatiranje škodljivcev.

Sintaksonomija, ekologija in biotska raznolikost gozdne vegetacije Slovenije

Oznaka: V1-2409.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2026.

Spletna stran: <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/sintaksonomija-ekologija-in-biotska-raznolikost-gozdne-vegetacije-slovenije>.

Izvedli smo uvodni sestanek in združili obstoječe podatkovne baze vegetacijskih popisov. Uredili smo osnovni dataset in pričeli z analizami. Zbrali smo tudi vse obstoječe kartografsko gradivo za modeliranje.

Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti – MotheriSeD

Oznaka: NRH-2302.

Vrsta projekta: novi raziskovalni horizonti.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Simona Kralj - Fišer.

Sodelavci: T. Čelik, M. Gregorič, S. Kralj - Fišer, T. Lokovšek, N. Lupše (Biološki inštitut Jovana Hadžija); J. Mulec (Inštitut za raziskovanje krasa).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2026.

V okviru projekta smo pridobili podatke iz gojenja prve generacije pajkov in izvedli ekstrakcijo RNA iz osebkov različnih stadijev ter spolov za diferencialno analizo transkriptomov. Zaključili smo sekvenciranje transkriptomov, analiza pa še čaka na referenčni genom. Pripravili smo vzorce za genom, vključno z DNA odraslih samic, RNA različnih stadijev osebkov in Hi-C knjižnico. Določili smo velikost genoma in heterozigotnost.

Ruderalna vegetacija Črne gore

Oznaka: BI-ME/23-24-003.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2024.

Opravljenih je bilo 70 vegetacijskih popisov ruderalnih rastlinskih združb v petih krajih v Črni gori. Skupno je bilo v projektu opravljenih skoraj 140 popisov, s čimer je poznavanje do sedaj zapostavljene ruderalne vegetacije Črne gore mnogo boljše. Najdenih je bilo tudi nekaj novih vrst za ozemlje Črne gore.

Sukcesijske spremembe vegetacije v zadnjih 80 letih v južni Dalmaciji

Oznaka: BI-HR/23-24-039.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2023 – 31. 3. 2025.

Izvedli smo intenzivno terensko delo v okolici Dubrovnika in ponovili več kot 100 vegetacijskih popisov, ki jih je leta 1944 naredil Vlado Tregubov. S tem podatkovnim nizom bomo analizirali floristične spremembe.

Vpliv geodiverzitete in predvidenih klimatskih sprememb na biotsko pestrost vrtač v Dinaridih

Oznaka: BI-BA/24-25-048.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Andraž Čarni.

Sodelavci: A. Čarni, M. Breg Valjavec, A. Jakob.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

V okviru projekta smo izvedli terensko vzorčenje v vrtačah na Grmeču. Na srečanju Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije v Banjaluki smo pripravili predavanje o ekoloških razmerah v vrtačah na območju Dinaridov. Ukvarjali pa smo se tudi z omejitvijo Ilirske flore province.

Vključevanje ekosistemskih storitev v trajnostno kmetijstvo na primeru zagotavljanja vrstne pestrosti cvetočih travnikov

Oznaka: Cvetoči travniki.

Vrsta projekta: kohezijski decentralizirani projekt – EKSRP.

Sofinancerja: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavec: F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 29. 6. 2021 – 29. 6. 2024.

Spletna stran: <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/eip-165-vkljucevanje-ekosistemskih-storitev-v-trajnostno-kmetijstvo-na-primeru>.

V projektu so bili na šestih kmetijah vzpostavljeni ali revitalizirani vrstno pestri travniki z uporabo različnih metod prenosa semenskih mešanic (seneni drobir, svež odkos, ročno nabrane mešanice). V letu 2024 je bil z izvedbo zaključnega monitoringa recipientskih površin ugotovljen največji uspeh na prej golih površinah, kjer sta se povečali pokrovnost zeliščne plasti in število vrst. Pripravljena je bila strokovna monografija s predstavitvijo problematike ogroženosti travišč in možnostmi njihove obnove, rezultati pa so bili predstavljeni na javnih dogodkih in z objavami v lokalnih časopisih.

Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč, v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb

Oznaka: Podporni organizmi.

Vrsta projekta: kohezijski decentralizirani projekt – EKSRP.

Sofinancer: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavec: F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 18. 5. 2022 – 17. 5. 2025.

Spletna stran: <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/eip-165-ohranjanje-skrivalisc-in-bivalisc-podpornih-organizmov-za>.

Zaključeno je bilo nameščanje in obnove obstoječih bivališč ter skrivališč podpornih organizmov na vseh kmetijskih gospodarstvih. Dosedanja rezultata projekta so bili predstavljeni na sejmu Narava-zdravje.

Vrstno pestri travniki za izboljšanje prakse obnove travniških površin in za zagotavljanje vrstne pestrosti na kmetijskih gospodarstvih ter boljše paše za čebele in druge podperne organizme

Oznaka: Vrstno pestri travniki.

Vrsta projekta: kohezijski decentralizirani projekt – EKSRP.

Sofinancerja: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavec: F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 1. 1. – 14. 12. 2024.

Spletna stran: <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vrstno-pestri-travniki-za-izboljsanje-prakse-obnove-travniskih-povrsin-in-za>.

V projektu so bile na primeru dveh vzorčnih kmetij z izvedbo svetovanj in izobraževanj kmetov, strokovnjakov, študentov ter širše javnosti promovirane vpeljave različnih pristopov kmetijskega upravljanja travnikov, ki spodbujajo ohranjanje vrstno pestrih travnišč. Pripravljen in objavljen je bil priročnik za monitoring travnišč.

Izvedba popisov metuljev v okviru projekta LIFE for Seeds

Oznaka: LIFE for Seeds_metulji.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic.

Vodja: Tatjana Čelik.

Sodelavka: T. Čelik.

Obdobje trajanja: 20. 4. 2022 – 15. 10. 2026.

Spletna stran: <https://lifeforseeds.si/>.

Izvedli smo transektne popise dnevnih metuljev na recipientskih površinah v območju Natura 2000 Notranjski trikotnik in v območju Brejnice (Menišija), kvantitativno ovrednotili sestavo favne metuljev in jo primerjali z izhodišnim letom 2022 ter izdelali letno poročilo.

Delavnice za skupinsko nabiranje semen v okviru projekta LIFE FOR SEEDS

Oznaka: LIFE for Seeds_semena.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

Vodja: Sanja Behrič.

Sodelavci: S. Behrič, I. Dakskobler, A. Jakob, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 13. 2. 2023 – 15. 2. 2024.

Spletna stran: <https://lifeforseeds.si/>.

Terenske aktivnosti projekta so bile zaključene, izdelali smo še končno Poročilo o izvedenih aktivnostih.

Izvedba aktivnosti projekta Biodiversity Genomics Europe – dobava kandidatnih primerkov

Oznaka: ERGA.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Univerza na Primorskem, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije.

Vodja: Matjaž Gregorič.

Sodelavci: M. Gregorič, F. Küzmič, B. Vreš, T. Čelik.

Obdobje trajanja: 30. 6. 2023 – 31. 12. 2024.

Zadnje leto projekta je bilo namenjeno urejanju in posredovanju dokumentacije ter koordinaciji projekta. Pripravili smo rokopis za znanstveno objavo genoma barjanskega okarčka, ene od tarčnih vrst.

Akcija C.7 Razvoj in testiranje protokolov za monitoring

Oznaka: LIFE-IP NATURA.SI.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Gozdarski inštitut Slovenije.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavec: U. Šilc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/life-ip-natura-si/>.

Vzorčili smo gozdove plemenitih listavcev.

Izvedba monitoringa uspešnosti vzpostavitve habitatnih tipov na območju zadrževalnika Brdnikova za leto 2024

Oznaka: Zadrževalnik Brdnikova 2024.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Mestna občina Ljubljana.

Vodja: Filip Küzmič.

Sodelavca: S. Behrič, F. Küzmič.

Obdobje trajanja: 30. 5. – 30. 10. 2024.

Spletna stran: <https://bijh.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/monitoring-uspesnosti-vzpostavitev-nadomestnega-habitata-na-obmocju>.

V tretjem letu monitoringa je bilo ugotovljeno razširjanje nekaterih vrst, značilnih za tarčni habitatni tip (npr. *Alopecurus pratensis*, *Carex spicata*), in prisotnost nekaterih novih zaželenih vlagoljubnih vrst. Opazen je (zelo počasen) trend izboljševanja značilne vrstne sestave vrstno pestrih vlažnih travnišč. Monitoring je predstavljen v poročilu, objavljenem na spletni strani.

Strokovno svetovanje za gojenje barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*)

Oznaka: Barjanski Okarček 2024.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: JZ Krajinski park Ljubljansko barje.

Vodja: Tatjana Čelik.

Sodelavka: T. Čelik.

Obdobje trajanja: 19. 6. – 31. 12. 2024.

Svetovanje Krajinskemu parku Ljubljansko barje je vključevalo terensko delo na nahajališču izvirne populacije, pripravo navodil za gojenje ex situ, strokovno pomoč v gojilnici KPLB na Škofljici in izdelavo Zbornika svetovalnih ur.

Strokovna priprava prevajalnika med Pysis in Eunis klasifikacijo

Oznaka: Strokovna priprava prevajalnika.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod RS za varstvo narave.

Vodja: Urban Šilc.

Sodelavci: S. Behrič, F. Küzmič, U. Šilc, B. Vreš.

Obdobje trajanja: 4. 9. – 15. 11. 2024.

V okviru projekta smo naredili prevajalnik med dvema habitatnima tipologijama: Pysis in Eunis. Prevedli smo imena habitatnih tipov in jih uskladjali z deli tipologije, ki so jih obdelali sodelavci z Gozdarskega inštituta Slovenije in Univerze v Mariboru.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Koncept soodvisnosti v krasu: povezanost vrtač in jam z vidika antropogenih vplivov

Oznaka: J6-2592.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Razvoj in optimizacija nekemičnih načinov zatiranja rastlinskih škodljivcev z namenom njihove implementacije v sisteme trajnostnega kmetijstva

Oznaka: L4-3178.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Paleontološki inštitut Ivana Rakovca.

Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst

Oznaka: transPlant.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Inovativno ekosistemsko-zasnovano prilagajanje podnebnim spremembam na Krasu. Spodbujanje požarno odporne gmajne s podporo industrije 5.0

Oznaka: Karst Firewall 5.0.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Geografski inštitut Antona Melika.

Testiranje možnosti in izvedba kartiranja traviščnih habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti in ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travišč

Oznaka: Kartiranje traviščnih habitatnih tipov.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

An Evolutionary View to Understanding Affective States across Species

Oznaka: Affect-Evo (A23106).

Vodilni inštitut z opisom projekta: University of Newcastle upon Tyne.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Aljaž Jakob

Oznaka: MR-55879.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Andraž Čarni.

Druga mentorica: Mateja Breg Valjavec.

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta.

Mladi raziskovalec je zaključil zbiranje podatkov. V nadaljevanju je analiziral podatke in pripravlja objave na podlagi zbranega gradiva.

Tim Prezelj

Oznaka: MR-57182.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Simona Kralj – Fišer.

Drugi mentor: dr. Paul V. Debes.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

V okviru svojega doktorskega usposabljanja se mladi raziskovalec posveča proučevanju razvojnih vidikov (ekstremnega) spolnega velikostnega dimorfizma, ki je med kopenskimi živalmi značilno prisoten pri nekaterih vrstah pajkov mrežarjev. Na podlagi biometričnih analiz skuša prepoznati in razložiti vzorce, ki so povezani s tem pojavom.

Luka Žarković

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Matjaž Gregorič.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je pričel z zbiranjem podatkov oz. longitudinalno študijo spolno selektivnega spremljanja rasti pajkov vrste *Nephilingis cruentata* v kontroliranem laboratorijskem okolju v odvisnosti od prehranjevalnega režima. Sočasno je pričel z analizo predhodno zbranih podatkov in pisanjem znanstvene objave.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **A. Čarni** je član uredniškega odbora revij *Hacquetia*, *Hladnikia*, *Biologia* (Bratislava, Slovaška), *Biologia Macedonica*, *Drypis*, *Fitosociologia*, *Vegetation of Russia*, *Prilozi MANU*, *Acta Botanica Croatica* in *Tuexenia* ter član upravnega odbora Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije. Je član svetovalnega odbora komisije za pregled vegetacije Evrope in nomenklaturne komisije Mednarodne zveze za preučevanje vegetacije.
- **T. Čelik** je članica Delovne skupine »Kmetovanje na varovanih območjih narave« na Ministrstvu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Do 21. 9. je bila podpredsednica Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije – Birdlife Slovenia ter članica njegovega upravnega odbora.
- **M. Gregorič** je področni urednik revij *The Science of Nature* in *Frontiers in Arachnid Science*, član upravnega odbora mednarodnega društva European Society of Arachnology ter predsednik Društva za popularizacijo znanosti Metamorfoza.
- **S. Kralj – Fišer** je članica komisije za doktorsko delo Akshaya Mohana (Univerza Jyväskylä, Finska), članica komisije za doktorsko delo Valentina Kumpsa (FNSR, Francija), evalvacije projektov (Czech Science Foundation, National Science Center Poland, The National Innovation Office, Hungary), bila je pedagoška mentorica dvema magistrantkama in je (so)mentorica dveh doktorandov.
- **M. Kuntner** vodi mednarodno revijo v odprtem dostopu *Frontiers in Arachnid Science*, je tudi redni član uredniškega odbora pri reviji *Diversity* in recenzentskih odborov pri revijah *Journal of Biogeography* ter *Frontiers in Genetics*. Kot pridružen profesor občasno predava na Univerzi Hubei (Wuhan, Kitajska), kot znanstveni sodelavec pa gostuje na inštituciji Smithsonian (Washington, Združene države Amerike).
- **F. Küzmič** je član izvršnega odbora Botaničnega društva Slovenije in uredniškega odbora revije *Hladnikia* ter področni urednik pri reviji *Hacquetia*. Je somentor doktorski študentki.

- **U. Šilc** je glavni urednik revije *Hacquetia*, urednik pri reviji *Phyton* in član uredniškega odbora revij *Tuexenia*, *Plant biosystems* in *Vegetation Classification and Survey*. Je član sveta pri European Vegetation Archive (EVA). Je nadomestni član Delovne skupine »Kmetovanje na varovanih območjih narave« na Ministrstvu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Je somentor doktorski študentki.
- **B. Vreš** je podpredsednik mednarodnega raziskovalnega društva CLUSIUS v Güssingu (Avstrija), področni urednik za biologijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu* in član uredniškega odbora revije *Folia biologica et geologica*.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnica

Vodja: F. Küzmič.

Knjižnični fond se je povečal za 20 monografij in 74 enot serijskih publikacij. Prevladujejo publikacije, ki jih je knjižnica pridobila z izmenjavo, manjši del pa z nakupom, prejemom v dar ali v sklopu zapuščin. Konec leta so v knjižnici s pomočjo zunanjega sodelavca pričeli z večjo reorganizacijo, ki bo zajemala združitev različnih podenot v enotno urejeno knjižnico. Uporabniki knjižnice so bili večinoma sodelavci inštituta ter obiskovalci inštituta iz Slovenije in tujine.

Podatkovna zbirka popisov plevelne vegetacije Evrope

Vodja: F. Küzmič.

Podatkovna zbirka z imenom *European Weed Vegetation Database* nastaja od leta 2015 in je bila leta 2020 vključena v svetovno podatkovno bazo vegetacijskih popisov *sPlot*. Vključena je tudi v *Global Index of Vegetation Databases (GIVD)* in *European Vegetation Archive (EVA)*. S tem so podatki v bazi postali dostopni širšemu krogu zainteresiranih raziskovalcev. V bazi so zbrani vegetacijski popisi z obdelovalnih površin in ruderalnih rastišč z območja cele Evrope, večji del podatkov je iz južne Evrope. Zbirka vsebuje skoraj 25.000 popisov.

Podatkovna zbirka vegetacijskih popisov

Vodja: U. Šilc.

Vegetacija Slovenije – podatkovna zbirka vegetacijskih popisov v programu *Turboveg* nastaja od leta 2003. V njej so zbrani vsi vegetacijski popisi z ozemlja Slovenije od leta 1932, večinoma narejeni po standardni srednjeevropski metodi (Braun-Blanquet), pokriva pa vse vegetacijske tipe od makrofitskih vodnih združb do gozda. Popisi so iz objavljene literature, sive literature (kot so disertacije, elaborati, poročila), delno tudi iz neobjavljenega popisnega gradiva. Zbirka obsega 25.962 vegetacijskih popisov. Podatkovna baza se uporablja za shranjevanje vegetacijskih popisov, klasifikacijo vegetacije in drugih analiz vegetacije v Sloveniji ter sosednjih državah. Geokodirano je bilo popisno gradivo. Podatkovna baza se aktivno povezuje z bazami na Balkanu (Zagreb, Beograd, Podgorica). Zbirka je del *European Vegetation Archive (EVA)* in *S-Plot*.

Digitalna podatkovna zbirka *FloVegSi* (Favna, flora, vegetacija in paleovegetacija Slovenije)

Vodja: B. Vreš.

Vodje sklopov: T. Čelik – favna metuljev, I. Dakskobler – vegetacija, B. Vreš – flora.

Med izvajanje projektov in raziskovalnega programa spadata tudi vnašanje ter obdelovanje zbranih terenskih podatkov: leta 2024 je bilo skupno vnesenih 2647 popisov oz. 50.440 digitalnih zapisov s florističnimi, fitocenološkimi in favnističnimi (metulji, hrošči idr.) podatki.

Herbarijska zbirka LJS

Vodja: B. Vreš.

Med letom je bilo zbranih okrog 300 herbarijskih pol rastlin, od tega je bilo 260 pol dokumentiranih (digitaliziranih in etiketiranih). Posamezni podatki iz herbarijske zbirke, vodeni v podatkovni zbirki *FloVegSi*, so predstavljeni na spletnem naslovu <http://bijh.zrc-sazu.si/BISER/FloVegSi/Flo/HerbZRC/herbZRC.htm>.

Zbirka pajkov

Vodja: M. Gregorič.

Zbirka vsebuje primerke v etanolu, tkiva za ekstrakcijo DNK in globoko zamrznjeno izolirano genomsko DNK. Primerki so z vseh celin. V letu 2024 so nadaljevali urejanje zbirke.

Lepidopterološka zbirka

Vodja: T. Čelik.

Zbirka prepariranih dnevnih in nočnih metuljev (predvsem iz Slovenije, držav nekdanje Jugoslavije in z ostalega ozemlja Balkanskega polotoka) obsega okrog 152.000 osebkov. Je delno urejena. Od leta 2018 je hranjena v prostoru za suhe zbirke Raziskovalne postaje Barje ZRC SAZU na Igu.

Palinološka zbirka

Vodja: dr. Metka Culiberg (zunanja sodelavka).

Zbirka vsebuje fizikalno in kemično obdelane vzorce peloda, shranjene v glicerinu in tako primerno pripravljene za pelodno analizo. Celotna zbirka vsebuje 8911 vzorcev. Rezultati mikroskopsko analiziranih vzorcev so zabeleženi na kartotečnih lističih oz. v podatkovni bazi in so osnova za izdelavo pelodnih diagramov ter tabel.

Karpološka zbirka

Vodja: dr. Metka Culiberg (zunanja sodelavka).

Zbirka vsebuje podatke na kartotečnih listkih o rastlinskih makroostankih (lesnega oglja, semen in plodov) z arheoloških najdišč od paleolitika do srednjega veka. Del zbirke predstavljajo tudi rastlinski makroostanki. Zbirko semen in plodov recentnega rastlinstva (281 vzorcev) smo priključili zbirki recentnih semen in drugih rastlinskih delov, ki je vzpostavljena na Inštitutu za arheologijo ZRC SAZU.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- *Hacquetia* 23/1 in 2. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Eötvös Loránd University, Budimpešta, Madžarska: raziskovalno sodelovanje.
- Hrvatski šumarski institut, Jasterbarsko, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institute of Botany, Slovak academy of Sciences, Bratislava, Slovaška: raziskovalno sodelovanje.
- Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Brno, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Prirodno-matematički fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora: raziskovalno sodelovanje.
- SIB Swiss Institute of Bioinformatics, Dübendorf, Švica: projektno sodelovanje.
- Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Šumarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Šumarski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci, Banjaluka, Bosna in Hercegovina: raziskovalno sodelovanje.
- Universität Wien, Fakultät für Lebenswissenschaften, Department für Botanik und Biodiversitätsforschung, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Florence, Firenze, Italija: projektno sodelovanje.
- Univerza v Hamburgu, Nemčija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Holarju, Islandija: projektno sodelovanje.
- Univerza v Nottinghamu, Združeno kraljestvo: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Ivana Sirovica, Hrvatski šumarski institut, Jasterbarsko, Hrvaška, 18.–29. 3., 30. 9. – 15. 11.: gozdna vegetacija Belih in Samarskih sten.
- Dr. Luca Ruggiero, University Konstanz, Nemčija, 2.–3. 4.: predavanje.
- Prof. dr. Vladimir Stupar, Šumarski fakultet, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 13.–16. 4.: raziskava vrtač v Beli krajini.
- Dragan Koljanin, Šumarski fakultet, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 13.–16. 4.: raziskava vrtač v Beli krajini.
- Dr. Lucia Čahojová, Botanični inštitut Slovaške akademije znanosti, Bratislava, Slovaška, 8.–12. 5., 19.–27. 10.: raziskave vrtač na Krasu.
- Dr. Franco Cargnelli, Universidad Nacional de Córdoba, Argentina, 16. 9. – 10. 12.: RSF gostovanje – raziskava »Velikost samcev in spolni kanibalizem«.
- Dragan Koljanin, Šumarski fakultet, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 16.–20. 12.: omejitev Ilirske flore province.
- Marina Šoškić, Prirodno-matematični fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 16.–18. 12.: obdelava popisov za raziskavo ruderalne vegetacije Črne gore.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Andraž Čarni:

- *Classification of small-scale forest communities in geomorphological diverse landscapes of the Kras plateau.* Poster na simpoziju *European vegetation survey*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (soavtorja A. Jakob, M. Breg Valjavec).
- *Response of forests ecosystems to varying fire severities in northern Dinaric Karst Mountains (Slovenia).* Predavanje na simpoziju *Vzhodnalsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije*, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 20. 6. (soavtorji L. Čahojová, A. Jakob, M. Breg Valjavec).
- *Diversity and classification of Pannonian sand-dune vegetation.* Predavanje na simpoziju *Vzhodnalsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije*, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 20. 6. (s soavtorji).

Matjaž Gregorič:

- *Extreme silk toughness in Caerostris spiders is limited to adult females.* Predavanje na 8. mednarodni konferenci Azijskega arahnološkega društva, Wuhan, Kitajska, 27. 10. (s soavtorji).
- *Pajčje mreže: naravna alternativa pasivnim lovilem trosov gliv na primeru jesenove pecljevke (Hymenoscyphus fraxineus), povzročiteljice jesenovega ožiga.* Poster na IX. kongresu Slovenskega mikrobiološkega društva, 16. 2. (s soavtorji).

Simona Kralj - Fišer:

- *Sex-specific maternal effects: establishing methodological resources in a species with extreme sexual-size dimorphism.* Predavanje na 34. mednarodni konferenci evropskega arahnološkega društva, Rennes, Francija, 25. 8. (s soavtorji).
- *Transgenerational effects of maternal feeding in Nephilengis cruentata.* Predavanje na 34. mednarodni konferenci evropskega arahnološkega društva, Rennes, Francija, 26. 8. (soavtorja T. Prezelj, Paul Vincent Debes).
- *Exploring mating system and sexual cannibalism in a raft spider.* Predavanje na 34. mednarodni konferenci evropskega arahnološkega društva, Rennes, Francija, 26. 8. (soavtorji Živa Vehovar, Yu Kuang-Ping, M. Kuntner).

Filip Küzmič:

- *Vegetation survey methodology in arable weeds is reported with less detail from vegetation science than weed science.* Poster na konferenci XIV. *Advances in the Research of Flora and Vegetation of the Carpathian Basin*, Gödöllő, Madžarska, 1. 2. (soavtorica Jana Bürger).
- *Ecological niche breadth changes along the continental gradient in European weed species.* Poster na simpoziju *32nd conference EVS: vegetation of sea, oceanic and ecological islands of Europe; 66th annual symposium IAVS: from local to global vegetation patterns across spatial scales in a changing world*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (s soavtorji).
- *Geographic patterns in alpha diversity of European annual weed and ruderal vegetation.* Poster na *32nd conference EVS: vegetation of sea, oceanic and ecological islands of Europe; 66th annual symposium IAVS: from local to global vegetation patterns across spatial scales in a changing world*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (s soavtorji).

Aljaž Jakob:

- *Ecological variations and their effect on plants, vegetation and diversity patterns in dolines in Illyrian floristic province.* Predavanje na simpoziju *Vzhodnolpško-dinarskega društva za preučevanje vegetacije*, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 20. 6. (s soavtorji).
- *Using 3D Terrestrial Laser Scanning to test the effect of geomorphological features on the distribution of *Paeonia officinalis*: case study of dolines on Kras Plateau.* Poster na *32nd conference EVS: vegetation of sea, oceanic and ecological islands of Europe; 66th annual symposium IAVS: from local to global vegetation patterns across spatial scales in a changing world*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (s soavtorji).

Urban Šilc:

- *Ecological niche breadth changes along the continental gradient in European weed species.* Poster na simpoziju *32nd conference EVS: vegetation of sea, oceanic and ecological islands of Europe; 66th annual symposium IAVS: from local to global vegetation patterns across spatial scales in a changing world*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (s soavtorji).
- *Geographic patterns in alpha diversity of European annual weed and ruderal vegetation.* Poster na *32nd conference EVS: vegetation of sea, oceanic and ecological islands of Europe; 66th annual symposium IAVS: from local to global vegetation patterns across spatial scales in a changing world*, Funchal, Portugalska, 17. 9. (s soavtorji).
- *Novi kisloljubni združbi zveze *Nardo-Agrostion tenuis* v Sloveniji.* Predavanje na *Wraberjevem dnevu 2024*, Bled, 9. 11. (soavtorja S. Behrič, B. Vreš).

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Sanja Behrič:

- Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 10.–16. 6.: preučevanje ruderalne vegetacije Črne gore.
- Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, Hrvaška, 13.–18. 5.: preučevanje sukcesij.

Andraž Čarni:

- Šumarski fakultet, Zagreb, 24.–25. 5.: obnavljanje gozdov po požaru (v okolici Pulja).
- Hrvatski šumarski institut, 29.–30. 7.: gozdna vegetacija Belih in Samarskih sten.
- Botanični inštitut Slovaške akademije znanosti, Bratislava, Slovaška, 17.–20. 4., 27.–30. 5., 10.–12. 10.: vzorčenje vrtač na območju Slovaškega krasa.

Filip Küzmič:

- Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 10.–16. 6.: preučevanje ruderalne vegetacije Črne gore.
- Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, Hrvaška, 13.–18. 5.: preučevanje sukcesij.

Aljaž Jakob:

- Botanični inštitut Slovaške akademije znanosti, Bratislava, Slovaška, 17.–20. 4., 27.–30. 5., 10.–12. 10.: vzorčenje vrtač na območju Slovaškega krasa.

Urban Šilc:

- Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Črna gora, 10.–16. 6.: preučevanje ruderalne vegetacije Črne gore.
- Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, Hrvaška, 13.–18. 5.: preučevanje sukcesij.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta

SUMMARY

The research at the Jovan Hadži Institute of Biology comprises basic and applied, plant and animal research, on both regional and global scales. The Institute has two subgroups, one for botany, the other for zoology. Botanists research the ecology, structure, systematics, distribution, conservation, maintenance, and reconstruction of vegetation; this research contributes to sustainable development and conservation of biodiversity. Zoological research delves into taxonomy, systematics, evolutionary biology, biogeography, ethology, ecology, genetics, and genomics; and mainly focuses on spiders and butterflies. The research in 2023 was performed in the framework of the research programme *Biodiversity: patterns, processes, predictions and conservation* and numerous national projects funded by ARIS or other institutions (MKGP, MNVP, ZRSVN, DOPPS). The institute also publishes international indexed scientific journal, *Hacquetia*. The institute collaborates with many Slovenian institutions, national authorities, and non-governmental organizations. Several researchers are involved in pedagogical processes at universities in Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Koper, and abroad (Hubei University, China, Belgrade, Serbia, Podgorica, Montenegro).

<https://bijh.zrc-sazu.si/en>

Inštitut izvaja interdisciplinaren pristop obravnave duševnih stisk in dobrega počutja. Prakticira kontrastne epistemologije in metodologije psihologije, sociologije ter antropologije. Osredotoča se na stiske odraslih v delovnih okoljih, zlasti družbeno prikrajšanih skupin (migrantov) in poklicnih skupin s stalno zdravstveno ogroženostjo (kmetov). Zanje snuje programe krepitev duševnega zdravja.

DRUŽBENOMEDICINSKI INŠTITUT

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://dmi.zrc-sazu.si/>. QR DMI 1

ZNANSTVENI SVET:

Do 5. 12.: **akad. prof. dr. Marjan Kordaš**, **akad. prof. dr. Zdravko Mlinar**, **dr. Sanja Cukut Krilić** (predsednica), **izr. prof. dr. Majda Černič Istenič** (podpredsednica), **dr. Lilijana Šprah**.

Od 5. 12.: **akad. prof. dr. Marjan Kordaš**, **akad. prof. dr. Zdravko Mlinar**, **dr. Sanja Cukut Krilić** (predsednica), **doc. dr. Nataša Dernovšček Hafner** (podpredsednica), **dr. Lilijana Šprah**.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: dr. Lilijana Šprah.

Višje znanstvene sodelavke: izr. prof. dr. Majda Černič Istenič, izr. prof. dr. Duška Knežević Hočevar, dr. Lilijana Šprah.

Znanstveni sodelavki: dr. Sanja Cukut Krilić, doc. dr. Nataša Dernovšček Hafner.

Vodilna strokovna sodelavka: viš. pred. Anela Klemenc Bešo.

Asistenti: Tisa Kučan Lah, Dino Manzoni, Mateja Slovenc Grasselli (odsotna 2 meseca).

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju

Oznaka: P5-0439.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dušanka Knežević Hočevar.

Sodelavci: S. Cukut Krilič, M. Černič Istenič, N. Dernovšček Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, M. Slovenc Grasselli, L. Šprah.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2028.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-o-dusevni-stiskah-in-dobrem-pocutju>.

Del članstva programske skupine se je udeležil okrogle mize Prihodnost podeželja v Pomurju v Tišini, večina je oblikovala prijavno vlogo v okviru NORFACE mehanizma z naslovom VARNOSTNA-MREŽA: izboljšanje neformalnih pokrajin za podporo dobremu počutju kmetov za zagotavljanje učinkovite intervencije na ravni posameznika in prebivalstva, večina je opravila strokovno ekskurzijo v Muzeju norosti v Trtahu, vsi pa so analizirali gradivo v okviru posamičnih delovnih paketov programa.

Dolgotrajna oskrba ljudi z demenco v teoriji in praksi socialnega dela

Oznaka: J5-2567.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Jana Mali (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo).

Vodja na ZRC SAZU: Dušanka Knežević Hočevar.

Sodelavka: D. Knežević Hočevar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dolgotrajna-oskrba-ljudi-z-demenco-v-teoriji-in-praksi-socialnega-dela>.

V letu podaljšanja projekta je projektna skupina izdala projektno publikacijo, ki jo je uredila vodja Jana Mali z naslovom *Dolgotrajna oskrba ljudi z demenco v Sloveniji v teoriji in praksi socialnega dela*. V publikaciji je D. Knežević Hočevar z Mojco Urek prispevala poglavje z naslovom *Ljudje z demenco in emancipatorna perspektiva: ples antropologije in socialnega dela*.

Spremembe v kmetijstvu skozi oči in telesa kmetov

Oznaka: J6-2577.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dušanka Knežević Hočevar.

Sodelavci: M. Černič Istenič, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, M. Slovenc Grasselli, L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut); S. Poljak Istenič (Inštitut za slovensko narodopisje).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/spremembe-v-kmetijstvu-skozi-oci-in-telesa-kmetov>.

V letu podaljšanja projekta je projektna skupina izdala načrtovane publikacije: doktorat znanosti pod mentorstvom vodje projekta oz. njene mentoriranke Mateje Slovenc Grasselli z naslovom *Etnografija moralnih ekonomij pri sodelovalnih odnosih med kmeti*; izvirni znanstveni članek vodje z naslovom *Stiske kmetov skozi etiko vsakdanjega: »Ukinite socialno podporo in nam dajte pravičnejše cene!«*, ki je izšel v antropološki reviji *L' Uomo. Società tradizione sviluppo*; samostojno poglavje vodje z naslovom *Ko na kmetiji odpove telo*, ki je izšlo v zborniku *Od dehumanizacije do diskriminacije: vztrajne socialne problematike v Sloveniji*, ki sta ga uredili Irena Šumi in Mojca Urek. Vodja je oddala tudi končno poročilo projekta, v katerem so povzeti ter ocenjeni vsi doseženi rezultati in ugotovitve.

Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje prepoznavne in obravnave

Oznaka: L5-3183.

Vrsta projekta: aplikativni raziskovalni projekt.

Sofinancerja: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Vodja: Sanja Cukut Krilić.

Sodelavci: S. Cukut Krilić, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, L. Šprah (Druženomedicinski inštitut); M. Bofulin, M. Gostič, M. Vah Jevšnik (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/tezave-v-dusevnem-zdravju-migrantkov-izkusnje-prepoznave-in-obravnave>.

Projektna skupina je izdala tematsko sekcijo v znanstveni reviji *Dve domovini*, ki jo je uredila vodja projekta in v kateri so objavljeni štiri izvirni ter en pregledni znanstveni članek s področja duševnih stisk migrantov in migrantk. Objavljen je bil strokovni in znanstveni prispevek na konferenci ter izvedenih sedem javnih predstavitev (konference, okrogle mize) s področja projekta.

Upravljanje z družbenimi pritiski in osebnimi stiskami na družinskih kmetijah

Oznaka: BI-US/22-24-134.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dušanka Knežević Hočevar.

Sodelavka: D. Knežević Hočevar.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/upravljanje-z-druzbenimi-pritiski-in-osebni-stiskami-na-druzinskih-kmetijah>.

Na podlagi analiz opravljenih intervjujev v ZDA je vodja oblikovala soavtorski članek s Sanjo Cukut Krilić z naslovom Obvladovanje stisk delavcev migrantov v kmetijstvu: spoznanja s srednjega zahoda ZDA. V tem letu se je projekt zaključil.

Opisnjenjevanje o motnjah razpoloženja in pridruženih motnjah

Oznaka: OMRA III.

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za zdravje.

Vodja: Lilijana Šprah.

Sodelavci: S. Cukut Krilić, M. Černič Istenič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Manzoni, L. Šprah.

Obdobje trajanja: 13. 3. 2023 – 17. 11. 2025.

Spletna stran: www.omra.si.

V okviru projekta je bilo opravljenih 12 terenskih in spletnih delavnic, ki se jih je udeležilo 750 udeležencev. Organizirali smo javna izobraževalna dogodka ob svetovnih dnevih narcistične zlorabe in duševnega zdravja. Na spletni strani in socialnih omrežjih smo objavili 215 zanimivosti o duševnem zdravju ter objavili znanstvena članka o učinkih programa OMRA.

Počutje na kmetiji: Krepitev virov in znanj

Oznaka: PoljaMoči

Vrsta projekta: nacionalni aplikativni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za zdravje.

Vodja: Lilijana Šprah.

Sodelavci: S. Cukut Krilič, M. Črnič Istenič, N. Dernovšek Hafner, D. Knežević Hočevar, T. Kučan Lah, D. Manzoni, L. Šprah.

Obdobje trajanja: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2026.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/pocutje-na-kmetiji-krepitev-virov-in-znanj>.

Pričeli smo z implementacijo načrta aktivnosti projekta, oblikovali delovne skupine in opravili uvodna srečanja z izvajalci projekta, kjer smo opredelili njihove naloge ter izoblikovali administrativno podporo izvajanju projekta.

Strengthening Farm Health And Safety Knowledge And Innovation Systems [Krepitev znanja in inovacijskih sistemov na področju zdravja in varnosti na kmetijah]

Oznaka: SafeHabitat.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Union, European commission, Research Executive Agency (REA).

Vodja: Majda Črnič Istenič.

Sodelavci: M. Črnič Istenič, S. Cukut Krilič, N. Dernovšek Hafner, A. Klemenc Bešo, D. Knežević Hočevar, D. Manzoni, M. Slovinc Grasselli, L. Šprah (Družbenomedicinski inštitut); B. Šterbenc Svetina (Zgodovinski inštitut Milka Kosa).

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2026.

Spletna stran: <https://www.safehabitat.eu/>.

Izdelana je bila analiza literature o delovnih pogojih v kmetijstvu. Na podlagi Slovenske skupnosti prakse, oblike projektne dela, je bilo izdelanih sedem povzetkov o varnosti in zdravju pri delu v kmetijstvu. Prispevek je bil dodan k oceni dela skupnosti praks, analizi statističnih podatkov o neizrednih v kmetijstvu, strnjnim pregledom politik in izvedbi več spletnih seminarjev.

Transnational Family Dynamics in Europe [Dinamika transnacionalnih družin v Evropi]

Oznaka: TraFaDy.

Vrsta projekta: drugi mednarodni projekt – COST.

Sofinancer: COST Association.

Vodja: Sanja Cukut Krilič.

Sodelavci: S. Cukut Krilič (Družbenomedicinski inštitut); Mojca Vah Jevšnik (Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije).

Obdobje trajanja: 3. 10. 2022 – 2. 10. 2026.

Spletna stran: <https://dmi.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/trafady-dinamika-transnacionalnih-druzin-v-evropi>.

Vodja se je redno udeleževala srečanj nadzornega odbora in delovnih skupin projekta. V objavo je bil sprejet soavtorski znanstveni članek za revijo *Global networks*, v pripravi so še trije soavtorski članki, ki bodo nastali v okviru akcije. Na inštitutu je med 15. in 26. aprilom gostoval raziskovalec iz Turčije Faruk Çam.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **S. Cukut Krilić** je mentorica doktorandki.
- **M. Černič Istenič** je recenzentka Agencije za raziskave (Research Executive Agency – REA) pri EU v okviru programa Obzorje Evropa 2021–27.
- **N. Dernovšek Hafner** je članica Etične komisije Onkološkega inštituta.
- **D. Knežević Hočevar** je z oddajo doktorata M. Slovinc Grasselli zaključila delovno mentorstvo mladi raziskovalki in pedagoško somentorstvo z Emilom Erjavcem iz Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.
- **M. Slovinc Grasselli** je članica Sveta za ženske na podeželju pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- **L. Šprah** je mentorica doktorandki in članica interdisciplinarne delovne skupine za evalvacijo implementacije *Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028* v sklopu programa Mira (Nacionalni inštitut za javno zdravje RS in Ministrstvo za zdravje).

RAZSTAVE:

- **Razstava likovnih izdelkov uporabnikov in uporabnic nevladnih organizacij na področju duševnega zdravja.** Atrij ZRC, Ljubljana, 10.–24. 10. (soavtorji: Sonček, Projekt Človek, Hospic, Vezi, Medgeneracijski center Mežica).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Occupational stress in farming.** Mednarodni spletni seminar v okviru projekta SafeHabitus. Soorganizatorja: ZRC SAZU, AEIDL (European Association for Innovation in Local Development), spletni dogodek, 3. 9.
- **Drugo srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, spletni dogodek, 15. 1., <https://www.safehabitus.eu/slovenian-community-of-practice-meets-to-address-health-and-safety-challenges/>.
- **Tretje srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, Ljubljana, 22. 5., <https://www.safehabitus.eu/cop-slovenia-safety-on-farms-between-legislation-statistics-experience-and-needs/>.
- **Četrto srečanje Slovenske skupnosti prakse.** Delavnica v okviru Horizon Europe projekta SafeHabitus, Ljubljana, 13. 11., <https://www.safehabitus.eu/cop-slovenia-social-security-of-farmers-in-slovenia/>.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2024 je bila v knjižnico vpisana ena monografska publikacija.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Mojca Zvezdana Dernovšek, Lilijana Šprah, Duška Knežević Hočevar, **Depresija in bipolarna motnja razpoloženja: [priročnik za vse, ki si želijo vedeti več o duševnih motnjah in bolje poskrbeti za svoje duševno zdravje]**. Ljubljana: Založba ZRC.
- Mojca Zvezdana Dernovšek, Lilijana Šprah, Duška Knežević Hočevar, **Vodič po motnjah razpoloženja: [poti iz labirintov: rešitev vedno obstaja]**. Ljubljana: Založba ZRC.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- IQS (Institut Químic de Sarrià), Universitat Ramon Llull, Barcelona, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ajdin, Turčija: raziskovalno sodelovanje.
- Inštitut društvenih nauka, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Faruk Çam, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Turčija, 15.–26. 4.: gostovanje v okviru COST akcije TraFaDy.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Sanja Cukut Krilić

Od 4 znanstvenih in 3 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Migracije in duševno zdravje*. Gostujoče predavanje pri predmetu *Migracije: lokalno globalne dimenzije*, Ljubljana, 14. 3.
- *Duševno zdravje in prisilna migracija*. Predavanje na posvetu *Duševno zdravje skozi zgodbe: ranljive družbene skupine*, Ljubljana, 22. 3.
- *Social protection of migrant workers and their families in migration regimes between the former Yugoslav countries*. Predavanje na 16. konferenci *European Sociological Association*, Porto, Portugalska, 28. 8. (soavtorica Jelena Predojević Despić).

Nataša Dernovšek Hafner

Od 2 znanstvenih in 6 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Psychosocial challenges and opportunities of farmers and farmworkers*. Predavanje na znanstveni konferenci *13th International Occupational Hygiene Association (IOHA) International Scientific Conference 2024*, Dublin, Irska, 11. 6.
- *Povezanost psihoedukativnega pristopa in ravni pismenosti o anksioznih motnjah = The relationship between a psychoeducational approach and literacy levels in anxiety disorders*. Predavanje na znanstveni konferenci *Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi = Education in Information Society: Informacijska družba 2024*, Ljubljana, 11. 10.

Majda Černič Istenič

Od 2 znanstvenih in 4 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *SAFEHABITUS future work on farmers' mental health and well-being*. Predavanje na prvem seminarju projekta SafeHabitus za oblikovalce politik *Mental health and well-being of farmers*, Bruselj, Belgija, 24. 1.
- *Pomanjkanje delovne sile v kmetijstvu: brez varnih in zdravih pogojev za kmetovanje ni privlačnega kmečkega poklica*. Predavanje na simpoziju *Slovenski regionalni dnevi 2024: »Demografija, kadri, regionalni razvoj«*, Novo mesto, 17. 5.
- *Usklajevanje družinskega in poklicnega življenja v kmečkem okolju*. Predavanje na znanstveni konferenci *Populizem in nezaupanje v znanost: Slovensko sociološko srečanje*, Koper, 18. 10.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

S. Cukut Krilić:

- Instituto Químico de Sarrià, Universitat Ramon Llull, Barcelona, Španija, 6.–20. 12.: gostovanje in raziskovalno delo v okviru projekta *Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health*.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The interdisciplinary research group at the Sociomedical Institute has been focussing on well-being and mental health since 2000. By combining findings from sociology, anthropology, medical psychology and health psychology, the Institute addresses various mental health issues. In December, we launched the project “Well-being on farms: strengthening resources and skills” (PoljaMoči) and initiated preparatory activities for its further implementation. The main objective of the project is to develop a set of tools to improve mental health literacy in agriculture. In 2024, we updated and expanded the OMRA educational platforms by incorporating evidence-based, multidisciplinary content, conducted 12 workshops with 750 participants and organised two awareness-raising events for World Narcissistic Abuse Day and World Mental Health Day. Part of the Programme team participated in the round table “The Future of Rural Pomurje” in Tišina, visited the Museum of Madness in Trate and analysed materials from various work packages. As part of the extended project “Long-term care of people with dementia in social work theory and practise”, an article entitled “People with dementia and the emancipatory perspective: a dance of anthropology and social work” was written. Within the project “Mental health problems of migrants: experiences of recognition and treatment”, we produced a thematic section in the journal *Dve domovini* with four original articles and a scientific review on migrant mental health. Under the European project “Strengthening farm health and safety knowledge and innovation systems”, we completed a literature review on working conditions in agriculture and publish seven summaries on occupational health and safety in agriculture. The project “Changes in agriculture through the eyes and bodies of farmers” was completed with the successful defence of a PhD thesis: “The ethnography of moral economies in cooperative relationships between farmers”, and three scientific papers. In the past year, members of the Institute have participated in conferences, supervised PhD students, conducting peer reviews for the EU Horizon Europe 2021–27 programme, participating in the Ethics Committee, engaging with the Rural Women’s Council at the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, evaluating the National mental health programme 2018–2028 and completed a research stay in Barcelona at the Instituto Químico de Sarrià, Universitat Ramon Llull. The Institute cooperates with several national institutions, including the University of Ljubljana, the Ministry of Labour, Family and Social Affairs, the Ministry of Health, the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, the National Institute of Public Health and the Slovenian Association of Rural Youth. Some of the associates are university professors and guest lecturers at the ZRC SAZU postgraduate school, the Sigmund Freud University, the University of Nova Gorica and the School of Advanced Social Studies.

<https://dmi.zrc-sazu.si/en>

Inštitut za kulturno zgodovino preučuje biografije prepoznavnih posameznic in posameznikov, družbenih skupin, kultur in subkultur z uporabo sodobne digitalne obdelave historičnih podatkov. Razvija tudi kulturno-zgodovinske raziskave individualnih in širše interesnih prispevkov k zgodovini evropske intelektualne misli s slovenskim historičnim deležem, zato spodbuja interdisciplinarno sodelovanje.

INŠTITUT ZA KULTURNO ZGODOVINO

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://ikz.zrc-sazu.si/>

ZNANSTVENI SVET:

prof. dr. Janez Kranjc (predsednik), izr. član SAZU, akad. prof. dr. Igor Maver, akad. dr. Mitja Zupančič, prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj, izr. prof. dr. Gregor Pobežin.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: izr. prof. dr. Gregor Pobežin.

Namestnica predstojnika: dr. Mateja Ratej.

Znanstvena svetnika: prof. ddr. Igor Grdina, prof. ddr. Irena Avsenik Nabergoj.

Znanstveni sodelavci: izr. prof. dr. Gregor Pobežin, dr. Mateja Ratej, dr. Urška Strle, dr. Petra Testen Koren, dr. Neža Zajc.

Višja strokovna sodelavca: Ahac Meden, mag., Rok Kraigher.

Vodilna strokovna sodelavka: Živa Borak.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine: slovenski historični prostor v evropskem kontekstu

Oznaka: P6-0440.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gregor Pobežin.

Sodelavci: Ž. Borak, I. Grdina, A. Meden, G. Pobežin, P. Testen Koren, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2028.

Projektna skupina je objavila 7 izvirnih znanstvenih člankov, 6 strokovnih člankov, 12 poglavij v znanstvenih monografijah in 7 poglavij v strokovnih monografijah, 3 predgovore in znanstveno monografijo. Kot uredniki so sodelovali pri 17 knjižnih oz. revijalnih projektih. V okviru programa so bile organizirane 3 konference in razstava.

Projektna skupina je začela razvijati znanstveno monografijo (nad)nacionalnega pomena z delovnim naslovom »Leksikon kulturne zgodovine«.

Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen

Oznaka: J6-2588.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Renata Novak Klemenčič (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Gregor Pobežin.

Sodelavca: G. Pobežin (Inštitut za kulturno zgodovino); H. Seražin (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://www.ff.uni-lj.si/kopraska-pretorska-palaca-podoba-pomen-namen>.

V okviru projekta je bil objavljen izvirni znanstveni članek in poglavje v monografiji; obdelani so bili napisi na pročelju koprške komunske palače, ki bodo izšli v končni monografiji.

Slovenska intelektualna zgodovina v luči sodobnih teorij religije: od ločitve duhov in kulturnega boja do komunistične revolucije

Oznaka: J6-3140.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Bojan Žalec (Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Irena Avsenik Nabergoj.

Sodelavka: I. Avsenik Nabergoj.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://www.teof.uni-lj.si/raziskovanje/raziskovalni-projekti/slovenska-intelektualna-zgodovina-v-luci-sodobnih-teorij-religije-od-locitve-duhov-in-kulturnega-boja-do-komunisticne-revolucije>.

V okviru projekta je bilo objavljenih 15 znanstvenih poglavij v monografijah ter 6 izvirnih znanstvenih člankov v mednarodno indeksiranih revijah. Med pomembnimi publikacijami izstopata večavtorski znanstveni monografiji članov projekta *Culture Wars: Past, Present, Future* ter *Intellectual History and Culture Wars in Central and Eastern Europe in the Light of Modern Theories of Religion* (Lit Verlag). Organiziranih je bilo več znanstvenih konferenc, mdr. mednarodna konferenca *Culture Wars: Past, Present, Future* (Celje, 30. 5. – 1. 6.). Raziskave so se osredotočile na analizo zgodovinskih in kulturnih prelomov v slovenskem prostoru, vključno z razcepom med katoliškimi in liberalnimi silami ter ideološkimi napetostmi ob komunistični revoluciji.

Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)

Oznaka: J5-4595.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Tomaž Ivešić (Študijski center za narodno spravo).

Vodja na ZRC SAZU: Igor Grdina.

Sodelavec: I. Grdina.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.scnr.si/raziskovalni-projekt-med-tradicijo-in-moderno-slovenski-katoliski-intelektualci-in-narodnostno-vprasanje-v-transnacionalni-perspektivi-18481948.html>.

Projekt je prehajal proti svoji sklepni fazi z analitično tematizacijo dejavnosti ključnih osebnosti katoliškega tabora in primerjalno tudi drugih. Pri tem se je pokazala regionalna raznolikost pri udejanjanju univerzalističnih načel. Katoliški intelektualci so upoštevali posebne probleme svojih okolij; to je bilo zaradi novih meddržavnih meja še posebej izrazito med vojnama. Izvedena sta bila osrednja znanstvena konferenca *Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)* (Ljubljana, 22. 10.) ter posvet *Dachavski procesi – 75 let pozneje* (Ljubljana, 18. 11.).

Hermenevtični problem razumevanja človeške eksistence in koeksistence v epohi nihilizma

Oznaka: J7-4631.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Dean Komel (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Igor Grdina.

Sodelavec: I. Grdina.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.institut-nr.si/hermenevticni-problem-razumevanja-cloveske-eksistence-in-koeksistence-v-epohi-nihilizma-j7-4631-2022-2025/>.

Pri analitičnem pretresu nihilističnih tendenc na različnih področjih človekove dejavnosti je bila posebna pozornost posvečena razvidevanju njihovih konvergenčnih učinkov. To je vodilo k pozitivnemu odgovoru na vprašanje o zaznamovanosti dobe z nihilizmom. Slednji se tako kaže kot bistvena značilnost – celo določnica – posameznih epoh. Pri tem se kot bistveno zastavlja vprašanje orientacije – v posameznostih in v splošnem. V okviru projekta je bila izvedena osrednja konferenca *Smiselna dezorientacija in nihilistični precep danes* (Ljubljana, 24.–25. 9.).

Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju

Oznaka: J6-4602.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Kornelija Ajlec (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Petra Testen Koren.

Sodelavci: K. Keber (Zgodovinski inštitut Milka Kosa); U. Strle, P. Testen Koren.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://zgodovina.ff.uni-lj.si/raziskovanje/materinstvo-reproduktivna-politika-v-19-20-stoletju>.

V okviru projekta je bilo opravljeno raziskovalno delo v arhivih in na terenu (intervjuji), izsledki so bili predstavljeni na konferencah. V pripravi je prva znanstvena monografija (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Založba ZRC).

Književna republika Borisa Pahorja

Oznaka: J6-4619.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Neža Zajc.

Sodelavci: I. Avsenik Nabergoj, I. Grdina, U. Perenič, G. Pobežin, P. Testen Koren, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.boris-pahor.zrc-sazu.si/>.

Ob spremembi personalne sestave je bilo vmesno poročilo visoko ocenjeno in prenovljen je bil uresničevalni obseg ciljev projekta. Nadaljevalo se je interaktivno raziskovanje korespondenčno-literarnega opusa ter razvijala intraspektivna in odprta (raziskovalno dostopna) razsežnost intelektualno-literarnega nazora Borisa Pahorja.

Moč čustev in status ženskih likov v različnih literarnih žanrih Stare zaveze

Oznaka: J6-50212.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Irena Avsenik Nabergoj.

Sodelavci: I. Avsenik Nabergoj, G. Pobežin, N. Zajc.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://custva-zenske.si/>.

V okviru projekta je izšla tematska številka znanstvene revije *Bogoslovni vestnik*, 17 znanstvenih člankov doma in v tujini ter strokovni monografiji. Organizirani sta bili mednarodni znanstveni konferenci: *Women and spirituality* (25. 5., na spletu); *Emotions and spirituality* (14. 12., na spletu). Mednarodno prepoznavnost projekta so okrepila predavanja na konferencah v ZDA, Angliji in na Poljskem.

Ženska med nelegalnim in nereguliranim delom od srede 19. stoletja do danes

Oznaka: N6-0372.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marta Verginella (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Urška Strle.

Sodelavka: U. Strle.

Obdobje trajanja: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2027.

Spletna stran: <https://zgodovina.ff.uni-lj.si/zenska-med-nelegalnim-nereguliranim-delom-od-srede-19-stoletja-do-danes>.

V sklopu projekta je bilo organizirano zbiranje arhivskega gradiva na Dunaju in v Ljubljani, prav tako je bilo izvedeno javno predavanje v Arhivu Republike Slovenije, ki je perspektivo projekta postavilo v širši zgodovinski kontekst. Organizirani so bili tudi projektni sestanki o izvedenem in načrtih za prihodnje delo.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika

Oznaka: P6-0088.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

PODOBA – BESEDA – ZNANJE. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in Severnim Jadranom 1400–1800

Oznaka: P6-0437.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju

Oznaka: P6-0038.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Literarnozgodovinske, literarnoteoretične in metodološke raziskave

Oznaka: P6-0024.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede.

Latinske in nemške kronike na Slovenskem

Oznaka: J7-2604.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem

Oznaka: J6-50190.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za kulturne in spominske študije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **I. Avsenik Nabergoj** je področna urednica za verstva in teologijo pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, področna urednica za književnost in pomočnica glavnega urednika znanstvene revije *Bogoslovni vestnik* ter članica uredniškega odbora znanstvene revije *Romanoslavica* (Bukarešta, Romunija). Je redna članica EASA – European Academy of Sciences and Arts, IOSOT – International Organization for the Study of the Old Testament, EABS – European Association of Biblical Studies, ISCH – International Society for Cultural History; AATSEEL – American Association of Teachers of Slavic and East European Languages. Je pedagoška mentorica doktorskima študentoma na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani.
- **Ž. Borak** je članica ožjega uredniškega odbora *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in sodelavka pri inštitutskem knjižnem programu ter tehnična urednica znanstvene revije *Studia mythologica Slavica*.
- **I. Grdina** je član uredništva znanstvenih revij *Dileme* in *Monitor ISH*. Je pedagoški mentor trem podiplomskim študentom.
- **R. Kraigher** je član ožjega uredniškega odbora *Novega Slovenskega biografskega leksikona* in uredništva spletnega časopisa *Vox alia* Društva ASPI (za podporo odraslim in mladostnikom z aspergerjevim sindromom) ter član njegovega izvršnega odbora.
- **A. Meden** je področni urednik za uprizoritvene umetnosti, film, popularno glasbo in novomedijsko umetnost pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*, tehnični urednik za spletni portal *Slovenska biografija*, član ožjega uredniškega odbora in vodja projekta *Podatkovna zbirka Slovenskega biografskega leksikona*.
- **G. Pobežin** je član uredniškega odbora pri založbi Univerze na Primorskem, uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije *Quaestiones oralitatis*, ki jo izdaja Univerza v Vroclavu (Poljska), zbirke *Situla – dissertationes Musei nationalis Sloveniae* in ožjega uredniškega odbora pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je član Društva za antične in humanistične študije (DAHŠ) ter član ISCH – International Society for Cultural History. Je pedagoški mentor več študentom na podiplomskem študiju in trem študentom na doktorskem študiju.
- **M. Ratej** je sourednica zbirke *Življenja in dela oz. urednica podzbirke Biografske študije* ter področna urednica za politiko in gospodarstvo po letu 1918 pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*. Je članica Založniškega sveta Založbe ZRC ter članica Komisije za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju ZRC SAZU.
- **U. Strle** je članica uredniškega odbora mednarodne znanstvene revije o migracijskih temah *Dve domovini/Two Homelands*. Je članica zunanjega ekspertnega panela ARIS za področje evropskih projektov, članica Zgodovinskega društva Ljubljana in Central European Association for Canadian Studies.

- **P. Testen Koren** je glavna urednica *Novega Slovenskega biografskega leksikona*. Je sourednica inštitutske zbirke Življenja in dela oz. urednica podzbirke *Kulturnozgodovinske študije*. Je članica uredniškega odbora pri znanstveni reviji *Retrospektive* (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in članica uredniškega odbora *Izvestja* Raziskovalne postaje v Novi Gorici.
- **N. Zajc** je članica uredniškega odbora znanstvene revije *Gumanitarnye nauki v Sibiri* (Humanistične znanosti v Sibiriji), piska recenzij knjig za znanstveno revijo *Renaissance Quarterly* ter članica mednarodnih združenj ISCH – International Society of Cultural History, RSA – The Renaissance Society of America, NASS – Nordic Semiotics Association, EABS – European Association of Biblical Studies in IABS – International Association of Byzantine Studies.

RAZSTAVE:

- **Simon Gregorčič 1844–1906.** Atrij ZRC, Ljubljana, 4.–13. 12. (avtorja P. Testen Koren, T. Koren, oblikovanje M. Leban).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **Divina: dnevi Andrea Diva iz Justinopolisa.** 8. mednarodni znanstveni posvet. Soorganizatorja Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Koper, 25.–26. 4.
- **Simpozij ob 120. obletnici rojstva Srečka Kosovega (1904–1926) in Edvarda Kocbeka (1904–1981).** Ljubljana, 15. 10.
- **»Mojo srčno kri škropite!«. Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906).** Soorganizator Tolminski muzej, Ljubljana, 4. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

Knjižnični fond se je v letu 2024 povečal za 45 enot, od tega 18 monografij in 27 serijskih publikacij. Knjižnica je največ gradiva pridobila z darovi (32 enot), nekaj tudi z nakupi (6) in lastnimi izdajami (6).

Podatkovna zbirka (PZSBL) in Arhiv Slovenskega biografskega leksikona (ASBL)

Sodelavca: R. Kraigher, A. Meden.

Za celovito upravljanje s podatki, vezanimi na različne vidike priprave in upravljanja projektov SBL, smo v 2023 vzpostavili PZSBL, ki je nadomestila *Slovensko biografsko podatkovno zbirko*. Ta omogoča vodenje podatkov o gradivu v mapah Arhiva SBL (ASBL), hrambo digitaliziranega primarnega gradiva ASBL in sprotnega gradiva, ki nastaja v uredništvu *Novega Slovenskega biografskega leksikona* (NSBL).

Projekt NSBL je s PZSBL dobil bistveno orodje za ažurno vodenje novih biografskih podatkov, zaznanih v raznovrstnem gradivu. Te podatke je zdaj mogoče ustrezno voditi glede na izvor in morebitne spremembe. S tem postaja relevanten in centraliziran vir preverjenih podatkov, ki se ponekod napačno pojavljajo v več predhodnih relevantnih virih.

Vseskozi zbiramo in dopolnjujemo informacije o osebnostih, pomembnih za slovenski prostor. Zbirka je do konca leta narasla za več kot 3800 dodatnih zapisov ter zajema okoli 68.300 oseb in družin (brez podvajanj oz. variantnih zapisov z vodilkami pod različnimi imenskimi iztočnicami, skupaj z njimi pa 70.090). Seznam se neprestano tudi kvalitativno izpopolnjuje z novimi podatki in popravki obstoječih imen in zapisov ter osnovnimi osebnimi podatki iz različnih, predvsem spletnih virov, večinoma s (pravilnimi) datumi rojstva in pogosto tudi zabeležbami smrti, ki se dopolnjujejo s sprotnim spremljanjem objav podatkov v različnih tiskanih in spletnih medijih. Hkrati s tem poteka vzajemno usklajevanje in popravljanje podatkov v obstoječih spletnih biografskih virih.

Sodelavci v ASBL so v tem letu posredovali informacije tako zainteresiranim uporabnikom arhiva, ki so bili pisci člankov za NSBL, kakor tudi NUK-u in drugim, precej gradiva so uporabili pri redakcijah že napisanih člankov za NSBL. Število osebnih in družinskih map v arhivu ostaja enako kot v prejšnjem letu (okoli 22.000), sproti pa nastajajo nove digitalne osebne in družinske mape v PZSBL, komplementarno k fizičnim ali samostojno. Zbira se tudi fizično biografsko gradivo, predvsem časopisni izrezki pomembnejših člankov biografskega značaja o posameznih osebnostih, nekrologi, osmrtnice.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- ***Biographical Data in a Digital World 2022: Proceedings of the Biographical Data in a Digital World 2022 (BD 2022): Workshop, co-located with the Digital Humanities 2022 (DH2022) conference in Tokyo.*** Uredili Eero Hyvönen, Mikko Koho, Angel Daza, Gregor Pobežin. Ljubljana, Založba ZRC, 2024 (e-publikacija).
- ***Osebnosti slovenske humanistike in družboslovja.*** Uredila Mateja Ratej. Ljubljana: Založba ZRC, 2024 (Življenja in dela 32. Biografske študije 23).
- Uroš Stanič: ***Humanizacija dela: Spomini na začetke slovenske industrijske robotike in robotizacije.*** Ljubljana: Založba ZRC, 2024.
- Rudolf M. Kloos: ***Uvod v epigrafiko srednjega in zgodnjega novega veka.*** Prevedli Matej Hriberšek, Gregor Pobežin in Živa Borak. Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Maria Soledad Barrionuevo, Universidad de Buenos Aires, Facultad de Filosofía y Letras, Departamento de Historia, 13.–26. 1.: študijsko izpopolnjevanje in bilateralno sodelovanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Irena Avsenik Nabergoj:

- *Testimony to the traumatic experience of the nazi camps in the autobiographical novel.* Predavanje na znanstveni konferenci združenja The American Association of Teachers of Slavic and East European Languages, Las Vegas, Združene države Amerike, 17. 2.
- *Narratives of the dramatic response of the Jews of Mainz to the political crisis at the beginning of the first crusade, 1096.* Predavanje na mednarodni konferenci *International Congress on the Study of the Middle Ages (c. 300–1500)*, spletni dogodek, 2. 7.
- *Divine and human law in Greek and biblical traditions and belief: rejecting presumed justice without compassion.* Predavanje na mednarodni konferenci *Colloquia Gedanensia 16: Sprawiedliwość Czyja i jaka?*, spletni dogodek, 22. 11.

Igor Grdina:

- *Nihilizem med zgodovino in historiografijo.* Predavanje na konferenci *Smiselna dezorientacija in nihilistični precep danes*, Ljubljana, 24. 9.
- *Romantika ali grad pevca brez vratarja.* Predavanje na *Slovenskem slavističnem kongresu*, Celje, 27. 9.
- *Intelektualni regionalizem po katoliško?* Predavanje na znanstveni konferenci *Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)*, Ljubljana, 22. 10.

Ahac Meden:

- *Life of a Musician's Biography in Datafied Representations. Case of Bojan Adamič.* Predavanje na simpoziju »*Sounds of Dissent*»: *A Practice-Based Research Symposium on Music, Sounds and the Political*, Dublin, Irska, 11. 4.
- *The World of/in Language Data. The Case of the Covid-19 Pandemic and the Slovenian Dictionary Web Portal Fran.* Predavanje na mednarodni konferenci EASA, hibridni dogodek, 18. 7.
- *Datafication of the Life of Ernest Adamič.* Predstavitev plakata na mednarodni konferenci *European Cultural Memory in its Digitalization – Inventing Cultural Memory in the 21st Century?*, Gradec, Avstrija, 6. 11.

Gregor Pobežin:

- »*Napis*« o ustanovitvi Kopra v koprskem statutu. Predavanje na 8. mednarodnem znanstvenem posvetu *Divina: dnevi Andrea Diva iz Justinopolisa*, Koper, 25. 4.
- *Med dvema imperijema: Piccolomini in njegova Germanija.* Predavanje na znanstveni konferenci *Enej Sivilj Piccolomini: renesančni papež med dvema svetovoma*, Ljubljana, 27. 5.
- *From crumbling stone to the visualised networks of cultural exchange: how can digitised epigraphic and palaeographic documents enhance our knowledge of the past?* Predavanje na mednarodni konferenci *Héritages culturels et outils numériques*, Saint-Étienne, Francija, 20. 11.

Urška Strle:

- *Poroznost državne meje po letu 1918 v dokumentih Okrajnih glavarstev Logatec in Radovljica: obmejne prakse in ženske*. Predavanje v Arhivu Republike Slovenije, Ljubljana, 16. 5.
- *Gorizia 1918: incontro al éStoria*. Diskusija v okviru *Date – XX Festival internazionale della storia*, Gorica, Italija, 26. 5.
- *A view from aside: social network around Slovenka, a Trieste-based women's newspaper*. Prispevek na konferenci *International networks of women's activism and mobility in the Austro-Hungarian Monarchy and the successor states, 1848–1945*, Dunaj, Avstrija, 11. 11. (soavtorica M. Verginella).

Petra Testen Koren:

- *»Bog Te živi! Iz srca Tvoj – S. Gregorčič«. Biografija v pismih*. Predavanje na znanstvenem simpoziju *»Mojo srčno kri škropite!«. Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906)*, Ljubljana, 4. 12.

Neža Zajc:

- *Kosovelova in Kocbekova samovzpostavitev avtorskega jaza*. Predavanje na znanstvenem *Simpoziju ob 120. obletnici rojstva Srečka Kosovela (1904–1926) in Edvarda Kocbeka (1904–1981)*, Ljubljana, 15. 10.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Urška Strle je prejela nagrado klio 2022/2023 za knjigo *Užaljeno maščevanje: spomin na italijanska fašistična taborišča* (soavtorja Oto Luthar, Marta Verginella, Ljubljana: Založba ZRC, 2023).

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Cultural History has been operating under the current name since 2005. Its predecessors were the Institute of Biography and Bibliography (1999–2005) and the Section for Biography and Documentation of the Institute of Slovenian Literature and Literary Studies of ZRC SAZU before that (1999). In 2024, the institute employed seven researchers (some of them part-time) and three specialized staff members.

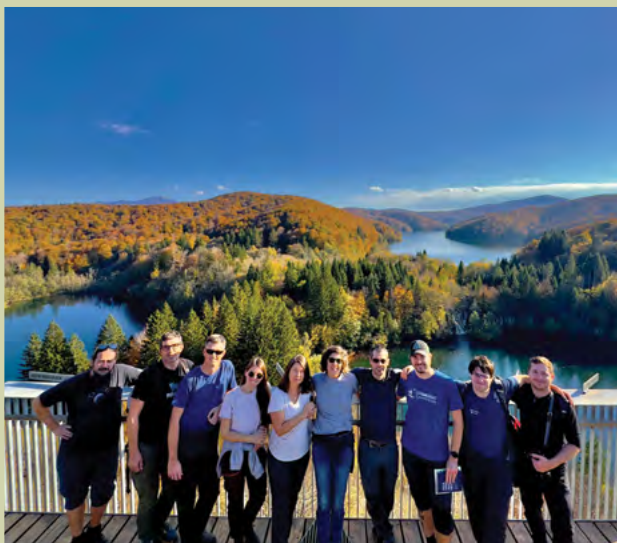
The institute's central activities include the compilation of the *Novi Slovenski biografski leksikon* (*New Slovenian Biographical Lexicon*), participation in the making of the web portal *Slovenska biografija* (*Slovenian Biography*) and studies of Slovenian cultural history, with an emphasis on biographical studies. While the main research efforts take place within the framework of the research program (*New*) *Cultural History of Intellectual Heritage: Slovenian Historical Space in Its European Context*, individual researchers conduct their investigations within individual projects carried out by the institute; furthermore, some researchers conduct their research within research programs and projects conducted by other institutes of ZRC SAZU as well as other research institutions. The *Novi Slovenski biografski leksikon* is compiled on the level of ZRC SAZU. In 2024 the institute published four scientific monographs and its members collaborated in other scientific monographs as authors or co-authors. Researchers also took part in scientific symposia in Slovenia and abroad. Work continued on extending and editing the *archival collections* of the *Slovenski biografski leksikon* (*Slovenian Biographical Lexicon*) and *Slovenska biografska podatkovna zbirka* (*Slovenian Bio-Bibliographical Database*). Podatkovna zbirka Slovenskega biografskega leksikona (*Slovenian Biographical Lexicon Database*) has been created for managing data and archival material from the before mentioned archival collections of the Slovenian Biographical Lexicon and the Slovenian Bio-Bibliographical Database.

Notably, one of the researchers of the Institute of Cultural History received the prestigious Clio 2022/23 award for her involvement in the writing of the book *Užaljeno maščevanje: spomin na italijanska fašistična taborišča*.

<https://ikz.zrc-sazu.si/en>

Inštitut združuje antropološke raziskave v najširšem smislu, z razvijanjem in aplikacijami metod ter tehnik geografskih informacijskih sistemov (GIS) in daljinskega zaznavanja. Pri antropoloških raziskavah je delo osredotočeno na socialnoantropološke študije na Papui Novi Gvineji, v Albaniji, Srbiji, na Mavriciju, v Indiji, Španiji/Baskiji in na arheologijo Mezoamerike ter Bosne in Hercegovine.

INŠTITUT ZA ANTROPOLOŠKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

<http://iaps.zrc-sazu.si>

ZNANSTVENI SVET:

Do 15. 12.: **akad. prof. dr. Matija Gogala**, **akad. dr. Mitja Zupančič**, **dr. Tatjana Veljanovski** (predsednica),
doc. dr. Maja Petrović-Šteger (podpredsednica), **prof. dr. Ivan Šprajc**, **doc. dr. Nataša Gregorič Bon**, **dr. Aleš Marsetič**.

Od 16. 12.: **akad. prof. dr. Matija Gogala**, **izr. član. prof. dr. Mihael Brenčič**, **dr. Tatjana Veljanovski** (predsednica),
doc. dr. Maja Petrović-Šteger (podpredsednica), **prof. dr. Ivan Šprajc**, **doc. dr. Nataša Gregorič Bon**, **dr. Aleš Marsetič**.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnik: prof. dr. Ivan Šprajc.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Ivan Šprajc, prof. dr. Borut Telban.

Višji znanstveni sodelavec: izr. prof. dr. Žiga Kokalj.

Znanstveni sodelavci: doc. dr. Nataša Gregorič Bon, dr. Aleš Marsetič, doc. dr. Maja Petrović-Šteger, dr. Tatjana Veljanovski,
dr. Ana Jeltnikar, doc. dr. Saša Čaval, dr. Urša Kanjir.

Asistenta z doktoratom: dr. Nejc Čož, dr. Liza Stančič.

Asistenta: Luka Škerjanec, Daniele Caruso.

Asistenti, mladi raziskovalci: Adam Gabrič, Nastja Slavec, Nina Krašovec, Luka Benedičič.

Višja strokovna sodelavca: Peter Pehani, dr. Urška Stražisar.

Strokovna sodelavka: Melita Robič.

Organizacijski enoti

Oddelek za antropološke študije

Vodja: prof. dr. Borut Telban.

Oddelek za daljinsko zaznavanje

Vodja: izr. prof. dr. Žiga Kokalj.

RAZISKOVALNA PROGRAMA IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Opazovanje Zemlje in geoinformatika

Oznaka: P2-0406.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Krištof Oštir (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Vodja na ZRC SAZU: Žiga Kokalj.

Sodelavci: D. Caruso, N. Čož, A. Gabrič, Ž. Kokalj, L. Stančič.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/opazovanje-zemlje-in-geoinformatika>.

Sodelavci smo posebno pozornost posvečali izdelavi in testiranju nove metode za izračun natančnih obodov vrtač iz podatkov aerolaserskega skeniranja ter kartiranju gozdnih požarov na Krasu z različnimi viri daljinsko zaznanih posnetkov. Na primeru podatkov o antropogenih modifikacijah pokrajine, zlasti o arhitekturnih naselbinskih ostankih in večjih zadrževalnikih vode, ki so jih zgradili Maji v osrednjem nižavju polotoka Jukatan, smo testirali uspešnost metod globokega učenja pri zaznavanju tovrstnih ostalin. Podrobno smo preučili tudi uspešnost zaznavanja ob upoštevanju različnih vhodnih podatkov, to je različnih prikazov visokoločljivih modelov višin. V ta namen smo nadgradili orodje za samodejno prepoznavanje arheoloških ostalin z globokim učenjem. Sodelovali smo v terminološki komisiji za pripravo terminološkega slovarja geoinformatike.

Antropološke in prostorske raziskave

Oznaka: P6-0079.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavci: N. Gregorič Bon, A. Jeltnikar, U. Kanjir, A. Marsetič, P. Pehani, M. Petrovič-Šteger, M. Robič, N. Slavec,

I. Šprajc, B. Telban, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/antropolo%C5%A1ke-in-prostorske-raziskave>.

Poglobili smo raziskave na področju monitoringa in karakterizacije travnikov ter gozdov z analizo časovnih vrst satelitskih posnetkov. S kombinacijo analiz daljinskega zaznavanja in antropoloških raziskav smo preučevali spremembe v krajini ter njihov vpliv na človeka. Ukvarjali smo se z raziskavami tehnik globokega učenja za zaznavo cest na satelitskih posnetkih in napovedovanje stanje vegetacije. V okviru antropoloških raziskav je bilo delo osredotočeno na socialnoantropološke študije, regionalno povezane z Indijo, Papuo Novo Gvinejo, Albanijo in Španijo, ter na arheologijo in arheoastronomijo Mezoamerike.

Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: Antropologija imaginarnega

Oznaka: J6-3127.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Maja Petrovič-Šteger.

Sodelavci: N. Gregorič Bon, A. Jeltnikar, M. Petrovič-Šteger, B. Telban.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vizionarske-prakse-v-primerjalni-perspektivi-antropoloska-studija-imaginalnega>.

Razpravljali smo o praksah vizij in vizionarskih kultur ter rezultatih specifičnih metodoloških in teoretičnih pristopov k antropologiji imaginarnega v Srbiji, Albaniji, Indiji, Papua Novi Gvineji ter drugod. Nadaljevali smo z aktivnostmi pisanja in svoje raziskovalne ugotovitve diseminirali v obliki člankov, konferenčnih nastopov, predavanj in radijskih oddaj ter organizirali zaključno konferenco.

ROVI – Združevanje in obdelava radarskih in optičnih časovnih vrst satelitskih posnetkov za spremljanje naravnega okolja

Oznaka: J2-3055.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Krištof Oštir (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Vodja na ZRC SAZU: Tatjana Veljanovski.

Sodelavci: N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Stančič, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/zdruzevanje-in-obdelava-radarskih-in-opticnih-casovnih-vrst-satelitskih>.

V projektu smo se osredotočili na satelitsko spremljanje travnikov, mokrišč in gozdov kot pomembnih ponorov ogljika. Razvili smo rešitve za razpoznavo drevesnih vrst, spremljanje razvoja travnate in gozdne vegetacije ter za fenološke analize z uporabo satelitskih podatkov Sentinel-1 in Sentinel-2. Implementirali smo metode za multimodalno združevanje satelitskih podatkov (Sentinel-1, Sentinel-2, Planet) s strojnimi učenjem in analizo časovnih vrst. Izvedli smo tudi analizo vpliva stopnje predhodne obdelave podatkov na oblikovanje časovnih vrst ter uspešno uskladili radarske in optične podatke v skupni indeks vegetacije. Z uporabo teh metod v različnih habitatih smo pridobili dragocen vpogled v sezonske spremembe vegetacije, ki izboljšuje kartiranje košnje travnikov v kompleksnih okoljih in omogoča podrobno klasifikacijo gozdnih drevesnih vrst na nacionalni ravni pri visoki ločljivosti.

Ekofiziološki, morfološki in rastni odzivi jelke in bukve vzdolž geografskega gradienta – izhodišče za napovedovanje prihodnjih razvojnih trendov

Oznaka: J4-3086.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Matjaž Čater (Gozdarski inštitut Slovenije).

Vodja na ZRC SAZU: Tatjana Veljanovski.

Sodelavca: Ž. Kokalj, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 31. 10. 2024.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/node/105207>.

Karpati so za raziskavo vplivov ter odziva bukve in jelke na spreminjajoče se podnebne razmere vzorčno območje z zadostnim geografskim in podnebnim gradientom. Prek fizioloških in morfoloških lastnosti smo odziv bukve ter jelke spremljali tudi s kazalniki iz satelitskih posnetkov. V sodelovanju s CzechGlobe smo ugotavljali: razvoj fenologije gozdnih sestojev, vpliv meteoroloških vzorcev na razvoj jelke in bukve ter ovrednotili optimalne satelitske kazalnike vegetacije in vlage/suše za spremljanje odziva gozda. V raziskavi zakasnelega odziva gozdnih krošenj na padavine in temperaturo smo z indeksi Sentinel-2 potrdili pomembne časovne zamike za oba parametra. Z medletno primerjavo fenoloških parametrov iz 20-letnih opazovanj s posnetki MODIS pa smo potrdili značilne razlike med lokacijami vzdolž gradienta, ki potrjujejo vpliv različno spremenjenih meteoroloških vzorcev na območju Karpatov.

Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: J6-3145.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Škerjanec, L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije);

L. Grahek, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2021 – 31. 10. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dezela-steckov-multikulturna-druzbena-slika-srednjeveske-hercegovine>.

Nadaljevali smo z arheološkim rekognosciranjem na območju vzhodne Hercegovine ter izkopavanji na najdiščih Milaviči in Baljci. Hkrati potekajo analize skeletnega materiala, radiokarbonske analize ekofaktov in arheometrične analize najdb. Objavljena sta bila en znanstveni članek in eno poglavje v znanstveni monografiji.

Samodejna ortorektifikacija in registracija optičnih satelitskih posnetkov z uporabo naprednih metod globokega učenja

Oznaka: J2-4488.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: P. Čas, N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, L. Stančič, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/samodejna-ortorektifikacija-in-registracija-opticnih-satelitskih-posnetkov-z>.

Nadaljevali smo raziskave zaznavanja cest z globokim učenjem na satelitskih posnetkih zelo visoke ločljivosti. Najboljšo metodo smo uporabili v verigi za samodejno ortorektifikacijo. Nadgradili smo svoje raziskave na področju samodejne registracije satelitskih in letalskih posnetkov. Pripravili smo načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki.

Življenje Skuškov zbirke: od dnevne sobe do virtualnega muzeja

Oznaka: J6-4618.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Helena Motoh (Znanstveno-raziskovalno središče Koper).

Vodja na ZRC SAZU: Ana Jeltnikar.

Sodelavka: A. Jeltnikar.

Obdobje trajanja: 1. 5. 2023 – 30. 4. 2026.

Projekt ponuja rekonstrukcijo (v obliki VR muzeja) in analizo nenavadne zbirke, ki jo razume kot enkratni zgodovinski laboratorij. Poziva k premisleku o zbirateljstvu vzhodnoazijskih predmetov, biografijah zbirk kot živih organizmov, praksah razstavljanja, reprezentaciji in recepciji vzhodnoazijskih predmetov v Evropi in skriti vlogi žensk v zbirateljskih praksah zgodnjega 20. stoletja.

Vzpon in zaton Majev v osrednjem delu polotoka Jukatana: arheološka prospekcijska neraziskanega območja

Oznaka: J6-50195.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavci: N. Čož, Ž. Kokalj, A. Marsetič, I. Šprajc, L. Stančič.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/vzpon-in-zaton-majev-v-osrednjem-delu-polotoka-jukatana-arheoloska-prospekcijska>.

Na terenu smo pregledali in dokumentirali koncentracije arheoloških ostankov različnih obsegov ter karakteristik, vključno z naselbinskimi jedri in modifikacijami pokrajine, povezanimi s poljedelstvom in upravljanjem z vodnimi viri. Pobrali smo vzorce površinskega materiala in na več reprezentativnih lokacijah opravili sondažna izkopavanja. Zbrane podatke smo deloma že analizirali.

Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija

Oznaka: V5-2135.

Vrsta projekta: ciljni raziskovalni program.

Sofinancerji: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Mojca Golobič (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Žiga Kokalj.

Sodelavec: Ž. Kokalj.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/novelacija-regionalne-razdelitve-krajinskih-tipov-in-izjemnih-krajin-v>.

Pripravili smo temeljne strokovne podlage na področju krajine ter posodobili vsebino in prikaz regionalne razdelitve krajin. Na novo smo opredelili meje slovenskih krajin in izjemnih krajin. Zajeli in klasificirali smo krajinske prvine v izjemnih krajinah. Zajem smo začeli s pregledom obstoječih podatkovnih baz, iz katerih smo izbrali podatke, primerne za preučevanje krajinskih prvin. Prvine, za katere primerni podatki ne obstajajo, smo zajeli z digitalizacijo ali strojnimi učenjem iz podatkov daljinskega zaznavanja. Med slednjimi smo največ pozornosti namenili vegetacijskim krajinskim prvinam (posameznim drevesom, drevesom v vrstah, skupinam dreves in grmovnic, mejicam, obvodni vegetaciji), ki jih najdemo po celotni državi, vendar pa so podatki o njih pomanjkljivi. Zajete krajinske prvine smo združili v vektorske sloje, pripravljene za uporabo v prostorskem informacijskem sistemu.

Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine

Oznaka: N6-0284.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, Ž. Kokalj, A. Marsetič, L. Škerjanec, L. Stančič, T. Veljanovski (Inštitut za antropološke in prostorske študije); M. Andrič, N. Caf (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/prostorska-in-okoljska-rekonstrukcija-srednjeveske-pokrajine-primer>.

Nadaljevali smo s pedološkimi analizami doline Dabar ter geomorfološkim vzorčenjem in analizami na planini Morine nad Nevesinjem. Začeli smo z izkopavanji novoodkrte nekropole s stečki v dolini Busovača. Opravljen je bil tudi zajem prostorskih podatkov celotnega območja gorske doline in opravljene multispektralne meritve vegetacijskih indikatorjev.

Na poti k rešitvi enigme o stečkih

Oznaka: N6-0338.

Vrsta projekta: projekt komplementarne sheme ARIS.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, N. Čož, L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije); N. Caf, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 11. 2023 – 30. 4. 2024.

Pripravili smo se na izvajanje projekta ERC. Izvedli smo pripravo tehničnih specifikacij za izvedbo javnega naročila za aerolasersko skeniranje Hercegovine. Izdelali smo knjižico Jupyter za izračune prikazov rastrskih podatkov ter izvedli kabinetne raziskave z namenom pridobitve in preučitve obstoječih modernih in historyčnih kart ter aeroposnetkov za izbrana področja.

Ugotavljanje poselitvenega vzorca Majev

Oznaka: BI-US/22-24-037.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavci: Ž. Kokalj, A. Marsetič, I. Šprajc.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2022 – 30. 6. 2024.

Nadaljevalo se je raziskovalno delo.

Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine

Oznaka: BI-RS/23-25-056.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, N. Čož, L. Stančič (Inštitut za antropološke in prostorske študije);

N. Caf, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 7. 2023 – 30. 6. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/dezela-steckov-multikulturna-druzbena-slika-srednjeveske-hercegovine>.

S kolegi z Univerze v Beogradu smo naredili rekognosciranje srednjeveških nekropol s stečki v Hercegovini in sprožili predpriprave na arheološko raziskovanje srednjeveške nekropole s cerkvijo v Prijevoru. Izkopavanja bodo potekala v okviru projekta ERC in se začnejo poleti 2025. V okviru tega projekta smo imeli znanstveno predstavitev v Novem sadu v Srbiji.

Skrivnost Mistihalja skozi zapuščino prof. W. Vucinicha

Oznaka: BI-US/24-26-031.

Vrsta projekta: mednarodno bilateralno sodelovanje.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavka: S. Čaval.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2026.

Projekt sloni na arhivski zapuščini prof. Wayne Vucinicha, ki je odraščal v okolici Bileće in je bil profesionalno ter osebno vezan na omenjeno območje in njegovo kulturno dediščino. V sklopu projekta preučujemo arhivske zapise o arheoloških raziskovanjih v dolini reke Trebišnjice, preden je bila leta 1969 poplavljen.

Georeferenciranje arhiva aerofotografij

Oznaka: Georeferenciranje.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor – Geodetska uprava RS.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: N. Čož, U. Kanjir, Ž. Kokalj, A. Marsetič, P. Pehani, T. Veljanovski.

Obdobje trajanja: 25. 3. 2024 – 1. 12. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/georeferenciranje-arhiva-aerofotografij>.

Pripravili smo metodologijo za georeferenciranje in mozaičenje aerofotografij ter izdelavo pripadajoče procesne verige in končnih izsekov arhivskih aerofotografij z metapodatki. Procesna veriga pretvori skenirane aerofotografije v obliko, ki omogoča prikaz na njih zajetega stanja v 2D pregledovalniku. Začeli smo z georeferenciranjem vseh do sedaj skeniranih arhivskih aerofotografij.

Ortorektifikacija satelitskih posnetkov za IAKS QA

Oznaka: Ortorektifikacija.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja: Aleš Marsetič.

Sodelavci: A. Marsetič, P. Pehani.

Obdobje trajanja: 1. 7. 2024 – 31. 1. 2025.

Ortorektificirali smo deset zelo visokoločljivih satelitskih posnetkov. Multispektralni posnetki Pleiades Neo so imeli ločljivost 0,3 m in so obsegali več kot 1000 km².

Testiranje možnosti in izvedba kartiranja traviščnih habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti ter ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travišč

Oznaka: Kartiranje traviščnih habitatnih tipov.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Vodja: Tatjana Veljanovski.

Sodelavci: T. Veljanovski, U. Kanjir, A. Marsetič (Inštitut za antropološke in prostorske študije); F. Küzmič, U. Šilc (Biološki inštitut Jovana Hadžija).

Obdobje trajanja: 4. 9. 2024 – 30. 11. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/node/105193>.

V projektu razvijamo metode za razlikovanje habitatnih tipov ekstenzivnih travišč na izbranih območjih Natura 2000. Zanima nas, kako lahko satelitsko daljinsko zaznavanje dopolni terensko kartiranje habitatov. Z naročnikom smo določili in uskladili študijska območja ter pregledali in izbrali ustrezne referenčne podatke, ki jih urejamo in pripravljamo za nadaljnje analize s satelitskimi podatki.

Earth observation data fusion for forest mapping (E04fus) [Združevanje podatkov daljinskega zaznavanja za kartiranje gozdov]

Oznaka: E04fus.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Financer: ESA (European Space Agency).

Vodji: Nejc Dougan in Luka Rojs (FLAI, družba za tehnološke storitve, d. o. o.).

Vodja na ZRC: Urška Kanjir.

Sodelavci: A. Marsetič, T. Veljanovski, U. Kanjir, L. Stančič.

Obdobje trajanja: 6. 12. 2024 – 1. 6. 2026.

Glavni cilj projekta je uporaba najsodobnejših podatkovnih nizov in tehnologij za odpravo pomanjkljivosti ter neučinkovitosti sedanjih metodologij za ocenjevanje gozdnih virov. Razviti želimo novo metodo za ocenjevanje gozdnih virov, ki temelji na združitvi podatkov Sentinel-2, nacionalnih lidarskih podatkov in podatkov o gozdnih površinah na kraju samem.

Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones [»Unde venis?« Razvozlanje enigme stečkov]

Oznaka: STONE.

Vrsta projekta: Obzorje Evropa.

Sofinancer: European Research Council Executive Agency.

Vodja: Saša Čaval.

Sodelavci: S. Čaval, Ž. Kokalj, A. Marsetič, U. Stražičar (Inštitut za antropološke in prostorske študije);

L. Grahek, A. Ragolič (Inštitut za arheologijo).

Obdobje trajanja: 1. 5. 2024 – 30. 4. 2029.

Spletna stran: <https://www.stecci-stone.eu/>.

Začetek projekta ERC smo obeležili s fotografsko razstavo. Poleg interdisciplinarnega znanstvenega dela je projekt naravnano na transparentno predstavljanje dela javnosti. Pripravljen je bil načrt upravljanja z raziskovalnimi podatki, naročeno je bilo aerolasersko skeniranje in postavljena spletna stran.

Harmonisation of joint monitoring and modelling of groundwater system of Pannonian Plain [Harmonizacija skupnega monitoringa in modeliranja podzemne vode v Panonski nižini]

Oznaka: PANNONIAN.GW.

Vrsta projekta: EU decentralizirani projekt – Interreg Podonavje.

Sofinancerja: University Josip Juraj Strossmayer Osijek, Faculty of Civil Engineering and Architecture Osijek, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vodja: Žiga Kokalj.

Sodelavca: N. Čož, Ž. Kokalj.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 8. 2025.

Spletna stran: <https://iaps.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/harmonizacija-skupnega-monitoringa-in-modeliranja-podzemne-vode-v-panonski>.

Projekt se osredotoča na plitve sisteme podzemne vode v nižinskih območjih podonavskih držav, ki ležijo znotraj Panonske nižine. Osredotočili smo se na vzpostavitev nadnacionalnega pristopa k spremljanju podzemne vode z usklajevanjem podatkov iz nacionalnih sistemov spremljanja in odpravljanjem vrzeli v opazovalnih mrežah.

Europe's Representations of India: Texts, Images, and Encounters [Evropske reprezentacije Indije: teksti, podobe in srečanja]

Oznaka: ESIND CA23144.

Vrsta projekta: COST Action.

Sofinancer: European Cooperation in Science and Technology.

Vodja za Slovenijo: Ana Jelnikar.

Sodelavca: A. Mesner, A. Jelnikar.

Obdobje trajanja: 9. 10. 2024 – 8. 10. 2028.

Spletna stran: <https://www.cost.eu/actions/CA23144/>.

Udeležba prvega sestanka vseh vodilnih predstavnikov sodelujočih držav v Bruslju, organizacije v delovne skupine, priprave in prijava na konferenco v Krakovu avgusta 2025, prvi sestanek znotraj posameznih delovnih skupin.

AL ars longa

Oznaka: Al ars longa.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Naročnik: Akademsko potovalna agencija Al ars longa, d. o. o.

Vodja: Ivan Šprajc.

Sodelavec: I. Šprajc.

Obdobje trajanja: 12. 11. 2019 – 31. 12. 2024.

Opravljen so bila strokovna vodstva po arheoloških najdiščih jugovzhodne Mehike.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov

Oznaka: J6-4611.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij

Oznaka: L6-2628.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)

Oznaka: N6-0329.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko narodopisje.

Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health [Populacijska medicina in trajnostni razvoj: Evropske priložnosti sodelovanja s Kitajsko za izboljšanje globalnega zdravja]

Oznaka: PoPMeD-SuSDeV.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije.

USPOSABLJANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

Nastja Slavec

Oznaka: MR-54762.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mladi raziskovalki: Nataša Gregorič Bon.

Somentorica: Maja Petrovič-Šteger.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mlada raziskovalka se je ukvarjala z analizo etnografskega gradiva, ki ga je zbirala in dokumentirala med 15-mesečnim terenskim delom (v letih 2022–23) v Pamploni/Illruñei v severovzhodni Španiji. Pri tem se je osredinjala na jezikovni aktivizem in baskovski ples kot osrednja procesa, skozi katera govorci baskovščine (euskalduni) ustvarjajo čustvene, moralne in izkustvene svetove, v katerih bivajo in katere tudi poustvarjajo.

Adam Gabrič

Oznaka: MR-55889.

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Žiga Kokalj.

Drugi mentor: Dejan Grigillo (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mladi raziskovalec se je ukvarjal z vplivom uporabe različnih vhodnih podatkov na klasifikacijo olesenele vegetacije s konvolucijskimi nevronskimi mrežami. Preizkusil je uporabo ortofota, modela višin krošenj in iz njiju izdelane produkte.

Nina Krašovec

Oznaka: MR-58022.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentor mlademu raziskovalcu: Aleš Marsetič.

Drugi mentor: Dejan Grigillo (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo).

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Mlada raziskovalka se je ukvarjala s samodejno zaznavo površine cest s konvolucijskimi nevronskimi mrežami. Najbolj obetavno arhitekturo globokega učenja je nadgradila z uporabo Bayesove statistike, pri čemer je uporabila eno izmed obstoječih približnih metod.

Luka Benedičič

Oznaka: MR-59589.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Mentorica mlademu raziskovalcu: Maja Petrovič-Šteger.

Izobraževalna ustanova: Podiplomska šola ZRC SAZU.

Mladi raziskovalec je med oktobrom in decembrom 2024 med drugim preučeval strokovno literaturo, vodil svojo raziskovalno finančno evidenco, pripravil vsebino za osebni profil na spletni strani inštituta, začel s tečajem laoškega jezika in oblikoval logistični načrt za predterenski obisk Laosa.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **N. Gregorič Bon** je urednica revije *Anthropological Notebooks* in sourednica inštitutske knjižne zbirke *Prostor, kraj, čas*. Je pedagoška mentorica dvema slovenskima in eni tuji podiplomski študentki.
- **S. Čaval** je članica znanstvenega uredniškega odbora za knjižno serijo *The Slovenian Scientific Series in Humanities (SSSH)*, Univerza na Primorskem, Koper, in revije *Balkanoslavica*, Inštitut za Staroslovansko kulturo, Prilep, Makedonija. Je znanstvena ocenjevalka za Evropsko komisijo pri programu MSCA Doctoral networks ter za Ministrstvo za znanost, visoko izobraževanje in mlade Kantona Sarajevo, Bosna in Hercegovina, urednica Knjižnih prikazov za *H-Net: Slavery* in članica upravnega odbora društva Medieval Europe Research Community (MERC).
- **Ž. Kokalj** je sourednik inštitutske zbirke monografij *Prostor, kraj, čas* ter član uredniških odborov revij *Scientific data* in *Geodetski vestnik* ter član terminološke komisije za pripravo terminološkega slovarja geoinformatike. Je član znanstvenega odbora bienalnega simpozija *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji* in mednarodnega srečanja *Training and Research in the Archaeological Interpretation of Lidar (TRAIL)*. Je tudi član organizacij *Aerial Archaeology Research Group (AARG)*, *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)* in *European Geosciences Union (EGU)*. Je pedagoški mentor podiplomski študentki in doktorskima študentoma.
- **A. Marsetič** je raziskovalni mentor doktorski študentki.
- **M. Petrovič-Šteger** je članica mednarodnih uredniških odborov revij *Social Analysis Berghahn* (Oxford, Združeno kraljestvo) in *Medicine, Anthropology Theory* (Edinburg, Združeno kraljestvo). Je članica upravnega odbora Cambridge Rivers Group na Univerzi v Cambridgeu (2013–) in članica Society for Ethnographic Theory (HAU, Združeno kraljestvo, 2019–). Prav tako redno deluje kot recenzentka za *Journal of Royal Anthropological Theory* ter kot ocenjevalka raziskovalnih projektov za tuje znanstvene ustanove: Independent Social Research Foundation (London) in Christ College (Univerza v Cambridgeu, obe Združeno kraljestvo).
- **I. Šprajc** je član uredniških odborov pri revijah *Anthropological Notebooks*, *Arqueología Mexicana* in *National Geographic Slovenija*.
- **B. Telban** je koordinator antropološkega modula na Podiplomski šoli ZRC SAZU, podpredsednik Društva antropologov Slovenije, član uredniškega odbora *Anthropological Notebooks*, član mednarodnih uredniških odborov pri revijah *Suomen Antropologi – Journal of the Finnish Anthropological Society*, *Ethnos*, *The Asia Pacific Journal of Anthropology*, *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien* ter knjižni zbirki *Pacific Perspectives: Studies of the European Society for Oceanists*, Berghahn Books, Združeno kraljestvo. Je član upravnega odbora *European Society for Oceanists* za obdobje 2022–2025.
- **T. Veljanovski** je področna urednica (področje geodezije) pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu*.
- **A. Gabrič** je tajnik Ljubljanskega geografskega društva.
- **N. Slavec** je urednica za knjižne recenzije pri reviji *Anthropological Notebooks* in članica European Association of Social Anthropologists.

RAZSTAVE:

- **Medieval Stećci in Herzegovina: fotografska razstava**. Institute for Research in the Social Sciences, Stanford University, Stanford, Združene države Amerike, 16. 2. 2024 – 15. 3. 2025 (avtorja S. Čaval, C. Fraga).
- **Po deželi stečkov: predstavitev fotografske razstave**. Atrij ZRC, Ljubljana, 7.–15. 5. (avtorji Ž. Kokalj, L. Škerjanec, L. Grahek, S. Čaval).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **An Anthropology of the Imaginal: attending to what seeks expression in mindsets and social conditions / Antropologija imaginarnega: raziskovanje tistega, kar išče izraz v miselnosti in družbenih razmerah**. Mednarodna znanstvena konferenca, Ljubljana, 26.–28. 9.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2024 je bilo v knjižnico vpisanih 20 monografij in 1 zvezek periodike.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Cambridge University, Združeno kraljestvo: projektno raziskovanje.
- Centre for cultural heritage technologies, Italian Institute of Technology, Benetke, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- Centro de Estudios Mayas, Universidad Nacional Autónoma de México, Mehika: raziskovalno sodelovanje.
- Discovery Programme, Dublin, Irska: raziskovalno sodelovanje.
- EHESS, Pariz, Francija: projektno raziskovanje.
- Free University Amsterdam, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, CzechGlobe, Brno, Češka: raziskovalno sodelovanje.
- Historic Environment Scotland, Edinburg, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Instituto Nacional de Antropología e Historia, Ciudad de México, Mehika: raziskovalno sodelovanje.
- King's College London, Združeno kraljestvo: projektno raziskovanje.
- Leiden University, Leiden, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- Maison des Sciences de l'Homme, Université Clermont Auvergne, Clermont-Ferrand, Francija: raziskovalno sodelovanje.
- Middle American Research Institute, Tulane University, New Orleans, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Newcastle University, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- St. Andrews University, Združeno kraljestvo: projektno raziskovanje.
- Stanford University, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska: projektno sodelovanje.
- The Globe Institute, University of Copenhagen, Danska: raziskovalno sodelovanje.
- Vrije Universiteit Amsterdam, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- University of California, Berkeley, Združene države Amerike: projektno raziskovanje.
- Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Španija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Amsterdam, Nizozemska: raziskovalno sodelovanje.
- University of Bologna, Italija: raziskovalno sodelovanje.
- University of Vienna, Dunaj, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- University Ohio, Združene države Amerike: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza u Beogradu, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Univerza v Banjaluki, Bosna in Hercegovina: raziskovalno sodelovanje.
- Univerzitet u Sarajevu, Bosna in Hercegovina: raziskovalno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Jan Fišer, Czech University of Life Sciences, Praga, Češka, 4.–25. 10.: študijsko izpopolnjevanje.
- Petra Pracna, Czech University of Life Sciences, Praga, Češka, 4.–22. 10.: študijsko izpopolnjevanje.
- Amaury Blotin, École Nationale des Sciences Géographiques, Marne la Vallée, Francija, 20. 5. – 9. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Jeanne Bounan, École Nationale des Sciences Géographiques, Champs-sur-Marne, Francija, 20. 5. – 9. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Joachim Comet, École Nationale des Sciences Géographiques, Champs-sur-Marne, Francija, 20. 5. – 9. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Michael Doneus, University of Vienna, Dunaj, Avstrija, 22.–26. 4.: vabljen javno predavanje.
- Nives Doneus, University of Vienna, Dunaj, Avstrija, 22.–26. 4.: vabljen javno predavanje.
- Dr. Tim Allender, University of Sydney, Avstralija, 7. 10.: vabljen javno predavanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Saša Čaval

Od 8 znanstvenih in 2 strokovnih predavanj izpostavljam:

- *Patterns of a life and death through machine learning: archives of the Bois Marchand cemetery in Mauritius*. Vabljeni predstavitev na mednarodnem simpoziju 29. *Society for American Archaeology*, New Orleans, Združene države Amerike, 2. 9.
- *Stećci, the unifying element in Western Balkans medieval plural societies*. Vabljeni predstavitev na mednarodnem simpoziju *Austrian Society for Medieval and Modern Archaeology: Between diversity and uniformity: identity formation from a (trans-) regional perspective*, Lebring-St. Margarethen, Avstrija, 18. 9.

Nataša Gregorič Bon

Od 4 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *„What are we to do?\": Opening Potentialities and Creating Possibilities in Contemporary Albania*. Vabljeni predavanje v okviru *SCALA Anthro Brown Bag Seminar*, Bologna, Italija, 24. 5.
- *Intersecting Big and Thick Data in Environmental Studies – Towards Sustainability and Well-being*. Vabljeni predavanje na IQS School of Management, Universitat Ramon Llull, Barcelona, Španija, 18. 10.

Ana Jeltnikar

Od 4 znanstvenih predavanj in nastopov izpostavljam:

- *Medical Mission Sisters: From pioneering medical professionalism to being „a healing presence“ around the world*. Vabljeni predavanje na IQS School of Management, Universitat Ramon Llull, Barcelona, Španija, 2. 5.
- *Finding a Voice in Poetry: Medical Mission Sisters' Quest for Humanity through Language*. Vabljeni prispevek na znanstveni konferenci *Forgotten Voices in Literature and Religion*, Oxford, Združeno kraljestvo, 5. 7.

Urša Kanjir:

- *Kartiranje gozdnih požarov na Krasu z različnimi viri daljinsko zaznanih posnetkov*. Predavanje na 17. bienalnem simpoziju *Geografski informacijski sistemi v Sloveniji*, Ljubljana, 24. 9.

Žiga Kokalj

Od 5 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *ADAF – a user-friendly ML tool for automatic detection of archaeological features*. Vabljeni predavanje na simpoziju *ArcFieldLab Symposium*, Amsterdam, Nizozemska, 17. 5.
- *ADAF – a user-friendly ML tool for automatic detection of archaeological features*. Vabljeni predavanje v okviru dogodka *AI-on-Demand Showcase for Cultural Heritage*, Ljubljana, 27. 5.

Maja Petrović-Šteger

Od 5 znanstvenih predavanj izpostavljam:

- *On ideational activism and imaginary practices in contemporary Serbia*. Predavanje na 18. srečanju *EASA conference*, Barcelona, Španija, 23. 7.
- *The welling up of unknown life into consciousness: an anthropology of the imaginal in Serbia*. Vabljeni predavanje v okviru *Brunel Anthropology Seminar 2024–2025*, London, Združeno kraljestvo, 22. 10.
- *Serres for anthropologists: what's the big deal?* Vabljeni predavanje na mednarodni okrogli mizi v okviru letnega srečanja *American Anthropological Association Praxis*, Tampa, Združene države Amerike, 23. 11.

Luka Škerjanec:

- *Arheologija v letu 2023: Arheološke raziskave v Milavičih – Crkvini v BiH v letu 2023*. Predstavitev arheoloških raziskav v okviru dogodka *Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva*, Ljubljana, 12. 6.
- *Let there be Light: 3D Documentation and Visualization of Stećci Tombstones – a comparison between digitization using Photogrammetry and Structured light*. Predstavitev na letnem srečanju *European Association of Archaeologists (EAA 2024)*, Rim, Italija, 31. 8.

Ivan Šprajc:

- *Ampliando el panorama arqueológico de las tierras bajas mayas centrales*. Vabljeni predavanje na znanstveni konferenci *Investigaciones Arqueológicas y Epigráficas en el Área Maya*, Ciudad de México, Mehika, dogodek v živo in na spletu, 5. 12.

Borut Telban:

- *Kunaypa historicity: Conceptual specificity of temporal reciprocity in the Sepik, Papua New Guinea*. Vabljeno predavanje na Jawun Research Centre, Central Queensland University, Cairns, Avstralija, 22. 1.
- *Imaginal Ecology in Papua New Guinea*. Referat na simpoziju *Antropologija imagnalnega/An Anthropology of the Imaginal*, Ljubljana, 27. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Saša Čaval:

- Bosna in Hercegovina, Bileća in Nevesinje, 4.–8. 3.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija pokrajine*.
- Bosna in Hercegovina, Bileća in Berkovići, 18. 6. – 13. 7.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine*.
- Mavricij, Port Louis, 18. 7. – 10. 8.: terenske raziskave in vodenje poletne šole arheologije v sodelovanju z Aapravasi Ghat, UNESCO WHS, Mauritius.
- Bosna in Hercegovina, Nevesinje, 7.–14. 9.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine*.

Borut Telban:

- Papua Nova Gvineja, Port Moresby, Vanimo, Rabul, 23. 1. – 11. 2.: terenske raziskave v okviru projekta *Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropologija imagnalnega*.

Ana Jelnikar:

- Španija, Barcelona, IQS School of Management, Universitat Ramon Llull, 4. 4. – 1. 7.: študijski obisk v okviru Marie Skłodowska-Curie *Actions Staff Exchange Program „PoPMed-SuSDeV“* (št.: 101086139).

Žiga Kokalj:

- Bosna in Hercegovina, Bileća in Nevesinje, 4.–8. 3.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija pokrajine*.
- Nizozemska, Amsterdam, Free University Amsterdam, 16.–18. 5.: raziskovalno delo.
- Italija, Benetke, Italian Institute of Technology, 21. 11. – 3. 12.: raziskovalno delo.

Maja Petrović-Šteger:

- Srbija, Beograd, 6.–16. 6.: raziskovalno delo in terenska raziskava v okviru projekta »Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: antropološka študija imagnalnega«.
- Poljska, Krakov, Polish National Science Centre, 3.–6. 9.: raziskovalno delo.

Aleš Marsetič:

- Kenija, Nairobi in Kisumu, 25. 2. – 3. 3.: terenske raziskave in raziskovalno delo v okviru projekta *Podpora upravljanja rečnih bazenov v Keniji s pomočjo satelitske tehnologije in digitalnih modelov*.
- Mehika, Escarcega, 2. 4. – 22. 5.: rekonosciranje arheoloških najdišč na terenskem delu.

Luka Škerjanec:

- Bosna in Hercegovina, Bileća in Nevesinje, 4.–8. 3.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija pokrajine*.
- Bosna in Hercegovina, Bileća in Berkovići, 22. 6. – 3. 7.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine*.
- Bosna in Hercegovina, Nevesinje, 7.–14. 9.: terenske raziskave v okviru projektov *Dežela stečkov: Multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine ter Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine*.

Nataša Gregorič Bon:

- Kitajska, Shouzhou, Xi'an Jiaotong-Liverpool University (XJTLU), 26. 3. – 25. 4.: raziskovalno delo v okviru projekta *Horizon Rise PoPMeD-SuSDeV*.
- Albanija, Tirana, 28. 6. – 5. 7.: terensko delo v okviru *Antropologija imaginarnega*.
- Španija, Barcelona, Univerza Ramon Llull, IQS, 9. 10. – 6. 11.: raziskovalno delo v okviru projekta *Horizon Rise PoPMeD-SuSDeV*.

Ivan Šprajc:

- Mehika, 19. 3. – 12. 6.: terensko delo, arheološko rekognosciranje.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA:

Ivan Šprajc je prejel Zoisovo nagrado za vrhunske dosežke na področju arheoloških in arheoastronomskih raziskav v Mezoameriki.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta.

SUMMARY

The Institute of Anthropological and Spatial Studies, with its Departments for Anthropological Studies and Remote Sensing, combines anthropological research with the development and application of methods and techniques of Geographic Information Systems (GIS) and remote sensing. In the field of anthropological disciplines, our research has been focused on social anthropology of Papua New Guinea, Albania, Serbia, Spain, and on archaeological investigations in Bosnia and Herzegovina and Mesoamerica. Developing the methodology of spatial analyses, which have an important role in our interpretations, we take into consideration specific problems under study and the nature of research. In the field of remote sensing, we investigate the problems of automatic satellite imagery registration and its advanced classification, paying particular attention to the development of new techniques of artificial intelligence and modelling, and the application of remote sensing in various areas.

Our past year archaeological and social anthropological research included analyses, interpretation and publication of formerly acquired data, as well as fieldwork in previously unexplored areas. In the field of spatial studies, we continued with the application of remote sensing and GIS in specific applied projects, both national and international, as well as with the development of novel techniques and methods of data processing, with a special emphasis on laser scanning, object-based satellite image classification and the application of machine learning to remote sensing. Our research activities have been conducted within the programs *Anthropological and Spatial Studies* and *Earth Observation and Geoinformatics*, as well as within a number of projects covering a wide range of topics, including the applicability of laser scanning in archaeology, high-resolution observations of droughts by modelling satellite and ground data, automatic procedures for the identification of changes in the actual use of agricultural land, comparative anthropological studies of visionary practices and environmental changes related to water, and archaeological studies in Herzegovina and in the Maya area in southeastern Mexico.

The Institute collaborated with a number of universities and other institutions, both in Slovenia and abroad, including University of Cambridge, UK, Historic Environment Scotland, UK, King's College, UK, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, National Institute of Anthropology and History, Mexico, National Autonomous University of Mexico, Italian Institute of Technology, Italy, Leiden University, Netherlands, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, Czech Republic, and Middle American Research Institute, Tulane University, New Orleans, USA.

<https://iaps.zrc-sazu.si/en>

Na Inštitutu za kulturne in spominske študije raziskujejo raznovrstne oblike spominskih praks, povezanih z dogodki, ki so v 20. stoletju pomembno zaznamovali Slovenijo in Jugovzhodno Evropo. Posebno pozornost namenjajo večplastnosti spomina, njegovi družbeni vlogi in politični relevantnosti ter povezanosti s kolektivnimi imaginacijami prihodnosti. Ukvarjajo se tudi s spodbujanjem strukturnih sprememb za zagotavljanje enakosti spolov v znanosti.

INŠTITUT ZA KULTURNE IN SPOMINSKE ŠTUDIJE

SPLETNI NASLOV INŠTITUTA:

ikss.zrc-sazu.si.

ZNANSTVENI SVET:

akad. doc. dr. Branko Senegačnik, akad. prof. dr. Renata Salecl, izr. prof. dr. Ana Hofman (predsednica), dr. Martin Pogačar, prof. dr. Tanja Petrović.

PERSONALNA SESTAVA

Predstojnica: prof. dr. Tanja Petrović.

Znanstvena svetnika: prof. dr. Oto Luthar, prof. dr. Tanja Petrović.

Višja znanstvena sodelavka: izr. prof. dr. Ana Hofman.

Znanstveni sodelavci: dr. Ksenija Bogetić Pejović, doc. dr. Jasna Fakin Bajec, dr. Katja Kobolt, dr. Iva Kosmos (do 30. 10., 1. 1. – 31. 7. na starševskem dopustu), doc. dr. Jovana Mihajlović Trbovc, doc. dr. Martin Pogačar, dr. Manca G. Renko.

Uveljavljena znanstvena sodelavka: dr. Tamara Banjeglav (od 1. 3.).

Asistentka z doktoratom: dr. Jovita Pristovšek.

Vodilna strokovna sodelavka: Tjaša Cankar.

Samostojna strokovna sodelavka: Teja Komel Klepec.

RAZISKOVALNI PROGRAM IN RAZISKOVALNI PROJEKTI

Historične interpretacije 20. stoletja

Oznaka: P6-0347.

Vrsta projekta: raziskovalni program.

Naročnik: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Oto Luthar.

Sodelavci: J. Fakin Bajec, A. Hofman, T. Komel Klepec, I. Kosmos, O. Luthar, J. Mihajlovič Trbovc, T. Petrovič, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2027.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/historicne-interpretacije-20-stoletja>.

Programska skupina je nadaljevala s terenskim in arhivskim delom ter kritično analizo znanstvenih diskurzov ter kulturnih in umetniških praks, povezanih z zgodovinenjem dogodkov, ki so zaznamovali 20. stoletje v Sloveniji in Jugovzhodni Evropi. Članice in člani programske skupine so svoje delo predstavili na številnih mednarodnih konferencah ter univerzah (v New Yorku, Austinu, Londonu, Beogradu, Bostonu, Trstu, Pragi, Philadelphii, na Dunaju itd.). Objavili so tri znanstvene monografije: *Utopia of the Uniform: Affective Afterlives of the Yugoslav People's Army* (avtorica Tanja Petrovič), *Texts and Contexts from the History of Feminism and Women's Rights: East Central Europe, Second Half of the Twentieth Century* (urednice Zsófia Lóránd, Adela Hîncu, Jovana Mihajlovič Trbovc in Katarzyna Stańczak-Wiślicz) in *ZBORNIK PRAKSA aktivističkoga pjevanja: U povodu 10. obljetnice rada Zbora Praksa* (urednici Ana Hofman in Lada Duraković).

Oblikovanje novega kulturnega polja v Sloveniji v 1980-ih: civilna družba med nacionalističnimi politikami in medkulturnim sodelovanjem

Oznaka: J6-2576.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Oto Luthar.

Sodelavci: O. Luthar, J. Mihajlovič Trbovc, T. Petrovič, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024.

Spletna stran: <https://utopijarevolucije.zrc-sazu.si>.

Projektna skupina je nadaljevala z raziskavo procesov historizacije in dehistorizacije emancipatornih zapuščin iz 80. let 20. stoletja. Članice in člani projektne skupine so izsledke raziskav predstavili na konferencah in vabljanih predavanjih, v znanstvenih člankih ter prispevkih v zborniku *Texts and Contexts from the History of Feminism and Women's Rights: East Central Europe, Second Half of the Twentieth Century*.

Protesti, umetniške prakse in kultura spomina v post-jugoslovanskem kontekstu

Oznaka: J6-3144.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Gal Kirn (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Ana Hofman.

Sodelavka: A. Hofman.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2025.

Spletna stran: <https://www.ff.uni-lj.si/protesti-umetniške-prakse-kultura-spomina-v-post-jugoslovanskem-kontekstu>.

V zaključni fazi projekta smo pripravljali prispevke za objavo. Rezultati projektne raziskave so objavljeni v dvojni številki časopisa *Anthropos: časopis za psihologijo in filozofijo ter za sodelovanje humanističnih ved* 56 (1), v knjigi *ZBORNIK PRAKSA aktivističnega petja* ter na digitalni platformi/zemljevidu »Uporniška Ljubljana«: <https://www.figma.com/proto/CVnv8o1tTmBo2jWw7AHXbL/GK-%E2%80%94Uporni%C5%A1ka-Ljubljana?page-id=153%3A4015&node-id=694-15474&p=f&viewport=2372%2C134%2C0.02&t=9LxnAps2dNm3cZHy-1&scaling=scale-down&content-scaling=fixed&starting-point-node-id=694%3A15474&show-protocol-side-bar=1&hide-ui=1>.

Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem

Oznaka: J6-50190.

Vrsta projekta: temeljni raziskovalni projekt.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Marta Verginella (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta).

Vodja na ZRC SAZU: Tanja Petrovič.

Sodelavci: M. G. Renko, J. Mihajlovič Trbovc, T. Petrovič (Inštitut za kulturne in spominske študije); U. Strle (Inštitut za kulturno zgodovino).

Obdobje trajanja: 1. 10. 2023 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://zgodovina.ff.uni-lj.si/zgodovina-zenskega-dela-v-19-20-stoletju-na-slovenskem>.

Raziskovalna skupina preučuje različne oblike, pogoje in dojemanje dela skozi perspektivo spola. Opravila je obsežno arhivsko raziskavo ter analizo različnih vrst in oblik ženskega dela v različnih sektorjih od primarnega do kvartarnega. Analiza zajema tako hibridno kot intelektualno delo. Članice raziskovalne skupine so svoje izsledke predstavile na znanstvenih konferencah.

Picturing Modernist Future: Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia (follow-up) [Ustvarjanje modernistične prihodnosti: ilustratorke in predstave otroštva v socialistični Jugoslaviji (nadaljevanje)]

Oznaka: MN-0010.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Katja Kobolt.

Sodelavka: K. Kobolt.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ustvarjanje-za-otroka-socializma>.

Projekt namenja pozornost različnim aspektom otroštva v socializmu in z njimi povezanim družbeno reproduktivnim delom, pa tudi družbenim kategorijam, praksam in institucijam. Rezultate projekta je raziskovalka predstavila na mednarodnem znanstvenem simpoziju v Ljubljani in pripravila poglavje za znanstveno monografijo.

CRISMET – Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area (follow-up) [CRISMET – Razmišljanje o pandemičnih družbah s pomočjo metafore: Jezik, kriza in koronacionalizem v postjugoslovanskem prostoru (nadaljevanje)]

Oznaka: MN-0012.

Vrsta projekta: načrt za okrevanje in odpornost – N00.

Sofinancer: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Vodja: Ksenija Bogetič Pejović.

Sodelavka: K. Bogetič Pejović.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2024 – 30. 6. 2026.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/en/programi-in-projekti/crismet-thinking-pandemic-societies-through-metaphor-language-crisis-and>.

V nadaljevanju rezultatov projekta CRISMET projekt raziskuje, kako v času digitalnih medijev in družbenih omrežij figurativne jezikovne spremembe omogočajo sledenje spreminjajočih se konceptualizacij nadzora, državljskih svoboščin, kolektivnosti ter družbenih odnosov. Cilj projekta je postaviti temelje za interdisciplinarno, jezikovno usmerjeno preučevanje kriznega diskurza.

Ab Initio – urbana utopija v okviru projekta Evropska prestolnica kulture 2025

Oznaka: Ab Initio.

Vrsta projekta: nacionalni tržni projekt.

Sofinancer: Zavod Magistrala.

Vodja: Jasna Fakin Bajec.

Sodelavka: J. Fakin Bajec.

Obdobje trajanja: 5. 7. 2023 – 13. 11. 2024.

Spletna stran: <https://www.go2025.eu/sl/projekte/ab-initio-urbana-utopija>.

Cilj projekta je bil participativno raziskati zgodovino in dediščino Nove Gorice z analizo literature in poglobljenimi intervjuji, fokusnimi skupinami ter etnografskimi delavnicami z domačini različnih starosti, ki so mesto zgradili in soustvarjali njegovo kulturo. Oblikovanih je bilo 74 gesel za virtualni arhiv, pripravljen strokovni članek in izvedena javna dogodka o načinih nastajanja dediščine v novem mestu.

Picturing Modernist Future: Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia [Ustvarjanje modernistične prihodnosti: ilustratorke in predstave otroštva v socialistični Jugoslaviji]

Oznaka: SOC-ILL.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA).

Vodja: Katja Kobolt.

Sodelavki: K. Kobolt, T. Komel Klepec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/ustvarjanje-modernisticne-prihodnosti-ilustratorke-predstave-otrostva-v>.

Na podlagi meddisciplinarnega primerjalnega raziskovanja delovanja ilustratork v jugoslovanskem socialističnem založništvu za otroke je v Ljubljani predstavljena razstava o podobah otroštva v tedanjem otroškem in mladinskem tisku s posebnim poudarkom na slovenskem kontekstu. Razstava je vsebovala samostojne in periodične publikacije iz vseh bivših jugoslovanskih okolij, originalna dela ilustracij ter dela sodobne umetnosti. Razstavo je spremljal mednarodni znanstveni pa tudi poljudni program za odrasle, otroke in šolske skupine. Rezultate projekta predstavlja tudi »Zbirka ilustracij jugoslovanskih umetnic (1945–1991)«, ki se kontinuirano polni: hdl.handle.net/20.500.12102/A2.788. Raziskovalka je rezultate raziskovanja predstavila tudi na mednarodnem znanstvenem simpoziju v Ljubljani, znotraj poglavja znanstvenega zbornika ter v štirih izvirnih in preglednih znanstvenih člankih.

Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area [Razmišljanje o pandemičnih družbah s pomočjo metafore: Jezik, kriza in koronacionalizem v postjugoslovanskem prostoru]

Oznaka: CRISMET.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje 2020.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA).

Vodja: Ksenija Bogetić Pejović.

Sodelavki: K. Bogetić Pejović, T. Komel Klepec.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2024.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/crismet-thinking-pandemic-societies-through-metaphor-language-crisis-and>.

Projekt je raziskoval jezik krize in krizno komuniciranje v kontekstu pandemije covida-19 v postjugoslovanskem prostoru. Ta kontekst dobro uteleša staro diskurzivno-kognitivno stališče, da v času povečanega družbenega razmisleka in kriz metafore postanejo mesta celotnih »alternativnih imaginacij« sedanosti, preteklosti in prihodnosti, zato projekt omogoča sledenje razvoja figurativnega jezika v javni sferi kot pomembnega mesta pogajanj o resničnosti. Širše se je projekt ukvarjal z različnimi vidiki kriznega diskurza v sodobnem času, zlasti v zvezi z oblikovanjem pojmov kolektivnosti. V okviru projekta so bili objavljeni oziroma v objavo sprejeti trije članki v mednarodnih revijah ter organizirana mednarodna konferenca na ZRC SAZU.

European Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action [Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja]

Oznaka: INSPIRE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA).

Vodja: Jovana Mihajlović Trbovc.

Sodelavci: T. Cankar, J. Fakin Bajec, A. Hofman, T. Komel Klepec, I. Kosmos, J. Mihajlović Trbovc, T. Petrović, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026.

Spletna stran: <https://www.inspirequality.eu/>.

Projekt nadaljuje večplastno raziskavo o praksah, povezanih z zagotavljanjem vključujoče enakosti spolov v raziskovalnem okolju, in razvija interaktivne načine za prenos dobrih praks. Projektna skupina je sodelovala pri organiziranju več posvetovanj po spletu in enega na Dunaju. Nadaljevali smo s podpiranjem mreže akademskih organizacij UNIGEM s prostora nekdanje Jugoslavije, ki sodelujejo v razvijanju ukrepov za doseganje enakosti spolov. Skupina je izvedla šest študij primerov politik vključujoče enakosti spolov na različnih akademskih institucijah v Jugovzhodni Evropi.

Time is (not) on my side: Remembering victims of slow violence in a post-conflict and post-disaster setting (RESLOVI) [Čas (ni) na moji strani: Spomin na žrtve počasnega nasilja v okolju po konfliktih in katastrofah]

Oznaka: RESLOVI.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA).

Vodja: Tamara Banjeglav.

Sodelavki: T. Banjeglav, T. Komel Klepec.

Obdobje trajanja: 1. 3. 2024 – 28. 2. 2026.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/cas-ni-na-moji-strani-spomin-na-zrtve-pocasnega-nasilja-v-okolju-po-konfliktih>.

Projekt raziskuje posledice nasilnih dogodkov in se osredotoča na spomine ter izkušnje razseljenosti zaradi vojne in naravnih nesreč. Glavni raziskovalni cilj projekta je premislek o spominu na trpljenje in nasilje v okolju po konfliktih ter katastrofah z ozaveščanjem o nasilju, ki je »nespektakularno« in se ga javno ne spominja ali nasploh priznava kot nasilje. Namen raziskave je redefinirati, kako se spominjamo trpljenja in nasilja v okoljih po krizi, s poudarkom na konceptu »počasnega nasilja«.

Enhancing Capacities for Quality and Impactful Research on Transformations, Labour and Migration in Southeast-Europe [Izboljšanje kapacitet za kakovostno in vplivno (učinkovito) raziskovanje transformacij, dela in migracij v Jugovzhodni Evropi]

Oznaka: RETLAMI-SEE.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Obzorje Evropa.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA).

Vodja: Tanja Petrović.

Sodelavci: A. Hofman, J. Mihajlović Trbovc, T. Petrović (Inštitut za kulturne in spominske študije); M. Urbanc (Geografski inštitut Antona Melika).

Obdobje trajanja: 1. 9. 2024 – 31. 7. 2027.

Spletna stran: <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/izboljsanje-kapacitet-za-kakovostno-in-vplivno-ucinkovito-raziskovanje>.

Cilj projekta je krepitev raziskovalnih kapacitet Univerze v Banjaluki in ostalih vključenih ustanov ter usposabljanje raziskovalcev in raziskovalcev na začetku karierne poti za interdisciplinarno raziskovanje transformacij, dela in migracij v Jugovzhodni Evropi. Raziskovalna skupina je analizirala strukturne pogoje akademskega dela na Univerzi v Banjaluki ter oblikovala načrt za izvajanje delavnic, mentorskih programov in študijskih obiskov.

The Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem [Muzej skupnega: Za bolj zdrav ekosistem umetnosti]

Oznaka: MoC.

Vrsta projekta: EU centralizirani projekt – Ustvarjalna Evropa.

Sofinancer: Evropska unija, Evropska komisija, Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA).

Vodja: Martin Pogačar.

Sodelavca: T. Petrović, M. Pogačar.

Obdobje trajanja: 6. 2. 2023 – 5. 2. 2027.

Spletna stran: internationaleonline.org.

Muzej skupnega (MoC) je projekt, ki ga izvaja evropska konfederacija muzejev sodobne umetnosti v okviru platforme L'Internationale. Spodbuja sodobne muzeje in kulturne organizacije, da delujejo kot dejavniki nove trajnostne oblike kulturnega soustvarjanja ter prispevajo k okoljski, družbeni in umetniški preobrazbi. Razdeljen je na tri tematske sklope: 1) Podnebje: obravnava vprašanja okoljske trajnosti; 2) Situacije organizacij: preizpraševanje vloge umetniških institucij kot prostorov vključevanja in raznolikosti; in 3) Preteklost v sedanjosti: obravnava zgodovine in dediščine kot orodij družbene pravičnosti.

SODELOVANJE V PROGRAMIH IN PROJEKTIH Z DRUGIMI INŠTITUTI

Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina Slovenije

Oznaka: J6-3135.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Glasbenonarodopisni inštitut.

Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM

Oznaka: J7-4641.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta.

Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa

Oznaka: Zahodna meja.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones [Unde venis? Razvozlanje enigme stečkov]

Oznaka: GAP-101089123.

Vodilni inštitut z opisom projekta: Inštitut za antropološke in prostorske študije.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI:

- **T. Banjeglav** je članica upravnega odbora COST akcije Slow Memory – Transformative Practices for Times of Uneven and Accelerating Change (CA20105). Je članica organizacijskega odbora platforme Memory Lab – Trans-European Exchange Platform on History and Remembrance.
- **K. Bogetić Pejović** je članica uredniškega odbora mednarodnih znanstvenih revij *Language in Society* (Cambridge University Press), *Gender and Language* (Equinox) in *Humanities and Social Sciences Communications* (Springer Nature) ter revije *Language.Text.Society*. Je stalna članica znanstvenega odbora mednarodnih konferenc *Researching and Applying Metaphor in International Gender and Language Association Conference*.
- **J. Fakin Bajec** je članica uredniških odborov *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* in revije *Andragoška spoznanja* ter članica Sveta za turizem pri Občini Ajdovščina. Je programska direktorica dodiplomskega univerzitetnega študijskega programa Kulturna zgodovina in podiplomskega magistrskega študijskega programa Humanistični študiji (smer Zgodovine in kulture čezmejnih prostorov) na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici. Je tudi članica znanstvenega sveta na doktorskem študiju Humanistika in Študiju kulturne dediščine na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici. Aktivno sodeluje s srednjimi in osnovnimi šolami iz Vipavske doline in Goriške pri izvedbi izobraževalnih delavnic o ohranjanju ter razvoju kulturne dediščine. Je pedagoška mentorica študentu na dodiplomskem študiju in študentki na doktorskem študiju.

- **M. G. Renko** je predsednica sveta Muzeja novejših in sodobnih zgodovine Slovenije, članica Upravnega odbora Prešernovega sklada, odgovorna urednica revije *Cukr*, ki jo izdajajo Muzej in galerije mesta Ljubljana (MGML), ter odgovorna urednica neodvisne založbe No!Press. Je tudi članica raziskovalne skupine ERC HERESSEE na Univerzi na Dunaju (Universität Wien, Avstrija).
- **A. Hofman** je članica upravnega odbora in izvršilna sekretarka Seminarja evropskih etnomuzikologov (European Seminar in Ethnomusicology). Je članica upravnega odbora Društva za etnomuzikologijo (Society for Ethnomusicology). Je predavateljica na Podiplomski šoli ZRC in pedagoška mentorica študentkam na doktorskem študiju.
- **K. Kobolt** je članica uredniških odborov revij *Membrana – Journal of Photography, Theory and Visual Culture* in *Historijska traganja/Historical Searches*. Deluje kot recenzentka raziskovalnih projektov Češke znanstvene fundacije (Grantová agentura České republiky) ter mentorica magistrskim študentkam in študentom Akademije umetnosti Univerze v Novi Gorici.
- **I. Kosmos** je članica uredništva revije *Literatura*, ki jo izdaja Literarno-umetniško društvo Literatura v Ljubljani. Je koordinatorka študijskega modula Kulturna zgodovina in soizvajalka predmeta na Podiplomski šoli ZRC SAZU.
- **O. Luthar** je član uredništva slovenske izdaje *National Geographic* in knjižne serije *Thought, society, culture: Slovenian and South Eastern European Perspectives*, ki izhaja v sodelovanju med ZRC SAZU, SAZU in založbo Peter Lang, ter član organizacijskega odbora Shoda za znanost.
- **J. Mihajlovič Trbovc** je članica Komisije za enake možnosti na področju znanosti, svetovalnega telesa Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije. Je mentorica magistrski in doktorski študentki. Je predavateljica na magistrskem študijskem programu Humanistični študiji (smer Zgodovina in kulture čezmejnih prostorov) na Fakulteti za humanistiko, Univerza v Novi Gorici.
- **T. Petrović** je urednica zbirke *Kulturni spomin*, ki izhaja pri Založbi ZRC. Je članica uredništva znanstvene revije *Communist and Post-Communist Studies* in svetovalnega odbora Mednarodnega združenja za antropologijo jugovzhodne Evrope (InASEA). Je članica svetovalnega odbora za polje odličnosti Dimenzije evropeizacije na Karlovi in Francovi univerzi v Gradcu (Karl-Franzens-Universität Graz, Avstrija) ter Programskega sveta Raziskovalne postaje Petnica (Srbija). Je tudi častna raziskovalka na Podiplomski šoli za študije vzhodne in jugovzhodne Evrope Univerze v Regensburgu (Graduate School for East and Southeast European Studies, Universität Regensburg, Nemčija).
- **M. Pogačar** je glavni urednik zbirke *Thought, society, culture: Slovenian and South Eastern European Perspectives*, ki izhaja v sodelovanju med ZRC SAZU, SAZU in založbo Peter Lang. Poleg tega je tudi član uredniškega odbora revij *Memory Studies* in *Memory, Mind and Media* (od leta 2021 pridruženi urednik), revije *Membrana* ter strokovne spletne revije *Alternator*. V času trajanja projekta Muzej skupnega je tudi član uredniškega odbora Internationaleonline.org.

RAZSTAVE:

- **Biba buba baja. Ustvarjanje (za) otroka socializma.** Razstava s programom za odrasle, otroke in šolske skupine. Center ilustracije, Vodnikova domačija Center, Ljubljana, 25. 5. – 14. 7. (K. Kobolt, M. Žekš).
- **Pank, supkultura, socijalizam: arhive budućnosti, fotografija iz Slovenije.** Razstava. Velika i Mala galerija, Studentski kulturni centar Novi Sad, Srbija, 14.–25. 11. (M. Gržinić, J. Pristovšek).
- **Punk. Subculture. Socialism: Archives of the future. Photography from Slovenia.** Razstava. A. K. T; Pforzheim, Nemčija, 27. 4. – 26. 5. (M. Gržinić, J. Pristovšek, J. Czech, M. Helimerjin).
- **Punk. Subkultur. Sozialismus: Archive der Zukunft. Fotografie aus Slowenien.** Razstava. Pavlova hiša, Laafeld, Avstrija, 3. 8. – 28. 9. (M. Gržinić, J. Pristovšek, D. Kranzelbinder).

ZNANSTVENI SESTANKI:

- **INSPIRE KSH2 Widening Participation Knowledge Exchange Event: Intersectionality from Regional Perspectives: Its Understandings and Applications.** Mednarodno posvetovanje. Soorganizatorji: Uniwersytet Jagielloński, Krakov, Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (FLACSO), 12. 3.
- **Political Transformations in the Interwar Period: The Case of Slovenian Political Thought from Yugoslav and Transnational Perspectives.** Mednarodna delavnica v sodelovanju z Inštitutom za novejšo zgodovino, Ljubljana, 16.–17. 4.
- **Post-Yugoslav historical and contemporary reflections on amateurism [Postjugoslovanski historični in sodobni pogledi na amaterizem].** Mednarodna delavnica, Ljubljana, 30.–31. 5.
- **Memory studies and political economy in post-socialist perspective: capital, nostalgia and its discontents.** Mednarodni simpozij, organiziran v sodelovanju s Filozofsko fakulteto, Univerza v Ljubljani, 3. 6.
- **The language of (perma)crisis: discourses and politics of the 'new normal' [Jezik (perma)krize: diskurzi in politike, nove normalnosti].** Mednarodna konferenca, Ljubljana, ZRC SAZU, 26.–27. 9.

- ***Women's History and the History of Feminist Political Thought in East Central Europe – Sources, Translations, Methods, and Approaches from Intellectual to Gender History.*** Mednarodni posvet, organiziran v sodelovanju s Central European University, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 5. 12.
- ***Teaching with Texts and Contexts across Disciplines, about East Central Europe.*** Mednarodni posvet, organiziran v sodelovanju s Central European University, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, 6. 12.
- ***Post-Yugoslav Conversations on Affect, Ethnicity and Race*** – spletna predstavitev knjige in razprava. Sodelujoči: Catherine Baker (University of Hull), Stef Jansen (Filozofski fakultet Univerziteteta u Sarajevu), Mojca Piškor (Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu), Tanja Petrović in Ana Hofman (ZRC SAZU), 15. 12.

KNJIŽNICA IN DOKUMENTACIJA

V letu 2024 je bilo v knjižnico vpisanih 125 monografij in 83 zvezkov periodike.

PUBLIKACIJE INŠTITUTA:

- Tanja Petrović, ***Utopia of the Uniform: Affective Afterlives of the Yugoslav People's Army.*** Durham – London: Duke University Press.
- ***Texts and Contexts from the History of Feminism and Women's Rights: East Central Europe, Second Half of the Twentieth Century.*** Uredile Zsófia Lóránd, Adela Hîncu, Jovana Mihajlović Trbovc in Katarzyna Stańczak-Wiślicz. Budimpešta – Dunaj – New York: CEU Press.
- ***ZBORnik Praksa aktivističkoga pjevanja: u povodu 10. obljetnice rada Zbora Praksa.*** Uredili Ana Hofman in Lada Duraković. Pulj: Sveučilište Juraja Dobrile u Puli.
- ***Priročnik za integriteto, etiko in enakost spolov v raziskovalnih organizacijah.*** Uredila Jovana Mihajlović Trbovc in Rok Benčin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Grzegorz Kwiatkowski, ***Brez orkestra.*** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Volker M. Heins in Frank Wolff, ***Za zidovi: Zaprte meje kot nevarnost za odprto družbo.*** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Alessandro Portelli, ***Ukaz je bil izvršen.*** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Klemen Jelinčič Boeta, ***Jews in Slovenia in the Middle Ages.*** Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Oto Luthar idr., ***The Land Between*** [tretja izdaja]. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Federico Tenca Montini, ***Trsta ne damo*** [drugi natis]. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Branko Šömen, ***Molitev za Jasenovac*** [drugi natis]. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ***Punk. Subkultur. Sozialismus. Archive der Zukunft. Fotografie aus Slowenien.*** Uredili Marina Gržinić in Jovita Pristovšek. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU; Pforzheim: A.K.T.
- Manca G. Renko, ***Živalsko mesto. Eseji o popularni kulturi, zgodovini in čustvih.*** Ljubljana: No!Press.

MEDNARODNO SODELOVANJE:

- Akademie der bildenden Künste Wien, Dunaj, Avstrija: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet Singidunum, Beograd, Srbija: projektno sodelovanje.
- Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Institut für Geschichte, Der Arbeitsbereich Südosteuropäische Geschichte und Anthropologie, Karl-Franzens-Universität Graz, Gradec, Avstrija: raziskovalno sodelovanje.
- Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija: raziskovalno sodelovanje.
- Lancaster University, Lancaster, Združeno kraljestvo: raziskovalno sodelovanje.
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pulj, Hrvaška: raziskovalno sodelovanje.
- Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Scienze Politiche e Sociali, Trst, Italija: projektno sodelovanje.
- Universität Wien, Dunaj, Avstrija: projektno in raziskovalno sodelovanje.
- Univerzitet u Banjoj Luci, Banjaluka, Bosna in Hercegovina: projektno sodelovanje.

OBISKI NA INŠTITUTU:

- Dr. Stanislav Milošević, Istraživačka stanica Petnica (ISP), Srbija 3.–9. 11.: raziskovalni obisk.
- Stevan Golubović, Istraživačka stanica Petnica (ISP), Srbija 3.–9. 11.: raziskovalni obisk.
- Mabel Tapia, Reina Sofia, Madrid, Španija, 26. 8. – 6. 9.: raziskovalni obisk.
- Hana Ćurak, Humboldt-Universität zu Berlin, Nemčija, in Universität Zürich, Švica: 24. 8. – 1. 9.: raziskovalni obisk.
- Dr. Ana Adamović, Akademie der bildenden Künste Wien, Dunaj, Avstrija, 28. 8. – 1. 9.: raziskovalni obisk.
- Josef Djordjević, National Council for Eurasian and East European Research (NCEEER), Washington D. C., Združene države Amerike, 15.–16. 4.: gostujoči seminar.
- Kristof Nagy, Central European University, Avstrija, Madžarska, 27.–31. 5.: Erasmus+ Mobility Agreement.
- Gorana Stevanović, Narodna biblioteka Srbije, Beograd, Srbija, 29.–31. 5.: gostujoči seminar.
- Šimo Ešić, Društvo prijatelja knjige Mali princ, Tuzla, Bosna in Hercegovina, 31. 5. – 3. 6.: gostujoči seminar.
- Barbara Hanuš, Filozofski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci, Banjaluka, Bosna in Hercegovina, 4. 6.: gostujoči seminar.
- Dr. Dora Komnenović, Leibniz-Zentrum für Zeithistorische Forschung Potsdam (ZZF), Potsdam, Nemčija, 5.–7. 6.: gostujoči seminar.
- Dr. Qibrije Demiri Frangu, emerita Fakulteti i Filologjisë Universitetit të Prishtinës, Priština, Kosovo, 6.–11. 6.: gostujoči seminar.
- Dr. Barbara Turk Niskač, Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta | Kasvatustieteet, Tampereen yliopisto ja Tampereen, Tampere, Finska, 19. 6.: gostujoči seminar.
- Kumjana Novakova, samozaposlena, Makedonija, 27. 7. – 1. 9.: raziskovalni obisk.
- Ala Mufid Mamdouh Yunis, svobodna umetnica, Jordanija, 28. 8. – 1. 9.: raziskovalni obisk.
- Dr. Sanja Horvatinčić, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, Hrvaška, 30.–31. 8.: gostujoči seminar.
- Dubravka Sekulić, Royal College of Art, London, Združeno kraljestvo, 26.–30. 8.: raziskovalni obisk.
- Mila Turajlić, svobodna umetnica, Pariz, Francija, 25.–28. 8.: gostujoči seminar.
- Asma Mousa Khalil Almuzain, A. M. Quattan Foundation, Al-Tira Ramallah, Palestina, 24. 8. – 8. 9.: študijsko izpopolnjevanje.
- Riksa Afiaty, svobodna umetnica, Indonezija, 24. 8. – 1. 9.: študijsko izpopolnjevanje.
- Ni Putu Sridinari, Indonesian Visual Art Archive, Indonezija, 24. 8. – 1. 9.: študijsko izpopolnjevanje.
- Dwi Rahmanto Santosa, Indonezija, 25.–31. 8.: študijsko izpopolnjevanje.
- Elena Messner, Universität Wien, Universität Klagenfurt | Univerza v Celovcu, Avstrija, 9. 10.: gostujoči seminar.
- Michael Quintero, University of Boston, Združene države Amerike, 14.–15. 12.: gostujoče predavanje.

PREDAVANJA IN REFERATI (IZBOR)

Tamara Banjeglav:

- *Approaches to memorialisation of the violent past: Slow memory in memorial museums*. Vabljeno predavanje na The University Of The South, Sewanee, Združene države Amerike, 22. 4.
- *Musealization of the 1990s war and genocide in Bosnia and Herzegovina*. Prispevek na konferenci *Iconographies of the Holocaust. Visual Representations and Migrating Materialities of War and Genocide Since 1945*, Providence, Združene države Amerike, 19. 4.
- *"It was the winter of despair": War narratives, collective memory and the media framing of the 2020 Petrinja earthquake in Croatia*. Prispevek na konferenci *Jezik (perma)krize: diskurzi in politike 'nove normalnosti'*, Ljubljana, 26. 9.

Ksenija Bogetić Pejović:

- *Metaphors of hate: The new figurative vocabularies of gender, sexuality and race in online misogynist communities*. Vabljeno predavanje na Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, Nizozemska, 6. 12.
- *Crisis discourse and metaphorical conceptualization*. Predavanje na Filozofski fakulteti Sveučilišta u Zagrebu, Hrvaška, 6. 6.
- *The meanings of crisis: a corpus-based analysis of parliamentary discourses across space*. Prispevek na konferenci *7th Corpora & Discourse International Conference: CADS 2024*, Innsbruck, Avstrija, 18. 7. (soavtorica Dario Del Fante).

Tjaša Cankar:

- *Gender Equality in Organisations*. Spletno predavanje za mednarodno projektno skupino, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, 20. 4.

Jasna Fakin Bajec:

- *What is the heritage of the "new" town of Nova Gorica (Slovenia), which is only 75 years old?*. Prispevek na mednarodni konferenci FCIC'24 – Faro convention international conference, Porto, Portugalska, 1. 2.
- *Ethnographic methods, participatory valuation and management of cultural heritage*. Predavanje na Ústav etnologie a stredoevropských a balkánských studií, Filozofická fakulta Univerzita Karlova, Praga, Češka, 26. 3.
- *Approcci, metodi e tecniche partecipative nella ricerca storica, nella costruzione del patrimonio culturale e nella realizzazione di una vita sostenibile e inclusiva*. Vabljeno predavanje na Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Scienze Politiche e Sociali, Trst, Italija, 20. 5.

Ana Hofman:

- *Lessons on music and class struggle*. Vabljeno predavanje na Music & Minorities Research Centre, Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, Dunaj, Avstrija, 14. 10.
- *Politicizing rehearsal: spontaneity and improvisation in collective sound-making*. Prispevek na 1. srečanju European Network for the Philosophy of Music (ENPM), Porto, Portugalska, 19. 4.
- *Leisure for all: memory activism and the exploitative modes of existence after Yugoslavia*. Prispevek na panelu *The liberatory potentials of memory activism in Central-East Europe and the Balkans* na 56th annual convention of Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), Boston, Združene države Amerike, 23. 11.

Katja Kobolt:

- *"The Little Prince" Defies Silence. Literary Agency After Migration: Ismet Bekrić, Šimo Ešić, Valerija Skrinjar-Tvrz*. Prispevek na mednarodni konferenci *Vojna in gledališče*, Ljubljana, Slovenija, 13. 9.
- *Umetniškopedagoški tandem Mire Voglar in Lidije Osterc: Ustvarjanje odnosa skozi književno-vizualne-zvočne-haptične izkušnje*. Prispevek na mednarodnem simpoziju *Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina*, Ljubljana, 11. 10.

Tanja Petrović:

- *Utopia of the uniform: Affective afterlives of the Yugoslav People's Army*. Predavanje na College of Liberal Arts, Slavic and Eurasian Studies, University of Texas, Austin, Združene države Amerike, 5. 4.
- *On natural and unnatural in language (and beyond)*. Vabljeno predavanje na konferenci *Language, Literature, Intersectionality*, Niš, Srbija, 27. 4.
- *Beyond coloniality: modernity and epistemologies of the (post-)socialist Southeastern Europe*. Prispevek na konferenci *Historical Epistemology of Central, East and Southeast European Studies II*, Praga, Češka, 17. 10.

Jovana Mihajlović Trbovc:

- *Gender Dimension in STEM Research*. Delavnica za raziskovalke_ce na Institutu "Jožef Štefan", Ljubljana, 12. 4.
- *Efekti sudskih mehanizama tranzicije pravde*. Gostujoče predavanje na Fakulteti političkih nauk Univerziteta u Beogradu, Beograd, Srbija, 29. 4.
- *Politics of representing women scientists in socialist Yugoslavia*. Prispevek na panelu *Women's emancipation in politics and state socialism in Central and East Europe* na 56th annual convention of Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), Boston, Združene države Amerike, 23. 11.

Jovita Pristovšek:

- *Colonial structures in Europe's deathscapes*. Predavanje na panelu simpozija *Deathscape afterlives*, Sydney, Avstralija, 23. 9. (soavtorice M. Gržinić, A. Aiad in A. Neghabat).
- *Artistic resistance and cultural memory in the face of colonial and state violence*. Predavanje na delavnici *Art, conflict and co-resistance*, Newtown, Avstralija, 25. 9. (soavtorica M. Gržinić).
- *Insurgent genealogies*. Prispevek na konferenci *Images for the politics of the future*, Gdansk, Poljska, 9. 10.

Manca G. Renko

- *"My profession makes me believe that I am doing something necessary": the case of Angela Piskernik (1886-1969): from women's education to women's agitation, from botanist to conservationist*. Prispevek na 7th Biennial Conference of the European Society for the History of Political Thought *Human nature – humans and nature in the history of political thought*, Dunaj, Avstrija, 25. 9.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Tamara Banjeglav:

- Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet Singidunum, Beograd, Srbija, 11.–31. 5.: študijski obisk.

Jasna Fakin Bajec:

- Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií, Filozofická fakulta Univerzita Karlova, Praga, Češka, 25.–29. 3.: študijski obisk.

Tjaša Cankar:

- Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, Srbija, 11.–16. 2.: študijski obisk.

Ana Hofman:

- Narodna knjižnica Srbije, Beograd, Srbija, 26. 2. – 2. 3.: študijski obisk.
- Železniški muzej Srbije, Beograd, Srbija, 28. 10. – 1. 11.: študijski obisk.

Katja Kobolt:

- Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, Hrvaška, 11.–16. 3.: študijski obisk.
- Narodna biblioteka Srbije, Beograd, Srbija, 28. 4. – 3. 5.: študijski obisk.

Jovana Mihajlović Trbovc:

- National School of Political and Administrative Studies (SNSPA), Bukarešta, Romunija, 20.–27. 4.: raziskovalni obisk.
- Narodna biblioteka Srbije, Beograd, Srbija, 27. 4. – 1. 5.: študijski obisk.
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb, Hrvaška, 22.–25. 5.: študijski obisk.

Tanja Petrović:

- Narodna knjižnica Srbije, Beograd, Srbija, 12.–17. 8.: študijski obisk.
- Narodna knjižnica Srbije, Beograd, Srbija, 15.–18. 9.: študijski obisk.

Jovita Pristovšek:

- Akademie der bildenden Künste Wien, Avstrija, 1.–31. 1., 15.–19. 4.; 20.–24. 5., 3.–8. 6., 23.–27. 9., 21.–23. 10., 28.–30. 10.
- 2024: doktorsko raziskovalno delo.
- Goldmark Hall, Budimpešta, Madžarska, 11.–12. 12.: sodelovanje na *Workshop with EHRI-ERIC Newcomers from Central and Southern Europe*.

Manca G. Renko:

- RECET, Universität Wien, Avstrija, 10.–12. 4. in 4.–6. 12.: znanstvena in delovna srečanja.

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA

Prof. dr. Oto Luthar, doc. dr. Urška Strle (ZRS Koper), **prof. dr. Marta Verginella** (Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete) so za knjigo *Užaljeno maščevanje: spomin na italijanska fašistična taborišča* (2023, Založba ZRC) dobili nagrado Klio Zveze zgodovinskih društev Slovenije.

BIBLIOGRAFIJA

Inštitutska bibliografija je objavljena na spletnih straneh inštituta

SUMMARY

The researchers at the Institute of Culture and Memory Studies (ICMS) ZRC SAZU engage in investigations of different forms of memory practices related to the events that profoundly marked 20th century Slovenia and Southeast Europe. ICMS ZRC SAZU focuses on the multi-layered phenomenon of memory, its social role and political relevance, and its relation with collective imaginations of the future. ICMS ZRC SAZU advocates, develops and promotes a decidedly interdisciplinary approach, which is an inevitable consequence of ICMS ZRC SAZU team members' variegated professional backgrounds (history, anthropology, linguistics, ethnomusicology, ethnology, literary history, cultural studies).

ICMS ZRC SAZU members continue to run a research programme "Historical interpretations of the 20th century" (in collaboration with a colleague from the Socio-medical Institute and colleagues from the University in Nova Gorica). They participate in several basic research and

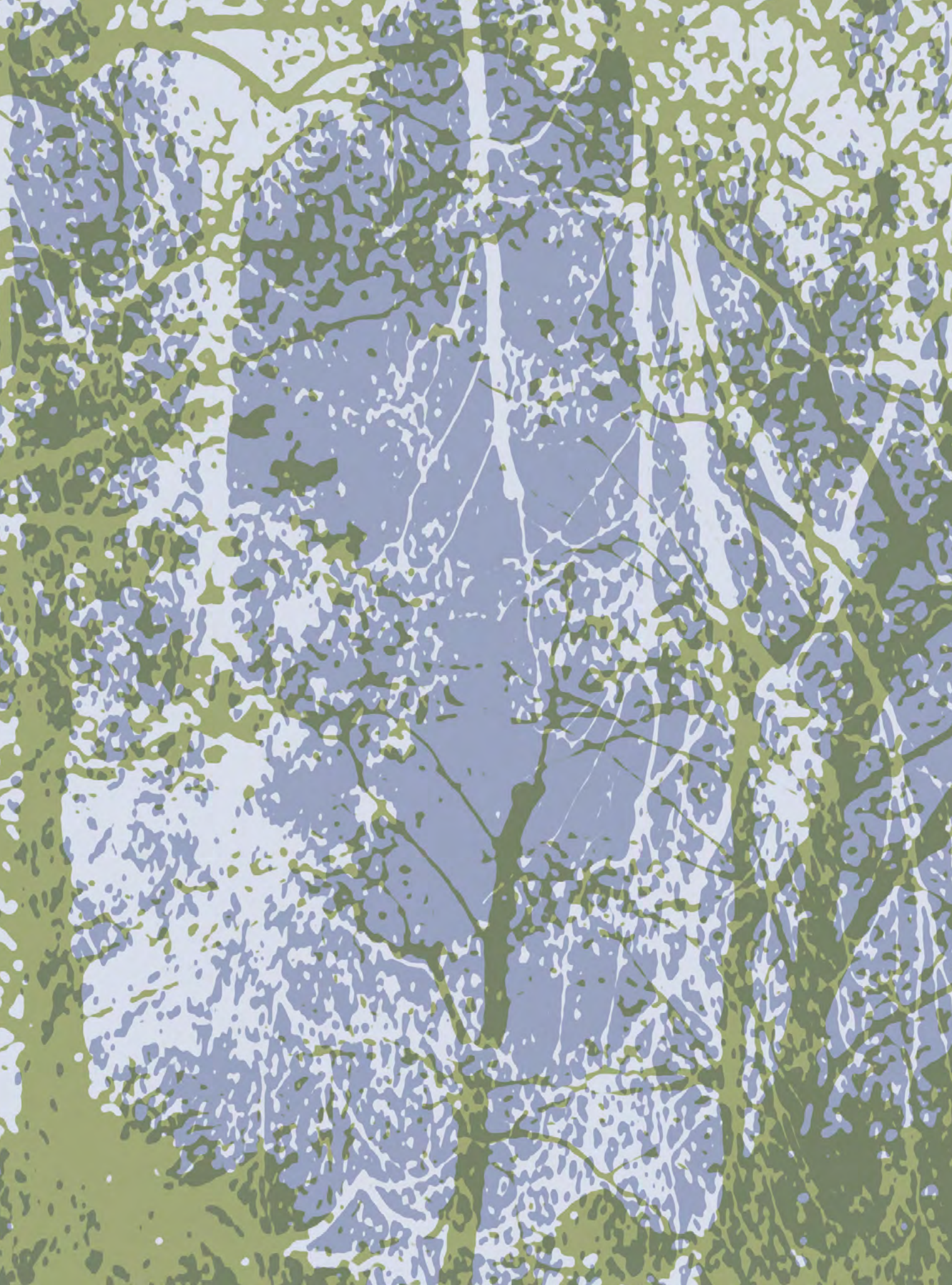
international projects dealing with the issues of cultural heritage, labour histories in relation to gender and migration, the memory of 20th century's seminal events and the traumatic experiences of the Second World War, the role of memory in activism and protests.

Moreover, the institute is a key actor in driving structural changes in the Slovenian scientific

sector towards gender equality, ethics and equal opportunities for all, and is engaged in research, training and policy recommendations in the field.

In 2024, ICMS ZRC SAZU continued its collaboration with the Faculty of Humanities (University of Nova Gorica), Faculty of Arts and the Faculty of Social Sciences (University of Ljubljana), Ministry of Foreign Affairs and Ministry of Education, Science and Sports of the Republic of Slovenia. Through bilateral projects, invited lectures and joint publications, ICMS ZRC SAZU intensifies fruitful collaboration with numerous research and higher education institutions: University of Vienna, University of Pula (Centre for Cultural and Historical Research of Socialism), St. Kliment Ohridski University of Sofia (Faculty of Arts), University of Belgrade (Faculty of Philosophy), University of Regensburg, Humboldt University in Berlin, University of Graz, University of Banja Luka (Faculty of Political Sciences).

ZRC SAZU

